BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
13
21 D
42

B. VI. n° 3

13 – 25 . F. 32.

Digitized by Google

Digitized by Google

SVMMA
BVLLARII
EARVMVE
SVMMORVM PONTIFICVM
CONSTITVTIONVM

QVAE AD COMMVNEM ECCLESIAE VSVM poſt volumina Iuris Canonici, vſq; ad Sanctiſſimum D. N. D. PAVLVM Papam V. emanarunt.

AVCTORE STEPHANO QVARANTA I. V. D. Canonico, & Iudice Synodali Neapolitano, cum Annotationibus, & Additionibus eiuſdem.

Nec non cum Additionibus PROSPERI de AVGVSTINO I. V. D. Presbyteri Neapolitani.

Quibus omnibus acceſſerunt quatuor Tractatus Canonici, & inſuper Extrauagantium Communium liber ſextus, & alia, quæ verſa pagina indicat.

Cum gemino Verborum, & Titulorum iuxta Decretalium ſeriem, Indice.

Hac nouiſſima editione magis expolita, & Conſtitutionibus Apoſtolicis, Additionibus, ac Apoſtillis locupletata, ſummoque ſtudio correcta.

CVM PRIVILEGIO.

VENETIIS, Apud Iuntas. M DC XVI.

Digitized by Google

TRACTATVS

De rebus Eccleſiæ non alienandis cum explicatione Extrauagantis Pauli II. incip. Ambitioſæ, fol. 7.

De præſtantia, & authoritate Archiepiſcoporum in Suffraganeos, eorumq; ſubditos, & in tota Prouincia. fol. 42.

De Concilio Prouinciali. fol. 169.

De officio, & poteſtate Capituli Sede vacante. fol. 327.

Extrauagantium communium liber Sextus, in quinque diuiſus libros ſub titulorum Decretalium ſerie, quę a diuerſis Romanis Pontificibus poſt quintum librum Extrauagantium communium emanarunt vſque ad Sanctiſſimum D. N. D. Paulum Papam V.

Canones, & Decreta Sacroſancti Oecumenici, & Generalis Concilij Tridentini, iuxta eundem ordinem Titulorum Decretalium, cum citationibus Conſtitutionum Summorum Pontificum, editis ad declarationem quorundam Capitum eiuſdem Concilij, vt habetur in fine.

Digitized by Google

ILLVSTRISSIMO
Et Reuerendiſsimo
D OCTAVIO AQVAVIVÆ
S. R. E. CARD. AMPLISS.

CVM multi iam anni ſint (Cardinalis Ampliſſime) quibus mihi cum Stephano Quaranta, viro vitæ integritate, ac doctrina conſpicuo, non leuis interceſſit conſuetudo; Cumque is in cauſis eccleſiaſticis dijudicandis domi, foriſque, diu multumque verſatus eſſet, & ob id maximam Apoſtolicarum Conſtitutionum, tum veterum, tum nouiſſimarum, adeptus eſſet cognitionem, videretque quantam vtilitatem omnibus, & præcipuè Eccleſiaſticis allaturus eſſet; ſi eas in vnum redactas, Summiſtarum more colligeret; atque ita eas ex immenſo pene Bullarij Oceano liberatas, paruula hac rate ad tutum, tranquillumque cognitionis portum perduceret, hiſce ipſe ſtimulis concitatus, nempe publicæ vtilitatis, confecit hanc Summulam ad totius Pontificij iuris Conſtitutionumque nouiſſimarum ſcientiam illuſtrandam, accommodatam. Qua in re, me qui eo doctore vſus plurimum profeci, voluit ſtudiorum ſocium adhibere atque calcaria, vt ita dicam, addendo, effecit, vt has additiones perficerem; quas, qualeſcumque illæ ſint, tibi dicandas eſſe vna cum opere deſtinaui, magnum inde fulgorem conſequuturas, ſi illuſtratæ tui nominis gloria ederentur. Hoc ipſum, vt facerem, author tui amantiſſimus, ac pariter obſeruantiſſimus, maxime gratum ſe habere oſtendit. Vrgebat namque, & quaſi iure debitum exigebat, non niſi te vnum hac noſtra tempeſtate pene eſſe ſuperſtitem, qui clariſſima ex familia ortus, in Ampliſſimo iſto purpuratorum Senatu, heroicis virtutibus, & conſi-

lij magnitudine præſtans, rebus pro Eccleſia Dei præclare geſtis, Neapolitanam hanc noſtram Vrbem illuſtras, tibique iure optime quæcumque debent, quæ Neapolitana ingenia, & maxime de re Eccleſiaſtica, literarum monumentis mandauerint. Accedit in illud etiam quod ex ea es familia, quæ ſemper literatos mirifice fouit, nam vt vetuſtiores tuos maiores præterea, qui ipſi tamen hoc magnificentiſſime præſtiterunt, dicam tantum eximia beneficia, quibus ſum ornatus ab Illuſtriſs. Duce Atriæ tuo parente, qui me voluit ſuo ſub præſidio, ac tutela eſſe. Cuius beneficiorum in animo meo altius inſedit memoria, cumque ei nequeam his meis ingenij fructibus, licet tenuibus gratias, quas debeo, perſoluere, eas nunc tibi tanto Patre digniſſimo quas poſſum immortales ago, perſoluoque, oroque vt me in tuam tutelam, qua ſoles alios benignitate ſuſcipias. Vale.

Illuſtriſs. & Reuerendiſs. Dominationis tuæ

Humiliſsimus ſeruus.

Proſper de Auguſtino.

Sub tuum præſidium confugimus S. Dei Genitrix, noſtras deprecationes ne deſpicias in neceſsitatibus; ſed à periculis cunctis libera nos ſemper Virgo Glorioſa, & benedicta.

QVoniam poſt editionem multarum Summarum ſuperuenerunt noua iura, innouando, moderando, ampliando, limitando, & quandoque corrigendo iura anteriora, quod non debet reprehenſibile iudicari, ideo ego Stephanus Quaranta Eccleſiæ Neapolitanæ ſeruus inutilis, viſis omnibus fere conſtitutionibus Apoſtolicis huc uſque poſt volumina iuris Canonici promulgatis, cum annis ſuperioribus recollegiſſem communes iuxta ordinem titulorum Decretalium, fui deinde requiſitus à Reuer. Sacerdotibus, vt hanc recollectionem facerem, ſectando communem ſtylum Summiſtarum, quid de nouo fuerit prouiſum recenſendo, onus libenter ſuſcepi, eis obtemperando, nam Domini mei ſunt, quos præ cunctis reuereri Sanctus Franciſcus monuit. Interceſſione igitur ſemper Virginis Dei Genitricis Mariæ, cuius precibus nos adiuuari mente, & ſpiritu deuotiſſime poſcimus, opus compleui, cum Annotationibus, & Additionibus omni qua potui breuitate. Salua correctione Sanctæ Matris Eccleſiæ, cui omnia ſubmittimus. Habetis Sacerdotes ſancti, quod mihi iniunxiſtis, tantum vos rogo, vt ad Altare Domini memineritis mei. Vni trinoque Domino ſit ſempiterna gloria, qui vitam ſine termino nobis donet in Patria. Amen.

Animaduertenda ad Lectorem.

QVoties citantur Conſtitutiones exiſtentes in folijs Bullarij, intellige de Bullario Rom. impreſ. anno 1586. ſub Pont. fel. rec. Sixti V. Quoties non addetur in Bullario, intellige de folijs præſentis operis, in quo adſunt quam plures Conſtitutiones, & inſuper Decreta Congreg. quæ non reperiuntur in Bullario, & aliquæ adhuc nō ſunt redactæ in voluminibus, quæ tamen hic non deſiderantur.

INDEX

INDEX VERBORVM.

A

ABbas. folio 1
Abbatiſſa. fol.1
Abortus. 2
Agnus Dei. 6
Alienatio rerum Eccleſiæ. 7
Ambitio. 40
Apoſtata. 40
Apoſtolorum limina. 41
Archiepiſcoporum authoritas. 42
Archiuus. 87
Aſtrologia iudiciaria. 87

B

BAnnitorum fautores. 88
Beneficiorum parochialium collatio. 90
Beneficiorum poſſeſſio. 94
Beneficiorum reſignationes. 102
Beneficiorum reſignatorum publicatio. 112
Beneficiorum permutatio. 118
Beneficiorum priuatio. 121
Beneficiorum reſeruatio. 122
Blaſphemia. 125
Bona naufragantium. 126
Bona Eccleſiæ vſurpantes. 127

C

CAmbia, vide in verbo vſura.
Campana. 128
Canonicus regularis. 129
Capitulum ſede vacante. 129
Caſus reſeruati. 153
Conceptio B. Mariæ. 169
Concilium Prouinciale. 170
Concilium Tridentinum. 195
Confeſſor. 296
Confeſſio ſacramentalis. 202
Communio ſacra. 201
Confraternitates. 205
Contractus ad caput ſalunm. 207
Contractus cenſualis. 208

D

DAta, & promiſſa pro iuſtitia, vel gratia obtinenda. 213
Dies feſtus 214
Diſtributiones quotidianæ 215
Diuinum officium 217
Duellum 218

E

ELectio 222
Excommunicatio ad finem reuelationis. 232
Excommunicatorum vitatio. 233
Excommunicatorum abſolutio 234
Excommunicationes in Bulla die cænæ Domini. 235
Exemptio. 243

F

FAbricæ Sancti Petri de Vrbe officium. 246
Fidei profeſſionis forma a Latinis. 251
Fidei profeſſionis forma à Græcis. 254
Forum competens. 257

G

GRæcorum Ritus. 260

H

HAbitus clericalis 272
Hæretici 276
Horæ canonicæ. 282

I

ILlegitimi. 284
Inuentarium actorum. 289
Indulgentiæ. 366

Index.

Digitized by Google

Iudex. 290
Iuramentum. 290

L

LIbri prohibiti. 291
Litaniæ. 293

M

MAgiſter. 295
Matrim. impedimenta. 294
Matrimoniales diſpenſationes. 290
Medicus. 330
Miſſa. 302
Monaſteria, & conuentus Regularium virorum. 304
Monialium. 336
Montes pietatis. 360
Munerum largitio Regularib. vtriuſque ſexus interdicta. 362

N

NVllitas. 369

O

ORdo. 370

P

POena pecuniaria. 365
Præcedentia. 396
Prædicator. 398
Priuilegium Regularium. 404

Q

QVarta Epiſcopalis. 417

R

REgulæ Cancellariæ Apoſt. 418
Reſidentia. 440
Reuerentia Dominorum Officiorum, & Eccleſiarum. 452

S

SEpulturæ. 456
Seruitium Cappellaniæ. 458
Simonia. 459
Sodomia. 476
Spolia clericorum. 479
Synodus Diœceſana. 478

T

TOrneamenta. 490

V

VEctigal. 491
Vicarius perpetuus. 498
Vſura. 499

Prædictorum omnium recollectio iuxta ordinem titulorum Decretalium in fine operis.

Digitized by Google

C O P I A.

GLi Eccellentiſs. Signori Capi dell'Illuſtriſs. Conſeglio di X. infraſcritti hauuta fede dalli Signori Reformatori del Studio di Padoua, per relation delli doi à ciò deputati, cioè del Reu. P. Inquiſitor, & del Circ. Secretario del Senato Zuanne Marauegia, con giuramento, che nel libro intitolato Summa Bullarij Earumue Summorum Pont. Conſtitutionum, Authore Stephano Quaranta V.I.D. Canonico, non ſi troua coſa contra le leggi, & ſia degno di Stampa; Concedono licentia che poſſi eſſer Stampato in queſta Città.

Data die 14. Aprilis 1606.

D.Lorenzo Loredan.
D.Franceſco Morelini.
D.Franceſco Treuiſan.
} Capi dell'Illuſtriſs. Conſeglio di X.

Illuſtriſs. Conſeglio X. Secr.

Leonardus Otthobonus.

1606. à 15. Aprilis. Regiſtrato in libro à carte 150.

Antonius Lauredanus officij.

Contra Blaſphe.

Digitized by Google

A B B A S.

PRAETER Summiſtas in hoc verbo ſciēdum eſt, quod Abbas prouidere debet in monaſterio, vbi cōmode fieri poteſt. vt adſit lector Sacræ ſcript. ex Decreto Cōc. Trid. ſeſſ. 5. c. 1. *Cognit titu. de magiſtr.*

Abbates vſum mitræ, & baculi habētes ex priuilegio Apoſtolico aſſiſtere poſſunt degradationi loco epiſcoporum. Cōc. Trid. ſeſſ. 13. c. 4. de refor. adde c. degradatio. de pœni. in 6.

Abbates priuari non poſſunt in criminibus etiam notorijs, niſi copia, & facultas defenſionum permittatur Leonis X. Conſtitutione cauetur in Conc. Lateran. fol. 191 in Bullario.

Abbas nullius diœceſis eſt ordinarius, & poteſt facere omnia, quæ poteſt epiſcopus in diœceſi ſua circa ea, quæ ſunt iuriſdictionis, vt ſunt etiam commendatarij. Nauar. conſ. 5. de ſponſal. in antiq.

De collatione ordinum ab Abbatibus, dicam infra in verbo, Ordo.

ABBATISSA.

PRAETER *Summiſtas* in hoc verbo, ſciendum eſt quod Abbatiſſæ, & aliæ monaſteriorum monialium ad vitam præfectæ, cum vacauerint, ſeu ceſſerint non vltra triennium per vniuerſam Italiam in futurum eligantur iuxta *Decreta Sacri* Conc. Trid. & regularia ſuorum ordinum inſtituta, quo tempore finito præeſſe deſinant, & abſtineant per triennium a die finitæ adminiſtrationis, quo elapſo ſeruata forma eiuſdem Concilij iterum, & pluries eligi poſſint ex conſtitutione Greg. XIII. Romæ publicata die 4. Ian. 1583. incip. expoſcit debitum, & inf. hac noſtra perpetuo valitura conſtitutione ſtatuimus & ordinamus, quod de cetero perpetuis futuris temporibus in omnibus & ſingulis monaſterijs monialium S. Benedicti Ciſter. Cartuſien. & aliorum quorumcunque ordinum in vniuerſa Italia, & præſertim in vtriuſque Siciliæ Regnis conſiſtentibus, quæ nunc per Abbatiſſas, vel alias præfatas perpetuas reguntur, & gubernantur, cum primum Abbatiſſæ, aut aliæ præfectæ huiuſmodi regimini, & adminiſtrationi ipſorum monaſteriorum ceſſerint, etiam apud ſedem Apoſtolicam, vel deceſſerint, earum Abbatiſſatus, ſeu præfecturas vacare contigerit, Abbatiſſæ, aut aliæ præfectæ non amplius perpetuæ, ſeu ad vitam (quarum nomen ac titulum ex nunc prout ex tunc Apoſtolica authoritate ex certa noſtra ſcientia, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine tenore præſentium perpetuo extinguimus, & abolemus) ſed triennalis tantum conuentu vniuſcuiuſque monaſterij, & alias iuxta decreta S. Conc Trid. & regularia ſuorum ordinum inſtituta eligantur, & præficiantur, quæ poſtmodum elapſo triennio ſuis officijs perfunctæ præeſſe deſinant, omnique prorſus careant authoritate, ac a regimine, & adminiſtratione monaſterij per triennium a die finitæ adminiſtrationis inchoandum abſtineant, quo elapſo ſeruata eadem forma Conc. Trid. iterum & pluries eligi poſſint. Diſtinctius inhibentes omnibus & ſingulis dictorum monaſteriorum conuentibus ſuperioribus & perſonis aliquam Abbatiſſam, aut aliā præfectā perpetuam, ſeu ad vitā, ſed triennalē tantū eligere & præficere vllo modo audeant, vel præſumant, quod ſi ſecus a quoquam quauis authoritate

fuerit attentatum, electionem, & præfectionem huiuſmodi, ac omnia, & ſingula, quæ inde ſequentur irritat, nulla & inania, nulliuſque roboris & momenti fore: ſicque per quoſcunque iudicandum eſſe. electio autem quomodo facienda ſit, habetur in c. indemnitatibus, de elect. in 6. & in d. Conc. Trid. ſeſſ. 25. de regul. c. 6. & 7. Hæc autem conſtitutio declaratur per Naua. conſ. 82. de regul. li. 3. in antiquis, non includere eas, quæ vere non ſunt profeſſæ regulam a ſancta ſede Apoſtolica approbatam.

Abbatiſſa tenetur ante menſem certiorem facere epiſcopum de tempore profeſſionis nouitiæ, alioquin, quamdiu epiſcopo videbitur, ab officio ſit ſuſpenſa, ex Decreto Dicti Concil. Trid. ſeſſ. 25. cap. 17. de poteſtate præfectæ monialium. Sot. in 4. ſent. diſt. 20. q. 1. art. 3.

Abbatiſſa temporalis non eſt iure benedicenda, niſi ſacroſancta Sedes Apoſtolica aliud ſtatuat expreſſe, vel ſeruet contrarium. Nauar. conſ. 4. de regul. lib. 3. fol. 574. in antiquis.

ABORTVS.

1 *Conſtitutionis Sixti V. Relatio.*
2 *Eiuſdem per Greg. XIIII. Moderatio & num. 4.*
3 *Pœna contra perſonas eccleſiaſticas procurantes abortum quænam ſint.*
4 *Cui reſeruaretur abſolutio in foro conſcientiæ.*
5 *Fœtus animatus quando dicatur, & præſumatur.*
6 *Caſus in quibus perſona eccleſiaſtica tradi poteſt Curiæ ſæculari.*

Cogruit titu. de homici.

ABORTVS. Præter Summiſtas in hoc verbo ſciendum eſt, quod abortum procurantes, conſultantes, & conſentientes quocunque modo, incurrunt in pœnas contentas in Conſtitutione Sixti V. Romæ publicata die 16. Nouembris 1588. Neap. alias impreſſa, incipiente Effrenatam, & infra.

Omnes, & quoſcunque tam viros, quam mulieres cuiuſcunque ſtatus, gradus, ordinis, & conditionis, etiam clericos ſæculares, vel cuiuſuis ordinis regulares, quauis dignitate, & præeminentia eccleſiaſtica, vel mundana fulgentes, qui de cetero per ſe, aut interpoſitas perſonas, abortus ſeu fœtus immaturi, tam animati, quam etiam inanimati formati, vel informis electionem procurauerint percuſſionibus, venenis, medicamentis, potionibus, oneribus, laboribuſque mulieri prægnanti impoſitis, ac aliis etiam incognitis, vel maxime exquiſitis rationibus inde, vt re ipſa abortus ſequutus fuerit, ac etiam prægnantes ipſas mulieres, quæ ſcienter præmiſſa fecerint, pœnas tam diuino, quam humano iure ac tam per canonicas ſanctiones, & Apoſtolicas Conſtitutiones, quam ciuilia iura aduerſus veros homicidas, qui homicidium voluntarium actu, & re ipſa patrauerint propoſitas, & inflictas (quorum omnium tenores his noſtris literis pro expreſſis, & ad verbum inſertis habemus) eo ipſo incurrere hac noſtra perpetuo valitura conſtitutione ſtatuimus, & ordinamus, ipſaſque pœnas, leges, & conſtitutiones ad caſus præfatos extendimus; Eos vero qui clerici fuerint omni priuilegio clericali officiis, dignitatibus & beneficiis eccleſiaſticis, quæ ſic vacatura noſtræ, & ſedis Apoſtolicæ diſpoſitioni perpetuo reſeruamus, ipſo facto priuamus, & in futurum inhabiles ad ea ſuſcipienda

pienda decernimus, adeo vt illi, qui hoc delictum commiſerint, non ſecus atque, ij, qui ſua voluntate homicidium perpetrauerint, iuxta Concilij Tridentini decreta etiam, ſi crimen id nec ordine iudiciario probatum, nec alia ratione publicum, ſed occultum fuerit, ad ſacros ordines promoueri, aut in ſuſceptis ordinibus miniſtrare nullo modo poſſint: nec illi aliqua eccleſiaſtica beneficia etiam ſi curam non habeant animarum, conferri liceat: ſed omni ordine, ac beneficio, & officio perpetuo careant: necnon, & illos, qui clerici non fuerint, & talia perpetrauerint, non ſolum pœnas incurrere ſupranarratas, ſed etiam inhabiles ad ordines, & alia prædicta decernimus & declaramus. Volentes, quod hi qui foro eccleſiaſtico ſubiecti, vt præfertur, deliquiſſe comperti fuerint per iudicem eccleſiaſticum depoſiti, & degradati, curiæ, & poteſtati ſæculari tradantur, quæ de eis illud capiat ſupplicium, quod contra laicos vere homicidas per diuinas leges ac ciuilia iura eſt diſpoſitum. Præterea eiſdem pœnis teneri omnino ſtatuimus eos, qui ſterilitatis potiones, ac venena mulieribus propinauerint, & quominus fœtum concipiant, impedimentum præſtiterint, ac ea facienda, & exequenda curauerint, ſiue quocunque modo in his conſuluerint, ac mulieres ipſas quæ eadem pocula ſponte, ac ſcienter ſumpſerint. Quò circa mandamus vniuerſis, & ſingulis iudicibus ordinarijs, & delegatis, tam eccleſiaſticis, quam ſæcularibus, quibus contra criminum reos etiam quò ad cauſas huiuſmodi de iure, vel ratione delicti aut perſonarum legitime competet iuriſdictio ita tamen vt inter eos præuentioni locus ſit; vt in his delictis, quæ vt plurimum in occulto perpetrantur, contra quoſcunque non ſolum per accuſationem, & delationem, verum etiam per inquiſitionem, ac ſimplicem denunciationem procedant, ac ad illa probanda teſtes alias de iure inhabiles, eorundem tamen iudicum arbitrio habita ratione perſonarum, cauſarum & qualitatum illarum, ac circumſtantiarum quarũcunque admittant, ac in eos qui culpabiles fuerint, prout per nos ſancitum eſt, demum animaduertant. Inſuper vt immaniſſimi huius delicti grauitati non ſolũ temporalibus, verum etiam ſpiritualibus pœnis proſpiciamus, ac prouideamus, omnes, & ſingulos cuiuſcunque ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis exiſtentes tam laicos, quã clericos ſæculares & cuiuſcunque ordinis regulares, nec nõ mulieres ſæculares, vel quẽcunque ordinẽ profeſſas qui vel quę, vel vti principales, vel vt ſociæ, conſciæ ad tale facinus cõmittendum opẽ conſiliũ fauorem, potionẽ vel alia cuiuſcũque generis medicamenta ſcienter dederint; ac etiã ſcribẽdo litteras priuatas, vel apochas, vel alias verbis, aut ſignis iuuerint, aut conſuluerint (vltra ſupradictas pœnas) ipſo facto, nunc prout extũc excõmunicamus, & pro excõmunicatis declaramus. Decernentes, ac declarãtes, quod per quæcunque Iubilæa, & Indulgẽtias per nos, & ſucceſſores noſtros etiã anno Iubilæi, aut alio quouis tempore, etiã Cruciatæ ſanctæ, Iubilæi, vel quouis alio titulo conceſſas, & concedendas, nec nõ per quaſcunque literas Apoſtolicas quibuſuis Principibus, ſeu ad eorũ inſtantiã per nos, & ſucceſſores noſtros pariter conceſſas, & concedendas, ac etiã vigore priuilegiorũ Mare magnum, vel alias quomodolibet nuncupatorũ, quibuſuis congregationibus Regulariũ, aut epiſcopis vigore Concilij Tridentini, vel alias per nos, & prædeceſſores noſtros quomodocunque conceſſorum, vel in futurũ concedendorum, nec perſonæ ſic, vt præfertur, delinquẽtes, & excommunicatæ, præter quam in mortis articulo abſolui valeant. nec cum ijs clericis, qui huiuſmodi delicta perpetrauerint, etiamſi eorum crimen occultum fuerit, ſuper irregularitate præmiſſorũ occa-

*ſione contracta, nec per locorũ ordinarios, nec per alios quauis authoritate fun-
gentes quam per nos, & Romanos Pontifices noſtros ſucceſſores & tunc non
niſi vrgentiſſimis de cauſis diſpenſari poſſit. Ac tam abſoluendi quam diſpen-
ſandi facultatem huiuſmodi, etiam quò ad forum conſcientiæ in caſibus ſupe-*
2 *rius expreſſis nobis, & ſucceſſoribus noſtris duntaxat reſeruamus.* Hæc tamen
conſtitutio fuit moderata per Greg. XIIII. prid. kal. Iun. 1591. & Neap. alias
impreſſa incip. Sede Apoſtolica pia mater, & inf. *Habita ſuper hoc cum ve-
nerabilibus fratribus noſtris S. R. E. Card. ſuper negotijs, & conſultationibus
epiſcoporum deputatis matura deliberatione, de eorum conſilio conſtitutionem
prædictam ſic duximus moderandam, vt a peccato & excommunicatione con-
tra perſonas ibi expreſſas lata tam quo ad eos, qui hactenus deliquerunt quam
quo ad illos, qui poſt noſtram conſtitutionem in eiſdem caſibus deliquerint, qui-
libet presbyter tam ſæcularis, quam cuiuſuis ordinis regularis ad Christi fide-
lium confeſſiones audiendas, & ad hos caſus ſpecialiter per loci ordinarium de-
putatus plenam, & liberam in foro conſcientiæ tantum abſoluendi habeat fa-
cultatem, eandem prorſus, quam idem Sixtus prædeceſſor ſibi, ac ſuis ſucceſſo-
ribus reſeruauit. Quò vero ad pœnas procurantium abortum fœtus inanimis, aut
exhibentium mulieribus, vel ſumentium venena ſterilitatis, aut quocumque
modo auxilium vel conſilium eis dantium in prædicta conſtitutione contentas,
conſtitutionem præfatam in ea parte, vbi de his agit, ad terminos, iuris com-
munis, ac ſacrorum Canonum & Conc. Trid diſpoſitionem authoritate Apoſto-
lica tenore præſentium tam quo ad præterita quam quoad futura perpetuo redu
cimus, perinde ac ſi eadem conſtitutio in huiuſmodi parte nunquam emanaſſet
non obſtantibus eadem Prædeceſſoris noſtri conſtitutione, quam quo ad reli-
qua omnia præter contenta in hac noſtra conſtitutione in ſuo robore omnino per-
manere volumus, ceteriſque contrarijs quibuſcunque, &c.*
3 Nota per hanc moderationem remanere ſupradictas † pœnas impoſitas a
Sixto V. poſt aīarum fœtũ, priuationis, inhabilitatis, degradationis, traditio-
nis Curiæ ſæculari, & præuentionis vt ſupra: ſed ſolũ fit moderatio in partẽ
4 quo ad † abſolutionẽ a peccato, & excõicationẽ reſeruatã ordinario in foro
conſcientiæ tantũ: qñ vero non eſt fœtus aīatus, in totũ tollitur Conſtitutio
Sixti V. & reducitur ad diſpoſitionẽ iuris cõis, vt in c. ſicut el 2. c. ſi aliquis, de
homic. vbi gl. Abb. Felin. & Doct. text. in c. quod vero, cũ ſeq. 32. q. 2. Couar.
in clem. ſi furioſus in 2. par. §. 3. de homic. & non facit Irregularem: Dicitur
5 † autem fœtus a animatus in maſculo poſt quadraginta dies, in fœmina poſt
a octuaginta, & ſi dubitatur, an maſculus ſit vel femina, præſumendũ eſt eſſe
animatum poſt quadraginta dies, Nauar. in Man. confeſ. c. 15. nu. 14, quia in
b dubio b tutior pars eſt eligenda, & eſt communis opinio, quam ſequitur Sa-
cra Pænitentiaria vt teſtatur Nauar. in conſ. 22. de homic. in antiq. & in cõſ.
26. in nou. non tamen eſt Irregularis conſulens abortum ei, quæ dubitat eſ-
ſe prægnantem, ſi non apparet de abortu, vt per eundem in conſ. ſeq. d. tit.
Pœnam a iure diuino impoſitam habes Exodi cap. 21. & c. Moyſes 32. q. 2. Pœ-
nam vero a iure ciuili impoſitam habes in l. ſi aliquid, §. abortionis, & in l. Ci
cero. ff. de pœnit. in l. ſi mulierẽ, & l. 3. §. ex Senatuſcõſulto, ff. ad leg. Cornel.
de ſicar. Afflict. in conſt. reg. terminum vitæ, nu. 29 & in conſt. mala. §. ama-
toria pocula num. 5. Grillan. de ſortileg. q. 13. Boll. in titu. de homic. Foller. in
pract. crim. par. 4. in princ. in verbo pœnis debitis feriantur ſub num. 63. Iul.
Clar.

Clar.in §.final.practic.criminal.quæſt. ſexageſimaoctaua.

6 Nota ex prædictis † caſum, in quo eccleſiaſtica perſona poteſt tradi c Cu-
c riæ ſæculari ob abortum animarum, Id etiam conſiderauit Chapeauilla in trac.de caſ.reſeru.p.2.c.9.q.1.fol.259. Alium caſum habes in perſona eccleſiaſt ea exercente Sodomiam per Bullam Pij V. incip. Horrendum. relatam per Nauar.in c.27.num.249. in Man.confeſ. & per Mod. in addi.ad Diaz. c.86. fol.341.& inf.in verbo Sodomia. Alius etiam caſus traditionis Curiæ ſæculari eſt contra eos, qui cum ad ſacrum presbyteratus ordinem minime promoti ſint, ſacerdotis tamen authoritatem temere ſibi aſſumentes, miſſarum celebrationem vſurpare, & ſacramentum pœnitentiæ Chriſti fidelibus miniſtrare præſumunt, vt patet ex nouiſſima Conſtitutione S D.Clem.VIII.
d relata infra, in verbo Ordo, quam ad tit. de cler. non ordi.miniſtra. d Reliquos vero caſus refert Iul.Clar. in pract. cri.q.36. & tunc an teneatur iudex ſæcularis exequi ſententiam iudicis eccleſiaſtici, habetur per eundem Iul. Clar.q.96.num.7.poſt Iſer.& Affl.in Conſt.regni, Luc.de Pen.late in l.1.C. de priuil. ſcholar.lib 2. & in l.nemo C de digni.eo.lib. Diaz.in prac.cri.Canon.c.144.in verbo curiæ ſæculari, & ibi addentes.

2 *ADDITIO. Ex quo infertur quod poſtquam fœtus eſt viuificatus per animæ infuſionem quæ cenſetur infuſa ſiue in mare ſiue in fœmina ſi lineamenta omnium membrorum habebit, vt per Burgaſ.in tract de irregu. par.6.tit.de veneficijs, ſub numer.14.licet adhuc vere non ſit in rerum natura, & multa poſſent impedire, ne naſcatur l.1.§.ſed & ſi quis ventrem ff de ventr.in poſſ. mitt. tamen illum occidens, vere homicidium committere dicitur.c.quod vero & c.Moyſes 32 q.2 c conſuluiſti, in fine, & ibi gl 2.q 5.*

Prædictæ autem pœnæ an vendicent ſibi locum etiam in eo qui procurauerit abortum fœtus animati ad preſeruandam ipſam prægnantem, quam medici dicunt non aliter poſſe euadere mortem, niſi ex fœtus in vtero occidatur, vide Syl in v.Medicus § 4 Burgaſ. notab. in d tract p 6 tit de Phyſicis, & Chirurgis fol.269. Amplia, vt quo ad euitandam irregularitatis pœnam nihil ſuffragetur, allegantis ſe non habuiſſe intentionem, & propoſitum occidendi fœtum quoties operatur actum illicitum, & de ſui natura aliquo modo ordinatum ad abortum cauſandum c ſicut ex l 2 de homicid. Nau conſ.24 de homic. in antiq Couar in relect. cle.ſi furioſus de hom.§.4.p.2. licet non incurrat irregularitatem indiſpenſabilem ex dictis per eundem Nauar. in man. confeſſ. c. 27.ſub num.240.

Limita, & primo in eo, qui non fuit in dolo, & ſic in ignorante mulierem eſſe prægnantem, vt clare habetur per Auguſt.Arimine in apoſt.l. ad Ang. in tract. maleſ. in ver & ex interuallo.per Campanum in c. regu ad peruerſorum, ſub num 50. & colligitur ex dictis per Afflict.in rub conſt.Terminum vitæ, num. 2.Couar.in præalleg.§.4. ſub numer.10. dicens contrarium ſibi non videri iuri conſonum, & eo maxime ſi ignorantia eſſet inconuincibilis, & hoc quo ad pœnas non autem quo ad irregularitatem, quam euitare non poteſt.

Secundo limita in eo, qui a contrario ſenſu dederit poculum mulieri, ad eam ingrauidandam & illa eo ſumpto, mortua fuerit, nam tunc debet tantum puniri pœna relegationis l.3.§.ſed ex ſenatuſconſulto ff.ad l.Corn.de ſicar. Afflic. in conſt.

Mala noxia.§ amatoria pocula.num.6. & ratio eſſe poteſt, vt excuſetur a dictis pœnis quia finalis intentio tradentis huiuſmodi poculum ad concipiendum tendit in bonum ſcilicet ad ſuſcipiendam prolem, quod eſt fauorabile, licet iſtud factum non debeat ex toto trãſire impunitum, propter malum exemplum conſiſtens in eo, videlicet, in quærendo violentare naturam, volendo imponere fœcunditatem in vtero, in quo Deus, & natura impoſuerunt ſterilitatem, quæ ratio colligitur ex dictis notabiliter per Paul. Grill. in trac de ſortileg. q. 12. num. 19. non tamen euadet Irreg.

Adde gl. celebrem in c. vnico, de ſerut i. in ord fac in ſi & Fel in c. auditis, de præſcript ſub nu. 22. limita tamen in foro contentioſo, quo ad pœnam quia in dubio iudicis partes debent eſſe in abſoluendo, iux. tex. in c. cum ſint iura partiũ obſcura, de reg. iur in 6. cum interpretatio debeat fieri in mitiorem partem l ſi de interpretatione ff. de pœnis. & hanc eſſe communem doctorum reſolutionem in c ad audientiam, vbi præcipue Abb. nu. 3. de homic. teſtatᷣ Nau. in ſup. alleg. conſ. num 22 in antiq licet Couar. in cle ſi furioſus, nu 3. de homic p. 1 in princ.

b *videatur tenere contrarium. Iſta traditio operatur, vt eccleſia non teneatur eum amplius defendere gl. in c. ſi quis ſacerdotum 11. q. 1. & qualiter fieri debeat, habetur in c nouimus, de verb ſig. & in caſib. in quibus clericus traditur curiæ ſæculari puniendus, communis opinio eſt, quod non tenetur iudex ſæcularis ſtare proceſſui facto coram iudice eccleſiaſtico, ſed poteſt de nouo formare proceſſum, & ratio eſt. quia per huiuſmodi degradationem, & traditionem reputatur tanquam laicus, de quo tanquam ſibi ſubdito iudex ſæcularis cognoſcere poteſt Iul Clar in § fi. pract. cri q 96. num. 7. quod intelligatur, non procedere in crimine mere eccleſiaſtico de quo iudex ſæcularis non potuiſſet cognoſcere etiam ſi reus fuiſſet laicus in crimine hæreſis. c. vt inquiſ. § prohibemus, de hæret in 6. quo caſu, vt refert Boſſ. in ti de hæret nu 35. ſeruatur, vt ſola ſententia transmittatur, imò ſoli effectus ſententiæ.*

Et audiens ſerio confeſſionem ſacram, & abſoluendo ſimulando ſe presbyterum, eſt irregularis. Nauar. in mau confeſſ c. 27 ſub. nu. 242 fol. 526.

AGNVS. DEI.

AGNVS DEI benedicti ne minio inficiantur, nec venales proponantur, Gregorij XIII. Conſtitutione cauetur Romæ publicata die 11. Iunij 1572. incipiente, Omni certe ſtudio & infra. f. 1199. in bullario.

Statuimus, & ordinamus: ac ſub excommunicationis pœna ipſo facto incurrenda prohibemus & interdicimus, ne quiſquam ſiue vir, ſiue mulier ſæcularis, aut Eccleſiaſticus etiam Regularis ordinis ille ſit, & quocunque gradu, conditione ſtatu, nomine, dignitate, & honore præcellat, poſthac in perpetuum Agnus Dei per Romanum Pontificem pro tempore exiſtentem benedictos depingere, inficere, minio notare, vel aurum, aut calorem illis imponere, aut quicquam aliud ſuperinducere, neque depingi, aut miniari facere, nec illos venales proponere ſeu tenere quouis prætextu, qualibet ve de cauſa audeat. Verum eos albos, & mundos: Agnum illum purum, & innocentem repræſentantes, qui occiſus pretioſiſſimo ſanguine ſuo nos redemit, decenter, ac reuerenter a cunctis haberi, deferri, & cuſtodiri præcipimus.

De li-

De ſignificatu, & eorum benedictione habetur in libro Cæremoniali vbi in fine ſunt infraſcripti verſus.

Legimus Vrbanum V. Pont. Max. miſiſſe ad Imperatorem Gregorium tres Agnus Dei, cum verſibus infraſcriptis.

Balſamus, & munda cera cum chriſmatis vnda
Conficiunt Agnum, quod munus do tibi magnum,
Fonte velut natum, per myſtica ſanctificatum,
Fulgura de ſurſum depellit, & omne malignum
Peccatum frangit, vt Chriſti ſanguis, & angit,
Prægnans ſeruatur, ſimul & partus liberatur;
Munera fert dignis, virtutem deſtruit ignis,
Portatus munde de fluctibus eripit vndæ,
Morte repentina ſeruat, Satanæque ruina,
Si quis honoret eum retinet ſuper hoſte trophæum,
Parſque minor tantum tota valet integra quantum
Agnus Dei: miſerere mei,
Qui crimina tollis, miſerere nobis.

ALIENATIO RERVM ECCLESIAE.

1 *Quænam iura obſeruanda ſint in alienatione rerum Eccleſiæ.*
2 *Regula traditur pro validitate alienationis rei eccleſiæ: Ampliatur a numer. 15. & limitatur a num 28.*
3 *Cauſæ alienationis, & caſus a iure permiſſi ſunt idem, & requirunt ſolennitates, & quænam illæ ſint.*
4 *Conſenſus patroni an requiratur.*
5 *Diſpoſitio huius Paulinæ quæ ſit, eius intelligentia, & praxis.*
6 *Prælati iurant non alienare, & quid operatur.*
7 *Aſſenſus Apoſtolicus quid importet.*
8 *Aſſenſus debet præcedere contractum, & quando ſubſequi num. 11.*
9 *Traditio poſſeſſionis ante aſſenſum quid operetur.*
10 *Cautela pro contrahentibus ne incurrant in pœnas huius Paulinæ.*
11 *Aſſenſus quando ſubſequitur.*
12 *Euidens vtilitas quando attenditur, quæ dicatur, & quid ſi poſt aſſenſum reperiatur læſio.*
13 *Pœna commiſſariorum male iudicantium, procurantium, ac talia decreta extorquentium.*
14 *Gerardina conſtitutio quæ ſit.*

ALIENATIO rerum Eccleſiæ. Præter Summiſtas in hoc verbo ſciendum eſt, Paulum IV. aliqua conſtituiſſe circa alienationem rerum Eccle-

Digitized by Google

ſiaſticarum, quæ Pius IV. reduxit ad viam iuris communis, vt in eius Conſtitutione publicata Romæ, die 24. Sepcembris 1560. Incip. Prouida fol. 681. in Bullario, adeo quod hodie attenditur diſpoſitio Sacrorum Canonum, præſertim Pauli II. fol 91. quæ eſt inter Extrauag. com. ſub tit. de reb. Eccleſ. non alienan. tenoris ſequentis.

Ambitioſæ cupiditati illorum præcipue, qui diuinis, & humanis affectati damnatione poſtpoſita, immobilia, & pretioſa mobilia Deo dicata, ex quibus eccleſiæ, Monaſteria, & pia loca reguntur, illuſtranturque, & eorum miniſtri ſibi alimoniam vendicant profanis vſibus applicare, aut cum maximo illorum, ac diuini cultus detrimento exquiſitis medijs vſurpare præſumunt, occurrere cupientes.

Omnium rerum, & bonorum eccleſiaſticorum alienationem, omneque pactum, per quod ipſorum dominium transfertur, conceſſionem, hypothecam, locationem, & conductionem vltra triennium, nec non infeudationem, vel contractum emphyteuticum, præterquam in caſibus a iure permiſſis, ac de rebus, & bonis in emphyteuſim ab antiquo concedi ſolitis, & tunc in eccleſiarum euidenti vtilitate, ac de fructibus, & bonis, quæ ſeruando ſeruari non poſſunt, pro inſtantis temporis exigentia, hac perpetuo valitura conſtitutione præſenti fieri prohibemus.

Prædeceſſorum noſtrorum Conſtitutionibus, prohibitionibus, & decretis alijs ſuper hoc editis, quæ tenore præſentium innouamus, in ſuo nihilominus robore permanſuris. Si quis autem contra huius noſtræ prohibitionis ſeriem de bonis, & rebus eiſdem quicquam alienare præſumpſerit, alienatio, hypotheca, conceſſio, locatio, conductio, & infeudatio huiuſmodi nullius omnino ſint roboris vel momenti, & tam qui alienat, quam is qui alienatas res, & bona prædicta receperit, ſententiam excommunicationis incurrat.

Alienanti vero bona eccleſiarum, monaſteriorum, locorumque piorum, quorumlibet inconſulto Romano Pontifice, aut contra præſentis conſtitutionis tenorem, ſi Pontificali, vel Abbatiali præfulgeat dignitate, ingreſſus eccleſiæ ſit penitus interdictus, & ſi per ſex menſes immediate ſequentes ſub interdicto huiuſmodi animo (quod abſit) perſeuerauerit indurato, lapſis menſibus, eiſdem a regimine, & adminiſtratione ſuæ eccleſiæ, vel monaſterij cui præſidet, in ſpiritualibus, & temporalibus ſit eo ipſo ſuſpenſus. Inferiores vero prælati, commendatarij, & aliarum eccleſiarum Rectores beneficia, vel adminiſtrationem quomodolibet obtinentes prioratibus, præpoſituris præpoſitatibus dignitatibus, perſonatibus, adminiſtrationibus officijs, canonicatibus, præbendis, alijſque eccleſiaſticis cum cura, & ſine cura ſæcularibus, & regularibus beneficijs, quorum res, & bona alienarunt dumtaxat ipſo facto priuati exiſtant, illaque abſque declaratione aliqua vacare cenſeantur, poſſintque per locorum ordinarios, vel alios, ad quos eorum collatio pertinet perſonis idoneis (illis exceptis, quæ propterea priuatæ fuerint) libere de iure conferri, niſi alias diſpoſitioni Apoſtolicæ Sedis ſint ſpecialiter, aut generaliter reſeruata, nihilominus alienatæ res & bona huiuſmodi ad eccleſias, monaſteria, & loca pia, quæ ante alienationem huiuſmodi pertinebant, libere reuertatur. Nulli ergo, &c. Datum Romæ apud Sanctum Marcum. Anno Dominicæ Incarnationis 1468. kal. Martij. Pontificatus noſtri anno quarto.

Ad

Ad euidentiam præmitto, quod de Alienatione rerũ eccleſiaſticarũ, piorumve locorum habetur in iure ciuili in l.iubemus.la 2.& in Auth. hoc ius porrectum, cum multis Auth.ſeq. C.de ſacroſ.eccleſ.& in lib. Authen.in tit. de alien.& emphyt.& in alio tit.clariori, de non alien.nec permut.rebus, eccleſ.In iure vero Canonico habetur in lib. Decreti 12.q. 2. per totam, præſertim in c.ſine exceptione:ac in lib.Decretalium, in tit.de reb.eccleſ.alien. vel nõ, præcipue in cap.nulli; Habetur in lib.Sexti, in Clem.ac in hac extrauag. communi eod.tit.& in Conc.Trid.ſeſſ.25. de Reform.c.11. incip.Magnam.

1 Standum eſt hodie. † Diſpoſitioni iuris Canonici, gloſ.in cap. 1. in verbo tractatus, de reb.eccleſ.non alien. in 6. Abb.in c.in præſentia, ſub nu.28.de probat.& in c.inter alia, nu. 16. de immun.eccleſ. & in d.c.nulli. num.6.de reb.eccleſ.alien.vel non, & in conſ.41. ſub nu.3.par.1. Quo dilucidius intelligi poſſit hæc materia, quæ longa & obſcura eſt, viſis omnibus pene ſcriptoribus, conſideratiſque eorum dictis, ac perpenſis, facio Regulam, quod.

2 Ad validitatem alienationis Rei eccleſiaſticæ † Duo copulatiue requiruntur, cauſa iuſta in caſu licito, & forma.i.ſolennitas legitima.c. 1. de reb. eccl. non alien.in 6.d.clem.1.eod.tit.d.cap.ſine exceptione, gl.in ſumma.12.q.2. Abb.in c.2.nu.8, de his quæ vi, met.cau. in c.1.nu.17.de reſti. in integ.& in c.nulli, nu.7.de reb.eccleſ.alien.& in c.ad noſtram, eod.tit.in c.tua, nu.8.de his, quæ fiunt a prælat. ſine conſenſu cap. Soc.in ſuis fallent.reg.110. in verbo eccl. Dec.in Auth.qui rem.nu.21.C.de ſacroſ.eccl.& in conſ.142. num.4. Couar.lib.2.var. reſol.c.17. num.2. qui dicunt communem eſſe opinionem, Redoa.in tract.de reb.eccl.alien.q.51.c.7.num.21.& q.36.num.17.& q.46. Miſcar.de probat.concl.75. Molina de contract.diſput.478. Et hac forma omiſſa regulariter non valet alienatio. Afflic.in deciſ.107. & deciſ.85. Vinc. de Franch.deciſ.35. late per Franc. Sarment. Rotæ Romanæ Auditorem in tract.de redit.eccleſ.par.1.c.2. vbi doctiſſime præter alios.

3 Cauſæ iuſtæ ſunt quatuor, † neceſſitatis, vtilitatis, incõmoditatis, & pietatis.gl.in ſumma 12.q.2. Abb.in d.c.nulli, de reb.eccl.alien.Silu.ver.Alienatio.nu.2.explicat Rebuff.in cõmen. de alien.rer.eccl.nu.9. latiſſime Redoa. in d.tract.quæſt. 19.20.21.& 22.& q.51.c.22.aliqua per Couar.d.lib.2.var. reſol.c.16.nu.8.& 9.& c.17. Molin.in d.tract diſp.465. Nauar.in cõment. de alien.rer.eccl. Neceſſitas & vtilitas æquiparantur in iure, c.1. de reb.eccl. non alien.in 6.& clem.1.eo.tit. Abb.in c.vt ſuper. de reb.eccleſ.alien.& in c. fin.de eccleſ.ædif. Et iuſtæ cauſæ dicuntur caſus a iure permiſſi, vbi reducuntur omnes, qui in iure reperiuntur expreſſi.d.gl.in S.in.13.q.2.& in c.2.in verbo caſibus, de reb.eccl.non alien.in 6.& regulariter requirunt ſolennitates in alienatione, exceptis aliquibus, quos ponam infra in limitationibus.

Alienatio rerũ eccleſ.

Adde quod inter alienationem ex cauſa neceſſitatis, & illã quæ fit ex cauſa vtilitatis communiter diſtinguunt DD. & ſic vt primo caſu ſeruatis ſeruandis ſufficiat illam vtiliter eſſe cœptam, ita quod Eccleſia non ſit in damno, illique ſtetur qualemcunque exitum habeat: in ſecundo vero non ſufficit illam vtiliter eſſe cœptam niſi effectus ſequatur, & contrarium non euenerit, ſcilicet quod Eccleſia effecta ſit locupletior, quam differentiam præter alios tangit Feder.de Sen.in conſ.249.ſub nu.2. Rebuff.in commen.alien.nu.73.approbat Rota Rom.in deciſ.65.diuerſ.nu.4.& 23.vol.2. ſequitur Ioan. Anton. Lanar.in conſ.50.nu.6.& 7.& Fabius de Anna.in conſ.38.nu.36. volum.1.

Diff inter alienat. ex cauſa neceſſitatis, & ex cauſa vtilitatis.

Solen-

Solennitas legitima cõtinet quatuor de iure antiquo, vt authoritas pręla-
ti, tractatus, cõſenſus capituli, & ſubſcriptio ſingulorũ ſaltem per Notariũ,
de quib. per Abb. in c.1. & c. tua. de his, quæ fiunt a prælat. Silu. & Sũmiſtæ in
verbo Alienatio, Rebuf. in d. commen. a nu. 9. vſq; 14. & a nu. 74. vſq; 99. &
4 nu. 118. latiſſime per Redoa. a q. 24. vſq; ad q. 49. † Cõſenſus patroni ſi eccleſia
ſit patronata, nõ eſt de neceſſitate. Abb. in c. vnico. vt benef. eccl. ſine dim. cõ
fer. Dec. conſ. 174. Redoa. in d. trac. q. 31. licet cõtrarium teneat Rebuf. n. 90.
Hodie vero regulariter prohibetur omnis modus alienandi, etiam in caſu
licito, & ſeruatis ſolennitatibus prædictis inconſulto Romano Pontifice per
5 hanc extrauag. † quæ diuiditur in duas partes, in prima ponit cauſam moti-
uam; in ſecunda ibi omnium rerũ prohibitionem facit, & tres tantum ca-
ſus concedit alienandi inconſulto Romano Pontif. Primus eſt locationis, &
conductionis, infra trienniũ: Secundus eſt emphyteuſis habentis tres condi
tiones, ſcilicet, in caſib. a iure permiſſis, & de bonis ſolitis ab antiquo dari in
emphyteuſim, & cum euidenti eccleſiæ vtilitate. Tertius eſt alienationis fru-
ctuum, qui ſeruando ſeruari non poſſunt, ſecũdum tutiorem ſenſum Caiet.
in verbo excommunicatio, capit 75. Pro cuius prohibitionis obſeruantia ibi,
Prædeceſſorum innouat, & confirmat antiquos Canones. præſertim ca. ſine
exceptione 12. quæſt. 2. cap. 1. & capi. nulli, de reb. eccleſ. alien. cap. 1. & 2. eo-
dem titu. in clem. 1. eodem titu. quibus duo hæc extrauag. addit; primum vt
non poſſit fieri locatio vltra triennium, declarando verba ad modicum tem-
pus in d. cle. 1. in fine. nam antea poterat ad decẽnium, vt ibi per gl. & doct.
Secundum vt quælibet alienationis ſpecies nõ fiat inconſulto Rom. Pontif.
& ſic additur alia ſolennitas, quæ non requiritur in prædictis tribus caſibus
his exceptis. Item pro maiori obſeruatione huius prohibitionis annullat cõ-
tractus, & imponit pęnas, ibi, ſi quis autem, h. d. in ſumma. Quælibet ſpecies
alienationis eccleſiaſticæ etiam locationis vltra triennium regulariter nõ po
teſt fieri inconſulto Rom. Pont. excipit, innouat, ac confirmat iura antiqua,
annullat contractus, & imponit pęnas. Vltra Caietan. faciunt relata per Re-
doa. quæſt. 35. qui in quæſt. 36. & 42. aliter intelligit hanc Paulinam, vt quan
do ſunt ſeruatæ cauſæ, & ſolennitates, nõ requiratur aſſenſus Apoſtolicus de
neceſſitate, nam per eam permittitur alienatio in caſibus a iure permiſſis, vi-
delicet, iuſta de cauſa, & ſeruata forma iuris Canonici, notat etiam Nau. in
d. comment. de alien. rer. eccleſ. ſub. num. 2. ac in manua. confeſſ. cap. 37. nu.
156. & videtur tenere Rebuff. in d. comment. Sed prima intelligentia eſt de
obſeruantia, & ſtylo & praxi Rom. Curiæ, cõgruit literæ, & ſenſui, ac tutior,
a a miror de Redoa & Nauar. qui de iſto Caietan. ſenſu mentionem non fa-
ciunt. Animaduertendum tamen eſt, quod etiam ſi hæc Conſtitutio nõ fuiſ-
6 ſet edita, † Prælati & Abbates non poſſent regulariter alienare in caſu etiam
licito, & ſeruatis ſolennitatibus inconſulto Rom. Pont. ob iuramentũ, quod
ita præſtant. Abb. in cap. vt ſuper, de reb. eccleſ. alien. in cap. fin. de eccleſ. ædi
fic. & in cap. ad noſtram, eod. tit. de reb. eccleſ. & in capit. 2. de feud. num. 13.
Redoa. quæſt. 55. Nau. in d. comment. a num. 11. vſque 15. quanto magis ho-
die per hanc extrauag. cuius pœnis ſe ſubijciunt in iuramento, vt habetur in
Pontificali fol. 81. & 120. His verbis, Poſſeſſiones vero ad menſam meã per-
tinentes non vendã, neque donabo, neque impignorabo, nec de nouo infeu-
dabo, vel aliquo modo alienabo, etiam cũ conſenſu capituli eccleſiæ meæ in-
conſulto

Digitized by Google

conſulto Rom. Pont.& ſi ad aliquam alienationem deuenero, pœnas in qua-
dam ſuper hoc edita conſtitutione contentas, eo ipſo incurrere volo. Idem
iurant Abbates, vt in d. Pontificali. f. 154. mutato nomine (ad mẽſam) dicen
do ad monaſterium (& Capituli) dicẽdo conuentus monaſterij mei. In cete-
ris vero perſonis, quæ non ita iurant, valebit alienatio in caſu licito, ſeruatis
7 ſolennitatibus ante hanc extrauag. Abb. in d. capit. vt ſuper. † Quia aſſenſus
Apoſtolicus ſupplet tractatum & conſenſum prælati ſuperioris, Abb. in con
ſil. 51. par. 1. Dec conſ 142. Rebuff. in d. comm. ſub nu. 15. Capyc. deciſ. 16.
Pariſ. conſ. 24. lib. 2. Redoa. q. 43. & 36. Non tamen ſupplet conſenſum capi
tuli ſeu maioris partis, & in quibus conſiſtat, & dicatur maior pars. Abb. in
c. 1. de his quæ fiunt a maio. par. cap. Rebuff. num. 76. Redoa. q. 38. & debet
conuocari per eum, ad quem ſpectat. Abb. in c. 1. de maio. & obedient. Au-
thoritas epiſcopi, ſeu prælati non eſt de neceſſitate, ſi eccleſia non habet col-
legium ſeu capitulum, ſed ſufficit conſenſus rectoris ſeu beneficiati, cauſa iuſ-
ta, & aſſenſus Apoſtolicus. Abb. in c. potuit, num. 14. de loca. Franc. in c. 1. de
reb. eccleſ. alien. in 6 Rebuff. num. 88. & 90. & Dec. & Pariſ. in prælл. conſ.
Rolan. conſ. 15. vol. 1. Molina de contract. diſp. 463. nu. 13.

Quid operetur in alienatione Papæ authoritas cum declaratione.

Inde elicitur concluſio illa Doctorum, quod licentia obtenta a Summo
Pontifice alienandi res eccleſiæ operatur, vt non requirantur aliæ ſolennita-
tes. Cuius ſententiæ ratio eſt, quia Papa dicitur eſſe dominus, & diſpenſator
bonorum eccleſiæ, & ob id ad libitum poteſt de eis diſponere, Menoch. in
addit. nouiſſime impreſſis ad lib. 2. de arbi. iud. caſu 172. nu. 37. in fine. Quam
concluſionem intellige primo, quando Papæ authoritas legitime, & valide
interponitur, at ſecus ſi fuerit ſurreptitia, & conſequenter nulla, vt declarat
Decius conſ. 142. ſub nu. 5. & Ruin. conſ. 157. num. 4. & 11. eſſet enim talis,
quando aliquid narratum non fuiſſet, quod ſi Papa ſciuiſſet, veriſimiliter li-
centiam non conceſſiſſet, vel ad concedendum difficilior redditus fuiſſet,
Menoch. in præfa. tract. cent. 3. caſu 201. nu. 24. Rota diuerſ. in proprijs ter-
minis. deciſ. 65. num. 2. & 3. vol. 2. egregie & ad rem explicat ampliando, vt
ibi per eum de Ann. in præcit. conſ. 38. num. 43. & infra. Secundo intellige
quando d. authoritas ſimpliciter, & abſolute obtinetur, & conſtet confirma
tionem factam fuiſſe de certa eius ſcientia, ſcilicet, quod Papa habuerit noti-
tiam tenoris rei confirmatæ ita Ioan. Bapt. Ferret. in conſ. 249. nu. 11. vol. 2.
ſecus vero in eius mandato dato ad confirmandum, cum clauſula, quatenus
per diligentem informationem, &c. conditionaliter reſcribendo ſi ita eſt, re-
ferendo ſe ad ſupplicata. Anton. Maria de Canibus in quodam conſilio edi-
to poſt deciſ. 46 Borg. Caualc. par. 1. nu. 399. Tertio intellige, quod & ſi Pa-
pæ authoritas interueniens ſolennitates ſuppleat, non tamen ſupplet defe-
ctum cauſæ. Redoan. in ſuo tract. de rebus eccl. non alien. quæſt. 22. num. 75.
Rota diuerſ. deciſ. 178. num. 2. vol. 2. Quarto intellige vt procedat concluſio,
ſcilicet, vt valeat alienatio ſine ſolennitatibus facta etiam per Papæ Com-
miſſarium, ſeruata tamen forma ſuæ commiſſionis, cuius eſt executor. vt in-
nuunt Doctores allegati in d. num. 7. quibus adde Ferret. in conſ. 248. num.
2. volum. 2. Menoch. vbi ſupra num. 39. & Amæd. a Ponte in comment. ad
tit. qui feudare poſ. ſub num. 149.

Iſta Breuia Apoſtolica, quæ paſſim expediũtur in forma, ſi in euidenĩ, vt
plurimũ loquuntur de aſſenſu præſtãdo per cõmiſſarios alienationi facien-
dæ, &c.

Digitized by Google

8 dæ;& tunc † aſſenſus debet præcedere contractum. Abb.in c.vt ſuper, num.
17.de rebus eccl.alien.in cap.fin.num.7. de eccleſ.ædific. ac in cap.cum vos,
ſub nu.5.de his quæ fiunt ſine conſen.cap.quia quando aliquid eſt de forma
in actu, ſemper illa forma debet præcedere. Abb.in c.nulli, nu.7.de reb.eccl.
alien. Rebuff.in d.comm.alien.nu.15.& ſub nu.52. Affl.deciſ.355. Camer.
in c.Imperialem.de prohib feud.alien.per Freder.f.54. Fel. in cap.ſicut tuis,
nu.8.de ſimo. Iaſ.in l.licet, verſ.Quinto limito, C.de procur. Hodie in curia
Archiepiſcopali Neap. practicatur fieri de nouo contractum alienationis
cum inſerto tenore Decreti commiſſariorum.

Caueant contrahentes præſumere tradere poſſeſſionem (etiam ſi dixerint
ſaluo aſſenſu) ante impetrationem, nam incurrerent in pœnas huius extra-
uag.cum ſit proteſtatio contraria facto. Nau.in conſ.1.de reb.eccleſ.alie. in
nouis, faciunt dicta per Dec.conſ.160. Iul. Clar. in §.feudum. q.31.& in §.
emphyteuſis q.13. Gramm.deciſ.49. Vinc.de Franch.deciſ.267. poſt Abb. in
cap.2.de feud. Iaſ in l.fin.nu.142.C.de iur.emphyt. Fel.in c.quæ in eccleſia-
rum, ſub num.84.de conſtit. Curt.de feud.par.4.q.20.nu.112. Capyc.in in-
ueſt.in verbo, feudorum alienationes, amplia.17. & limita.12. Fr.c. de ſub-
b feud.lib.2.auth.1.ſub nu.24. b Sed bona fides excuſaret, quia dicitur in hac
extrauag. Præſumentes, Nauar in d.comment.alie.rer.eccl num.16.lex poſi-
ta contra præſumentes aliquid facere, non comprehendit eũ, qui abſque do-
lo vel contemptu, bona fide vel ſimplicitate facit. Card.Zaba.in clem.1.nu.
22.de priuileg. Nauar.in c.accepta.oppo.8. de reſtit. ſpoliat. & in Manuali
confeſſ.c.27.nu.74. ſunt etiam aliæ cauſæ, quæ excuſant a pœnis huius Pau-
linæ, quas dicam infra limit.27.

10 Cautius agendo conſului, vt Beneficiatus, qui terram ſui beneficij volebat
concedere in emphyteuſim, illam locaret per trienniũ, & eo elapſo in emphy
teuſim concederet cum pactis emphyteuticis in forma, ſaluo tñ & reſeruato
aſſenſu Apoſtolico intra dictum trienniũ impetrãdo, ita quod eo elapſo, nõ
ſit translata poſſeſſio, nec vtile Dominium, niſi impetrato & exequuto aſſen-
ſu Apoſtolico, & non aliter, nec alio modo, alias eo non obtento, habeatur
pro non facta dicta conceſſio, niſi locatio pro dicto triennio tantũ. Sint cau-
ti Contrahentes vt in breui Apoſtolico fiat mentio de alienatione iam facta
per traditionem poſſeſſionis, ſi fuerit tradita, quia tunc aſſenſus præſtandus
11 traheretur ad præterita. Ita procedit quod dicunt Doctores † ſufficere aſ-
ſenſum ſubſequi alienationem. Rebuff.in dict.comment.alien.verſiculo, no-
nus caſus, Redoan.quæſt.42.ſub num.decimo ſexto. Vinc.de Franch.deciſ.
163. licet ſit diſputabilis articulus, an requiratur nouus contractus. Capyc.
in inueſt.verbo defectus.f.83. Iacobi.inueſti.in verbo, & cum pacto de non
alienando, num.19. Ad maiorem cautelam conſulerem celebrari contra-
ctum de nouo, ſi in aſſenſu non ſit mentio de alienatione iam facta, & va-
lebit vt nunc tempore aſſenſus. Rebuff. in dict.commen.alien.nu.93.& 95.
tum quia aſſenſus debet præcedere contractum, cum in hac Paulina dicatur
Inconſulto ſummo Pontifice, quæ verba denotant actum nullum, niſi præ-
cedat aſſenſus. Abb.in d.c.vt ſuper, de rebus eccleſ.alien. Fundatur talis aſ-
12 ſenſus ſuper euidenti vtilitate, † quæ conſideratur tempore alienationis. Ba
riſ.conſ.24.lib.quarto, Rebuff.ſub num.73. Redoan. quæſtio.20. num.141.
Euidens vtilitas dicitur, quando nullum dubium eſt, quin alienatio ſit

magis

magis profutura eccleſiæ,c.ſine exceptione.12.q.2.vbi Rebuf.nu.97.& 98. c.tua nuper,de his quæ fiunt a præl.ſine conſen.cap.Red.d.q.20.ſub nu.81.

Ad pleniorem intelligentiam adde Rebuf.conſ.111.nu.8.& cóſ.112.nu. 13.& ſcripta per Menoch.in præalleg.addit.ad caſ.172.nu.22. & infra lato, & notab.Borgnin.Caualc.deciſ.45.nume.34.& ſeq.par.1.'Anton.Mar.de Canib.loco cit.nu.121.& infra, ex cuius dictis,num.160. cum pluribus ſeq. perbelle colligitur,quæ regula ſit obſeruanda,quoties ex aliorũ atteſtationibus adeſſet variatio circa verum rei eccleſiæ valorem liquidandum,& poſtremo præ ceteris diligenter examinat Dom.de Anna in præfat.conſ.38.nu.5. & infra. Item quando in vtilitatem eccleſiæ dicendæ ſint fieri alienationes, tradit Eman.Roderic.tomo 1.quæſt.regular.quæſt.27.art.8. Id vero,quod in hac materia a Doctoribus reſpondetur,nempe,quod vt de euidenti eccleſiæ vtilitate cognoſci poſſit,ſpectari debeat tempus ipſius alienationis, declarationem recipit in re aliqua eccleſiæ,quę diſtraheretur tempore belli,peſtis, & alterius ſimilis calamitatis,vt ſi propter dictos caſus inſolitos,& raro contingentes res diſtrahenda effecta ſit deterior, veluti ſi ager qui alienatur per ceſſationem culturæ ſterilis,& infructuoſus redditus eſſet, ſeu ſyluoſus effectus, vel quia ab eo arbores ſuccisæ eſſent, vt tunc attendatur valor ſeu æſtimatio temporis contractus: ſi vero nullum paſſa ſit damnum, ſed in eodem ſtatu permanſerit, tunc æſtimari debet ſecundum iuſtum, & verum valoré, prout erit in futurum ceſſante bello, peſte, & ſimilibus. ita ſane colligitur ex deductis per Dominos de Rota, in deciſ.65.diuerſ.annotat Menoch.loco citat.& adducitur ratio,quia illud tempus tanquam non ſucceſſiuum, & perpetuam cauſam habens, ſed momentaneum, & breui duraturum, non attenditur. Caualcan. deciſione 45. numer.53. & deciſ.46. num.26. parte prima. Secundo declaratur amplianda idem procedere, ſcilicet, vt debeat etiam attendi tempus contractus in dignoſcenda læſione eccleſiæ, non autem tempus anterius, vel poſterius, Calderin.conſil.5. ſub tit. de rerum permutatio. Ruin.conſ.35.ſub num.35.lib.1. Iaſ.in conſ.54.nu.20.vol.1.ſequitur Rota diuerſ.deciſ.18.num.4.volum 2. quæ eccleſiæ læſio iuxta eandem Rotam in alia deciſ.677.par.3.lib.3.erit probanda ex cómuni æſtimatione, non vnius tantum terrulæ, ſed aliorum prædiorum, quæ circumuicina ſunt. Tertio declaratur communis concluſio, quæ ſe habet, ſcilicet, valorem rei inſpiciendum eſſe tempore contractus, vt tamen in articulando probatio valoris ipſius rei tempore contractus conſiderati, non reſtingatur ſolum ad tempus breue celebrati contractus, ſed debet fieri attendendo etiam tempus anterius,& poſterius per multos annos. Afflict.deciſ.316.nu.6.Rota in præalleg. deciſ 65.num.13.& 20.par.2 ſequendo theoricam Bartoli, & aliorum in l. pretia rerum, ff. ad leg. Falcid. Sed quid ſi in emptione alicuius rei eccleſiaſticæ concurrant duo inuicem æmuli, quorum alter obtulit iuſtum pretium, alter vero deinde obtulit ſatis plus iuſto pretio, quis iſtorum ſit præferédus? Reſpon.quod cum hic caſus contigiſſet, Vincent.Caroc in ſuis deciſ. & propriem deciſ.89. refert aliquos iudices ardenter inclinaſſe ad fauorem eius, qui plus iuſto pretio obtulit tanquam magis vtile eccleſiæ: ipſe vero ex multis cumulatis circa id, quod eccleſia eſt cultrix iuſtitiæ contrarium ſenſit.

Quo tẽpore attendendus ſit ĩ alienatione ualor rei eccl. cũ declaratione.

Et licet Decreti interpoſitio faciat præſumptionem pro vtilitate Eccleſia, Abb.in conſilio 41.parte 1.Dec.conſilio 341. Redoa. ibidem, numero 75. Ma-

Maſcard. de probatio. concluſione 488. Tamen ſolennitatibus adhibitis non obſtantibus, eccleſia reſtituitur, ſi fuerit læſa. capit. ad noſtram, de rebus eccleſ. alien. vbi Abb. & in cap. 1. de reſtitut. in integrum. ac in d. capit. tua nuper, Couarr. libro ſecundo, var. reſolutio. capitulo 17. ſub numerum 2. Dec. conſilio 141. Grammat. deciſio. 76. Redoa. quæſtione 78. capit. 4.

Quando pro decreto nõ præſumatur.

Declara primo, quod licet in dubio pro decreto Commiſſariorum præſumatur, ſecus tamen ſit quando non apparet, quod præceſſerit cauſæ cognitio per ipſos adhibita, eoque magis, vbi in commiſſionibus breuis Apoſtolici adeſſent clauſulæ conditionales iuxta tenorem, & formam a Caualcano deſcriptam in deciſione 45. ſub num. 77. parte prima, quia tunc de iſta diligenti perquiſitione, & cauſæ cognitione non perfunctorie, & per ſolam ipſorum Commiſſariorum relationem, ſed expreſſe, clare, ac liquido de ipſarum verificatione apparere debet, quia ita mandat Papa; vt per eundem ibidem, nume. 81. concluditur, & in deciſio. 46. nume. 28. eadem parte prima, quem ſequitur Maſcard. de probatio. concluſion. 13. 17. numero 37. Anton. Mar. Canis cum alijs, ab eo allegatis in præd. conſil. numero 281. & 374. cum ſeq. non enim Commiſſarij poſſunt aſſumere poteſtatem confirmandi alienationes, niſi purificatis prius conditionibus, & clauſulis in breui Apoſtolico contentis, quæ ſunt ſuæ poteſtatis fundamentum. late Ruyn. conſil. 68. numero quinto, libro primo. In quo animaduertendum, quòd vbi Papa committeret alicui; vt diligenter ſe informet ſeruata forma Paulinæ requirentis receptionem teſtium, & probationum ſuper veritate narratorum, tunc hæc informatio aliunde cõſtare, & probari debet, quam ex aſſertione Commiſſarij; Vbi vero Papa ſimpliciter committeret, vt ſe informet, & ſi apparuerit illam cedere in euidentem vtilitatem, eam confirmet alias non, derogando Paulinæ, in hoc caſu ſtabitur aſſertioni Commiſſarij, & ſufficit extraiudicialis informatio, ita in hac materia diſtinguunt Dom. de Rota in deciſio. 716. diuerſ. numero quinto, volumine primo, in cuius finalibus verbis habetur, quòd ideo hodie ſaluantur ſimiles proceſſus, & in deciſio. 160. nume. 7. & 8. volumine ſecundo: declara, vbi de cauſa non fuiſſet mature cognitum, ſeu indagatum, ſed per nimiam accelerationem, nimiſque propere, & feſtinanter ad decreti interpoſitionem proceſſum fuiſſet: nam propter temporis breuitatem reſultaret præſumptio, ipſos Commiſſarios minus diligẽter, nec rite, ſeu recte ſuum officium fuiſſe exequutos circa loci viſitationem, & inueſtigationẽ expoſitorum in ſupplicatione, vt per Octau. Simoncel. in tract. de decretis, libro tertio, titulo 7. in ſpec. 3. nu. 47. Præfatus de Canib. in eod. conſil. numero 162. & 283. alijque cumulati per Menoch. in tractat. de præſumpt. lib. 2. præſumpt. 75. num. 15. quo loco agit an, & quando decretum in alienationibus bonorum eccleſiæ recte, & rite interpoſitum præſumatur. Tertio declara, vt admittatur probatio in contrarium, ſcilicet, quod nõ ſuberit neque neceſſitas, neque euidens vtilitas, imo defectus cauſæ reddit nullam interpoſitionem decreti ſuper alienatione, Gemin. conſ. 48. nu. 9. quia tunc non verificatur conditio, ſub qua Papa reſcripſit, nempe ſi cedebat in euidentem vtilitatem, vel neceſſitatem eccleſiæ, Rota diuer. deciſ. 178. nu. 3. volu. 2. & præſertim quando iſtud contrarium oſtenderetur ex actorum inſpectatione. Alciat. in tractat. de præſumpt. reg. 3. præſ. 10. limit. 4. & late per Hipp. Rim. in conſ. 5. nu. 162. & infra, volens vero probare contrariũ, onera-

ratur

ratur grauiori probatione, ita vt requiratur probatio valde clara per teſtes valde graues, Alex. de Neuo in conſ. 30. nu. 3.

Sciant autem Commiſſarij, quod idem Paul. II. conſtituit in cauſis alienationum examinandis, quæ a Sede Apoſtolica in forma, ſi in euidentem vtilitatem cedant, committuntur.

Si delegatus conſcientiæ ſuæ prodigus in grauamen, vel detrimentum eccleſiæ per gratiam, aut timorem, vel ſordes alienationi conſenſerit, aut Decre-
13 *tum, vel authoritatem interpoſuerit † inferior quidem epiſcopo ſententiam excommunicationis incurrat, epiſcopus vero, aut ſuperior ab executione officij, per annum nouerit ſe ſuſpenſum, ad æſtimationem detrimenti eccleſiæ illati, nihilominus condemnandus, ſciturus, quòd ſi ſuſpenſione durante damnabiliter ingeſſerit ſe Diuinis, irregularitatis laqueo ſe inuoluet, a quo non niſi per Rom. Pont. poterit abſolui laicus vero, qui dolo, vel fraude, vel ſcienter in detrimentum eccleſiæ alienationem fieri procurauerit, aut per ſordes, aut impreſſionem alienationis Decretum extorſerit, ſimilem ſententiam excommunicationis incurrat, a qua non niſi per Rom. Pont. poterit abſolui ad reſtitutionem nihilominus rerum alienatarum cum fructibus, quos de præmiſſis percepiſſe conſtiterit, condemnandus.* Vt patet ex Conſtitutione d. Paul. II de Anno 1465. incip. Cum in omnibus. fol. 88. in Bullario.

Vltra prædictas ſolennitates aderat ante hanc Paulinam in hoc Regno
14 Neapolitano Conſtitutio Gerardina, conſtituens, quod † alienationes bonorum eccleſiarum inferiorum, quæ fiunt cum Decreto Prælati, non aliter valeant niſi præcedentibus ſubhaſtationibus, & hoc per Conſtitutionem Gerardi Cardinalis Epiſcopi Sabinenſis, de qua meminit Afflict. in conſtit. Inſtrumentorum robur, ſub num. 19. & Gram. deciſ. 79. tamen non vidi ſeruari, ſed paſſim conceſſiones fieri abſque ſubhaſtationibus.

a *ADDITIO V. I. D. PROSPERI DE AVGVSTINO Congruit etiam Rub. quæ eſt ſub verbis negatiuis de rebus eccleſ. non alien & a rubro infertur ad nigrum & rub. ſæpe facit regulam iuris communis, nam quando eſt negatiua omnes caſus generaliter prohibentur, niſi contrarium probetur expreſſim, ita & econtra, quando eſt affirmatiua. Hoſt in Sum. in tit de teſti: in decretali vero. Rub. eſt ambigua de reb eccleſ alien. vel non.*

b *Niſi fiat proteſtatio, reſeruando aſſenſum directi dominij etiam in actu traditionis Minadò deciſ. 74.*

c *Commiſſiones huiuſmodi fiunt a Sum. Pont. ordinario loci, & alteri perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ, coniunctim, & ſi de ipſius ordinarij intereſſe & præiudicio agatur tunc loco ipſius committuntur Metropolitano, & ſi res ad ipſum Metropolitanum pertineat, ordinario viciniori concedebantur ante iſtæ commiſſiones, etiam per ſacram Pœnitentiariam Romanam cuius facultates Pius IV. reſtrinxit die 5. Maij 1562. incip. In ſublimi. fol. 744 & deinde Pius V. in totum has facultates in futurum reuocauit Kal. Maij 1569. incip. Tempus, & neceſſitas. fol. 1047. in bullario, ita vt nec quicquam etiam incertum habeant expedire.*

14 *Inter eccleſias permutantes ad inuicem etiam requiritur ſolennitas.*
15 *Contractus per quos transfertur dominium vtile quinam ſint.*
16 *Et in dubio quis contractus præſumatur.*

17 *Hypo-*

17 *Hypotheca generalis bonorum eccleſiæ etiam prohibetur.*
18 *Quando res eccleſiæ poteſt locari vltra triennium.*
19 *Succeſſor in beneficio an teneatur ſtare contractui.*
20 *Quando tranſactio, & compromiſſum poſſit fieri abſque ſolennitatibus.*
21 *Seruitutis impoſitio requirit ſolennitates.*
22 *Ceſſio iurium, actionum, litis & cauſæ alienatio eſt.*
23 *An in acquirendis poſſit fieri remiſsio abſque ſolennitatibus.*
24 *Inter mobilia pretioſa quanam connumerentur.*
25 *Pecunia eccleſiæ quando prohibetur alienari.*
26 *Iura, actiones, & nomina debitorum computantur inter immobilia.*
27 *Mobilia eccleſiæ quomodo, & quando poſsint pignorari.*
28 *Quorum locorum piorum bona non poſſunt alienari, & quænam ſint loca pia.*
29 *Locus eccleſiæ, ſeu pii loci etiam diruti non poteſt alienari.*
30 *Quando conſuetudo poſsit remittere ſolennitates.*
31 *Solennitas in alienatione rei eccleſiæ incorporata requiritur, etiamſi a donante fuerit remiſſa.*
32 *Relicta eccleſiæ incapaci poſſunt alienari non obſtante quauis diſpoſitione in contrarium.*
33 *Inciſio arborum, an dicatur alienatio.*
34 *Quando contractus eſt vtilis eccleſiæ an requirantur ſolennitates.*
35 *Vnio eccleſiarum dicitur alienatio.*
36 *Quando res obligata creditoribus, & peruenit ad eccleſiam, an poſsit alienari abſque ſolennitate.*
37 *Quænam debeant concurrere in alienatione rei ſterilis.*

HAnc Regulam ſic firmatam, & declaratam quòd in alienatione rei eccleſiaſticæ requirantur copulatiue cauſa, & ſolẽnitas, amplia, & limita.
Primo amplia procedere in omni contractu, per quem transfertur dominium directum, & vtile etiam in permutatione. c. nulli, de reb. eccl. alien. c. 2. vbi Abb. de re. permu. cap. ſine exceptione 12. q. 2. vbi Rebuff. nu 66. tenet
15 procedere † etiam quando eccleſiæ inuicem permutant. Redoa. q. 2. c. 20. & q. 12. nu. 28. permutatio. n. alienatio eſt, Iaſ. l. fin. num. 101. C. de iure emph. Redoa. q. 2. c. 4. ita vidi practicari, & expediri Breuia Apoſtolica etiam inter eccleſias permutantes, ſi in euidentem vtilitatem vtriuſque partis ceſſerint, quamuis ante hanc extrauagantem ſufficiebat conſenſus Epiſcopi in eccleſiis ſibi ſubiectis. c. 1. & c. vi ſuper. §. fi. de reb. eccl. alien. iſte eſt vnus de caſibus a iure permiſſis nempe, Permutatio, requirens ſolennitates, etiamſi fiat permutatio cum principe, ſecundum Innoc. & Abb. in c. 1. de rer. permut.
Secundo, amplia in omni contractu, vbi transfertur Dominiũ vtile retento directo, probatur in hac extrauag. & in loc. præalleg. Rebuff. in d. cõmen.
16 nu. 5. & 6. Redoan. q. 2. c. 24. cũ ſeq. Et ſunt † ſex vt ſuperficiarius, locatio ad longum tempus, emphyteuticus, libellarius, feudalis, & precariæ in genere femineos, Declarant Aluarot. in procem. feud. Redoan. loc. præall. & Bened. Canophi. in repet. huius extrauag. ſub numer. 10. vſque ad 34. & in dubio præſumitur emphyteuticus potius quam cenſualis. Iul. Clar. in §. emphyteuſis. q. 1.

ſis,quæſt.i.num.3. Maſcar.de probatio.concluſ.281. poſt Afflict. deciſ.128.
ſub num.4.

Et quia valde intereſt, an iudicetur cenſus, vel emphyteuſis, adde quod
magis recepta opinio eſt in contrarium,de qua atteſtatur Menoch.doctores
in hoc conuenientes,longa ſerie recenſendo,in tract.de præſumpt.lib.tertio
præſ.106. nu.3. quam opinionem vltra allegatos per eum ſectatur Creſcent.
dec.1.ſub tit.de cenſibus, in eam etiam deſcendit Nauar. tam quo ad forum
interius,quam exterius in commentar.de vſur.num. 109. eamque amplecti-
tur Molina de contract. diſput.38. num.6. nec caret ratione, de qua ibi per
eos,& vendicat ſibi locum etiam ſi ageretur de re eccleſię.Corbulus in tract.
de iure emphy.tit.de cauſa priuat.ob non ſolutum canonem, limi.34. nu.
3.Couar.lib.3.var.reſol.c.7.ſub nu.1. Molina loco cit.declaratur non proce-
dere, quando in ipſa regione magis frequens eſſet vſus concedendi in em-
phyteuſim,Iaſ.in l.2.nu.165.C.de iure emphy.Aluar.Valaſ.in tract.de iure
emphy.q.32.nu.35.Maſcard.de probat.concluſ.481.nu.7.Et vt clare diſcer-
ni poſſit,an ſit iudicandus contractus cenſualis vel emphyteuticus, quattuor
caſus diſtinguendo proſequitur Borgon. Caualcan. deciſ.30. nu.103. & in-
fra par.2.vide per eum.

Tertio, amplia in hypothecatione, ſeu obligatione vt expreſſe in hac ex-
trauag.dicitur, & in cap.nulli,de reb.eccl.alien. vbi Abb. & in cap. 2.nu.3.
de preca. in cap.1.nu.4.de pignor. Couar.lib.2.variar.reſol.cap.16.num.7.
Redoan.quæſt.2.cap.6.& quæſt.51.cap.29 Ludoui.Molina in tract.de con-
tract.diſput.466.numero 2. Redoa.quæſt. 2.capit.6.& q.51.c.29. qui dicunt
procedere in hypotheca tantum ſpeciali, non in generali, quia in d. c. nulli
dicitur neque ſpecialis hypothecæ titulo obligare, ſed attenta diſpoſitione
17 huius extrauag. † etiam generali hypotheca eſt prohibita, quia ſimpliciter
loquitur de hypotheca, facit l.vlt. C.de rebus alien. non alien. vbi prohibita
alienatione ſimpliciter videtur prohibitus omnis actus, per quē alteri quæ-
ritur ius aliquod in re,& probatur in hac extrauag.vt per Nauar.in d.com-
ment.de alie. rer. eccleſ.ſub num.1. amplia etiam in ſubmiſſione, cap.2. de
reb.eccleſ.alien.in 6.

Quarto,amplia in locatione,& conductione vltra triennium;nā per hanc
extrauag.prohibetur locatio non ſolum ad longum tempus,quod eſt ad de-
cem annos, iuxta gloſſ. ſingul.in clem.1. de rebus eccleſ.alienand. ſed etiam
18 ad minus tempus vltra triennium: † intelligitur tamen iſta extrauag.de re-
bus eccleſiæ, quæ quotannis coluntur, & ex eis fructus quolibet anno colli-
guntur, alioquin ſi res eccleſiæ eius ſit conditionis, vt ex eis quolibet trien-
nio vnicus tantum fructus percipiatur, poterit in nouem annos locari, quia
primum triennii æquiualet vnico anno,ita ſecundum & tertium,& ſi alter-
natim fructificant,poterunt per ſex annos locari. Couar.lib.2.var.reſol.ca-
pit.16.num.6.Nauar.in commen. de alien.rer.eccleſ.num.21. Qui ampliat
etiam in emphyteuta rei, quæ non fructificat niſi tertio quoque anno, vt nō
deuoluatur eccleſiæ, ſi nō ſoluerit per quinquennium, neque per octo annos
ſi non ſoluerit laico,iuxta terminos cap.potuit, de loca.& l.2. C.de iur. em-
phyt.Idem Couar.loc.citat. numero 4. concludit non poſſe fieri locationem
ad ſex,vel nouem annos cum hac clauſula,vt tot ſint locationes, quot trien-
nia,& vt finito primo triennio,tunc facta ſit noua, locatio, quia eſt in frau-

dem huius conſtitutionis, ſed valida erit in tempore permiſſo primi triennii. Molina de iuſtit. & iur. diſput. 467. Erit tamen in totum nulla, quando fuit facta ſimpliciter vltra triennium etiam quo ad caſum permiſſum, vt expreſſe in hac extrauag. dicitur, Couar. ibid. ſub nu. 5. Redoa. q. 58. Afflict. deciſ. 107. Molina de contract. diſput. 466. & 467.

Quando locatio rei eccleſiæ vltra trienniũ in totum vitietur.

Hunc articulum, An ſcilicet alienatio per conceſſionem in emphyteuſim rerum eccleſiæ vltra tempus permiſſum facta, in aliquo teneat, late tractat Ioan. Gutier. libr. 2. canon. quæſtio. capit. 13. Et quid in locatione rei eccleſiæ vltra triennium, an in totum reſcindatur, & vitietur, an ſaltem ſuſtineatur, & valeat infra triennium, vide Doctores citatos per Anan. in ſingul. 327. & diſputat ad vtramque partem Lap. allegat. 80. magis tamen communis opinio eſt, vt valeat, & reſtringatur quo ad triennium permiſſum, de qua teſtatur Vincent. Caroch. in tractat. loc. & cõduct. par. 3. concluſ. 9. ampliat. 4. quamuis ſuperius concluſ. 6. numero 20. & ſequen. contrarium aſſereret, Verum vt perpendi vtraque opinio eſt ſuſtentabilis, tamen priorem ſequendo declara, vt per eundem Caroch. in præd. concluſ. 9. numero 97. niſi ex probabilibus coniecturis appareat non minori tempore rem illam locatorem, vel conductorem locaturum, vel conducturum fuiſſe, aut ſit conuentum, vt vnica tantum penſio ſoluatur pro toto tempore, quo caſu in totum locatio vitiatur, & tradit etiam Tiraquel. de retract. lignag. §. 23. glo. 1. nu. 12.

Secundo declaratur iſta extrauag. non procedere in locatione vltra triennium rerum exigui valoris, per cap. terrulas, 12. quæſt. 2. vt non requiratur ſolennitas ſupradictæ regulæ.

Tertio declaratur diſpoſitio huius extrauag. procedere, quando conſtituitur ius in re vltra triennium, vt ſi concedatur vſusfructus rei eccleſiaſticæ durante vita beneficiati, quæ conceſſio ſpecies eſt alienationis, quia vſusfructus conſtitutio alienatio eſt. Rebuff. in d. comm. ſub num. 4. Secus autem quando quis obligat ſe actione perſonali ad dandam commoditatem, & vtilitatem percipiendi fructus vita ſua durante, vel tanto tempore vltra trienniũ, quia tunc non transfertur aliquod ius in re, ſed tenetur duntaxat exhibere conductori commoditatem percipiendi fructus, & hæc eſt cautela, vt valeat talis contractus vltra triennium Rebuff. in dic. comment. nume. 26. verſ. 6. & Molina d. diſput. 366. num 5.

Quarto declaratur, vt non poſſint duo beneficiarij in eadem eccleſia alter alteri locare vita durante portionem obuentionum, & fructuum ſuorum, quia ſpecies eſt alienationis Nauar. in conſ. 10. in nouis, de rebus eccl. non alien.

Quinto declaratur non procedere, quando adeſſet conſuetudo locandi vltra triennium, quia valet Pariſ. conſ. 98. lib. 4.

19 Animaduertendum eſt, quod † locationi factæ infra triennium ſucceſſor in beneficio non tenetur ſtare, Abb. in capit. fin. ne prælat. vic. ſuas cum diſtinctione, vt ibi per eum. Etiam ſi ſit facto repræſentata pecunia abſque aſſenſu Apoſtolico, qui non conceditur ex Concil. Trident. ſeſſ. 25. capit. 11. magnam. Redoa. quæſtio. 57. Et quando a Summo Pontifice confirmantur locationes vltra triennium, apponitur clauſula, dummodo locatio huiuſmodi iuſto pretio, & citra anticipatam ſolutionem facta fuerit: & quod finito

nito nouennio omnia, & ſingula bona ſub locatione huiuſmodi comprehenſa cum iuribus, & pertinentijs ſuis vniuerſis, nec non quibuſuis melioramentis deſuper pro tempore quomodolibet factis, ad eccleſiam pleno iure, & omnino reuertantur, illique libere cedant, abſque eo quod ipſe conductor, eiuſque filij hæredes, & ſucceſſores conſanguinei, vel affines, aut alij quicunque ius renouationis dictæ locationis quouis prætextu, & ex quacunque cauſa petere vel prætendere poſſint. Igitur vt locationi teneatur ſtare ſucceſſor, requiritur aſſenſus Apoſtolicus, & ſi ad eſt & fuerit facta ſolutio anticipata prædeceſſori, ipſi ſucceſſori non nocet, niſi in aſſenſu fuerit facta expreſſa mentio, vt poſſit fieri anticipata ſolutio.

Amplia idem iuris eſſe, vbi rector eccleſiæ, qui locauit, beneficio renunciauerit ante finitam locationem, vt eius ſucceſſor non teneatur ſtare locationi, & ex communi opinione. Couar. lib. 2. var. reſolut. cap. 15. ſub numer. 6. & ita in Rota reſolutum fuiſſe refert Pariſ. libr. de reſignat. benefic. quæſt. 16. numero 47. Secundo amplia, quod ſicut ſucceſſor in beneficio non cogitur ſtare locationi factæ per Rectorem iam mortuum, pariter non cogitur conductor perſeuerare in d. conductione, ſi noluerit, vt ſeruetur æqualitas Caroc. cum alijs ab eo adductis d. par. 3. concluſ. 20. numero 78. Limita in Prælato adminiſtrationem habente, qui non nomine proprio, ſed nomine eccleſiæ debita iuris ſolennitate ſeruata contraxiſſet. Soc. regula 388. dummodo contractus tendat in commodum, ſeu vtilitatem eccleſiæ. Rota deciſ. 332. incipien. ſi Prælatus in nouis, ſub titu. de locat. & condit. poſt Calder. conſil. 279. ſub ead. rub. Vincent. de Franch. deciſ. 163. numer. 14. & ſequen. Rota diuerſ. deciſ. 805. numero 4. volum. 1. Borgn. Caualc. deciſ. 44. numero 31. parte 1. faciunt dicta per Syluestr. in verbo locatio, ſub quæſtio. 11. & eſt communis opinio referente Caroc. in dict. part. 3. concluſio 2. in cuius fine inquit, quod ſi quis locat vti rector, dicitur facere nomine eccleſiæ, quam limitationem intellige, vt procedat, dummodo locatio ſit facta ad tempus a iure permiſſum, ipſiuſque rei locatæ redditus ad eccleſiam, & non ad Prælatum pertineant, ita eruditiſſimus, & ſummo iudicio præditus Didac. Couarr. loco proxim. citat. & iuxta ipſius mentem prædictis concurrentibus haberet locum præſens limitatio etiam ſi contractus eccleſiæ inutilis eſſet licet ob ipſius læſionem poſſit in integrum reſtitutio peti. An autem ſucceſſor Prælati, vel alterius beneficiati teneatur ſtare locationi prædeceſſoris proprio nomine, & in ſui vtilitatem factæ, late tradit Ioan. Gutier. libr. 1. can. quæſtion. capitulo 35. & an ſucceſſor ſingularis eccleſiæ teneatur ſtare colono, vel inquilino, remittimus lectorem ad Hieronym. Grat. conſilio 96. numero 23. Petr. Duen. regul. 240. numer. 9. Aluar. Valaſc. deciſ. 40. Luſitan. tomo primo, & Gutier. lib. 2. canon. quæſtion. capitulo 8. numero 65. & ſequen. Inter alios enim caſus, in quibus ſucceſſor in beneficio tenetur ſtare colono, quos proſequitur Caroc. in præd. tract. parte. 3. conſilio 11. quatuor ſequen. enumerantur, videlicet. Quando S. Pontifex licentiam concederet locandi ad tot annos, & vt d. tempore durante conductor a nemine, nec a ſucceſſoribus in beneficio moleſtari poſſit Mand. ſ. de ſignat. grat. tit. Indultum locandi. verſiculo. Supponamus igitur &c. Item quando inchoatus eſſet annus, vel laborerium, & res non eſſet amplius integra, & ſic vt pro anno incepto ſucceſſor in beneficio teneatur ſtare colono, Fran. Marc. deciſ. Delphi. 196.

Caſus in quib ſucceſſor in bnficio tenet ſtare colono.

columna fina.parte 2.Borgu.Caualc.dict.deciſ.44.numero 32.qui Doctores hanc opinionem tanquam æquiſſimam, & in conſcientia fundatam valde commendant, & faciunt dicta per Octau. Cacheran.deciſ. l'edem. 182.ſub numer. 10.& hic caſus extenditur etiam ad ipſum conductorem, ſcilicet, vt pro anno cœpto non poſſit recedere a locatione,vt quia forte videret parum vtilitatis eſſe conſequuturum.Franc.Marc.deciſ.702.in fine parte 1.Caualc. ibidem numero 24. Item vt ſucceſſor in beneficio teneatur ſtare colono, ſi conſuetudo loci ita obſeruet, quæ in hoc attendenda eſt,Fran. Marc.deciſ. 144 parte 1.Caroc.loco cit.concluſ.14.per quem etiam in concluſ.20. nume ro 75.declaratur diſpoſitio Sacri Concilij Trid.Seſſ.25.de refor.capitu. 11.vt locatio anticipatis ſolutionibus, licet non præiudicet ſucceſſoribus, afficiat tamen locatorem, quare ſi beneficium vacaret per reſignationem, tenetur locator refundere id, quod accepit, ſi vacaret per mortem tenebitur hæres, ne locupletetur cum aliena iactura, & ſic ſolum datur actio ad repetendum contra recipientem, & eius hæredem. Caualcan. loco præcit. numero 9. ſed an ſucceſſor in beneficio recipiens canonem cenſeatur contractum prædeceſſoris ratum habere, vide Gutier.libro 1.canon.quæſt.capit. 36. vbi etiam habetur quando hæres prædeceſſoris reſoluta locatione teneatur ad intereſſe locatori.

20 Quinto amplia etiam † in tranſactione, & in compromiſſo Rebuff. in d. compen.numero 2.& 66.Redoa.quæſt.2.cap.1.& ca.36.& quæſt.51.ca.17. Feder.de Sen.optime conſ.94.caſus talis eſt, Barbat.in rubr.de reb.eccleſ.nō alien.colum.4.Quod intellige de rebus eccleſiæ incorporatis. Franc.in capi. 1.in fin.de reb.eccleſ.non alien.in 6.late per Roland.conſil.15.volum.1.Dicam in limit.12.prohibita alienatione cenſetur prohibita tranſactio,per quā transfertur poſſeſſio in alium,Cr uet.conſ.157.nume.7. Et tranſactio, non poteſt fieri ſuper decimis futuris,ſed de præteritis ſic. Abb.in capit. vt ſuper, num.6.de reb.eccleſ alien.

Hinc eſt, quod cum tranſactio ſit quodammodo alienatio ipſa, ſuper re immobili eccleſiæ facta,ſeu ceſſio iuris, litis, & cauſæ, quando actio ad rem immobilem eccleſiæ competebat, ſit inualida, niſi interueniſſet debita ſolennitas. Panorm.in capitulo.1. ſub numer.8. de depoſito, Caputaq.deciſ. 106.parte 1. Hinc etiam fit, quod cum compromiſſum ſit ſpecies alienationis,vt per Pariſ.conſil. 134.numero 11 libro 4. & Caualc.cum alijs ab eo relatis deciſ.45. numero 34. parte 1. Compromiſſum factum per beneficiatos abſque conſenſu Epiſcopi, & Papæ, & laudum illius vigore ſubſequutum, non præiudicat Epiſcopo,& beneficiatis ſucceſſoribus, prout reſolutum fuit per Rot. Rom. teſte eodem Caputaq.deciſ.65.parte 1.

21 Sexto, amplia † in impoſitione ſeruitutis.l. fi. C. de rebus alien.non alien. Rebuff.in d.compen.num.4.& 6 in fin.Redoa.quæſt.2.capit.16.& cap. 44. & quæſt.14.nume.22.quia computatur inter immobilia.Abb.in capit.nulli, num.10.de rebus eccleſiæ alien.

22 Septimo,amplia † vt non poſſit fieri ceſſio iurium,actionum, litis,& cauſæ,quia eſt ſpecies alienationis,Abb.in cap.1.numero 8.de depo.In cap.cum pridem,num.4.de pact.& in d.cap.nulli,num.9.de reb.eccleſ.alien.Armilla in verbo. Alienatio,num 19.facit l.bonorum,la prima,ff,de verb.& rer.ſign. & dicam infra amplia.10.12.& 13.

22 Octa-

23 Octauo amplia non ſolum in acquiſitis, † ſed etiam in acquirendis, quæ tranſeunt in eccleſiam ipſo iure, iuxta l.fin. C. de ſacroſanct. eccleſ. vt non poſſint a ſolo Prælato abſque ſolemnitate remitti. Anchar. in cap. vt ſupra, de reb. eccleſ. alien. & in cap. 1. eod. titu. in 6. Alex. in l. legatum, ff. de leg. 1. Lamber de iur. patr. lib. 3. artic. 9. q. 2. in princ. Ripa. in l. ſi vnquam, quæſt. 11. C. de reuoc. donat. Molina de iuſt. & iur. diſput. 465. Contrarium tenet Feder. de Senis conſil. 9. Lapus alleg. 25. Abb. in cap. tua, num. 9. de his quæ fiunt a prælat. ſine conſen. cap. in cap. 1. nu. 21. de dolo & contu. in cap. potuit nu. 15. de loca. & in cap. quoniam, de decim. Gem. & Franc. in c. 1. de reb. eccleſ. non alien. in 6. Socin. in reg. 110. num. 6. & in d. l. legatum, de leg. 1. Afflict. in c. vnico. §. & iterum, num. 6. de cap. Corrad. Rebuff. in d. commen. alien. ſub num. 30. Sil. in ver. Alienatio. num. 18. & Armill. num. 17. Et hanc eſſe magis communem opinionem dicunt Iaſ. & Ripa in d. l. legatum, Fel. in c. præſentia, ſub num. 57. verſic. 10. deprobat. Rola. conſ. 15. num. 23. Vinc. de Franc. deciſ. 14. ſub num. 16.

Sed verior, & tutior eſt prima opinio, quam dicit Alex. in d. l. legatum, eſſe magis communem, eamque tenuit Molina de contract. diſput. 468. nu. 11. ac Præceptor meus Doctor Marius Andria vita & doctrina celeberrimus in relectione huius extrauag. Non tamen repudiando, vel remittendo incurritur in pœnas huius Paulinæ, vt dicam infra in limit. 9.

Nono ampliatur, regulam procedere etiam in pretioſis mobilibus, nam æquiparantur immobilibus per hanc Paulinam, & pari paſſu ambulant in hac materia. l. ſancimus. C. de ſacroſanc. eccleſ. l. lex quæ tutores. C. de admi. tuto. Abb. in c. nulli, de reb. eccleſ. & ſine cauſa, & ſolennitate alienari, transigi aut amicabilis compoſitio fieri non poteſt. Redoa. quæſt. 8. inter quas

25 † etiam connumerat theſaurum, & decimas, & ideo res mobilis pretioſa eccleſiæ non vſucapitur triennio. Nomine vero bonorum mobilium pretioſorum, quæ ſeruando ſeruari poſſunt, intelliguntur vaſa aurea, argentea, veſtes pretioſæ, quæ longe ab interitu diſtant, & commode ſeruari poſſunt, gemmæ & his ſimilia. Grex etiam ouium aut caprarum, de cuius fructibus emolumenta, ac redditus percipere conſueuit monaſterium aut eccleſia, licet poſſit vendere arietes, agnos, hircos, & hædos: non tamen licet alienare totum gregem, niſi concurrentibus cauſis, & ſeruata forma. Ludouic. Molina de contract. diſput. 465. numero 4. dicam in amplia. ſeq.

Decimo Amplia in bonis, quæ ſeruando ſeruari poſſunt, vt ſine cauſis, & ſolennitatibus alienari non poſſint Abb. in c. tua. num. 7. de his quæ fiunt a prælat. in c. nulli ſub num. 8. de reb. eccleſ. alienan. Nauar. in cap. ſine exceptione, nu. 5 & probatur in Paulina. ex quo infertur, gregem pecudũ ſeruãdo ſeruari poſſe. §. ſed ſi gregis, inſtitution. de rer. diuiſ.

25 † De pecunia verò cuius proprietas eſt Eccleſiæ, quæ eſt deſtinata ad emptionem ſtabilium, cẽſuum, vel mobilium pretioſorum, conſiderando pecuniam quo ad fructuoſam conſeruationẽ, non poteſt alienari ſine ſolennitate, & cauſa. nam tunc connumeratur inter immobilia, ſeu mobilia pretioſa. Alex. Iaſ. & Ripa in l. 1. §. quæſitum. ff. ad Trebell. Tiraquell. de vtroque retract. gl. 7. num. 103. Boer. deciſ. 209. Redoa. q. 16. & 6. facit tex. in §. conſtituitur, inſtit. de vſufr. vbi ſenatus cenſuit pecuniam in fructu eſſe: ſic etiam pecunia, quæ ſeruatur,

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

pro aliqua futura neceſſitate pro conſeruando magis patrimonio, l. ſi Caius, §. 2. ff. de leg. 3. Iaſ. in d. §. quæſitum, num. 38. vel ſi deſeruiret pro locatione ad pompam. l. 3. in fi. cum ſeq. ff. commodati. Regulariter tamen pecunia eſt de rebus, quæ ſeruando ſeruari non poſſunt, gloſ. in d. §. quæſitum. Quæ percipitur ex redditibus beneficij, & non eſt de proprietate eccleſiæ, poteſt alienari ſine ſolennitate, Abb. in d. ca. nulli, vbi Bero. notabiliter diſtinguit. quem refert Redoan. in d. quæſt. 16. & q. 51. cap. 25. Theſaurus non pertinet ad beneficiatum, ſed ad eccleſiam. arg. tex. in l. diuortio. §. ſi fundum. ff. ſol.
d matrim. d

26 Vndecimo amplia, † vt iura, actiones, nomina debitorum, annui redditus & huiuſmodi, non poſſint alienari ſine cauſa, & ſolennitate, cum habeantur loco rerum immobilium, clem. exiui de paradiſo, §. cumque annui redditus, de verbor. ſignif. Abb. in c. nulli, de reb. eccle. nõ alien. Rebuff. in d. commen. nu. 54. vbi declarat rei appellatione quid contineatur, l. rei, la 1. & l. alienationis, ff. de verb. ſignif.

27 Duodecimo, amplia † etiam in pignore, vt bona mobilia precioſa, & ea mobilia, quæ ſeruando ſeruari poſſunt, non poſſint pignorari ſine debita cauſa & forma, quia pignoratio alienatio eſt, præſertim quando res tanti eſt obligata, quanti valet, Rebuff. in d. commen. num. 7. niſi in extrema, & vrgenti eccleſiæ neceſſitate. c. 1. vbi Abb. de pign. Couar. li. 2. var. reſ. c. 16. nu. 8. Redoa. q. 2. c. 6.

28. Decimotertio, ampliatur regulam procedere † etiam in bonis locorum piorum per hanc Paulinam, vt non poſſint alienari ſine cauſa, & ſolennitate requiſitis in rebus eccleſiarum, Abb. in cap. nulli, in fi. de rebus eccleſ. non alien. Franc. in cap. 1. eod. titul. lib 6. Loca pia dicuntur quæ ſunt fundata authoritate epiſcopi, alias non eſt, eſto quod ibi exerceantur opera pietatis, & concernant pium vſum, nam aliud eſt dicere de loco, & aliud de operibus:
e Ideoque iura loquentia de pijs locis non comprehendunt Hoſpitalia, e Confraternitates, Collegia, & congregationes abſque authoritate epiſcopi fundatas, & conſequenter eorum bona poſſunt alienari ſine ſolennitate. Franc. in d. c. 1. extat de hoc ſingulare conſ. Pariſ. 34. vol. 4. vltra Felin. in d. capit. de quarta, de præſcrip. quibus adde Rebuff. in comm. alien. rei, eccl. numer. 56. & 57. Redoa. quæſt. 28. 47. 49. & 51. numero 12. Afflict. deciſ. de iur. protom. in princip. numero 22. vbi de ſtauritis loquitur non fundatis authoritate epiſcopi, alias ſecus, vt habetur in addition. Moder. de Neapol. de iure congrui. in §. eccleſia fol. 340. dicam infra limi. 5. Et quoniam Cardinal. Pariſ. in d. conſ. nihil reliquit intactum. de poteſtate, quam habent epiſcopi in viſitando has confraternitates, & laicorum collegia poſt Decium in conſ. 72. num. 148. eius tamen dictis adde Concil. Trident. ſeſſ. 22. ca. 8. & 9. de refor. & vide quod antea fuerat diſpoſitum per cap. 1. de cenſi. in 6. vbi pia loca, & per c. 3. c. tua, & c. Ioannes, de teſtam. clem. quia cõtingit, de religio. domi. Abb. in c. inter dilectos, in fi. de donat. Bald. in c. nulli, ſub num. 15. C. de epiſ. & cler.

Adde Mandoſ. de ſignat. Grat. tit. ſi in euidẽtẽ, verſ. limitari poſſunt &c. & Borgn. Cauale. deciſ. 17. nu. 65. par. ſecunda. Et ad ſciendum ex quibus ſignis præſumatur, & probetur, Hoſpitale eſſe locum religioſum, & Epiſcopi authoritate ædificatum poſt. Ioan. de Sylua. in tract. de benefic. par. 1. qu. 6.

num.

Digitized by Google

num. 11. late agit Maſcard. de probat. concluſ. 869 & adeſt egregia Rotæ Rom. deciſ. in dec. 725. diuerſ. par. 1. & ſi neſciretur, an authoritate Epiſcopi fuerit locus ille ad talem vſum deputatus, in dubio ſtandum eſſe poſſeſſioni & rei, quæ prima facie apparet, docet Feder. de Sen. in conſ. 130. ſub nume. 2. & vide Anton. Gabriel. lib. 1. comm. opinio. de cauſa pia, concluſ. 2 per totum, & Ioſeph. Ludouicum deciſ. 93.

Decimoquarto amplia, procedere non ſolum in bonis eccleſiæ, & pij lo-
29 ci, † verum etiam in ipſa eccleſia, ſeu oratorio pij loci, authoritate epiſcopi fundato ad perpetuum eccleſiaſticum vſum, ſeu in ipſo pio loco, vt non poſſit alienari, concedi, ſeu ſeruitus imponi ex prædictis auth. multò magis, C. de ſacroſanct. eccleſ. capit. ad hæc, de religio. dom. facit regula ſemel, de reg. iur. in 6. Non tamen comprehendantur oratoria in priuatis domibus, de quibus loquitur Abb. in capit. inter dilectos, de donat. quamuis in eis non poſſit celebrari miſſa, abſque licentia epiſcopi, ex Decreto Conc. Triden. ſeſſ. 22 cap. quanta, quia nō fiunt ad perpetuum eccleſiaſticum vſum, neque cōprehenduntur conceſſiones cappellarum cum ſepulturis, quæ paſſim fiunt, quia non dicitur alienatio, ſed conceſſio ad vſum deſtinatum. Si tamen eccleſia eſſet diruta, & nō poſſet reædificari, vel reparari propter nimiam egeſtatem, poteſt tunc epiſcopus transferre, & eccleſiam ad profanos vſus non ſordidos, erecta tamen ibi Cruce, conuertere ex Decreto eiuſdem Conc. Trident. ſeſſ. 21. cap. 7.

Quando autem Eccleſiæ, & oratoria ſolennitate, & Epiſcopi authoritate conſtructa præſumantur Maſcard. de probat. concluſ. 583. habetur ante per Menoch. in tract. de præſumpt. lib. 6. præſumpt. 79. vbi numero 9. & infra agit. quæ dicantur oratoria publica, & quæ priuata, de quibus ante eum ſcripſerunt Lambertin. de iure patron. par. 1. lib. 1. quæſt. 11. artic. 12. & Remig. in tract. de immunit. eccleſ. parte prima, ampliat. 2. Item cui debeantur oblationes, & eleemoſynæ factæ huiuſmodi Oratorijs, vide Dec. conſil. 148. numero 2. & Caualcan. qui alios commemorat. deciſ. 17. numero 71. parte ſecunda. Et circa id ſcilicet, An bona Confraternitatum, ſeu Congregationem Laicorum poſſint ſine ſolennitate alienari ſatis mihi arridet diſtinctio Menochij in commenta. de recup. poſſeſſione, remedio 15. numero 34. & infra, qui doctor propter varias interpretum opiniones difficilem huiuſmodi diſſolutionem eſſe ſentiens, tandem ſic determinat quod ſi oratorium, in quo iſti laici omnes vna conueniunt, eo animo ab eis ſit extructum, ac bona ea mente vna ſimul congeſta, vt Confraternitati deſeruiant, & poſſit ipſa Confraternitas ad libitum de illis diſponere & tractare, tunc illa bona ſeu redditus tanquam loci prophani ad libitum diſtrahi, & alienari poſſint, ſic intelligendo Bald. in Auth. Hoc ius porrectum, columna ſecunda, verſic. quæro, C. de ſacroſanct. eccleſ. & in l. id quod pauperibus, quæſtio. 21. C. de epiſcop. & cler. Bald. in tract. de præſcript. particula prima. 5. part. princip. verſic. amplia. 5. & Pariſ. in conſil. 34. numero 19. lib. 4. Si vero Oratorium illud ab eis ſit extructum, vt ſit ſacrum, & Deo Opt. Max. dicatum, bonaque vna ſimul eo animo congeſta, vt ad opera Oratorij neceſſaria, & ad pauperes ſubleuandos perpetuo ſint, & tunc bona illa veluti ad illud ſolum commodum tendentia, tanquam loci

Bona cō fraternitatū laicorū an & quādo ſine ſolennitate alienari poſſint.

religioſi iudicata ſunt, etiam ſi epiſcopi non acceſſerit conſenſus, & proindè non poſſint ad libitum diſtrahi, niſi accedente totius Confraternitatis conſenſu, & Epiſcopi authoritate, ac in illis caſibus, in quibus aliorum locorum religioſorum bona alienari conceditur, ſic intelligendo quæ ſcribit Per. Rebuff. in commentar. Regiarum conſtitut. tom. 2. tract. de Confrat. numero 9. Zabarell. in conſilio 13. in princip. Panorm. in conſil. 31. ſub numero 1. verſic. Sed his non obſtantibus, lib. 1. & Socin. ſen. in conſilio 82. ſub num. 34. volum. 4.

30 Decimoquinto amplia, † etiam ſi conſuetudo eſſet in cõtrarium, nam ſolennitas à canonibus requiſita in alienandis rebus eccleſiarum, non poteſt conſuetudine remitti, gloſ. in cap. cum cauſa, de re iud. Abb. in cap. nulli. ſub num. 6. de reb. eccl. & in cap. ceterum, de donat. Rolan conſ. 15. num. 14. & eſt communis opinio, & teſtatur Couar. lib. 2. var. reſol. c. 17. nu. 4. Subdens id eſſe verum, quo ad alienationem propriam, & perpetuam, ex qua vtile, & directum dominiũ transfertur, ſecus in datione in emphyteuſim, vel in feudum, quia conſueta dari poſſunt in emphyteuſim concedi ea ſolennitate, qua dari conſueuerunt, & dicam infra limit. 3. Quando autem conſuetudo poſſit augere, vel diminuere has ſolennitates, late per Fel. in d. cap. cum cauſa, de ſent. & re iud. Rebuff. in d. compen. nu. 20. 32. & 35. Redoa. quæſt. 51. cap. 18. fol. 196.

31 Decimoſexto, amplia † procedere etiam vbi ita donatur vel legatur eccleſiæ, vt poſſit alienari ſine ſolennitatibus, quia requiruntur non obſtante dicta voluntate, quæ tanquam illicita ſeruanda non eſt, cap. tua, vbi Couar. num. 6. de teſtam. facit tex. in l. nemo poteſt. ff. de leg. 1. & habetur pro non appoſita, cum ſit improbata a iure, gloſ. & Abb. in cap. verum. de condit. appoſ. nam cum dominium rei ſit quæſitum eccleſiæ; res eſt effecta eccleſiaſtica, ideo requiritur authoritas iudicis eccleſiaſtici. Innoc. in cap. verum. de foro compet. Non obſtat text. in l. 1. & 3. C. quando decr. opus non eſt, quia non militat eadem ratio de re minoris ad rem eccleſiæ, quia minor maior factus poteſt ratificare alienationem factam in minori ætate. toto tit. C. ſi maior factus rat. habue. quod ſecus eſt in eccleſia, quia per eccleſiæ ratificationem abſque ſolennitatibus, non validatur contractus, cum de neceſſitate requirantur ſolennitates, etiam quod appareat de euidenti vtilitate, vt dicam infra ampli. 18. ſecus eſt in alienatione rei minoris, in qua tunc nõ requiritur Decretum. Capyc. deciſ. 113. faciunt not. per Redo. quæſt. 78. cap. 2. nume. 13. tum etiam quia res minoris remanet laicalis, & in caſu noſtro res efficitur eccleſiaſtica, & mutata perſona, mutatur rei ſtatus. l. per procuratorem, ff. de acq. hæred.

32 Hoc intellige quando legatur eccleſiæ capaci, ſecus ſi incapaci, quæ nõ poteſt retinere in communi, quia tunc poteſt alienari ſine ſolennitate. Rebuff. in d. comp. num. 29. Rolan. conſ. 15. vol. 4. poſt. Hipp. ſingul. 132. in alienatione, Franc. in cap. 1. de reb. eccleſ. non alien. in 6. verſ. 12. limita. Idque ampl. etiã ſi in tali legato facto eccleſiæ incapaci dicatur, quod non poſſit alienari, quia adhuc poterit alienari, & inde pecunia conuerti in eccleſiæ vtilitatem gloſ. in cap. 1. de relig. domi. lib. 6. in verb. Domum, Abb. Fel. & Dec. in c. cum in præſentia, de probat. S. Anton. in 3. par. Summ. tit. 12. c. 5. in prin.

Armilla

Armilla in verb.alienatio, num.19 Dicam in limit.ſexta.

Decimoſeptimo amplia, regulam prædictam procedere non ſolum in bonis ſtabilibus eccleſiæ, ſed etiam in rebus ſolo cohærentibus, vt ſunt arbores, quæ ſolo cedunt, ſi radices egerint, & iure ſoli iudicatur, l adeo, §.alienam, ff. de acq.re.do. §.ſi Titius, inſtit.de re.diuiſ.ideo ſeruus ruſticus deputatus prædio computatur inter immobilia, Abb.in capit.nulli, num.2 de rebus eccleſ.
33 alien. † & poſſeſſionis appellatione continentur res poſſeſſæ, vt ſunt arbores quæ ſolo inhærent. Nauar.in conſil.6.num.2.de reb.eccleſ.non alien.quas regulariter beneficiatus non poteſt incidere etiam non fructiferas, & contraueniendo incideret in pęnas huius Paulinæ. Nauar.in conſ.7.eod.tit. Beneficiatus enim æquiparatur vſufructuario.gl.in cap.præſenti, de off.ordin.in 6.&
f vſufructuarius f non poteſt incidere, l.æquiſſimũ, §.fructuarius, ff. de vſufr. limita non procedere in ſylua cædua, nemore, arundineto, & alijs arboribus cæduis, quæ per inciſionem ſunt in fructu, & renaſcuntur, quia per huiuſmodi inciſionem non deterioratur fundus, l.diuortio, §.ſi fundũ, cum §.ſequen. vbi Bar. & Iaſ.ff.ſol.mat.l.qui fundum, §.cum fundum, ff.de contrah.empt. l.ſylua cædua.ff.de verb.ſignifi.limita etiam ſi ex inciſione huiuſmodi arborum fundus fieret fructuoſior, quam eſſet antea incidendo arbores opacas, ſiue quæ vmbram ſummam efficiunt, vt quando nimia denſitas noceret arborib.& fructui ab eis ferendo, & impedirent augmentum fructuum, & vtilitatem aliarum arborum ſufficientium prædio. Nauar.in d.conſi.6 eod.tit. vel exciderentur arbores fructiferæ vetuſtæ, ac corruptæ, vel non fructiferæ, & in earum locum aliæ vtiles ſubſtituerentur, l.agri.ff.de vſufr. argum.§.in pecudum, inſtit.de rer.diuiſ. Bart.& Iaſ.in d.§.ſi fundum, Tiraquell.de retract.conuent.§.3.gloſſ.1.a num.23.vſque ad 30. vbi etiam de creditore habente in pignus, emphyteuta, colono, & alijs habentibus ius in re, & per Redo.de reb.eccleſ.alie.q.79.cap.7. Itaque beneficiatus debet vti arborib.& fundo, vt nihil agriculturæ, & arboribus noceat, & proprietas agri non deterioretur, d.§.fructuarius, ac boni viri arbitratu frui, & recte colere quaſi bonus
g paterfamilias, l.item ſi fundi.ff.de vſufruct. g
34 Decimooctauo amplia etiam † ſi contractus eſſent vtiles eccleſiæ, nam ſi ſine ſolennitate fiant, ſunt nulli, Franc.Sarment.de reddit eccleſ.par.1.c.2. 3.& 4. Vincent.de Franch.deciſ 35.& alij, quos refert Redoa.q.46.& 24.in d.tract.de rebus eccleſ.alienan. Contrarium tenent Dec.in cap.1.in 1.lectura, num.71.de conſtitut.& ibi Adden.in verb.contentioſo, & in capit.quæ in eccleſiarum, num.28.eod.tit. Rebuff. in d.commen.num.34. Redoa.q.20.& 51.capit.7. Nauar.in comment.de alien.rer. eccleſ.ſub nu.17. alios cumulat Ant.Gabr.lib.comm.opin.in tit.de reb.eccl.alien.concluſ.1.& nouiſſime Maſcard. de probat. concl.75. qui refert hanc eſſe magis communem & veriorẽ opinionem, faciunt dicta per Afflic. in conſt.Reg.conſtitutionem Diuæ memoriæ, num.65.quod in augmentum feudi valet alienatio ſine aſſenſu directi domini, eſt tamen in electione eccleſiæ, ſi vult ſtare contractui, & procurare expeditionem ſolennitatum etiam inuito contrahente. Sarm.d.c.2.nu. 21. Redoan.d.q.20. num.193.

Ad cuius opinionis corroborationem, ſcilicet, quod contractus initus in eccleſiæ vtilitatem, non ſeruatis ſolennitatibus, ſuſtineatur, adde quod illam etiam ſectatur Roderic.tom.1.queſt.regular.q.27.artic.9.& ratio eſt, quia in

hæc

hoc caſu interuenit finis, ſeu effectus, ad quem reſpiciunt iura ſolennitates requirentia in alienatione rei eccleſiæ, cum ſint inuenta ad euitandas deceptiones. Rebuff. in conſil. 109. num. 13. & conſil. 111. nume. 9. & ſeq. poſt Albert. Brun. in tract. de forma & ſolennit. actus. rubr. de cauſis formæ, & ſolennit. Declara quod ita demum talis contractus erit nullus, vel validus, ſi eccleſia, in cuius fauorem ſolennitates ſunt introductæ, hoc volet, eique placebit, adeo, quod hæc nullitas non poſſit ab alio allegari, quam ab ipſa eccleſia. Innocent. cuius dictum ſequuntur Hoſt. Zab. & alij in cap. 1. in princ. de his quæ fiunt a pręl. ſine conſ. cap. Pan. in cap. diuerſis fallacijs, num. 6. de cle. coniug. Dec. in cap. quæ in eccleſiarum, nu. 31. in fine, de conſtit. Rota Rom. in deciſ. diuerſo. deciſ. 133. num. 11. & ſeq. vol. 2. & deciſ. 262. nume. 9. par. 3. lib. 3. ita quod ipſa volente ſtare contractui non poteſt eius aduerſarius dicere contractum nullum, Menoch. qui alios congerit in addit. ad caſ. 172. numero 62. & infra. Intellige dummodo Eccleſia poſt initium contractum, illi ſtare volens, parata & ſolicita ſit adhiberi facere legitimas ſolennitates, vereque ac cum effectu eas adhiberi faciat, ſeu Papæ aſſenſum ſuper contractus validitate obtineat, ne conductor, ſeu ceſſionarius perpetuo ſtet in ſuſpenſo, & eccleſia ſemper in tuto, iuxta terminos inſignis deciſionis Vinc. de Franch. in deciſ. 35. quem ſequitur Amæd. a Ponte in commentar. ad tit. qui feud. dare poſſ. num. 148. Secundo declara, quod licet defuerint ſolennitates iuris poſitiui, dummodo iuſta cauſa interuenerit tuta conſcientia, poterit quis res eccleſiæ detinere, donec contractus in foro exteriori caſſetur ob defectum ſolennitatum, vt præter Sarmient. in d. tract. par. 1. cap. 2. nume. 6. & 7. voluerunt etiam Abb. in c. 1. in fi. de reſt. in integr. Nauar. in comment. de ſpol. cleric. §. 2. ſub num. 6. Redoan. in præd. tract. quæſt. 46. num. 4. & ſeq. & Rodericus in præd. q. 27. art. 10.

35 Decimonono, ampliatur in vnione eccleſiarum, quia vnio dicitur alienatio, vt not. Abb. in c. ſtna, num. 4. de his quæ fiunt a prælat. tex. in clem. fi. de reb. eccleſ. nō alien. Rebuff. in d. commen. nu. 14. præterquam in caſibus a iure permiſſis vigore etiam Decretorum Conc. Trid. ſeſſ. 21 de refor. c. 5. & ſeſſ. 24. de refor. generali, c. 13. & 15. & ſeſ. 23. c. 18.

36 Vigeſimo amplia, etiam ſi res, quæ peruenit ad eccleſiam, erat antea obligata creditoribus, vt non poſſit alienari abſque ſolennitatibus pro illis ſatisfaciendo ſecundum vnam opinionem, quam refert Lapus allegat. 25. nume. quarto, nam dominium ipſo iure tranſiuit ad eccleſiam, vt ſupra amplia. 8. & eſt effecta eccleſiaſtica, vt dixi ſupra amplia. 16. quæ opinio mihi magis placet, tamen ipſe Lapus in fine refert alteram opinionem contrariam, quam ſequitur Redoan. quæſtio. 51. capitulo 8. numero 18. Ego vero cenſeo quod aut alienatio, ſeu venditio fit a iudice eccleſiaſtico ad inſtantiam credi-

h torum, ſicut poteſt fieri propter vrgens debitum legit. me h contractum ab eccleſia, prout not. gloſſ. in ſumma 12. q. 2. & Abb. in c. ad noſtram, de rebus eccl. alien. & tunc debet adhiberi cauſæ cognitio. 1. vt exiſtat cauſa vrgēs alienandi, 2. quod debitum ex bonis mobilibus eccleſiæ non poſſit ſolui, idq; liqueat iudici per diſcuſſionē bonorū, 3. quod vendatur res minus damnoſa, 4. quod pro paruo debito non vendatur res magna, 5. vt ipſius iudicis eccleſiaſtici interueniat authoritas, & quod omnia iſta præcedāt Decretum iudicis, & ſubſequatur ſubhaſtatio, quæ ſi conſiderantur in venditione rei minoris, vt per

Afflict.

Digitized by Google

Afflict.deciſ.249.multo magis in re eccleſiæ, prohibita alienatione non præſumitur prohibita alienatio ex cauſa neceſſaria, vt ea quæ ob æs alienū fit l. alienationes.ff.fam.erciſc.& non ſufficit ſimpliciter æs alienum ſubeſſe, niſi etiam creditores vrgeāt, Maſcar.de prob.conc.1237. Aut ipſe prælatus eccleſiæ vult vendere ex ſe,& tunc non poteſt abſque aſſenſu Apoſtolico,& ita vidi practicari,& expediri Breue Apoſtolicum commiſſum ordinario loci ad inſtantiam Conuentus IESVS Maria de Neap. ordinis Prædicatorum.

37 Vigeſimo primo, ampliatur etiam in re ſterili ſeu domo, quæ plus incommodi, quam vtilitatis affert Rebuf.in d.comm.nume.121.ſi modo non concurrunt tria, de quibus in limit.4. Capy.deciſ.105.Redoa.quæſt.51.cap.20.num.2.& 3.

d *ADDITIO. De theſauro inuento ad quem pertineat vide,§.theſauros, inſti. de rer diuiſ.l.1. C de theſaur lib.10.Couar.in reg peccatum.in ſi de reg iur.in 6.Tiraq.de retract conuent in ſi.num.96.*

Ad pleniorem illius explicationem poſt Afflict.in conſtit. Regni Dohanæ ſecreti.recentiores Scribentes videlicet Menoch.in tract.de præſumpt.lib.5. præſump.30.nu.5.& inf. Petr. Nauar.in tract.de reſt.lib.4. cap.2.nu.75.& ſeq. Ludo. Lopez.in inſtructor.conſcientiæ.par.1.capi.2.& latius Molin.de iuſt.& iure diſput.56.& de Theſauro in bonis eccleſiæ reperto, vide Bergn. Caualc.deciſ.62.par.2.

e *ADDITIO. Hoſpitale fundatum authoritate epiſcopi gaudet priuilegijs eccleſiæ, Afflict deciſ.67.*

ff *Idem tenet Afflict in conſtit.reg iuſtitiarijs num.39 vbi etiam tenet,quod inciſio arborum fructiferarum ſit iudicium criminale, & appellatione arborum fructiferarum contineri quercus; & de Beneficiato ſi æquipararetur vſufructuario vel vſurario, vide Abb in capitu cum eſſes. num.21.de teſti.Redoā. quæſt.51.cap.25.*

g *Sequitur ex prædictis, quod pretium arborum, quas beneficiatus non poterat incidere, item marmorum & lapidum, quia non ſunt in fructu tenetur conuertere in vtilitatem eccleſiæ, & non ſuam, & quando dicatur in eccleſiæ vtilitatem conuerti declarat Rebuf. in d.comm. numero 73. De fodinis auri, argenti, cretæ, & arenæ, eſt text. in d. l. diuortio.§.ſi vir.ff.ſol. matr. & quando poſſit inquirere, vel exercere ac inſtituere, habetur. d. §. fructuarius, & de lapidicinis eſt etiam text. in l. ſi ex lapidicinis ff. de iur. dot.*

h *Tunc dicitur debitum legitime contractum ab eccleſia quando fuit cum aſſenſu Apoſtolico, alioquin non poſſunt bona eccleſiæ obligari, vt fuit dictum ſupra ampliat. 3. niſi fuiſſet verſum in vtilitatem eccleſiæ quod tenetur probare creditor in tribus caſibus, vt in mutuo, in depoſito, & pro ſolutione debiti, eccleſiæ legitime contracti nec creditur aſſertioni prælati, Rebuff. in d comm. alien nume 38.vſq; 42.Couar.lib.2.var.reſol cap.17.num.3 Dec conſ.16.poſt Abb in cap 1.depo. & in cap.quod quibuſdam, de fideiuſſo.Bart in l.ciuitas.ff. ſi cer.pet.*

Hoc

Digitized by Google

Hoc videlicet, quando creditor probare habeat pecuniam eſſe verſam in eccleſiæ vtilitatem, & quando eccleſia ex mutuo ſuſcepto a prælato, vel alio eius adminiſtratore teneatur, poſt Redoa. in præf. tract. quæſt. 56. cum dub. ſeq. eſt diligenter explanat Menoch. lib. 2. de arb. iud. cent. 5. caſu 432. quo loco, & in tracta. de præſumpt. lib. 3. præſ. 55. diſſerit etiam de coniecturis, ex quibus id probari poſſit, cuius dictis adde, quod Abbas, qui recipit pecuniã conuertendam in certam cauſam pro neceſſitatibus monaſterij, obligat monaſterium, licet nõ conuerterit in illam cauſam, & comm. opin. de qua teſtatur Ioann. Vinc. de Anna ſing. 1. Et quod ibi ſubditur, ſcilicet, quod de hac verſione in vtilitatem eccleſiæ non credatur aſſertioni prælati, amplia vt nec eius aſſertione probetur tractatus requiſitus in alienatione rei eccleſiæ, ſed de eo fieri debere ſcripturam ſeparatam, docent ex multis Domini de Rota decis. 716. diuerſ. num. 2. & 3. par. 1. Extende, vt neque præd. tractatus probetur etiam ſi in inſtrumẽto alienationis diceretur, habito colloquio, & tractatu, cum non ſit ad id ſpecialiter confectum, neque ſufficeret, ſi in d. inſtrumẽto fieret de tractatu mentio per relationẽ ad aliud inſtrumẽtum, niſi producatur & exhibeatur. Hier. Magonius decis. 12. Rotæ Lucẽſis, nu. 24. & 25 nota 6. Rol. a Valle conſ. 15. num. 10. Qualiter autem debeat fieri, & præcedere tractatus circa alienationem bonorũ Monaſterij, tradit Roder. to. 1. q. reg. q. 27. art. 2. Formam vero, ſeu ſolennitatẽ, quam Capitulum Cathedralis, ſeu inferioris eccleſiæ adhibere debet in alienatione alicuius prædij ipſius Capituli, deſcribit Menoch. in præallegat. addit. ad caſ. 1821 cn. c. 28 & n. ita. Proſper de Auguſtino V. I. D.

Nõ creditur p̃latiaſſertioni interuẽniſſe tractatũ in alien. rei eccl. cũ extenſionibus.

38 *Quænam ſint res quæ ſeruando ſeruari non poſſunt.*
39 *Conceſſio in emphyteuſim abſque aſſenſu Apoſtolico quando valeat.*
40 *Quænam dicantur ſolita concedi*
41 *Intelligentia tex. in c. terrulas. 12. q. 2.*
42 *Quando imminet ſumma neceſſitas non ſeruantur ſolennitates.*
43 *An diſpoſitio huius Paulinæ habeat locum in remiſſione legati, ac rei non incorporatæ.*
44 *In remiſſione caducitatis non requiritur ſolennitas.*
45 *An in principe permutante cum eccleſia.*
46 *Præſumuntur ſolennitates ex antiquitate temporis.*
47 *Præſcriptio legitima ſuccedit loco decreti.*
48 *An hæc Paulina ſit vbique recepta.*
49 *Pœnę contra male alienantes quę, & an habeant locum ante condemnationem.*
50 *Quęnam excuſant a pęnis huius Paulinæ.*

HAnc regulam ſic ampliatam, limita Primo in locatione, & cõductione per trienniũ, vt in hac Paulina, cum declaratione tamen de qua ſupra in 4. amplia.

37 Secundo limita in rebus, quæ ſeruando ſeruari nõ poſſunt, vt in hac extrauag. gl. in ſumma 12. q. 2. Rebuff. in d. commen. de reb. eccl. num. 25. Socin. in fallen. reg. 110. nu. 2. & ſunt quæ vltra triennium durare non poſſunt abſ-

que

que notabili deterioratione, argumen. l. lex quæ tutores. C. de adminiſt. tutor. eum ſimil. alleg. per Redoa. quæſt. 6. numero 29. vbi tenet, quod etiam veſtes attritæ, & animalia ſuperuacua poſſunt vendi, abſque Decreto, & facit text. in leg. fin. C. quando Decre. opus non eſt. Sed debet pretium conuerti in vtilitatem eccleſiæ. Ac ea, quæ magis expedit diſtrahi quam ſeruari, non ſunt prohibita alienari, Redoa. quæſtione 51. capitu. 1. numero 4. Et quid bonorum mobilium appellatione, quæ ſeruando ſeruari non poſſunt, comprehendantur, vltra Abb. in capitulo nulli, de reb. eccleſ. alien. & præallegatos, declarat etiam Molina de contract. diſput. 465. numero 3. Idem dicendum eſt de re mobili minus pretioſa, Rebuff. numero 14. Redoa. loco præalleg. dicam. inf. limit. 8.

39 Tertio limita † in conceſſione in emphyteuſim, habente tres conditiones, ſcilicet in caſibus a iure permiſſis, de bonis ſolitis ab antiquo dari in emphyteuſim, & cum euidenti eccleſiæ vtilitate, vt in hac extrauag. ſecundum Caietan. In verbo, excommunicatio, capit. 75. & dixi ſup. in regul. ſub numer. quintũ. Bona igitur, quæ reuertuntur ad eccleſiam, vt ſunt ſolita concedi, ſi non ceſſet prima cauſa, poſſunt iterum concedi iuxta conſuetum modum ſine ſolennitate. Abb. & Doctor. in capit. vt ſuper, de reb. eccleſ. alien. Rebuff. in d. compen. numero 33. probatur etiam in cap. 2. de feud. in titul. de his qui feud. dare poſſ. & tit. epiſcop. vel Abbas in vlib. feud. vbi Iſer. Aluar. Præpoſ. & Afflict. Roin. conſ. 41 numero 39. Franc. Curt. in tract. de feud. par. 2. quæſt. 1. Couar. lib. 2. var. reſolut. capitulo 17. Iul. Clar. de feud. quæſt. 13. & in §. emphyteuſis q. 6. Calder. conſil. vlt. Paul. de Caſt. in l. etiam, ff. ſolu. matr. Beto. conſil. 86. volumine 1. Redoa. quæſtione 51. capitulo 6. & quæſtione 60. & 61. Menoch. conſ. 70. vol. 1. Alex. Sciat. in repetit. huius extrauag. num. 33. 43. & 44. Molina de contract. diſputat. 466. & 468. numero 20. poſt Afflict. in conſtit. Baiulos ſub numer. 85.

40 Sed quando dicatur † res ſolita concedi, declarant etiam Decif. in conſil. 142. numero 4. & in Authen. qui rent, numero 20. C. de ſacroſan. eccleſ. Fràc. Curt. ibid. numero 44. Capyc. in inueſtit. feud. in verbo, feudum dant, verſic. prælati eccleſiarum, fol. 142. vſque 148. Iul. Clar. in dict. §. feudum. quæſtione 13. Redoa. quæſtione 65. ſed vltra eos lege aurea verba Afflict. in conſt. regni conſtitutionem diuæ memoriæ ſub numer. 67. quem ſequitur Alex. Sciat. ſub numer. 19. & 33. & Molina d. diſput. 468. nu. 20. vide Ripam in l. filiusfam. §. Diui num. 65. ff. de leg. 1.

Notandum tamen eſt communem eſſe opinionem quod tunc dicatur res ſolita concedi, quando reperiuntur duæ conceſſiones eodem modo factæ, ſimul cum curſu quadraginta annorum, vt refert Iul. Clar. in loco præallegato, dicens eſſe tenendam tanquam tutiorem.

Concluſionem hanc nempe, quod prælatus bona concedi ſolita, ad eccleſiam reuerſa, poſſit iterum ſine aliqua ſolennitate concedere ſeu infeudare, notabiliter ampliat & limitat Amædæus a Ponte in commentar. ad titul. qui feud. dare poſſ. a nu. 155. vſque ad finem, item amplia vt per Roland. conſ. 1. nu. 83. volum. 1. Item quando dicatur res ſolita concedi ſeu infeudari, præter Doctores citatos, vidẽdi ſunt Paris de Puteo in tract. de feud. redinteg. ſub rubri. res ſolita concedi quando dicitur, num. 11. & infra Præfatus a Ponte loco cit. numero 151. & ſeq. & Anton. Maria de Canib. in quodam alio ſuo conſ.

collo-

collocato poſt 30. deciſ. Caualc. parte 2. numero 95. 119. 173. & 184. cum ſequent. probatur autem iſtud ſolitum aut per duas locationes cum curſu 40. annorum, aut per vnam ſolenniter factam, prout ita fuiſſe alias tentum in Rota Roman. ac eſſe communem opinionem traditur in deciſ. 160. diuerſ. numero quinto, volumine ſecundo, vbi vero in ſecunda locatione fuiſſet adiecta noua contentio, ſeu noua qualitas tunc facit, vt non poſſit dici confirmatoria primæ locationis, ſed eſſet noua conceſſio diuerſa a prima, vt in eadem deciſ. numero 9. habetur, & per Caualc. deciſ. 30. nume. 87. & ſequen. parte 2. ac ex adductis per Cacheran. deciſ. Pedem. 23. numero 22. & infra ſatis comprobatur. Idem etiam vbi excederetur modus conſuetus, ſeu forma conſueta alteraretur, vt declarat Vrſil. in annot. ad deciſ. Affl. 305. num. 8. & latius d. Amæd. vbi ſupra numero 144. & eſt commen. Doctorum ſententia referente Ripa, reſpon. 2. numero 17. & 18. ſub titul. de iure emphyt. Caualca. deciſ. 25. numero 13. parte 2. ideoque vti nouus contractus debitas requireret ſolennitates. Intellige procedere, vbi alteratio ex nouis pactis adiectis eſſet, quo ad ſubſtantialia ipſius actus, non autem ſi alteratio eſſet reſpectu aliquarum qualitatum, quæ tanquam accidentales non eſſent in conſideratione, Calca. in conſilio 11. ſub rubr. de feud. eſt communis concluſio referente Alexan. in conſilio 9. numero 2. libro 3. Hieronym. Magonius deciſio 14. Rotæ Lucenſis, numero 30. & 39. & ibi addentes lit. E, & quando alteratio dicatur in melius, exemplificat Rimin. conſilio 340. numero 17. volumine 2. vbi etiam aliqua tradit quot tempora requirantur, vt res dicatur effecta de menſa. Inſuper ſupra firmata concluſio, videlicet, quod in bonis eccleſiæ concedi ſolitis remittatur ſolennitatis obſeruatio, inter ceteras, quas patitur exceptiones eſt, vt non procedat in bonis, quæ & ſi ſemel vel pluries fuerint conceſſa, ſunt tandem aliqua de cauſa ad ipſam eccleſiam reuerſa, eiuſque patrimonio incorporata, ac de illius menſa effecta, itaque prima ſua natura amiſſa, nouam aſſumpſerit, Creſcent. deciſ. 1. numero 5. ſub tit. de rebus eccleſ. alien. vel non, poſt Zabarell. in capitullo 2. quæſtione 12. de feud. Menoch. libro 2. de arbi. iudi. cen. 5. caſu 433. quo loco, & in tract. de præſumpt. libro 6. præſumpt. 87. exprimit coniecturas, ex quibus id coniiciatur poſt Redoa. in præd. tract. quæſtio 62. & Paris. de Puteo vbi ſup. numero 6. & ſequen. Amæd. a Ponte, loco cit. numero 16. notab. Maſcard. de probat. concluſ. 203. late præd. Anton. Mar. in præalleg. conſil. numero 194. & infra. Reliquas recenſere omitto, cum ſatis abunde per Doctores ſcribentes ſuper capitulo 1. qui feud. dare poſſunt, & per Redoan. quæſtion. 62. de eis agatur; Vnum non pertranſeundum duxi ſcilicet, vt bona ad eccleſiam reuerſa, quotieſcunque ceſſaret cauſa primæ conceſſionis, & rebus non ſic ſtantibus non poſſint dari pro eodem canone, ſeu pretio quando plus fuerit oblatum, vel facta diligenti inquiſitione plus reperiri potuiſſet, propter veriſimilem ſpem maioris perceptionis iuxta terminos ſingulariter diſcuſſos per Dominos de Rota in deciſ. 360. diuerſ. volumine primo, & vide Paulo de Caſtro conſilio 61. incipien. videtur. & Riminal. conſilio 400. numero quarto, conſilio 567. volum. 3.

Res ſolita conce di quali ter pro betur.

Quando non procedat cõcluſio q̃ in bonis eccleſię cõcediſolitis remittatũ ſolennitatũ obſeruatio

41 Quarto, limita † in re immobili parua, vt poſſit alienari cum conſenſu epiſcopi abſque ſolennitatibus, capit. terrulas 12. q. 2. & tunc tria copulatiue requiruntur, vt res ſit exigua & modica, q̃d non ſit eccleſiæ vtilis, & neceſſitas,

Rebuff.

Digitized by Google

Rebuff. in d. comment. nume. 122. & 60. Redoan. quæſt. 13. nu: 19. & quæſt. 51. capitulo octauo, & 20. numer. 6. Res igitur ſterilis, ſeu inutilis prædictis non concurrentibus non poteſt alienari abſque ſolennitate, Capyc. deciſ. 105. Bero. conſilio 83. 85. 89. & 91. volum. 1. Guid. Papa deciſ. 156. Rebuff. numero 121. & iuramentum prælati de non alienando non extenditur ad hanc rem exiguam, Abb. in capit. fina. de eccleſ. ædific. in capit. vt ſuper, de rebus eccleſ. & capit. ſecundo de feud. Redoan. d. quæſtio. 13. numer. 11. Capyc. in inueſt. feud. in verbo feudum dant. concluſ. 20. folio 147. Nota quod text. in dict. capit. terrulas, per hanc extrauag. non eſt correctus, vt dicit Alexand. Stiatic. hic, numero tertio. Non obſtat tex. in capit. ad aures, de rebus eccleſ. quia ibi ponitur vnus de caſibus a iure permiſſis, & procedebat ante hanc extrauag. per quam hodie non poteſt concedi in emphyteuſim niſi tribus concurrentibus, ſcilicet, quod ſit in caſibus a iure permiſſis, de bonis ſolitis ab antiquo dari in emphyteuſim, & cum euidenti vtilitate, vt in præceden. limita. quibus tribus concurrentibus poteſt concedi inconſulto Romano Pontifice; Quænam dicatur res exigua, & modica, vltra gloſ. in d. c. terrulas, & Redoan. quæſt. 10. eſt in arbitrio boni viri inſpecta conditione eccleſiæ, ſi eſt tenuis, vel multum abundans, attenta qualitate temporum, locorum & rerum argum. l. 1. de iur. deliber. & capit. de cauſis §. 1. de off. deleg. Abb. in cap. 1. nume. 8. de reſtitut. in integ. Canophi. in repet. huius Paulinæ, num. 46.

Adde quod hoc cenſuit Sacta Congregatio Concilij, ſcilicet neque conſtitutionem Pauli ſecundi, neque Conc. Trid. decretum derogaſſe diſpoſitioni cap. terrulas 12. q. 2.

Quinto limita in bonis laicarum fraternitatum, hoſpitalium, collegiorum ſeu aliorum locorum non fundatorum authoritate epiſcopi in quibus non habet inſtitutionem neque deſtitutionem, Redoa. q. 49. num. 8. & per ea quæ dixi ſupra 13. amplia.

Sexto, limita in bonis relictis, & donatis eccleſiæ, quæ eſt incapax retinendi etiam in communi vt ſunt fratres Sancti Franciſci de obſeruantia, & Cappuccini, de quibus mentionem facit Conc. Trid. ſeſſ. 25. de reg. cap. 3. vbi poſſint alienari ſine ſolennitatibus, & pretium conuerti in eccleſiæ neceſſitatem. Socin. in Reg. 110. num. 3. Dec. in cap. præſentia, num. 271. de probat. & dixi ſupra amplia. 16.

42 Septimo limita † ſi immineret ſumma neceſſitas alienandi, & tantam celeritatem requireret, quod ſuperiorem conſuli non patiatur, tunc poteſt fieri alienatio ſine conſenſu Papæ, vel alterius ſuperioris, cui fuit iuramentum præſtitum de non alienando minime requiſito, Abba. in capit. fina. numero octauo de eccleſ. ædific. Card. Zabar. loquens de bonis hoſpitalium in clemen. 2. quæſtio. 11. de religio. domi. Rebuff. in d. commen. nu. 35. loquens pro vtili communi in munienda Ciuitate, per Redoan. quæſt. 13. nume. 13. cum. ſeq. & quæſt. 9. num. 51. & quæſt. 35. num. 7. & 9. Canophil. in repet. huius extrauag. nu. 85. item pro redemptione captiuorum, & alimonia pauperum, quando periculum eſſet in mora. lege aurea iura in c. aurum, & c. gloria epiſcopi 12. q. 2.

Octauo limita in re mobili minus pretioſa, Rebuff. in d. commen. nume. 24. Redoan. quæſt. 51. c. 1. num. 4.

43 No-

43 Nono, limita † non habere locum diſpoſitionem huius Paulinæ in repudiatione, vel remiſſione legati, ſeu hæreditatis, ac rei eccleſiæ non incorporatæ, quia remiſſio non eſt alienatio l. alienationis, ff. de verb. ſign. & prælatus ſeu beneficiatus poteſt præiudicare eccleſiæ, in acquirendis. Iaſo. in l. ſeruus, numero 2. C. de pac. & in l. legatum, ff. de lega. 1. dixi ſupra in amplia. 8. tamen tenetur eccleſiæ reſarcire damnum. gloſ. in capit. ſecundo, in verbo aut neglectum, 12. quæſt. 4. Abb. in cap. ad præſentium, de pigno. Franc. in cap. 2. de reb. eccleſ. non alienan. in 6. Silu. in verbo immunitas primo, numero 12. Rebuf. in d. comm. alienan. numero 31. Redoa. in d. tract. quæſt. 2. cap. 7. numero 12. & quæſt. 3. numero 60. ac quæſt. 22. numero 52. quæſt. 76. numero 31. & quæſt. 51. c. 4. non tamen incurrit pœnas huius Paulinæ, arg. c. dia, de reg. iur. in 6. facit tex. in l. qui autem, ff. quæ in frau. credi. de debitore qui poteſt renunciare legatum in fraudem creditorum. Couar. in cap. Rainaldus §. 3. de teſt. Bal. in l. maximum vitium, numero 14. C. de lib. præte. quem refert Ang. in ver. excommunicatio primo, numero 20. Sed hæc procedunt in foro exteriori, non autem interiori, quia tenetur debitor facere id, quod poteſt pro ſoluendis debitis iuſtis. Pet. Nauar. libro tertio, de reſt. capi. primo, numero 13. ſi tamen prælatus ex iuſta cauſa ob ſcandalum vitandum omitteret acquirere, non tenetur, quia eccleſia potius debet pati damnum temporale quam permittere ſcandalum animarum fidelium, S. Thom. & ibi Caiet. 2. 2. quæſt. 43. artic. vult. in reſp. ad 5. in fine. Quando vero eſſet res, ſeu actio communis prælato, & eccleſiæ, ſeu capitulo, non poteſt in præiudicium capituli renunciare. Rebuff. in d. comm. numero 30. verſic. & iſta opinio. Iul. Clar. §. emphyteuſis quæſt. 11.

Prælatus poteſt præiudicare eccleſiæ in acquirendis, vide Riminal. conſil. 315. numero 15. volum. 2. adde quod hanc opinionem ſequitur Aluar. Valaſc. deciſ. 77. Luſitan. numero ſecundo, tom. 1. amplexi ſunt etiam Domini de Rota, vt liquet in deciſ. 233. diuerſ. num. 6. part. 3. lib. 2. iuncta deciſ. 284. numero 6. eod. lib. ad obiectionem illam, ſcilicet, quod quando prælatus cedit iura ſibi competentia ratione hæreditatis eccleſiæ ſuæ relictæ, ad quam ſibi, & eccleſiæ actio eſt quæſita ex teſtamento, cedendo, & repudiando videtur acquirere, & adire hæreditatem, tãquam neceſſarium antecedens ex Ripa conſil. 170. colum. ſecunda, volum. 1. non enim poſſet cedere, niſi prius ſaltem ordine intellectus intelligatur adijſſe, & ita potius eſſemus in acquiſitis, quam in acquirendis, & per conſequens ceſſioni illi obſtaret Paulina tanquam abſque ſolennitatibus per eam requiſitis factæ, ſi quidem per eoſdem Dominos in alia deciſio. 30. par. 3. lib. 2. iuncta deciſio. Putei 519. lib. 2. reſpondetur, quod ex quo illa ceſſio non eſt ordinata ad acquirendum, & adeundum principaliter, ſed potius ad repudiandum, quod illa acquiſitio momentanea, quæ fit, non eſt in conſideratione, licet verior, & tutior ſit opinio contraria relata ſupra, ſub numero 23. ſcilicet, quod non tantum in acquiſitis, ſed etiam in acquirendis non poſſit fieri remiſſio a ſolo prælato abſque ſolennitate, quæ vltra ſupra allegatos corroboratur ex deciſ. Caputaq. 359. part. 9.

Decimo limita in rebus quæ nondũ ſunt incorporatæ menſæ epiſcopali, ſeu capitulari, clem. 1. in ver. ad menſam, de exceſſ. præla. c. 2. de feud. Abb. in c. vt ſuper, de rebus eccl. alien. vt poſſint concedi ſine ſolennitatib. dummodo

duret

Digitized by Google

duret prima cauſa, vt dixi ſupra lim. 3. quæ, & quomodo res dicatur de mẽſa, vltra Doct. in locis præallegatis, & in ca. 1. de his qui feud. da. poſ. in vſib. feud. vide Redoan. quæſt. 62. Aduerte quia tam per nonam, quam per hanc decimam limitationem euitantur pœnæ extrinſecæ huius Paulinæ, non tamen intrinſecæ nullitatis contractus, non enim præluditur via eccleſiæ ad ueiſus repudiationem, ſeu remiſſionem legati, ac rei non incorporationem factam in damnum Eccleſiarum, quia rectores earũ vtilia, non inutilia agere potuerunt; ideoque dato, quod in quærendis videatur, quod factum prælati poſſit præiudicare Eccleſiæ, & licet Eccleſia poſſit agere contra prælatũ, qui illi præiudicauit in non acquirendo, non tamen per hoc videtur ſublatum remedium reſtitutionis in integrum ex allegatis per Riminal. conſil. 315. nu. 15. & infra vol. 2.

Vndecimo limita, vt poſſit prælatus ſine ſolennitatibus reſtituere rem, quam iniuſte detinet. Rebuff. in d. com. nume. 28. Canophi. in repet. huius Paulinæ, nu. 37.

Duodecimo limita, vt valeat tranſactio abſq; ſolennitatibus quando poſſeſſio non eſt penes Eccleſiam, nam ſi per tranſactionem Eccleſia rem relaxaret in cuius poſſeſſione exiſtit, tunc requiruntur ſolennitates, Rebuff. in d. com. num. 21. Roland. conſil. 15. dixi ſupra amplia. 5. intellige de re dubia, alioquin non dicitur tranſactio l. 1. ff. de tranſactio & dummodo ſit in euidentem Eccleſiæ vtilitatem, tutius tamen erit aſſenſum Apoſtolicum obtinere ſi in futurum Eccleſia nollet ſtare contractui. ſic practicatur, & vidi expedita breuia.

44 Decimotertio limita, † vt poſsit ſolus prælatus, ſeu Rector remittere caducitatem emphyteutæ Eccleſiæ Iaſ. in l. legatum, numero 18 de leg. 1. & in l. ſeruus, numero ſecundo, C. de pac. Cur. de feu. parte 2. quæſtio. 2. princip. numero ſeptimo. per ea quæ dixi ſupra limit. 9. hoc enim dependet ex volun tate beneficiati, Afflic. deciſ. 97. Iul. Clar. in §. emphyteuſis, quæſ. 9. 10. & 11. quæ pœna caducitatis an, & quando remiſsa præſumatur, notab. tradit Menoch. in tract. de præſumpt. libro 3. præſumpt. 112. & an caducitas incurſa tempore prædeceſsoris, poſsit per ſucceſsorem intentari, & de canone decurſo tempore prædeceſsoris, & non ſoluto, cui debeatur an hæredibus, illius, vel ſucceſsori in eccleſia de vtroque agit Hieron. Magon. deciſ. 70. Rotæ Florent.

Decimoquarto limita, quando contractus eſset in euidentem Eccleſiæ vtilitatem, vt non requirantur ſolennitates ſecundum quoſdam doct. relatos ſupra amplia. 18. ſed hodie per hanc Paulinam requiritur aſſenſus Apoſtolicus, vt dixi ſupra num. 5.

45 Decimoquinto limita, † in Principe permutante cum eccleſia ſecundum Hoſt. in c. 1. de rer. permut. licet contrarium teneat Innoc. vt prædixi amplia. 1. & eſt magis tutum.

Decimoſexto limita, quando eccleſia eſset grauata per fideicommiſsum reſtituere, Rebuff. in d. commen. numero 29. & 30. Redoan. quæſtio. 51. cap. 3. num. 22.

46 Decimoſeptimo limita, † quando non apparet de ſolennitatibus, ſed preſumuntur propter diuturnitatem temporis mortis contrahentibus, Rebuff. in d. com. num. 37. & in conſ. 111. num. 12. Afflict. deciſ. 107. numer. 5. & deciſ. 368.

Digitized by Google

ciſ.368.numero 7.Capi.deciſione 26.Gram.deciſ.79.Crauet.de antiq.temp. parte 3.§.vidimus.numero 14.cum ſequent.Redoa.in dict.tract. quæſtione 39.& 48.Nauar.conſilio 1.de rebus eccleſiæ alienand.in antiquis, & 16.in nouiſſ.Roland.conſilio 15.numero 12.volumine 2.Alexand.Suar.in repet. huius Paulinæ.ſub num.20. de qua ſolennitate præſumenda late per Felin. in capitulo ſicut,de ſenten.& re iudic. Iaſ.in l.ſciendũ,ff.de verbor.obligat. Rimin.conſi. 102. ſub numer. 87. Roman.conſilio 41. cumulat, & reaſſumit Maſcard.de probat.concluſio 75.& 154.& 482.vbi notabiliter limitat, & ſublimitat,& an curſu triginta annorum,vltra Nauar. in dict. cõſilio & conſilio primo,de præſcript. in nouiſſ. vide Dec.conſilio 36.ſub numer. 8. & conſil.341.numero 13.Socin.in regul.376.in verſ.ſolennitas extrinſeca, & an credatur inſtrumento in quo aſſeritur, ſolennitates fuiſſe adhibitas. Bar.conſil.41.parte 1.

Propter tẽporis diuturnitatẽ p̃ſumitur ſolennitatem interueniſſe cũ declaratione.

Præſumuntur ſolennitates propter diuturnitatem temporis, adde quod hanc concluſionẽ multorum authoritate comprobat Nauar.in conſilio tertio,numero 7.de cenſibus in antiq. Declara primo,quod cum hæc præſumptio ſit fundata in taciturnitate partium ex Socin.iun.conſilio 56.ſub num. 13.& 14.libro primo,ſecus eſſet dicendum ſi infra ſpacium 30.annorum ſuper ea per partes aliqualis mota fuiſſet.Rota diuerſ.deciſ.160.num.6.volumine 2.Secundo declara talem preſumptionem numquam habere locum, vbi ex inſtrumento conſtaret,ſolennitatem fuiſſe defectiuam,& minus legitimam. Caſſador.deciſ.3.num.7.de procurat.Redoan.quæſtione 39.ſub nu. 29.eſt magis communis opinio.referente Caualc.qui alios concordes adducit deciſ.29.ſub num.24.parte 2.amplia etiam, & declara,vt per Anton.de Gama.deciſ.48.regni Luſitani,& per Rimin.conſil.443.volum.2.& in cõſil.461.volum.3.& conſil.171.eod.volum. Quid vero dicendum ſit in præſumptione aſſenſus Apoſtolici.

Traditur plena elucidatio illius articuli, Num 5. an ex tẽporis diuturnitate præſumatur aſſenſus Apoſtolicus.

Vt huius articuli,qui admodum frequens,neceſſarius,& difficilis eſt, veritas liqueat,amicorumque votis morem geram,idcirco exactius illum examinando breuiter præſupponendo dicimus,quod de ſtylo, & obſeruantia Curiæ Romanæ conceſſio aſſenſus Apoſtolici ſuper Alienationibus rerum eccleſiæ non indulgetur, niſi prævia delegatione S. Pontificis in perſonam aliquorum in dignitate eccleſiaſtica conſtitutorum,qui videant an conceſſiones cedant in euidentem eccleſiæ vtilitatem,& ſi ita apparuerit, illa confirment,alias non de qua obſeruantia teſtatur Vincent. de Franch. in deciſione 235.numero primo,quæ commiſſio ſolet expediri in forma breuis,ſeu per bullam,de quibus reſcriptis, eorumq; clauſulis eſt videre apud Staphil. de reſcript.in forma breuium,numero 20.& infra in 2.editione, Gomeſ.in tract.breuium,numer.22.& ſequen.Mandoſ.de ſignat.Graſ.titu. ſi in euidentem,& latius apud Redoan.in præd.tract. quæſtione 20. numero 89.& pluribus ſequen.Quæritur modo an præd.Aſſenſus Apoſtolicus(cuius conceſſio paſſim fit per diploma ſeparatum,vt prædixi,)ex temporis diuturnitate præſumatur. Reſpondeo,quod iſta difficultas fuit propoſita in Rota Roman.vt habetur in deciſ.179.diuerſ.volum.2. Cuius integrum tenorem, vt cunctis innoteſcat,huc inſerere curauimus,prout ſequitur. NEAPOLITAN. FVNDACI, LVNÆ, PRIMA IVNII M D. LXXIX.

Difficultas fuit reſtricta, An ex lapſu 38.vel 39.annorum cum cõtinua quaſi

poſſeſſio-

poſſeſſione, ſeu ſolutione canonis præſumatur beneplacitum Sedis Apoſtolicæ, Et an præſumatur conſenſus Confraternitatis in alienatione facta per Ioan. Antonium in ſorores de Caracciolis. Circa primam reſoluerunt ex lapſu 30. annorum cum poſſeſſione præſumi beneplacitum ex Put. & Ang. de rebus eccleſ. non alien. & alijs pluribus in Roman. Sancti Laurentij in Damaſo coram D. de Rubeis iſto anno allegatis. Quo ad ſecundam partem Domini dubitabant, cum ſimus in Vniuerſitate, vel collegio in quo requiritur conſenſus Collegij ad remittendam caducitatem, vt late cumulat Clar. in §. emphyteuſis. quæſt. 19. Et quia moniales videntur potentiores, cum quibus eſt facta alienatio; ſed hoc tollitur ex facto, quia ab initio fuit in particulares. Solum igitur remanet difficultas de Collegio, ſeu Vniuerſitate ex adductis per Clar. d.q. 10.

Hactenus deciſionis verba. Verum quia hæc reſolutio non eſt vſquequaque ſufficiens, ad pleniorem dilucidationem firmo concluſionem, ſcilicet, quod quando intercedit ſolus lapſus annorum 30. vel 40. abſque alia coniectura non inducitur præd. præſumptio, Hugo, Celſ. in conſilio 111. numero 18. Ferret. notab. vbi huius rationem reddit, in conſilio 248. numero 12. & ſeq. volumine 2. Limitatur primo, quando cum præd. temporis decurſu probatur etiam, ſeu conſtaret Summum Pontificem habuiſſe ſcientiam, & tolerantiã illius contractus, ſeu alienationis, in qua eius licentia, & conſenſus erat neceſſarius, & de cuius præſumptione agitur ex Alexandr. in conſ. 9. nu. 8. libro 3. quam Alexandri declarationem eam ſequendo commendat Felyn. dicens de ea nunquam obliuiſcendum in c. ſicut, ſub numer. 33. verſ. Bene fateor, de. ſent. & re iudic. Afflict. deciſ. 107. in fine, Crauet. in tract. de antiq. temp. par 3. in princ. Ioan. Cephal. conſil. 528. numero 80. volum. 5. Redoan. in præfat. tract. quæſt. 48. num. 16. Maſcard. de probat. concluſ. 416. numero 2. com. opinion. de qua per Menoch. in tracta. de præſumpt. lib. 3. præſ. 132. numero 71. qui hanc ſcientiam præſumi inquit, vbi contractus fuiſſet celebratus in eo loco, in quo eſſet notorium, & conſequenter veriſimile, quod ipſe ſuperior, & ſic Papa ſciuerit ex dictis per Capyc. deciſ. 4 numero 29. & 30. Secundo limitatur quando concurreret perſeuerantia partium in ipſo contractu cum affictorum ſolutione prout Romæ iudicatum fuiſſe atteſtatur ex quibuſdã deciſionibus manuſcriptis Mohedani, & Fabij, quæ circumferebantur, Hiero. Gabriel. conſil. 88. nu. 18. & ſeq. volum. 1. quibus conformatur prænarrata a nobis deciſio, quæ eſt Robuſterij, & quod hæc ſit magis commun. opinion. etiam abſque ſcientia & patientia ſuperioris Ferret. conſilio 249. numero 26. volum. 2. Declara vt hæc limitatio non procedat, quando, per partium conuentionem ſeu pactum, & ſic conditionaliter Papæ beneplacitum requireretur propter appoſitionem clauſulæ videlicet, (ſi & quatenus beneplacitũ, & conſenſus S. Sedis Apoſtolicæ interueniat) per quam ſignificatur ipſarũ partium voluntatem eſſe, vt eccleſiæ omnino ſit conſultum per Papæ aſſenſum, & notitiam, & per conſequens vt a d. futuro euentu ipſius contractus validitas pendeat & demonſtretur, quo caſu vere & non præſumptiue de dicto aſſenſu apparere debet, ad tradita per Ruin. in conſil. 68. nu. 17. & 18. lib. 1. & per Io. Ceph. in conſil. 447. nu. 88. & infra volum. 3. & eſt commun. opinio, vt docet Berous conſ. 19. nu. 14. & conſ. 90. nu. 4. vol. 3. Ioſoph. Ludouic. deciſ. 52. Rota Lucan. nu. 25. & ſeq. optime, & in ſpecie Caualc. dec. 8. ſub nu. 23.

Optime ad hanc 2. limitationẽ faciunt dicta p Rimin. cõſ. 109. col. 1.

Digitized by Google

parte 2. aſſerens hoc eſſe valde notandum, quia pauci ad hoc animaduertunt, ac ita per ipſum vti iudicem delegatum fuiſſe iudicatum, eiuſque ſententiam Romæ confirmatam. Tertio limitatur, quoties cetera habilia ſupponerentur, ſcilicet, quod de iuſtitia tituli appareret, aliaque de iure requiſita concurriſſent, & ſic quod cauſa alienandi ſuberit, ac in euidentem eccleſiæ vtilitatem ſit contractum &c. ex Ferretto in præalleg. conſilio 248. numero 24. qui in terminis ita reſpondet ſi aliud canonicum non obſtet. Quarto limitatur vt præd. licentia, ſeu conſenſus præſumatur adhibitus, quando tranſactum eſſet tempus immemorabile. Crauet. loco præcitat. numero 19. quem ſequitur Menoch. vbi ſupra in cod. numero 71. in fin. Declara niſi conſtaret, vel alia coniectura colligi poſſet, quod partes arbitrabantur eo opus non eſſe, vel non intellexiſſe illum velle adhibere ex Ioann. Vincent. Hondedeo in conſilio 21. numero 36. cum ſequent. & conſilio 89. numero 26. libro ſecundo.

Quando non apparet de decreto Cõmiſſarij an ex tẽporis diuturnitate interueniſſe præſumatur.

Hinc non immerito quæritur, An præd. tempus 30. aut 40. annorum intelligatur currere viuente illo Prælato, ſeu Rectore, qui fecit alienationem. Reſpondeo negatiue, imò neque poſt mortem illius, niſi data ſcientia, & patientia cuiuslibet Rectoris, ſed Prælati ſucceſſoris, eoque maxime vbi plures intra d. tempus ſucceſſiſſent, quam probare habet, qui ſe fundat in dict. præſumptione, prout colligitur ex dictis per Caualcan. deciſ. 46 ſub numer. 29. parte 1.

Ex præcedentis articuli diſcuſſione alia emergit quæſtio dubitandi materiam præbens, & in qua iudices, apud quos in facti contingentia huiuſmodi proceſſus abſoluendi pendent, nimis perplexi eſſe videntur: An ſcilicet ſi appareat de ſupplicatione, & petitione præd. aſſenſus, ac de commiſſione facta a S. Pontifice delegatis ad confirmandum ſi in euidentem, & c. de ipſa confirmatione, ſeu Commiſſariorum decreto ſubſequuto non conſtet, num ex temporis diuturnitate illud interueniſſe præſumendum ſit. Reſpondeo, quod etſi præſens dubium a doctoribus formaliter, & in ſpecie tactum non reperi, compellor negatiue reſpondere, nempe, quod niſi appareat omnia contenta, & mandata per S. Pontificem in huiuſmodi reſcriptis Apoſtolicis commiſſis iudicibus delegatis, per ipſos vere fuiſſe exequuta ad illa præſumenda temporis diuturnitas non ſufficiat, imò eſſet maxima præſumptio, quod Commiſſarij noluiſſent decretum interponere, eo quod non inueniſſent expoſita in ſupplicatione verificari, verum vbi cum temporis curriculo concurreret etiam iuſtitia contractus, & euidens eccleſiæ vtilitas, continuatio poſſeſſionis cum canonis ſolutione, ſcientia & patientia cuiuslibet Rectoris ſucceſſoris aliter reſpondendum eſſet. vide Riminal. conſil. 430. volum. 3. & conſil. 74. volum. primo.

47 Decimo octauo, limita † vt poſſit res eccleſiæ alienata præſcribi bona fide poſt mortem illius, qui male alienauit ſpacio quadraginta annorum. Rebuff. in dict. comment. numero 36. Redoa. in tracta. de rebus eccleſiæ. quæſtione 79. capitulo tertio, Maſcard. de probat. concluſione 225. numero 12. Molina de iuſtit. diſput. 79. Alexan. Stiat. ſuper hac Paulina ſub num. 56. Nauar. conſilio primo, ſecundo, & tertio, de epiſcop. in nouiſ. Ioan. And. & Doct. in c. 2. de reb. eccleſ. alien. in 6. & in c. cura, & ibi glo. de iure patr. & cum Paulus IV. contra res male alienatas exceptionem legitimæ præſcriptionis opponi

non

non poſſe conſtituiſſet, Pius IV. reuocauit, & ad viam iuris communis reduxit, vt in eius Bulla incip. Prouida. fol. 681. in Bullar. & tunc præſcriptio ex 40. annorum curriculo, habet vim decreti. Redoa. q. 2. c. 3. nu. 12. & aduerſus præſcriptionem datur nihilominus eccleſiæ reſtitutio. Fel. in c. 1. nu. 8. de præſcr. Afl. deciſ. 239. Couar. in regula poſſeſſor. par. 3. §. fin. de reg. iur. in 6. Molin. de iuſt. diſp. 80. Item non congrue dici poſſe videtur, quod cum in terminis noſtris præter ius commune antiquum alienationi rerum eccleſiæ reſiſtat hæc Paulina, per quam additur, vt etiam in caſu licito non poſſit fieri abſq; aſſenſu Apoſtolico, quod hæc quadragenaria præſcriptio concurrente duplici prohibitione fortior redditur, & hodie non ſufficeret ex adductis in ſimili per Ruin. in conſ. 41. nu. 27. vol. 1. & per Tiber. Decia. conſ. 43. nu. 19. vol. 1. & prohibita præſcriptione non intelligitur centenaria, nec illa cu-
K ius initij memoria nõ extat k Fel. in rub. de præſcr. nu. 18. & mala fides probatur, eo ipſo, quod inſtrumentum iniuſti tituli reperitur penes poſſeſſorẽ. Nau. in conſ. 3. & 5. de præſcr. in nouiſſ. & de inſtrumento reperto poſt præſcriptionem vide eundem in cõſ. 1. de reb. eccl. alie. in antiq. & 16. in nouiſſ.

Decimo nono limita in locatione vltra triennium de bonis, quæ non fructificant quolibet anno, vt dixi ſupra amplia. 4.

Vigeſimo limita in quibuſdam religionibus, quæ poſſunt alienare vſque ad certam ſummam ex priuilegio Apoſtolico, vt refert Compend. Mendic. in verbo alienatio, quæ priuilegia erunt videnda, an ſint reuocata per illam clauſulam generalem in eorum confirmatione, dummodo ſint in vſum, & ſacris canonibus, & decretis Concil. Trid. non aduerſentur, vt infra in verbo priuilegia regularium.

48 Vigeſimo primo limitant, † hanc Paulinam nõ procedere in locis, in quibus non fuit vſu recepta in totum, vel in partem. Card. Caiet. in verbo excõmunicatio. cap. 75. quem ſequitur Nauar. in Man. confeſſ. c. 27. ſub nu. 149. ſubdens quod in paucis locis eſt recepta quo ad pœnas extrinſecas, quamuis in multis ſit recepta quo ad diſpoſitionem principalem, & pœnam intrinſecam nullitatis contractus, qui idem dicit in c. 23. ſub nu. 62. & in cõm. alie. nu. 21. & in conſ. 10. nu. 2. de reb. eccl. alien. in nou. Tolet. in Sum. lib. 5. c. 91. verſ. dico tertio de hac Paulina. Felin. in c. de quarta. ſub nu. 3. de præſc. vltra Nauar. vide Boer. deciſ. 224. Silu. in ver. excommunicatio, 7. nu. 83. in fi. Sarmen. de reddi. eccl. par. 1. cap. 2. nu. 10. Ioan. Gutier. lib. 1. can. quæſt. cap. 8. Molin. de contract. diſp. 466. nu. 8. Redoa. de reb. eccl. alie. q. 36. num. 21. & q. 58. nu. 25. vbi de ea. nu. 21. vſque 26. Quando autẽ dicatur lex non vſu recepta, vt nõ obliget tranſgreſſores, Abb. & profundius Fel. in c. 1. de treug. & pac. Nauar. c. 23. nu. 41. Sil. in ver. Alienatio. q. 15. & in verbo lex, Coua. li. 2. var. reſol. c. 16. ſub num. 6. Menoch. in tract. de præſump. lib. 2. præſumpt. 2. Eman. Roderic. to. 1. quæſt. reg. q. 6. art. 11. in fi. & in proprijs terminis huius Paulinæ. Borg. Caual. deciſ. 43. nu. 2, 4. & 5. Vinc. Carocius in tract. locati, & cõduc. par. 3. tit. 1. de reb. eccl. locan. concl. 9. f. 129. Verum aſſertio illa, ſcilicet opus eſſe, vt lex obliget, qđ ſit vſu populi receptæ. c. in iſtis, §. leges. 4. diſt. l. de quibus. vbi Doct. ff. de legib. non eſt ita amare intelligẽda, vt a ſubditorum voluntate pendeat obſeruatio, ſed ſatis eſt, vt lex ſit promulgata in ciuitate Metropolitana, ſicuti Romæ cõmuniter fit. Nau. late in conſ. 1. nu. 19. de conſtit. ſed quãdo per lapſum decennij, ex quo lex promulgata fuit ab

Digitized by Google

initio a populo non fuerit vſu recepta, neque moribus vtentium approbata, idque legislator ſciens, ſeu videns taceat, diſſimulet, & nō obſeruantes impunes relinquat, tunc eſt tacita reuocatio. Medin. in cap. de reſtit. q. 36. Couar. loco præcit. Gemin. in d. §. leges. Doctores cōmuniter in præall. c. 1. de treg. & pace, ac Nauar. in eod. conſ. nu. 23. Igitur cum illa extrauag. ſit cū alijs in corpore iuris impreſſa, ac in iudiciali foro citetur, quotidieque Rom. Curia pro eius obſeruantia pronunciet, ac ita eius praxis ſe habeat in expediendis paſſim breuibus ſi in euidentē & c. & ex ea emanent abſolutiones a cēſuris, diſpenſationes, & habitationes in vtroque foro quo ad contrauenientes, ob id ſignificatur Summos Pontifices velle iam obſeruari quo ad omnes partes ſuas, prout expreſſe dicitur in iuramento quod præſtant prælati, & Abbates, vt dixi ſup. nu. 6. ideoq; exiſtimo non poſſe dici, quod non ſit moribus vtentium recepta integraliter, licet præfatorum Doctorum præſertim Caiet. &
49 Nauar. magna ſit authoritas. † Male tñ alienātes committunt ſacrilegium Caiet. in d. c. 75. Innoc. in cap. verum, de for. comp. Pœnas contra eos impoſitas refert Rebuf. in dicto comp. a num. 132. vſque ad 116. & Redoa. q. 76. Quatuor vero pœnæ expreſſe per hanc Paulinam imponuntur, prima eſt nullitas contractus. Secunda quo ad perſonas excommunicatio vniuerſalis tam contra alienantes quam recipientes. Tertia eſt interdictus ingreſſus eccleſię ipſo iure quo ad Pontifices, & Abbates, & poſt ſex menſes ſuſpenſio eo ipſo a regimine & adminiſtratione. Quarta vltra excōicationem quo ad beneficiatos eſt priuatio ipſo facto illius beneficij, cuius bona alienauerint, & abſque declaratione vacatio, & ſic ipſo iure priuatio, Nauar. conſ. 4. & 18. de reb. eccl. alienan. in nouiſ. Sed abſolutio eſt epiſcopalis cum non ſit reſeruata c. nuper, de ſentent. excomm. cenſuræ autem ſtatim infliguntur in foro conſcientiæ, in pœna vero priuationis requiritur ſententia etiam quod hic dicatur abſque declaratione, quod intellige non opus eſſe ſententia condemnatoria ad pœnam, ſed ſolum requiritur ſententia declaratoria criminis reum incurriſſe, & ſic requiritur declaratio facti, nam pœna ipſo iure inducta non habet locum in foro conſcientiæ ante condemnationem gl. notab. in c. fraternitas 12. q. 2. quam declarant Felin. in c. 1. ſub nu. 41. verſic. tertius caſus, de conſtit. vbi Dec. nu. 72. etiam ſi dicatur abſq; declaratione Nauar. in Manua. confeſſ. cap. 23. nu. 66. & de dat. & promiſſ. nu. 41. Molina de iuſtit. diſput. 86. Caiet. in D Tho. 2. 2. quæſt. 62 art. 2. Anton. Gabriel. lib. 7. commu. opi. concl. 34. Couar. late & no. in epitome 4. lit. Decret. in 2. par. de ſponſ. c. 6. §. 8. ſub nu. 10. vbi quod nec ante exequutionem. vnde iſti beneficiati non tenentur abſtinere ſe a beneficiis, dignitatibus, & officijs, niſi præceſſerit ſententia declaratoria, ita tenuit Doctor P. Marius Andria. in ſelect. huius Paulinę q. 14. Henri. in ſumm. lib 13. de excomm. c. 56. §. 3. in tex. & gl. 9, & vide infra in verbo beneficiorum reſignatio, & in verbo Sodomia in fine. Sed vt cumque ſit, ego vidi breuia a Sacra Pœnitentiaria in foro conſcientiæ tantū obtenta ab ijs, qui alienarunt ſaluo aſſenſu Apoſtolico, & tradiderunt poſſeſſionem eo non obtento vt poſſint abſolui a cenſuris, & diſpenſari ab irregularitate ac retinere, & obtinere beneficia ita vt curēt obtineri beneplacitū Apoſtolicū, aut alienationes reſcindi, ac bona eccleſiaſtica reſtitui. alia etiā breuia vidi expedita in foro exteriori per ſignaturā S. D. N. & ita conſulerē pro tutiori præſertim ad obuiandū moleſtationib. q̄ in futurū oriri poſſent.

50 Alie-

50 Alienans autem bona eccleſiaſtica ſine ſolennitatib. † excuſatur a pęnis prædictis, Primo ex bona fide quę in foro conſcientię excuſat; dicitur enim in tex. præſumpſerit, quod verbum denotat dolum, & temeritatem, vt dixi ſupra ſub. nu 9. Nau. in conſ. 19. de reb. eccl. in nouiſ. Secundo ignorantia facti probabilis excuſit, ac ignorantia iuris in perſonis non ita peritis. Nau. in d. c. 23. nu. 44. Tertio quando fuiſſet erratum in ſubtilitatibus iuris, non peccauit mortaliter, vel quando pro alienatione eſſent aliquæ Doctorum opiniones, vel eſſet ius non clarum vel dubitabile, Fel. in c. 1. nu. 15. de ſenten. & re iud. Nauar. in conſ. 8. de reb. eccl. alien. in antiq. & conſ. 2. de præſc. in nouiſ. & in comm. de alien. re. eccl. ſub nu. 16. vbi dicit, quod non peccat mortaliter, qui tranſgreditur legem humanam male intellectam, ſed credens bona fide ita eſſe intelligendam ſecundum Inn. receptum in c. per tuas il 2. de ſimo. Fel. in loc. præall. Quarto excuſata pœnis huius Paulinæ reuocatio alienationis, & pænitentia ante realem, & pacificam traditionem, c. ſi quis preſbyterorum, & ibi gl. in verbo celeriter, de reb. eccl. alien. Iaſ. in l. fi. num. 132. C. de iur. emph. Coua. lib. 2. var. reſol. c. 16. num. 7. nam reuocatio & reſtitutio poſt traditionem non excuſant a cenſura & pœna, Nau. in conſ. 3. nu. 4. de reb eccl. non alien. in antiq. & 18. in nouiſ. Quinto apparentia iuſtæ cauſæ excuſat alienantem a culpa mortali, licet alienatio eſſet ipſo iure nulla, quia qui bona fide facit aliquid contra legem humanam putans ſe iuſtam cauſam habere id faciendi, non peccat mortaliter, Nau. in Man. confeſſ. c. 23. nu. 43. & in d. comm. alien. nu. 10. Sexto beneficiatus, qui alienat iuſta de cauſa rem eccleſiæ inconſulto Papa etiam cum conſilium eius requiratur quo ad forum exterius, bona fide faciens conditionem eccleſiæ meliorem, non peccat quo ad Deum mortaliter, nec incidit in pœnas præfatæ Paulinæ, tum quia non frangit legem per præſumptionem, tum quia alienat in caſu permiſſo a iure; tum quia licet non ſeruet formam alienandi iuris humani, ſeruat tamen formam iure naturali, & diuino neceſſariam; quæ eſt magna conſolatio multorum, qui per ſimplicitatem vel ignorantiam alienant res eccleſiæ inconſulto Papa, ita Nau. in d. comm. ſub num. 17. vbi tenet valere alienationem in foro conſcientiæ poſt Abb. in c. 1. nu 17. de reſti. in integ. Fel. in
I c. 1. nu. 39. de conſtit. I & hæc breuiter, clare, vtiliter, & ordinate dixiſſe ſufficiat de hac materia alienationis rerum eccleſiæ.

Stephanus Quaranta V. I D.

K *ADDITIO Præſcriptio immemorabilis etiam ſi omnibus præſcriptionibus, & conſuetudini derogaretur ſub tali derogatione non comprehenditur. Maſcard de probat. concl. 1415. num. 55.*

Limita primo niſi ſpecialiter ipſa immemorabilis reijciatur. Roder tom. 1. qq. regular. q. 9. art. 5. in fi. Secundo limita quando conſuetudo vti iniqua aufertur, & reprobatur, quia tunc ſimiliter, & immemorabilis ſublata, & reuocata cenſetur. Couar. cum alijs ab eo citatis lib. 3. var. reſol. c. 13. ſub num. 5. vide Gonſalen. ad 8. reg. cancel. gloſ. 31. fol. 472. & Alex. Monetam. in tract. de diſtribut. quotidia. par. 1. q. 12. nu. 23.

l *ADDITIO Aduertendum vero eſt quod licet quidam Doctores tenuerint contrarium, vt refert Rebuff. in d comm. num. 42. & Redoa. q. 46. tamen eſt intelligendum, vt poſſit quis tuta conſcientia retinere rem eccleſiæ abſque ſolennitatibus alienatam in euidentem eius vtilitatem quoſque eccleſia re-*

ſtitutionem petierit, ita Sarmen. notabiliter conciliando Doctores in tract. de reddit. eccleſ. par. 1. cap. 2. num. 6. & 7.

AMBITIO.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, Pium Quartum edidiſſe Conſtitutionem Romæ publicatam die 5. Octobris 1565. Incip. & ſi Rom. Pont. fol. 949. in Bullario.

Contra nuncios Apoſtolicos, ne a principibus, ad quos mittuntur, debeant mendicare fauores, aut literas commendatitias ad dignitates, & gradus obtinendos, aut fauores ad officia eccleſiaſtica conſequendum per Rom. Pont. conferenda ipſis, vel alijs conſanguineis, & neceſſarijs ſatis, neve illis etiam vltro ſibi per Principes ſponte oblatis vti ſub maioris excommunicationis latæ ſententiæ, ac priuationis eccleſiarum, & beneficiorum pœnis, & inhabilitatis ad illa, & ſufficiunt litteræ, vel preces oratorum Principum ad hoc legitime probandum, & omnino conuincendum.

APOSTATA.

PRÆTER *Caietan. & Summiſtas in hoc verb. ſciendum eſt, conſtitutionem Pauli IV. contra Apoſtatas a religione Pium IV. reuocaſſe, & ad terminos iuris reduxiſſe, vt in Bullar. fol 654. incip. Sedis Apoſtolicæ, adeo quod hodie attenditur diſpoſitio iuris communis, prout habetur in cap. pen. & fi. de apoſt. in cap. fin. de regular. & in cap. 1. ne cler. vel monac. in 6. De huiuſmodi Apoſtat. item & de legitime a religione expulſis, nouiſsime & copioſe ſcripſit Eman. Roder. tom 1. qq. reg. q. 30 per totam, quibus quomodo ex Nauarri ſententia ſit conſulendum, vide ipſum in conſil. 75. de regular. in nou. An autem regularis, qui ob timorem iuſtitiæ propter aliquod crimen ab eo perpetratum, ne capiatur, & puniatur, a ſuo ſuperiore, deferens tamen habitum regularem, ſed coopertum, alio habitu publice ſuperindutus, incedens ſit Apoſtata cenſendus? Reſpondeo, quod cum caſus Venetijs accidiſſet fuit pro tali diiudicatus, & punitus, referente Thoma Triuiſano, lib 2. deciſ. 19. tum quia deferre habitum regularem eſt de eſſentia religionis, & geſtare illum coopertum perinde eſt ac ſi non ferret, cum non videatur, tum quia prædictus timor, cum ſit reſpectu pœnæ benemeritæ, non dicitur excuſabilis, & iuſtus, quinimo punibilis. Et an ex ſola habitus regularis dimiſsione, etiam quod non aliter conſtaret de animo deſerendi religionem, apoſtaſiæ crimen incurratur, videndus eſt Achil. de Graſ deciſ. vnica, ſub tit. de apoſtatis.*

APOSTOLORVM LIMINA.

TENENTVR epiſcopi viſitare limina Apoſtolorum c. iuxta 93. diſtin. c. ego. de iureiur. habetur in Pont. Rom. de forma iuramenti electi in epiſcopum, & de Pallio. & ſtatuit S. Greg. magnus. vt legitur in Breuiario Rom. die 12. Martii. Sixtus V. conſtitutionem edidit de viſitandis liminibus Apoſtolorum publicatam Romæ die 20. Decembris 1585. incip. Romanus Pontifex. & infra. fol. 45.

Hac

Hac perpetua conſtitutione ſancimus, decernimus, & mandamus, vt omnes Patriarchæ, Primates, Archiepiſcopi, Epiſcopi per vniuerſum orbem terrarum conſtituti, a nobis deinceps ordinandi, etiam ſi cardinalatus honore præfulgeant, antequam munus conſecrationis ſuſcipiant, ſeu eis conſecratis Pallium de B. Petri corpore ſumptum tradatur, aut ſi ad aliam eccleſiam transferantur, antequam illius regimini & adminiſtrationi ſe immiſceant, ſi quidem præſentes in curia fuerint in manibus S. R. E. Diaconi Cardinalis ordine prioris, ſi vero abſentes in manibus Antiſtitis, qui ad impendendum munus prædictum, aut ad tradendũ Pallium huiuſmodi a Sede Apoſtolica delegabitur, iurent iuxta formulam in libro Cancellariæ Apoſtolicæ Quinterno Appellato nuper deſcriptam, ſe Beatiſſimorum Apoſtolorum Petri & Pauli limina ſtatutis in hac noſtra Conſtitutione temporibus perſonaliter, ac per ſe ipſos viſitaturos ac nobis, & ſucceſſoribus noſtris pro tempore exiſtentibus Romanis Pontificibus rationem reddituros de toto eorum paſtorali officio, deque rebus omnibus ad ipſarum, quibus præſunt eccleſiarum ſtatum, ad cleri & populi diſciplinam, animarum denique quæ illorum fidei creditæ ſunt ſalutem quouis modo pertinentibus, & viciſſim mandata Apoſtolica humiliter recepturos, & quam diligentiſſime exequuturos.

Quod ſi legitimo impedimento detenti fuerint, iurent ſe prædicta omnia adimpleturos per certum nuncium ad illa ſpeciale mandatum habentem de gremio ſuorum capitulorum, aut alium in dignitate eccleſiaſtica conſtitutum, ſeu alias perſonatum habentem aut ſi huiuſmodi hominem eccleſiaſtica dignitate, & perſonatu præditum non habeant, per diœceſanum ſacerdotem, & ſi clero careant omnino, per aliquem alium presbyterum ſæcularem, vel regularem ſpectatæ probitatis, & religionis de ſupradictis omnibus pleno inſtructum. De huiuſmodi autem impedimento docere debeant per legitimas probationes, ad dictum primum Diaconum Cardinalem per ſupradictum nuncium tranſmittendas.

Quin etiam principes temporales, ſi quid pro eorum pietate, & erga hanc Apoſtolicam Sedem obſeruantia Rom. Pont. voluerint ſignificare, eoſdem ſiue epiſcopos, ſiue alios qui ab eis mittentur fidos habebunt nuncios ac relatores, quorum opera ab eadem ſede pro illorum dominijs Ditionibus, & rebus firmandis, ac ſtabiliendis & cum Dei & Sanctæ Religionis cauſa, ſine qua tuto conſiſtere haud poſſint, coniungendis opportuna ſinceræ charitatis officia, conſilia, atque ſubſidia expectare certo poterunt.

Ad hoc autem debitum viſitationis officium commode explendum ſupradicti omnes Patriarchæ, Primates, Archiepiſ. & epiſc. Itali videlicet, vel ex Italicis inſulis, vnde in Italiam commodius traijci poteſt, veluti Siculi, Sardi, Corſi, & alij adiacentium Prouinciarum Italiæ, ac etiam Dalmatiæ, & Græcarum quæ e regione ipſis Italiæ, & Siciliæ oris ſunt, tertio anno; Germani vero, Galli, Hiſpani, Belgæ, Bohemi, Vngari, Poloni, Angli, Scoti, Iberni, & ceteri omnes, qui in Europa ſunt citra mare Germanicum, & Balthicum, ac omnium Inſularum Maris Mediterranei quarto anno, & qui intra Europæ fines ſunt his prouincijs remotiores; ac etiam Africani littoribus noſtris aduerſi, ac inſularum Maris Oceani Septentrionalis, & Occidentalis Europæ & Africæ citra continentem noui orbis, tam qui nunc ſunt quam qui ad Catholicam fidem per miſericordiam Dei aliquando redierint V. anno.

Aſiatici

Digitized by Google

Aſiatici vero & qui extra Aſiam, & in aliis nouis terris Orientalibus Meridionalibus Occidentalibus & Septentrionalibus, tam in inſulis quam in continentibus, & denique in quibuslibet Mundi partibus decimo anno iter ſuſcipiãt, & Deo concedente perficiant, idemque inſtitutum certo quoque quarto quinto & decimo anno repetant & obſeruent Hæc autem annorum ſpacia a tempore ſuſcepti muneris cõſecrationis, vel pallij traditionis, aut tranſlationis, vt præfertur incipiant. Quæ ne longius differatur, Volumus quod tempus qualecunque excurſum alicui ex ſupradictis, præſulibus, qui ſiue morte præuentus, ſiue alia quacunque de cauſa ob non ſtatutum tempus ei præſcriptum dicta limina non viſitauerit, ita illius ſucceſſori effluxiſſe, & excurriſſe intelligatur, vt termino ipſo iuxta prædeceſſoris ſui iuſiurandum completo, debitam tunc viſitationem quam primum conficere teneatur.

Hi vero ex ſupradictis Antiſtitibus qui hactenus ab hac Sācta ſede ordinati ſunt, aut dictum pallium ab ea ſuſceperunt, aut ad aliam eccleſiam tranſlati ſunt, prout cuique diſtantia locorum & temporum interualla præſcripta ſunt ad ſupradicta omnia obſeruanda a die publicationis præſentis Conſtitutionis omnino teneantur

Iubemus igitur in virtute ſanctæ obedientiæ ſupradictis omnibus Antiſtitibus præſentibus, & futuris, vt viſitationem prædictam ſibi ſuiſque eccleſiis adeo vtilem, ac neceſſariam iuxta præſcriptam formulam omnino conficiant. Si vero quod abſit, non egerint eos ab ingreſſu eccleſiæ ac etiam ab adminiſtratione tam ſpiritualium quam temporalium necnon a perceptione fructuum ſuarum eccleſiarum: a capitulis eorum omni exceptione, & mora ceſſante interim libere exigendorum, & in opus fabricæ ſeu ornamentorum eccleſiæ emptionem prout maior exegerit neceſſitas inſumendorum ipſo facto tamdiu ſuſpenſos, eſſe volumus, donec a contumacia reſipiſcentes relaxationem ſuſpenſionis huiuſmodi a ſede prędicta meruerint obtinere. Non obſtantibus &c.

ARCHIEPISCOPI AVTHORITAS.

1 *Archiepiſcopus in quo differat ab Epiſcopo.*
2 *Iuriſdictio Archiepiſcopi variis nominibus in iure exprimitur.*
3 *Archiepiſcopi authoritas olim in electione, confirmatione, & conſecratione Epiſcoporum, & exactione iuramenti.*
4 *Ad conſecrationem Metropolitani, & ſuffraganei comprouinciales Epiſcopi accidere tenentur.*
5 *Suffraganeus non conſecratus a Metropolitano quid prima vice facere debeat.*
6 *Archiepiſcopus eſt pater, & Epiſcopus animarum ſuffraganeorum, & de dilectione, obedientia, & reuerentia erga eum.*
7 *Epiſcopus extra ſuam diœceſim quem poſſit ſibi eligere confeſſarium.*
8 *Archiepiſcopus poteſt proferre cenſuras contra Epiſcopum.*
9 *Epiſcopus coadiutor quanam poſſit exercere.*
10 *Archiepiſcopus an ſit iudex ordinarius ſuffraganeorum.*

11 *Vica-*

11 *Vicarij ſuffraganeorum an ſubſint immediate Archi epiſcopo.*
12 *In caſibus tantum in iure expreſſis Archiepiſcopus habet iuriſdictionem.*

ARCHIEPISCOPI AVTHORITAS.

ARchiepiſcopi authoritas. Præter Summiſtas in hoc verbo ſciendũ eſt Greg. XIII. erexiſſe Eccl. Bononien. in Metropolim, & Archiepiſcopatum fol. 1320. in bull. incip. Vniuerſi. vbi enumerat aliquas Archiepiſcopi authoritates, & quoniam hodie Archiepiſcopi non poſſunt exercere omnia, quæ eis cõpetebant per anteriores canones, cum in quibuſdam eorum iuriſdictio ſit limitata, vt ego Stephanus Quaranta dixi in tractatu meo impreſſo Neap. in anno 1586. de præſtantia Archiepiſcopi, & eius authoritate in ſuffraganeos, eorumque ſubditos, & in tota prouincia, qui cum non facile reperiatur, hic
1 inferendum eſſe cenſui, recognoſcendo, & addendo, & dicimus, quod † quãuis reſpectu ordinis in ſubſtantia, id eſt, reſpectu characteris nihil plus habeat Archiepiſcopus, quam Epiſcopus, tamen reſpectu exequutionis, & exercitij maiorem ſolicitudinem habet Archiepiſcopus. Card. Zabar. in Clem. Archiepiſcopo num. 7. de priuil. (ad dicta per eum, vide notab. gl. in c. quia periculoſum in verbo de Epiſcopis de ſent. excom. in 6. & in extrauag. Io. 22. ne ſede vac. in verbo coepiſcoporum, Sot. in 4. ſent. d. 24. q. 2. art. 4. ideo in vniuerſali diſpoſitione facta de Epiſcopo comprehenditur Archiepiſcopus. Imo. in cle. ſi de beneficio. num. 9. de præb.) & præcellit ceteros Epiſcopos honore. Gem. in c. per ſingulas el 2. 9. q. 3. & eſt perſona magis priuilegiata c.
2 ſeruans, & c. igitur. 25. q. 2. cuius præſtantia † aliquando appellatur authoritas Metropolitana c. ſolicitudinem, de app. c. de his 12. d. c. ſi. 51. diſt. & authoritas accipitur hic pro iuriſdictione gl. Io. Paul. de Lancel. in proœ. Inſt. cano. in princ. in verbo authoritate. Alibi dicitur Metropoliticum ius. c. cum a nobis, de arbitr. & in Auth. de Eccleſia. tit. in prin. & Archiepiſcopalis dignitas c. fi. de purg. cano. hinc dicitur in extrauag. communi, incip. Saluator, de præb. quod Metropolitana Eccleſia eſt grandioris honoris tit. ſuffraganea, quæ eſt ſub iuriſdictione, poteſtate, & ſubiectione Archiepiſcopi, Capituli, & Eccleſiæ Metropolitanæ. Paul. de off. & poteſt. cap. par. 2. q. 6. ſub nu. 6. facit tex. in c. ſuper eo, de cenſi. quod prouincia eſt ad iuriſdictionem Metropolitanæ Eccleſiæ, & nota ex d. extrauag. quod Metropolitanus, & Archiepiſcopus idem ſunt. c. paſtoralis, in prin. de offic. ord. Imola, Zab. & Vital. in d. cle. Archiepiſcopo, Lanc. Corrad. in templo omni. iud. lib. 2. cap. 4. ſunt tamen aliqui Archiepiſcopi, qui non ſunt Metropolitani, inter alios eſt Roſſanen. & Lancianen. qui nullum habent ſuffraganeum. Ad oſtendendum igitur quanta ſit authoritas Metropolitani in ſuffraganeos, eorumque ſubditos, & in tota prouincia dicta ſacrorum Canonum, & Doctorum in hac materia ſparſim ſcribentium in vnum redigere curabo, referendo ſingulas authoritates, & in quibus hodie reperiatur limitata, ac incipiendo a perſonis ſuffraganeorum.
3 Prima authoritas erat, electum in Epiſcopum Archiepiſcopus confirmabat. cap. 1. 64. diſt. cap. innotuit, & cap. cum dilectus, de electio. cap. inter corporalia. de transla. epiſc. cap. qua fronte de appellat.

Secunda authoritas erat, quod electione non celebrata infra tres menſes

iuſto

Digitized by Google

iuſto tamen impedimento ceſſante ab ijs, qui eligere debuerant, eligendi poteſtate ea vice carebāt, & deuoluebatur ad Archiepiſcopum ſuperiorem proximum c. ne pro defectu, de electio. cap. quamquam, de electio. in 6. ſed antea deuoluebatur ad Papam c. dilectus, de conceſſ. præb. vbi Innoc. III. caſſauit quandam electionem factam ab Archiepiſcopo Sanctæ Seuerinæ, ſed poſtea idem Innoc. in d. c. ne pro defectu, aliter generaliter decreuit.

Tertia authoritas erat, quia quando duo contentioſe in ſuffraganeā eccleſiam eligebantur, & hinc inde erant æqualia omnia, poterat Archiepiſcopus gratificari cui volebat, cap. fi. 63. diſt. vide Hoſtien. in ſum. de offic. ordin. ſub num. 7. verſic. cuſtos, ſed hæc Archiepiſcopi exercebant, quando ſeruabatur Scrutinium Serotinum, quo Antiqui vtebantur antequam electus in epiſcopum conſecraretur, de quo in Pontificali Romano in fi. de quibus epiſcopus ordinandus a Metropolitano interrogabatur, habetur in c. omnes, 38. diſt. & quoniam eccleſiarum Cathedralium, ſiue Metropolitanarum, ac Patriarchalū prouiſiones, ſeu electionum ad illas cōfirmationes ad Sedem Apoſtolicā hodie pleno iure pertinēt, & ab eadem eccleſiis paſtore viduatis, vel de nouo prouidetur, vel electiones ab illis, quibus ex priuilegio licet canonice celebratæ confirmātur, vt legitur in d. Pontific. par. prima, in rubr. de conſecratione electi in epiſcopum fol. 22. extant de hoc regulæ Cancellariæ Apoſtolicæ in princ. vbi Summus Pontifex ſibi reſeruat generaliter omnes eccleſias Patriarchales, Primatiales, Archiepiſcopales, & Epiſcopales, ſuperfluum eſt hodie de his diſputare, dicit Vgonius in tract. de cōcilijs, in præludijs cap. 7. in fi. adeo quod prouiſio facta a Papa habet vim electionis, & confirmationis. Abb. in c. cum olim, de cau. poſ. & pro. poſt gl. in c. 1. de elect. in 6. Feli. in c. eam, de reſcrip. Henri. Bot. de Syno. p. 1. nu. 33. de quorum examine habendo circa eorum qualitates vide Conc. Trid. ſeſſ. 24. de refor. gene. c. 1. & ſeſſ. 22. c. 2 extat conſtitutio Greg. XIV. de forma faciendi proceſſus, & inquiſitiones ex præſcripto Concil. Trid. ſuper promouendis ad regimina eccleſiarum Cathedralium, & aliarum ſuperiorum, ſeu monaſteriorum, atq; ad ceteras dignitates, de quib. in cōſiſtorio prouidetur, Dat. Romæ Idibus Maij 1591. incip. Onus Apoſtolicæ ſeruitutis. Conſecratio vero epiſcoporum ſi extra Romanā curiā fiat in eccleſia, ad quam promoti fuerint, aut in prouincia, ſi commode fieri poterit, celebretur ex decreto Conc. Trid. ſeſſ. 24. de refor. gener. c. 2.

Quarta authoritas erat, nam confirmato electo in epiſcopum, Archiepiſcopus in conſecratione ſui ſuffraganei interuenire debebat, vel eam committere, nec alij epiſcopi ſine eius mandato conſecrare debebant, vt habetur 64. & 65. diſt. per totum. cap. qui in aliquo 51. diſt. cap. ſuffraganeis, de elect. cap. ſi Archiepiſcopus. cum ſequ. de temp. ord. cap. inter corporalia de tranſ. epiſc. c. quod ſedem, de offic. ord. gloſſ. in cap. perlectis, in verbo iurgia 25. diſtin. Et cognoſcens epiſcopum conſecrandum eſſe dignum Metropolitano poterat denunciare cap. primo, de Scrut. in ordi. facien. Hodie Metropolitani hac authoritate non vtuntur, quia prouiſio fit a Papa, & ceſſat iſta authoritas, quādo quis eſt ordinatus a Papa, vel de eius mandato c. nunc vero 9. quæſt. 3. & epiſcopum a Papa promotum inferiores non cōſecrant ſine licentia Summi Pontificis, quæ datur in ipſis literis promotionis, vt a quocunq; catholico epiſcopo conſecretur. Fely. in c. per tuas, ſub num. 2. de maio. & obed. & tunc in mandato promotionis vidi apponi clauſulam abſque præiudicio Metropoli-

tani

tani, & quando conſecratur extra Romanam Curiam, ſi etiam præuia ſcientia ordinatij loci arg. c. ex tuarum, de author. & vſu pal.

Quinta authoritas erat, quia Metropolitanus a ſuffraganeo exigebat iuramentum, non tamen vltra formam ſtatutam a canone cap. dilecti, de maior. & obed. & ibi Abb.

4 Sexto † ad conſecrationem Metropolitani debent epiſcopi Comprouinciales venire, cap. qui in aliquo. in fin. 51. diſt. & 66. diſt. & cap. ſi Archiepiſcopus cum ſequen. de temp. ord.

Septima authoritas eſt, nam vocati ab Archiepiſcopo pro conſecratione alterius ſuffraganei tenentur accedere, c. non debet, cum ſeq. 63. diſt. d. cap. ſi Archiepiſcopus. Card. Alex. in c. ſi epiſcopus 18. diſt. & vbi vult Metropolitanus, ibi conſecrari debet d. c. qui in aliquo, expenſis tamen conſecrandi.

5 Octauum Metropoliticum ius eſt, † quòd epiſcopus, qui in Metropolitana Ciuitate non fuerit ordinatus infra duos, ſeu tres menſes proprij Metropolitani ſui præſentiam viſurus accedere tenetur, vel impeditus ſcribere, vt ab eo monitis eccleſiaſticis inſtructus plenius quid obſeruare debeat, recognoſcat cap. cum longe 63. diſt. & c. ſi quis 65. diſt.

6 Nonum Metropoliticum ius eſt, quia † Archiepiſcopus eſt pater, & epiſcopus animarum ſuffraganeorum, ita ſcripſit Innoc. III. Arelaten. eccleſiæ ſuffraganeis, vt legitur in primo tomo Decretalium, & aliarum eius epiſtolarum Romæ impreſſo de anno 1543. fol. 228. quarum literarum tenorē hic duximus inferendum, videlicet. *Cum ſecundum doctrinam Euangelicam quæcunque vultis faciant vobis homines, & vos eis eadem facere debetis, eam reuerentiam vos conueniat præſtare prælatis, quam vobis vultis a ſubditis exhiberi, ſane cum venerabilis frater noſter N. Arelaten. Archiepiſcopus Metropolitanus veſter illis ſtudijs, & meritis adiuuetur, vt commendationibus non indigeat, aliorum fraternitati veſtræ duximus authoritate præſentium iniungendum per Apoſtolica ſcripta præcipiendo mandantes quatenus ei tanquam patri, & epiſcopo animarum veſtrarum deuote ſtudeatis, & humiliter obedire, ad vocationem ipſius niſi euidens neceſſitas contradicat ſecundum traditionem canonicam ſine difficultate qualibet accedentes. Dat. Lateran. 4. Decemb.*

Idem Innocentius ſcribens N. Lexouien. epiſcopo ſuffraganeo Rothomangen. Archiepiſcopi. folio 108. inter alia ſcribit hæc verba, videlicet. *Ad hæc ne propter hoc tu videaris ab ipſius ſubiectione ſubtractus, volumus, vt ſibi tanquam Metropolitano tuo debitam obedientiam exhibeas cum honore, ipſe vero (ſicut ratio mutuæ charitatis expoſcit) tibi vt fratri, & coepiſcopo ſuo paternam benignitatem ac dilectionem impendat.*

Idem Innocentius ſcribens ſuffraganeis Acheruntinæ eccleſiæ. fol. 367. inter alia ſcribit hæc verba, videlicet. *Fraternitati veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, atque præcipimus, quatenus ad eum ſicut patrem, & paſtorem veſtrum pium geratis deuotioni reſpectum.*

Notatur ex modo relatis quòd Archiepiſcopus paſtoralē habet authoritatem ſuper epiſcopum ſuffraganeum. c. 1. 34. diſt. Gemin. in c. 2. de ſupplen. negl. prælat. in 6. colum. 4. in fi. Ex proxime dictis infertur, quod ſuffraganei ſuo Metropolitano obedientiam, & reuerentiam præſtare debent c. ad ſupplicatio-

plicationem, de renunc. gl. in c. antiqua in verbo, obedientiæ, de priuil. & in literis Apoſtolicis quæ dirigunt ſuffraganeis inter alia hæc habent videlicet. *Mandantes, quatenus eidem Archiepiſcopo tanquam membrum capiti obſequentes exhibeatis ei obedientiam, & reuerentiam debitas, & deuotas.*

Et ſuffraganei partem ſui Metropolitani fauere debent quo ad ea, quę ſpectant ad honorem ipſius gl. in cap. cum in iuuentute, in verbo, tunc purgarent, de purga. cano. debitum ergo honorem debent ſuffraganei exhibere Metropolitano, & eum diligere, & reuereri, ac meminiſſe, ſe eſſe ſub Metropolitano. cap. quia per ambitiones, vbi gl. in verbo meminiſti. 64. diſt. c. per ſingulas, vbi gloſ. in verbo cognoſcere 9. quæſt. 3. Solicitudo namque totius Prouinciæ Archiepiſcopo commiſſa eſt c. cleros. 21. diſt & d. c. per ſingulas, cap. 1. de auth & vſu pal. & per ſingulas prouincias oportet epiſcopos recognoſcere Metropolitanum ſuum, qui eis præeſt d. cap. per ſingulas. il primo, & 2. c. 1. de off. leg. & ei tanquam maiori obedire gl. in c. ſi epiſcopus in verb. perceptione. 18. diſt. dummodo mandatum ſit ſecundum Canones. cap. dilectus, de temp. ord, facit text. in c. dilecti filij, de maior. & obedien. gl. in cap. ad aures. d. tit. titulo de tempo. ordin. & capitul. ne Dei eccleſiam, de ſimon. in capit. ſanc. de exceſſ. prælat. & in capit. ex tenore. de ſenten. excom mun. *Item qui ſcit ſe quibuſdam eſſe Præpoſitum, non moleſte ferat aliquem ſibi eſſe prælatum, ſed obedientiam, quam exegerit, etiam ipſe impendat, & ſicut nō vult grauis oneris ſarcinas ferre, ita non audeat alijs importabile pondus imponere;* verba ſunt hæc Leonis Papæ relata a Gratiano in cap. qui ſcit, 2. q. 6. vbi gl. infert ad epiſcopos, qui non debent ægre ferre appellationes ab eis interpoſitas, facit tex. in cap. quotundam, 74. diſt. d. cap. dilecti filij. de maior. & obed. cap. prohibemus, de cenſi.

Reuerentiæ cauſa fuit decretum, quod præſente, ſeu adueniente ſuo Metropolitano ceſſet Epiſcopus a Benedictionibus priuatis, vt habetur in Ceremoniali epiſc. nuper edito. cap. 4.

Hinc deducitur ſecundum Hoſtien. in ſum. de pænit. & remiſ. num. 18. in
fin. ſub nu. 20. quod ab Archiepiſcopo de anima epiſcopi ratio exigetur, &
quod ei tenetur confiteri, ſubdens, nec iſtud prohiberi per cap. fi. de pæn. &
remiſſ. Abb. in c. cum inferior, de maior. & obed. idem tenet habere locum.
d. cap. fi. in exemptis tantum, ſed cōtrarium tenet in d. c. fi. & Petr. de Palu.
vt refert Sylu. in verbo confeſſor. 1. quæſt. 8. nu. 3. quod epiſcopus etiam non
7 exemptus poteſt ſibi eligere confeſſarium, † & intellige non ſolum in ſua
diœceſi, ſed etiam extra, dummodo confeſſarius ſit approbatus ab ordina-
a rio per declarationem Concil. Trid. ſeſſ. 24. cap. 15. a

Decimum Metropoliticum ius eſt, quod Archiepiſcopus poteſt iniungere epiſcopis ſuis, vt per ſuas diœceſes ſeruetur, quòd ſeruatur per Metropolitanum ipſum in ſua diœceſi, capit. dilectus, el ſecondo, de ſimon. dicam infra 23. auth.

Vndecimum ius eſt. Nam abſentia epiſcopi probanda eſt a Metropolitano, a quo in ſcriptis approbanda eſt Concil. Triden. ſeſſ. 6. de refor. cap. 3. & ſeſſ. 21. cap. 1. de reform.

Duodecimum ius eſt, quod abſque legitima cauſa cō nō reſidente Archiepiſcopus poteſt applicare fructus fabricæ eccleſiæ, aut pauperibus loci, &

creſcente

Digitized by Google

creſcente contumacia denunciare Summo Rom. Pontifici iuxta prędicta decreta Conc. Trid. & Cōſtitut. Pij IV. de anno 1560. pridie nonas Septemb. incip. De ſalute gregis.

8 Decima tertia authoritas eſt, quod † Archiepiſcopus poteſt epiſcopum ſuſpendere, interdicere, & excommunicare, capitulo ſecundo, §. fin. de offic. ord. in 6. capit. venerabilis, vbi Abba. de ſenten. excommu. gloſſ. in capit. fin. 12. diſtin. Hoſtien. in cap. graue, colum. 3. de præb. & in ca. 1. de offi. vica. in 6. Abba. in cap. non poteſt, nume. 8 de ſenten. & re iud. & in cap. poſtulatio, num. 11. de cler. excomm. miniſt. Gemi. in c. vt litigantes, num. 4. de offi. ord. in 6. & in cap. 1. §. fin. de fo. comp. in 6 Deci. in c. 1. de iud. num. 28. in 2. lect. Syno. Vgo. in præludijs cap. 9. fol. 10. col. 2. Lācel. Conrad. in templo. omn. iud. libro ſecundo ca. 4. ſub numero num. 18 Boëtc. de Syno. parte 1. num. 45. 46. & 47. vbi tenet quod epiſcopus omittens congregare Synodum eſt ſuſpēdendus ab exequutione officij, & poterit ſuſpendi per Archiepiſcopum, cui ſubeſt. Eo excommunicato iuriſdictio non deuoluitur ad Archiepiſcopum. capitulo primo. de ſup. negli. prӕl. in 6. tunc ceſſat iuriſdictio Vicarij, & eius officialis, & ſi de facto audit cauſas, poteſt eum ſuſpēdere, & excommunicare. Hoſtien. in cap. 1. de offic. vicar. in procedendo tamen contra epiſcopos ſeruanda eſt diſpoſitio, capitulo, ſecundo de off. deleg. in 6. & ſicut Epiſcopo excommunicato non deuoluitur iuriſdictio ad Archiepiſcopum, ita nec etiā ſi propter morbum incurabilem paſtorale officium exercere non poſſit, adeo quod coadiutorem dare non poſſit c. ex parte de cleri. ęgro. cum hoc ſpectet ad Papam c. vnico, eod. tit. in 6. Concil. Trident. ſeſſ. 25. capitulo ſeptimo, de
9 reform. generali † de facultate, quam habent epiſcopi coadiutores cum futura ſucceſſione, & quęnam exercere poſſint vltra doct. in locis pręallegatis, & Oldrad. conſ. 44. ac Nau. conſi. 2. de cleri. ægrot. extant declarationes ſacræ
b Congregationis ſuper ſacris ritibus. b

Decima quarta authoritas eſt. Quod ſi epiſcopus eſt negligēs in eo, quod facere debet, Archiepiſcopus poteſt, ipſum compellere, Abba. in repetitione capit. ſi quis contra clericum, numero quinto, & num. 40. de foro compe. & in cap. paſtoralis in princip. de off. ord. in d. c. auaritiæ, de præben. in c. cum Bertoldus, de re iud. num. 19. & poteſt in eum exagerare pęnas. Felin. in dict. c. paſtoralis, nume. 6. Si autem epiſcopus non voluit facere, an ſupplebit Archiepiſcopus, dicam infra. Ideoque Archiepiſcopus cogere debet epiſcopum negligentem in erectione Seminarij, eiuſque conſeruatione, ſi ſuam portionem ſoluere detrectauerit ex decreto Sacri Concil. Trident. ſeſſ. 23. de refor. capit. 18.

Decima quinta authoritas eſt, nam Archiepiſcopus vocans epiſcopos ad concilium prouinciale, tenentur accedere, de quo infra verbo, conciliū prouinciale.

10 Decima ſexta authoritas eſt, † nam Archiepiſcopus eſt ordinarius iudex omnium epiſcoporū ſuæ prouinciæ, c. quia cognouimus. 10. q. 4. c. paſtoralis. in prin. vbi Abb. nu. 2. de off. ord. c. ſolicitudinem, de appella. gl. in c. Metropolitanum. 2. q. 7. & in c. licut vnire, in verbo, attentare, de exceſ. prӕlat. & in authen. clericus in verbo epiſcopalis. C. de ſacroſ. eccl. Abb. in c. excommunicato ſub nu. 13. de reſcript. in c. ſuffraganeis, nu. 1. de elect. in c. non poteſt, ſub nu. 8. de re iud. in c. nullus, nu. 2. de iure patro. in c. dilectis, nu. 7. de appella.

Digitized by Google

appella.in capitu.poſtulaſtis, numero 11. de cleri. excommun. miniſtran.& in c. antiqua, de priuileg. Gemin. in capitu. venerabilibus, in princip. numero 4. de ſentent. excommunicat. in 6. per illum tex.& in capitul. cleros 21. diſtinct. vbi etiam dicit, quod epiſcopi immediate ſunt ſubiecti Metropolitano. Card. Zabar. in clem. abuſionibus ſub num. 8.& de pœn.& remiſſ. Gemi & Franc. in cap. vt litigantes, de off. ord. in 6. Roma. conſil. 121. numero 3. Felin. in cap. cum inferior, de maior.& obed.& Bott. de ſyno. par. 4. artic. 2. numero 28.& 29. eſt enim epiſcopus ſuus, & idẽ Metropolitana lege ſubiectus d. cap. paſtoralis, in princ. facit tex. in cap. dilectus filius, el ſecondo, de ſimo. ibi epiſcopis tuis, & cap. 1. 44. diſt. & eſt de clero Metropolitani capit. maritus, & ibi glo. 93. diſt. Bott. de ſyno. par. 3. artic. 2. ſub numer. 27. qui eſt eorum ſuperior clem. 1.& ibi gloſ. in verbo ſuperiores, de exceſ. præla. gloſ. in cap. quia periculoſum, de ſenten. excommun. in ſexto. & in capit. cum Apoſtolus in verbo rationabilis, de cenſi. & dicuntur ſuffraganei a ſuffragando, quia ſuffragantur ſibi in officio epiſcopali. Abb. in dict. cap. ſuffraganeis, & capit. quod ſedem, de electio. Ex quibus infertur quod ſi epiſcopus manus iniecit in clericum, & eſt ſenex, vel debilis vel impeditus, poterit abſolui per Metropolitanum qui eſt eius ordinarius, vel ſede Metropolitana vacante per capitulum ipſius Specul. in titu. de diuerſis ſenten. for. verſic. quid ſi ipſe epiſcopus Bertach. tract. de epiſcopo in præludijs, numero 14.& qualiter Archiepiſcopus poteſt indifferenter cognoſcere de cauſa ciuili, & poteſt conueniri etiam per ius ſubditum abſque petitione veniæ Abb. in cap. legebatur, ſub num. 3. de maio.& obed. Albe. Oliua ſuper ritu 11. cur. Archiep. Neap.& quid in criminalibus, vide Abb. in d. capit. paſtoralis in princip.& cap. 2. de appella.& quid ſi de crimine agatur ciuiliter Abb. in dict. capit. non poteſt, numero 8.& in cauſa ciuili non ſolum procedit ſi conueniretur actione perſonali, ſed etiam ſi reali, vel ratione rei ſitæ in eius diœceſi, vel prouincia. Abb. in capit. ſane numero quinto de fo. compet. cuius dictis adde Gemin. & Franc. in d. cap. vt litigantes, & Lancel. Conrad. in d. templo omn. iud. libro ſecundo, cap. quarto, num. 17. 18.& 19.& Iacobus Sbrozzius in tract. de off. Vice. lib. ſecundo, quæſt. 58. in cauſis vero criminalibus vide decretũ Concil. Trident. ſeſſ. 24. de reform. generali, capit. 5.& ſeſſ. 13. capit. 6.& 7. Non deſunt tamen aliqui Doc. dicentes, quod Archiepiſcopus in ipſis ſuffraganeis nullam habet poteſtatem, niſi quatenus expreſſum in iure reperitur gloſ. in clemen. ſi vna, in verbo menſæ ſuæ, de rebus eccleſ. non alienan. Dec. in cap. ſolicitudinem, nume. 11. de appellat. poſt Hoſtien.& Ioa. And. in capit. magnæ, de voto. idem dicit Ioa. And. in cap. nullus, de iure patron. refert Felin. in d. cap. paſtoralis in princ.& in cap. cum ex officij. numero 7. de præſcrip. qui dicit eſſe doctrinam ſolitariam, & quod in hac materia epiſcoporum Metropolitanis eſt prohibitum quicquid expreſse non reperitur conceſsum, colligitur euidenter in eo quod legitur, & notatur in capit. inter corporalia. §. ſed neque. verſicul.& quod non eſt, de transla. epiſcop. ſecundum Hoſtien. in d. cap. magnæ. facit etiam text. in c. dilectus, de temp. ordi. cap. duo ſimul, de off. ordin.& gloſ. fin. in cap. 1. de ſup. negli. præla. in ſexto, vbi dicit Hoſtien. per d. capit. ſecundo de translat. epiſcop. quod Archiepiſcopo reſponderi poteſt, quia ſufficit, quod caſus iſte non inueniatur expreſſe conceſsus.

Decima-

11 Decimaſeptima authoritas eſt † quod nedum archiepiſcopus eſt iudex ſuffraganeorum d.c.paſtoralis, in princ. ſed etiam vicariorum generalium ipſorum, cap. 1. de offic. vica. in ſexto, & hoc in iis, quibus vicarij delinquunt in officio d.cap. 1. & tunc officialis dicitur delinquere in exercitio officij, quando authoritas officij eſt in cauſa, vt delinquat, & ſic quoties prætextu, fauore, contemplatione, & colore officij delinqueret, Paris de Puteo in tract. Syndica. in verbo officialis offenſa, ſub numero 6. Catau. ſuper ritu 49. magn. Curiæ Vic. ſub nu. 27. Rota Roma. in deciſ. diuerſo. 754. nu. 2. & 3. vol. 1. poteſt ergo archiepiſcopus eos punire, Card. Zabar. in clem. abuſionibus, ſub nu. 8. de pænit. & remiſſ. idem dicit in clem. archiepiſcopo ver. ſimili, nu. 2. de priuileg. quod archiepiſcopus habet iuriſdictionem in epiſcopos ſuffraganeos. & eorum officiales principales per d.c.paſtoralis, in prin. & cap. Rom. de off. ord. in ſexto, & quod qui habet querelam contra epiſcopum, vel eius officialem, poteſt adire archiepiſcopum per ſimplicem querelam, c. venerabilibus, §. ſed ſi excommunicatus, de ſent. excōmun. in 6. ſecundum Card. in d. clem. archiepiſcopo. Gem. in d.c. venerabilibus, nu. 4. vbi etiã dicit quod quilibet ſubditus ſuffraganeorum poteſt adire archiepiſcopum per viã querelæ contra ſuffraganeum, vel eius officialem, nec obſtat tex. in cap. 1. §. nec etiam. & §. fin. de foro compet. in ſexto, quia intelligitur, quando extra officium vt per Io. And. in d. §. fin. & ideo ſi in exercendo iuriſdictionem epiſcopalem delinquant officiales in aliquo in talibus immediate ſubduntur archiepiſcopis, vnde a ſententiis eorundem ad archiepiſcopum appellatur c. Romana, de appellat. in ſexto, & poſſunt archiepiſcopi animaduertere in eoſdem, verbi gratia ſi non ſeruant priuilegia Sedis Apoſtolicæ, ſententiam proferunt per gratiam, vel per ſordes, contra cap. 1. de ſent. & re iudic. in ſexto. excommunicãt ſine ſcriptis, c. 1. de ſent. excommun. in ſexto, vel vniuerſitatem, ſiue collegiũ vel generaliter, ſine cauſæ rationabilis, & veræ expreſſione c. Romana, §. penult. & fin. eod. tit. & multa alia exempla poteris colligere per te ipſum, in aliis autem, quæ facit, vel poſſidet officialis epiſcopi tanquã priuatus nõ habet ſe intromittere archiepiſcopus, pluſquam de aliis ſubditis ſuffraganei ſui d. cap. Romana, §. nec etiam & §. fin. de foro compet. in ſexto, & archiepiſcopus poteſt contra eundem procedere; quando de facto & contra iura ſuum exercet officium, ita dicit Hoſtien. in d. cap. 1. de offic. vica. in ſexto, in verbo officialem, & in verbo non arctatur, idem etiam dicit in d.c. primo, de foro comp. in ſexto, in verbo officiales, inquiẽs quod cum conſiſtorium epiſcopi, & officialis vnum, & idem ſit, d. cap. Romana, de appell. in ſexto videbatur, quod vterque eadẽ perſona cenſeretur, & ideo poſſet archiepiſcopus diſtingere officialem ſicut, & epiſcopum, prout in d.c. paſtoralis in princ. Sed non ita eſt niſi in iis, in quibus officialis delinqueret contra dictum conſiſtorium, ſiue officium dicti conſiſtorij, vt patet in d. cap. 1. §. fin. de foro competen. in ſexto, vbi idem tenet Ioan. And. Gemin. & Franc. in iis ergo, quæ ſunt extra

12 officialatum, nõ ſe intromittit † archiepiſcopus pluſquã de aliis ſubditis ſuffraganeorum. Iacob. Sbrozzius in tract. de off. Vica. lib. 2. q. 59. & lib. 3. q. 57. in quos regulariter nullam habet poteſtatẽ, niſi in caſibus expreſſis in iure c. Romana, & c. venerabilibus, de ſent. excom in 6. d.c. paſtoralis, vbi præter alios Bellam. nu. 1. & 10. & Felin. num. 5. & eſt text. in d. cap. 1. de ſup. negli. præla. in ſexto, c. 1. de for. comp. cap ſicut vnire, de exceſ. præla. Abb. in cap.

quis contra clericum, ſub num. 40. de foro comp. & in c. ex parte nu. 5. de conceſſ. præben. Card. Zabar. in d. clem. Archiepiſcopo, & ibi etiam Imo. numero 12. Fel. in cap. cum ex officij num. 7. de preſcrip. Deci. in c. ſolicitudinem, nu. 10. de appell. in tantum quod archiepiſcopus excommunicans ſubditum epiſcopi, vel abſoluens in caſu non ſuo extra caſus exceptos, non tenet excōmunicatio, vel abſolutio. Innoc. in d. cap. paſtoralis, de off. or. & ibidem Bellame. num. 12. & Abb. ſub nu. 10. qui dicit quod communiter tenetur, & vide eundem in cap. quanto, de off. ordin. poſt gl. in cap. per ſingulas, el ſecundo, 9 q. 3. & gl. in Summa, 16. q. 6. in verbo Metropolitanum. vnde Archiepiſcopus ſubditos ſui ſuffraganei nō poteſt compellere cauſas delegatas ab eo ſuſcipere, ſuas ſententias exequi, vel teſtimonium in cauſis, ad eum deuolutis proferre, niſi conſuetudo aliud diſponat. cap. 1. §. neque de foro cōpet. in ſexto, vbi Gemin. nu. 3. notat, quod iudex non poteſt compellere teſtem ad teſtificandum in cauſa coram eo vertente, niſi ſit ſuæ iuriſdictioni ſubiectus. Item archiepiſcopus nec contra officiales, vel prælatos ſuffraganeorum conſuetudine aliud non diſponente, nec contra ſubditos eorum ſuper ſalarijs aduocatorum, & procuratorum cauſarum fori archiepiſcopi iudex competēs eſt, dicto cap. 1. §. nec etiam. Item archiepiſcopus non compellit inuitos contrahentes aliarum diœceſum in ſua propria coram ſe reſpondere, niſi ibi inueniantur, ſed ſi citati nolunt comparere, vel malitioſe ſe occultant nec inueniuntur, in bonis ipſorum in ſua diœceſi poteſt miſſionem facere, vel in alia decernere per ordinarios faciendam d. cap. 1. §. contrahentes vbi no. doct. & Gemin. quod ratione contractus non poteſt quis conueniri in loco cōtractus, niſi reperiatur ibi, & ſic patet quod in contractibus non fit remiſſio ad locum contractus, ſicut fit in delictis: quid ſi diœceſanus non vult illam facere? non poteſt cōpelli a iudice contractus, niſi alias ſit ſuus, ſecundū Ioan. Mona. Archid. & Gemin. in d. §. contrahentes, & nota, quod iudex non poterit excōmunicare exiſtentem extra territoriū ratione contractus initi in territorio, ſi ibi non inueniatur, quod limita niſi iudex prius præueniſſet illum per citationem antequam exiret eius territorium, quia tunc teneret excommunicatio contra exiſtentem extra territorium ratione contumaciæ commiſſæ in territorio, tenet Innoc. & Ioann. And. in cap. præterea, de dilatio. & Franc. in d. §. contrahentes, & nota quod diſpoſita in d. §. contrahentes, habent locū in quolibet alio iudice contractus, licet non ſit archiepiſcopus Ioan. Andr. & Gemin. ibi ſub nu. 15. & probantur omnia ibi diſpoſita in l. hæres abſens & l. omnem, & l. interdum. §. fina. de iudi. cum ſimilibus allegatis per Hoſtien. ibidem in verbo ſuper contractibus. Item non poteſt archiepiſcopus ſuos clericos mittere in Diœceſim ſuffraganeorum, vt coram ipſis fiant contractus, vel iam facti approbentur, nec ſi facti, vel approbati ſunt coram illis poſſunt ſuffraganeorum ſubditos cogere coram ſe litigare ſuper illis, nec excommunicare ſuffraganeorum officiales, vel ſubditos ſi nolunt litigare coram ipſo dict. capitu. 1. §. fi. de foro comp. in ſexto. vbi Io. And. ampliat etiam ſi contractus fierent coram ipſo Archiepiſcopo extra ſuam diœceſim, non ſortirentur contrahentes ipſius forū, infertur etiā ex regula prædicta, quod ſi Archiepiſcopus citat ſubditum ſuffraganei, & in citatione exprimit caſum, per quē concludatur ſua iuriſdictio, tenetur citatus cōparere. aut non exprimit talē caſum, & non tenetur comparere ſecundum Hoſt. Io. Mon. Io. Andr. Gem. in d. §. fi. nu. 3. etiā

notat,

Digitized by Google

notat, quod citatus a non ſuo iudice, licet non compareat, tamen excommunicari non poteſt, & ratio eſt, quia ille non poteſt dici contumax, & Franc. in d. §. fin. vnum caſum colligit, in quo excommunicatio eſt ipſo iure nulla, quando ſcilicet quis citatur a non ſuo iudice, quia tunc non tenetur comparere, nec poteſt excommunicari, ſi non comparet, eſto quod aliquo caſu poſſet eſſe ſuus iudex, caſus, in quibus excommunicatio eſt nulla ponit gl. in c. præſenti, de ſent. excom. Item Archiepiſcopus non poteſt conſentire vnioni eccleſiarum, quæ ſunt in diœceſi ſui ſuffraganei, cap. ſicut vnire, de exceſſ. prælat. alios caſus negatiuos poterit quis colligere per ſeipſum, inter principales ergo caſus exceptos, in quibus Archiepiſcopus habet iuriſdictionem, eſt qui ſequitur.

a *ADDITIO. Verba declaratoria decreti Concil. Trident. ſeſſ. 23. cap. 15. ſunt, videlicet S. D. N. audita relatione Congregationis declarauit, epiſcopos vigore priuilegij, de quo in cap. fin. de pænit. & remiſſ. non poſſe ſibi eligere ſacerdotem non ſubditum; qui a proprio ordinario non fuerit adhuc ad formam huius decreti concilij admiſſus, & approbatus ad audiendas confeſſiones.*

Communis intelligentia d. c. ſi eſt, vt habeat locum etiam in epiſcopo ſuffraganeo, vt poſſit ſibi eligere confeſſorem contra Hoſt. qui confeſſor electus etiã Archiepiſcopo inuito poteſt omnia in eum; de quibus non eſt ſedes Apoſtolica conſulenda, quia hanc potiſtatem non habet ab epiſcopo eligente, ſed a iure committente S. Anto. in 3. par. ſum. tit. 17. cap. 2. § 2. Sylueſt. in ver. Confeſſor. 1. q. 9. & dum legitur ibi epiſcopo inuito dic: Archiepiſcopo inuito ſic enim dicit. S. Anton. in loco præallegato.

b *De coadiutore epiſcoporum fecit tractatum Thomas Campegius, habetur etiam per Tarſium in tract. de reſign. benefic. lib. 8. quæſt. 20. & extant declarationes tenoris ſequentis videlicet, Die Iouis 31. Ianuar. 1591. Congregatio illuſtriſſ. Dominorum Cardinalium ſuper ſacris ritibus ad dubia nomine Illuſtriſs. Dominorum Cardin. Paleoti & Veronen. præpoſita ſic reſpondendum cenſuit.*

Ad primum dubium cenſuit coadiutori cum futura ſucceſſione non licere ingredi ciuitatem pontificaliter, quia licet ſit coadiutor cum futura ſucceſſione, ex quo tamen non habet ius in re, ſed ad rem, non debet recognoſci tanquã ſuperior, & caput, ſed vti coadiutor, & eo magis quia contingere poteſt, vt non ſuccedat in epiſcopatu, ſed prior moriatur.

Ad ſecundum reſpondit ipſum non debere vti cruce in diuinis, nec in functionibus pontificijs, nec dum incedit per vrbem, cum crux ſit ſignum & ornamentum dignitatis, & iuriſdictionis, & coadiutor vtraque careat.

Ad tertium cenſuit, coadiutorium pontificalia in eccleſia exercentem abſente Archiepiſcopo, vti poſſe cappa cum ea ſit tantum ornamentum dignitatis epiſcopalis, præſente autem Archiepiſcopo vti debet mantelletto, & rochetto, neque licere vnquam coadiutori vti mozzetta, & rochetto, etiam abſente Archiepiſcopo, cum hoc proprium ſit eius, penes quem eſt dignitas, & iuriſdictio.

Ad quartum reſpondit negatiue cum vna ſedes, non capiat duos.

Ad quintum cenſuit canonicos eſſe compellendos, vt coadiutori epiſcopo ſolenniter celebranti, & pontificalia exercenti ſemper aſſiſtant, alioquin indeco-

rum videretur: ſi epiſcopus ſine canonicorum exiſtentia celebraret, nec non videretur eſſe contra decretum Concil. Trid. quod extenſiue huic etiam caſui accommodari poteſt.

Quo ad circulos reſpondit canonicos non debere accedere ad circulos, cum ipſi circuli denotent membrorum vnionem ad ipſum caput, & ex ſuperius deductis conſtat coadiutorem non debere eſſe caput.

Quo vero ad confeſſionem faciendam cum celebrante ſolenniter, reſpondit decere, vt coadiutor epiſcopus confeſſionem faciat cum ſacerdote canonico celebrante, & vt idem quoque benedicat in fine miſſæ, ne populus præſens diuinis benedictione epiſcopali defraudetur, & iam eſt vſu receptum, vt epiſcopus benedicturus in fine miſſæ faciat etiam confeſſionem cum celebrante.

Ad ſextum cenſuit licere coadiutori de licentia tamen Archiepiſcopi benedicere populo dum per ciuitatem incedit.

Ad ſeptimum reſpondit maxime decere, vt canonici prodeant obuiam coadiutori epiſcopo ad eccleſiam pontificaliter accedenti ad oſtium eccleſiæ, eũque diſcedentem ad idem oſtium deducere, immo eſſet valde commẽdandum, ſi nonnulli canonici officij, & vrbanitatis gratia ad ipſius coadiutoris ædes accederent.

Ad octauum reſpondit, coadiutorem non habere facultatem largiendi indulgentias, & ſic eas Archiepiſcopi nomine ſi quas Archiepiſcopus concedere voluerit, eſſe publicandas.

Quarum declarationum exemplar habui ab admodum Illuſt. & Reuer. D. Alphonſo Piſano Archiepiſcopo S. Seuerinæ, & inſuper vidi Bullas Apoſtolicas in perſona Domini electi epiſcopi Calponen. coadiutoris Domini epiſcopi Inſulanen cum futura ſucceſſione, vbi inter alia ſunt appoſita hæc verba, videlicet, te prædicto Annibali epiſcopo quamdiu idem Annibal epiſcopus idem eccleſiæ Inſulanen præfuerit, coadiutorem perpetuum, & irreuocabilem in regimine, & adminiſtratione eccleſiæ Inſulanen. huiuſmodi in eiſdem ſpiritualibus, & temporalibus cum plena facultate omnia, & ſingula, quæ ad huiuſmodi coadiutoris officium de iure, vel de conſuetudine quolibet pertinerent, & c. hæc recenſui, quia in bullis coadiutorum non ſolet exprimi aliqua facultas ſpecialis, ſed abſolute prædicta generalis clauſula. Prosp. de Aug. I. V. D.

13 *Quam iuriſdictionem habeat Archiepiſcopus per appellationem, et de eius effectu.*
14 *Abſolutio ad cautelam quæ ſit, quando habeat locum, & dari poſſit.*
15 *In quo loco Archiepiſcopus poteſt cognoſcere cauſas appellationum.*
16 *Archiepiſcopus in diœceſibus ſuffraganeorum eis inuitis nihil poteſt regulariter agere, niſi in caſibus ſibi a iure conceſsis.*
17 *An de conſenſu partium.*
18 *Quæ ſunt conſideranda ante inhibitionem.*
19 *An per ſuſpicionem ſuffraganei deuoluatur iuriſdictio ad Archiepiſcopum.*
20 *A quibus decretis hodie admittenda ſit appellatio.*

13 Decima octaua authoritas eſt, † nam Archiepiſcopus habet iuriſdictionẽ in ſubditos ſuffraganei per appellationem in appellantem, & appellatum, illoſq; qui ſe ſponte offerunt liti ſuper illa re, de qua eſt quæſtio c. Romana,

mana.§.in alium.& ibi Gemi.& Franc.de appell.in ſexto,& appellatio principaliter operatur duos effectus, vnum ſententiæ ſuſpenſiuum, alium vero iuriſdictionis deuolutiuum. Abb.in rub.& in capit per tuas,numero 2.de ſentent.excommun.Franc.in ca.ex parte.de appellat.a ſubditis enim epiſcopi ſuffraganei ad archiepiſcopum appellatur,capit.per ſingulas, el ſecondo cap.conqueſtus.9.quæſt.3.capi.1.de offic.lega.capi.duo,& cap.paſtoralis,de offic.ord.cap.dilectis,c.cum cauſam,cap.ſolicitudinem, de appella. cap.per tuas,de ſenten.excommun.cap.1.de foro competen.in ſexto,d.ca. Romana, de appellat.in ſexto,cap.1.& cap.vt litigantes,de offic.ord.in 6.cap. venerabilibus,de ſentent.excomm.in ſexto cum ſimilibus, & non ad Patriarcham ſi archiepiſcopus illum habet in ſuperiorem, quia omittitur medium, ſcilicet archiepiſcopus.Felin.in capit.cum te conſulente,de offic. deleg.valet autem conſuetudo appellandi eo omiſſo, qua ceſſante valet appellatio, ſi non fuit obiectum,Abb.in rub.de appell.ad Papam autem appellatur omiſſo medio. cap.ad Romanam,2.quæſt.6.c.antiqua de priuileg.gloſ.in d.c.Romana, in princ.Feli.in d.cap.cum te,quia ipſe eſt omnium iudex ordinarius gloſ.in d. cap.ſi duobus,de appel.de qua appellatione debet archiepiſcopus certificari, vt non poſſit ſe intromittere.Hoſtien.in capit.1.de ſup.negli.præla.in ſexto. de qua ſcientia vide glo.in reg.eum qui ſcit,de reg.iur.in ſexto. nam ſi appellatum ſit ad Papam ab vno,& ab alio ad archiepiſcopum, qui ignorans appellatum fuiſſe ad Papam ratione contumaciæ excommunicauit, tenet excommunicatio.cap.ſi duobus.de appel. & ſic nota archiepiſcopum eſſe legitimum iudicem ſubditorum ſuffraganeorum in cauſa appellationis, & appellatio interiecta ad Papam, quam ignorabat archiepiſcopus, non habet impedire iuriſdictionem ipſius,cui renunciare poterat appellans. Gemin. in d.cap.Romana.§.cum autem,de appell.in ſexto, quod extendit in quolibet ordinario ignorante fuiſſe appellatum ad ſuperiorem, vt non ſuſpendatur eius iuriſdictio,Pet.Dueña.reg.24.limitat.4.per d.c.ſi duobus, & ſciẽs de appellatione ad Papam, non poteſt archiepiſcopus tunc ſe intromittere etiam in concernentibus appellationem, niſi appellans appellationi renunciauerit verbo,vel facto,vel niſi notorium ſit,actum illum eſſe iniuſtum.d.ca. ſolicitudinem,de appellat.& vide gloſ.in cap.per tuas.in verbo remitti,de ſenten.excommun.& per d.cap. ſolicitudinem, dicit ibi Cardi.Alex.numero 4. quod licet regulare ſit Archiepiſcopum in criminibus notorijs habere poteſtatem ſupra ſubditos ſuffraganeorum capit.Romana §.notoria, de cenſi. in ſexto,tamen ampliat etiam poſt interpoſitam appellationem ad Papam, & hoc per elegantem deciſionem prædictæ decretalis, de qua per Hoſt. in ca.ex conſcientia.decim.Fil.Ant.Gabriel.lib.2.comm.opin.in ut.de appella.concl 2.

Ampliatur tamen præcedens concluſio,quod nedum in ſpiritualibus, ſed etiam in temporalibus ab epiſcopo ad archiepiſcopum appellari poſſit Hoſt. d.capitul. Romana.in princ.& in § debet, & nedum in ciuilibus, ſed etiam in criminalibus: & non ſolum cum proceditur per viam accuſationis, ſed etiam per viam inquiſitionis,Abb.in capit. licet numero 3. de offic, ordin. an autem in cauſis fidei ab ordinario ad Metropolitanum appellari poſſit vide Franc.Pegna.in c.3.par. direc. inquiſi.in ſcholia ſeu ad notatione 42.fol.153.c.3.

Declaratur prædicta concluſio, vt per appellationem ſolum deuoluatur iuriſdictio ad Archiepiſcopum quo ad partes, non quo ad alios ſubditos, & ideo in compulſione aliorum ſubditorum recurrendum eſt ad epiſcopum, gloſ.& Abb.in cap.paſtoralis,in princip.num.12. de offic.ordin. vnde non poteſt archiepiſcopus compellere ſubditos epiſcopi ad perhibendum teſtimonium,niſi aliud de conſuetudine obtineat capit 1. §.neque, vbi gloſ. in verbo,ſuſcipere, de foro competen. in ſexto, & Hoſtien. in verbo, teſtimonium, dicit,neceſſe eſſe quod ordo ſeruetur, vt ſcilicet is, qui ordinarius eſt perſonarum primitus requiratur, qui ſi non obedierit puniri poterit, & ſi infra tempus per Metropolitanum congruum aſſignatum hoc non fecerit, eo elapſo ipſe archiepiſcopus faciet. no. in capit.Romana. de ſup.neg.præl. in ſexto.ſed iſtud non placet Archidiac. qui dicit quod licet tunc poſſit compellere ſuffraganeum,non tamen ſubditum ipſius: & ita Ioann.Andr.reſidet.Imo. tamen in d.§.neque, dicit, quod forte poſſet dici illud procedere,quando eſt negligens in termino a iure ſtatuto, ſecus in termino per archiepiſcopum ſtatuto,ne alias aperiatur via malitijs hoiū c.quanto,in fi. de diuor. ſecundum eum; deciſio autem huius articuli dependet a notatis in d.capit. Romana, quia ſi teneatur opinio, quod negligentia epiſcopi deuoluat iuriſdictionem ad Archiepiſcopum, procedit, opinio Hoſtien. Si vero teneatur opinio contraria,procedit opinio Archidiac. & ita nihil affirmando tranſeunt Geminia. & Franc.in dict.§.neque, de qua quæſtione dicam infra.

Id autem quod diximus de effectu appellationis,limita,vt per appellationem non ſuſpendatur exequutio, ſi appelletur ab excommunicatione, vel ab alia ſententia cenſuræ eccleſiaſticæ, nam tunc cauſa tantum transfertur ad ſuperiorem capit.paſtoralis,§.verum, vbi Abb.aſſignat duodecim rationes, de appell. capit.ad reprimendam, & ibi gloſ. in verbo conqueſtus, de offic.ord.capit. is cui, de ſentent.excommunicat.in ſexto(ſecus eſt in appellatione a declaratione excommunicationis,vt dicam infra ſub numero 20.) & poteſt archiepiſcopus aliquando abſoluere ad cautelam cap. per tuas, de ſentent.excommun.cap.ſolet,& capit. venerabilibus eod.tit.in ſexto, & de abſolutione ad cautelam etiam habetur in capit. ad præſentiam, de appell. in capit.veniens,el 2.in fi.de teſtib. in cap.Apoſtolicæ,de except.capit.cum deſideres §.1.& c.venerabilibus, de ſentent.excommunic. & in capit. præ-
14 ſenti eod.tit.in ſexto, † eſt autem abſolutio ad cautelam vera, ſeu putatiua. ab eccleſiaſtica cenſura liberatio Ioan.And.in d.capit.ſolet, numero 12. qui poſt Innoc.Hoſt. & Io. Mon. ibi longe diffuſus tractat hanc materiam abſolutionis ad cautelam per modum ſummæ, ex cuius, & aliorum dictis ad intelligentiam terminorum has breues concluſiones delegimus. Abſolutionem, ſcilicet, ad cautelam non habere locum, niſi in ſentent. excommun. lata ab homine, & cenſuris latis in homines, quia illæ poſſunt eſſe nullæ, & iniuſtæ. in ſententijs vero latis a canone,& a iure, de quibus non dubitatur, quod ſint iniuſtæ, iſta abſolutio locum non habet, & hoc niſi occurrat dubium facti, vel probabile dubium iuris,ſecundum Ioan. And. quem ſequuntur ceteri Doc. quorum dicta reaſſumit Franc. in d.capit.ſolet in 1.nota.& col.3.& ſequitur Felin.in d.cap.Apoſtolicæ num.20.de except. Bott.de ſyno.par.2.artic.1.concluſ.13.num.212. vbi etiam tenet, quod ſicut abſo-

abſolutio ad cautelam non habet locum in cenſuris latis per canones, ita nec in cenſuris ſtatutorum ſynodalium, idque colligitur etiam ex præallegatis iuribus loquentibus de abſolutione ad cautelam, quæ loquuntur in cenſuris latis ab homine, & excommunicatio nunquam fertur ab homine, niſi propter contumaciam. Abb. in c. qua fronte, num. 11. de appellatio. in rubr. de ſent. excom m. & in c. 2. de rap.

Secunda concluſio eſt, quod quando ex quacunque cauſa allegatur nullitas ſententiæ, habet locum iſta abſolutio ad cautelam, & hanc opinionem eſſe communiorem, & veriorem, & communiter teneri dicit Abb. in dict. capit. Apoſtolicæ, ſub numerum 10. de exceptio. & ideo ſi ſententia cenſuræ dicatur iniuſta, tunc non debet peti abſolutio ad cautelam, ſed ſimpliciter, ex quo eſt ligatus, cum ſiue iuſta, vel iniuſta ligat. idem quando ſententia eſſet æqua, & iuſta, ita ex dictis doctorum concludit Franc. in d. cap. ſolet. colum. quarta, verſi. 5. quærit. Habet ergo locum in omni caſu, quo dubitatur de nullitate Franc. in d. cap. ſolet. in 3. no. ſed ſi conſtat eam eſſe nullam, tunc debet ſtatim pronunciari nulla, nec fiet iſta abſolutio ad cautelam Card. Alex. in cap. quoties. 2 quæſt. 6. a ſententia itaque iuſta non datur abſolutio ad cautelam, quia fatetur ſe ligatum, ideo habet neceſſe petere directe abſolutionem, & non ad cautelam. Gemin. in d. cap. ſolet. nume 7. caſus in quibus excommunicatio eſt nulla, enumerat gloſ. in capit. præſenti, de ſenten. excommun. in ſexto, & quæ dicitur iniuſta, & nulla, vide gl. in cap. ſacro, eod. tit. in antiquis. Abb. in c. ab excommunicato, de reſcrip. Nauar. in man. confeſſ. c. 27. ſub num. 2.

Tertia concluſio eſt, quod qui non poteſt directam abſolutionem impendere, non poteſt nec illam, quæ fit ad cautelam. Franc. in dict. capit. ſolet. colum. 1.

Quarta concluſio eſt, quod abſolutio ad cautelam eſt ex gratia, nam de iure eſſet, vt primo conſtaret de veritate cauſę, quam fieret abſolutio, ideo eſt in arbitrio ſuperioris, qui poterit eam concedere, & denegare ſecundũ coniecturas occurrentes, & concludunt Innoc. Hoſtien. & Io. And. in d. c. ſolet vbi Franc. in 2. nota.

Quinta concluſio eſt, quod quando fit hæc abſolutio ad cautelam, requiritur citatio illius, cuius intereſt, niſi periculum eſſet in mora: & debet fieri abſolutio cum cautione de parendo mandatis, ſi apparebit enim iuſte excommunicatum, cum enim hæc abſolutio fiat ſolum in dubio, tale dubium poſtea per probationes certificabitur, per quas patebit an abſolutio habeatur pro putatiua, & imaginaria, quod erit cum patebit non fuiſſe litigatum, an pro vera, ſi apparebit illum iuſte litigatum, vnde non bene eſſet in hunc caſum prouiſum aduerſario, ſi non cauiſſet, debet etiam præſtari iuramentum ſecundum Ioann. Andr. cuius dicta reaſſumit Franc. in dicto capit. ſolet, col. 4. verſ. 6. quærit, & notat vnam regulam, quod vbicunque pars poteſt impedire, ne actus fiat, ſemper requiritur citatio, facit, quod notatur. 3. quæſt. 9. capit. omnia, quare autem iſta abſolutio dicatur, & fiat ad cautelam, vide Abb. in d. capit. Apoſtolicæ, numero 10. de except. referet tem Hoſtien. & Ioan. Andr. in capit. ſolet vbi gloſ. in verbo opponat. dicit, quod propter peccatum, & propter excommunicationem facilius quis moritur. gloſ. in capit. epiſcopi 11. quæſt. 3. Silua. nupt. lib. 6. ſub numero 56. Oliua

ſuper ritu 18.cur. Archiep. Neap. & proprie dicitur abſolutio, quando fit a cenſura iuſta, vel ad cautelam, ſed vbi eſt cenſura iniuſta, vocatur proprie relaxatio, licet reſpectu ſuſpenſionis iura vtantur verbo relaxationis. Felin. in d.capit. Apoſtolicæ, in princ. quia numero 17. vſque ad finem, dictis per Io. And. in d.cap.ſolet, circa abſolutionem ad cautelam multa ſatis notabilia addidit.

Sexta concluſio eſt, quod abſolutio ad cautelam poteſt fieri etiam antequam iudex de veritate cauſæ cognoſcere incipiat cap. venerabilibus, §. ſed ſi ex cauſa, & ibi Franc. de ſent. excom. in ſexto, plus ergo poteſtatis habent Archiepiſcopi in hac abſolutione ad cautelam, quam in inhibitione, quam facere non poſſunt, niſi prius incipiant cognoſcere de veritate cauſæ appellationis ante diffinitiuam. gloſ. fi. in d. c. venerabilibus.

Septima concluſio eſt ſecundum Card. Alex. in c. ſolicitudinem, nu. 4. de appellat. qui ex eo tex. notat, quod in omni caſu, in quo nulla cauſę cognitio requireretur, tunc inferior pendente appellatione coram ſuperiore poteſt adiri, & infert ſatis notabiliter, quod cum abſolutio ad cautelam poſſit impendi praſtita cautione abſque cauſæ cognitione, pendente appellatione coram Papa a facto epiſcopi, poterit excommunicatus ab epiſcopo petere ab Archiepiſcopo ad cautelam abſolui ab excommunicatione, non obſtante, quod interpoſuerit appellationem ad Papam.

Octaua conclutio eſt, quando non ſolum fit ſolutio ad cautelam, quando quis principaliter appellat, vt ſupra dixi, ſed etiam quando contra aliquem teſtem poſſet opponi exceptio excommunicationis, vt repellatur a teſtimonio, tunc iudex poteſt abſoluere ad cautelam teſtis, quando tamen aliter veritas haberi non poteſt, niſi ſit tale genus excommunicationis, cuius abſolutio reſeruaretur Papæ, & durabit durante eius depoſitione, capit. veniens. el ſecondo in fi. & ibi gloſ. Ioan. And. & Doct. de teſti. ſicut, & abſolutio eligere debentis d. capit. Apoſtolicæ, de except. & poteſt fieri tunc a quocũque iudice cauſæ, Felin. in capit. paſtoralis, numero 13. de off. ord. tales enim abſolutiones prouident negotijs, quibus functis reuiuiſcit ſententia, & procedit quando excipitur de excommunicatione in vim dilatoriæ, ſecus in vim peremptoriæ, nam tunc non fieret abſolutio ad cautelam, Franciſc. in dict. capit. ſolet, colum. 2. & verſic. 8. quærit, qui ita dicit. poſt Archiepiſc. & Ioan. Andr. in capit. primo, numero 2. & Gemin. numero 10. de except. in
d ſexto, quæ omnia notabilia ſunt, quia multi errant in iſta abſolutione ad cautelam, vt dicit Card. Alex. in cap. quoties, 2. quæſt. 6. fit etiam abſolutio ad cautelam extra caſum excommunicationis propter ambiguum duplicitatis, gloſ. in capit. fin. de his qui fi. occid. & in verbo bonum, & in cap. ſignificaſti in verbo ad cautelam, de hom. de pęnitentia ad cautelam legitur in c. ſignificaſti, el ſecondo, de hom. gl. in cap. perpendimus, de ſent. excommun. de venia ad cautelam in capit. exhibita, eod. tit. capit. 2. & 3. & ibi gloſ. fina. de cleric. percuſſ. & quicunque abſoluitur ſaltem ad cautelam ſemper obtineat literas abſolutionis, gl. in cap. propoſuit in verbo de abſolutione, de cleric. exc. min. & de iuramento ad cautelam gloſ. in cap. ſuper eo, de ſenten. excom. Sed redeundo ad appellationis materiam, quatenus ad Metropolitanum attinet, quæro de loco iudicij in cauſis appellationum tractan
15 dis. Reſpon. conſtitutione Bonifacij octaui eſſe cautum † ne Archiepiſcopus

cauſas

cauſas, quæ per appellationem, vel alias iure Metropolico deferuntur ad
ipſum alibi, quam in ſua propria ciuitate, vel diœceſis, aut in eis, in qui-
bus appellatum extitit, vel cauſæ ipſæ conſiſtere dignoſcuntur audiat, vel
etiam audiendas committat, niſi ſibi aliud de conſuetudine competat in
hac parte, capit. vt litigantes, de offic. ordinan. in ſexto, ex quo text. notat
ibi Gemin caſum, in quo Archiepiſcopus poteſt locare ſedem, & de cau-
ſa cognoſcere in diœceſibus ſuffraganeorum ſuorum, nam Metropolita-
nis, ne ſuorum ſuffraganeorum ingrediantur diœceſes, vt in eis authori-
tate propria iudicent, diſponant, aliquidve aliud agant, cannnica pro-
hibent inſtituta, dicitur in capitulo primo, de offic. ordin. in ſexto, ſuper quo
16 text. exorditur Hoſtien. † quod Archiepiſcopus in diœceſibus ſuffraganeo-
rum ſuorum nihil poteſt inuitis ſuffraganeis regulariter agere, eſt tex. in cap.
ſicut vnire, de exceſ. præl. facit etiam text. in capitulo paſtoralis, in princip.
de offic. ordin. & capit. duo. eodem titu. & capitulo primo, de ſupplen. negl.
præl. in ſexto, vbi etiam Hoſtien. dicit, quod prohibitum eſt Archiepiſcopis;
vt in diœceſibus ſuorum ſuffraganeorum aliquid exerceant, ſed ſuis termi-
nis ſint contenti, capitulo nullus primas, 9. quæſt. 2. & ideo in nullo debent
ſe intromittere, niſi in caſibus a iure conceſſis, & Hoſtien. in d. capit. primo,
de ſuppl. negl. præla. in ſexto, refert decẽ & octo caſus, alias debet regulari-
ter Metropolitanus abſtinere per d. capitulũ paſtoralis, & capit. ſicut, & eoſ-
dem etiam caſus refert in ſumma de offic. ord. ſub numero ſeptimo, Archie-
piſcopus inſuper non poteſt in diœceſi ſuffraganei conſtituere officiales, qui
de cauſis ad eum per appellationem deuoluendis, cognoſcant, niſi de conſue
tudine habeat, licet poſſit delegare cauſas in diœceſi epiſcopi ſibi per appel-
lationem deuolutas, d. capitulo prima de offic. ordin. in ſexto, & Metropoli-
tani geſta in diœceſi ſuffraganei in caſibus, qui non ſunt in iure expreſſi,
ſunt nulla, gloſſ. in capit. per ſingulas. el 2. 9. quæſtio. 3. Card. Alexand. in d.
cap. nullus Primas, & facit regula ea, quæ, de reg. iur. in ſexto, & ibi gl. Item
quæro pro declaratione proxime dictorum, quid ſi adeſſet cõſenſus partium
17 Reſp. † quod Archiepiſcopus, vel eius officialis de cauſis clericorum tan-
quam iudices, abſque diœceſanorum ſuorum voluntate non cognoſcunt,
quando tamen non fuit appellatum, & ſi in ipſos ijdem clerici de facto con-
ſentiant dict. capitulo primo, in princ. de foro comp. in ſexto, vbi Gemin. no-
tat quod Archiepiſcopus non poteſt adiri per viam querelæ per ſubditos ſuf-
fraganei ſui, niſi ipſe conſentiat, & ſic patet quod de iure canonico clerici
non poſſunt prorogare iuriſdictionem non ſui iudicis etiam eccleſiaſtici ſuo
iudice non conſentiente, capit. ſignificaſti, de for. comp. & conſenſus debet
eſſe epiſcopi, & non eius officialis generalis. Gemin. in d. capit. primo, num.
ſecundo, & nouem concurrere debent, vt conſenſus clerici teneat Hoſtien.
in d. cap. primo, in verbo de facto, de for. compet. in ſexto. Inter ſubditos er-
go epiſcopi citra remedium appellationis nõ poteſt Archiepiſcopus regula-
riter aliquid diffinire, Abb. in c. ſolicitudinem, nu. 5. de appell. & ſi Vicarius
epiſcopi detulit appellationi non deferendæ, non præiudicatur iuriſdictioni
epiſcopi, Iacob. Sbroz. in tract. de off. Vic. lib. 2. q. 203. Vlterius quæro, quæ
18 nam cauſæ cognitio requiratur antequam inhibeatur, Reſp. quod † Archie
piſcopus antequam ſuffraganeo inhibeat plura conſiderare debet, & primo,
an cognitio cauſæ appellationis ad ipſum pertineat, nã ab inferioribus præ-
latis

Digitized by Google

latis epiſcopo ſubiectis non facientibus idem conſiſtorium cum eo non ap-
pellabitur ad Archiepiſcopum, ſed ad epiſcopum, niſi aliud de conſue-
rudine eſſet capit. Romana, §. ab Archidiaconis, de appellat. in ſexto,
vbi Franciſc. poſt Andr. & Gemin. limitat duodecim modis, inter quos ſi
non opponeretur exceptio, quia tunc valet appellatio omiſſo medio, Re-
buff. in tracta. concordatorum in rubr. de friuolis appell. vbi de prædi-
ctis limitationibus. Item in cauſis, in quibus epiſcopus iuriſdictionem
temporalem habet appellatur ad Archiepiſcopum, niſi ex conſuetudine,
aut priuilegio, aut alio iure ſpeciali ſit appellandum ad alium dict. capit.
Romana, §. debet, de appell. in ſexto, Capi. deciſ. 147. numero 12. & di-
ctis ibi per Gemin. & Franc. adde Mari. Frec. in tract. de ſub feud. lib. 1. ſub
tit. de orig. Baro. quæſt. 11. & lib. 2. tit. de differen. feud. quater. ſub numero
34. fol. 142.

Similiter reſpectu appellationis interponendæ eſt differentia, an epiſco-
pus habeat delegatam, vel ordinariam iuriſdictionem, nam ſi habet ordina
riam, appellabitur ad Archiepiſcopum d. cap. Romana, ſed ſi delegatam, ad
delegantem, & epiſcopus tanquam delegatus Papæ maior eſt Archiepiſco-
po quo ad illum articulum, vt in c. ſane de off. deleg. c. paſtoralis, §. præter-
ea, de off. ordin. ergo non debet appellari ad minorem, Abb. in cap. ad abo-
lendam, ſub num. 15. de hæret.

Item ſi Papa mandat epiſcopo id, quod poteſtate ordinaria poteſt facere,
e non derogatur, quin ab epiſcopo ad ſedem Metropolitanam appellari poſ-
ſit, cap. licet, de offic. ordin. quia tunc dicitur potius excitata iuriſdictio ordi-
naria ſecundum Doct. ibi & præcipue Felin. qui declarant. & ponunt caſus,
quomodo poſſit cognoſci, quando videatur dari delegata iuriſdictio, vel
excitari, & vide eundem Felin. in rubr. de offic. deleg. Iaſ. & Dec. in l. ſi præ-
tor, ff. de offic. eius, & ab habente vtramque poteſtatem ordinariam, &
f delegatam, ad quem appellabitur, vide Felin. poſt Abba. & alios in capit.
cum ex officij de præſcript. Item appellari poteſt a iudice in commiſſis ar-
bitrio ſuo ſi partem lædit, aut grauat gloſſ. in c. ſuper his de accuſat. & in
capit. Romana, §. quod ſi obijciatur in verbo minus legitima, de appell. in
ſexto, gloſſ. & Barto. l. ſi qua pœna, ff. de verbo. ſignif. & vide Card. Alexan.
qui refert opiniones contrarias, & concordiam in rubric. de appell. & Fel.
in capit. cum ſpeciali, & in cap. ex ratione eod. tit. amplia iſtam concluſio-
nem, & limita vt per Felin. notabiliter in dict. cap ſuper his, a num. 7. vſque
ad 14. de accuſ.

Secundo principaliter Archiepiſcopus antequam ſuffraganeo inhibeat,
conſiderare debet, an per appellationem ſit deuolutum negotium, & cau-
ſa, & an appellatio ſit legitime interpoſita, nam aut appellatur ante ſen-
tentiam diffinitiuam, & tunc vt poſſit inhiberi, debet appellans exprimere
probabilem, ſeu legitimam cauſam grauaminis, & quod fuerit appella-
tum infra decem dies, & antequam fieret fides, iudex ad quem non poteſt
procedere, nec inhibere, vnde cauti appellantes portant ſententiam diffini-
tiuam, vel interloquutoriam, & ipſam appellationem, vt per iſta ſimul ap-
pareat eſſe appellatum infra decem dies, infra quem terminum in dubio nõ
præſumitur appellatum, niſi probetur, & ſic ante non eſt fundata iuriſdi-
ctio iudicis ad quem.

Item debet citari appellatus cum termino ad opponendum contra appellationem, & ſi opponitur: quod cauſa in eo expreſſa non ſit legitima, vel vera: tunc ſi conſtat iudici ad quem, quod per appellationem ſit ad eum deuoluta cauſa, vt quia conſtat eſſe appellatum infra legitima tempora, & quod cauſa ſit legitima, debet tunc admittere appellationem ex cauſa legitima interpoſitam, & deinde debet incipere cognoſcere de veritate cauſæ, & his præcedentibus ſtatim poteſt inhibere, & non antea, vt hæc omnia colligitntur ex text. in dicto capitulo Romana, §. cum autem §. ſi verò & §. quod ſi obijciatur, & ibi Ioan Andr. Geminian. & Franc. ex quibus iuribus dicit Franc. in dicto §. quod ſi obijciat. quod habetur practica, quæ debet ſeruari in appellatione ab interloquutoria per ipſum iudicem, antequam inhibeat. Cardin. Alexand. ſeu Præpoſ. in capitulo vt debitus honor. de appellat. dicit decem eſſe neceſſaria in appellatione ab interloquutoria, quæ etiam refert Rebuff. in tract. concordatorum in rubr. de friuolis appellatio. Si vero appellatur a diffinitiua, tunc debet primo conſtare eſſe appellatum infra decem dies, & ſtatim poterit inhibere etiam ſi cauſa non ſit expreſſa vt not. Franc. poſt Gemin. & ceteros Doctor. in dicto §. quod ſi obijciatur, tamen hoc fallit, ſi dicatur eſſe appellatum in cauſa a iure prohibito, quia tunc debet cognoſci de legitimitate ipſius appellationis ſeparatim ab articulo cauſæ principalis dicto capitulo Romana, §. ſi autem. vbi Franc. etiam notat, quod licet in appellatione ab interloquutoria iudex ad quem non poſſit inhibere antequam appellationem, vt legitimam admiſerit, & inceperit cognoſcere de veritate cauſæ in appellatione expreſſæ, vt in dictū §. quod ſi tamen, ſi appellatur in caſibus, in quibus allegatur appellari non poſſe, poterit inhibere ſtatim ad cognoſcendum, an appellatio ſit recipienda, vel non, & ſic antequam appellatio ſit admiſſa per dicto §. ſi autem. & hæc quando allegatur, quod appellatio ſit interpoſita in caſu a iure prohibito, & tamen de hoc non conſtat, quia ſi de hoc conſtaret, tunc iudex a quo, & ad quem ipſam recipere non debet. Sed illud nota, quod antequam procedatur in iudicio ſuper appellatione, ſemper ſunt citandæ partes, etiam ſi agatur de appellatione diffinitiua, vnde ſequitur, quod per iudicem ad quem debet aſſignari terminus ad opponendum contra appellationem antequam procedatur vlterius, etiam ſi ſit appellatum a diffinitiua. notat Fran. ex dict. capitul. Romana, §. ſi vero, & ex dictis iuribus etiam colligitur, atque notatur, quod ipſe iudex ad quē cognoſcit, an ſua ſit iuriſdictio, & an appellatio ſit admittenda, vel non, & ideo quantumcunq; iudex a quo nō admiſerit appellationem, tamē vtrum appellatio ſit admittenda, vel non, ſpectat ad iudicem ad quem Franc. in d. §. ſi autem, quis vero exequatur ſententiam a qua eſt appellatum, latiſſime proſequitur idem Fran. in d. §. cum autē appellans. Ergo ante diffinitiuam debet exprimere cauſas grauaminis nominatim. & illas, & non alias proſequi, & iuſtificare ex eiſdem actis, c. vt debitus, & ibi Abb. nu. 2. de appella. clem. appellanti ad appell. & non exprimens cauſam reputabitur non appellans Hoſtien. in d. c. Romana. §. cum autem per text. in c. cordi nobis, de appel. in ſexto, ita etiam appellans ab excommunicatione tenetur exprimere cauſam. Abb. in c. ſacro, nu. 5. de ſent. excommu. & ex quo Archiepiſcopus pronūciauerit, & legitime cognouerit, ſtatim debet cau

ſam

Digitized by Google

ſam ad ſuffraganeum remittere, d.capitulo, Romana, §.fin.& ibi Franc. non tamen debet Archiepiſcopus cauſam ad ſuffraganeum remittere appellatione adhuc non iuſtificata, niſi de conſenſu partium, capitu.accepta, de appellat. & ſi per iudicem a quo grauaretur in alio, poteſt utrum pars adire Archiepiſcopum, & appellare, cap. dilectæ nobis, de appellat. Si tamen iudex a quo appellationem friuolam admiſit appellationi deferens, tunc totius cauſæ deciſio deuoluta eſt ad ſuperiorem, cap. cum appellationibus, eod. tit. in ſexto, & per appellationem ante diffinitiuam ante inhibitionem non ſunt ligatæ manus iudicis, ſecus per appellationem a diffinitiua, cap. non ſolum, de appell. in ſexto.

Archiepiſcopus etiam non prius ante diffinitiuam appellationem admittere debet quam ei conſtiterit eam interpoſitam fuiſſe vel a grauamine, vel
19 ab iniuſta condemnatione, capitu. cum in eccleſia, de appellat. † ideoque ſi appellatur propter ſuſpicionem epiſcopi ſuffraganei, non debet appellans audiri, niſi prius Archiepiſcopo conſtet coram ſuffraganeo fuiſſe propoſitam recuſationem, capit. cum ſpeciali, capitu. ſecundo requiris, §. fin. eodem titu. eaque eſt ratio, quare ſuſpicio non ſufficit, quia ſuſpicio habet a iure ſuum remedium recuſationis, vt in dictis iuribus, nam licet cauſa ſuſpicionis ſit contra eum, non tamen ſequitur, quod grauet, iudex enim ſi ſpectus bene poſſet procedere in cauſa, ita quod nullam partem grauaret, & appellatio non habet locum niſi a grauamine d. capit. vt debitus, ac ſtulte faceret recuſans proſequendo appellationem, quando poſt recuſationem non proceſſit: volens ergo recedere a iudice ordinario, vel delegato ſuſpecto, oportet, quod proponat recuſationem, nam quantumcunque ſuſpectus niſi recuſetur, eſt iudex, & poteſt procedere. Card. Alexand. in capit. poſtremo, numero quinto, de appellat. & tunc ſi iudex recuſatus cauſas recuſationis non admittit, patens eſt, quod in hoc grauat, & ab hoc grauamine poteſt appellari, capit. ſuper quibuſdam, §. fin. de offic. deleg. & hoc verum niſi cauſa recuſationis eſſet euidenter fruſtratoria, vel notorie falſa, ita concludunt in d. capi. cum ſpeciali, in princ. Innocen. ſub numero primo, & ſexto Ioan. Andr. colum. 1. Ant. de But. numero octauo, Anchar. numero primo. Bellame. numero tertio, Abba. numero ſexto Franc. & Card. Alexand. numero 11. Idem Car. melius quam alii in c. quoties epiſcopi. 2. quæſtio. 6. & quod recuſatione propoſita non poſſit a iudice recedi, donec admiſerit, vel non cauſam recuſationis, niſi per viam appellationis, Bellam. in d. c. cum ſpeciali, numero 16. vera ratio prædictorum ea eſt, quia per ſuſpicionem ordinarius iuriſdictionem non amittit, & remaneret iudex etiam poſt pronunciationem factam ſuper ſuſpicione Franc. in c. iudex in 3. nota. de offi. delega. in ſexto, recuſatio enim ob ſuſpicionem perſonam concernit, non iuriſdictionem recuſati: idem Frac. poſt Pet. de Anchar. in c. ſi contra vnum, eodem titu. in ſexto, ſuſpicio namque perſonam ſugillat, iuriſdictionem autem non tollit. Marin Frec. in tract. de ſubfeu. lib. 2. in titu. de differen. feud. quater. nume. 27. fol. 143. ratio rationis eſt, quia ordinarius habet iuriſdictionem generalem, & licet propter ſuſpicionem nō habeat exercitium illius cauſa, tamē iuriſdictionem habet, & poterit delegare reſpectu ordinariæ, & generalis poteſtatis, quam habet in committendo neutri parti ſuſpecto, maxime de partium conſenſu nulla contra eum poterit oriri ſuſpicio, ſecus autem eſt in delegato, qui nihil ha-

bet

Digitized by Google

bet iure proprio, ſed iure delegantis, & iuriſdictionem non efficaciter, ſed eligibilem, cui Papa non intendebat cauſam committere, ſi ſciuiſſet ſuſpicionem, & hæc eſt ratio, quare poſtquam eſt pronunciatum ſuper recuſatione, deſinit eſſe iudex, vt nec etiam de conſenſu partium poſſit exercere dicto capit. iudex de offic. delegat. in ſexto, vnde in articulo, in quo ceſſat ſuſpicio, ordinarius vtitur iuriſdictione delegando non ſuſpecto, & exequendo ſententiam delegati ab eo, cum tantum ſit excluſus reſpectu cognoſcendi. Abb. in capit. ſi quis contra clericum, numero 1.6.7.11.16.18.26. vſque ad 28. de foro competen. Capic. deciſ 137. numero 10. Quæro an poſſit recedi a iudice per appellationem ſine ſuſpicionis propoſitione coram eo. Reſpon. quod non, etiam ſi ſuſpicio eſſet notoria, quia licet notorium excuſet a probatione, non tamen excuſat a propoſitione ſuſpicionis coram eo, niſi ſuſpicio non concerneret perſonam iudicis, ſed locum, vt quia citatur ad locum, notorie non tutum, & tunc poteſt recedi a iudice appellando etiam ſine grauaminis propoſitione, Cardin. Alexandr. in dicto capit. quoties epiſcopi 2. quæſt. 6. vbi Gemin. & vide Franc. in capit. ex parte, de appellat. nam & ſi notorietas alicuius iuris mihi competentis releuet me ab onere probandi, non tamen releuat ab onere allegandi, & non allegando nihil prodeſt notorietas gloſſ. in clement. appellanti, in verbo alias, de appellat. Item quæro, ſi recuſatus ſuſpectus ex cauſa rationabili, procedat poſt recuſationem ad vlteriora in cauſa non obſeruata forma dicti capit. cum ſpeciali, & appellatur an recuſans teneatur probare cauſas ſuſpicionis. Reſpondet Innocent. in d. capit. cum ſpeciali numero 6. quod ab ordinario legitime appellatur, ſi arbitros non elegerit, etiam ſi cauſæ ſuſpicionis non probarentur. finita autem cauſa appellationis, quæ eſt vt caſſetur quicquid factum eſt contra eam, non oportet proſequi cauſam recuſationis, quia ſola appellatio ad hoc ſufficit capit. interpoſita de appell. Ioan. Andr. ibidem ſequendo Innocen. dicit, quod aut recuſans vult proſequi cauſa recuſationis, & tunc oportet eas probare, ſi vero cauſam appellationis, & tunc nihil habet neceſſe probare de veritate cauſarum recuſationis Anton. de Butr. ſimiliter dicit ſub numero 5. & Imo. eo enim ipſo quod iudex procedit poſt appellationem, & recuſationem grauat partē, ita quod ſatis ex hoc dicatur iuſtificata, & probata veritas cauſarum grauaminis, & appellationis licet recuſans non obtulerit coram eo incontinenti ſe probare, cum coram iudice recuſato non debeat fieri probatio, ſed coram arbitris d. capit. cum ſpeciali. in princip. vbi per Franc. contra Butr. Præterea quæro quid ſi reprobaretur appellatio an poſſit proſequi cauſas recuſationis. Reſpon. quòd ſic, vt dicunt Innocent. & Ioan. Andr. in d. cap. cum ſpeciali. Quæro quis compellit arbitros? Reſp. quòd iudex recuſatus compellit arbitros ad finiendam cauſam recuſationis cap. ſuſpicionis, de off. deleg. & ipſe aſſignat terminum arbitris d. cap. cum ſpeciali, & capit. legitima, de appellat. in ſexto. Item quæro a delegato recuſari ad quem appellabitur? Reſp. quod a delegato iudicis ordinarij recuſati appellatur ad ipſum ordinarium recuſatum non vt cauſam diſcutiat, ſed vt alteri diſcutiendam & finiendam committat. ita concludit Abb. in capit. ſi quis contra clericum ſub nu. 31. de foro compet. contra Hoſtien. Specul. Io. And. & alios, tenentes ad Archiepiſcopum eſſe appellandum quorum opinionem cōmunem eſſe dicit

Carau.

Digitized by Google

Catana.ſuper ritibus Magnæ Curiæ Vicar.in ritu 265. numero 37. Vlterius quæro an ſuſpicio epiſcopi tangat Vicarium. Reſpond. quod epiſcopo certa ratione ſuſpecto recuſari poteſt eius Vicarius, quamuis contra Vicarium nulla adſit ſuſpicio capit.inſinuante, vbi Abb.numero ſecundo, de offic.delegat. Capic.deciſ. 137. numero nono, non ſic è contra, nam ſuſpecto Vicario epiſcopi, vel delegato ab epiſcopo, non cenſetur ſuſpectus ipſe epiſcopus, co-
g ram quo cauſa ſuſpicionis cognoſci debet cap.ſi contra vnum, de offic.deleg. in ſexto. quando tamen principaliter, & ex certa cauſa recuſatur, ſecus autem ſi cauſa ſuſpicionis concernat epiſcopum pariter & Vicarium, vel delegatum, quia tunc coram arbitris talis cauſa tractabitur, Franc.in dict.cap.ſi contra vnum. Deci.in capitulo primo, numero 70. de iudic.in 2.lect.& quid ſi in cauſa commiſſa Vicario epiſcopus nullam habeat poteſtatem; quia delegatus, & tali caſu ſeparatum eſt auditorium epiſcopi, & Vicarij, Deci. in cap.quoniam Abbas numero 62.de offic delegat. an tunc ſuſpecto epiſcopo cenſeatur ſuſpectus Vicarius. Reſpon.quod ex ſequenti patet ſolutio. Quæro an Archiepiſcopo ſuſpecto cenſeatur etiam ſuſpectus eius ſuffraganeus. Reſpon.quod ſic per cap.accedens, vt lite non conteſt. & rationem aſſignat gloſ.in cap cum in iuuentute, de purg.cano. Deinde quæro an epiſcopus recuſatus poſſit remittere cauſam ad Archiepiſcopum. Reſpon. quod epiſcopus recuſatus poteſt remittere cauſam ad Archiepiſcopum, & ſic aliter quã per appellationem Archiepiſcopus, qui poteſt adiri per querelam, poteſt tamen in cauſa ſubditorum ſui ſuffraganei, cognoſcere, ſcilicet, in caſu recuſationis inferiore remittente dicto capit.cum ſpeciali.de appellat.in quo tex. hoc expreſſe notat. Abb.numero quinto, Franc.in vlti.not.& Card.Alexan. numero 10.& ſic epiſcopo recuſato Archiepiſcopus in iuriſdictione non ſuccedit. Abb.in cap.ſi quis contra clericum numero 7.de foro competen.ita, vt nec etiam de cauſis recuſationis poſſit cognoſcere, cum appellandi cauſa nõ ſit legitima non ſubſiſtente grauamine, ſicque inhibitioni locus non erit, ſi tamen epiſcopus non vult remittere, procedendum erit iuxta formam dic. capit.cum ſpeciali. Signatura autem Sanctiſſimi Domini noſtri Papæ iuſta ſeu legitima cauſa ſubſiſtente tam iudicibus Roma. Curiæ, quam extra eam conſueuit dare adiunctum, vt notiſſime poſt alios refert Mandolius in praxi commiſſionum ſuper commiſſione deputationis adiuncti, in verbo adiunctum, fol.60, de qua adiuncti deputatione vide Abb.in dict.cap.ſi quis contra clericum, & in cap.licet ex ſuſcepto, nu.16. de foro comp.& auth. ſi vero C.de iudic. Cap.c.deciſ. 137.

Denique in admittendis appellationibus & concedendis inhibitionibus ſeruanda eſt forma, & tenor ſacrarum Conſtitutionum præſertim Innocen. IV. in dicto capit. Romana, de appellat. in ſexto, quacunque conſuetudine etiã immemorabili, aut ſtylo, vel priuilegio in contrarium non obſtantibus, aliter inhibitiones, & proceſſus, & inde ſequuta ſunt ipſo iure nulla ex decr. Concil. Triden. ſeſſione 22. capitulo 7. in qua decretali diffinit Papa in quantum iuriſdictio Archiepiſc. ſe extendat quo ad ſubditos ſuffraganeorum, vt inquit Hoſtien. in capitulo primo, de ſuppl. negligen. præl. in 6. quam decretalem ſi iudices appellationum præ oculis haberent non ſic paſſim inhibitoriales concederent, nam ſua vnicuique epiſcopo iuriſdictio ſeruari debet. c. peruenit. 11. quæſtione 1. capitulo ſecundo, de relig. domi. gl. fina. in cap. ſi-

cut

cut olim, de accuſat. in capit. dilecti filij, de priuileg. & in cap. fin. de confir. vtil. vel inutil. epiſcopus enim in ſolidum eſt iudex in ſua diœceſi, & cuncta debent deferri prius ad ipſum, capit. vlt. de offic. Archi. & ipſe omnem cauſam ſibi competentem debet audire in ſua diœceſi cap. de perſona, vbi Cardin. Alexand. 11. quæſtio. 1. habet iuriſdictionem vniuerſalem in tota diœceſi. cap. conquerente, de offi. ordin. Gemin. in d. cap. Romana, §. ab Archidiaconis, de app. in 6. facit tex. in cap. primo de iud. loquitur d. in ſignis decretalis de Archiepiſcopo Rhemẽſi, facit ius quo ad omnes, qui dedit cauſam determinandi multas lites cum ſuffraganeis, vt patet ex decretalibus ſexti in c. 1. de ſuppl. negl. prælat. in c. 1. de offi. ordi. ca. 1. de foro comp. d. cap. Romana, de appell. in 6 c. 1. de pœnis, c. Romana, de ſent. excom. cap. 1. de pœn. & remiſ. & quid ei ſcripſit Nicolaus Papa quando carcerauit epiſcopum habes in c. arguta, 2. quæſt. 6.

Poſt Concil. Lateranen. ſub Leone X. & Bullam Pij I V. folio 678. in bullario & infra in verbo Reſidentia incip. de ſalute, superuenit Concil. Triden. ſeſſ. 24. capitulo 20. de refor. generali, & ſeſſ. 13. capitulo primo de refor.
20 ex quibus patet † appellationem eſſe admittendam, & inhibendum in infraſcriptis caſibus.

Primo a diffinitiua d. c. 20.

Secundo ab habente vim diffinitiuæ, d. c 20.

Tertio a grauamine quod per appellationem a diffinitiua reparari non poteſt d. c. 1. & d. c. 20.

Quarto quando ab ipſa diffinitiua appellari non poteſt d. c. 1.

Declarat hos terminos Oldrad. conſil. 20. Abb. & Felin. in rub. de ſenten. & re iudic. Alexand. Iaſ. & Doct. in rub. & in l. quod iuſſit. ff. eodem Marãta in vlt. par. ſpecu. vbi poſt Specul. in titu. de appell. refert 45. caſus in quibus non poteſt appellari a diffinitiua, & tamen poteſt ante diffinitiuam ab interloquutorijs appellari, quia grauamen non ſperatur poſſe reparari per appellationem a diffinitiua, & ſi interloquutoria non habeat vim diffinitiuæ, & tunc quando fuit appellatum a diffinitiua poteſt inhiberi iudici a quo, ne ſententia mandetur exequutioni, antequam iudex ad quem cognoſcere cœperit, vtrum ſit recipienda appellatio? d. cap. Romana, §. ſi autem de app. in 6. exempla de interloquutorijs continentibus grauamen irreparabile ponit Bartol. in l. 2. ff. de appel. recip. vbi excellen. Marinus Quaranta pater meus iureconſultus, & aduocatus Neapo. nemini ſecundus vita, & doctrina conſpicuus in eius Apoſtillis dictis per Bartol. multa addidit, & examinat per omnes partes iudicij incipiendo a citatione, inter quas cauſas connumeratur, quod ſi epiſcopus haber amplam diœceſim, & vellet cauſam cognoſcere in loco multum remoto a partibus, poſſunt partes petere cauſam committi in loco propinquo, & ſi hoc denegaret, poteſt appellari, & ſic limitatur c. cũ epiſcopus, de offic. ord. in ſexto, per Decium in c. cum te, nu. 12. de off. deleg. Rebuff. in tract. concordatorum in rub. de friuolis appell. Nauar. conſi. tertio de offic. ord. nam illud magnum incommodum partium dicitur continere grauamen irreparabile.

Epiſcopus in quelibet ſua diœceſis.

Opinionem iſtam Doctorum aſſerentium, quod vbi diœceſis eſt amplã, Epiſcopus non poteſt cogere ad litigandum in loco longinquo, ſed debet vel ipſe accedere, vbi vertitur litigium, vel delegare, nõ amplectitur Rota Roma.

vt

parte poteſt in ſubditos iuriſdictionem exercere cum declaratione.

vt patet in deciſ.297.diuerſ.numero 7.part.ſecunda, ſed vt in omnem euentum procedat, quando cauſa eſſet modica, & locus valde diſtaret ex Felyno qui optime hoc diſcutit in cap.nonnulli colum.prima, de reſcript. Amplia vt etiam ſi Epiſcopus aliquando retinuerit generalem Vicarium in aliquo loco ſuæ diœceſis, non poſſit communitas, ſeu vniuerſitas d. loci contra Epiſcopum intentare petendo ſe manuteneri in illa poſſeſſione Caputaquen. deciſ. 3 6.par.1.

A carceratione datur appellatio Duen.in reg.52. & extat declaratio Sacræ h congregationis. h

Si a carceratione quanto magis a decreto torturæ, eiuſque comminatione datur appellatio, quotieſcunque enim iudex comminando, vel interloquendo protulerit decretum, quo exequutioni mandato grauaretur pars irreparabiliter, poteſt appellari.ita hodie procedit tex.in cap.cum ceſſante, de appellat.& a tali futuro grauamine appellari poſſe tenet Bartol.in d.l.2.ff.de appell. recip. & ius ciuile concordat cum hac diſpoſitione conciliari Nauar. K conſil.2. de appell. K

Cenſura eccleſiaſtica, vt eſt excommunicatio, ſuſpenſio, & interdictum capit. quærenti, de verb. ſignif. dicitur grauamen irreparabile. Rebuff. in tract.concorda.in rub. de fruo.appellat. Duen.reg 52. & ſi appellatur non ſuſpenditur capit, paſtoralis, §. verum, de appellat. capit. ad reprimendam, de offic ord.capit.is cui de ſentent. excommunic.quæ cenſura quando profertur ab homine ſemper eſt ratione contumaciæ, Abb.in capit. qua fronte de appellat.& eſt interloquutoria, vt per Doct. in dict.rub. de re iudic.& de ſentent.excommunic.& Maran.part.6. numero 40. in ver.& demum fertur, & ideo ſi fuit appellatum a futuro grauamine, & ſic a cenſura futura, excommunicatio poſtea lata eſt ipſo iure nulla capit. dilecti filij de appell. Duen.regul.42. licet a futuro grauamine appellari non poſſit Abb. in capit. dilecto, de appell. Felin.in capit.ſignificauerunt, numero 9.de teſtibus. Maran.in d.vlt.par.numero 273 fol.167.niſi ab illato, vel comminato irreparabili vt ſupra, & tunc ſi a decreto torturæ, vel eius comminatione etiam excommunicationis comminatione fuerit appellatum coram ſuffraganeo, & per eum admiſſa, poteſt ſtatim inhiberi, aut non fuit admiſſa, & tunc Metropolitanus ad quem fuit appellatum, antequam inhibeat poteſt mandare pro tranſmiſſione copiæ actorum, vt illis viſis prouideri poſſit ſi adeſt grauamen, & quod interim nihil innouetur, & hoc eſt de iure, quia per appellationem a grauamine irreparabili, vel comminato ſtatim ſunt ligatæ manus iudicis antequam per iudicem ad quem inhibeatur, ſicuti per appellationem a diffinitiua ita limitatur tex. in capit.non ſolum, de appellat. in ſexto. Maran. d.part.6. in verbo, & quandoque appellatur, numero 212. quibus actis viſis per Metropolitanum, & conſtito de grauamine poteſt inhibere ſuffraganeo, vt non procedat ad torturam, vel excommunicationem comminatam, & remittere cauſam, vt in ea procedat ad vlteriora citra torturam, vel excommunicationem: ſi vero non conſtat de grauamine debet remittere cauſam appellatione non obſtante, ita conſului in Curia Archiepiſc. Neap.

Quando vero excommunicatio eſt pœna delicti impoſita a iure vt per Abb.in rub.de ſent.excomm.dicitur declaratio, & per appellationem ſuſpē-

ditur

ditur ſententia declaratoria,nec habet exequutionem. Felin.in capit.cum ab homine.num.12.de iud.& in capit. Rodulphus,nume.43.de reſcript. Duen. in d.reg.42. Nauar conſilio 12.& 20.numero quinto.& in conſil. 35.& 65. de ſenten.excomm.vbi etiam dicit in alio differre,quia declaratoria abſque citatione eſt ipſo iure nulla, non ſic excommunicatio, ſeu cenſura ab homine,idem in conſilio 6.eodem tit.in antiquis: ſi tamen crimen eſt publicum, ſeu manifeſtum,& notorium,poteſt denunciari non obſtante appellatione c.peruenit.el primo cum ſeq.de appellat.Couar.in c.alma mater. §.2. nu.9. de ſent.excomm.in 6.

Id quod diximus de appellatione non impedire exequutionem excōmunicationis ab homine, limita non procedere in eo, qui appellauit poſt excommunicationem,quando excommunicatio poſt denunciationem fortior redderetur, cuius abſolutio poſt denunciationem reſeruaretur Papæ, vt in cap.tua de ſenten.excommu.nam tunc per appellationem ſuſpenditur. Nauar.in c.cum contingat.de reſcrip.remed.6.num.7.poſt Francum in d.c.paſtoralis,§.verum,de appell.

Primo quæro, an extra prædictos caſus poſſit appellari Reſpondeo non poſſe, neque tenetur iudex deferre appellationi ex decretis d.Concil. Trid. quamuis ante Conc. poterat appellari ab interloquutoria in ſcriptis, & expreſſa cauſa iuſta licet non contineret grauamen irreparabile,vel non haberet vim diffinitiuæ, l cap.vt debitus honor.de appell. Nauar.conſ.2. de appell.Imo Metropolitanum non poſſe cognoſcere de grauamine etiam citra præiudicium curſus cauſæ coram epiſcopo, neq; ad eum effectum, etiā abſque vlla inhibitione poſſe ſimpliciter mandare, vt ſibi tranſmittatur copia proceſſus expenſis appellantis extra caſus a prædicto Concil. conceſſos appellandi, vt extat declaratio Sacr.Congregationis Conc.

Secundo quæro, an dicti caſus appellandi ſeruari debeant, quando is a quo appellatur,non eſt epiſcopus habens iuriſdictionem ordinariam, Reſpondeo ſeruandos eſſe, & locum habere, vt patet ex verbis decretorum dicti Concil.præſertim in d.cap.20.ſeſſ.24.& extat declaratio Sacræ Congregationis.

Tertio quæro, quid ſi dicti termini a Conc. præſcripti in inhibendo non ſint ſeruati? reſpondeo iudicem a quo non teneri obedire, ſed inhibitione non obſtante poſſe ad vlteriora procedere ex relatis decretis Conc. Trid.

Quarto quæro,an archiepiſcopus poſſit de nullitate principaliter abſq;appellatione cognoſcere? Reſp.quod Abb.in ca.literis,in fi.de off.deleg. tenet, quod ſic,ſed contrarium tenent ibi Felin.ſub num.5.Dec. num.7. Franc.in cap.dilecto,de appellat.& ratio eſt,quia archiepiſcopus non poteſt adiri per viam querelæ.cap.1.de offi.lega.ergo nec per viam nullitatis,quia paria ſunt vt ibidē per Dec. & querela proprie dicitur,quoties cauſa defertur ad iudicē abſque appellatione.gl. & Abb.in c. querelam, de procura. quam opinionē veram eſſe cenſet,& tenet Couar.pract.quæſt.c.9.ſub num.2.dicens opinionem Abb.eſſe verā in ſuperiore, qui pōt adiri abſq; appellatione, non autē in eo qui tantum eſt iudex ex appellationis cauſa,vt archiepiſcopus qui regulariter non niſi per appellationē eſt iudex in ſubditos epiſcopi, Abb. in c.ad reprimendam.ſub nu.6.de offic.ord.& nullitas impedit exequutionem ſñiæ gl.fi.in cle,vni.de ſeq.poſſ,& fru.Bar.in l.4.§.cōdemnatum.vbi Iaſ.nu.20.

Digitized by Google

ff. de re iudic. & in l. ſi expreſſim. ff. de appellat. Vant. de nullit. titul. 9. Anto. Gabr. libr. 6 commun. opinion. cõcluſ. 2. ſub rub. de ſtatu. Troilius in Prag. Regni Neap. poteſt autem excommunicatus archiepiſcopum adire per viã querelæ, prout in caſu dict. capit. ad reprimendam. & capi. venerabilibus, de ſenten. excommun. in 6. quæ iura iuncto cap. per tuas, de ſenten. excommu. ſunt notabilia in hac materia abſolutionis, & archiepiſcopi, eorumque vicarij antequam abſoluant, debent habere præ oculis, quia dant regulam, & formam quomodo ſit procedendum.

Quinto quæro, quid in caſibus, in quibus expreſſe Concil. ſuſtulit appellationem? Reſpondeo extare declarationem eiuſdem Sacræ congregationis Concilij, appellationem, ſcilicet ſublatam intelligi quo ad effectum deuolutiuum, non autem ſuſpenſiuum, & ex Decretis eiuſdem Concil. habes, quod appellatio non ſuſpendit executionẽ Decretorum in cauſa reſidentiæ ſeſſ. 23. de reform. capitulo primo. Item ſi de viſitatione, aut morum correctione agatur, exequutio non impeditur, aut ſuſpenditur per appellationem ſeſſ. 14. de reformat. generali capitulo 10 & ſeſſ 13. de reform. capitulo primo, §. in cauſis, niſi de grauamine irreparabili agatur, tunc enim appellationi locus erit etiam quo ad effectum ſuſpenſiuum, vt extat declaratio. Item examinatorum relationem circa examinatos per concurſum, quo minus exequutionem habeat, nulla deuolutio aut appellatio impedit, aut ſuſpendit ſeſſ. 24. de reform. generali. capitulo 18. & quod appellari poſſit de mala electione in beneficijs per concurſum, vide Bullam Pij Quinti incip. In conferendis. quam habes infra in verbo Beneficiorum parochialium collatio. Item, epiſcopus controuerſias omnes de præcedentia in proceſſionibus publicis tum in his, quæ fiunt in tumulãdis defunctorum corporibus, & in deferenda vmbella, & alijs ſimilibus, amota omni appellatione, & non obſtantibus quibuſcunque componat, vt in ſeſſion. 25. de reformat. capitulo 13. item exequutionẽ Decreti eiuſdem Concil. ſeſſione 25. de reformat. capitulo 14. contra concubinarios clericos appellatio, aut exemptio non impedit, aut ſuſpendit, & per iudicem appellationis erit videndum, ſi fuit exceſſus modus in corrigendo, quia tunc a correctione legitime appellatur. capit. ad noſtram. capit. reprehenſibili in fin. & capit. quia nos, capit. inquiſitionis. de appellat. ca. licet. de off. ordin. vbi de clauſula appellatione remota.

Declaratur cõcluſio, ſcilicet, nõ poſſe Religioſos appellare a correctione. Vide decretũ ꝑ fratrib. S. Fran.

Concluſionem, quæ ſe habet, ſcilicet Religioſos appellare nõ poſſe a correctione in eos facta per ipſorũ ſuperiores, declara primo, vt intelligatur de negata eis appellatio a correctione, quæ fit ſecundũ ſtatuta ordinis, nõ autẽ ab ea, quæ contra ſtatuta fieret ex deductis per Pariſ. in conſ. 28. nu. 15. & infra vol. 4. Secundo declara vt ſit permiſſa ipſis Religioſis appellatio, quãdo correctionis modus excederetur, veluti, quia ob aliquod leue peccatũ ſupra modum grauarentur, vt præter Doctores per eundam. Pariſ. ibid. nume. 21. allegatos comprobat Nauar. in cõſilio 4. ſub nume. 3. de appellat. in nou. & apud religioſos adire ſuperiorem ob iuſtum grauamen ad conquerẽdum de illo, habet vim appellationis, neque id vetare Concil. Trident. ſeſſion. 25. de regular. capitulo 4. docet idem Nauar in commen. ſuper capitul. nõ dicatis. 12. quæſtione. 1. numero 61. etiam ſi præd. acceſſus ob hanc cauſam ad ſuperiorem fieret ſine licentia, & conſenſu ſui ſuperioris ratione, de qua ibi per eum, & concludit Roderic. tomo primo, quæſt. reg. quæſt. 30. articulo tertio, aſſerens

Digitized by Google

aſſerens opinionem D. Bagnes ad D. Tho. 2.2. quæſtione 12. artic. 1. procedere poſſe caſu, quo non conſtaret de iniuſtitia grauaminis, & hoc ratione ſcandali, qui Roder. in quæſtione 29. artic. 2. eiuſdem tomi. refert per ſacram cõgregationem Illuſtriſſimorum Cardinalium eſſe interpoſitum decretum anno 1587. vt appellatio hoc ordine proſequatur a Guardiano ad Prouincialem, a Prouinciali ad Generalem, a Generali ad Protectorem, a Protectore ad Sacram Congregationem, & vide hoc decretum relatum in verbo monaſteria, & conuentus regularium virorum, incip. quoniam. *de obſeruantia, relatũ ĩ verbo Monaſteria, et conuentus regularium virorũ.*

Sexto quæro, an ſint alij caſus, in quibus appellatio non retardet exequutionem. Reſpon. quod ſic, vt ſunt decreta affirmatiua, quæ enumerat Afflic. deciſ. 152. & 271. ſed primi duo per eum relati habent locum in foro laicali huius Regni, cum de iure communi ciuili, & canonico appellationi ſit deferendum etiam pro cauſa minima, capitulo de appellationibus. de appellat. l. & in maioribus. C. de appellat. Tiraq. de iudic. in reb. exig. feren. f. 82. Item appellatio non ſuſpendit exequutionem in cauſa inſtitutionis, qua pendente inſtitutus poteſt capere poſſeſſionem beneficij. Lamb. de iure patron. 5. articulo 11. quæſtione princ. 2. parte 2. lib. numero 2. verſ. bene verum fol. 337. ſed in contrarium eſt veritas, quia talis poſſeſſio dicitur attentata, & non poſſe inſtitutum poſſeſſionem capere pendente appellatione, pluries fuiſſe deciſum in Rota Rom. refert Lancel. de attenta. parte 2. capitulo 13. limita. 49. fol. 298.

Septimo quæro, an elapſo biennio dato per Conc. Trident. pro expeditione cauſarum poſſint partes adire iudices ſuperiores, quando non ſtetit per iudices. Reſp. non poſſe, faciunt dicta per Abb. in capitulo venerabilis num. 10. de iudic. extat declaratio Sacræ Congregationis Concilij.

Octauo quæro, an acta originalia ſint tranſmittenda. Reſpon. extare declarationem Sacræ congregationis Concilij cauſis epiſcoporum præpoſitæ, quod acta originalia proceſſuum primæ inſtantiæ ad iudicem appellationis Notarius mittere non cogatur, niſi probabilis aliqua falſitatis cauſa, & ſuſpicio incidat, quæ iudicialiter obijciatur, & tunc terminata cauſa remittenda ſunt ad ordinarium, vt in ſuo archiuo conſeruentur.

Vltimo erit animaduertendum, quod ſi appellatio non ſuſpendit pronunciatum, vt in cauſis ſupra relatis, & admittitur appellatio ad effectum deuolutiuum tantum, literæ inhibitoriales erunt pro tranſmiſſione copiæ actorum tantum, ita etiam, quando appellatur ab indebita carceratione, non apponitur clauſula, quod interim nihil innouetur, quia per appellationem nõ impeditur impugnatio informationis, ſi vero appellatio admittitur de iure, etiam quo ad effectum ſuſpenſiuum, tunc in literis inhibitorialib. apponitur clauſula, quod appellatione pendente nihil innouetur, & innouata & attentata reducantur in priſtinum, & ſi coram Metropolitano appellans produxerit copiam ſententiæ, vel decreti ſuffraganei, a quo fuit legitime appellatum, erit inferenda in literis inhibitorialibus, quando vero appellans non producit, ſed in eius comparitione coram Metropolitano exprimit caſum a Conc. Trid. permiſſum appellandi, tunc vidi practicari, in literis inhibitorialibus inſeri comparitionem appellantis cum clauſula, quod veris exiſtentibus prænarratis, & ſi infra legitima tempora fuerit appellatum, tunc tranſmittere habet copiam actorum inhibendo in forma iudici a quo, cum

admonendo, vt ſi quid ei pro cauſæ inſtructione videbitur, poſſit ipſi iudici appellationis ſignificare: ſed modus inhibendi cum inſertione ſententiæ, ſeu decreti conſtito de legitima appellatione eſt tutior, & iuridicus ex prædictis, ſub num. 16. ver. 2. principaliter. Et vt nihil relinquatur intactum in hac appellationis materia, quæritur an Metropolitanus ad quem fuit legitime appellatum a grauamine illato ante diffinitiuam, corã quo fuit iuſtificata cauſa appellationis, conſtito de grauamine, poſſit cognoſcere de negotio principali, & prouidere quod ſtantibus grauaminibus cauſa remaneat. vide. c. vt debitus honor, in fi. de appell. c. i. in prin. & ibi gl. de for. comp. in 6. Bart. in l. eius qui nu. 10. ff. de appel. recip. Couar. pract. q. c. 9. ſub nu. 6. aut grauamen non fuit illatum, ſed comminatum, & tunc non poteſt retinere cauſam, ſed reuocato grauamine comminato, remittere cauſam, vt dictum fuit ſupra, ſub num 20 de appellatione a comminata tortura, vel excommunicatione. ſi vero non fuit pars grauata, debet ſtatim remittere, c. Roma. §. fi. de appel. in 6. limita niſi iudex a quo detuliſſet appellationi, tunc de neceſſitate non tenetur remittere. c cum appellationibus. eod. tit. in 6.

Steph. Quaranta V. I. D.

Sciendum eſt denique in hac materia appellationum extare decretum Sacræ Congregationis tenoris ſequentis.

Ad tollendas ambiguitates, & controuerſias iuriſdictionales, quæ inter appellationum, & prioris inſtantiæ iudices non ſine partium diſpendio, curſuque iuſtitiæ impedimento, & ſæpe cum ſcandalo oriuntur, Sacra congregatio cauſis Epiſcoporum præpoſita, facta prius relatione S. D. N. Clementis Papæ VIII. ac de Sanctitatis ſuæ mandato viuæ vocis oraculo deſuper habito, in hunc, qui ſequitur, modum ab omnibus, ad quos ſpectat in poſterum fieri, ac ſeruari debere mandauit, & mandat.

Metropolitani, Archiepiſcopi, Primates, aut Patriarchæ in ſuffraganeos, eorumve ſubditos non iudicent, niſi in caſibus a iure expreſſis.

Iidem, nec alij ſuperiores etiam Nuncij, vel Legati de latere ſpecificam facultatem maiorem non habentes, cauſas in curijs Ordinariorum, vel aliorum inferiorum Iudicum pendentes, ad ſe non aduocent, niſi per viam legitimæ appellationis ad ipſorum Tribunalia deferantur, tuncque appellantes ab inferiorum iuriſdictionibus quo ad alias cauſas eximere non poſſint.

Appellationes nunquam recipiantur, niſi per publica documenta, quæ realiter exhibeantur, prius conſtiterit appellationem a ſententia diffinitiua, vel habente vim diffinitiuæ, aut a grauamine, quod per diffinitiuam ſententiam reparari non poſſit, in caſibus a iure non perhibitis, per legitimam perſonam, & intra debita tempora fuiſſe interpoſitam, ac proſequutam.

Nec dum cauſa coram inferioribus iudicibus pendent, ante diffinitiuam ſententiam, vel vim diffinitiuæ habentem, de grauamine illato ſuperiores cognoſcere valeant licet citra præiudicium curſus cauſarum ſe id facere conteſtentur, nec ad hunc effectum liceat eis inhibere, aut ſimpliciter mandare, vt ipſis copia proceſſus tranſmittatur etiam expenſis appellantis.

Inhibitiones poſt appellationẽ ſicut pmittitur receptã, nõ concedantur, niſi cũ inſcriptione tenoris ſentẽtiæ, aut decreti diffinitiui, aut vim diffinitiui habẽtis, vel dãnũ per diffinitiuã irreparabile continentis, alias inhibitiones, & proceſſus

ceſſus & inde ſequuta quæcunque ſint ipſo iure nulla, eiſque impune non parere liceat.

Si appellans aſſerat, ſententiæ, aut appellationis exemplum culpa iudicis a quo, vel actuarij habere non poſſe, non ideo recipienda erit appellatio aut aliqua inhibitio concedenda, ſed eis tantum ad quos pertinet, iniungi poterit, vt ſoluta condigna mercede actorum exemplum authenticum appellanti intra breuem aliquem competentem terminum tradatur. Caueat tamen iudex a quo, ne, ſi vere appellatum fuerit in caſu appellabili, interim aliquid in præiudicium appellantis attentet, etſi per actum publicum, aut per teſtium depoſitiones conſtiterit, acta denegari appellanti, tunc mandato tradendi acta poſſit iudex appellationis adijcere, ne interim aliquid noui contra appellantem attentetur.

Ab executione decretorum S. Conc. Trid. aut viſitationis Apoſtolicæ appellationes a Metropolitanis non recipiantur, nec ſi epiſcopi virtute eiuſdem Sacri Concilij procedunt, vt Sedis Apoſtolicæ delegati in cauſis, quæ ſub eorum iuriſdictione ordinaria non comprehenduntur, ſalua tamen in hoc caſu Legatorum, & Nunciorum Apoſtolicorum authoritate.

In cauſis vero viſitationis ordinariorum, aut correctionis morum, quo ad effectum deuolutiuum tantum admittantur, niſi de grauamine per diffinitiuam irreparabili agatur, vel cum viſitator citata parte, & adhibita cauſæ cognitione iudicialiter procedit; tunc enim appellationi locus erit, etiam quo ad effectum ſuſpenſiuum.

Cum a grauamine quod per diffinitiuam reparari nequit, vt indebitæ carcerationis, vel torturæ aut excommunicationis etiam comminatæ appellatur, non niſi viſis actis, ex quibus euidenter appareat de grauamine, appellatio admittatur, aut inhibitio, vel prouiſio aliqua concedatur.

Cauſa appellationis pendente, appellans in eodem quo reperitur carcere, permanebit, quo ad iudex ad quem appellatum eſt, viſis actis, & cauſa cognita aliter decreuerit, & tunc ſi a iudicis ad quem decreto vim diffinitiuæ habente fuerit appellatum, nihil mandare, aut pro ſui decreti executione attentare poterit, donec per iudicem ſuperiorem aliud fuerit ordinatum.

Acta originalia proceſſuum primæ inſtantiæ ad iudicem appellationis Notarius mittere non cogatur niſi probabilis aliqua falſitatis cauſa, & ſuſpicio incidat quæ iudicialiter obyciatur, & tunc terminata cauſa remittenda ſunt ad Ordinarium; vt in ſuo Archiuo conſeruentur.

Cenſura eccleſiaſtica in appellantem prolata relaxari, aut nulla declarari per iudicem appellationis non poſſit, niſi auditis partibus, & cauſa cognita, tuncque ſi conſtiterit, eam iuſtam eſſe, ad iudicem qui excommunicauit, appellans remittendus eſt, vt ab ipſo iuxta ſacros Canones beneficium abſolutionis ſi humiliter petierit, debitamque emendationem præſtiterit, obtineat; ſi vero iniuſtam eſſe clare appareat ſuperior abſolutionem impendat, ſi dubitetur, honeſtius eſt, vt ad excommunicatorem intra breuem aliquem competentem terminum eidem præfigendum abſoluendus remittatur, licet etiam ſuperior hoc caſu idipſum per ſe præſtare iure poſſit.

Abſolutio ad cautelā nō niſi parte citata, & viſis actis, cū dubitatur de nullitate excōmunicationis ab homine prolatæ, vel a iure ſi occurrat dubiū facti,

vel probabile dubium iuris, concedenda erit, tuncque ad tempus breue cum reincidentia, & præſtita per excommunicatum cautione de ſtando iuri & parendo mandatis eccleſiæ tantum, & ſi iuxta formam a iure præſcriptam apparebit, quem ob manifeſtam offenſam excommunicatum fuiſſe, debitam etiam ſatisfactionem præſtare, & ſi ob contumaciam manifeſtam, expenſas pariter ſatisfacere, & cauere de iudicio ſiſti coram excommunicatore quis tenebitur, priuſquam ad cautelam abſoluatur.

A ſententia etiam diffinitiua contra verum contumacem prolata appellatio non recipiatur, nec inhibitio, aut alia quæuis prouiſio, quamdiu appellans in huiuſmodi vera contumacia perſtiterit, concedatur.

Romæ in Sacra Congregatione die XVI. Octob. 1600.

Alex. Card. Floren. Hiero. Agucchius Sec.

a *ADDITIO. Quod ab inquiſito de hæreſi poſſit appellari ad Metropolitanum tenet Zanch. in tract. de hære. c. 29. num. 3. & 4. Repert. inquiſ. in verbo appellare, quamuis de prouocando ad Metropolitanum non facile admittat. Franc. Pegna in direct. inquiſ. par. 3. commen. 31 fol 459.*

d *Dictis per D. Authorem adde, quod poſtulans abſolutionem ad cautelam non fatetur ſe excommunicatum. gl. recepta in c. venerabilem in verb. poſtulauerit de elect. Nau. conſ. 5. num. 13. de empt. & vend. neque inducit eius neceſſitatem. idem Nau. in conſ. 1. ne cler. vel monac. nu. 3. & abſolutionem ad cautelam an poſſit dare is, cui commiſſa eſt abſolutio ſimpliciter. Nau. in man. conf. c. 27. ſub nu. 178. qui tenet, quod nõ. Contrarium aſſerendo in Delegato cui committitur cauſa, faciendo differentiam inter commiſſionem abſolutionis ab excommunicatione, & commiſſionem cauſæ, quæ ſine abſolutione partium ad cautelam non ſatis commode poſſet tractari, de quo plenius per Cou. in c. alma mater. p. 1. § ſi. ſub nu. 8. Et in abſolutione ad cautelam requiritur licentia a Diœceſano loci quando fit ad partis inſtantiam, ſecus ſi ex officio procedit Pani in trac. de off. & pot. c. ſede vac. p. 2. q 6. nu. 6. & poteſt excommunicatus abſolui ad tempus, cum reincidentia Cou. in d. p. 1. §. 11. ſub nu 6.*

Denique de hac materia poſt primam editionem ſcripſit late Auth. theſauri Caſuum conſcientiæ lib. 2. c. 18 quibus adde Lancell. lib. 4 inſtit. Canon. in tit. de excomm. § ſi quis tamen. & ibi gloſ.

e *Extat declaratio Sacræ congregationis Concil. Triden. ad inſtantiam Epiſcopi Nicotaren. videlicet.*

An quod c. 10. ſeſſ. 24. de refor. dicitur quod epiſcopi tanquam Apoſtolicæ ſedis Delegati ius, & poteſtatem habeant &c. ita intelligendum ſit, vt poſſit epiſcopus declinare iuriſdictionem Metropolitani.

Congregatio concilii cenſuit non poſſe in caſibus illis, in quibus ante Concilium tanquam ordinarius poterat vti eodem iure, eademque poteſtate.

f *Iuriſdictio duplex aliquando in perſona vnius reſidet. c. ſuper quæſtionem. § ſi vero. & ibi Anch. de off. deleg. Menoch. de præſump. lib. 2. c. 16. & 17. & iuriſdictionem ordinariam, & delegatam habens videtur procedere illa, qua magis firmatur proceſſus Nauar. in conſ. 33. de ſentent. excommun. in antiq.*

Differt

Digitized by Google

Differt autem ordinarius a delegato tantum, quia abſolutio excommunicationis facta ab habente poteſtatem iure ordinario non ſeruata forma iuris valet etiam ante ſatisfactionem, non tamen facta a Delegato. Nau. in man. conf. c. 27 num. 57.

g *Epiſcopus cognoſcit de ſuſpicione Vicarij, eo tamen exiſtente in remotis cognoſcunt arbitri, ſicut cognoſcunt de recuſatione epiſcopi. Iacob Sbrozz. in tract de off. Vic lib. 3 q. 16.*

Acta tamen facta per iudicem recuſatum an ſint ipſo iure nulla. Ant. Gab. in tit. de iudiciis concl 5. Minado. deciſ. 27. & de attentatis poſt recuſationem iudicis Lancell in tract. de attent. par. 2 c 6. A decretis vero in cauſis ſuſpicionum non datur appellatio de iure regni. Vinc. de Franch. dec. 408

Quando epiſcopus litigat cum ſubdito, vel eſt ſuſpectus, eliguntur arbitri, Capic. deciſ. 137. a quorum ſententia appellari ad Papam tenet Maran. in 6. p. in verbo & quandoque appellatur. numer. 376. per gloſ. in c. ab arbitris. de off. deleg. in 6. ſed hoc procedit in arbitris delegati Papæ, non autem ordinarij, quia tunc non poteſt appellari ad Archiepiſcopum, vt eſt com. opin. Cara. in ritu M. C. Vic. 275. & tenet D. Quaranta ſup ſub. num. 19. verſ. itemquaro a delegato recuſati.

Hinc dubitari poteſt, an Epiſcopus ſit iudex legitimus in cauſa ſuæ eccleſiæ, ſeu ad epiſcopatum pertinente. Reſpondeo affirmatiue, prout expreſſe, & indiſtincte tenet gl. in c. ſi quis erga, verſ. priuetur. 2. q. 7. & Inn. in c. noſtri, nu. 1. de elect. Put. dec. 110. nu. 3. lib. 2. quam gloſſam communiter receptam fatetur Nauar. in conſ. 20. ſub num. 9. de reſcrip. in nou. & eſt comm canoniſtarũ ſententia, de qua teſtatur Rebuf. in tract. de reb. eccl. non alie. q. 78. c. 8. num. 4. & 5. Quam concluſionem declara primo, vt tamen conſultius ſit alij cõmittere, in quo omnes concordare aſſerit Alberic. in rub. C. ne quis in cauſa ſua num. 3. Secundo declara, vt non procedat, quando commodum venit ipſi epiſcopo applicandum ex Panor. in c. venerabili, nu. 4. de cenſib. Tertio declara vt poſſit nihilominus recuſari, & propter præſumptam affectionem vti ſuſpectus allegari, vt poſt Abb. Franc. & Dec. in c. poſtremo. de appel. concludit Stepha. Aufrer. in tract. de recuſat. num 8. ex com. & veriori opinione Maranta. in Spec. aduocat. par. 6. in actu princip. num. 51. Cæſar de Graſ. in dec. 4. num. 1. ſub tit. de excep. & Capyc. dec. 237. num. 6.

b *Tenor vero declarationis eſt, An quod decreto ſacri Concil. Triden. ſeſſ. 13. c. 1 de refor. & alio ſeſſ. 24. c. 20. de refor. dicitur de grauamine, quod per appellationem a diffinitiua reparari non poteſt, intelligi poſſit, & debeat de grauamine indebitæ carcerationis.*

Sanctiſs. D N. audita relatione Congregationis concilij declarauit ita eſſe intelligendum, & ideo ab huiuſmodi grauamine appellari poſſe, & ordinarium teneri huic appellationi deferre, & teneri proceſſum transferre ad iudicem appellationis, interim tamen reo manente in carceribus, donec iudex appellationis cauſa cognita aliud iuſſerit.

Carcerati ſine proceſſu appellatio a Metropolitano cognoſci poteſt, dummodo non impediat exequutionem correctionis, eadem Sac. Congregatio cenſuit, hactenus verba declarationis.

K *In quibus caſibus poteſt inferri tortura Carau. in tit. Mag. Cur. Vic. 41. num. 13. idem in rit. 259. ſub num. 11. tenet, & probat, quod a decreto de torquendo admittatur appellatio, & tortura ſuſpendatur etiam antequam per iudicem ad quem inhibeatur. nam licet regulariter appellatio ab interloquutoria non liget manus iudicis a quo, antequam inhibeatur, vt in c. non ſolum de appell. in 6. limitatur non procedere in ea interloquutoria, quæ infert grauamen irreparabile, vt iſta de torquendo, & ampliat prædicta procedere non ſolum, quando tractatur de eruenda confeſſione, ſed etiam ſi tortura inferatur ad eruendam reſponſionem affirmatiue vel negatiue ampliando etiam quando appellatur a cõminatione torturæ, vt ligentur manus iudicis ſicut per appellationem a decreto de torquendo, & grauamen irreparabile dicitur omnis actus irretractabilis ferens ſecum exequutionem in inſtanti, vt excommunicatio, carceratio, tortura, & alia huiuſmodi, quæ continent factum, quod infectum eſſe non poſſet. l. in bello. §. facta ff. de cap. & poſt. reuer. ideo illud grauamen irreparabile cenſetur. Doc. in l. quod iuſſit. ff. de re iud. Diaz. reg. 30.*

Idẽ iudicium ſit de grauamine reparabili, ſed cũ magna difficultate, ꝙ de irreparabili.

Amplia vt idem iudicetur, quando grauamen eſſet quidem reparabile, ſed cum magna difficultate, aut præiudicio partis, vt nec tunc iudex procedere poſſit, Felin. in c. accepimus, nu. 5. de fide inſtrum. Duen. reg. 52. limit. 13. nu. 13. Menoch. in comment. de adipiſc. poſſ. remed. 1. nu. 866. Lancell. in tract. de attentat. par. 2. c. 12. lim. 1. nu. 104. Hier. Gonzalez in commen. ad reg. 8. Cancell. gl. 9 §. 1. f. 282. nu. 187. qui alios etiam caſus refert.

Dicitur etiam decretum habere vim diffinitiuæ, quando epiſcopus ſuffraganeus petierit remiſſionem cauſæ, & Archiep. declaraſſet ſe iudicem competentem, & ab hoc decreto ſuffraganeus appellaſſet, quo caſu non poterit Archie. ad vlteriora procedere, quia talis interloquutoria habet vim diffinitiuæ, ſecus vero ſi ad inſtantiam rei hoc decreuiſſet, vt per Caran. in d. ritu. 259. in fi. vbi allegat Rebuf.

In hac materia appellationis addendo omnibus prædictis ſciendum eſt, quod appellatio debet fieri coram iudice a quo infra decem dies, niſi ſit abſens, vel adeſſet iuſtus metus, quia tunc coram iudice ad quem, vel extraiudicialiter coram Notario, iudice, & teſtib. c. fi. vbi Zab. de app. Maran. in 6. p. in verbo, & quandoque appellatur num. 133.

Item inhibitio ſuperioris legitime interpoſita cum cauſæ cognitione, & pars citata ligat manus iudicis, alias ſecus. Maran. in d. 6. p. numer. 207.
Proſ. de Aug. V. I. D.

21 *An propter negligentiam epiſcopi deuoluatur iuriſdictio ad Archiepiſcopum.*
22 *An extra cauſam negligentiæ.*
23 *Quænam poſſit Archiepiſcopus exercere in ſua prouincia ſuffraganeas & in locis exemptis ſuæ diœceſis, & prouinciæ.*

21 DEcimanona authoritas eſt, † vt propter negligẽtiam epi deuoluatur
in poteſtas ad Archiepiſcopũ, 9. q. 3. vbi gl. in ſum & in c. fi. in verbo negligeres, quæſt. eadẽ, ac in c. paſtoralis, ĩ prin. de off. ord. in c. ſicut olim, de accu. in c. 1 de ſup. negl. præl. in ſexto. Hoſtien. in ſum. de off. ord. ſub n. 7. Abb. ĩ c. quãto n. 6. de off. ord. Gem. & Franc. in c. venerabilib. §. ſane, de ſent. excõ. in 6. notant

6. notant ex eo tex. quòd Archiepiſc. habet iuriſdictionem in ſubiectos ſuffraganei, ſi ſuffraganeus negligit facere iuſtitiam, & hanc eſſe comm. opin. dicit Abb. in c. graue, nu. 9. de off. ord. Fel. in d. c. paſtoralis, nu. 6. & qđ negligentia ſit iuſta cā priuandi aliquē exercitio, & modo probandi negligentiā, vbi a iure, vel ſuperiore non eſt præfixum tp̄s, Fel. ponit in c. irrefragabili, de off. ord. Sed contra prædictam cōem opin. tenet Abb. in c. ſi quis cōtra clericum. nu. 7. de for. cōp. & in repet. eiuſdē. qui a nu. 40. vſque ad 42. late examinat, & cōcludit quod ep̄o pro ſuis exceſſib. excōicato, vel iuriſdictionem exercere negligente, eius iuriſdictio regulariter ad Metropolitanum non deuoluitur, quamquam in caſu negligentiæ ad iuſtitiam miniſtrandam eundem compellere valeat. In prælatis vero epiſcopis inferioribus quo ad ipſum, ſecus eſt cēſendum, & ex hoc infert corollarium, quod pinguius ius habent epiſcopi in ſubditos ſuorum ſubditorum, quam archiepiſcopi in ſubditos ſuorum ſuffraganeorum, idem tenet Abb. in d. c. paſtoralis, in prin. num. 10. & 12. in c. ex parte nu. 17. de conceſſ. præben. in c. auaritiæ, nu. 6. de præben. in cap. ex frequentibus. nu. 10. de inſtit. in c. cum Bertold. nu. 10. de ſent. & re iudi. in d. c. graue num. 9. de offic. ord. & in c. nullus, de iure patro. ſimiliter dicit, quod Archiepiſcopus non ſuccedit data qualibet negligentia, ſed tantum in caſibus a iure expreſſis; vnde licet regulariter poſſit compellere epiſcopum ad officium ſuum debite exercendum, non tamen ipſe ſuccedit in exercitio, & notat ēt Gemin. in cap. 1. num. 5 de ſupp. negli. præl. in ſexto, & ſic maior eſt iuriſdictio Archiepiſcopi in ſuffraganeos, quam in ſubditos ſuffraganeorū, Anchar. notat. in d. c. paſtoralis in princ. Card. Alexand. in c. de ijs 12. diſt. propter negligentiam ergo ſuffraganeorum non deuoluitur actus ad Archiepiſcopum, ſed vniuerſus mundus tenet oppoſitum, vt refert Felin. in d. c. paſtoralis, qui dicit opinionem Abbatis eſſe nouam, & tuendo communem, tria pro ea conſiderat, cuius dictis adde, quod non conuincitur iudex de retardata iuſtitia, niſi fuerit ter requiſitus. Gram. in conſ. crim. 54. nu. 7. Bauer. in tract. de mora. par. 1. niſi in prima interpellatione recuſaret, tunc vna ſufficit. & ſequitur Rebuff. in tract. concordatorum, in rub. de friuolis appellat. vbi concludit eſſe communem opinionem, quod quando quis nō poteſt habere iuſtitiæ complementum a ſuo iudice, appellare poteſt ad immediate ſuperiorem poſt trinam monitionem iudici factam, & iudex negligēs circa ea quæ ſibi incumbunt, tenetur ad intereſſe, vt per Rebuff. in loco prælallegato poſt gloſ. in cap. dominus noſter 23. q. 2. & aduerte, quod Abb. in d. c. ſi quis contra clericum, loquitur quando quis vult adire Archiepiſcopum per viam querelæ, & dictum ſuum dicit Abba. non procedere in caſibus exceptis, vt in abſolutione ab excommunicatione, c. ad reprimendam, de off. ord. c. ſacro, de ſent. excom. gloſ. in c. qua fronte, in verbo conquerentur, de appell. & in correctione criminum, c. Romana, §. notoria, de cenſ. in ſexto, qui tex. procedit etiam ſi Archiepiſcopus non viſitat. Abb. in c. ex frequentibus, nu. 10. de inſtit. vtroque enim caſu mora affert periculum in illa Abb. in d. repetitione c. ſi quis contra, nu. 40. de foro comp. ex qua ratione infertur quod licet Archiepiſcopus non poſſit ipſe dare licentiam, vel conſentire, ſed tantū compellere epiſcopum ad conſentiendum, tamen ſi cauſa eſt multum fauorabilis propter aliquod bonum emergens, quod bonum aliter non ſuccederet, poteſit etiam ipſe dare licentiam, vel cōſenſum præſtare. Lamb. de iure patr. lib.

1. par.

1.par.2.ar.20.quæſt.1.princ.num.21. fol.123. vbi pro ornatu d.cap.nullus, de iure patron. late tractat, quando aliquis habens conſentire non vult conſentire, an poſſit adiri ſuperior, vt illum compellat, ad conſentiendum vel ipſe conſentiat, & concludit, quod quotieſcunque conſenſus eſt præſtandus per inferiorem prælatum Epiſcopo iura epiſcopalia habentem, poteſt epiſcopus adiri in omni caſu, vt vel compellat inferiorem prælatum ad conſentiendum, vel ipſe conſentiat, & ratio eſt in epiſcopo verſus ſubditos prælatos, quia ipſe habeat intentionem ſuam fundatam de iure ſuper omnes exiſtentes in diœceſi c.omnes baſilicæ 16 q.7. gloſ. in cap. ſane.& in c.ſicut videre, de exc.præl.& in cap.quamquam in verbo loci ordinario de vſu.in 6. c.cum contingat, de foro comp. & res, de facili reuertitur ad ſuam priſtinam naturam c.ab exordio 36.diſt. Secus tamen eſt in Archiepiſcopo qui non poteſt ſupplere negligentiam epiſcopi, niſi in caſibus a iure expreſſis per d.cap.paſtoralis, prout etiam ſupplet in caſu inſtitutionis in quo poteſt recurri ad Archiepiſc.quando Epiſc.nō vult inſtituere, qui præfiget terminum, infra quē ſi non inſtituit ipſe ſupplebit. Abb.in d.c.ex parte, nu.17.de conceſſ.praben. & vltra rationem Abb. poteſt dici, quod ille caſus eſt expreſſus a iure ſcilicet in collatione beneficiorum, vel inſtitutione vt epiſcopo negligente Archiepiſcopus ſuccedat per cap.2.de conceſſ. praben.c.cum in cunctis. in fine.de electio.d.c.ex parte, de conceſſ. præb. Rocchus de iure patron. in verbo pro eo, quod diœceſani conſenſu.nume.16 Lamb.vbi ſupra, & in quæſt. ſeq. & lib.2.par.2.art.17.quæſt.8.princ.fol.191.& eodem lib.2.part.3.art.7.quæſt.7.prin.fol.217.qui in præcedenti artic.6.num.4.ponit multos caſus, in quibus ſuperior poteſt præfigere tempus, vbi tempus a iure non eſt præfixum habenti facere actum, & ſi infra illud tempus ille actus non fuerit factus, ipſe ſuperior ſupplebit, ſi tamen epiſcopus habens conſentire noluerit conſentire ex iuſtis cauſis, & ſuperior aditus non vult eum in illis adire, ſed loco ipſius vult conſentire, epiſcopus, vel habens conſentire poteſt appellare ad ſuperiorem ſuperioris ſui Lamb.in d.artic.20.num.13. fol.123. & ſecundum communem opinionem infertur quod ſi ſuffraganeus eſt negligens exhibenda iuſtitia, & ſubditus cōqueritur Archiepiſcopo de ſuffraganeo, qui noluit procedere, tali caſu deuoluitur poteſtas ad Archiepiſcopum, vt tamen quo ad hoc nulla reſtet obiectio, conſulit Hoſtien.in d.cap.1. de ſupp.negl.præl. in ſexto, vt Metropolitanus remittat ſubditum ad ſuffraganeum aſſignans ei certum terminum competentem, infra quem iuſtitiam reddat, quo elapſo ſi hoc non fecerit, debet Archiepiſcopus definire, & vt epiſcopus monitionem negare non poſſit, fiat de præſentatione literarum publicum inſtrumētum, pro hac opinione Hoſtien. quæ eſt communis, inquit Felin.in d.capit. paſtoralis, de offic.ord. facit diſpoſitio Concil.Trident.ſeſſ.24.cap.20.§.legatus.& ritus 10.Cur. Archiep.Neap.& ibi Alber. Oliua.Frec.de ſubfeu.libro ſecundo authori.11.Card. Alexand. etiam dicit in ſum.9.q.3. quod ſi ſuffraganeus eſt negligens, vt non ordinet, vel excōmunicet, vel condemnet quos debet, & generaliter non facit ea, quæ debet, & admonitus non emendauerit, tunc Archiepiſcopus inuito eo ſupplebit vices eius, ſcilicet quod in parochia eius ordinabit clericos, inſtituit in eccleſiis, excommunicabit, abſoluet, & damnabit ſecundum Hugonem, idem Car. etiam in d cap.fin. 9.q.3. notat quod epiſcopus non debet eſſe negligens in diœceſi ſua, ſed facere ea, ad

quæ

quæ tenetur, vt puta ordinare clericos, iudicare & alia diſponere ad quæ tenetur, alias Metropolitanus defectum vel negligentiam ſupplere poteſt, idẽ tenet Berta. de epiſcop. lib. 4. par. 2. q. 44. & ſic dicta 9. q. 3. abbreuiatur vt ponitur in principio voluminis decreti, vbi quæritur, an liceat Archiepiſcopo clericos ſui ſuffraganei abſoluere, vel damnare, & quod non niſi data negligentia, vel appellatione interpoſita. excluſa ergo negligentia, vel appellatione non poteſt Archiepiſcopus ſe intromittere, vt quando epiſcopus aduerſus monitionem Metropolitani allegaret cauſam rationabilem præſertim contra promouendum etiam extraiudicialiter ſibi notam arg. c. ad aures. de temp. ordin. & Concil Trident. ſeſſ. 14. c. 1. & ſeſſ. 23. c 8. de refor. dum dicitur quod vnuſquiſque a proprio epiſcopo ordinetur, & alius epiſcopus non poteſt ordinare niſi eius probitas, & mores ordinarij ſui teſtimonio commendetur ſub pœnis ibi expreſſis. Sed ſi epiſcopus ſuffraganeus non allegaret cauſam rationabilem, & perſona promouenda eſſet idonea de vita, moribus, doctrina, ac arctata ratione beneficij curati, & adeſſet vrgens neceſſitas eccleſiæ, & in loco eſſet magna penuria presbyterorum, periculum etiam eſſet in mora ob ſalutem animarum, circa adminiſtrationem ſacramentorũ, & non adeſſet copia temporis conſulendi ſummum Pontificem ad maiorẽ cautelam, crederem attentis prædictis circumſtantijs, ac negligentia epiſcopi præuia monitione, & capta informatione de prædictis omnibus per Metropolitanum tunc poſſe ordinari ſubditum ſui ſuffraganei, & ita procedere prædicta. idem dicendum ſi epiſcopus eſſet in remotis partibus, & nõ adeſſet copia temporis recurrendi ad ipſum, vel ad ſummũ Pontificem, & Vicarius eſſet negligens in concedendo licentiam ordinandi attentis terminis prædictis. Præterea ex hac communi concluſione deducitur quod Archiepiſcopus poteſt aſſignare terminum epiſcopo vt conſtituat ſibi Vicarium, vel
n officialem, n quo elapſo Archiepiſcopus ſupplebit. Abb. in c. quoniam, de off. ord. ſi tamen epiſcopus eſt in diœceſi, & poteſt omnia epiſcopalia munera obire, non tenetur habere Vicarium. gl. Ioan. Paul. Lancel. in lib. 1. inſtit. iur. cano. in tit. de off. Vicar. in verbo non poteſt. Vlterius infertur quod in exequutione vltimæ voluntatis epiſcopo negligente ſuccedit Archiepiſcopus. Abba. in d. c. paſtoralis, in prin. Lancel. Corrad. in temp. omn. iudic. lib. 2 c. 4. ſub num. 22. Item Archiepiſcopus ſupplet negligentiam prælati, regularis perſonæ ſuæ prouinciæ, ſi poſt eius monitionem non reuocauerit ad clauſtra c. quanto, vbi Abb. de off. ordi. Quæro quid ſi in terminis c. omnis vtriuſque ſexus, de pœn. & remiſſ. epiſcopus malitioſe recuſauerit dare licentiam alteri confitendi, an poſſit Archiepiſcopum adire, Reſp. prout in gl. in d. cap. in verbo obtineat. Item quæro quid ſi epiſcopus eſt exemptus. Reſp. ꝙ Metropolitanus non ſupplet negligentiam epiſcopi exempti, Abb. in cap. 2. num. 8. de conceſſ. præb. prout erat epiſcopus Adonen. qui non recognoſcebat alium ſuperiorem niſi Papam, cui eſt directa decretalis in c. nullus de iure patro. & ideo de Papa ille tex. loquutus fuit dicit Lambert. in d. art. 20. nu. 9. f. 122. vbi nu. 15. ponit, quando dicatur negligens, & neglectus, & habetur per Gem. in c. eccleſiæ nu. 12. de ſuppl. negli. præla. in ſexto. Quæro etiã quid ſi capitulũ Sede vacante negligens eſt? Reſp. Quod nedum Archiepiſcopus ſupplet negligentiam epiſcopi, ſed etiam capituli cathedralis eccleſiæ vacantis deputando viſitatorem iuxta diſpoſitionem c. fi. de ſuppl. neglig. prela. in 6. Abb.

Digitized by Google

6.Abb.in c.1.ne ſede vacan.& vide gl.in clem.2.in verbo capituli.de hæret.

22 Quarto † etiam,quid extra caſum negligentiæ? Reſp.quod in caſum extra negligentiam non ſuccedit Archiepiſcopus, ſi epiſcopus ex ſuis culpis fuerit excommunicatus, nam tunc iuriſdictio ipſius ſuffraganei excommunicati ad Metropolitanum non deuoluitur c.1. de ſuppl.negl. prælat. in 9. ſed ad Papam,vt ibi per Gem.& Do.vbi aſſignant rationem,quia negligens peccat in iuriſdictionem,ideo ad proximum ſuperiorem deuoluitur,non ſic ex alia cauſa,epiſcopo vero a paganis, vel a ſchiſmaticis capto,non Archiepiſcopus, ſed capitulum adminiſtrat.c.3.d.tit.in 9. & ratio ponitur in tex. Quod amplia etiam in abſentia epiſcopi remota,qui non prouidit de Vicario,vt Capitulum ſuccedat,Card.Zab.in clem.vnica. ſub nu.17. de off.Vicar.Vitali. in clem.1.§.volumus,nu.17. de for.compet. facit etiam tex.in c.vnico.§.fi. ne ſed.vac.in 6. ita fuit in voto pro Capitulo noſtro Neap.mortuo Vicario, exiſtente Archiepiſcopo in Polonia.

ADDITIO. Quod propter negligentiam epiſcopi deuoluatur iuriſdictio ad Archiepiſcopum, tenet etiam Afflict. in c.Imperialem.§.præterea nu.33. de probi ſeu alie. per Feder. & qualiter conſtare debeat de negligentia, vide eundem in c.1 ſi de inueſti.feu inter dom.& vaſal nota 13.in fi & propter negligentiam ſolam non deuoluitur iuriſdictio ad Archiepiſcopum, niſi poſt terminum aſſignatum per Archiepiſcopum, quando tamen crimina non ſunt notoria,Paui.de viſita p 2 q.5. Item ſi epiſcopus nòn vult exhibere auxilium iudici ſæculari, poteſt adire Metropolitanum, vt illum cogat auxilium præſtare ad exequutionem ſententiæ,vt eſt communis opinio Couar.c.10.pract q ſub nu. 10.Et an epiſcopus poſſit cogi ab Archiepiſcopo ad pronunciandum, vide Bal. in l.1 num.18.C.quom.& quando iudex poſt gl. fi in c.admonet. de renunc.Tu dic,quod ſi cauſa eſt in expeditione,vel retardat expeditionem,tunc ad inſtantiam partis poteſt moueri ab Archiepiſcopo, cum termino, alias eo elapſo, & nulla ſubſiſtente cauſa rationabili poterit ipſe Archiepiſcopus procedere. Nec poteſt epiſcopus ſe tueri termino biennij, dato per Conc.Trid in præal.ſeſſ.24 c. 20.quia in eodem c in § legati quoque.expreſſe cauetur, quod negligente epiſcopo,eoque prius requiſito iudex ſuperior poteſt procedere, & ratio eſt, quia illa retardatio expeditionis: præſertim ſi reus detinetur in carcere,continet grauamen irreparabile a quo poteſt appellari, carcer enim ſemper grauat.Bald in l. 2 nu.6.& 7.C.de epiſc. audien & ſupradictum eſt autho.8. & in hac authoritate 19 & nō debet reſultare iniuria,vnde iura naſcuntur.l meminerint.C.vnde vi.ac inducta in fauorem non debent retorqueri in odium.l.quod fauore C de legi. Item per negligentiam epiſcopi in collatione beneficij deuoluitur collatio ad Archiepiſcopum poſt ſex menſes.c.2.de conceſſ.præben Limita in beneficio Curato,ad quod ſi patroni præſentauerint, & præſentatus per examen fuerit approbatus, tenetur epiſcopus inf. duos menſes inſtituere, alias poterit Archiepiſcopus ex Bulla Pij V. incip. In conferendis, ſed eo caſu ego conſulerem. vt prius certioretur ordinarius ad dicendum cauſam, quare non debeat fieri inſtitutio ab Archiepiſcopo, vt ipſe tutius procedere poſſit.

Amplia non ſolū in negligentia ſed ēt in recuſatione, vt quando eps negaret diſpenſare, vbi patet ratio diſpenſandi, vt eo caſu poſſit adiri Metropolitanus, vel alius Superior.Burgaſ.in tract.de Irregu.p.2.fol.28.ſub rub.quæ diſpenſatio dicatur debita,facit tex.cum gl.in c.exigunt.1.q.7.& in c.Domino ſancto. 50.diſt.

50.diſt. & c. nullus. de iure patr. & tunc debet remittere ad ſuffraganeum vt diſpenſet quo recuſante, vel negligente, tunc ſuperior diſpenſabit. Burg. in d. tract. par. 3. in tit. de diſpenſatione Archiepiſcopi fol. 77. & quando liceat diſpenſare vltra Burg. vide Rebuff. not. in praxi beneſi. par 2. ſub tit. de diſpen. ad plu. benef. a num. 43. ad 62. Et prædicta de diſpenſatione intellige iuxta terminos relatos ſatis notobiliter conſideratos in præſenti authoritate ſcilicet exiſtente neceſſitate, & nouita ſimpliciter. Item amplia in monitionibus excommunicationum, quæ fiunt ad finem reuelationis, vt ſi epiſcopus eas denegaret, liceat parti appellare ad Metropolitanum quamuis reſideat in eius arbitrio illas concedere per Conc. Trid ſeſſ. 25 c. 3. & ita practicatur. A commiſſis enim arbitrio iudicis ſi partem lædit, aut grauat, appellari poteſt, dictum fuit ſupra autho. 18. ſub numero 18 etiam ſi fuerit datus breuis terminus ad reuelandum Nauar. conſ 11. de offic. ordin. in nouis. vbi etiam ſi obſcuritatem, vel repugnantiam contineant.

n *Hæc quæſtio, an epiſcopus teneatur conſtituere Vicarium, diſputatur ad partes per Iacob. Sbrozz in tract de Vica epiſ. lib. 1. q 46. & concludit pro parte affirmatiua, quod ſaltem tenetur habere Vicarium in ſpiritualibus generalem, ſed tutius eſt, vt etiam in temporalibus; Et, quanam ſignificent iſta verba, In ſpiritualibus, & temporalibus, declarat gl. in c. auaritia de elect. in 6. & quod poſſit Archiepiſcopus conſtituere Vicarium epiſcopo negligente tenet idem Sbrozz d. lib. 1. q 57. & Nauar conſ. 4 de off ord. in antiq.*

23 XX. authoritas eſt, † nam in concernentibus totam prouinciam poteſt Archiepiſcopus exercere iuriſdictionem in ſubditos ſuffraganeorum, vt in tollendo prauam conſuetudinem. cap. ad extirpandas, & cap. fi. de fil. preſbyt. cap. ex frequentibus, de inſtit. c. in tantum, de ſimo. c. perniciosus, vbi Abb. de celebr. miſſ. Abb. in cap. paſtoralis, in prin. de offi. ordi. & ibi Fely. numer. 7. & iſte eſt caſus, in quo Archiepiſcopus exercet iuriſdictionem in diœceſi ſuffraganeorum ſuorum. Abb. in d. c. ex frequentibus. num. 4. & 10. verſ. tertia ſolutio & Hoſt. in cap. 1. de ſuppl negl. prælat. in 6. dicit quando peccatum eſt vniuerſale. ſcilicet; quia per vniuerſam prouinciam frequentatur, ſolicitudo enim totius prouinciæ Archiepiſcopo commiſſa eſt c. cleros. 21. d. facit tex. in c. ea noſcitur. de his quæ fiunt a prælat. ſine conſen. cap. c. tuarum. de priuileg. c. quoniam 75. d. gl. in d. c. paſtoralis. de off. ord. Gemi. in c. ſi in princ. num. 9. de effic. deleg. in 6. & gerit ſolicitudinem vniuerſaliter nõ particulariter Butr. d. c. paſtoralis.

XXI. authoritas eſt, quod Archiepiſcopus, cum in prouincia ſuã iuriſdictioné exequitur, poteſt punire ſubditos ſuffraganei notorios iniuriátes ſibi, & nuncijs, & familiæ ſuæ, iam ſi ob id ſua iuriſdictio impediatur, quã non, tex. eſt not. in c. 1. de pœn. in 6. & de iudice quod poſſit procedere contra impedientes eius iuriſdictionem, vide cap. 1. de off. deleg. & ibi gloſ. & in c. cùm voluntate. §. fin. in verbo. Ratione officij. de ſent. excom. & in extrauag. vnica Ioan. 22. de priuil. in verb. impediatur officium faciunt dicta per Vincent. de Franc. deciſ. 147. poſt Paul. de Caſt. in l. addictos, C. de epiſc. audien. officiales & miniſtri Archiepiſcopi ipſum repræſentant gl. in extrauag. Ioan. 22. de pœnis in verſ. calcata reuerentia. & de prorumpente contra iudicem, vt arbitrio ſuperioris puniatur, vide cap. dilectus, de pœnis, vbi Abb.

ADDI-

Digitized by Google

ADDITIO Nec erit tunc iudex in cauſa propria, ex quo factum eſt notorium, & non requiritur cauſæ cognitio cap. manifeſta. 2. quæſt. 1. capitul. cum ſit Romana de appellat. cap. euidentia, & ibi gl. de accuſ. cum aliis concord. Sed erit potius exequutor iuris; vt per Inn. & Card. Zabar. in c. ex parte, de verb. ſign. per Gem. & Franc. in d. cap. 1. de pœn. in 6. & ideo nec poterit vt ſuſpectus recuſari, c. nouit, de appell. & aſſerunt prædicti Doct. vbi ſupra. Hoc autem intelligit, & not. limitat Abb. in cap. cum veniſſent ſub nu. 8. de iudic. quando pro illo delicto, ſeu iniuria eſt certa pœna in iure expreſſa, ſecus ſi venit imponenda arbitrio Iudicis, quia tunc in arbitrando poſſet excedere modum, & per conſequens non diceretur merus exequutor, exequendo ſimpliciter iuris diſpoſitionem, ſed iudex, & poterit vt ſuſpectus recuſari ex allegat. ibi per eum, quia nulla ratio patitur, vt quis iudicet in cauſa propria, cum ſit res valde iniqua, vt in rubr. C. ne quis in ſua cauſ. & tunc debet committere non ſuſpecto, per ea quæ fuerunt dicta anth. 18. ſub num. 19. Et Prælatus poteſt punire iniuriam propriam etiam occultam quando procedit extraiudicialiter per viam correctionis & impoſitionis cuiuſdam pœnæ, vel pœnitentiæ ex his, quæ notantur in c. & qui emendat. & ibi gloſ. 45. d. & ſentit expreſſe Abb. in d. c. cum veniſſent ſub num. 12. Et poterit Archiepiſcopus etiam iniurias occultas punire, dummodo de illis conſtare poſſit ſecundum Hoſt. & Archid. in d. c. 1. de pœn. in 6.

XXII. authoritas Metropolitani eſt, vt puniat deuiantes a cõſuetudine Metropolitanæ eccleſiæ in diuinis officijs. c. de ijs. 12. diſt. ſuam enim Metropolim tenetur ſequi eccleſia ſuffraganea. c. altaria, el primo, de conſecrat. diſt. 1. c. Inſtitutis. de conſecr. d. 2. gl. in cap. penult. de celeb. miſſ. cap. fi. de ſponſ. duor. & facit tex. in cap. dilectos. el 2. de ſimo. & in c. 1. de poſtu. prælat. & ſic nota caſum, in quo Archiepiſcopus iudicat inter ſubditos ſuffraganei, videlicet, quando agitur de modo officiandi. & ratio poteſt eſſe, quia concernit totum ſtatum prouinciæ, in quibus Archiepiſcopus habet iuriſdictionem. cap. ex frequentibus. de inſtit. Gemin. notat in d. cap. de ijs. quem ſequitur Card. Alex. ibidem dicens, quod cum modus publicus officiandi debeat eſſe in tota prouincia vniformis, talis modi obſeruantia, & violatio reſpiciunt totã prouinciam, & ipſum Archiepiſcopum, & pro talibus poteſt Archiepiſcopus punire ſubditos ſuffraganeorum ſuorum, niſi eccleſiæ prouinciæ haberent ſpecialem conſuetudinem rationabilem Sylu. in verb. Archiepiſcopus ſub num. 2. ſed hodie attenduntur conſtitutiones Pij V. ſuper recitatione Romani Breuiarij, in c. quod a nobis poſtulat. Datu Romæ 6 Id. Iul. 1568. quæ eſt impreſſa in Breuiarijs, & in Bullario fol. 1031. & altera Conſtitutio eiuſdem Pij de Miſſalis Romani ex Decreto Conci. Trid. reſtituti approbatione. incip. quod primum. Datum Romæ prid. Id. Iul. 1570. quæ eſt impreſſa in Miſſali, in Bullario, fol. 1099. In matrimonio etiam debet conſuetudo Metropolitanæ eccleſiæ attendi. c. 3. de cogn. ſpiri. ſed quo ad illum text. attenditur Concil. Triden. ſeſſ. 26. c. 2. de reform. matr.

XXIII. authoritas eſt, nã Metropolitanus ad querelam epiſcopi tanquã delegatus Papæ, procedit contra canonicos ſui ſuffraganei ceſſantes a diuinis abſque cauſa rationabili, & manifeſta c. irrefragabili §. ceterum. de off. ordin.

ADDI-

ADDITIO Ceſſatio a diuinis nil aliud eſt, quam ſuſpendere organa miniſtrorum, vt in eccleſia non celebrẽt, & eſt quid facti Abb. in cap dilectis. de appel. & de hac materia ceſſationis a diuinis habetur in cap. canonici. & c. quamuis de offic ordin. in 6. de qua etiam multa vtilia tradit Aluarez in ſpeculo iuris Canon ac Cæſarei c. 37. de eccleſ. interd. & de ratione quare ipſe epiſcopus non corrigat hunc exceſſum ſuorum canonicorum, vide per Inn & alios doct. in d. §. ceterum.

XXIV. authoritas eſt, quãdo crimina ſunt notoria poteſt Archiepiſcopus punire ſubditos ſuffraganeorum in tota prouincia c. 1. §. notoria, de cẽſi. in 6. qui tex. procedit etiam ſi Archiepiſcopus non viſitat. Abb. in c. ex frequentibus. nu. 10. de inſt. quando tamen epiſcopus eſt negligens. Silueſt. in ver. Archiepiſcopus. ſub num. 3. in fi. ſed in criminibus notorijs, & de quibus ſolum laborat infamia, non poteſt Archiepiſcopus procedere, ſed debet compellere epiſcopum vt inquirat, & puniat. Spec. de viſitat. ſub num. 29. & ſi epiſcopus tunc non procedit in puniendõ eius ſubditos, tunc poteſt Archiepiſcopus. Paul. de viſita. par. 2. q. 5.

XXV. authoritas eſt, quia Archiepiſcopus poteſt exercere iuriſdictionem in prouincia cõſuetudine ſibi permittente, vnde licet Archiepiſcopus regulariter non poſſit exercere iuriſdictionem in prouincia in ſubditos epiſcopi ſuffraganei c. 1. de for. comp. in 6. niſi in caſibus in iure expreſſis per gloſſ. in c. paſtoralis de off. ord. & in ſum. 6. q. 3. & in ca. conqueſtus. ea. q. inter quos eſt, quando conſuetudo hoc tribueret d. c. 1. de for. comp. & c. 1. de pœnis in 6. vbi Gem. & Franc. notant.

ADDITIO Ex quo enim quis eſt in poſſeſſione per aliquod tempus ſine controuerſia dicitur pacifice poſſidere, ita quod ſit in ea conſeruandus. Card. Zab. declarando dictum Hoſtien in capit. duo ſimul. de offic. ord. & ex hoc inducitur conſuetudo, quæ conſuetudo tribuit iuriſdictionem. capit conqueſtus. 9. queſt. 3. capit. cum contingat. de for. competen. l vltim. C. de emancip. liber. limita vt non poſſit Archiepiſcopus vel alius Prælatus conſuetudine acquirere illa quæ tendunt ad honorem, quæ communiter non conceduntur eccleſiis, ſine priuilegio Apoſtolico, vt probatur in capit. contra morem 109. diſt. vel ſi vellet inducere, vt eccleſia ſua præ ceteris habeat aliquam præeminentiam, videlicet vt ſi haberet canonicos Cardinales, aut eſſet aliqua dignitas omnino noua doct. in capit. cum acceſſiſſent, de conſt. Petr. de Rauen. ſingulariter in enarrat. in tit de conſuet. ſect. 2 num. 22.

XXVI. authoritas eſt, nam Archiepiſcopus, vel eius officialis poteſt mittere quæſtores ad eleemoſynam per totam Prouinciam pro fabrica eccleſiæ Metropolitanæ, quibus ſi a ſubditis ſuffraganeorum reſiſtitur, vel non paretur, non poſſunt eos citare capitul. 1. de pæn. & remiſſ. in 6. vbi Franc. dicit procedere pro quolibet opere pio. Inno. in clemen. abuſionibus, numer. 28. & Card. Zab. numero 9. eod. titu. & de operibus pijs vide gloſſ. in capitul. fin. in verbo Caſibus. eode. titu. de pœnit. & remiſſ. Ideoque licet Archiepiſcopus punire poſſit ſubditos ſuffraganeorum impedientes eum, vel eius officiales in iuriſdictione contentioſa, vel quaſi, cap. 2. de pœn. in 6.

non

nen tñ potuit iuriſdictionem exercere contra ipſos ſubiectos ſuffraganeorum impedientes eum, vel eius officiales circa charitatem, & exhortationem, ſed bene poteſt Archiepiſcopus coercere ſuffraganeos, & eorum officiales, ſi abſque cauſa iuſta non permittunt, cum poteſtas ipſorum Archiepiſcoporum circa exhortationem eſſet alias deluſoria, vel quia ſunt iudices ſuffraganeorum, & eorum officialium. Franc.in d.capit. 1. in 3. not. de pœn. & remiſſ.in 6. Imo.& Card.Zab.in d.clem.abuſionibus, numero 8. & Bonifa. de vitali.num.62. Ipſi tamen quæſtores debent literas Archiepiſcopi oſtendere Diœceſano qui habebit illas examinare, quo facto debet facere incorporari in literis epiſcopi, & tales literæ Archiepiſcopi, & epiſcopi, conceſſę quæſtoribus erunt exhortatoriæ, non autem compulſoriæ. Imol.in d. clem. abuſionibus.numero 28. De forma autem literarum, & quales debeant eſſe quæſtores habetur in c.cum ex eo de pœnit. & remiſs. Dum hic dicitur, quod tenentur oſtendere literas ſuffraganeo, conſului in ſimili, Archiepiſcopum non poſſe propria authoritate affigere cedulones contra excommunicatos, & publicatos ab ipſo in ſua Metropolitana, in eccleſijs ſuffraganeorum, ſed debet eis ſcribere, vt publicentur, & affigantur in x. capit. curæ ſit. 11.quæſt.3. cuius literis creditur.cap.ad probandum. de ſenten. & re iudic. & cum ſit eius ſuperior tenetur obedire, niſi ſint notorie iniuſtæ. gloſſ. in cap.vnic.§.corundem in ver.requiſiſti, & ibi doct. præſertim Vitali. de for. competen. His quæſtorib. non obſtat. Concil.Trident.ſeſſ.5. de refor.cap.2. & ſeſſ.21. de refor.capit.11 & ſeſſ.vlt m.in Decret. de Indul. quia loquitur Concilium de prauis eleemoſynarum quæſtoribus, quorum abuſus narrantur in d.clemen.abuſionibus. Nauar.in conſil.33. de pœnit.& remiſſ.in nouis.& hodie eſt penitus abolitum iſtud nomen quæſtorum per Concil. Triden.in d.capit.9. Sed debent nuncupari collectores, vt extat declaratio. & debent habere qualitates prout in d c.cum ex eo. adeo quod hodie per Concil.Trident.d.authoritas fundata in d.cap.1.de pœn.& remiſ. in 6. remanet intacta.

XXVII.authoritas, eſt vt Archiepiſcopus poſſit mittere edictum per totam Prouinciam ſuam in caſibus ad ſuam iuriſdictionem pertinentibus c. 1. vbi not. Gem.& Franc.de ſupplen.negli.prælat.in 6. congruum tamẽ eſſet ſcribere epiſcopo, vel eo abſente Vicario generali, vt illud publicari, & affigi faciant ad valuas eccleſiæ Cathedralis, vel alibi, ita vidi obſeruari in publicatione edicti Concilij Prouincialis, quod quolibet triennio tenetur Archiepiſcopus celebrare vigore decreti Concil.Trid.ſeſſ.24.c 2.

XXVIII.authoritas eſt, quia Archiepiſcopus de iure communi poteſt ante ſe deferri facere crucem per totam ſuã Prouinciam: quod amplia etiam ſi locus eſſet exemptus vigore conſtitutionis editæ in Conc. gener. Viẽnenſi relato in clemen. Archiepiſcopo. de priuileg.& antea poterat per prouinciã, habetur in capit.primo. vt lit. pend. & ibi Abb. ſed vt poſſit libere in loco exempto hoc fuit inductum per d.clemen.vbi Card. ſub nume.4. etiam dicit, quod delatio Crucis, licet non ſit contentioſę iuriſdictionis, eſt tamen inſigne ſapiẽs ſuperioritatem, & poſſe in loco exempto vti inſignijs volũtariæ iuriſdictionis & honoris, quẽ ſequitur Vitali.in 3. not. dicens quod delatio Crucis ſignificat quandam præeminentiam eius, qui ante ſe illã facit deferre, idem tenet Abb.in d.cap.1. ſub numero 7. vt lit.pend. Card. in dict.clem.

& doct.

& doct. dicunt hoc ei concedi propter reliquias præcedentis ſubiectionis, cum per exemptionem talia loca non deſinant eſſe in prouincia, vel diœceſi, ius namque reuerentiæ nunquam tollitur per exemptionem, & ideo eccleſia exempta, ſeu liberata tenetur nihilominus exhibere reuerentiam epiſcopo, & ire ei obuiam proceſſionaliter more aliorum, Felin. ca. cum non liceat, ſub numero ſecundo, de præſcript. Crucis enim prælatio illius cui præfertur, præcipuam quandam dignitatem demonſtrat, explicat Fiuizanus in commentario de ritu ſanctiſſimæ Crucis Romano Pontifici præferendæ, libro tertio, capitulo ſeptimo, vbi eod. lib. cap. primo refert eius ſignificatus. Quid vero ſignificet delatio Crucis in funere, declarat Vitali. in d. clem. & quid in proceſſionibus Rationa. diui. lib. 6. cap. 102. numero 8. Amplia, vt poſſit Archiepiſcopus etiam quando non viſitat Card. in d. clem. num. 8. multo magis, quando viſitat locum exemptum in ſua diœceſi, vel prouincia vti ſedis Apoſtolicæ delegatus: nam d. clem. generaliter loquitur, & verbum declinanti ad locum exemptum, de quo in d. clem. etiam in viſitatione verificatur c. cum ex officij, de præſcrip. quem tex. allegat gloſſ. in d. clem. & exemptis nullum fit ex hoc præiudicium, vt in d. cle. expreſſe dicitur. Limita niſi eſſet præſens legatus Papæ, quia tunc nec Patriarcha c. antiqua, de priuileg. vel præſens Cardinalis non legatus, vel nuncius cum facultate legati de latere, vt in cæremo. epiſ. cap. 3. vbi de habitu ordinario Archiepiſcopi, & epiſcopi in ſua prouincia, diœceſi, & ciuitate.

XXIX. authoritas eſt, quod Archiepiſcopus de iure communi poteſt benedicere populo per totam prouinciam, quod amplia etiam in loco exempto per d. clem. Archiepiſcopo, de priuileg. & per talem benedictionem delentur venialia, & intellige tam de benedictione ſolenni per illa verba ſit nomen Domini benedictum, vt inquit gloſſ. quam ſimplici, quam iterando præſtant, vt ibidem per Card & Doct. ita etiam expreſſe habetur in cærem. epiſ. cap. 4.

XXX. authoritas eſt poſſe Archiepiſcopum diuina officia in Pontificalibus celebrare in prouincia etiam in loco exempto, & ab alijs in ſua præſentia ſine Pontificalibus celebrari facere d. clemen. Archiepiſcopo, & poteſt vti pallio diebus tamen permiſſis illo vti, gloſſ. ibidem, computatur enim inter Pontificalia, & indiſtincte per d. clem. permittitur inquit Card. ſub nume. 10. & tenent Anchar. numero 3. Imol. numero ſexto. Vitali. numero 16. & ceteri doct. in dicta clem. & Paulin. de viſita. parte 2. capitulo quarto. Ampliatur, vt pro celebratione in Pontificialibus poſſit collocare ſedem, quia ſpectat ad honorem epiſcopalem, & eſt de acceſſorijs ad celebrationem, & his pontificalibus vtitur ſine iuriſdictionis exercitio, vel officio, vt miſſam celebrando, & prædicando, ſed ſi iuriſdictionis officio vti vellet, id non poterit ſine licentia epiſcopi, vel ſuperioris loci exempti, vt ordinare, chriſmare, degradare, vel ſimilia facere, gloſſ. eſt celebris, & magiſtra in dicta clem. Archiepiſcopo, quam communiter ſequuntur omnes Doctores, & Paul. de viſita. parte 2. quæſtio. quarta. Id amplia etiam ſi vellet hoc exercere in ſubditum ſuum non ſolum in loco exempto, ſed etiam in diœceſi ſui ſuffraganei, Couar. pract. quæſtio. capit. 9. ſub num. ſeptimo, quod etiam amplia, vt non poſſit Archiepiſcopus etiam extra Pontificalia exercere ea, quæ ſunt iuriſdictionis contentioſæ, vt excommunicare, iudicare, & alia ſimil. capitu. 1. de offic.

F ord.

ordin.in 6.niſi in caſibus a iure expreſſis. Cardin.in d.clem.§.ſimili.ſub numero ſecundo. Dixi ſupra autho. 18. ſub numero 15. & ideo quando vellet in ſua præſentia ab alio celebrari facere in Pontificalibus,eſſet authoritatiue demandare, & iuriſdictionem exercere, quod non poteſt non ſolum in loco exempto, vt declarant Ancha.numero quarto,Imo.numero 9.& Card.in dicto §.quæſtione 7.ſed etiam in prouincia ſuffraganea. Cardin. in d.cle. in in princ.numero 3.

Amplia hanc authoritatem multo magis poſſe Archiepiſcopũ diuina officia priuatim, vel publice in prouincia audire etiam in loco exempto d.clem. Archiepiſcopo,& hoc ei competebat etiam extra prouinciam ſine Pontificalibus,& cuilibet epiſcopo extra Diœceſim per cap.fi.de priuileg.in 6.vt animaduertit Card.in d.clem.ſub num.3. ſed hodie quo ad locum ſeruanda eſt diſpoſitio Concil. Trid.ſeſſ.22.c.quarta, verſiculo ne patiantur, contra quã diſpoſitionem non poteſt loci ordinarius dare licentiam. Nauar.conſil. 1.de conſt.num.76.in antiq.

Notandum quod in caſibus in quibus poteſt Archiepiſcopus, vel epiſcopus in locis exemptis exercere vigore huius clement.ſi de facto prohibeatur, ita quod exempti eis reſiſtant, non poterunt in eos animaduertere, ſed debent agere coram ſuperiore exemptorum, qui eos coget ad parendum huic conſtitutioni,& non parentes puniet Cardin.in dicta clement.§.fin. in fin. Vitali.numero 56.extra locum exemptum in prouincia poterit ipſe Archiepiſcopus procedere,vt dixi ſupra 21.autho. Alia quæ poteſt Archiepiſcopus vel Epiſcopus in loco exempto tam vti ordinarius quam vti Sedis Apoſtolicæ Delegatus vigore Decretorum Concil. Trident. dicam infra in verſ.cap. exemptio.

XXXI. authoritas eſt,quia Archiepiſcopus in prouincia ſua,poteſt cõcedere indulgentias ſecundum formam Concil.gener.cap.noſtro.de pæn.& remiſ.cap. 1.eod.tit.in 6.de quo Concil.habetur in capit.cum ex eo.eod. tit. Notandum tamen eſt ſecundum Nauar. in tract. de iubileo, & indulgen. not.31. num.13.fol.155.quod epiſcopi, & ſuperiores non poſſunt concedere indulgentias non ſubditis,exceptis primo exemptis ſui epiſcopatus; exceptis ſecundo ijs, quibus a ſuperioribus ſuis facta eſt facultas eas quærendi, exceptis tertio ſaltem mediate ſubiectis,quales ſunt ſubditi ſuffraganeorum, reſpectu Archiepiſcopi. His enim Archiepiſcopus concedit.d.cap.noſtro.de pænit.ita Nauar.loco prealleg.Sed quod in loco exempto epiſcopus,ſeu Archiepiſcopus non poſſit concedere indulgentias,cum ſit dignitatis, & iuriſdictionis epiſcopalis,tenet Card.Zab.in clem.Archiepiſcopo in §.ſit tamen. a num.4. vbi Anch.nu.6.& Vitali.num.66.

XXXII. authoritas eſt, vt Archiepiſcopus intra quamlibet eccleſiam prouinciæ ſuæ poſſit vti pallio c.1.de author.& vſu pal.etiam in loco exempto gl.in d.clem. Archiepiſcopo,de priuil. Abb.in c. 1. de author. & vſu pal. & quia Pontificalis officij plenitudo confertur per pallium antequam obtinuerit pallium, licet ſit cõſecratus,non ſortitur nomẽ Archieoiſcopi,vel Primatis,aut Patriarchæ,& non poterit Archiepiſcopus conſecrare,nec conuocare ad Concilium,nec chriſma cõficere,nec eccleſias dedicare, nec clericos ordinare a,etiam ſi pallium in alio Archiepiſcopatu habuiſſet cum oporteat petere nouum pallium. Poteſt tamen quãdo vult Miſſam ſine pallio & ſandalijs.

dalijs celebrare, poteſt etiam huiuſmodi conſecrationis ante pallii receptionem alteri committere, dummodo non ſit in mora petendi pallium. nec ante habitum pallium, poteſt Metropolitanus ante ſe crucem deferre, ſed tantum poſtea. nec poteſt Archiepiſcopus vel Patriarcha vti pallio extra ſuā Prouinciam vel Patriarcharum, & non omni tempore, ſed tantum in eccleſia in miſſarum ſolenniis, in feſtis præcipuis non in proceſſionibus neque in Miſſis pro defunctis, & eſt perſonale, & ideo accommodari non poteſt, nec in morte alicui relinqui, ſed Archiepiſcopus, vel Patriarcha cum eo ſepeliri debet, vt dicitur, in pontificali Romano ſub. rubr. de pallio, vbi exprimuntur etiam dies, quibus pallio vti poteſt. Probantur prædicta omnia in diſtin. 100. & in dict. tit. de author. & vſu pall. per totum, & in cap. ſuffraganeis. & in cap. quod ſicut. §. ſuper eo. de elect. cap. 3. in fin. de poſtu. prælat. de pallio Patriarchæ. vide cap. antiqua, de priuil. & de electo in Archiepiſcopum, & confirmato quid exercere poſſit, vide gl. in cap. 1. de tranſ. epiſc. & in dict. cap. ſuffraganeis.

Notandum quod licet hodie Archiepiſcopus non viſitet prouinciam vt proxime dicam, tamen poteſt vti prædictis authoritatibus 28. 29. 30. 31. & 32. non enim ſequitur, non viſitat. ergo nō poteſt vti, quia etiam extra actū viſitationis poſſunt prædicta exerceri, non enim probat hoc eſſe, quod ab hoc contingit abeſſe l. neque natales. C. de proba. tum quia locum exemptū Archiepiſcopus non viſitat, & tamen in eo vtitur d. clement. Archiepiſcopo, de pri.

Prætetea per Decreta Concil. Trident. prædicta Archiepiſcopo non prohibentur, quæ ei competunt iure communi vigore etiam Conciliorum generalium, & non ex priuilegio ſpeciali, exemptis habentibus priuilegium, fuit derogatum in hoc per d. clemen. Archiepiſcopo, quæ ideo fuit ſituata ſub ti. de priuileg. reſpectu exemptorum priuilegiorum, ibi non obſtante quocunque priuilegio, iuri tamen communi præſertim diſpoſitioni conciliari non cenſetur derogatum, niſi expreſſe dicatur. ca. ex parte, de cappel. mona. ideo que prædictis nō obſtat Concil. Triden. ſeſſ. 6. capitulo quinto. de reformat. quia loquitur de pontificalibus cum exercitio, vt de collatione ordinum, & de epiſcopo ordinare volente etiam prætextu priuilegij ordinandi extra ſuā diœceſim, prout erant ante Concil. Trident. multi titulares epiſcopi, & ordinabant vbicunque volebant ſine epiſcopi illius loci conſenſu, & ita dicit, Nauar. conſilio 21. de tempo. ordin. in antiq. qui in conſilio. 6. de ſenten. excommun. in antiq. extendit etiam ad epiſcopum, qui in aliena diœceſi ſine licentia conſecrauit calices, & benedixit corporalia, & epiſcopus circumſcripto priuilegio etiam ante Concilium non poterat, per ca. epiſcopus. 6. quæſtio. 1. ac Archiepiſcopus etiam vigore prædictorum authoritatum ante Cōcilium non poterat ordinare in diœceſi ſuffraganei etiam ſubditum ſuum, nec alia exercere d. cap. 1. de offi. ordin. in 6. & 6. quæſt. 3. per totum, vt dictū fuit ſupra. Inſuper licet diœceſis ſuffraganei, non dicatur diœceſis Archiepiſcopi, tamē eſt de eius prouincia ſuffraganea, & in ea habet iuriſdictionem ordinariam Metropoliticam. Archid. in cap. per ſingulas 9. quæſt. 3. num. 4. Botr. de ſynod. epiſ. par. 3. arti. 2. num. 27. ſolicitudo namque totius prouinciæ Metropolitano cōmiſſa eſt, dixi ſupra autho. 9. ſub num. 6. & auth. 20. & eſt ſuffraganei ſuperior, & iudex eius ſubditorum in caſibus ſibi a iure permiſſis

Digitized by Google

miſſis, vt late etiam fuit demonſtratum autho. 16. nu. 10. & autho. 17. num. 12. & autho. 18. ſub numero 16. Non eſt ergo iudicandum de Archiepiſcopo, ſicut de epiſcopo alieno, & ſic remanent prædictæ authoritates intactæ ſecundum diſpoſitionem iuris communis, & non correctæ per Conc. Trid. ſeſ. 6. capitul. 5. Igitur Archiepiſcopus in quolibet loco ſuæ prouinciæ etiam exempto non obſtante quocunque priuilegio contrario, poteſt facere ante ſe libere portari Crucem, benedicere populo, & audire publice vel priuatum diuina officia, & in Pontificalibus celebrare, & coram ſe facere celebrari, ſine pontificalibus tamen, d. clem Archiepiſcopo. de priuileg.

ADDITIO. Licet epiſcopus poſſit miniſtrare illa quæ ſunt ordinis, tamē poſtquam fuerit in Archiepiſcopum promotus, & nondum pallium conſequutus, non poteſt ordines conferre, vt epiſcopus, nec Archiepiſcopus: & iſtud eſt verum de clericis ſui Archiepiſcopatus, quia tunc videtur conferre ordines iure ſuo, & tanquam Archiepiſcopus in ſubditum ſuum, & in collatione ordinum in ſua diœceſi, & Prouincia vtitur pallio quod adhuc non habuit. Ita intelligitur text in d. capitul. quod ſicut, §. præterea, in fine, de elect. Poteſt tamen ante receptum pallium alteri committere. gloſ. in capitul. primo. de transl epiſ. Alios tamen clericos poteſt ordinare ſi ſit inuitatus ab alio epiſcopo, & nomine illius, alia epiſcopalia exercere, & ratio eſt, quia illud non videtur facere iure ſuo & tanquam Archiepiſcopus, ſed vt ſimplex epiſcopus, tum quia etſi habuiſſet pallium, non poſſet eo extra Prouinciam ſuam vti, ita colligitur ex dictis per Innoc. Zabar. & Anch in d cap. quod ſicut, §. præterea. & in cap. ſuffraganeis eo. tit. de elect.

Item Archiepiſcopus, qui renunciauit Archiepiſcopatui, & ſic loco, & non dignitati, non poteſt exercere Pontificalia cum pallio in diœceſi, & Prouincia renunciata etiam cum conſenſu Archiepiſcopi ſucceſſoris, & ſuffraganeorum, ſed tantum exercere Pontificalia ſine pallio cum conſenſu prædictorum quemadmodum in alijs diœceſib. de conſenſu diœceſanorum, quia illo pallio amplius vti non poteſt: ſed debet retinere penes ſe, & cum eo ſepeliri, vt per docto loc. cit. & facit text. in capitu. ad ſupplicationem, de renunc. Pari. de ſigna. beneſ. lib. 1. q. 17.

Item ante receptionem pallij nihil interim de eccleſiæ Prouentibus recipere poteſt, vt in extrauag. communi prima. de elect. in fine, & pallij traditio per obiectum criminis, vel defectus retardari non debet, niſi obijciens præſtito iuramento offerat ſe promptam de obiectis facere fidem, vt in extrauag. communi vnica. de auth. & vſu pall.

XXXIII. authoritas eſt, nam Archiepiſcopus poteſt viſitare prouinciam, procurationem a ſubditis ſuffraganeorum ſuorū exigere, c. cum Apoſtolus, & ibi gl. in verbo Archiepiſcopi. c. ſolutæ & c. ſuper eos. & ca. cum nuper. de cenſib. c. cum ex officijs, de præſcript. cap. 1. & c. fi. de cenſib. in 6. vbi dicitur, quod Archiepiſcopus dum viſitat prouinciam, poteſt confeſſiones ſubditorū ſuffraganeorū audire, & abſoluere cōfitentes, & ipſis pœnitentias iniūgere ſalutares, & poterit abſoluere a caſibus epiſcopo reſeruatis, & cenſuras. Paui. de viſita. par. 2. quæſt. 4. & diſpenſare in foro conſcientiæ. Abb. in cap.

ad

ad extirpandas.de fil.presb. Non poteſt ordinare, neque cócedere literas dimiſſoriales, quia non reperitur a iure ei permiſſum. Franc. & Gemin. in d. ca.final. neque chriſmare, vt per Petr. Subert. in tract. de cultura vineæ Dei. par. 1. ca. 9. Non poterit exercere iuriſdictionem fori contentioſi in ſubditos epiſcopi ſuffraganei niſi in duobus caſibus, & in criminibus notorijs, & contra impedientes eius iuriſdictionem, vt per Socin. de viſita. ſub nu. 29. & dictum fuit ſupra auth. 21. & 24. hodie vero per Concil. Trident. ſeſſ. 24. de refor. cap. 3. non poteſt viſitare diœceſes ſuffraganeorum niſi cauſa cognita, & probata in Concilio Prouinciali, & tunc viſitando habebit eaſdem facultates, quas ante Concil. de iure communi habebat, vt præalleg. iur. nec non alia, quæ a Concil. Prouinciali, in ſpecie ei committerentur iuxta facultatem, quam habet a iure Concil. Prouinciale.

XXXIV. authoritas eſt, quia Metropolitanus poteſt per totam prouinciam ſuam prædicationis officium aliquibus interdicere, prout in cap. quatũ de priuileg.

XXXV. authoritas eſt, nam Metropolitanus poteſt confirmare electũ confirmandum ab epiſcopo ſuffraganeo, ſi eccleſia ſuffraganea vacat, ſi tamen eſt conſuetudo c. ſicut tuis, & ibi gl. in ver. ad Colonienſem. de ſimo.

XXXVI. authoritas eſt, vt Metropolitanus poſſit deputare Vicarium, ſeu officialem in eccleſia ſuffraganea, ſi infra octo dies poſt mortem epiſcopi capitulum non prouiderit ex decreto ſacri Concil. Triden. ſeſſ. 24. de reform. generali cap. 18. & emolumenta ſede vacante erunt ſucceſſoris, & non capituli. clem. ſtatutum. de electio. In quibus hodie in regno Neapolitano regulariter ſuccedit Camera Apoſtolica, electio tamen Vicarij debet fieri de capitulari perſona, ſi idonea ibi reperiatur. cap. ne pro defectu. & ibi gloſ. de elect. & in c. nullus inuitis. 60. diſt. ſed de neceſſitate, vt infra in verbo capitulum ſede vacante. nu. 6.

XXXVII. authoritas eſt, quia Metropolitanus tanquam ſedis Apoſtolicæ Delegatus, poteſt compellere Abbates, & regulares prælatos negligentes vt prædicatio Euangelij fiat in eccleſijs parochialibus ſubiectis monaſteriis in nulla diœceſi exiſtentibus, in cuius prouincia diœceſes ipſæ ſitæ ſunt, ex decreto eiuſdem Conc. ſeſſ. 5. de refor. cap. 2. Item metropolitanus tanquam ſedis Apoſtolicæ Delegatus poteſt conuocare Regulares in cuius prouincia monaſteria ſub immediata Sedis Apoſtolicæ protectione ſita ſunt, contra negligentes exequi Decretum eiuſdem Côcil. ſeſſ. 25. de refor. c. 8. de regul. de quo late per Nauar. conſ. 83. de regular.

XXXVIII. authoritas, quia Metropolitanus cum duob. antiquiorib. ſuffraganeis poteſt in prouincia erigere vnũ, aut plura collegia ſeminarii ob eccleſiarũ paupertatem, iuxta Decretum eiuſdem Conc. ſeſſ. 23. de refor. c. 18.

XXXIX. authoritas, nam Archiepiſcopus poteſt in caſibus ſibi permiſſis reum exulare extra prouinciam cap. 2. de arbit. An vero poſſit relegare extra prouinciam quando in prouincia, ſeu diœceſi metropolitana non extat inſula, & an tunc ſententia operetur extra territorium, vide Fel. in c. poſtulaſti, ſub num. 2. de for. comp.

XL. authoritas eſt, quia licet Archiepiſcopus non diſpenſet cum ſubditis ſuffraganeorum ſuorum, vt per Doct. in c. ad extirpandas. de fil. presbyt. tamen in caſibus in quibus poteſt iudicare, poterit etiã diſpenſare Fel. in c. pa-

ſtoralis num.7. de offic. ord. & in quibus caſibus poſſit Archiepiſcopus diſpenſare. vide Burgaſ. de Irreg. par.3. in tit. de diſpen. Archiep. fol.76.

ADDITIO. Burgaſ. in loco præallegato tenet, quod Archiepiſcopus, dum viſitat diœceſim ſuffraganei audiendo confeſſiones, in pœnitentialibus poteſt diſpenſare in foro conſcientiæ. idem dicit Abb. in ca. ad extirpandas de fil. presb. & dictum fuit ſupra auth. 33. Item quando in foro exteriori diſpenſatio eſt debita ratione cauſæ, & perſonæ, debet remittere ad ſuffraganeum eius ſubditum, vt diſpenſet cum eo, quo recuſante, vel negligente Archiepiſcopus diſpenſabit, quod intellige, vt dictum fuit ſupra auth. 19. Item vbicunque ſuffraganeus culpa ſua ius diſpenſandi perdidiſſet, poteſt Archiepiſcopus diſpenſare. Item quando epiſcopus eſt ſuſpenſus ad tempus, & diſpenſatio pro magno bono faciendo, vel magno ſcandalo vitando celeritatem requireret, tali caſu fit deuolutio ad Metropolitanum. Ita per Burg. vbi ſupra qui multa allegat.

Alius caſus eſt, quod ſi eccleſia Cathedralis non habet capitulum actu, ſed habitu, & quando nullus canonicus eſt in ſacris in eccleſia ſuffraganea, tunc Metropolitanus poteſt exercere iuriſdictionem & vacante ſede Metropolitana, capitulum Metropolitanum, ita per Paul. de off. & pot. can. ſed. vac. p. 1. q. 10. ſub num. 5. Item quando eſt diſcordia inter epiſcopos ſuffraganeos ſuper perceptione iurium epiſcopalium in eccleſia, quæ eſt ſita in confinibus duarum diœceſum, poteſt Metropolitanus eos cogere, vt concordent. Bellenci. in tract. de charita. ſubſi. q. 52. Item Archiepiſcopus habet iuriſdictionem in ſubditos ſuffraganei, quando clericus publice tenet illicite eccleſiam, vt in terminis c. ad extirpandas. de fili. presbyt. dictum fuit ſup. auth. 20.

Et licet Archiepiſcopus nihil poſſit in diœceſibus ſuffraganeorum in caſibus a iure expreſſis, an idem ſit in ſimilibus. vide Felin. in c. paſtoralis, ſub num. 5. de reſcript. vbi videtur tenere eſſe periculoſum hoc dicere.

Hæc breuiter non ſine magno labore recollegiſſe ſufficiat de caſibus Archiepiſcopo competentibus in iure expreſſis, vltra gl. Abb. & Felin. in d. c. paſtoralis, de off. ordin. gl. in ſum. & in c. conqueſtus. 9. q. 3. & gl. Hoſt. & Doct. in cap. 1. de ſuppl. negl. prælat. in 6. & per eundem Hoſt. in ſum. de off. ordin. & Pau. de viſita. par. 1. q. 10. nu. 50. Lancel. Corrad. in templo omnium iudi. lib. 2. c. 4. in tit. de Archiepiſcopo. Ceteras vero authoritates lector ſuppleat.

His tamen quadraginta authoritatibus puto finiſſe ſatisfactum hodie die 9. Martij 1585. in feſtiuitate Sanctorum Quadraginta martyrum familiæ meæ Protectorum. Eſt enim in honore hic numerus, vt legitur in lectionibus iſtorum Sanctorum.

Archiepiſcopos autem his, & alijs authoritatibus in caſibus a iure permiſſis expreſſis vtendo, moneo eſſe memores de dicto Apoſtoli (vt non dominantes in Clericum) relato a Gratiano in cap. quia. 10. quæſt. 3. & legitur in epiſtola in feſtiuitate Sancti Apollinaris die 23. Iulij.

Fuit autem iſte Tractatus deinde Neapoli impreſſus in anno 1586. ſimul cum alio tractatu, ſic inſcriptus. De Concilio Prouinciali, & authoritate Archiepiſcopi in ſuffraganeos, eorumque ſubditos, & in tota prouincia tractatus, authore Stephano Quaranta V. I. D. Canonico Neapolitano, &c.

A R-

Digitized by Google

ARCHIVVS.

PRAETER Summiſtas ſciendum eſt, quod bonorum eccleſiaſticorum Archiuum tenentur facere Prælati in eorum diœceſibus, & adminiſtratores eccleſiarum ex Conſtitutione Sixti V. incip. Prouida, publicata Romæ die 8. Iunij 1587. Et per hanc Conſtitutionem determinatur quæſtio diſputata per Abb. in ſua q. 3. dub. 4. num. 16. & per Couar. in cap. 2. de teſta. num. 9. An epiſcopus, ſeu Prælatus tenetur facere Repertorium, ſeu Inuentarium rerum eccleſiæ. De hoc Archiuo faciendo fuit prouiſum per multa Concil. Prouinc. Metropol. præſertim per Neap. ſub tit. de viſita. §. quoniam, fol. 60. Et omnes beneficiati tenentur facere inuentaria, & maior eccleſia tenetur habere Archiuum vbi collocari debent. Paul. de viſita. par. 2. quæſt. 3. Fuſcus de viſita. cap. 15. num. 33.

ADDITIO. Archiuus eſt locus, in quo reponuntur ſcripturæ publicæ, quem armarium librorum appellat gl in clem vnica in ver. Archiuis, de iureiuran. in quo text. & in c. peruenit. 30. q. 1. fit mentio de Archiuis Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, & nota, quod qualibet ciuitas debet habere archiuum publicum, & cameram actorum, in quo reponantur acta, & instrumenta publica, vt facilius inueniantur, ac incorrupte ſeruentur. tex. eſt nota in auth de defenſo. ciui. §. pen. verſ. præcepta vbi gl etiam ponit, qualiter vocetur præpoſitus archiuo publico, & quod faciat fidem inſtrumentum productum ex publico archiuo habens publicum teſtimonium, eſt text in auth. ad hæc. C. de ſi inſtrum in l. cenſu. ff. de probat in l. minoris. § ſolet. ff de pœnis. Crau. conſ. 602. num. 2. lib. 4. & quando dicatur habere publicum teſtimonium vltra gloſ. ibi declarat Abb. in c. ad audientiam de præſcript. & ad prædicta vide etiam Inn. in c. 1. de procura. & Quintil Mandoſ. ſuper gl. facul. §. habita, in ver Archiui.

ASTROLOGIA IVDICIARIA.

PRAETER Summiſtas ſciendum eſt, quod contra exercentes Aſtrologiæ iudiciariæ artem, & alia quæcunque diuinationum genera, libroſque, de eis legentes, ac tenentes, extat Sixti Quinti, Conſtitutio, Romæ publicata die 9. Ianuarij 1586. & alias Neapol. impreſſas Incip. Cæli, & terræ creator Deus, & infra, fol. 51. in Bullario.

Hac perpetuo valitura Conſtitutione Apoſtolica authoritate ſtatuimus, & mandamus, vt quam contra Aſtrologos, Mathematicos, & alios quoſcunque dictæ Iudiciariæ Aſtrologiæ artem, præterquam circa Agriculturam, Nauigationem, & rem Medicam in poſterum exercentes, aut facientes iudicia, & natiuitates hominum, quibus, de futuris contingentibus ſucceſſibus, fortuitiſque caſibus, aut actionibus ex humana voluntate pendentibus, aliquid euenturum affirmare audent, etiam ſi id ſe non certo aſſirmare aſſerant, aut proteſtentur, quam contra alios vtriuſque ſexus qui ſupradictas damnatas, vanas, fallaces, & pernicioſas diuinandi artes, ſiue ſcientias exercent, profitentur, &

 docent,

docent, aut diſcunt, quiue huiuſmodi illicitas diuinationes, ſortilegia, ſuperſtitiones, veneficia, incantationes, ac præmiſſa deteſtanda ſcelera, & delicta, vt præfertur, faciunt, aut in eis ſe quomodolibet intromittunt, cuiuſque dignitatis, gradus, & conditionis exiſtant tam epiſcopi, & prælati ſuperiores, ac alij ordinarij locorum, quam inquiſitores hæreticæ prauitatis vbique gentium deputati, etiam ſi in pleriſque ex his caſibus antea non procedebant, aut procedere non volebant diligentius inquirant, & procedant, atque in eos ſeuerius canonicis pęnis, & alijs eorum arbitrio animaduertant. Prohibentes omnes, & ſingulos libros, opera, & tractatus huiuſmodi Iudiciariæ Aſtrologiæ, Geomantiæ, Hydromantiæ, Onomantiæ, Chiromantiæ, Necromantiæ, Artis magicæ, aut in quibus Sortilegia, Veneficia, Auguria, Auſpicia execrabiles incantationes, ac ſuperſtitiones continentur, ac vt ſupra in memorato Indice interdictos ſub cenſuris, & pęnis in eo contentis, a quibuſcunque Chriſti fidelibus legi, aut quomodolibet retineri, ſed illos epiſcopis, & ordinarijs locorum, vel inquiſitoribus prædictis præſentari & conſignari, debere, & nihilominus eadem authoritate ſtatuimus & mandamus, vt contra ſcienter legentes, aut retinentes libros, & ſcripta huiuſmodi, ſeu in quibus talia continentur, ſimiliter ijdem inquiſitores libere, & licite procedant, ac procedere, & pęnis condignis punire, & coercere poſſint. Non obſtantibus, &c.

Indicis librorum prohibitorum Regula 9.

Libri omnes, & ſcripta Geomantiæ Hydromantiæ, Aeromantiæ, Pyromantiæ, Onomantiæ, Chiromantiæ, Necromantiæ, ſiue in quibus continentur Sortilegia, veneficia, auguria, auſpicia, incantationes artis magicæ, prorſus reijciuntur.

Epiſcopi vero diligenter prouideant, ne Aſtrologiæ iudiciariæ libri, tractatus, indices legantur, vel habeantur qui de futuris contingentibus, ſucceſſibus, fortuitiſque caſibus, aut ijs actionibus, quæ ab humana voluntate pendent, certo aliquid euenturum affirmare audeant. Permittuntur autem iudicia, & naturales obſeruationes, quæ nauigationis, Agriculturæ, ſiue Medicæ artis iuuandæ gratia conſcripta ſunt. Cenſuras, & pœnas de quibus in prædicta conſtitutione fit mentio, vide infra in verbo libri prohibiti, & ad declarationem omnium prædictorum vide Abb. in c. ex tua, num. 6. de ſortileg. & Caiet. in ſum. in ver. obſeruatio aſtrorum, & pro interpretatione, & ſignificatu vocabulorum vide cap. 1. 26. quæſt. 3. & cap. nec mirum. 26. quæſt. 5.

ADDITIO. Vltra Abb. in d. cap. 2. de ſorti. adde Paul. Grillan. in tract. de ſortile q. 11 num. 12. & 22. & Corrad. Lancel. in templo omni. iud. lib. 1. c. 1. ver. ſortilegia euitare. Nauar. conſ. 1. ſub tit. de ſortile. & quæ diffuſius refert Ambroſ. de Vignat. vna cum annot. Franc. Pegn. in tract. de hæret. q. 10.

BANNITORVM FAVTORES.

PRAETER Summiſtas ſciendum eſt, quod contra eccleſiaſticas perſonas Regni Neapolitani Bannitorum fautores, fuit per Sixtum V. prouiſum per breue

Digitized by Google

breue tenoris ſequentis, videlicet.

Sixtus Papa V. Dilecte fili nobilis vir ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem. Exponi nobis nuper feciſti in Regno Neapolitano, ac præſertim in Prouincia Aprutii, nonnullos Bannitos viarum graſſatores exiſtere, contra quos pro tui officii debito omni ſtudio procedere intendis, & ad id neceſſaria omnia remedia præparaſti. Ne autem dicti banniti, & viarum graſſatores condignas delictis ſuis pœnas euadant, prouidere volentes omnibus, & ſingulis Abbatibus, Prioribus, Abbatiſſis, Prioriſſis, Præpoſitis, Plebanis, Guardianis, Archipresbyteris, Præceptoribus, Commendatariis, Rectoribus, & aliis quibuſuis perſonis eccleſiaſticis ſæcularibus, & quorumuis ordinum, & militiarum regularibus, Regni & Prouinciæ huiuſmodi ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna, a qua niſi a nobis aut Romano Pontifice pro tempore exiſtente, præterquam in mortis articulo abſolui nequeant, diſtricte prohibemus, ne dictos bannitos, & viarum graſſatores in Monaſteria, domos, eccleſias, cappellas, hoſpitalia aut quauis alia loca recipere, ſeu in eis occultare, aut illis auxilium, conſilium, fauorem, ſeu victum, aut veſtitum, vel alia eis neceſſaria directe ſeu indirecte, quomodolibet præſtare audeant, ſeu præſumant, non obſtantibus quibuſuis conſtitutionibus, & ordinationibus apoſtolicis, nec non monaſteriorum & aliorum locorum prædictorum iuramento, confirmatione Apoſtolica, uel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, ceteriſque contrariis quibuſcunque. Ceterum quia difficile foret, præſentes literas ad ſingula quæque loca deferri, volumus, & ſimiliter Apoſtolica authoritate decernimus, quod præſentium tranſumptis etiam impreſſis, & ſigillo tuo obſignatis eadem prorſus fides adhibeatur, quę pręſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitę vel oſtenſæ.

Datum Romę apud S. Petrum ſub Annulo Piſcatoris die 20. Maii 1589. Pontif noſtri anno quinto. M Veſtrius Barbianus. Antonius Buloſſius. A tergo Dilecto filio nobili viro, Ioanni de Zunica Proregi Neapolitano. Locus ſigilli. Impreſſa Neapol Apud Horatium Saluianum 1589.

De materia bannitorum, & eorum fautorum extant nonnullæ Bullæ pręſertim Greg. XIII. incip. Tanta. fol. 1294. in Bullario, & Sixti V. incip. Hoc noſtri. fol. 18. cum ibidem annotatis per dominum Laertium Cherubinum Iureconſultum Romanum, eximium compilatorem Bullarij, ſuper quibus extant conſil. Nauar. 57. 59. & 68. de ſentent. excommun. in antiq. vbi tenet non incurrere eos, qui dictos bannitos quo ad victum adiuuant in extrema neceſſitate, faciendo eleemoſynam, vel aliud opus de genere ſuo bonum, ad finem conuertendi, & pænitendi.

ADDITIO. Nec etiam incurrent illi, qui per ignorantiam receptauerint aliquos neſcientes eos eſſe bannitos ex dictis per Angel. in tracta. maleſi. & ibi Aug. Ariminen. in apoſtil. in verſ. maleficio ſemper aſtitit. num. 23. per Nell. in tract. bann in 3. par. ſecundi temporis. q. 20. Afflict in conſtit. Pattarenorum nu. 8. cum receptare in ſe non ſit delictum. Boſſ. in tit. de rapinis. nu. 21. in foro autem exteriori præſumitur ſcientia, quando eſſet publicum, & notorium, illos eſſe bannitos. gl. in l. 1. ff de receptat. & per dictos Doctores in locis præalleg. & quando dici poteſt eſſe publicum, late per Boſſ. vbi ſupra.

Eſt

Eſt & alius caſus vt non incurrant, quoties huiuſmodi receptatio a perſonis eccleſiaſticis eſſet coactè, & non voluntariè facta, propter violentiam bannitorum, adeo vt non poſſent illos expellere abſque ſui periculo. Afflict. in d. conſt. num. 3. Campan. in c. regni, licet contra receptatores. ſub nu. 10. Rolan. conſ. 45. vol. 1.

Tertius eſt caſus, vt non incurrant, quoties ipſę perſonę eccleſiaſticę tales bannitos receptarent animo exhibendi, & præſentandi curiæ, dummodo talem habuerint intentionem, inſpecto tempore receptionis. ſecus vero ſi ex poſt facto hoc deliberauerint, prout colligitur ex dictis notabiliter per Nell. vbi ſupra, quæſt. 24.

Contra vero receptantes alias perſonas, etiam non bannitos, neque viarum graſſatores, extant literæ directæ Illuſtriſſimo Nuncio Neap. in quibus inter alia diſponitur in hæc verba. Non piace a N. S. che le Chieſe, ne gli altri luoghi ſacri ſeruono d'aſilo, & di ricettaculo a triſti. Onde mi ha fatto ſcriuere a V. S. che faccia prohibire, & intimare per parte di Sua Beatitudine a i ſuperiori de Monaſterij de Regulari de tutti gli Ordini co'l mezo de gli Ordinarij, o come meglio parerà a lei, che per l'auuenire non diano ricetto a ſorte alcuna de condennati, nè banditi, ladri, o altre genti di male affare, nè a falliti, & debitori, ſotto pena della priuatione d'officio, ſe hauerà notitia del ricetto, ancora che non ſiano trouati queſti tali ne i Monaſterij, & ſotto altre pene anco maggiori ad arbitrio della Santità ſua: & vuole in oltre: che ſi ſtia auuertito per punire quelli, c'haueranno ardire di contrauenire a queſt' Ordine. Potrà dunque V. S. andar publicando la prohibitione per li luoghi, doue ne ſarà maggiore biſogno, & di mano in mano per tutto, che non ſe ne poſſa pretendere ignoranza, & il Signore l'aſſiſta con la ſua ſanta gratia. Di Roma alli 11. d'Aprile 1602.

Di V. S. Come fratello amoreuoliſſimo.

Il Cardinal di Firenze.

BENEFICIORVM PAROCHIALIVM COLLATIO.

PRÆTER Summiſtas, ſciendum eſt, quod in prouiſione facienda de eis obſeruanda ſunt diſpoſita per Sacros Canones, nempe in cap. cum in cunctis. §. inferiora. de elect. ad cuius materiæ declarationem extant c. licet Canon. c. nemo deinceps. cap. ſtatutum. cap. cum ex eo. & c. commiſſa d. tit. in ſexto, & vide c. cum ſit ars artium. de æta. & quali. cap. graue nimis. de præben. c. cum in illis d. tit. in 6. & Conc. Trid. ſeſſ. 24. de refor. gene. cap. 18. extat poſtremo Pij V. Conſtitutio ſuper collatione Parochialium eccleſiarum Romę publicata die 16. Maij 1567. quæ diuiditur in duas partes: in prima allegat iura prædicta diſponentia circa hanc materiam, in ſecunda illa innouat, ac ampliat, & diſponit obuiando fraudibus contrauenientium. ſecunda ibi, ſed quoniam res humanæ &c. Hanc conſtitutionem explicat Gonzalez, in commentario ad octauam Reg. cancellariæ gl. 6. Sequitur tenor dictæ Conſtitutionis Pij Quinti.

IN conferendis beneficijs eccleſiaſticis, & præſertim Parochialibus eccleſiis perſonis dignis, & habilibus, quæ in loco reſidere, & per ſe ipſos curam exercere valeant, quantam diligentiam adhiberi oporteat, Alexandri III. in Lateran.

ran. & Greg. X. in Lugdunen. generalibus Concilijs, ac Innocentij ſimiliter III. & aliorum Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum editæ conſtitutiones teſtantur, quod vt diligentius ac rectius perficiatur, ſtatuit etiam Synodus Tridentina, vt occurrente vacatione Parochialis eccleſiæ etiam generaliter, vel ſpecialiter, etiam vigore indulti in fauorem S. R. E. Cardinalium, aut alias quomodolibet reſeruatæ, vel affectæ debeat Epiſcopus habita notitia vacationis Eccleſiæ, ſi opus fuerit, idoneum in ea Vicarium cum congrua eius arbitrio fructuum portionis aſſignatione conſtituere qui onera ipſius Eccleſiæ ſuſtineat, donec ei de Rectore prouideatur. Et deinde Epiſcopus, & qui ius patronatus habet, intra decem dies, aut aliud tempus ab Epiſcopo præſcribendum aliquos clericos ad regendum eccleſiam idoneos Examinatoribus iuxta formam eiuſdem Synodi deputatis, nominent, & non niſi ab eiſdem Examinatoribus per concurſum aliorum examinatorum etiam tanquam magis idoneo ab Epiſcopo iudicato, & electo de eccleſia prouideatur, alias prouiſiones ſeu inſtitutiones omnes præter formam prædictam factæ, ſubreptitiæ cenſeantur. Sed quoniam res humanæ ſemper in deterius prolabuntur, niſi ſit qui eas retineat, ac debitæ executioni demandet, & verendum ſit, ne propter Conſtitutionum huiuſmodi tranſgreſſionem maximi abuſus oriantur, Nos ad quorum notitiam non ſine graui noſtra moleſtia peruenit, nonnullos ex venerabilibus fratribus noſtris Archiepiſcopis & Epiſcopis occurrente vacatione parochialium eccleſiarum eas nullo, aut minus rite ſeruato examine, præſertim illo, quod per concurſum fieri debet ex Concilio Tridentino, vel etiam examine rite ſeruato, perſonis minus dignis carnalitatis, aut alium humanæ paſſionis affectum non rationis iudicium ſequentes contuliſſe, & de eis prouidiſſe volentes, quantum cum Deo poſſumus huiuſmodi, ac etiam futuris periculis occurrere, eorundem prædeceſſorum noſtrorum Conſtitutiones Præfatas etiam innouando authoritate Apoſtolica tenore præſentium omnes, & ſingulas collationes, prouiſiones, inſtitutiones, parochialium eccleſiarum ab eiſdem Epiſcopis, & Archiepiſcopis, ac quibuſuis alijs collatoribus tam ordinarijs quam delegatis, etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, ac Sedis Apoſtolicæ Legatis, vel Nuncijs præter, & contra formam ab eodem Concilio Tridentino præſertim in examine per concurſum faciendo præſcriptam factas, aut in futurum faciendas, nullas, irritas, ac nullius roboris, vel momenti fore, & eſſe nulliſque prouiſis ius aut titulum etiam coloratum poſſidendi præbere, & parochiales eccleſias huiuſmodi, quæ vacabant, ex nunc vacare ſtatuimus, decernimus, & declaramus, eaſque omnes pro tempore ſic vacantes noſtræ, & ſedis Apoſtolicæ, ſeu eorum quibus ius conferendi eas, præterquam Epiſcopis, & Archiepiſcopis, qui curam dicti examinis iuxta decretum eiuſdem Concilij habere debent competet, diſpoſitioni reſeruamus. Inſuper ne parochiales Eccleſiæ diu in ſuſpenſo maneãt, in maximũ animarum periculum, quarũ cumque parochialium Eccleſiarũ, quarum dũ pro tempore vacant, ad Epiſcopos, Archiepiſcopos, Primates, & Patriarchas, & quoſuis alios ordinarios collatores, in menſibus ordinarijs collatoribus etiã per noſtras regulas aſsignatis prouiſio & collatio ſpectat, & pertinet, de quibus ijdẽ Epiſcopi, & ordinarij prædicti intra ſex menſium ſpacium a die vacationis earundẽ perfecto examine iuxta formã Concilij Tridentini præfati non prouiderint, ad illarum etiã quarum collationes nobis & dictæ ſedi generaliter vel ſpecialiter ex quauis cauſa reſeruatæ, ſeu af-

ſectæ

ſectæ exiſtunt, aut aliis ex indulto ſedis Apoſtolicæ competunt, ad quas occurrente illarum vacatione epiſcopi, & Archiepiſcopi præfati perſonas per examen concurſu mutuo habito iuxta dicti Concilij Tridẽtini formã aprobatas, & magis idoneas non elegerint, aut electas nobis, vel ſucceſſoribus noſtris, aut iis ad quos collatio ſpectabit, pro collatione obtinenda intra quatuor menſium ſpacium a die illius vacationis non ſignificauerint, nec non parochialium eccleſiarum ſimilium, quæ iuris patronatus eccleſiaſtici, vel laicorum, ſeu clericorum, & laicorum ſimul fuerit ſic præſentatus intra tempus eiſdem patronis a iure præfixum præuio examine iuxta formam dicti Conc. approbatus petatur inſtitui, inſtitutioque ipſa per duos menſes a die præſentationis dilata fuerit, collationem, prouiſionem, inſtitutionem, ac omnimodam diſpoſitionem nobis, & ipſi ſedi, ac perſonis indulta huiuſmodi conferendi, prouidendi, ſeu inſtituendi obtinentibus reſpectiue reſeruamus, data tamen in parochialibus iuris patronatus optione ipſis patronis, vt ſi inſtitutio ad ordinarios ſpectabit, ipſis ordinariis illam facere negligentibus, & vltra dictos duos menſes differentibus, poſſint pro huiuſmodi inſtitutione obtinenda, habere recurſum ad Metropolitanum, vel viciniorẽ ordinarium, aut ad ſedem Apoſtolicam. Prohibens etiam eiſdem ordinariis, ne tempus decem dierum eiſdem ordinariis, & patronis ab eodem Concilio Tridentino ad nominandum idoneos clericos coram deputatis Examinatoribus præfixum vltra alios decem dies prorogare audeant, vel præſumant. Diſtrictius inhibentes, ne quis præter Romanum Pontificem, aut alios indulta huiuſmodi obtinentes, vt præfertur, quacunque ſit ſuper hoc authoritate munitus, de huiuſmodi beneficiis ſic reſeruatis, vt præfertur diſponere, vel circa illa etiam per viam permutationis, vel alias innouare quoquomodo præſumat. Vt autem non ſolum digni, ſed magis idoneis repertis iuxta eiuſdem Concilii decretum parochiales eccleſiæ conferantur, volumus, & eadem authoritate decernimus, quod ſi Epiſcopus minus habilem poſthabitis magis idoneis elegerit, poſſint ij, qui reiecti fuerint, a mala electione huiuſmodi ad Metropolitanum, vel ſi ipſe eligens Metropolitanus, aut exemptus fuerit, ad viciniorem ordinarium vti noſtrum, & ſedis huiuſmodi delegatum, aut alias ad ipſam ſedem Apoſtolicam appellare, ac prælectum ad nouum examen coram ipſo appellationis iudice, & eius Examinatoribus prouocare, & conſtito de prioris eligentis irrationabili iudicio, eoque reuocato parochialis magis idoneo per eundem iudicem appellationis authoritate noſtra (quatenus collatio ad epiſcopum a quo appellatum fuit ſpectaret) conferatur, alias eidem magis idoneo per iudicem appellationis approbato conferenda remittatur ad eum, ad quem collatio, prouiſio, vel inſtitutio ſpectabit: Hac tamen appellatio interpoſita interim non impediat aut ſuſpendat, quo minus electio per ordinarium primo loco facta interim debita demandetur executioni, & prouiſus ab eadem eccleſia, cauſa appellationis huiuſmodi pendente non amoueatur. Et ſi quis a ſententia per iudicem appellationis lata duxerit appellandum, is tunc ad ſedem ipſam Apoſtolicam appellabit. Si ſecus in præmiſſis omnibus, & ſingulis actum, aut attentatum fuerit, irritum decernimus & inane. &c.

ADDITIO. Ea quæ concurrere debent, vt eccleſia dicatur parochialis, & vt quis dicatur Curatus, hñr per Staphil. de lit grat. tit. de qualit. & ſtat. benef. nu. 27. & inf. Gomeſ. in reg. cãcel. de idiomate q. 11. Hoied de benef. incõpetentib. p. 1. c. 13. & not. diſcutiũtur per Rot. Rom in deciſ. diuer. dec. 52. vol. 2.

Circa

Digitized by Google

Circa examen per concurſum, in vacatione parochialis eccleſiæ faciendũ, quæritur de infraſcriptis, & primo. An notorietas idoneitatis de vita, moribus, & ſcientia alicuius perſonæ qualificatæ operetur, vt non ſubiiciatur huic examini. Reſpondeo negatiue etiam ſi eſſet famoſiſſimus Doctor, qui cum maximo applauſu per plures annos legerit. ad tradita per Fuſc. lib. 2 de viſit. c. 5. nu. 10. etiam ſi eſſet Vicarius ipſius Epiſcopi, ex declar. Sacræ Congreg. referente Pariſ. lib. 8. de reſign. benef. q 9 nu. 87. neque hoc caret ratione. Patet enim præd. examen requiri pro forma, cum alias ſtante præfata Pij V. Conſtitut annulletur collatio, & ideo omitti non poteſt, ad notata per Lambert. qui alios citat de iure patr. lib. 2. par. 1 q 11. art 3.

Secundo quæritur, An iſtud ius examinandi, & edicti proponendi ſolis epiſcopis competat, ita vt alij inferiores, ad quos ipſarum parochialium eccleſiarum collatio pertineret, ab hoc excludantur. Reſpondeo affirmatiue, & ita pluries reſolutum fuiſſe per ſacram Congregationem eius deciſiones, & reſponſa ad verbum recitando teſtatur Pariſ. loc cit. limitatur in illis qui omnimodam iuriſdictionẽ epiſcopalem haberent, nec alicui ſubderentur, ſed immediate Sedi Apoſtolicæ ſubiecti eſſent, ac nullius diœceſis cenſerentur proprium, & diſtinctum territorium habentes cum facultate congregandi ſynodum, quam antea etiam coegiſſent, & in ea examinatores elegiſſent, & habetur in Archiepiſc. Bonon. par. 4. tit. de exam. per concurſ & cenſuiſſe Sacram Congregationem affirmat in d. q. 9. Pariſ num. 98.

Tertio quæritur, in quibus caſibus hæc forma examinis a Concilio præſcripta omitti poſſit. Reſpondeo quod præter caſus in præalleg. c. 18. in eius fine expreſſos, ſunt etiam alii, quorum primus eſt in cura animarum quæ in eccleſia collegiata exercetur per canonicos, vel hebdomadarios, arg. tex. in c. ſtatutum. de elect. in 6. nam in iſto caſu cura dicitur eſſe penes collegium, & non penes ſingulos, aut quemcunque canonicum per ſe, ita vt canonicus dicatur curatus. Oldrad. conſ. 67. tit. de præben. Puteus dec. 290. lib. 1. & cenſuit ſacra congreg. in vna hebdomadaria collegiatæ eccleſiæ S Ioannis maioris de Neap. Sed obſtare videntur verba Conc Trid in princ. d. cap. 18. adiecta, quibus aperte ſignificatur, prædictam examinis formam non eſſe prætermittendam etiam ſi cura eccleſiæ, vel Epiſcopo incumbat, & per plures adminiſtretur. Hinc Domini de Rota in prox. cit. deciſ. 48. dixerunt, quod vbi cura beneficio inhærens eccleſiæ, vel epiſcopo incumbat, & ab ipſo eccleſiæ ſuperiore pluribus inuicem proprie & diſcrete, veluti ſingulis hebdomadis exercenda & adminiſtranda committitur, in hoc caſu verificari verba Conc Trid: vbi vero promiſcue, confuſe, & indeterminate cura beneficij ſeu ipſius miniſterium per plures exercetur, & eccleſiæ vel Epiſcopo non incumbat. tunc locũ eſſe d. Oldradi conſ. & ita eſſe intelligendum, vt non repugnet decreto Conc. Trid. Secundus caſus vt non requiratur nouum examen in prouiſionibus faciendis de beneficijs ex cauſa permutationis declarando, vt per Pariſ. in d. q. 6. nu. 95. Tertius vt non oportet ſeruare formam examinis per concurſum in collatione canonicatus, cui vnita ſit Parochialis, prout fertur cenſuiſſe ſacram Congregationem. Quartus in reſignatione Parochialis factæ in manib. ſanctiſſimi ad fauorem certæ perſonæ, ſed ſufficere ſi examinetur eo examinis genere. quod vocatur in forma dignũ iuxta quam opinionem pluries in facto contingenti reſpondiſſe ſacrã Congregationẽ refert Pariſ li. 10. de reſign benef. q. 7. & illa verba in Concilio poſita ibi. ſc

ſcur

Digitized by Google

quid ſimile exigere, prout Sacra Congregatio cenſuit.

An & quando beneficiatus cogi poſſit ad oſtendēdū titulum ſui beneficij, vltra glo. in cap. 1. de reg. iur. in 6. vide Gomeſ. in reg. de trie. poſſeſ. q. 43. Maran in Spec. p. 6. tit. de inquiſit. num. 152. & p. 4. ar. 13. num. 6. Couar. in capit. alma mater de ſent. excom. in 6. p. 2. §. 2. ſub num. 9. Jo. Syl. de benef. p. 3. q. 25. Maſcard late, & notab. de prob. concl. 1373. Capyc. deci. 6. & Nauar. conſ. 14. de offic. ordin. in antiq. Et quid in ſucceſſore in beneficio an, & quando teneatur docere de titulo ſui prædeceſſoris, adde Boer. dec. 52. nu. 3. Maſc. de prob. concl. 1371. Pariſ. in d. tract. lib. 10. q. 4. Quid autem ſi bullæ fuerint deperditæ quomodo poſſit earum probatio fieri, vide Afflic. deciſ. 302. numero. 3. & deciſ. 274. Mandoſ. in regu. de non iudici. iux. for. ſup. q. 6. Maſcar. concil. 246. Pariſ. in d. tract. lib. 8. q. 2. nu. 22. & infra, ac per alios doctores a prædictis citatos.

Qui poſt bullas ſibi præſentatas ſcribit literes ſuas collectori, ſiue commiſſario diœceſis, in qua eſt ſitum beneficium impetratum a Sede Apoſtolica, vt prouiſo poſſeſſionem relaxet, vel ipſum in eam immittat. Et an quis poſſit propria authoritate beneficij poſſeſſionem capere, ac de corporali inductione ad ipſius apprehenſionem præter Rebuff. late hoc ſcribentem in prax. tit. de miſſ. in poſſeſ. doctiſſime loquitur Couar. lib. 3. var. reſol. c. 16. Roſſin. de benefic. 12. Pariſ. in d. tract. libr. 10. q. 6. Et quid ſi prouiſus a Papa non poſſit capere poſſeſſionem beneficij eo quod fuerit impeditus expedire bullas ab aliquo penſionario ob non ſolutionem penſionis antiquæ ſuper illo beneficio impoſitæ, an ad remouendum illud impedimentum poſſit illam ſoluere, vel impedienti aliquid promittere. Reſp. quod iſte talis ab hoc cauere debet abſque authoritate, vel licentia S. D. N. alias committere peccatum ſimoniæ, quia quamuis liceat beneficiario pro iure ſpirituali quæſito, & poſſeſſo conſeruando dare aliquid temporale moleſtatori de facto, vt probatur in capitul. dilectus el primo. de ſimo. & per glo. in capitul. decimas. 16. queſtio ſeptimo in verſi. decimas. ſecus tamen eſt pro iure ſpirituali quærendo neque pro quæſito nondum poſſeſſo conſeruando, vt per Panor. in d. cap. dilectus num. 3. & in ſi. præd. glo. quam rationem affert Nau. conſ. 17. de ſimo. in antiq. & tamen verum eſt poſſe penſionarum iure petere penſiones decurſas, & non ſolutas annorum præteritorium a nouo poſſeſſore beneficij, qui forte nihil recuperabit ab hæredibus ſui prædeceſſoris, prout colligitur ex dictis Philip. Franc. in capitul. præſenti, §. ſi. de offi. ordi. in 6. & latius ex Gigan. in tract. de penſio. 36. & quod ita ſe habet ſtylus Curiæ teſtatur Nau. in conſ. 49. num. 5. de præb. in antiq.

Quamuis liceat beneficia beneficiario &c. Quod licite poſſit quis redimendo vexationem aliquid dare, ne moleſtetur ſuper beneficio, quod poſſidet, & pro conſeruatione illius iuris iam quæſiti Doct. in cap. dilectus. el primo. de ſimon. vide Pariſ. in conſ. 134. num. 20. vol. 4. Burg. in tract. irreg. p. 6. tit. de ſimo. num. 58. & Rebuſ. plene declarantem in praxi p. 2. tit. de ſimo. in reſign. num. 27. & pluribus ſeq. ac Nauar. in Man. capitul. 23. ſub nume. 102. & conſ. 47. num. 44. de ſimo. in nouiſ. Toletum in Sum. lib. 5. c. 90. Ioan. Guttier. lib. 2. cano. q. c. 23. a num. 37.

At an quis licite, & tuta conſciētia poſſit beneficiū ſimplex accipere animo illud poſtea relinquendi, & mutandi ſtatū, vide Nauar. in miſcel. 44. de orat. & quid in accipiente beneficiū curatū aīo reſidendi in eo, ſed permutandi ob aliud

ſimplex

ſimplex, vel renunciandi reſeruata penſione, vide eundem Nau. in conſ. 16. & conſ. 24. de præb. in antiq. ideoque ad hoc euitandum de ſtylo in Curia quando datur examen apponitur clauſula, dato prius iuramento quod illud non recipiat animo renunciandi, teſtante Pariſ. d. tract. lib. 6. q. 10. in fin.

Inter alia requiritur vt prouiſi a die adeptæ poſſeſſionis intra duos menſes, ſi qualitas beneficij hoc expoſcit, debeant emittere profeſſionem fidei iuxta decretum Conc. Trid. ſeſſ. 24. de ref. c. 12. §. Prouiſi etiam. & bullæ Pij 4. incip. Iniunctum nobis quam habes infra in verbo fidei profeſſio; ſub pœna vt alioquin non faciant fructus ſuos, nec poſſeſſio illis ſuffragetur, vt habetur in d. Concil. quam Concilij diſpoſitionem amplia & primo in eo, qui illam infra tempus a Concilio præfixum non fecerit, vt nihilominus poſſit, & debeat deinde illam facere ratione a Nauar. aſſignata conſ. 4. de Sum. Trin. & fid. cathol. Secundo amplia. vt tali non ſuffragetur quo ad fructus poſſeſſio triennalis tum per rationem eiuſdem Nauar. conſ. 1. nu. 1. eo tit. tum quia hoc voluit Congr. Conc. Trid. ſ vt nec longiſſima poſſeſſio proſit ei qui non emiſit profeſſionem fidei quo ad fructus percipiendos quamdiu illam non emiſerit. Limita & primo vt propter illa verba Concilij ſcilicet vt nec illis poſſeſſio ſuffragetur non excludatur prouiſus quo ad titulum, & proprietatem beneficij ſicuti per plura reſpondet Nauar. in facti contingentia in conſ. 5. de verb. ſignif. in antiq. Secundo limita in omittente illam ex incogitantia, vel ignorantia, vt nec mortaliter peccet, neque in foro conſcientiæ obligetur ad fructuum reſtitutionem, idem Nau. conſ. 1. & 3. eo. tit. admonens tacendam eſſe hanc negligentiam coram hominibus, ſecus vero in foro exteriori, quia illa ignorantia eſt iuris clari, quæ non excuſat. cap. ignorantia, de regul. iur. in 6. & ſic præſumeretur mala fide illos percepiſſe. arg. reg. qui contra iura cum concord. in gl. allegatis eod. tit. & lib. Tertio limita intelligendo, vt propter omiſſionem profeſſionis fidei amittantur tantum fructus præbendarum, non autem diſtributiones quotidianæ, quas inſeruiendo quis acquiſierit, prout eadem Sacra Congregatio cenſuit.

Refertur Sacram Congreg. Conc. cenſuiſſe ſcribendum eſſe ad Nuntium Hiſpaniarum. Ei qui profeſſionem fidei non emiſit poſſeſſionē non ſuffragari quō ad faciendos fructus ſuos tantum, quo ad ceteros autem effectus commodo poſſeſſionis, & ceteris iuribus ſi quæ habet, non priuari ac alias declaraſſe omiſſionem profeſſionis fidei non priuare Canonicum alijs poſſeſſionis effectibus, ſed ipſum & vocem in Capitulo, & præcedendi habere a die adeptæ poſſeſſionis, niſi aliud obſtet.

c *Quos fructus a die vacationis obuenientes vſque ad diem quo prouiſus per S. Pontif. poſſeſſionem cœperit, hodie applicat ſibi Camera Apoſt. pro Eccleſiæ Rom. neceſſitatibus releuandis, vt colligitur ex extrauag. cum nonnulli ſub tit. de præb. inter com. & fuit etiam prouiſum per alias diuerſorum SS. Pontificum conſtitutiones, qui in regno Neap. exiguntur a commiſſarijs deputatis per Nūcium, idque limitatur in Epiſcopatibus, & beneficijs huius regni pertinentibus ad regiam nominationem, vt fructus decurrentes durante tempore vacationis reſeruentur futuro ſucceſſori, in quo videtur obſeruari ius commune, prout ſtatuitur in cap. quia ſæpe, de elec. in 6. & in c. præſenti, de off. ord. eo. lib. & habetur per Nauar. in trac. de ſpol. §. 12. num. 2. & per Boer. deciſ. 340. Quid vero dicendum ſit de fructibus beneficiati demortui infra annum ad quem debeant ſpectare pro rata temporis decurſi vſque ad illius obitum præter doct. in d. c.*

præſenti, vide Couar. lib. 1. var. reſol. c. 15. nu. 11. & late per Redoan. in tract. de ſpol. q. 5. faciunt dicta per Vinc. de Franc. dec. 168. & eo magis ſtante concordia facta cum Sede Apoſtolica ſuper ſpolijs, ad quod etiam vide bullam. 9. Iul. 3. incip. Cum ſicut nobis. fol. 504. in bullario. & vide infra in verbo Spolia clericorum. Et an ex iſtis beneficij fructibus pendentibus, ac inexactis poſſit creditoribus ob debita ipſius beneficiarij ſatisfieri tangit Nau. in apolog. de reddit. eccleſ. q. 2 mon. 26. in fi. & in conſ. 4. de ſucceſ. ab inteſt. in antiq. Et an camera teneatur ad ſoluenda debita ipſius beneficiarij, vel prælati de fructibus beneficij & ſpolijs remanſis tempore obitus eorum habetur plene per Redoan. in ſuprad. tract. q. 10. vide etiam Nau. conſ. 14. de regul. in antiq.

d *Cuius tex. diſpoſitionem licet pœnalem tanquam eccleſiis fauorabilem amplia procedere etiam in præſentato a patronis ante inſtitutionẽ Lap. allega ſua. num. 4. Rocch. de Cur. in tract. iuris patronat in verſ. honorificum q. 39. Reb. in praxi. 3. par. ſignat. nu. 54. & 55. & ratio diſpoſitionis illius text. erit quia nemo debet a ſe ipſo aſſumere honorem Pauli Apoſt. ad Hebr. c. 5. c. qualiter de elect. Limita non procedere in tentante & parante ſe tantum ad illud faciendum abſque executione vt per glo. Gemin. & Franc. in d. tex.*

Quãuis ex relatis per Lambertin. in tract. de iure patron. par. 2. lib. 2. q. 5. art. 1. appareat aliqualiter controuerſum, Num diſpoſitio text. cap. Auaritiæ, de elect. in 6. extendatur ad præſentatum ingerentem ſe in adminiſtratione, ipſe vero declinat in partem affirmatiuam, & hanc litem nobis clare diffiniuit Rota Rom. teſte Creſcentio in deciſ. 6. ſub tit. de iure patron. quo loci a num. 12. & inf. plura notatu digna ad intellectum, & ampliationem præd. text. traduntur. vide Mandoſ. de ſignat. gratiæ tit. priuationes fol. 37.

SEQVVNTVR CONSTITVTIONES IVLII III. ET Pii. IV. Supra allegatæ.

Contra retinentes beneficia eccleſiaſtica abſque literis Apoſtolicis ſuper eiſdem retentionibus. Necnon contra quoſcunque apprehendentes poſſeſſiones beneficiorum eccleſiaſticorum abſque eiſdem literis Apoſtolicis.

SAnctiſſimus in Chriſto Pater, & dominus noſter Dñs Iulius, diuina prouidentia Papa IV. Cui nuper innotuit quod licet alias fel. recor. Gregorius Decimus in Generali Concilio Lugdunenſi, ſua Generali Conſtitutione ſanciuerit quod nullus ex tunc de cetero adminiſtrationẽ dignitatis, ad quam electus eſſet prius quã celebrata de ipſo electio confirmaretur ſub œconomatus, vel procurationis nomine, aut alio de nouo quæſito colore in ſpiritualibus, vel tẽporalibus, per ſe, vel per alium pro parte, vel in totum gerere, vel recipere, aut illis ſe immiſcere præſumeret, oẽs illos, qui ſecus feciſſent iure, ſi quod illis per electionẽ quæſitum foret, decernens eo ipſo priuatos, & piæ me. Bonifacius VIII. etiã ſua perpetua valitura conſtitutione ſanciuerit, vt Epiſcopi, & alii Prælati ſuperiores necnon Abbates, Priores, & ceteri monaſteriorũ regimina exercentes quocunque nomine cenſerentur, qui apud Sedẽ Apoſtolicam promouerentur, aut confirmationis, conſecrationis, vel benedictionis munus reciperent: aut commiſſas eis eccleſias, & Monaſteria dictæ ſedis literis eorum promotionem, confirmationem, conſecrationem, ſeu benedictio-

nem

Digitized by Google

nem huiuſmodi continentibus non confectis accedere, vel bonorum eccleſiaſticorum, adminiſtrationem accipere non præſumerent, nullique eos abſque dictarum literarum oſtenſione reciperent, aut eis parerent, vel intenderent. Quod ſi forſan contra præſumptum fuiſſet, quod per Epiſcopos, Prælatos, Abbates, Priores, & alios Monaſteriorum regimina exercentes prædictos medio tempore actum foret, irritum haberetur, nec quicquam interim ijdem Epiſcopi, vel Prælati, Abbates, Priores, vel regimina exercentes de eccleſiarum, vel Monaſteriorum eorundem prouentibus perciperent, & fel. mem. Paulus Tertius Rom. Pontif. prædeceſſor noſter quibuſcunque Tabellionibus publicis, ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna inhibuerit, ne ex tunc de cetero de tranſumptis ſupplicationum præterquam habentium clauſulam quod earum ſola ſignatura ſufficeret, ac decreto, & conceſſione literarum, ſeu mandatorum poſſeſſionem beneficiorum eccleſiaſticorum vigore ſupplicationum huiuſmodi apprehendi, rogati deberent, neve illa ſcribere, vel ſubſcribere, aut quouis modo authenticare, vel partibus tradere præſumerent, volens, & Apoſtolica authoritate ſtatuens inter cetera quod partes tranſumptis, ſeu literis aut mandatis huiuſmodi, ex tunc deinceps vtentes, ac illorum prætextu poſſeſſionem huiuſmodi apprehendentes fructus, quos ex illis pro tempore perciperent ſuos non facerent. Quinimò ad beneficia in eiſdem tranſumptis, & literis, ac mandatis expreſſa efficerentur, ipſo facto perpetuo inhabiles, & ad reſtitutionem fructuum ex illis pro tempore perceptorum in vtroque foro tenerentur. Decernentes ſic iudicari debere, ac irritum &c. & ſucceſſiue Sanctitas ſua, attendens quod ante confectionem literarum gratia Apoſtolica eſt informis, inter alia voluerit, ſtatuerit, & ordinauerit, quod iudices in Rom. Curia, vel extra pro tempore exiſtente, etiam, ſi eſſent S. R. E. Cardinales, vel cauſſarum palatij Apoſtolici auditores, aut quicunque alij non iuxta ſupplicationem ſuper impetratione ſignatarum tenores, & formas iudicare deberent, etiam decreto irritanti adiecto. Nihilominus diuerſi Epiſcopi, & alij prælati ſuperiores, & Abbates, literis ſuper diſpenſatione retinendi beneficia per eos antequam promouerentur, aut eorum electiones confirmarentur obtenta per prædictam Sedem pro tempore conceſſis minime confectis beneficia per eos obtenta prædicta retinere, & diuerſæ aliæ perſonæ eccleſiaſticæ poſſeſſionum beneficiorum eccleſiaſticorum eis dicta authoritate conferri, ſeu cõmendari, vel in eorum fauorem vniri, aut alias diſponi conceſſionem literis Apoſtolicis deſuper non expeditis apprehendere præſumunt, inhabilitatem, & alias pœnas in ſanctionibus, & inhibitione, ac voluntate, & ſtatuto prædict. contentas damnabiliter incurrendo in animarum ſuarum periculum. Volens periculis animarum huiuſmodi latius occurrere; Sanctiones, & inhibitionem, ac voluntatem, & ſtatutum huiuſmodi, quorum tenores Sanctitas ſua, ac ſi de verbo ad verbum inſererentur, haberi voluit pro expreſſis, approbans, & innouans, ac perpetuo obſeruari debere decernens, & Sanctiones ipſas ad inferiora beneficia Eccleſiaſtica quæcunque quomodocunque qualificata amplians & extendens, hac ſua in perpetuo valitura conſtitutione ſtatuit, & ordinauit, quod omnes, & ſingulæ perſonæ eccleſiaſticæ, tam ſæculares, quam quorumuis ordinum regulares cuiuſuis ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis exiſtant etiam ſi Epiſcopali, vel Archiepiſcopali, aut Patriarchali, vel alia maiori dignitate præful-

geant, quod de cetero literis ſuper diſpenſationem retinendi beneficia per eos antequam promoueantur, aut eorum electiones confirmentur, obtenta eis per Sedem eandem pro tempore conceſſis minime confectis beneficia ipſa retineri, aut poſſeſſionem alicuius, ſeu aliquorum beneficiorum eccleſiaſticorum cum cura, vel ſine cura ſæcularium, vel quorumuis ordinum regularium quæcunque & qualitercunque qualificatorum eis dicta authoritate apoſtolica conferri, ſeu comendari, aut in eorum fauorem, & accommodum vniri, ſeu alias diſponi conceſſionem literis Apoſtolicis ſuper collatione, ſeu commenda, aut vnione, ſeu alia diſpoſitione huiuſmodi non expeditis per ſe, vel per alium, ſeu alios eius nomine etiam ſupplicationum, ſeu ſumptorũ vel tranſumptorum huiuſmodi, aut collationum eis poſtmodum de ipſis beneficiis tanquã etiam tunc certo modo in ſupplicatione expreſſo vacantibus ordinaria, vel alia quauis authoritate factarũ prætextu apprehendere præſumpſerint, aut per alios apprehenſam, ratam, & gratam habuerint ipſorum beneficiorum non poſſeſſores, ſed meri, & nudi detentores, ac violenti ſine aliquo titulo in eis intruſi cenſeantur, & pro talibus habeantur, & reputẽtur nec fructus ſuos faciant, ſed ad illorũ reſtitutionem, vt præfertur, teneantur, & obligati exiſtant, conſtitutiones ſeu dictæ cancellariæ regulæ de annali, & triennali poſſeſſore in illius locum non habeant nec eiſdem detentoribus, & intruſis in aliquo ſuffragẽtur, quinimò beneficia per eos tempore promotionis ſuæ aut eorum electionis, confirmationis obtenta literis ſuper diſpenſatione ea retinendi, ſibi conceſſa non expeditis retinentes, aut poſſeſſionẽ beneficiorum literis Apoſtolicis ſuper illis non confectis apprehendentes, ſeu per alios apprehenſam, ratam, & gratã habentes beneficia ſic retenta, aut apprehenſa, & omne ius quod in illis, vel ad illa pro tempore quomodolibet habuerint, eo ipſo amittant, illiſque & illo priuari, ac ad illa de cetero obtinẽda perpetuo inhabiles, nec illa vlterius, & prætextu noui tituli aut nouæ commendę, vel vnionis, ſeu alterius diſpoſitionis, etiã apoſtolica authoritate facta aſſequi valeant, ſed beneficia ipſa tanquam de iure & facto vacantia aliis conferri, ſeu cõmendari, & per quoſuis, tam ab eorũ ordinariis collatoribus, quã a ſede prædicta libere impetrari poſſint, & ſi beneficia ipſa litigioſa fuerint collitigantis in omni iure, & ad omne ius quod beneficia retinentibus, aut poſſeſſionẽ apprehendentibus huiuſmodi in eiſdem beneficiis, vel ad illa quomodolibet competebat aut cõpetere poterat eo ipſo abſque iuris, aut hominis miniſterio ſurrogentur, & ſurrogati eſſe cenſeantur, ac in eorũ fauorẽ cauſam deſuper pendentẽ aduocatam, & litem extinctam fuiſſe, & ſimiliter eſſe cenſeantur. Quodque de cetero ſupplicationes etiã manu noſtra & motu proprio ſignatæ, niſi habuerint clauſulam quod eorum ſola ſignatura ſufficiat nullã aliam quam literarum ſuper illis conficiens fidem, aut probationẽ faciãt, ſeu præſtent nec nulla eis in aliquo alio caſu fides adhibeatur, & adhiberi poſſit. Decernens ſic, & aliter, tam in eadem curia quam extra eam, & in partibus per quoſcunq; iudices, ac Commiſſarios quauis etiam Apoſtolica authoritate prædicta fungentes etiam cauſarum palatii huiuſmodi Auditores, & ipſius Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalis in quauis cauſa, & inſtantia ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi authoritate, facultate iudicari, & diffiniri debere, ac irritum, &c.

Placet, publicetur, & deſcribatur I.

DE

DE ELECTIONIB. AD REGIMIMA MONASTERIORVM, *Præpoſiturarum, & aliarum dignitatum Conuentualium.*

SAnctiſſimus ĩ Chriſto Pater, & dominus noſter dominus Pius diuina prouidẽtia Papa Quartus. Ad cuius peruenit notitiã, ꝙ licet alias omnia monaſteria virorum, valorem ducẽtorũ florenorum auri cõmuni æſtimatione excedentia, necnõ prioratus, præpoſituras, ac alias dignitates Cõuentuales, & præceptorias generales, ordinũ quorumcunq; diſpoſitioni ſuæ generaliter reſeruauerit, ac propterea illorũ prouiſiones, & ad ea quæ ſpeciali priuilegio eligendi ſibi per ſedẽ Apoſtolicam conceſſo ſuffulta ſunt, Canonice factarũ electionem cõfirmationes, ad ſanctitatem ſuam, & dictã ſedem pertinere noſcant: nihilominus plerique Religioſi cæca nimis ambitione agitati, partim electiones de ſuis pſonis ad monaſteria, prioratus, & alias dignitates conuẽtuales huiuſmodi, vt priuilegiũ eligendi prędictum habeant, vel illo careãt, nullo iuris ordine ſeruato, nullaq; boni vel æqui ratione habita temere fieri, factaſq; p ordinũ ſuperiores, aut locorũ ordinarios de facto cõfirmari, partim vero nedum priuſquã electiones de ſe ad monaſteria, & alias cõuẽtuales dignitates eligendi priuilegio ſuffulta, factę rite cõfirmentur: ſed ne electi q dẽ canonice, ſe in regimine, & adminiſtratione tam in ſpiritualibus, q̃ temporalibus monaſteriorum, aliarumq; dignitatum vacantiũ eorundẽ, ac illorum bonorum immiſcere non verentur, in animarũ ſuarum periculũ, & authoritatis Apoſtolicæ contemptum, & plurimorum ſcandalum. Volẽs tãtis qui paulatim in religioſos irrepſerũt abuſibus, & auſibus nimis licẽtioſis aliquãdo, ſicut par eſt, occurrere, ſuamq; ſedi præfatæ prerogatiuã afferre, omnes, & ſingulas electiones quarumuis pſonarũ ad regimina monaſteriorũ, prioratuũ, præpoſiturarum, & aliarum dignitatum cõuentualium, ipſarũque electionũ cõfirmationes per quoſcunq; cuiuſuis ſtatus, gradus, ordinis, & conditionis exiſtant, & quauis etiam archiepiſcopali, patriarchali, aut maiori præfulgeãt dignitate, hactenus ſic præſumptas, nullas, & inualidas, ac p nullis, inualidis, & prorſus infectis habendas eſſe, pſonaſq; ſic vt pręfert electas, & cõfirmatas, monaſteria, aliaſq; dignitates huiuſmodi ſine legitimo titulo poſſediſſe, & poſſidere, Nec non illorum fructus, redditus, & prouẽtus indebite percepiſſe, & percipere. Ac perſonas ipſas ad abſolutionẽ, & habilitationem ſuper his, nec non confirmationem electionum de ſe factarum a Sanctitate ſua ſeu Romano Pontifice pro tempore exiſtente, aut ſede prædicta infra ſex menſes a data præſentium computandos impetrandum, ac literas Apoſtolicas ſuper huiuſmodi confirmatione in totum expediendum omnino teneri declarauit. Et nihilominus hac ſua ppetuo valitura conſtitutione ſtatuit, & ordinauit, quod nullus de cetero ſe in regimine, & adminiſtratione monaſterij, vel alterius dignitatis conuentualis, ad quod, ſeu quam illum eligi contigerit in ſpiritualibus, vel temporalibus antequã rite celebrata electio a Sanctitate ſua, aut Romano Pontifice pro tempore exiſtente, & ſede prædicta cõfirmata, & literæ Apoſtolicæ deſuper expeditæ fuerint, per ſe, vel alium in toto, vel in parte quouis quæſito colore immiſcere, aut ad illud, vel iſtam ſe recipi facere, vel alias ſed pro eius prælato genere præſumant.

Decernẽs oẽs, & in ſingulos qui ſecus fecerint, iure quod illis ad monaſteria, vel eorum regimina, & adminiſtrationes, ac alias cõuẽtuales dignitates per electionẽ huiuſmodi quæſitũ fuerit, eo ipſo priuatos, & deinceps ibi ineli

gibiles eſſe, ipſaq; monaſteria, & alias dignitates ab eadē ſede impetrari poſſe, qui vero ſimiles electiones cōfirmare præſumpſerit, etiā eo ipſo ſuperiores ordinū, videlicet ſuis dignitatibus priuatos, ordinarijs autē locorū, etiam ſi Archiepiſcopali, & maiori præcellāt dignitate ingreſſū eccleſię interdicēdū eoſque ab eccleſiarū ſuarū regimine, & adminiſtratione ſuſpenſos exiſtere.

Placet, publicetur, & deſcribatur I.

Lecta, & publicata fuit ſupraſcripta regula Romæ, in Cancellaria Apoſtolica, Anno incarnationis Dominicæ MDLXV. Die vero Martis vltima menſis Octobris, Pontificatus præfati S.D.N. Papæ Anno quinto.

Ant. Homellius Cuſtos.

BENEFICIORVM RESIGNATIONES.

PRAETER Summiſtas ſciendū eſt, beneficium potuiſſe olim reſignari ſimpliciter in manib. collatoris c. admonet, de renun gl. in cle. vnica in ver. manib. eo. ti. & in c. de regularibus, in ver. dimittat, de ſimo. Mādoſ. in praxi. ſigna. gratiæ, in ver. reſignatio. nō tamē ad fauorē, q̄a eſſet ſimonia. gl. & Ab. in c. ex parte, nu. 4. de off. deleg. & in c. cū vniuerſorū, nu. 5. de rer. permut. niſi fieret in manib. Papæ ſcdm ſtylum curiæ a multis ſæculis ſeruatū, a quo tamen cœpit recedere Greg. xiij. qui permiſit, vt vna cū renunciatione vnius prǫſentetur petitio alterius, cui renuncians vellet conferri. Nau. in man. cōf. c. 23. ſub n. 207.

Sed poſtea Pius V. ſuſpendit facultates, & authoritates conferendi beneficia per reſignationem, ſeu permutationem vacantia in manibus quorūcunque ordinariorum, vt patet ex eius conſtitutione publicata Romæ die .... Auguſti 1657. incip. Officium creditæ fol. 992. in Bullario.

Deinde idem Pius V. relaxauit ſupradictam prohibitionem de nō admittendis reſignationibus per ordinarios cū modificationibus, vt ex altera eius conſtitutione publicata Romæ die 10. Aprilis. 1568. fol. 1014. in Bulla incip. Quanta eccleſiæ Dei incommoda, & infra.

Poſthac epiſcopi, & alij facultatē habentes eorū dūtaxat reſignationes recipere, & admittere poſſint, qui aut ſenio confecti, aut valetudinarij, aut corpore impediti, vel vitiati, aut crimini obonoxij, cēſuriſq; eccleſiaſticis irretiti aut nequeūt, aut non debent eccleſiæ, vel beneficio inſeruire, qui vnū aliud uel plura beneficia obtinuerit, vel quos ad aliud contigerit promoueri. Religionem quoq; ingreſſuri, vel matrimoniū contracturi, ſi ſtatim poſtea id re ipſa exequātur, deniq; cum quis ex alijs caſib. acciderit qui conſtitutione fel. recor. Innoc. Papæ iij de dimittendis cathedralib. eccleſiis adita continentur. Qui ēt ob capitales inimicitias nequeunt, vel nō audent in loco beneficij reſidere ſecuri. Sed nec horū vllus ſacro ordini mācipatus niſi religionē ingreſſurus valeat vllo modo beneficiū, vel officium eccleſiaſticum reſignare, niſi aliūde ei ſit quo in vita poſſit cōmode ſuſtētari. Ac has beneficiorū, & officiorū permutationes admittere, quæ canonicis ſanctionib. & Apoſtolicis conſtitutionib. permittuntur. Caueant aūt epi, & alij prędicti. Itemque oēs electores, præſentatores, & patroni tam eccleſiaſtici, quā laici quicūque ſint, ne verbo quidem, aut nutu, vel ſigno futuri in huiuſmodi beneficijs, & officijs ſucceſſores ab ipſis reſignantibus, aut alijs eorum ſignificatione, vel hortatu deſignatur, aut de his aſſumendis promiſſio inter eos, vel etiam intentio qualiſcumque intercedat.

Ceterū præcipimus, atq; interdicimus, ne ipſis epiſcopi, aut alij collatores de bene-

beneficijs & officiis reſignandi ſ prædictis aut ſuis, aut admittentium conſanguineis, affinibus, vel familiaribus etiam per fallacem circuitum multiplicatarum in extraneos collationum, audeant prouidere: quod ſi ſecus, ac etiam quicquid præter, vel contra formam prædictorum fuerit a quocunque temere attentatum id totum ex tunc vires & effectum decernimus non habere.

Qui vero contrafecerint vt in eo, quo deliquerint, puniantur a beneficiorum & officiorum collatione, nec non electione, præſentatione, confirmatione, & inſtitutione prout cuique competierit, tādiu ſuſpenſi remaneant, donec remiſſionē a Rom. Pont. meruerint obtinere & qui talia beneficia, ſeu off. recepe rint eos prædictis pœnis volumus ſubiacere. Et nihilominus in eos qui ſic ſuſpē ſi conferre, eligere, præſentare, confirmare, vel inſtituere auſi fuerint, excom quo ad perſonas, quo vero ad capitula, & conuentus, a diuinis ſuſpenſionis ſententias ipſo facto promulgamus. quibus nullus alius, quam ipſe Rom. Pont. ſiue abſolutionis ſiue relaxationis gratiam excepto mortis articulo, valeat impartiri, prohibitione, & literis noſtris prædictis nihilominus in ceteris omnibus perpetuo valituris. Non obſtantibus &c.

Hæc conſtitutio latiſſime declaratur per Pariſium in tract. de reſigna. benefi. par. 1. lib. 5. q. 6.

Decreto Conc. Trid. ſeſs. 21. c. 2. de ref. prouiſum eſt, quod ordinatus ad titulum beneficii, illud reſignare non poteſt, niſi facta mētione, quod ad illius beneficii titulum ſit promotus, neq; ea reſignatio admittatur, niſi conſtituto quod aliūde viuere cōmode poſſit, & aliter facta reſignatio nulla ſit.

AD maiorem dilucidationem Bullæ Pij V. ſup. relatæ, ſciendum eſt, extare declarationem, quam ex authentico habuimus, videlicet Nos Hierony. tit. S. Pancratij S. R. E. Presbyter. Card. Matthæus Fidem facimus, & atteſtamur in libris Sacræ Congreg. Concilij, qui apud nos aſſeruantur, annotatum eſſe, quod fel. rec. Greg. XIII. declarauit beneficia iuris patronatus non comprehendi in §. ceterum, contento in Conſtitutione ſanctæ mem. Pij V. relaxante prohibitionem de non admittendis reſignationib: quo §. prohibentur Epiſcopi beneficia in eorum manibus reſignata eorum, aut reſignantium affinibus, conſanguineis, vel familiaribus conferre.

Hieron. Card. Matthæus.

Locus ſigilli.

Quæ fides facta fuit ad requiſitionem Reuerendiſſimi Archiepiſcopi Salernitani.

ADDITIO. Recolligendo huiuſmodi cauſas, ex quibus Ordinarii poſſunt beneficiorum reſignationes admittere 1. ma eſt, quando beneficiatus, volens reſignare, eſt ſenex, & quiſnam dicatur ſenex, comm. opinio eſt hoc remitti iudicis arbitrio, conſiderata qualitate perſonarum propter complexionum diuerſitatem, vt per Menoch. de arb. iud. caſu 59. Pariſ. loco ſuperius allegato. num. 7.

Secunda cauſa eſt infirmitas volentis reſignare beneficium. quis autem dicatur valetudinarius comm. Doct. ſententia eſt, hoc etiam iudicis arbitrio relinqui. Menoch. de arbitr. iud. caſ. 60 eſſet talis in terminis noſtris, qui ab aliquo malo corporis affectu adeo frequenter vexatur, quod non poſſit muneri ſibi iniuncto ſatisfacere. Pariſ. ibidem. nu. 12.

Tertia Cauſa eſt, quando beneficiatus eſt corpore impeditus, & impedimen-

Digitized by Google

Eſt & alius caſus vt non incurrant, quoties huiuſmodi receptatio a perſonis eccleſiaſticis eſſet coactè, & non voluntarie facta, propter violentiam bannitorum, adeo vt non poſſent illos expellere abſque ſui periculo. Afflict. in d. conſt. num. 3. Campan. in c. regni, licet contra receptatores. ſub nu. 10. Rolan. conſ. 45. vol. 1.

Tertius eſt caſus, vt non incurrant, quoties ipſæ perſonæ eccleſiaſticæ tales bannitos receptarent animo exhibendi, & præſentandi curiæ, dummodo talem habuerint intentionem, inſpecto tempore receptionis. ſecus vero ſi ex poſt facto hoc deliberauerint, prout colligitur ex dictis notabiliter per Nell. vbi ſupra, quæſt. 24.

Contra vero receptantes alias perſonas, etiam non bannitos, neque viarum graſſatores, extant literæ directæ Illuſtriſſimo Nuncio Neap. in quibus inter alia diſponitur in hæc verba. Non piace a N. S. che le Chieſe, ne gli altri luoghi ſacri ſeruono d'aſilo, & di ricettaculo a triſti. Onde mi ha fatto ſcriuere a V. S. che faccia prohibire, & intimare per parte di Sua Beatitudine a i ſuperiori de Monaſterij de Regulari de tutti gli Ordini co'l mezo de gli Ordinarij, o come meglio parerà a lei, che per l'auuenire non diano ricetto a ſorte alcuna de condennati, nè banditi, ladri, o altre genti di male affare, nè a falliti, & debitori, ſotto pena della priuatione d'officio, ſe hauerà notitia del ricetto, ancora che non ſiano trouati queſti tali ne i Monaſterij, & ſotto altre pene anco maggiori ad arbitrio della Santità ſua: & vuole in oltre: che ſi ſtia auuertito per punire quelli, c'haueranno ardire di contrauenire a queſt'Ordine. Potrà dunque V. S. andar publicando la prohibitione per li luoghi, doue ne ſarà maggiore biſogno, & di mano in mano per tutto, che non ſe ne poſſa pretendere ignoranza, & il Signore l'aſſiſta con la ſua ſanta gratia. Di Roma alli 11. d'Aprile 1602.

Di V. S. Come fratello amoreuoliſſimo.

Il Cardinal di Firenze.

BENEFICIORVM PAROCHIALIVM COLLATIO.

PRÆTER Summiſtas, ſciendum eſt, quod in prouiſione facienda de eis obſeruanda ſunt diſpoſita per Sacros Canones, nempe in cap. cum in cunctis. §. inferiora. de elect. ad cuius materiæ declarationem extant c. licet Canon. c. nemo deinceps. cap. ſtatuimus. cap. cum ex eo. & c. commiſſa d. tit. in ſexto, & vide c. cum ſit ars artium. de æta. & quali. cap. graue nimis. de præben. c. cum in illis d. tit. in 6. & Conc. Trid. ſeſſ. 24. de refor. gene. cap. 18. extat poſtremo Pij V. Conſtitutio, ſuper collatione Parochialium eccleſiarum Romæ publicata die 16. Maij 1567. quæ diuiditur in duas partes: in prima allegat iura prædicta diſponentia circa hanc materiam, in ſecunda illa innouat, ac ampliat, & diſponit obuiando fraudibus contrauenientium. ſecunda ibi, ſed quoniam res humanæ &c. Hanc conſtitutionem explicat Gonzalez, in commentario ad octauam Reg. cancellariæ gl. 6. Sequitur tenor dictæ Conſtitutionis Pij Quinti.

IN conferendis beneficijs eccleſiaſticis, & præſertim Parochialibus eccleſijs perſonis dignis, & habilibus, quæ in loco reſidere, & per ſe ipſos curam exercere valeant, quantam diligentiam adhiberi oporteat, Alexandri III. in Lateran.

Digitized by Google

ran. & Greg. X. in Lugdunen. generalibus Concilijs, ac Innocentij ſimiliter III. & aliorum Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum editæ conſtitutiones teſtantur, quod vt diligentius ac rectius perficiatur, ſtatuit etiam Synodus Tridentina, vt occurrente vacatione Parochialis eccleſiæ etiam generaliter, vel ſpecialiter, etiam vigore indulti in fauorem S. R. E. Cardinalium, aut alias quomodolibet reſeruatæ, vel affectæ debeat Epiſcopus habita notitia vacationis Eccleſiæ, ſi opus fuerit, idoneum in ea Vicarium cum congrua eius arbitrio fructuum portionis aſſignatione conſtituere qui onera ipſius Eccleſiæ ſuſtineat, donec ei de Rectore prouideatur. Et deinde Epiſcopus, & qui ius patronatus habet, intra decem dies, aut aliud tempus ab Epiſcopo præſcribendum aliquos clericos ad regendum eccleſiam idoneos Examinatoribus iuxta formam eiuſdem Synodi deputatis nominent, & non niſi ab eiſdem Examinatoribus per concurſum aliorum examinatorum etiam tanquam magis idoneo ab Epiſcopo iudicato, & electo de eccleſia prouideatur, alias prouiſiones ſeu inſtitutiones omnes præter formam prædictam factæ, ſubreptitiæ cenſeantur. Sed quoniam res humanæ ſemper in deterius prolabuntur, niſi ſit qui eas retineat, ac debitæ executioni demandet, & verendum ſit, ne propter Conſtitutionum huiuſmodi tranſgreſſionem maximi abuſus oriantur, Nos ad quorum notitiam non ſine graui noſtra moleſtia peruenit, nonnullos ex venerabilibus fratribus noſtris Archiepiſcopis & Epiſcopis occurrente vacatione parochialium eccleſiarum eas nullo, aut minus rite ſeruato examine, præſertim illo, quod per concurſum fieri debet ex Concilio Tridentino, vel etiam examine rite ſeruato, perſonis minus dignis carnalitatis, aut alium humanæ paſſionis affectum non rationis iudicium ſequentes contuliſſe, & de eis prouidiſſe volentes, quantum cum Deo poſſumus huiuſmodi, ac etiam futuris periculis occurrere, eorundem prædeceſſorum noſtrorum Conſtitutiones Præfatas etiam innouando authoritate Apoſtolica tenore præſentium omnes, & ſingulas collationes, prouiſiones, inſtitutiones, parochialium eccleſiarum ab eiſdem Epiſcopis, & Archiepiſcopis, ac quibuſuis alijs collatoribus tam ordinarijs quam delegatis, etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, ac Sedis Apoſtolicæ Legatis, vel Nuncijs præter, & contra formam ab eodem Concilio Tridentino præſertim in examine per concurſum faciendo præſcriptam factas, aut in futurum faciendas, nullas, irritas, ac nullius roboris, vel momenti fore, & eſſe nullumque prouiſis ius aut titulum etiam coloratum poſſidendi præbere, & parochiales eccleſias huiuſmodi, quæ vacabant, ex nunc vacare ſtatuimus, decernimus, & declaramus, eaſque omnes pro tempore ſic vacantes noſtræ, & ſedis Apoſtolicæ, ſeu eorum quibus ius conferendi eas, præterquam Epiſcopis, & Archiepiſcopis, qui curam dicti examinis iuxta decretum eiuſdem Concilij habere debent competet, diſpoſitioni reſeruamus. Inſuper ne parochiales Eccleſiæ diu in ſuſpenſo maneãt, in maximũ animarum periculum, quarũ cumque parochialium Eccleſiarũ, quarum dũ pro tempore vacant, ad Epiſcopos, Archiepiſcopos, Primates, & Patriarchas, & quoſuis alios ordinarios collatores, in menſibus ordinarijs collatoribus etiã per noſtras regulas aſsignatis prouiſio & collatio ſpectat, & pertinet, de quibus ijdẽ Epiſcopi, & ordinarij prædicti intra ſex menſium ſpacium a die vacationis earundẽ perfecto examine iuxta formã Concilij Tridentini præfati non prouiderint, ad illarum etiã quarum collationes nobis & dictæ ſedi generaliter vel ſpecialiter ex quauis cauſa reſeruatæ, ſeu af-

fectæ

ſectæ exiſtunt, aut aliis ex indulto ſedis Apoſtolicæ competunt, ad quas occurrente illarum vacatione epiſcopi, & Archiepiſcopi præfati perſonas per examen concurſu mutuo habito iuxta dicti Concilij Tridẽtini formã aprobatas, & magis idoneas non elegerint, aut electas nobis, vel ſucceſſoribus noſtris, aut iis ad quos collatio ſpectabit, pro collatione obtinenda intra quatuor menſium ſpacium a die illius vacationis non ſignificauerint, nec non parochialium eccleſiarum ſimilium, quæ iuris patronatus eccleſiaſtici, vel laicorum, ſeu clericorum, & laicorum ſimul fuerit ſic præſentatus intra tempus eiſdem patronis a iure præfixum præuio examine iuxta formam dicti Conc. approbatus petatur inſtitui, inſtitutioque ipſa per duos menſes a die præſentationis dilata fuerit, collationem, prouiſionem, inſtitutionem, ac omnimodam diſpoſitionem nobis, & ipſi ſedi, ac perſonis indulta huiuſmodi conferendi, prouidendi, ſeu inſtituendi obtinentibus reſpectiue reſeruamus, data tamen in parochialibus iuris patronatus optione ipſis patronis, vt ſi inſtitutio ad ordinarios ſpectabit, ipſis ordinariis illam facere negligentibus, & vltra dictos duos menſes differentibus, poſſint pro huiuſmodi inſtitutione obtinenda, habere recurſum ad Metropolitanum, vel viciniorẽ ordinarium, aut ad ſedem Apoſtolicam. Prohibens etiam eiſdem ordinariis, ne tempus decem dierum eiſdem ordinariis, & patronis ab eodem Concilio Tridentino ad nominandum idoneos clericos coram deputatis Examinatoribus præfixum vltra alios decem dies prorogare audeant, vel præſumant. Diſtrictius inhibentes, ne quis præter Romanum Pontificem, aut alios indulta huiuſmodi obtinentes, vt præfertur, quacunque ſit ſuper hoc authoritate munitus, de huiuſmodi beneficiis ſic reſeruatis, vt præfertur diſponere, vel circa illa etiam per viam permutationis, vel alias innouare quoquomodo præſumat. Vt autem non ſolum dignis, ſed magis idoneis repertis iuxta eiuſdem Concilii decretum parochiales eccleſiæ conferantur, volumus, & eadem authoritate decernimus, quod ſi Epiſcopus minus habilem poſthabitis magis idoneis elegerit, poſſint ij, qui reiecti fuerint, a mala electione huiuſmodi ad Metropolitanum, vel ſi ipſe eligens Metropolitanus, aut exemptus fuerit, ad viciniorem ordinarium vti noſtrum, & ſedis huiuſmodi delegatum, aut alias ad ipſam ſedem Apoſtolicam appellare, ac prælectum ad nouum examen coram ipſo appellationis iudice, & eius Examinatoribus prouocare, & conſtito de prioris eligentis irrationabili iudicio, eoque reuocato parochialis magis idoneo per eundem iudicem appellationis authoritate noſtra (quatenus collatio ad epiſcopum a quo appellatum fuit ſpectaret) conferatur, alias eidem magis idoneo per iudicem appellationis approbato conferenda remittatur ad eum, ad quem collatio, prouiſio, vel inſtitutio ſpectabit: Hac tamen appellatio interpoſita interim non impediat aut ſuſpendat, quo minus electio per ordinarium primo loco facta interim debitæ demandetur executioni, & prouiſus ab eadem eccleſia, cauſa appellationis huiuſmodi pendente non amoueatur. Et ſi quis a ſententia per iudicem appellationis lata duxerit appellandum, is tunc ad ſedem ipſam Apoſtolicam appellabit. Si ſecus in præmiſſis omnibus, & ſingulis actum, aut attentatum fuerit, irritum decernimus & inane. &c.

ADDITIO. Ea quæ concurrere debent, vt eccleſia dicatur parochialis, & vt quis dicatur Curatus, hñr per Staphil. de lit grat. tit. de qualit. & ſtat. benef. nu. 27. & inſ. Gomeſ. in reg. cãcel. de idiomate q. 11. Hoied de benef. incõpetentib p. 1. c. 13. & not. diſcutiũtur per Rot. Rom. in deciſ. diuer. dec. 52. vol. 2.

Circa

Digitized by Google

Circa examen per concurſum,in vacatione parochialis eccleſiæ faciendũ, quæritur de infraſcriptis,& primo. An notorietas idoneitatis de vita,moribus,& ſcientia alicuius perſonæ qualificatæ operetur, vt non ſubiiciatur huic examini. Reſpondeo negatiue etiam ſi eſſet famoſiſſimus Doctor, qui cum maximo applauſu per plures annos legerit. ad tradita per Fuſc.lib. 2 de viſit.c.5.nu.10. etiam ſi eſſet Vicarius ipſius Epiſcopi, ex declar. Sacra Congreg. referente Pariſ lib.8. de reſign. benef. q 9 nu.87. neque hoc caret ratione. Patet enim præd. examen requiri pro forma,cum alias ſtante præfata Pij V. Conſtitut annulletur collatio, & ideo omitti non poteſt, ad notata per Lambert. qui alios citat de iure patr.lib.2 par. 1 q 11.art 3.

Secundo quæritur, An iſtud ius examinandi,& edicti proponendi ſolis epiſcopis competat, ita vt alij inferiores, ad quos ipſarum parochialium eccleſiarum collatio pertineret, ab hoc excludantur. Reſpondeo affirmatiue,& ita pluries reſolutum fuiſſe per ſacram Congregationem eius deciſiones, & reſponſa ad verbum recitando teſtatur Pariſ. loc cit. limitatur in illis qui omnimodam iuriſdictionẽ epiſcopalem haberent,nec alicui ſubderentur, ſed immediate Sedi Apoſtolicæ ſubiecti eſſent, ac nullius diœceſis cenſerentur proprium,& diſtinctum territorium habentes cum facultate congregandi ſynodum, quam antea etiam coegiſſent, & in ea examinatores elegiſſent, & habetur in Archiepiſc. Bonon. par.4. tit. de exam. per concurſ & cenſuiſſe Sacram Congregationem affirmat in d q.9. Pariſ num.98.

Tertio quæritur, in quibus caſibus hęc forma examinis a Concilio pręſcripta omitti poſſit. Reſpondeo quod pręter caſus in pręalleg.c.18. in eius fine expreſſos,ſunt etiam alii, quorum primus eſt in cura animarum quę in eccleſia collegiata exercetur per canonicos, vel hebdomadarios, arg.tex.in c.ſtatutum. de elect.in 6. nam in iſto caſu cura dicitur eſſe penes collegium, & non penes ſingulos, aut quemcunque canonicum per ſe, ita vt canonicus dicatur curatus. Oldrad.conſ.67.tit.de pręben. Puteus dec.290.lib.1. & cenſuit ſacra congreg. in vna hebdomadaria collegiatæ eccleſiæ S. Ioannis maioris de Neap. Sed obſtare videntur verba Conc.Trid in princ.d.cap.18.adiecta,quibus aperte ſignificatur, prædictam examinis formam non eſſe prętermittendam etiam ſi cura eccleſię,vel Epiſcopo incumbat, & per plures adminiſtretur. Hinc Domini de Rota in prox.cit. deciſ.48.dixerunt,quod vbi cura beneficio inhęrens eccleſiæ, vel epiſcopo incumbat, & ab ipſo eccleſię ſuperiore pluribus inuicem proprie & diſcrete, veluti ſingulis hebdomadis exercenda & adminiſtranda committitur, in hoc caſu verificari verba Conc Trid. vbi vero promiſcue, confuſe, & indeterminate cura beneficij ſeu ipſius miniſterium per plures exercetur, & eccleſię vel Epiſcopo non incumbat. tunc locũ eſſe d. Oldradi conſ. & ita eſſe intelligendum. vt non repugnet decreto Conc.Trid. Secundus caſus vt non requiratur nouum examen in prouiſionibus faciendis de beneficijs ex cauſa permutationis declarando, vt per Pariſ.in d.q.6 nu.95. Tertius vt non oportet ſeruare formam examinis per concurſum in collatione canonicatus, cui vnita ſit Parochialis, prout fertur cenſuiſſe ſacram Congregationem. Quartus in reſignatione Parochialis factę in manib. ſanctiſſimi ad fauorem certę perſonę, ſed ſufficere ſi examinetur eo examinis genere. quod vocatur in forma dignũ iuxta quam opinionem pluries in facto contingenti reſpondiſſe ſacrã Congregationẽ refert Pariſ li.10. de reſign benef.q.7. & illa verba in Concilio poſita ibi.ſ.

Tur

(per reſignationem etiã in curia) intelligi de reſignatione ſimpliciter facta & non de ea quæ fit in fauorem, quod & ipſe ex pluribus ſimilibus comprobat.

Quarto quæritur Quando incipiat currere tempus quatuor menſium Epiſcopis datum ex præd. Pij V. conſtitutione. Reſpondeo quod non incipit currere niſi a die habitæ notitiæ vacationis, ita in terminis huius bullæ vnanimiter cõcluſum fuit per Dominos de Rota, in deciſ. diuerſ. deciſ. 481. volum. 2.

Denique quæritur in quibus caſibus poterit Epiſc. terminum decem dierum in edicto præfixum ad alios decem dies prororogare. Reſpondeo quod hoc non aliter ei licebit, niſi qui deſcripti ſunt, legitimo impedimento detenti fuerint, quo minus præſtituto tempore ad concurſum acceſſerint, ſiue etiam ſi in tempore quidem ſe obtulerint, ſed legitima aliqua cauſa ne ad concurſum accederent, impediti fuerint. At ſi nullus intra priorem terminum ſe obtulerit, vel ex accidentibus nullus idoneus repertus fuerit, tunc edictum erit proponendum, cuius termino elapſo ſi nemo ſe exhibeat, aut ex oblatis nullus idoneus inueniatur, tunc omiſſo edicto, atque concurſu, præcedente tamen examine alteri beneficium poterit conferri. Non etiam aliud edictum erit neceſſarium proponere, aut propoſitum prorogare ſi infra terminum vnius tantum ſe exhibuerit. nam de eo ſolo periculum erit faciendum, prout hæc & alia habentur in d. Archiep Bononien.

Et quoniam Concil Triden. & præfata Pij V. Conſtitutio præcipere videntur tale examen, vt poſtea poſſit de digniori, & magis idoneo ad vacantis beneficij regimen electio fieri, ad ſciendum quæ ſcientia in aliquo requiratur, vt dicatur dignus, & præfici poſſit eccleſiaſticis beneficus, vide Ioan. Syluam in tract. de benefic. par. 3. q 5. & Gonzalez ad 8. Reg cancel. gloſ. 4. a num. 60.

Item an magis idoneus doctrina præferendus ſit illi, qui ſufficientes literas habens eſſet tamen magis idoneus moribus, & prudentia vide D Tho. 2. 2. q. 63. art. 1 & Rodriquez in noua ſu. caſ. conſ. p. 1, c. 160 nu 2. & an patroni ſalua conſcientia præſentabunt dignum & idoneum cum præſentare poterint digniorem, & idoneiorẽ, ac teneat huiuſmodi præſentatio, late Lambert. de iure patr. lib. 2. par 1 q. 10 art. 3. Item in quibus caſibus liceat conferro beneficiam eccleſiaſtica minus digno, digniore poſtpoſito poſt Sot lib 3. de iuſtit. & iur. abunde tradit Nauar. in miſcellan. 38. de orat. & Rodriq. in præall cap. 106.

Item An & quomodo iuxta terminos Conc. Trid. d. cap. 28 minus dignus in beneficio competitor cum digniore concurrendo poſſit ſe excuſare a peccato, idẽ Nauar. optime in Miſcellan. 40. & An eligens dignum prætermiſſo digniori teneatur ad reſtitutionem ac damni ſatisfactionem, & cui poſt Caiet. in ſum in verbo Acceptio perſonarum. & Sot. lib. 4 de iuſt. & iur. q 6. art. 3. verſ. Ad ſextum argumentum diſputat hanc quæſtionem Couar. qui alios citat in regula peccatum. par. 2. §. 7. nu 6. de reg. iur. in 6. Et denique quomodo impediens ne detur beneficium eccleſiaſticum digniori, vel digno ad reſtitutionem teneatur videndi ſunt D. Tho. & ibi Caiet. 2. 2. q. 62. artic. 2. ad 4. Sylueſt in verbo Reſtitutio. 3. §. 12. Couar. loc. cit. & Nauar. in Man c. 17. nu. 74. & in præd. Miſcellan. 40. num. 16. qui in vtroque loco loquitur in materia concurſus.

BENEFICIORVM POSSESSIO.

PRAETER Summiſtas ſciendu eſt, quod prouiſus a Sede Apoſtolica non poteſt poſſeſſionẽ adipiſci, niſi literis expeditis, & contra tales adminiſtra-

tioni

tioni ſe ingerentes, extat extrauag. communis, incip. Iniũctæ nobis, de elect. quæ fuit innouata per Iulium ſecundum fol. 151. in Bull. & per Iulium tertium fol. 134. extẽditur, & ampliatur per Paulũ III. fol. 160. & per Pium IV.
a fol. 804. cum ante confectionem literarum gratia Apoſt. ſit informis a voluit Summus Pontifex in reg. Canc. 26. de non iudicando iuxta formã ſupplicationum, ſeu literarum expeditarum.

In Regno Neapolitano ad hoc vt prouiſi faciãt fructus ſuos vltra literas
b Apoſtolicas requiritur quod poſſeſſionem recipiant de manu Nuncii b ob breue Pii V. de ann. 1568. die 8. Ianu. fol. 1008. in Bur. incip. Cupiẽtes, cuius tenor forte ſubiicietur inf. in ver. ſpolia. Clericorum. & ratio eſt quia bene-
c ficio vacante ſuccedit Camera in fructibus, c vt Nuncius Apoſtolicus reddatur certior, quando Camera deſinat poſſidere.

De electo ſe ingerente adminiſtrationi ante confirmationem eſt tex. in c.
d auaritiæ, de elect. in 6. d.

a *ADDITIO Ratio eſt quia ex quo gratia a mente Papæ dependet, & ipſe non vult, quod gratiatus gratia vtatur, niſi literis expeditis ſecundũ Gomeſ. in reg. de non iud. iuxta for. ſup. q. 6. & talis conceſſio habeat quaſi tacitam conditionem videlicet ſuper Cancellariam tranſierit, vt per Mandoſ. in ead. reg q. 3. Hinc dicitur quod in beneficialib. literæ expeditæ habentur loco tituli Staphil. in tract. de lit. gra. in princ num. 17. quæ quando dicantur ſuam formam recipere, vt poſſint dici expeditæ, vide per Rebuff. in prax. tit. de bul. non declarat Gomeſ. loc. citat. q. 1. & in tractat. breuium, ſub num. 2. Maſcard de probat. concluſ. 1269 num. 2 & quibus rationibus id ſtatutum ſit, vide per Pariſ. de reſign benef. lib. 8 q. 2. nu. 13. & lib. 10. q. 1. nu. 12. Et diſpoſita contra capiẽtes beneficiorum poſſeſſionem ex ſola ſignatura abſq; literis expeditis limita primo, vt habetur p Staphil. tit. de reſcrip. in for breu nu. 24. et Gomeſ. in tract. breuium ſub. nu. 14. Secundo limita niſi poſſeſſio capiatur vigore breuis nomine Cameræ, vt fieri ſolet in beneficijs litigioſis cum clauſula citra vitium ſpolij, & attentatorum, de quo late per Lancel. de attentat. p. 2. c. 4. n. 455. cum ſeq. Pariſ. in d. trac. lib. 11. q. 6. nu. 29. quo caſu ex Bulla Pij V incip. Cordi. quam habes infra in verbo ſequeſtrum fructus beneficiorum lite pendẽte deponi debent; apud perſonã a iudice nõ eligendam obſtantib. quibuſcũq; ſtatutis diſponentibus, quod Capitula & canonici percipiant. Et quid ſi poſt ſupplicationem ſignatam manu Sanctiſſimi ipſius mors intercedat priuſquam peruentum ſit ad bullarum confectionem, vide doctores in proœm Sexti. verſ. vniuerſitati Fel in rubr. de conſtit ſub. nu. 5 Gomeſ. loc 1. citat. & in reg. de infir. reſign. q. 18 Boer deci. 346 Afflic. deciſ. 253 nu. 4. & Pariſ. in d. trac. lib. 10. q. 1. n. 35. & infra. Et an Epiſcopus pro expeditione literarum collationis beneficij poſſit tertiam partem fructuum illius accipere, vide Nau. conſ. 13. de ſimon. in antiq. intrepide tenentem quod non, ad quod facit text. in capitu. ex multis temporib. 1. q. 3. Cõc. Trid. ſeſſ. 24 de reſo. cap. 14 & Bulla Pij V. incip. Durum nimis. quam habes inf. in verbo Simonia illius decreti declaratoria reuocãs omnia priuilegia, & conſuetudines eccleſiarum aliquid recipiendi in collatione, prouiſione, ac miſſione in poſſeſſionem beneficiorum, adeo vt pro immiſſione in poſſeſſionem alicuius beneficij, vel receptione in canonicũ tam Epiſcopo, quam Capitulo ſint de genere prohibitorum, etiam dulciaria multa, &*

quid.

quid ſimile exigere, prout Sacra Congregatio cenſuit.

An & quando beneficiatus cogi poſſit ad oſtendēdū titulum ſui beneficij, vltra glo. in cap. 1. de reg. iur. in 6. vide Gomeſ in reg. de trie. poſſeſ. q 43. Maran in Spec. p 6. tit de inquiſit. num. 152. & p. 4 ar. 13. num 6. Couar. in capit. alma mater de ſent. excom. in 6 p. 2 §. 2. ſub num 9. Jo. Syl. de benef p. 3. q. 25. Maſcard late, & notab de prob concl. 1373. Capyc. deci 6. & Nauar. conſ. 14 de offic. ordin. in antiq. Et quid in ſucceſſore in beneficio an, & quando teneatur docere de titulo ſui predeceſſoris addo Boer. dec. 52. nu 3 Maſc. de prob. concl. 1371. Pariſ. in d. tract. lib. 10. q. 4. Quid autem ſi bullæ fuerint deperditæ quomodo poſſit earum probatio fieri, vide Afflic. deciſ. 302. numero. 3. & deciſ 274. Mandoſ in regu de non iudici iux. for ſup q 6. Maſcar concil. 246. Pariſ. in d. tract. lib. 8. q. 2. nu. 22. & infra ac per alios doctores a prædictis citatos.

Qui poſt bullas ſibi præſentatas ſcribit literes ſuas collectori, ſiue commiſſario diœceſis, in qua eſt ſitum beneficium impetratum a Sede Apoſtolica, vt prouiſo poſſeſſionem relaxet, vel ipſum in eam immuttat. Et an quis poſſit propria authoritate beneficij poſſeſſionem capere, ac de corporali inductione ad ipſius apprehenſionem præter Rebuff late hoc ſcribentem in prax. tit de miſſ. in poſſeſ doctiſſime loquitur Couar. lib 3. var. reſol c. 16 Roſſin de benefic. 12. Pariſ. in d. tract. libr. 10 q. 6 Et quid ſi prouiſus a Papa non poſſit capere poſſeſſionem beneficij eo quod fuerit impeditus expedire bullas ab aliquo penſionario ob non ſolutionem penſionis antiquæ ſuper illo beneficio impoſitæ, an ad remouendum illud impedimentum poſſit illam ſoluere. vel impedienti aliquid promittere. Reſp quod iſte talis ab hoc cauere debet abſque authoritate, vel licentia S D. N. alias committere peccatum ſimoniæ, quia quamuis liceat beneficiario pro iure ſpirituali quæſito, & poſſeſſo conſeruando dare aliquid temporale moleſtatori de facto, vt probatur in capitul dilectus el primo. de ſimo. & per glo. in capitul decimas. 16. queſtio ſeptimo in verſi. decimas. ſecus tamen eſt pro iure ſpirituali quærendo neque pro quæſito nondum poſſeſſo conſeruando, vt per Panor. in d cap dilectus num. 3. & in ſi præd. glo quam rationem affert Nau. conſ. 17. de ſimo. in antiq. & tamen verum eſt poſſe penſionarum iure petere penſiones decurſas, & non ſolutas annorum præteritorium a nouo poſſeſſore beneficij, qui forte nihil recuperabit ab hæredibus ſui prædeceſſoris, prout colligitur ex dictis Philip Franc. in capitul præſenti, §. ſi. de offi. ordi. in 6. & latius ex Gigan. in tract de penſio. 36. & quod ita ſe habet ſtylus Curiæ teſtatur Nau in conſ. 49. num. 5. de præb. in antiq.

Quamuis liceat beneficia beneficiario &c. Quod licite poſſit quis redimendo vexationem aliquid dare, ne moleſtetur ſuper beneficio, quod poſſidet, & pro conſeruatione illius iuris iam quæſiti Doct. in cap. dilectus. el primo. de ſimon. vide Pariſ. in conſ. 134. num. 20 vol. 4. Burg. in tract. irreg. p. 6 tit. de ſimo. num. 58. & Rebuf. plene declarantem in praxi p. 2. tit de ſimo. in reſign. num. 27. & pluribus ſeq. ac Nauar. in Man. capitul. 23. ſub nume. 102. & conſ 47. num. 44. de ſimo. in nouiſ. Toletum in Sum. lib. 5. c. 90. Ioan. Guttier. lib. 2. cano. q. c. 23. a num 37.

At an quis licite, & tuta conſciētia poſſit beneficiū ſimplex accipere animo illud poſtea relinquendi, & mutandi ſtatū, vide Nauar. in miſcel. 44 de orat. & quid in accipiente beneficiū curatū aīo reſidendi in eo, ſed permutandi ob aliud

simplex

ſimplex, vel renunciandi reſeruata penſione, vide eundem Nau. in conſ. 16. & conſ. 24. de præb. in antiq. ideoque ad hoc euitandum de ſtylo in Curia quando datur examen apponitur clauſula, dato prius iuramento quod illud non recipiat animo renunciandi, teſtante Pariſ. d. tract. lib. 6. q. 10. in fin.

Inter alia requiritur vt prouiſi a die adeptæ poſſeſſionis intra duos menſes, ſi qualitas beneficij hoc expoſcit, debeant emittere profeſſionem fidei iuxta decretum Conc. Trid. ſeſſ. 24. de ref. c. 12. §. Prouiſi etiam. & bullæ Pij 4. incip. Iniunctum nobis quam habes infra in verbo fidei profeſſio; ſub pœna vt alioquin non faciant fructus ſuos, nec poſſeſſio illis ſuffragetur, vt habetur in d. Concil. quam Concilij diſpoſitionem amplia & primo in eo qui illam infra tempus a Concilio præfixum non fecerit, vt nihilominus poſſit, & debeat deinde illam facere ratione a Nauar. aſſignata conſ. 4. de Sum. Trin. & fid. cathol. Secundo amplia. vt tali non ſuffragetur quo ad fructus poſſeſſio triennalis tum per rationem eiuſdem Nauar. conſ. 1. nu. 1. eo tit. tum quia hoc voluit Congr. Conc. Trid. ſ. vt nec longiſſima poſſeſſio proſit ei qui non emiſit profeſſionem fidei quo ad fructus percipiendos quamdiu illam non emiſerit. Limita & primo vt propter illa verba Concilij ſcilicet vt nec illis poſſeſſio ſuffragetur non excludatur prouiſus quo ad titulum, & proprietatem beneficij ſicuti per plura reſpondet Nauar. in facti contingentia in conſ. 5. de verb. ſignif. in antiq. Secundo limita in omittente illam ex incogitantia, vel ignorantia, vt nec mortaliter peccet, neque in foro conſcientiæ obligetur ad fructuum reſtitutionem, idem Nau. conſ. 1. & 3. eo. tit. admonens tacendam eſſe hanc negligentiam coram hominibus, ſecus vero in foro exteriori, quia illa ignorantia eſt iuris clari, quæ non excuſat. cap. ignorantia, de regul. iur. in 6. & ſic præſumeretur mala fide illos percepiſſe. arg. reg. qui contra iura cum concord. in gl. allegatis eod. tit. & lib. Tertio limita intelligendo, vt propter omiſſionem profeſſionis fidei amittantur tantum fructus præbendarum, non autem diſtributiones quotidianæ, quas inſeruiendo quis acquiſierit, prout eadem Sacra Congregatio cenſuit.

Refertur Sacram Congreg. Conc. cenſuiſſe ſcribendum eſſe ad Nuncium Hiſpaniarum. Ei qui profeſſionem fidei non emiſit poſſeſſionē non ſuffragari quō ad faciendos fructus ſuos tantum, quo ad ceteros autem effectus commodo poſſeſſionis, & ceteris iuribus ſi quæ habet, non priuari ac alias declaraſſe omiſſionem profeſſionis fidei non priuare Canonicum alijs poſſeſſionis effectibus, ſed ipſum & vocem in Capitulo, & præcedendi habere a die adeptæ poſſeſſionis, niſi aliud obſtet..

c *Quos fructus a die vacationis obuenientes vſque ad diem quo prouiſus per S. Pontif. poſſeſſionem cœperit, hodie applicat ſibi Camera Apoſt. pro Eccleſiæ Rom. neceſſitatibus releuandis, vt colligitur ex extrauag. cum nonnulli ſub tit. de præb. inter com. & fuit etiam prouiſum per alias diuerſorum SS. Pontificum conſtitutiones, qui in regno Neap. exiguntur a commiſſarijs deputatis per Nuncium, idque limitatur in Epiſcopatibus & beneficijs huius regni pertinentibus ad regiam nominationem, vt fructus decurrentes durante tempore vacationis reſeruentur futuro ſucceſſori, in quo videtur obſeruari ius commune, prout ſtatuitur in cap. quia ſæpe. de elec. in 6. & in c. præſ. uti ſ. de off. ord. eo. lib. & habetur per Nauar. in trac. de ſpol. §. 12. num. 2. & per Boer. deciſ. 340. Quid vero dicendum ſit de fructibus beneficiati demortui infra annum ad quem debeant ſpectare pro rata temporis decurſi vſque ad illius obitum præter doct. in d. c.*

præſenti, vide Couar. lib. 1. var. reſol. c. 15. nu. 11. & late per Redoan. in tract. de ſpol. q. 5. faciunt dicta per Vinc. de Franc. dec. 168. & eo magis ſtante concordia facta cum Sede Apoſtolica ſuper ſpolijs, ad quod etiam vide bullam. 9. Iul. 3. incip. Cum ſicut nobis fol. 504. in bullario. & vide infra in verbo Spolia clericorum. Et an ex iſtis beneficij fructibus pendentibus, ac inexactis poſſit creditoribus ob debita ipſius beneficiarij ſatisfieri tangit Nau. in apolog. de reddit. eccleſ. q. 2 mon. 26. in fi. & in conſ. 4. de ſucceſ. ab inteſt in antiq. Et an camera teneatur ad ſoluenda debita ipſius beneficiarij, vel prælati de fructibus beneficij & ſpolijs remanſis tempore obitus eorum habetur plene per Redoan. in ſuprad. tract. q. 10. vide etiam Nau. conſ. 14. de regul. in antiq.

d *Cuius tex. diſpoſitionem licet pœnalem tanquam eccleſiis fauorabilem amplia procedere etiam in præſentato a patronis ante inſtitutioñe Lap. allega ſua. num. 4. Rocch. de Cur. in tract. iuris patronat in verſ. honorificum q. 39. Reb. in praxi. 3. par. ſignat. nu. 54 & 55. & ratio diſpoſitionis illius text. erit quia nemo debet a ſe ipſo aſſumere honorem Pauli Apoſt. ad Hebr. c. 5. c. qualiter de elect. Limita non procedere in tentante & parante ſe tantum ad illud faciendum abſque executione vt per glo. Gemin. & Franç. in d. tex.*

Quãuis ex relatis per Lambertin. in tract. de iure patron. par. 2, lib. 2, q. 5. art. 1. appareat aliqualiter controuerſum, Num diſpoſitio text. cap. Auaritiæ, de elect. in 6. extendatur ad præſentatum ingerentem ſe in adminiſtratione, ipſe vero declinat in partem affirmatiuam, & hanc litem nobis clare diffiniuit Rota Rom. teſte Creſcentio in deciſ. 6. ſub tit. de iure patron. quo loci a num. 12, & inf. plura notatu digna ad intellectum, & ampliationem præd. text. traduntur. vide Mandoſ. de ſignat. gratiæ tit. priuationes fol. 37.

SEQVVNTVR CONSTITVTIONES IVLII III. ET Pii. IV. Supra allegatæ.

Contra retinentes beneficia eccleſiaſtica abſque literis Apoſtolicis ſuper eiſdem retentionibus. Necnon contra quoſcunque apprehendentes poſſeſſiones beneficiorum eccleſiaſticorum abſque eiſdem literis Apoſtolicis.

SAnctiſſimus in Chriſto Pater, & dominus noſter Dñs Iulius, diuina prouidentia Papa IV. Cui nuper innotuit quod licet alias fel. recor. Gregorius Decimus in Generali Concilio Lugdunenſi, ſua Generali Conſtitutione ſanciuerit quod nullus ex tunc de cetero adminiſtratioñe dignitatis, ad quam electus eſſet prius quã celebrata de ipſo electio confirmaretur ſub œconomatus, vel procurationis nomine, aut alio de nouo quæſito colore in ſpiritualibus, vel tẽporalibus, per ſe, vel per alium pro parte, vel in totum gerere, vel recipere, aut illis ſe immiſcere præſumeret, oẽs illos, qui ſecus feciſſent iure, ſi quod illis per electioñe quæſitum foret, decernens eo ipſo priuatos, & pię me. Bonifacius VIII. etiã ſua perpetua valitura conſtitutione ſanciuerit, vt Epiſcopi, & alii Prælati ſuperiores necnon Abbates, Priores, & ceteri monaſteriorũ regimina exercentes quocunque nomine cenſerentur, qui apud Sedẽ Apoſtolicam promouerentur, aut confirmationis, conſecrationis, vel benedictionis munus reciperent: aut commiſſas eis eccleſias, & Monaſteria dictæ ſedis literis eorum promotionem, confirmationem, conſecrationem, ſeu benedictio-

nem huiuſmodi continentibus non confectis accedere, vel bonorum eccleſiaſticorum, adminiſtrationem accipere non præſumerent, nullique eos abſque dictarum literarum oſtenſione reciperent, aut eis parerent, vel intenderent. Quod ſi forſan contra præſumptum fuiſſet, quod per Epiſcopos, Prælatos, Abbates, Priores, & alios Monaſteriorum regimina exercentes prædictos medio tempore actum foret, irritum haberetur, nec quicquam interim ijdem Epiſcopi, vel Prælati, Abbates, Priores, vel regimina exercentes de eccleſiarum, vel Monaſteriorum eorundem prouentibus perciperent, & fel. mem. Paulus Tertius Rom. Pontif. prædeceſſor noſter quibuſcunque Tabellionibus publicis, ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna inhibuerit, ne ex tunc de cetero de tranſumptis ſupplicationum præterquam habentium clauſulam quod earum ſola ſignatura ſufficeret, ac decreto, & conceſſione literarum, ſeu mandatorum poſſeſſionem beneficiorum eccleſiaſticorum vigore ſupplicationum huiuſmodi apprehendi, rogari deberent, neve illa ſcribere, vel ſubſcribere, aut quouis modo authenticare, vel partibus tradere præſumerent, volens, & Apoſtolica authoritate ſtatuens inter cetera quod partes tranſumptis, ſeu literis aut mandatis huiuſmodi, ex tunc deinceps vtentes, ac illorum prætextu poſſeſſionem huiuſmodi apprehendentes fructus, quos ex illis pro tempore perciperent ſuos non facerent. Quinimò ad beneficia in eiſdem tranſumptis, & literis, ac mandatis expreſſa efficerentur, ipſo facto perpetuo inhabiles, & ad reſtitutionem fructuum ex illis pro tempore perceptorum in vtroque foro tenerentur. Decernentes ſic iudicari debere, ac irritum &c. & ſucceſſiue Sanctitas ſua, attendens quod ante confectionem literarum gratia Apoſtolica eſt informis, inter alia voluerit, ſtatuerit, & ordinauerit, quod iudices in Rom. Curia, vel extra pro tempore exiſtente, etiam, ſi eſſent S. R. E. Cardinales, vel cauſſarum palatij Apoſtolici auditores, aut quicunque alij non iuxta ſupplicationem ſuper impetratione ſignatarum tenores, & formas iudicare deberent, etiam decreto irritanti adiecto. Nihilominus diuerſi Epiſcopi, & alij prælati ſuperiores, & Abbates, literis ſuper diſpenſatione retinendi beneficia per eos antequam promouerentur, aut eorum electiones confirmarentur obtenta per prædictam Sedem pro tempore conceſſis minime confectis beneficia per eos obtenta prædicta retinere, & diuerſæ aliæ perſonæ eccleſiaſticæ poſſeſſionum beneficiorum eccleſiaſticorum eis dicta authoritate conferri, ſeu cõmendari, vel in eorum fauorem vniri, aut alias diſponi conceſſionem literis Apoſtolicis deſuper non expeditis apprehendere præſumunt, inhabilitatem, & alias pœnas in ſanctionibus, & inhibitione, ac voluntate, & ſtatuto prædict. contentas damnabiliter incurrendo in animarum ſuarum periculum. Volens periculis animarum huiuſmodi latius occurrere, Sanctiones, & inhibitionem, ac voluntatem, & ſtatutum huiuſmodi, quorum tenores Sanctitas ſua, ac ſi de verbo ad verbum insererentur, haberi voluit pro expreſſis, approbans, & innouans, ac perpetuo obſeruari debere decernens, & Sanctiones ipſas ad inferiora beneficia Eccleſiaſtica quæcunque quomodocunque qualificata amplians & extendens, hac ſua in perpetuo valitura conſtitutione ſtatuit, & ordinauit, quod omnes, & ſingulæ perſonæ eccleſiaſtica, tam ſæculares, quam quorumuis ordinum regulares cuiuſuis ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis exiſtant etiam ſi Epiſcopali, vel Archiepiſcopali, aut Patriarchali, vel alia maiori dignitate præful-

geant, quod de cetero literis ſuper diſpenſationem retinendi beneficia per eos antequam promoueantur, aut eorum electiones confirmentur, obtenta eis per Sedem eandem pro tempore conceſſis minime confectis beneficia ipſa retineri, aut poſſeſſionem alicuius, ſeu aliquorum beneficiorum eccleſiaſticorum cum cura, vel ſine cura ſæcularium, vel quorumuis ordinum regularium quæcunque & qualitercunque qualificatorum eis dicta authoritate apoſtolica conferri, ſeu comendari, aut in eorum fauorem, & accommodum vniri, ſeu alias diſponi conceſſionem literis Apoſtolicis ſuper collatione, ſeu commenda, aut vnione, ſeu alia diſpoſitione huiuſmodi non expeditis per ſe, vel per alium, ſeu alios eius nomine etiam ſupplicationum, ſeu ſumptorũ vel tranſumptorum huiuſmodi, aut collationum eis poſtmodum de ipſis beneficiis tanquã etiam tunc certo modo in ſupplicatione expreſſo vacantibus ordinaria, vel alia quauis authoritate factarũ prætextu apprehendere præſumpſerint, aut per alios apprehenſam, ratam, & gratam habuerint ipſorum beneficiorum non poſſeſſores, ſed meri, & nudi detentores, ac violenti ſine aliquo titulo in eis intruſi cenſeantur, & pro talibus habeantur, & reputẽtur nec fructus ſuos faciant, ſed ad illorũ reſtitutionem, vt præfertur, teneantur, & obligati exiſtant, conſtitutiones ſeu dictæ cancellariæ regulæ de annali, & triennali poſſeſſore in illius locum non habeant nec eiſdem detentoribus, & intruſis in aliquo ſuffragẽtur, quinimò beneficia per eos tempore promotionis ſuæ aut eorum electionis confirmationis obtenta literis ſuper diſpenſatione ea retinendi, ſibi conceſſa non expeditis retinentes, aut poſſeſſionẽ beneficiorum literis Apoſtolicis ſuper illis non confectis apprehendentes, ſeu per alios apprehenſam, ratam, & gratã habentes beneficia ſic retenta, aut apprehenſa, & omne ius quod in illis, vel ad illa pro tempore quomodolibet habuerint, eo ipſo amittant, illiſque & illo priuati, ac ad illa de cetero obtinẽda perpetuo inhabiles, nec illa vlterius, & prætextu noui tituli aut nouæ commendę, vel vnionis, ſeu alterius diſpoſitionis, etiã apoſtolica authoritate facta aſſequi valeant, ſed beneficia ipſa tanquam de iure & facto vacantia aliis conferri, ſeu cõmendari, & per quoſuis, tam ab eorũ ordinariis collatoribus, quã a ſede prædicta libere impetrari poſſint, & ſi beneficia ipſa litigioſa fuerint colligantis in omni iure, & ad omne ius quod beneficia retinentibus, aut poſſeſſionẽ apprehendentibus huiuſmodi in eiſdem beneficiis, vel ad illa quomodolibet competebat aut cõpetere poterat eo ipſo abſque iuris, aut hominis miniſterio ſurrogentur, & ſurrogati eſſe cenſeantur, ac in eorũ fauorẽ cauſam deſuper pendentẽ aduocatam, & litem extinctam fuiſſe, & ſimiliter eſſe cenſeantur. Quodque de cetero ſupplicationes etiã manu noſtra & motu proprio ſignatæ, niſi habuerint clauſulam quod eorum ſola ſignatura ſufficiat nullã aliam quam literarum ſuper illis conficiens fidem, aut probationẽ faciãt, ſeu præſtent nec nulla eis in aliquo alio caſu fides adhibeatur, & adhiberi poſſit. Decernens ſic, & aliter, tam in eadem curia quam extra eam, & in partibus per quoſcunq; iudices, ac Commiſſarios quauis etiam Apoſtolica authoritate prædicta fungentes etiam cauſarum palatiis huiuſmodi Auditores, & ipſius Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalis in quauis cauſa, & inſtantia ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi authoritate, facultate iudicari, & diffiniri debere, ac irritum, &c.

Placet, publicetur, & deſcribatur I.

DE ELECTIONIB. AD REGIMIMA MONASTERIORUM, *Præpoſiturarum, & aliarum dignitatum Conuentualium.*

SAnctiſſimus ĩ Chriſto Pater, & dominus noſter dominus Pius diuina pro
uidẽtia Papa Quartus. Ad cuius peruenit notitiã, ꝙ licet alias omnia mo-
naſteria virorum, valorem ducẽtorũ florenorum auri cõmuni æſtimatione
excedentia, nec nõ prioratus, præpoſituras, ac alias dignitates Cõuentuales,
& præceptorias generales, ordinũ quorumcunq; diſpoſitioni ſuæ generaliter
reſeruauerit, ac propterea illorũ prouiſiones, & ad ea quæ ſpeciali priuilegio
eligendi ſibi per ſedẽ Apoſtolicam conceſſo ſuffulta ſunt, Canonice factarũ
electionem cõfirmationes, ad ſanctitatem ſuam, & dictã ſedem pertinere no
ſcant: nihilominus plerique Religioſi cæca nimis ambitione agitati, partim
electiones de ſuis pſonis ad monaſteria, prioratus, & alias dignitates conuẽ
tuales huiuſmodi, vt priuilegiũ eligendi predictum habeant, vel illo careãt,
nullo iuris ordine ſeruato, nullaq; boni vel æqui ratione habita temere fieri,
factaſq; p ordinũ ſuperiores, aut locorũ ordinarios de facto cõfirmari, par
tim vero nedum priuſquã electiones de ſe ad monaſteria, & alias cõuẽtuales
dignitates eligendi priuilegio ſuffulta, factę rite cõfirmentur: ſed ne electi q
dẽ canonice, ſe in regimine, & adminiſtratione tam in ſpiritualibus, q̃. tem
poralibus monaſteriorum, aliarũmq; dignitatum vacantiũ eorundẽ, ac illo
rum bonorum immiſcere non verentur, in animarũ ſuarum periculũ, & au
thoritatis Apoſtolicæ contemptum, & plurimorum ſcandalum. Volẽs tãtis
qui paulatim in religioſos irrepſerũt abuſibus, & auſibus nimis licẽtioſis ali
quãdo, ſicut par eſt, occurrere, ſuamq; ſedi præfatæ pręrogatiuã aſſerere, om-
nes, & ſingulas electiones quarumuis pſonarũ ad regimina monaſteriorũ,
prioratuũ, præpoſiturarum, & aliarum dignitatum cõuentualium, ipſarũ-
que electionũ cõfirmationes per quoſcunq; cuiuſuis ſtatus, gradus, ordinis,
& conditionis exiſtant, & quauis etiam archiepiſcopali, patriarchali, aut ma
iori præfulgeãt dignitate, hactenus ſic præſumptas, nullas, & inualidas, ac p
nullis, inualidis, & prorſus infectis habendas eſſe, pſonaſq; ſic vt pręfert ele-
ctas, & cõfirmatas, monaſteria, aliaſq; dignitates huiuſmodi ſine legitimo
titulo poſſediſſe, & poſſidere, Nec non illorum fructus, redditus, & prouẽtus
indebite percepiſſe, & percipere. Ac perſonas ipſas ad abſolutionẽ, & habi-
litationem ſuper his, nec non confirmationem electionum de ſe factarum a
Sanctitate ſua ſeu Romano Pontifice pro tempore exiſtente, aut ſede prædi
cta infra ſex menſes a data præſentium computandos impetrandum, ac lite
ras Apoſtolicas ſuper huiuſmodi confirmatione in totum expediendum om
nino teneri declarauit. Et nihilominus hac ſua ppetuo valitura conſtitutio-
ne ſtatuit, & ordinauit, quod nullus de cetero ſe in regimine, & adminiſtra-
tione monaſterij, vel alterius dignitatis conuentualis, ad quod, ſeu quam il-
lum eligi contigerit in ſpiritualibus, vel temporalibus antequã rite celebra-
ta electio a Sanctitate ſua, aut Romano Pontifice pro tempre exiſtente, & ſe
de prædicta cõfirmata, & literæ Apoſtolicæ deſuper expeditæ fuerint, per ſe,
vel alium in toto, vel in parte quouis quæſito colore immiſcere, aut ad illud,
vel iſtam te recipi facere, vel alias ſed pro eius prælato genere præſumant.

Decernẽs oẽs, & in ſingulos qui ſecus fecerint, iure quod illis ad monaſte
ria, vel eorum regimina, & adminiſtrationes, ac alias cõuẽtuales dignitates
per electionẽ huiuſmodi quæſitũ fuerit, eo ipſo priuatos, & deinceps ibi ineli

Digitized by Google

gibiles eſſe,ipſaq; monaſteria,& alias dignitates ab eadē ſede impetrari poſſe,qui vero ſimiles electiones cōfirmare præſumpſerit,etiā eo ipſo ſuperiores ordinū,videlicet ſuis dignitatibus priuatos,ordinarijs autē locorū,etiam ſi Archiepiſcopali,& maiori præcellāt dignitate ingreſſū eccleſię interdicēdū eoſque ab eccleſiarū ſuarū regimine,& adminiſtratione ſuſpenſos exiſtere.

Placet, publicetur,& deſcribatur I.

Lecta,& publicata fuit ſupraſcripta regula Romæ,in Cancellaria Apoſtolica, Anno incarnationis Dominicæ MDLXV. Die vero Martis vltima menſis Octobris,Pontificatus præfati S.D.N.Papæ Anno quinto.

Ant. Homellius Cuſtos.

BENEFICIORVM RESIGNATIONES.

PRAETER Summiſtas ſciendū eſt,beneficium potuiſſe olim reſignari ſimpliciter in manib.collatoris c.admonet,de renun gl.in cle.vnica in ver.manib.co.ti.& in c.de regularibus,in ver.dimittat,de ſimo. Mādoſ.in praxi.ſigna.gratiæ,in ver.reſignatio,nō tamē ad fauorē,q.a eſſet ſimonia.gl.& Ab. in c.ex parte,nu.4. de off.deleg.& in c. cū vniuerſorū,nu.5.de rer.permut. niſi fieret in manib.Papæ ſcdm ſtylum curiæ a multis ſæculis ſeruatū, a quo tamen cœpit recedere Greg.xiij.qui permiſit,vt vna cū renunciatione vnius pręſentetur petitio alterius,cui renuncians vellet conferri. Nau. in man.cōf. c.23.ſub,n.207.

Sed poſtea Pius V.ſuſpendit facultates,& authoritates conferendi beneficia per reſignationem, ſeu permutationem vacantia in manibus quorūcunque ordinariorum,vt patet ex eius conſtitutione publicata Romæ die.... Auguſti 1657.incip.Officium creditæ fol.992.in Bullario.

Deinde idem Pius V.relaxauit ſupradictam prohibitionem de nō admittendis reſignationibus per ordinarios cū modificationibus,vt ex altera eius conſtitutione publicata Romæ die 10. Aprilis.1568.fol.1014.in Bulla incip. Quanta eccleſiæ Dei incommoda, & infra.

Poſthac epiſcopi,& alij facultatē habentes eorū dūtaxat reſignationes recipere,& admittere poſſint,qui aut ſenio confecti,aut valetudinarij, aut corpore impediti,vel vitiati,aut crimini obnoxij, cēſuriſq; eccleſiaſticis irretiti aut nequeūt,aut non debent eccleſiæ,vel beneficio inſeruire,qui vnū aliud vel plura beneficia obtinuerit,vel quos ad aliud contigerit promoueri.Religionem quoq;ingreſſuri,vel matrimoniū contracturi,ſi ſtatim poſtea id re ipſa exequātur,deniq;cum quis ex alijs caſib.acciderit qui conſtitutione fel.recor.Innoc. Papæ iu de dimittendis cathedralib.eccleſiis adita continentur. Qui ēt ob capitales inimicitias urgeant,vel nō audent in loco beneficij reſidere ſecuri.Sed nec horū vllus ſacro ordini mācipatus niſi religionē ingreſſurus valeat vllo modo beneficiū,vel officium eccleſiaſticum reſignare, niſi aliūde ei ſit quo in vita poſſit cōmode ſuſtētari.Ac has beneficiorū,& officiorū permutationes admittere,quæ canonicis ſanctionib.& Apoſtolicis conſtitutionib.permittuntur. Caueant aūt epi,& alij prędicti.Itemque oēs electores,præſentatores, & patroni tam eccleſiaſtici,quā laici quicūque ſint,ne verbo quidem,aut nutu,vel ſigno futuri in huiuſmodi beneficijs,& officijs ſucceſſores ab ipſis reſignantibus,aut alijs eorum ſignificatione,vel hortatu deſignatur,aut de his aſſumendis promiſſio inter eos,vel etiam intentio qualiſcumque intercedat.

Ceterū præcipimus,atq; interdicimus,ne ipſis epiſcopi,aut alij collatores de

bene-

beneficijs & officiis reſignandi s prædictis, aut ſuis, aut admittentium conſanguineis, affinibus, vel familiaribus etiam per fallacem circuitum multiplicatarum in extraneos collationum, audeant prouidere: quod ſi ſecus, ac etiam quicquid præter, vel contra formam prædictorum fuerit a quocunque temere attentatum id totum ex tunc vires & effectum decernimus non habere.

Qui vero contrafecerint vt in eo, quo deliquerint, puniantur a beneficiorum & officiorum collatione, nec non electione, præſentatione, confirmatione, & inſtitutione prout cuique competierit, tãdiu ſuſpenſi remaneant, donec remiſſioné a Rom Pont. meruerint obtinere & qui talia beneficia, ſeu off recepe rint eos prædictis pœnis volumus ſubiacere. Et nihilominus in eos qui ſic ſuſpẽſi conferre, eligere, præſentare, confirmare, vel inſtituere auſi fuerint, excom quo ad perſonas, quo vero ad capitula, & conuentus, a diuinis ſuſpenſionis ſententias ipſo facto promulgamus. quibus nullus alius, quam ipſe Rom. Pont. ſiue abſolutionis ſiue relaxationis gratiam excepto mortis articulo, valeat impartiri, prohibitione, & literis noſtris prædictis nihilominus in ceteris omnibus perpetuo valituris. Non obſtantibus &c.

Hæc conſtitutio latiſſime declaratur per Pariſium in tract. de reſigna. benefi. par. 1. lib. 5. q. 6.

Decreto Conc. Trid. ſeſs. 21. c. 2. de ref prouiſum eſt, quod ordinatus ad titulum beneficii, illud reſignare non poteſt, niſi facta mẽtione, quod ad illius beneficii titulum ſit promotus, neq; ea reſignatio admittatur, niſi conſtituto quod aliũde viuere cõmode poſſit, & aliter facta reſignatio nulla ſit.

AD maiorem dilucidationem Bullæ Pij V. ſup. relatæ, ſciendum eſt, extare declarationem, quam ex authentico habuimus, videlicet Nos Hierony. tit. S. Pancratij S. R. E. Presbyter. Card. Matthæus Fidem facimus, & atteſtamur in libris Sacræ Congreg. Concilij, qui apud nos aſſeruantur, adnotatum eſſe, quod fel. rec. Greg. XIII. declarauit beneficia iuris patronatus non comprehendi in §. ceterum, contento in Conſtitutione ſanctæ mem. Pij V. relaxante prohibitionem de non admittendis reſignationib. quo §. prohibentur Epiſcopi beneficia in eorum manibus reſignata eorum, aut reſignantium affinibus, conſanguineis, vel familiaribus conferre.

Hieron. Card. Matthæius.

Locus ſigilli.

Quæ fides facta fuit ad requiſitionem Reuerendiſſimi Archiepiſcopi Salernitani.

ADDITIO. Recolligendo huiuſmodi cauſas, ex quibus Ordinarii poſſunt beneficiorum reſignationes admittere 1-ma eſt, quando beneficiatus, volens reſignare, eſt ſenex, & quiſnam dicatur ſenex, comm opinio eſt hoc remitti iudicis arbitrio, conſiderata qualitate perſonarum propter complexionum diuerſitatem, vt per Menoch. de arb. iud. caſu 59. Pariſ. loco ſuperius allegato num. 7

Secunda cauſa eſt infirmitas volentis reſignare beneficium. quis autem dicatur valetudinarius comm Doct. ſententia eſt, hoc etiam iudicis arbitrio relinqui. Menoch. de arbitr. iud caſ. 60 eſſet talis in terminis noſtris, qui ab aliquo malo corporis affectu adeo frequenter vexatur, quod non poſſit muneri ſibi iniuncto ſatisfacere. Pariſ. ibidem. nu. 12.

Tertia Cauſa eſt, quando beneficiatus eſt corpore impeditus, & impedimen-

tũ eſset tale, vt non poſsit præſtare id ad quod tenetur, vel alias ipſi Ordinario videretur eſſe ſufficiens, Pariſ. vbi ſupra num. 32. qui hoc ſuperius exemplificat in octo morborum generibus, videlicet in leproſo, in ſcabioſo herculeo, in paralitico, in apoplectico, in habente morbum comitialem, in lunatico, in laborante morbo gallico producente vlcera per corpus, in habente manus tremulas, vel chiragram continuam, quorum morborum genera late explicat Maiol. de irreg lib. 2. c. 15. 16 18. 19. & 24.

Quarta cauſa eſt quando beneficiatus eſt corpore vitiatus. Pariſ. vbi ſup. num. 26. vſque ad 54. ibi exemplificat in ſex corporis deformitatibus, ſcilicet in cęco in claudo, in habente pedem fractum cum magna deformitate, in habente manum mutilam, vel articulata manus ad vtendum ineſſicaces, in habente crus penitus abſciſsum, aut adeo contractum vt ligneo pede ſit opus, in gibboſo, & tandem ſecundum eum in diminuto qualibet parte corporis notabili, quos defectus ſuſius proſequitur Maiol de irregu. lib. 1. capit. 14. 19. & quæ ſit ratio huius conſtitutionis in hac parte, vide per Paul. Fuſ. in tracta. de viſitat lib. 2 cap 28 nu. 18. accedit etiam quia aliquando hi diuinis miniſteriis tractandis impotentes ſunt, ideoque recta ratione conſtitutum fuiſſe tradit Menoch. de arb. iud. caſ. 226.

Quinta cauſa eſt ſi beneficiatus eſt crimini obnoxius Pariſ. loc. cit. nu. 58. vbi exemplificat in caſibus, in quibus ob crimen commiſsum venerit beneficio priuandus videlicet in homicida, in ſimoniaco, in adultero, in concubinario, qui poſt admonitionem non reſipiſcit, in ſuſtinente excommunicationem per annum, in periuro, & in blaſphemo, & ratio huius conſtitutionis in hac parte erit, quia ad eorum priuationem etiam iura conueniunt, quam aſſignare videtur Fuſc de viſitat. li 22 c. 28. no 25.

Quaſtio tamen eſt, an iſti criminoſi inquiſitione pendente, quando in ſententia, ex deductis venirent priuandi beneficiis poſſint illa reſignare tam coram Papa qua coram Ordinario. R. quod ſimpliciter poſsunt, etiam poſt receptas probationes, & concluſum in cauſa c. dudum el 2. in fin. & ibi Doct. de elect. Rebuf. in praxi in tit. de mod amitt benef Boer. deci 206. nu. 3. modo fiat mentio criminis, & proceſſus incœpti, niſi crimen illud renunciantẽ indignum non redderet Pariſ. in d tract. de reſignat benef tom. 1. lib. 3. q. 16. nume. 23. quod amplia etiam pendente appellatione a ſententia priuationis. Cuius ratio erit, quia ſententia non priuat ſine executione, per tex. in l. qui a latronib. §. vlt. ff. de teſt. quę per appellationem ſuſpenditur. Lap. alleg. 2. modo fiat mentio priuationis ſecundum veriorem, & tutiorem opinionem Pariſ. in d. q. num. 23. Ad fauorem autem alterius non p[...]ſunt in duobus. Primus poſtquam eſt concluſũ in cauſa, ita vt nihil reſtet, niſi proferẽda ſententia, & eſt com. opinio referẽte Pariſ. in ead q 16 ſub numero 46. & rationem aſsignante; quia tunc renunciatio iudicatur doloſa, & malitioſa, & ſic elideretur iudicium argu. tex. in capi. 2. de renun. in 6. Secundus caſus eſt poſtquam tales inquiſiti ſciuerint impetrationem factam a tertio de eorum beneficiis in euentum priuationis Boer. deciſ. 205 numero 8. Lancell. de attentat. cap. 5. numer 10. cenſeretur enim facta in fraudem, & præiudicium impetrantis, cui eſt ius quæſitum ad illa beneficia, de quorum vacatione ſperatur c ſi poſtquam de præb. in 6. c. ſi de conceſ præb. eod. tit huiuſque impetrationis in hoc caſu communem, & quotidianam praxim inſinuat Pari. in d. q. 16. num. 37.

Huius,

Huius occaſione quæro. An ob delictum occultum, ob quod quis eſſet beneficio priuandus, poſſit ipſe criminoſus beneficium tuta conſcientia retinere, an vero illud reſignare teneatur. R. quod non tenetur reſignare, cum nemo teneatur pœnam exequi contra ſe ipſum, & pœnam etiam ipſo iure ſtatuta in foro conſcientiæ locum non habeat. gloſſ. communiter recepta in capit. fraternitas. 12. q. 2. Couar. notab. in 4 lib. decr. p. 3. §. 8. numero 10. cum ſuis extenſionib Nau. in man. conf capit. 23. numero 66. & ſeq. limita niſi initium eſſet vitioſum, quale eſſet ingreſſus ſimoniacus, intruſio in beneficio. capit. cum qui de præb. in 6. & ibi Gemin. & ſimilia. ſecundo limita niſi a iure addatur, vt etiã in foro conſcientiæ non poſſit illud retinere, pro hoc habeo tex. Conc. Trid. loquẽtem de fructibus beneficij pro rata temporis abſentię non retinendis, tuta conſcientia, alia etiam declaratione non ſecuta ſeſſ. 23. de refor. c. 1. verſ. ſi quis autem. Tertio limita ſi ab ipſo iure declaretur inhabilis ad illud obtinendum, vt in eod. Concil. Trid. ſeſſ. 24 de refor. cap. 14. ceteriſq; conſtitutionibus, hac verborum forma loquentibus.

Rurſus quæro. Quomodo ſit intelligenda priuatio beneficii propter crimen ipſo iure a canone facta R. vt non aliter ſortiatur effectum, niſi prius per ſententiam a iudice declaretur ipſum reum illius criminis eſſe culpabilem. per text. in cap cum ſecundum leges de hæret. in 6. & per regulam generalem, quam in hoc facit Ioan Andreas in cap. 1 nume. 10. de homic. in 6. Gomeſ. in reg. de ann. poſſeſſ. quæſt. 52 & dictum fuit ſatis notabiliter ſupra, in verbo Alienatio ſub nu. 49. amplia etiam ſi crimen eſſet notorium & eius author prout indiſtincte tenet Couar. dicens quod ita praxis recepiſſe videtur in repet. cap. alma mater. de ſen. excom in 6. p. 1. § 2. nu 9. in fin. intelligendo ante declarationem poſſe conferri beneficium tanquam ipſo iure vacans, licet non poſſeſſio auferri ab ipſo poſſidente donec lata ſit ſententia declaratoria ſecundum Rip. in cap. ſępe de reſtit ſpoliat. col pen. faciunt dicta per Nauar. conſ. 12 de hæret. in antiq limita. vt hoc non procedat, cum contrarium conſtet de mente legiſlatoris, & quando priuatio beneficij non imponitur proprie, vt pœna, ſed vt quadã conditio, vel modus rei traditæ, vt in terminis c. licet canon. de elect. in 6. Nauar in man conf c. 25. num 118.

Quid ſi in ſententia condemnatoria ſuper crimine lata nil fuerit dictum de priuatione beneficij? R. quod niſi hoc in ea exprimatur, ipſe criminoſus nõ eſt priuatus beneficio Rebuff. in prax de modo, amitt. benef. num 64. & eſt cõm. opinio teſtante Pariſ. in ſuprad queſt 16. nu. 30 limita niſi tale eſſet crimen p quod ipſo iure ipſo facto, id eſt ſimul atq; commiſſum eſt crimen beneficij priuatio irrogetur. Abb. in capit inter dilectos. de exceſ. pręla. prope fin & quoties canon vtitur verbis executionem denotantibus. de quibus late Felin in c. Rodulphus. de reſcript. tunc enim ſufficit pronunciari reum illud crimen incurriſſe, vt locus ſit pœnæ priuationis beneficij, quæ & ſi exprimatur in ſententia, intelligitur impoſita authoritate iuris per tex. in l. 1. ff. ad turpil. & colligitur ex dictis Gemin. in c 1. §. ſacri de homicid in 6. Diaz. in pract. fol. 123. in verbo. Beneficijs priuari.

An autem clericus criminis beneficio priuatus teneatur ad reſtitutionem fructuum a die perpetrati criminis, vide Felin. in d. c de quarta. num. 32. de preſcript Diaz loc. prox. cit. Couar. in 4. lib. decret. de ſponſ. par. 2. cap. 6. §. 7. num. 8 & 9 Bott. deci. 98.

Denique

Deniqueſciendum iudices cauſarum criminalium concernentium priuationem beneficiorum, eorumq; affines, & familiares non poſſe beneficia illa impetrare ex Bulla 20. Pij iiij. incip Cupientes, & ca relata infra verſ Beneficiorum priuatio.

Sexta cauſa eſt quoties beneficiatus eſſet cenſuris eccleſiaſticis irretitus, de quibus in c. quærenti de verb ſignific.

Septima cauſa eſt, quando beneficiatus nequit eccleſiæ, ſiue beneficio inſeruire, & exemplificat Pariſ. n 93. in quolibet irregulari, clerico bannito, in dæmoniaco, & in muto effecto, de quibus vltimis plene loquitur Maiol. de irreg. li. 1. c. 26 & li 2. c. 15. in qua ſeptima cauſa includit etiam illos, & ſi poſſint, non tamen debent eccleſiæ ſine beneficio inſeruire, ſub quo capite comprehēduntur primo clerici turpiter & ſcandaloſe viuentes. Secundo lunatici, item patientes ſtomachi languorem & ſic vomitum, de quo etiam per Maiol. lib. 2. cap. 27 Item illiterati, de quib. habetur in Conc. Trid ſeſſ. 21. de refor. cap 6 idq; propter ſcandalum quod dant in ipſo ſeruitio, ad quod ſunt obligati: & vltimo ſecundum eum n. 103 continentur habentes morbum caducum.

Octaua cauſa ex qua Ordinarij poſſunt recipere reſignationem beneficiorū, eſt quando beneficiatus vnum aliud, aut plura obtinuerit beneficia, quod prohibetur per decretum Conc. Trid ſeſſ. 24 de reform ca 17. qudo vnum eſt ſufficiens ad congruam ſuſtentationem ratione in eod. text. aſſignata in verbis illis; cum eccleſiaſticus ordo & cap. ab eodem Pariſ. declarata n. 1 0 aliasq; rationes tradit Alph. Hoied in tract de incompatib. benef. par. 1. capitul 19. numero 2 qui doctores aſſerunt contra facientes mortaliter peccare iuxta gl. quam celeberrimam, & ad hoc receptā inquit Nauar. in miſcellan. 62 de orat. numero. 1. & in conſ 26. de præben in antiq. in capitul. dudum el 2 in ver retinere de elect idq; amplia, vt non excuſet commun. obſeruantia in contrarium etiamſi eſſet temporis immobilis, ex alleg. per Pariſ. numero. 169. cum ſeq. & per Hoied. in d capitul. 19. numero 9. limita niſi in hoc cum aliquo adeſſet diſpenſatio ex rationibus adductis per eundem Pariſ. in eodem loco. numero. 125. & per Hoied. d. numero 9 & tunc. an diſpenſatus in hoc ſine rationabili cauſa ſit tutus quo ad Deum; comm ſententia eſt quod non, teſte Couar. lib. 4. de ſponſal par. 2 capitul 6 §. 9. numero 9. in quam etiam deſcendit Abb in capitul. extirpandæ. § qui vero. numero. 43. de præb. & prædicti Doctores confirmant. Et quæ poſſet eſſe iſta cauſa illa retinendi & etiam diſpenſandi. vide Nauar. in man. conf cap 25. ſub numero. 128. & 129 & in conſil. 1. de conſtitut. in antiq ſub numero. 40 Quod autem dicatur beneficium ſufficiens ad congruam ſuſtentationem iuxta mentem dictis Concilij, quia hoc non eſt a iure diffinitum, & ſub certa regula comprehendi non poteſt, cum illud quod reſpectu vnius dicitur magnum, reſpectu alterius dicitur paruum Vera & recepta ſententia eſt, referente Pariſ. ibidem numero. 532 hoc relinqui arbitrio iudicis paulo plus, vel minus æſtimandum per reg. leg 1 ff. de iure delib. & capitul. de cauſis, §. illis etiam, de off. deleg conſideratis conſiderandis, ſ. qualitate perſonarum, locorum, & temporum; de quibus præter Nauar. loco citato latiſſime habetur per Pariſ. & Hoied. in locis prealleg. Et an in iudicanda beneficii ſufficientia debeat haberi ratio bonorum patrimonialium ipſius beneficiarii. Reſp. negatiue ſtante comm opinione, quæ ſe habet poſſe clericum conſeruare proprium patrimonium eiuſque fructus, & benefi-

cii

Digitized by Google

cũ redditus in proprios vſus impendere; in quam ſententiam præter alios conſentiunt Inn. & Abb. in c. epiſcopus, de præb. Fel. in c. poſtulaſti, de reſcrip. Fran. Sarmient. in tract. de reddit. eccleſ. p. 1 c. 1 nu. 18 Couar. in c. 1. num. 2. de teſt. Nauar. in apologia lib. de reddit. eccleſ. q. 1. monit. 30 eamque poſt reſponſiones ad aliquas obiectiones, quib. comm. hæc ſententia improbatur, firmat Alfonſ. Hoied. in d. c. 19 nu. 45. In quo animaduertendum differentiam eſſe, an quis poſſit honeſte, & ſic ſine penuria viuere, & an poſſit decenter & commode viuere, iuxta gl. not. in cap. 1. §. ſane. ver. abſque penuria, vbi Fran. & Gem. de ſtat. reg. in 6. quam ſequitur Panor. in c. 1. nu. 4 de inſtit. & in c. poſtulaſti, notab. 2. de reſcrip. ipſamque ſolennem in hoc prædicat. Nauar. in d. miſcellan. 62. nu. 8. aſſerens, illud dici ſufficere ad viuendum honeſte alicui, quod ſufficit ad viuendum ita vt non cogatur mendicare, & ſecundum hunc intellectum ex mente ipſius Nauar. loc. citat. ad effectum, vt quis poſſit ad ordines ſacros promoueri ex diſpoſ. Conc. Trid. ſeſſ. 21 de ref. c. 12 beneficium 50. aureorum ſolet communiter ad honeſte viuendum pro ſufficienti haberi, non autem ad commode, & decenter viuendum ſecundum terminos, in quibus loquimur. idem confirmat Pariſ. vbi ſup. nu. 155.

Circa renunciationem beneficij, ad cuius titulum quis eſt promotus, qua ratione exprimi debeant illæ duæ qualitates, de quibus in d. Conc. vide per Pariſ. in d. tract. to. 1 lib. 2. q. 6 num. 38 cum ſeq. Et quid ſi Ordinarius admiſerit huiuſmodi renunciationem contra formam decreti Concil. Trident. R. a ſacra Congreg. eiuſdem Conc. reſolutum fuiſſe, referente eodem Pariſ. in proxime alleg. quæſt. 6 ſub numero 41. non poſſe prædictum Ordinarium eidem reſignanti beneficium, illud iam reſignatum reſtituere, collationemque inde factam tenere, ipſumque Ordinarium teneri de proprio reſignanti vitæ neceſſaria ſubminiſtrare iuxta diſp. cap. Epiſcopus. de præb. illud autem non procedere in permutatione æquiualenti eadem Congregatio cenſuit. Quid ſi quis ad titu. cuiuſdam beneficij ad ſacros ordines promotus, & nihil aliud habens, vnde viuere poſſet, illud renunciauerit reſeruata ſibi penſione centum ducatorum nulla facta mentione, quod ad titulum illius beneficij ſit ordinatus, num talis reſignatio ſit valida ſtante ſupra d. Conc. decreto? vide Nauar. ad partem affirmatiuam inclinantem ratione, vt ibi per eum conſ. 23. de præb. in antiq.

Nona cauſa eſt, quando contigerit beneficiatum ad aliud beneficium promoueri, quo caſu talis reſignatio non tam licitum fieri propria voluntate, quam ex neceſſitate per tex. in c. de multa de præb. & extrauag. Execrabilis verſ. Qui vero deinceps eod. tit. inter communes. Hinc incidenter quæro, An, & quando per aſſecutionem alterius beneficij ipſo iure vacet primum. In quo prima ſit concluſio, quod habens beneficium curatum ſi aliud curatum obtineat, ipſo iure vacat primum, vt in iuribus prealleg. & in capit. cum ſingula de præb. in 6. cum alijs Concord. Diaz in ſua pract. cum capit. 42. ver. beneficia plura poſſid. quia per diſp. Concil. Trident. ſeſſ. 7. de refor. cap. 4. & ſeſſ. 24 de reform. capit. 17. incompatibilia iudicantur, eiuſque ratio; clarum eſt enim in illis perſonalem reſidentiam eſſe neceſſariam capit. quia nonnulli de cler. non reſid. cum ſimilibus, & impoſſibile eſt, quem vno eodemque tempore in diuerſis eccleſiis reſidere poſſe. Lamb. alleg. 116. numero 3 & cum regimen ac cura animarum ſit ars artium in cap. cum ſit ars, de ætat. & qual. Rebuf. in prax. in tit. de non reſid. num. 10. ideoque in hoc videtur electa

indu-

induſtria perſonæ, & non poteſt regulariter per vicarium deſeruire. argum. text. in l. inter artifices. ff. de ſolut. capit fi. §. 1. de off. dele. capit is cui. eo tit. in 6. Abb. in capi. extirpandæ §. qui vero de præb Quod vero non intelligatur procedere per ſolam gratiæ imperatrationem ad ſecnudum beneficium ſed poſt obtentam pacificam ipſius poſſeſſionem cle. gratiæ, vbi Card. Zabar q. 12 de reſcript. vel ſi acceptata collatione per eum ſteterit, quo minus ipſam haberet ca. commiſſa. de elect. in. 6. & primum intelligitur vacare ipſo iure, ſic tamen vt eius poſſeſſio alteri tradi non poſſit, niſi vocato primo poſſeſſore cap. licet epiſcopus. de præb. in 6. quæ verba ipſo iure, in eo, quod attinet ad hoc propoſitum pulchre declarat Greg. Tholoſ. in inſtit. nou. rei beneficiar capit. 25. num 1. 2. & 3. Amplia hoc adeo eſſe verum, quod etiam poſt obtentam pacificam poſſeſſionem alterius beneficij incompatibilis in quo quis iuſte putabat ſibi ius eſſe quæſitum & vere non erat vt in hoc caſu primum non vacet, & poterit ad illud redire abſque nouo titulo & collatione. Nauar. in conſ. 31. numero 3. de præb. in antiq. per text. in cap ſi beneficij. de præb in 6 Secundo amplia, quoties non poſſet fructus ſecundi beneficij percipere eo qd. ex aliqua cauſa debeãtur. Tunc enim non cenſetur vacare primum capit. ſi tibi conceſſo, vbi Gem. & Franc. de præb. in 6 Quæ vero dicatur pacifica poſſeſſio, vide glo & ibi doct. in capit. commiſſam. in verſi. pacificam, Caſſad. deciſ. 9. de cauſ poſſeſſ. & prop. Maſcard. ſingulariter in proprijs terminis loquentem de prob. concluſ. 183 Limita & primo vt licite poſſit quis duo beneficia curata obtinere, quando vnũ ab altero legitime dependet. capit. ſuper eo. vbi gloſſ. & Franc de præb in 6 capitul eam te, de ætat. & qualit. glo. in capitul dudum el 2. in verſi intitulatam. de elect. & ratio huius compatibilitatis eſt, tum quia beneficium per vnione m amittit nomen beneficij, & deſinit eſſe per ſe. Oldrad. conſ. 257. numero 15. & 18. Caſſad deciſ. 13. ſuper regu Cancel. tum quia in eccleſia annexa non tenetur quis reſidere. in qua poterit per Vicarium deſeruire capitul. extirpandæ §. qui vero de præb. Mandoſ. in addit fin ad Lap allega 5. Secundo limita quãdo quis haberet vnum beneficium curatum in titulum, & aliud in commendam, capitul. qui plures 21. queſt. 1. d capitul. dudum vbi gloſſ Rebuff. in prax. in tit. de commenda. numero. 4. intelligendo de beneficio ad tempus commendato, & ſi eccleſia eſt parochialis, non vltra ſex menſes cap nemo deinceps. de elect in 6 ſecus vero in perpetuũ 1. ad vitam illius cui conceditur. quia hoc æquiparatur beneficio dato in titulũ Gomeſ. in regu. de infir. reſig. q. 13. in fin. Nauar. in man. conf capitul. 25. numero 126. & in conſil primo, numero 39 de conſt. in antiq. Verum in hoc Alphonſ. Hoied. in tract. de benef. compatib. p. 2. capit. 4. num. 18. reſolutione tenet, quod etiam attento iure nouiſſimo Concil. Triden ſeſ. 7. de ref. capitul. 4. licitum ſit habere duo beneficia curata, vnum in titulum, & alterum in commendam perpetuam, declarando primo, dummodo illa conceſſio beneficij curati in commendam perpetuam habenti fiat a Papa, non autẽ ab Epiſcopo, & ita ait intelligendum eſſe. Nauar d. capitul. 25 numero 126 Secundo eo, quod ex verbis Concil. Trident. in d. capitul. quarto clare poterat nolle prohibere pluralitatem duorum beneficiorum ſcilicet vnius in titulum, & alterius in commendam perpetuam, ſed ſolummodo pluralitatem duorum beneficiorum collatorum per viam commendæ, ſiue perpetuæ, ſiue temporalis, & quod commendæ noſtri temporis hodie ſemper fiant in perpetuũ ad vtilitatem commendatariorum, aſſerit Pariſ. de reſign benef. lib. 11. q. 5. numer 40.

Tertio limita ſi de duobus beneficijs curatis alterum eſſet habitu, & potentia curatum, & non actu quia illud non cadit ſub diſpoſitione iurium ſupra alleg. Abb. in d c. de multa ſub num. 42. rationibus vt ibi per eum. Io. Syl. in tract. de benef. 3. par. quæſt. 42. Staphil de lit gra tit. de qualit. & ſtat. benef. nume. 20. & eſt communis opinio, vt per Bened. Capra in tract. regu & fallent. reg. 60. num. 74. cum ſeq. eſſet. n. tale quando tunc temporis ex defectu Parochianorum non poſſet cura exerceri vt quia occaſione peſtis, uel timore hoſtilitatis vel alia de illo loco parochiani receſſerunt transferentes ſe ad alienas parochias gl. in c. licet canon. in ver parochialis, de elect. lib. 6. & firmat Nauar. in alio propoſito in conſ. 4. de præb. in antiq. declarando niſi poſtea per reuerſionem ipſorum parochianorum ad deſertam parochiam illud beneficium ad actum curæ reducatur quia tunc ceſſaret compatibilitas & tenetur ipſe beneficiarius infra ſpacium ſex menſium vnum ex præfatis dimittere ex d. decreto Concil. Trident. ſeſſ. 24 cap. 19. Numquid autem licite ab vno obtineri poſſint duo beneficia curata propter eorum tenuitatem, & inſuper quid agendum erit ſi hac de cauſa ſibi conceſſa fuerint, & poſtea dicta beneficia ad pinguiorem fortunam peruenerint ita quod vnumquodque illorum per ſe eſſet ſufficiens ad congruam ſuſtentationem ipſius beneficiarij primum & ſecundum tangit & explicat Hoied in ſuo tracta. de benef. compatibil. parte ſecunda, cap. 5. num. 4. & cap. 6. num. 14. cum ſeq.

Secunda ſit concluſio illud idem affirmandum in obtinente dignitatem vel perſonatum vt per adeptionem alterius ipſo iure inducatur vacatio primæ vt clare habetur in d. capit. de multa, & in dic. extrau. execrabilis adeo vt nullo modo contrarium ex conſuetudine introduci poſſit. cap. 1. & ibi ſcribentes. de conſuet. in 6 optimaque ratione per dicta iura hoc eſt prouiſum, tum quia quando vni aſſignantur duæ dignitates, vel perſonatus in eadem eccleſia, vtique eccleſ. defraudatur neceſſario miniſterio vnius beneficiarij & conſequenter ex miniſtrorum paucitate diuini cultus diminutio fit cum potius ſit augendus c. ex parte de conſt. tum quia ex eo quod quis plura in aliqua eccleſia vendicans ſibi ſtipendia contra tex. in d cap quia nonnulli ſequitur maxima inæqualitas, ſcilicet quòd alius quidem eſurit alius autem ebrius eſt. Quam concluſionem etiam declara vt ſup. videlicet diſpoſitioni prædictorum iurium non eſſe locum niſi ſecunda aſſecutio dignitatis vel perſonatus ſit pacifica non ſolum de facto ſcil. vt in poſſeſſionis apprehenſione non ſit incontinenti deturbatus per reiectionem ab illa ſed etiam de iure ſcilicet vt non ſit litigioſa dummodo in limitibus legitimæ poſſeſſionis moueatur ſibi lis prout expreſſe habetur per Egid. de Bellamera deciſ. 596. Staph. de lit. gra tit. de qualit. & ſtat. benef. num. 48. & de intellectu d. extrau. execrabilis diſponenti circa dimiſſionem verbaliter ſub publico teſtimonio faciendam de primo beneficio curato ſeu dignitate coram Ordinario, vide Egid Bellam. concl 754, & Staphil de lit. grat. tit. de var. mod. vac. num 59. Quid vero iuris ſit in beneficijs illorum qui ſunt promoti ad epiſcopatum præter doct. in c. cum in cunctis. §. cum vero. de elect. vide Hoied. in tract. de incompatib. benef. par. 1. cap. 4. Mand. in reg. de benef. vacant. per promot. q. 1. Gig. de penſion. q. 56. Pariſ. de reſig. benef. lib. 3. q. 1. nu. 75. & inf. & Card. Simon in tract. de benef. q. 17.

Tertia concluſio ſit. Quando duo beneficia ſunt vniformia, id eſt ſimilia, & eiuſdem ſpeciei, tunc per alterius adeptionem in eodem tecto vacat primum

ipſo

ipſo iure c. literas de conceſſ. præb. etiamſi iure annexionis ad aliquam dignitatem alterum pertineret, clem. ſi. de præb. Nauar. conſil. 23. eod. tit. in nouis ſecus vero ſi ſint difformia Rebuff in prax. de diſpenſ. rat ætat §. incompatibilia, num 4. Franc. in d. cap. 1. de conſuetud in 6. vt eſſet theſauraria cum cappellania in eadem eccleſia Nauar. conſ 22. de præb. in nou. canonicatus cum dignitate idem Nauar conſil. 24. eod. tit: quæ etiam habentur loco vnius Staphil. de lit. grat fol. 12 Declaratur hæc concluſio, non procedere quando beneficium veniret ſecundario in quandam conſequentiam primi beneficii vt quando quis eſt rector alicuius eccleſiæ & percipit redditus alicuius cappellaniæ quæ in ea ſit quo caſu non dicitur duplex in beneficio quia cappella venit ſecundario arg. text. in c. ſuper eo de præb in 6. Lap. alleg. 117 & ita declarat Felin. in cap. ex parte el 2. nu 3. de reſcrip. verum quo ad propoſitum noſtrum, & ad effectum incompatibilitatis, vt duo beneficia dicantur vniformia non ſufficit quod vno & ſimili nomine nuncupentur, ſed requiritur vt ſint inſtituta ad vnum & eundem finem, habeantque idem prorſus officium, & onus ſecus ſi diuerſum vel non eodem tempore explendum, Nauar. ſingulariter conſ. 16 de præb. in nou. & dicuntur beneficia eſſe ſub eodem tecto quando ſunt intra eandem eccleſiam eiuſque circuitum, Rebuff. in prax de diſpenſ rat. ætat. §. etiam ſi ſunt ſub eodem tecto. An autem in vna & eadem eccleſia poſſit quis duas obtinere penſiones abſque diſpenſatione, & an diſpenſatus ad duo beneficia cenſeatur diſpenſatus vt poſſit illa obtinere intra eandem eccleſiam quando illud in diſpenſatione non exprimitur habetur per Rebuff loco prox citato, & late diſputat vtrunque articulum Alphonſ. Hoied. in tract. de incompatib benef par. 1. cap. 10.

Quarta, & vltima concluſio in præſenti quæſtione erit, quod omnia alia beneficia præter illa de quibus ſtatuitur in d. cap. de multa & in d. extrauag. Execrabilis. quamuis ſint ex aliqua cauſa incompatibilia cum aliis non vacant ipſo iure & poſt Concil. Trident. ſeſſ. 7. de refor cap 7 & ratio eſt quia nulla pœna ipſo iure incurritur niſi in caſibus a iure expreſſis iuxta gloſ penult. & memorabilem in cap. fin. de iure patr aliiſque rationibus firmat Nauar. in conſil. 17. de præb in nou. prout etiam cenſuit Rota diuerſor. par. 1 deciſ 483 ſed datur electio ita vt teneatur illorum vnum quod maluerit relinquere c referente, & cap. præterea de præb. & multi effectus reſultant an inducantur ipſo iure beneficiorum vacatio an vero per ſententiam quos cumulat Hoiedan in d. tract. par. 1. cap 13 num. 59 cum ſeq. & Greg. Toloſan vbi ſup. c. 29. nu. 13. & infra Pariſ. de reſign. benef lib 3 q. 1. & ad refrenandam beneficiorum pluralitatem veluti animabus periculoſiſſimam legendus eſt Diaz. in ſua pract crim c. 42. in ver. Beneficia plura poſſident.

Decima cauſa eſt quando clericus beneficiatus vellet religionem ingredi aut matrimonium contrahere dummodo ſtatim re ipſa id exequantur, & in primo caſu nō poterit ipſe ordinarius beneficium conferre niſi ſecuta profeſsione cap. beneficium de reg. in 6. in ſecundo vero non ſufficerent ſponſalia Fuſc. de viſit. lib. 2 cap. 28 ſub nu. 18.

Vndecima, & vltima cauſa eſt quando beneficiatus nequit, aut non audet propter capitales inimicitias in loco beneficii ſecurus reſidere Quæ autem dicatur capitalis inimicitia remittitur iudicis arbitrio Gramm. conſ. 57. num. 9. Menoch. de arbit. in caſ. 110. quæ poſſet argui ſi ex magna cauſa præcedere fue-

rit

rit ipſius beneficiarii vitæ inſidiatum, vel de vniuerſa ſubſtantia controuerſum, de quibus coniecturis plene per Maſcar. de prob. concl. 899. verum an tales inimicitiæ ſint legitima cauſa, vt ſemper beneficiatus excuſetur a non reſidendo dicetur infra in verbo Reſid.

Attamen vt renunciatio ex relatis cauſis ab ipſis Ordinariis admitti poſſit requiritur vt reſignans ſi eſſet in ſacris ordinibus conſtitutus, habeat alium de vnde vitam commode ſuſtentare poſſit, & ratio erit ne in opprobrium ſui ordinis mendicare cogatur, vel ſordidum aliquem quæſtum exercere c. ad ſupplicationem de ren. & habetur in Conc. Trid. ſeſſ. 21. de ref. in c. 2. in prin. quod amplia etiam ſi quis fuerit ordinatus ad titulum patrimonij vt Ordinarius in ipſa beneficij renunciatione debeat inſpicere an ei ſuperſit tantum vt ipſius iudicio commode viuere poſſit, Pariſ. ibid. nu. 176. limita niſi renuncians ſit religionem ingreſſurus, quia tunc ceſſat ratio de allegata mendicitate quæ exceptio in d. conſtitutione firmat regulam in alijs caſibus non exceptuatis, l. nam quod liquide. §. legetur, in fin. ff. de pen. leg.

Quid ſi ordinarij admittant beneficiorum reſignationem abſque quod adſit aliqua ex prædictis cauſis num puniantur aliqua pœna? Reſp. quod non vt aduertit Pariſ. num. 225. ſed reſignatio erit nulla propter decretum irritans, ibi quod ſi ſecus, &c.

Et quare Ordinarii per iſtam conſtitutionem prohibeantur beneficia ex prædictis cauſis reſignata conferre ſuis aut admittentium, ſeu dimittentium conſanguineis affinibus & familiaribus etiam per circuitum vt in ea continetur. Reſp. quia ſi hoc facerent hæc renunciatio præſumeretur tacite & indirecte facta ad fauorem alicuius certæ perſonæ quæ coram eis fieri non poteſt vt ſupra dictum eſt, & quod directe prohibetur cenſetur prohibitum etiam indirecte, cap. cum quid vna via, de reg. iur. in 6. Quæ autem ſit ratio quod reſignatio ad fauorem certæ perſonæ quæ non poteſt fieri coram Ordinario ſecus ſit coram Papa, vide per Greg. Tholoſ. in inſtitu. nou. rei benef. cap. 28. ſub num. 8.

Et quid ſi ordinarij ignorantes hanc conſtitutionem contrauenerint conferendo huiuſmodi beneficia ſic reſignata talibus perſonis prohibitis, an ligentur reſpectu pœnæ in d. conſtit. impoſita. Reſp. in praxi affirmatiuam opinionem tanquam tutiorem ſeruari, vt etiam in caſu ignorantiæ habeatur abſolutio a Summo Pont. teſtante ibidem Par. ſub nu. 121. ſe in proprijs terminis huius conſt. Pij V. ita vidiſſe obſeruari.

An autem Ordinarij in Curia Romana commorantes poſſint huiuſmodi reſignationes beneficiorum recipere, & illis admiſſis conferre cui eis placuerit. Reſp. Couar. lib. 3. var. reſol. c. 20. ſub nu. 8. tenere quod non, quia ex hoc dicuntur vacare in curia, & eo caſu collatio palam ad Summum Pontificem ſpectat cap. 2. de præb. in 6. licet communiter Epiſcopi referente Gomeſ. in reg. de non iud. iux. for. ſup. adhibeant hanc cautelam in conferendo vt exeant ab vrbe ad hoc vt dicantur eſſe in alien. diœceſi.

Pro complemento viſum eſt inſinuare quod non obſtante hac conſtitutione prohibente, vt in huiuſmodi renunciatione coram Ordinario facienda, nec etiã nutu deſignari poſſit ſucceſſor in beneficio, alias collatio ſit inualida, poſſe reſignantem nutu non præcedente dimiſſione facta in foro conſcientiæ rogare collatorem abſque labe ſimoniæ vt conferat beneficium a ſe nominato, neque etiã peccare renunciantes ea intentione vel ſpe concepta, quod Ordinarii conferent

illud

Digitized by Google

illud beneficium cui ipſi volent quando nihil horum eſt in conuentione deductum, cum alias eſſet inicere laqueum contra text. in capit. de viduis. 26. quæſt. 1. quia vix aliquis ad hoc ſpontanee inducitur abſque prædictis, probantur hæc per ea quæ Domini de Rota declarauerunt referente Caſſadoro dec. 2. de ſimon & ex dictis per Nauar. in man. conf. cap. 23. num. 107. & 109. & in conſ. 36. & 38. de ſimon. in antiq.

Sciendum eſt etiam quod ad obuiandum illis, qui beneficia acceptãt vel procurant animo non retinendi, ſed alteri renunciandi ſeruatur in Curia quod in examine faciendo detur illi iuramentum quod tale beneficium non recipit animo renunciandi, ita refert Pariſius de reſigna benef. lib. 9 quæſt. 10 in fine Ideo Innoc. nonus bene inſtituit vt accipiens beneficium curatum vel ſimile non poſſit illud renunciare ante triennium vt ibi vt teſtatur Dominus Iſidorus Muſconius in tract. de Maieſtate militantis eccleſiæ, lib. 1. par. 3. cap. 2. rub. de benef. fol 451.

BENEFICIORVM RESIGNATORVM PVBLICATIO.

Cõgruit ti. de renunc.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quod ad prohibendum ſimulatas & occultas ſue beneficiorum reſignationes per diuerſos Rom. Pontif. fuit prouiſum vt per Innoc. 8 incip. Sicut bonus paſtor. fol. 130. in Bullar. per Clem. 7. incip. Sanctiſſimus. fol. 318. per Pium IV. fol. 662. & fol. 868. per Pium V. fol. 1187. etiam in Bullar. præſcribendo quomodo etiam ordo ſit tenendus in confectione bullarum ſuper gratijs reſignationum Parochialium, & ſimplicium. fol. 1167. & per regulas cancellariæ Apoſtolicæ de publicandis reſignationibus ſuper quibus ſcripſerunt Rebuff. in praxi. benef. Gomeſ. Hodie vero attenditur conſtitutio Greg. XIII. de modo, & forma publicandi reſignationes, & ceſſiones. fol. 1324. tenoris ſequentis.

Cauſa cõſtitutionis.

GREGORIVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam Humano vix iudicio ita bene quicquam, & prudenter ſanciri poteſt, quin vſus ſæpe aperiat, doceatq; id quod ſalubre fore credebatur, minus experiundo prodeſſe, quod in illis conſtitutionibus quas ad probibendas ſimulatas occultas ve beneficiorum eccleſiaſticorum reſignationes diuerſi Rom. Pontif. multifariam ediderant & fel. recor. Pius Papa V. prædeceſſor noſter nouiſſime promulgauit, cognoſcimus accidiſſe. Nos hoc malum prout occaſio neceſſitaſque poſtulat coercere volentes ſtatuimus, vt poſthac omnes & quæcunque reſignationes etiam cauſa permutationis, ac commendarum & etiam literis Apoſtolicis non confectis & poſſeſſione non habita, nec non litis, & iurium quorumcunque ceſſiones, ac retroceſſiones, quæ deinceps de quibuſcunque beneficiis eccleſiaſticis in noſtris ſeu Rom Pont pro tempore exiſtentis manibus, ac etiam coram Notario publico, & teſtibus fient, & a nobis vel illo, ſeu noſtro vel illius mandato admittentur & ſuper eis prouiſiones, & quæcunque aliæ diſpoſitiones ſiue temporales ſiue perpetuæ aut ad hoc mandata Apoſtolica ſub quacunque forma, & quibuſcunque etiam S.R.E. Cardinalibus, ac pijs locis quocunque priuilegio ſuffultis facta publicari debeant cũ literis Apoſtolicis deſuper confectis intra ſex menſes ſi beneficium curã mões fuerat, vltra vero intra nouem a data conceſſionis gratiæ, non autem a die præſtiti ſuper ea conſenſus numerandus, et ſi poſtea conceſſio gratiæ huiuſmodi ex quauis cauſa,

ſa, diuerſiſque ſubſequentibus datis, ac quotieſcunque & quouis modo reformata, & valida reddita fuerit, pluresque & quotquot in alium, vel alios ceſſiones, ac etiam in ipſummet primum reſignantem, vel cadentem retroceſſiones termino prædicto nondum elapſo retroceſſerint, ita vt vnicus duntaxat terminus omnibus ſucceſſiuis ceſſionibus, ac retroceſſionibus decurrat, vt qui poſtremus gratiam habuerit publicationem huiuſmodi facere, cæteraque omnia hic præſcripta intra eundem terminum præſtare teneatur.

Ipſa autem publicatio in cathedrali, & in beneficij eccleſia, vel eccleſiis, ſi in pluribus illud ſit, fiat ibique dum frequens populus ad miſſarum ſolennia conuenerit palam omnibus literæ Apoſtolicæ prædictæ earum ve tranſumptum authenticum exhibeatur, claraque & intelligibili voce reſignatio, ſeu ceſſio huiuſmodi, ac beneficij qualitas, & innocatio nominaque, & cognomina reſignantis, ſeu cedentis, ac illius in cuius fauorem gratia huiuſmodi facta eſt, pronuncietur ita, vt hæc omnia poſſint ad notitiam omnium ibi exiſtentium veriſimiliter peruenire ſcriptoque de his omnibus exemplo collato, valuis dictarum eccleſiarum affixum relinquatur.

Omnes reſignationes, & iuriũ ceſſiones publicari debẽt intra ſex menſes.

Si vero eccleſia beneficij ruralis ſit aut populo conuentuque careat, eo caſu in parochiali, intra cuius parochiæ limites beneficium ipſum conſiſtit, & in cathedrali eccleſia, vel ſi locus bello, ſeu peſte alijs ve manifeſtis periculis ſubiaceat, tunc in proxima parochiali, ac etiam in cathedrali eccleſia, vel ſi aditus ad illas aut vtramuis minime ſit ſecurus, in alia cathedrali, vel parochiali viciniori periculorum immuni publicatio huiuſmodi peragatur.

Si beneficia ſĩt citra mõtes ſi vero vltra ĩtra nouem.

Is quoque in quem diſponi, vel mandari de beneficio etiam litigioſo, vel a cedente non poſſeſſo ſub quacunque forma contigerit, poſſeſſionem beneficij intra dictum tempus vigore literarum Apoſtolicarum deſuper confectarum, nec alias apprehendere debeat, & ſi propter litem aut aliud legitimum impedimentum nequiuerint, ſaltem literas Apoſtolicas cum earum publicatione ſi tunc facta erit Iudici, ſeu executori illarum, vel alijs ad quos pertinet, per ſe, vel per procuratorẽ ſuũ legitimũ intra idẽ tẽpus præſentare, & apud illũ, vel illos pro ipſarũ literarũ executione inſtare, & poſſeſſionẽ hmõi inſtãter petere teneatur.

Modus, & forma publicadi reſignationes, & ceſſiones.

Cæterum modus, & forma hic tradita ſemper & vbique debeat obſeruari, nec alia vel æquipollens vllo modo admitti in omnibus huiuſmodi reſignationibus ceſſionibus & retroceſſionibus de quibuſcunque Eccleſiis, Monaſterijs prioratibus tam virorum, quam mulierum dignitatibus officijs, & beneficijs eccleſiaſticis ſæcularibus & quorumuis ordinum etiam militiarum regularibus etiam electiuis, & manualibus ac etiam de iure patronatus laicorum illuſtrium, & alias quomodocumque exiſtentibus ſiue pacificis, ſiue in petitorio, ſiue in poſſeſſorio litigioſis, etiam de quibus in conſiſtorio noſtro diſponi conſueuit, ſeu debet, quæ poſthac ex quacunque cauſa fient; & per nos ac prædictos ſucceſſores, extra tamen dictum conſiſtorium admittentur etiam cum reſeruationibus nominis, tituli adminiſtrationis, poſſeſſionis, fructuum etiam omnium, ac rerum, & iurium quorumcunque.

De eccleſia Rurali & populo carẽte.

Ad prædictorum tamen obſeruationẽ cum in quem iuris ſit ceſſio beneficij, quod tẽpore ceſſionis huiuſmodi, & ante illam vigore literarum Apoſtolica. vt ſupra, ſi ad id tenebatur, publicatarum realiter poſſidebat nolumus obligari.

Quod ſi quicquã prædictorũ omnium omiſſum fuerit dictis terminis, vt qui ꝗ præſcripti ſunt elapſis, oẽs diſpoſitiones, & gratia reſignatorũ, & ceſſorum; be-

De capienda poſſeſſione beneficii etiã litigioſi intra p̃dictum tempus & quã.

Digitized by Google

neficiorum, aut iurium huiuſmodi, cum omnibus inde ſecutis, ſiue de pacificis, ſiue de litigioſis ſint irritæ, & inanes, nullaque alia gratia ſuper huiuſmodi beneficio, ſiue iure ceſſo, his quibus conceſſa fuerit, ſuffragetur: ſed ipſi tales inhabiles, & incapaces ſint ad huiuſmodi beneficia ſic regnata, & ceſſa quandocunque obtinenda illaque ſiue iura ab ipſa ſtatim prima reſignatione, ſeu ceſſione etiam ſi illa alias nulla, & inualida eſſent vacauiſſe, & vacare cenſeantur eo ipſo, nec reſignantibus ſeu cedentibus, ſi poſtea in ſua poſſeſſione remaneut, conſtitutiones de annali, & triennali poſſeſſore, nec præſumptæ, aut tacitæ retroceſſiones, etiam propter diuturnam continuata poſſeſſionis huiuſmodi tolerantiam, nec omnino aliud ius, vel beneficium vllo tempore ſuffragetur, ſed ipſa beneficia, ſiue iura ſic a principio vacantia a Sede Apoſtolica prædicta duntaxat impetrari valeant, ac concedi. Illorum vero impetrationes, vel etiam Motu proprio conceſſiones, quibuſcunque derogationibus ſuffultæ nunquam ſub clauſulis generalibus, aut vacationum modis conditionalibus, vel implicitis comprehendantur, ſed ſpecialiter, & expreſſe ob non ſeruatam præſentis conſtitutionis formam, ac cum declaratione nominum, & cognominum reſignantis, ſeu cedentis, & gratiam habentis, diſpoſitiue, & non conditionaliter fieri omnino debeant. & quicunque ſic impetrans, aut gratiam etiam motu ſimili habens præfinitum cuique caſui tempus prædictum a data conceſſionis gratiæ ſibi factæ huiuſmodi ea omnia quæ cadens a iure prædicto debeat, præſtare teneatur, & ſi pluribus gratiam huiuſmodi fieri contigerit, præ omnibus obtineat, qui primus publicationem ſuæ impetrationis fecerit, & poſſeſſionem adeptus fuerit. aut petierit omniaque requiſita prædicta adimpleuerit quamuis in data ſit poſtremus, & poſſeſſio ab alio in publicando negligentiore prius apprehenſa fuerit, vel petita. Reſeruationibus omnibus nominis adminiſtrationis fructuum etiam omnium, ac penſionum, & aliarum rerum quarumcunque, necnon facultatibus, indultis, & aliis conceſſionibus tam ipſis reſignantibus ſeu cedentibus qui tamen poſſeſſionem ab initio re ipſa dimiſerint, quam aliis ex huiuſmodi reſignationibus, ſeu ceſſionibus a Sede Apoſtolica factis nihilominus validis, plenumque effectum ſortituris.

Sed ne in beneficiis ſuper poſſeſſione, vel proprietate litigioſis litis perſecutio turbari valeat, vel differri, in cauſis huiuſmodi contra cedentem ad vlteriora etiam ad ſententiam diffinitiuam, & rem iudicatam, ac illius executionem. quouſque ille qui gratiam ex reſignatione, ſeu ceſſione, aut ex omiſſa forma publicationis huiuſmodi obtinuit, ad cauſam per ſe, vel per procuratorem legitimum acceſſerit, litemque huiuſmodi ſuſceperit, eodem modo, & ordine procedi poſſit quo potuiſſet legitime ſi ceſſio huiuſmodi facta non fuiſſet, ac quicquid interim ſic procedendo decretum, & expeditum fuerit ſiue cum cedente ſiue contra eum, etiam poſtquam ipſe, vel quiuis alius incumbentia ſibi ſecundum prædicta præſtiterit, non ſolum circa fructus ſed etiam circa poſſeſſionem, & ipſum ius quod ceſſum eſt valeat omnino, & vim obtineat. Illumque ipſum, cui gratia facta eſt non minus afficiat, quam ſi ipſo legitime citato contra eum decretum. & expeditum fuiſſet, nec ipſe aduerſus hæc prætextu non acceptata gratia, vel etiam illius ignorantia, aut citationis, vel intimationis executioni contra ipſum minime demandatæ, alia ve ratione valeat excuſari. Poſſit tamen ipſe etiam ſi in lite, & cauſa huiuſmodi ſurrogatus non ſit quandocunque ad illius proſecutionem, & terminationem venire, & a iudice, coram

quo

quo cauſam ipſam etiam ex delegatione pendere contigerit, in illis ipſis ſtatu & terminis, in quibus tunc eam eſſe repererit, etiam abſque reſcripto ſpeciali admitti.

De beneficijs autem quæ deinceps in manibus ordinariorum collatorum etiã Cardinalium, etiam indulta, & facultates ad hoc ab Apoſtolica ſede habentium ac legatorum etiam de latere, & delegatorum etiam ſpecialium eiuſdem ſedis extra Romanam Curiam reſignari, etiam ex cauſa permutationis contigerit, ipſi intra menſem negotium vniuerſum admiſſionis, vel reiectionis reſignationis huiuſmodi, & (ſi per eos facienda erit) prouiſionis reſignati beneficij iuxta apoſtolicas, & alias canonicas ſanctiones omnino abſoluant. Et qui ſic prouiſus fuerit intra tres menſes a die ſibi factæ prouiſionis illam publicet, & poſſeſſionem beneficij capiat modo, & forma ſupra dictis, alioquin illis elapſis nulla ſit eius prouiſio, & beneficium vacare cenſeatur eo ipſo.

Ordinarijque & alij prædicti qui hæc, vti eis præſcribuntur, non perfecerint, eo caſu poteſtate diſponendi de ipſis beneficijs ſint ea vice priuati, eorumque diſpoſitio eo ipſo ad ſedem Apoſtolicam deuoluta exiſtat, aut alijs idoneis ab ipſa ſede duntaxat modo, & forma prædictis concedantur.

Decernentes ſic per quoſcunque iudicari debere, nec non irritum, & inane quicquid ſecus his per quoſcunque ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Non obſtantibus prædicti Pij V. & alijs omnibus aliorum prædeceſſorum noſtrorum conſtitutionibus de publicandis reſignationibus huiuſmodi hactenus editis & reformatis, quas omnes omnino abrogamus. Ita tamen quod in publicandis illis reſignationibus & ceſſionibus quæ in manibus noſtris hucuſque factæ, & a nobis admiſſæ ſunt, & tempus ad eas publicandas iuxta dicti Pij prædeceſſoris conſtitutionem nondum effluxit, conſtitutio ipſa quo ad eas dumtaxat integre obſeruetur. Nec non reſignantium ſiue cedentium voluntatibus conditionibus proteſtationibus & clauſulis, in ipſiſmet reſignationibus, & ceſſionibus ſeu procuratorum conſtitutionibus & mandatis, ac alias etiam ad præſeruationem ſuorum iurium, & ſignificationem, quod non aliter nec alio modo reſignant ſeu cedant appoſitis, & quacunque verborum vi formula & multiplicatione expreſſis, nec non indultis priuilegijs, & gratijs Apoſtolicis, etiam prædictis Cardinalibus, ac eorum, & noſtris familiaribus continuis commenſalibus necnon literarum apoſtolicarum ſcriptoribus abbreuiatoribus ceteriſque Romanæ Curiæ officialibus & ex quibuſuis cauſis quomodocunque conceſſis & confirmatis, quæ omnia etiam tollimus, & annullamus, ceteriſque contrarijs quibuſcunque. Vt autem præſentes, &c. Dat. Rom apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicæ, Milleſimo 583. Non. Ianuarij Pont. noſtri anno 12.

Sequitur relatio publicationis Romæ die 19 Ianuar. 1584.

Hæc conſtitutio latiſſime declaratur per Pariſ. in tracta. de reſignat. benef. tom. 2. lib. 11. per totum.

ADDITIO Quia hæc conſtitutio eſt ampliſſima, ideo dubiorum quæ in hac materia in foro aſſidue excitari poſſent, reſolutio ex eius lectura euidenter apparet, aliqua tamen de quibus in ea non fit expreſſa mentio per aliquas ampliationes, & limitationes breuiter explicanda cenſui.

Amplia igitur primo præſentẽ cõſtitutionẽ, vt quoties ex defectu publicationis non factæ ſeruata ipſius forma contigerit reſignationẽ eſſe nullã, non poſſit

reſignans repetere beneficium reſignatum neque ſpolio agere, quia omne ius ab eo cecidit, vt ex d. conſtit. colligitur, quamuis alias regulariter, vbi ex aliqua cauſa reſignatio redderetur nulla, & niſi beneficium reipſa reſignatario acquiratur nunquam ab ipſo reſignante ius abdicetur, & ad illud redire poſſit prout vſu compertum, & clariſſimum eſt, de quo late ſcripſit Pariſ. de reſign. benef. lib. 1. q. 3.

Secundo amplia pari ratione vbicunque prima reſignatio ob publicationem non factam eſſet nulla effecta, & reſignans iterum eidem, vel alteri beneficiũ reſignauerit cuius ſecundæ reſignationis vigore ſit poſtea publicatio facta, & poſſeſſio capta, vt tanquam inualida non ſubſiſtat quia in hoc caſu cum per primam reſignationem ſit abdicatus titulus, & omne ius ab ipſo reſignante, vt notiſſimum eſt. Caſſad decif. 9 de conceſſ. præb. Gomeſ. in reg. de public. reſig. q. 18. & tempus publicandi per hanc conſtitutionem computetur & currat a die primæ prouiſionis, nihil potuit per ſecundam reſignationem transferre quia nihil habebat arg. text. in c. quod autem in fi. de iure patron. quod enim ſemel eſt extinctum non reuiuiſcit l. qui res. § aream ff. de ſolut.

Tertio amplia vt per hanc conſtitutionem teneatur ad publicandum etiam minor 14 ann. cum quo per Sum. Pont. fuerit diſpenſatum. ad huiuſmodi beneficia reſignata, quia licet in minore ceſſet ratio fraudis vigent tamen aliæ, quæ ſunt æque principales, propter quas requiritur publicatio beneficiorum reſignatorum de quibus per Pariſ. lib. 11. q. 1. intelligendo etiam præſuppoſita ignorantia ex parte ipſius minoris ex cõmuni omnium ſententia Pariſ. d. lib. 11. q. 4. nu. 62. & eo magis ſi ob non factam publicationẽ fuerit alteri collatum beneficiũ, quia cũ res non ſit integra, & etiã de lucro tractetur non venit minor reſtituendus cum damno tertij Abb. in c. ex parte. de reſtit. ſpol. Boer. decif. 350. nu. 4.

Quarto amplia hanc publicationem requiri etiam in renunciationibus hoſpitalium tam reſpectu eorum, quæ dantur in titulum quam eorum quæ dantur in adminiſtratione quando hoſpitalarii deputantur in regimen de quibus habetur in clemen. quia contingit. § verum. & ibi Doctores. de religioſ. domi. idque fuiſſe apud Rotam indiſtincte firmatum ſcripſit Pariſ. d. li. 11. quæſt. 3. accedit quia hæc conſtitutio veluti fraudibus obuiatiua, & bono publico introducta cenſetur fauorabilis, & in materia fauorabili appellatione beneficiorum eccleſiaſticorum veniunt hoſpitalia, etiam ſolita laicis concedi in adminiſtrationem. Card. Zab. in cle. diſpendioſam q. 3. de iudic. Fel. in c. de quarta num. 15. & 16. de præſcri. Mand. in reg. de benef. vac. per promot. q. 5.

Quinto amplia etiam ſi Papa in cuius manibus fuit renunciatio facta moriatur intra illud tempus datum ad publicandum vt nihilominus teneatur reſignatarius ſede vac. vel tempore ſucceſſoris ad publicandum intra eundem terminum præſcriptum, & ratio eſt, quia renunciatio huiuſmodi iam habuit ſuum effectum tunc temporis, quo Papa viuebat, per cuius obitum ſuperuenientẽ non poteſt tolli cum ſit iam cauſatus, ad quod faciunt dicta notabiliter per Dec. cõſ. 24. ſub nu. 5. & hanc veram concluſionem & de ſtylo receptam fatetur Pariſ. d. lib. 13. q. 1. nu. 32 intellige tamen niſi propter impedimentum ſedis vacantis, quia tũc ius non redditur, bullas expedire non potuerit. arg. tex. in l. iure ciu. ff. de reg. iur. quo caſu de ſtylo tempus prorogatur. Pariſ. d. lib. 11. q. 12. num. 136.

Limita primo quoties fuiſſet prorogatũ tẽpus a Sum. Pontifice, quo caſu cenſetur reſtitutus aduerſus lapſum tẽporis tribus concurrẽtibus primũ, vt ſi alle-

getur

getur reſignantem adhuc viuere hoc iuſtificetur, ſi ſuper hoc fundatur ipſa reſtitutio. ſecundum vt poſtea fiat publicatio infra illud tempus in prorogatione conceſſum, tertium vt iſta prorogatio non operetur ſi medio tempore eſſet ius alteri acquiſitum per collationem factam ab eod. Sum. Pontif. ideoque apponi ſolet clauſula preſeruatiua iuris tertij. Pariſ. d. lib. 11. q 78. & 79 qui etiam ſuperius num. 69. ponit formulam huius ſupplicationis.

Secundo limita hanc conſtitutionem non habere locum in translatione penſionis in aliquem, & ſic vt ille non teneatur ad publicandum Gomeſ in reg. de public. reſignat. q. 10. ratione vt ibi per eum neque appellatione beneficij regulariter ipſa penſio veniat. Gigas de penſion q 28. num. 10.

Tertio limita quoties pretextu legitimi impedimenti publicatio fieri non potuerit, cum impedito non currat tempus. c. quia diuerſitatem de conceſ. preb. Nauar conſil. 3. de renunc in antiq quod non ita ſimpliciter, & abſolute intelligendum eſt, recipit enim aliquas declarationes quarum prima eſt. vt impedimentum illud probari debeat l. vlt. §. illud etiam C. de temp. appel & quod fuerit cauſa immediata non faciendi quod debebat Abb. in cap. plerumque, ſub num 6 de reſcript Crauet. conſil. 151. num. 22. quod an & quando ſufficiat probare per iuramentum ipſius impediti. Maſcar. nota de prob concluſ. 885. ſecunda declaratio eſt vt per dictam probationem verificetur impedimentum fuiſſe tale quod euitari non potuerit Dec. conſilio 677 num. 4 & 5 Crauet. conſil. 27 num. 3. & inſuper adhibitam fuiſſe debitam diligentiam pro illo remouendo Maſcar. loc. cit nume. 9. Boer. deciſ. 40. num. 4. niſi ex qualitate impedimenti notorium eſſet, quod omnis diligentia fuiſſet fruſtatoria Felin. in capit. ex tranſmiſſa. num. 2. de praſcript. Lancell. de attent. par. 2. cap 12. amplia. 1. num 68. Afflict. deciſ. 29. incip. Quidam exterus. Boer. d deciſ. 40. num. 7 deciſ. 9. Senatus Pedem. nu. 4 Tertia declaratio, vt ſi impedimentum eſſet ex facto aduerſarij vel tertij tunc demum excuſetur ſi vi armata impediretur ipſe reſignatarius vt non poſſit nec per ſe, neque per alium facere illud ad quod tenetur ſecus vero ſi ex dolo pradictorum. Pariſ. d lib. 11. num. 100. Quarta & vltima declaratio, vt non liberetur reſignatarius ſi ob iuſtum impedimentum non poſſit publicare in loco deſtinato, & preſcripto quin illam facere teneatur in alio aquipollenti Gomeſ. in reg. de publ. reſign q. 15. ſi in cathedrali, & parochiali viciniori ab impedimentis immuni, vt in praſenti conſtit ſtatuitur in §. ſi vero eccleſia verſ. vel ſi locus ex quo recipiunt interpretationem & modificationem verba eiuſdem conſtit. in §. ceterum, vt in hoc caſu ſpeciali forma ibi requiſita remittatur Pariſ. d. q. 13. ſub num 47.

Quarto & denique limita vt excuſetur reſignatarius ſi non publicauerit infra tempus praſixum quoties Datarius ſignata ſupplicatione mandauerit ad alicuius inſtantiam in ea apponi, vt nihil tranſeat dummodo citauerit partem aduerſam coram ipſo Datario ad dicendum, quare vult impedire ipſius ſupplicationis regiſtrationem & per conſequens literarum expeditionem & inſtare vt ſupplicatio relaxetur quod ſi Datarius ex cauſa ſibi viſa noluerit ipſam admittere, adhuc excuſabitur a publicatione, modo vſus fuerit diligentia per totum tempus datum ad publicandum per ſe, vel per procuratorem ad petendam ſupplicationis relaxationem. Pariſ. ibidem, a nume. 112. vſque ad 120. & illud idem affirmandum ſi reſignatarius eo quia fuit carceratus literas expedire nec per alium potuerit vel ipſa litera expedita detinerentur

iudice, modo proteſtetur coram iudice notario & teſtibus per eum non ſtare neque culpa ſua tempus tranſire Gomeſ.d.q.13.Pariſ.loc.cit.num.121.

Adueniente tamen caſu vt huius conſtitutionis diſpoſitioni ſit locus ſciendum eſt onus probandi non publicationem incumbere impetranti beneficium tanquam vacans ob publicationem non factam, non autem reſignatario qui ad illam tenebatur, & ratio eſt quia negatiua qualiſcunq; ſit, probanda eſt per eum qui in ea ſuæ intentionis fundamentum facit de comm.omnium doctorum opinione ex adductis per Gabriel lib.2. commu. opinionum de probat.concluſ 6.& eo magis quia præſumitur factum, quod de iure erat faciendum Dec.conſ 446.num.7.Crauet.conſ.22.nume 5.& concluſ 149. Maſcard de proba concluſ.734.

Quam concluſionem ſ.reſignatarium non teneri probare publicationem limita & primo quoties eſſemus in ſpolio nam tunc nec triennalis poſſeſſio induceret præſumptionem illam eſſe factam hocq; pluries per Dominos de Rota fuiſſe reſolutū tradit Pariſ.d.lib.11.q.14 nu 31. Secundo limita vt teneatur reſignatarius publicationem exhibere ſi ſuperior ex officio procedens vellet eam videre Rebuff in praxi titu de reſcript ab benef vacant nu 20. etiam ſi eſſent miniſtri deputati a camera Apoſtolica, Pariſ in d q 14.num 37 niſi ſuperior conſtituiſſet ſe aduerſarium eius qui beneficium obtinet. gloſ.communiter recepta in c conquerente in verſ.voluerit, & ibi Abb de reſtit. ſpoliat Felin. in cap licet Heli, num 6 de ſimon Gem. & Franc.in cap ordinary §.1.de offic ordin in 6. Tertio limita quando ipſe reſignatarius peteret ſuam gratiam canonizare ad aliquem effectum Inno. in c ex inſinuatione ſub numer. 3 de procurat. Rebuff ibidem nume 17 Gemin & Franc.loc.cit.late Coſmas Guymer in pragmat ſanct.titu de pacif poſſeſ.ſuper verbo inquirant.

Modus autem probandi per impetrantem hanc negatiuam quæ de ſui natura difficilis probationis æſtimatur vt per Doct.in ca. quoniam contra de probat Dec conſ. 72 numer.3.poterit eſſe per coarctationem loci & temporis de quo late per Herculan.in tract.de negatiua numer 60.& 328 vſque in finem quoties impetrans probaret fuiſſe relaxatas literas in fine termini dati ad publicandum ita vt impoſſibile fuerit literas tranſmitti potuiſſe in partibus vbi erat facienda publicatio. Menoch de arbitr.iud caſ.472.Mandoſ. in reg.de verisim not.quaſt 9. Alter probandi modus erit ſi perſonis per quas actus publicationis fieri oportebat vt ſunt notarij vel ſciri debebat quales ſunt canonici, vel clerici eiuſdem eccleſiæ, ſcriptus non reperitur, neque ſcitur ex adductis per Pariſ.d.q 4.num 60.cum ſeq.vel etiam per ipſius partis confeſſionē vt per Hercul in d.tractat.negat.nu 196. Optimum vero eſſet ex mente Pariſ.loc citat.num 52.ad tollendas lites & diſpendia, vt facile conſtare poſſit an ſit facta publicatio, vel ne mandari, vt publicationes omnium beneficiorū regiſtrentur penes actuarium Curiæ Epiſcopalis illius loci in quo fiunt.

BENEFICIORVM PERMVTATIO.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quod beneficiorum, & officiorū permutationes Ordinarii admittere, poſſūt, quæ canonicis ſanctionib. & apoſtolicis cōſtitutionibus permittūtur, vt patet ex cōſtitutione Pii V. ſupra relata in verbo, beneficiorū reſignationes, adeo qđ hodie in ipſorum permutationibus

n̄ibus coram Ordinariis attenditur diſpoſitio iuris quæ habetur in titu. de rerum permut. præſertim in c. quæſitum, vbi Abb. num. 4. & 10. c. 1. eod. tit. in 6. & cle. Nau in man. c. 23. ſub nu. 100. & debet fieri publicatio iuxta conſtit. Greg. XIII. ſupra relatam in verbo beneficiorum publicatio. Requiſita in permutatione ponit Rebuf. in praxi. benef. tit. de permutatione p. 3. reaſſumẽdo dicta Fed. de Senis, Aegidii Bellame. ac Petri de Vbaldis in tract. de permutatione beneficiorum, de quo extra etiam alius tractatus, nouiſſime conſcriptus per Petrum Andream Gambarum.

ADDITIO. Frequentur, tamẽ accidere ſolet authoritate ipſorum Ordinariorum fieri permutationes beneficiorum quæ ſunt de iure patronatus laicorum, ideo non ab re elucidandum erit an huiuſmodi permutationes ſubſiſtant quoties Ordinarii illas admiſerint patronis non vocatis, & abſque eorum conſenſu. Et quidem ex doctoribus de hac materia ſcribentibus, quos vidi percepi omnes in vnum concurrere (Staphyleo excepto in tit. de mod & for. impetr. num. 26. quod ſ. nulla, & inualida ſit talis permutatio,) & communis huius concluſionis erit ratio quia patronorum intereſt, vt videant ne habeant rectorem eis odioſum & non acceptum, vnde cum de eorum præiudicio tractetur ſequitur illos neceſſario eſſe vocandos, eorumq; conſenſum requiri per reg. quod omnes tangit de reg. iur. in 6. quod vltimum limita quãdo ipſi patroni fuerint peremptorie vocati dato eis termino ad comparendum cum expreſſione cauſæ & ſi ipſi infra terminũ præfixũ non cõparuerint ad contradicendum permutationi, quod tunc ſecuta inſtitutione Ordinarij vlterius non audientur, nec potuerunt ſe opponere etiam infra reſiduum temporis dati ad præſentandum; ſi vero comparauerunt declarando ſe permutationi nolle conſentire. & velle alium præſentare, tunc licet non præſentauerint infra tempus præfixum in edicto per Epiſcopum appoſito, potuerunt nihilominus vti beneficio temporis legalis vſque ad finem quadrimeſtris, tum per reg. indultum. de reg. iur. in 6. tum etiam ratione quia hoc tempus datum patronis ad præſentandum eſt pœna inductiuum cum eo elapſo amittant pro illa vice ius præſentandi, propter quẽ pœnæ incurſum ſequitur neque ex cauſa poſſe illud tempus per Ordinarium abbreuiari.

Quæ permutatio abſque patronorum conſenſu facta ſiue ſit nulla ipſo iure prout quidam ex doctoribus pro conſtanti & indiſtincte aſſeuerant, ſiue veniat per ſententiam annullanda & retractanda prout magis commu. ſententia eſt. defectus huius conſenſus præter ipſius permutationis irritationem operatur duo Primum vt in pœnam propter patronorum contemptum non poſſint permutantes redire ad eorum beneficia licet regulariter contra. Secundum quod dicti patroni freti authoritate eis conceſſa per capi. decernimus. 16. q. 7. libere poſſunt illis excluſis alios in eccleſiis patronatus præſentare. Prædicta intellige in permutatione quæ fit ad libitum Ordinarij, vel fauore & intuitu permutantium, & tam Ordinarius quam ipſi fuerint in culpa, eo quod ſcientes eccleſias eſſe patronatas ſpretis patronis contra ius & honeſtatem eos non vocando ad actum permutationis deuenerunt, vel quando ordinarius eis inuitis & recte contradicẽtibus permutationem admiſerit. Amplia etiam ſi quo ad effectum euitandi pœnam amiſſionis beneficiorum in ipſa permutatione apponatur conditio ſi placeat patrono, ad quod limita duobus modis, & primo vt iſta condi-

rio ſi placeat patrono, operetur qũ copia patroni haberi nõ potuit ex quo fuiſſet in longinquis partibus. Secundo limita quoties non ita abſolute apponeretur ſed adiciendo illa verba nec aliter nec alio modo velle permutare, quia virtus huius clauſulæ eos excuſabit reſeruando conſenſum patroni.

Ex quibus concludendum omnino in huiuſmodi permutatione patroni conſenſum eſſe requirendum, qui conſenſus habetur loco præſentationis & conſeruat eos in quaſi poſſeſſione abſque noua, et actuali præſentatione & poterit etiã interuenire poſt actum permutationis ad ipſam conualidandam, & in hoc nullus doctorum diſcrepat ſiue expreſſe illum interponendo intra tempus datum a iure patronis ad præſentandum, ſiue tacite quoties patronus reuocando ſibi ad iniuriam quod fuiſſet contemptus permitteret labi tempus 4 menſium nõ contradicendo nec alium præſentando quæ conſenſu interpoſitio non erit dicenda ratihabitio, ſed potius quadam ſuppletio ſeu perfectio illius actus permutationis qui propter eius defectum tunc non habuit effectum, declara vt ſi patronus incœpiſſet non contradicere & intra lapſum quatuor menſium moriatur, non per hos dici poſſet, quod videatur tacite conſenſiſſe in præiudicium hæredis qui poterit reliquo tempore contradicere, vel tacendo tacite approbare.

Hæc autem limita in caſu in quo per Ordinarium poterit patronus compelli ad conſentiendum, ſcilicet vrgente neceſſitate, & vtilitate eccleſiæ ſiue populi, quia cum hæc permutatio ſit de iuſtitia, poterit Epiſcopus diſponere de beneficio patronali aliter quam eius natura exigit, ipſiſque patronis inuitis, quod intellige procedere duobus modis, primo vt ad hoc nõ ſufficiat qualibet ſimplex neceſſitas vel vtilitas eccleſiæ, ſed talis cui ſine illa permutatione aliter prouideri non poſſet, idque in duobus tantum caſibus accidere poſſe ait Lamber. loco infra citando. Primus quando perſona præpoſita ad eccleſiam patronatam per permutationem eſſet talis ſine qua Plebs pateretur in conſcientia eo quod in illa parochia eſſent hæretici, & non reperiretur alter rector theologus qui plebi conſulere poſſit. Secundus caſus quando bona eccleſiæ occuparentur ab aliquo potente, cum quo nemo ſe præualere poſſet pro illis recuperandis niſi perſona illa præpoſita & alias ſecundum eum eſſet deſtruere gratiam a iure patronis factam vt in hoc iure ſuſtineantur quo per hanc vitam ſæpe fraudari poſſet Couar. vero loco etiam infra cit. cauſam neceſſitatis & vtilitatis eccleſiæ non ita ſtricte exigit, ſed ſufficere inquit quod conſtet talem permutationem factã fuiſſe in magnam eccleſiæ vtilitatem. Secundo intellige procedere niſi patroni allegarent aliam cauſam rationabilem & præualentem neceſſitati, & vtilitati eccleſiæ & in permutatione quæ fit ex gratia, & fauore ipſorum permutantium tenet Ægidius de Bellamera loc. inf. cit ſimplicem voluntariam patroni contradictionem valere ad eam impediendam.

Prædicta extende vt eodem iure cenſeatur quo ad inualiditatem permutationes quæ fiunt in Curia non facta mentione de iure patronatus laicorum ratione per Lap. aſſignata alleg 96. vbi Mandoſ in addit. lit. nu. 9. in quo loco etiã refert ita fuiſſe pronunciatum a Greg. XI. a quo nunquam potuit quidã Card. obtinere quod ex cauſa permutationis fieret derogatio iuri patronatus laicorũ, in caſu autem in quo fieret expreſſio de iure patron. & de patronorum conſenſu non conſtaret, vel ab eis hoc ignoraretur: dubium facit permutationem tenere cuius validitas oritur ex eo quod illa expreſſio, & Papæ admiſſio inducerent præſumptam derogationem, quæ derogatio non præſumitur, neque tenet

niſi

niſi expreſſe de ea in literis appareat, & Aegidius Bellamer. aſſerit quod tempore quo ipſe fuit Referendarius in Curia, vidit ſeruari permutationem nō expediri niſi habeatur conſenſus patroni laici. & ratio quare non ita de facili præiudicetur iuri patr. laicorum adducitur per gl. in c cum dilectus, in ver. quempiam præſentare in fine de iure patr.

Quos terminos intellige etiam procedere in renunciatione beneficiorum iuris patronatus laicorum ſiue ſimplici, ſiue ad fauorem alterius, ſiue in manib. Papæ, ſiue Ordinarij facta, vt abſque patronorum conſenſu ſit nulla, & collatio inde ſequuta de iure admitti non debeat eadem ratione, quia patronorum intereſt ne beneficiati dimittant eorum beneficia ipſis ſpretis & ne forſan beneficiis præficiantur perſonæ eis non gratæ, quæ etiam conualidatur per ſuperuenientem eorum conſenſum ſiue expreſſe, ſiue tacite, quoties ſcientes & patientes non reclamauerunt, quod declara niſi conferatur cum clauſula (dummodo accedat patronorum conſenſus ex fundatione) quo caſu non ſufficit tacitus inductus ex lapſu quatuor menſium, quia per illam clauſulam inducitur forma, quæ non impletur per conſenſum tacitum quia dicitur fictus per quem etiā non inducitur ſtatus libertatis, vt quaſi poſſeſſio præſentandi amittatur vt ſupra dictum eſt. Prædicta vero limita quoties Summus Pontifex admitteret reſignationem, & conferret cum expreſſa derogatione iuris patronatus laicorum quod poteſt, tum quia eſt dominus abſolutus, & diſpenſator præſertim in beneficialibus, & ſit ſupra ius, tum etiam quia illud laici habent ex mera gratia ipſius Papæ, in qua derogatione non ſi ſufficiunt clauſulæ generales, neque ſi in literis exprimatur (etiamſi ad alicuius præſentationem & collationem beneficium pertineat,) & ſolet de ſtylo paſſim ſeruari, vt dicatur pro hac vice tantum & alias minime cenſendum & iudicandum eſt, Summum Pontificē velle derogare iuri patron. laicorum & in hoc nulla eſt controuerſia inter doctores, quæ derogationes tanquam odioſæ non admittuntur, vt tradunt Reb. & Couar de quibus ſcribit Mand. in prax ſignat grat. verbo derogationes iuris patr.

Quę ſub breui quodam compendio annotaui ex dictis doctorum in c. 1. de rer. permutat in 6 Card. Zab. in rep. c. ſi quæſitum eo. tit. Panor. in diſput. 5. in cap. Augerio. nu. 17. Gemin. c. nemo deinceps, ſub nu. 11. de elect in 6 Feli in c cum Bertoldus, de re iud. & in tract. quando lit. apoſt. noceant patron. Bonif. de Vitalinis in clem vnic nu. 48. cum ſeq. eo. tit. Aegid. Bellam. in tract. de benef. rer. permutat. p. 4. & deciſ. 87. & 181. Rocch de Curt in tract. de iure patr. in ver honorifi. c. 1. q. 3. & 51. Lambertin in eo. tract p. 1. lib. 2. art. 9 q 6. & p. 3. lib. 2. art. 9. & 10. q 3. & lib. 3. ar. 5. q 5. Couar. lib prac q c. 36. Pariſ. in tract. de reſignat benef. lib. 2. q. 4. Deciſ. conſ. 172. & 223. nu. 6. Crauet conſ 82. & 153. nu. 10. aliorum & intentionis meę fuit loqui tantum de iure patr. laicorū ex fundatione, constructione, vel donatione, non autem de acquiſito ex priuilegio vel pręſcriptione nec de iure patr. eccleſiaſtico, & mixto in quibus quid iuris ſit remitto me ad eoſdē doctores ad quorum narratorū comprobationē non vſus fui allegationibus, quia in pręalleg locis ad ſaturitatem reperiri poſſunt.

BENEFICIORVM PRIVATIO.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quod iudices cauſarum beneficialiū, vel criminalium priuationem beneficiorum concernentium, eorumque affines, familiares, beneficia illa impetrare non poſſint, fuiſſe prouiſum per Pij I V. conſtitutionem, fol. 582. in Bullar. tenoris ſequentis.

Cupientes

Cupientes vnicuiq; iuſtitiam, prout par eſt, æqua lance miniſtrari, & omnem delinquendi occaſionem ab ipſius iuſtitiæ miniſtris præſertim Iudicib. in beneficialibus ac etiam criminalib. priuationẽ beneficiorum Eccleſiaſticorum concernentib. cauſis tam a Sede Apoſtolica, & vice legatis quam alias quomodolibet, & quibuſcũque pro tempore deputatis, ſeu ad quos illarum tam de iure, quam de conſuetudine, etiam ratione eorum quæ obtinent officiorum & alias quomodolibet pertinet, & pertinebit, ſeu quib. cauſæ ipſæ tam Apoſtolica, quam alia authoritate commiſſæ ſunt, & pro tempore committentur penitus remoueri, ac eorum fraudib. obuiare, & animarum ſaluti quantum cum Deo poſſumus ſalubriter conſulere, ex certa noſtra ſcientia ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine decernimus, & declaramus quoſcunq; iudices etiam S.R.E. Cardinales, nec non cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, ſeu Locumtenentes, & vtriuſque ſeu alterius ſignaturæ Referendarios, & quoſuis alios etiã Archiepiſcopoli, Patriarchali, aut alia etiam maiori dignitate, etiã legationis munere fungentes ad audiendum, cognoſcendum, & decidendum cauſas ſup quibuſuis Eccleſijs Monaſterijs, Prioratibus, & alijs beneficijs Eccleſiaſticis tam in Rom. Curia quam extra eam quomodolibet hactenus, motas, etiam priuationem earundem concernentes, & in futurum mouendas, tam a dicta Sede eiuſque Legatis, ſeu Vicelegatis prædictis, ac tam Apoſtolica quam ordinaria, aut alia authoritate, & a quibuſuis in dicta curia, & extra eam, vel alias vbilibet pro tempore deputatos, ſeu ad quos ſimilium cauſarum deciſio, ſeu qualiſcunque cognitio etiam quomodolibet, vt præfertur ſpectat, & ſpectabit in futurum, aut quib illas quomiſmodo audiendas, cognoſcendas, & decidendas, & vt præfertur, alias committi contigerit, necnon eorundem Cardinalium, Auditorum Locatenentium, Referendarium, & aliorum vt præfertur qualificatorum Iudicum huiuſmodi nepotes, conſanguineos, affines, procuratores ſollicitatores, ac domeſticos, vel familiares, cuiuſcunque ſtatus, gradus, ordinis, & conditionis fuerint, & etiam ex quorum ſententijs priuationes eccleſiarum monaſteriorum prioratuum, & beneficiorum huiuſmodi, aut alias emanauerint, ac emanabunt eorum per priuationem eandem aut alias quomodolibet occurrenda vacatione nullo vnquam tempore nobis ſeu Sede aut alijs legatis prædictis, vel quibuſuis illarum Ordinarijs Collatoribus impetrare, aut ab alijs impetrari ſeu ſibi conferri, & de illis prouideri facere quoquomodo poſſe ſeu debere, ſed illos penitus ad illa inpoſterum obtinenda inhabiles fore, & eſſe, ac quaſcunq; impetrationes ſic ab eis etiam vt præfertur qualificatis, necnõ collationes, & prouiſiones, ac quaſuis alias diſpoſitiones aut alias conceſſiones dec eccleſijs, monaſterijs, prioratib. & beneficiis huiuſmodi etiam per nos aut prædeceſſores noſtros, etiam motu, & poteſtatis plenitudine ſimilib. hactenus quomolibet factas, & in poſterum faciendas, nullas irritas, & inanes, nulliuſq; roboris, & momenti exiſtere, nullumque per illas eis ius quæſitum fuiſſe, fore aut eſſe ſeu dici, vel cenſeri, ac de annali, & triennali poſſeſſore aut alias Cancell. Apoſt. regulas, ſeu alias conſtitutiones aduerſus præmiſſa nullatenus ſuffragari poſſe, ſed illos eis ſic impetratis omnino priuatos, & ab eis amouendos eſſe prout harum ſerie priuamus & amouemus, ac priuatos, & amotos eſſe denunciamus, & ita &c. Non Obſtantibus, &c.

BENE-

Digitized by Google

BENEFICIORVM RESERVATIO.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quod quibuſuis Archiepiſcopis, Epi-
ſcopis, & alijs locorum Ordinarijs in virtute ſanctæ obedientiæ, ac ſub
ſuſpẽſionis a diuinis, & interdicti ingreſſus eccleſiæ, quo ad Archiepiſcopos
Epiſcopos; quo vero ad alios inferiores etiam ſub excommunicatione & a-
lijs arbitrij noſtri, & quo ad omnes ſub priuationis facultatis conferendi be
neficia in eorũ menſibus pro tempore vacantia pęnis diſtricte præcipimus,
& inhibemus ne beneficia diſpoſitioni Apoſtolicæ reſeruata, ſeu affecta quo
uis prætextu cauſa aut quæſito colore cuiquam conferre, ſeu de illis prouide
re aut in illis, ſeu eorum poſſeſſione ſeſe intromittere quoquomodo audeat
vel præſumat, inquit Pius Quartus in cõſtitutionibus ſub die 22. & 27. Apri
lis 1561. fol. 709. in bul incip. Volẽtes, & in alia incipien. Cupientes, & Pius
V. fol. 1008. vide ſupra, in verbo beneficiorum poſſeſſio. Et nota pro amplia-
tione extrauag. com. Pauli Secũdi de præb. ſub quo titulo ẽt habet extrauag.
Benedicti 12. incip Ad reginem, & Ioannis. 22. incip. Execrabilis. vbi de be-
neficijs Sedi Apoſtolicæ reſeruatis. In cap. 2. 3. & in c. præſenti. de præb. in 6.
a tractatur de vacantibus in curia a ac in extraua. com. Bonif. 8. eodem tit. Alię
reſeruationes ſunt in regulis Cancellariæ quas habes infr. ac collatores ſcire
b oportet b & dictæ bullæ Pij IV. & V. loquuntur quãdo tempore vacationis
fructus ſpectant ad Cameram Apoſtolicam.

Nota etiã quod nulliter prouiſus ab ordinario de beneficio reſeruato in impetratione poſtea facienda a Papa oportet mentionem facere nulla collatione ab ordinario alias eſt inualida vt per Aeneam de Falconibus in tract. reſeruat. benef. in 35. effectu. fol. 48.

Reſeruatio beneficiorum vacantium, & quæ in poſterum vacabunt Sedę Epiſcopali vacante fuit facta per cõſtitutionem Pij V. incip. Sanctiſſimus vt in bull. fol. 1167.

Rurſus omnia beneficia vacantia propter crimen hæreſis ſunt reſeruata Sedi Apoſtolicæ per conſtitutionem Pij V. incip. Cum ex Apoſtolatus Romę publicata 1567. die 17. Febr. fol 968. Gregor. XIII. annullauit collationes beneficiorum perſonis prohibitis propter genus, aut hæreſim, & a fide apoſtatiã, & ſunt reſeruata vt in eius conſtit. publicata Romæ die 18. Nouembris 1580. incip. In eccleſijs, fol. 1297. in bullario.

Item omnia beneficia recepta in cõfidentiam vacant ipſo iure, & ſunt reſeruata Sedi Apoſtolicæ per conſtit. Pij Quarti. incip. Romanum Pontificẽ, fol. 820. & per conſtit. Pij V. incip. Intolerabilis. fol. 1051. in bullario. & vide infra in verbo Simonia.

Etiam beneficia parochialia collata non ſeruata forma Concil. Trid. ſeſſ.
24. de ref. capit. 18. ſunt reſeruata, vt ſtatuit Pius V. in eius conſtit. incip. In
c conferendis c & vide infra in verb. Beneficiorum parochialium collatio.
Alia beneficia reſeruata refert Pariſ. de reſign. benef. lib. 2. q. 6. poſt Mando.
ſup. reg. Cancel. tom. 1.

ADDITIO. Quomodo ad hũc effectũ reſeruationis curia intelligi debeat adde Gomeſ. in reg. de triẽn. poſſeſ quæ. 31 verſic. ſed antequam ſpecialia, & Mandoſ. in q. 2. 5. reg. reſeruat & an ſit idem beneficia vacare in curia & apud Sedẽ Apoſtolicam Couar. in lib. prac. quæſt. cap. 36. ſub nu. 3. Limita vt ſub huiuſmodi reſeruatione nõ cadant beneficia illa, quibus ex erectione, vel fundatione,

Digitized by Google

re aut aliis conſtitut. requiruntur aliquæ qualitates, ſeu certa opera iniuncta ſunt, vt ſunt pbendæ theologales, p magiſtris, & ſim. Conc. Trid ſeſſ. 25. de ref. cap 5. in cuius fine dicitur, vt prouiſio de eis facta ſubreptitia cenſeatur & hoc multum conducere ex mente Couar. loc. cit. Secundo limita, vt non comprebendantur beneficia quæ ſunt de menſa epiſcopali declarando vt per Aene de Falcon. in trac. reſer. 3. q princ. nu 1. & 2. quæ vero talia ſint vide gl. in clem frequens in ver ad menſam & ibi Card. Zaba de exceſſ præl. & eundem Zaba. cũ gl. in clem. quia regulares in ver de menſa de ſuppl neglig præl. & Pau. Ro. in tract. de penſ. c. 1. num 7. Tertio limita in terminis c. ſi apoſtolica, de præb. in 6. Quid autem dicendum ſit in beneficiis iuris patronatus laicorum vacantibus in curia præter do in c. 2. de præ. in 6. adde Staph. de lit. grat. tit. de mod & for. impet. num 7. & infra Lap. alleg 96. Rebuff. in 3. par. ſigna. ver. nec non iuris patronatus Mando in reg. 1. Cancel. quæſt. 10. & in tract. ad ſigna grat. ver Derogationes iuris patronatus. Lamber in trac de iure patron. q 6 primæ par. lib. 2. art. 22. Pariſ de reſig. benef. lib. 2. q 4 nu 45. & inf. & denique Couar. d. c. 36 nu 4 & 7.

a Controuertitur tamen inter aliquos num cap ſtatutum præb in 6. diſponens (quod ſi Papa beneficia vacantia in curia per menſem a die vacationis numerandum non conferat, poſſint illa conferri ab illis ad quos collatio pertinebat) ſit reuocatum, & correctum per iura noua nempe per extrauag. in cap. ex debito, de elec. & extrau in c piæ ſollicitudinis, de præb. inter com. quam controuerſiam ceteris omiſſis, videre poteris per Staph in tract. de grat. & expectat ſub nu. 28. per Mand. in add. ad Lap. alleg 96. lit c. & per Aen. de Falcon. in trac. de reſeru q 4. prin. nu 2 in d. effect. poterit tamen defendi & corroborari opinio inclinantium in fauorem. Epiſcoporum & eo potiſſimum ratione, quia cum c. ſtatutum nihil de nouo concedat eo quod poteſtas Epiſcoporum reducatur ad ſuum ius primæuum iuxta text. in c. peruenit. 11. q 1. cum ſimil. & res de facili ad naturam ſuam reuertantur c. ab exordio 35. diſt. l. ſi vnus §. pactus ne peteret. vbi Iaſon ff. de pact & hoc eſſe fauorabile per plura probat Felin in c cum omnes nu 8. de conſt. per conſequens potius ampliandum quã reſtringendum vulgat. iuribus.

b Quæ ſint cauſæ propter quas Summi Pontifices inducti fuerunt ad faciendas huiuſmodi reſeruationes vide per Card Simon. in tracta. reſeruat. benef. q. 3 Quæ beneficia ſint reſeruata intelligitur quod ſemper durent affecta etiã per obitum ipſorum Pontificum, & ipſa Romana Sede vacante vt in extrag. incip. Ad Romani Pontificis inter comm ſub tit de præb. & extat regula Cancel. nona incip Item declarauit licet talis affectio multoties naſcatur ex appoſitione manus Papæ, cui datum eſt in prærogatiuam ſupremæ poteſtatis, vt in quibus ipſe manum appoſuerit alii ſe intromittere non poſſint, vt in c. noſtrum, de app. & plenius per Mandoſ. q. 5. proœm. reg. Cancel.

c Quæ conſtitutio eſt in viridi obſeruantia referente Pariſio in tract reſign. benef lib 8. q. 9. ſub nu 79. & ad interpretationem dicti decreti Concil. Trid. diſponentis in vacatione eccleſiarũ parochialiũ debere fieri examen per cõcurſum vide Euſ in tract. de viſit lib. 2. c. 5. & eundem Pariſ d. q 6. & lib. 10. q. 7. in qbus locis ad intelligentiã dicti decreti præter alia ſcitu digna & neceſſaria ſatis, notabiliter congerit quamplures deciſiones Illuſtriſſimorũ Cardinaliũ deputatorũ ſuper declaratione Concil. Trident. ponens etiã formulam Edicti circa exa-

Digitized by Google

examen eorum, qui eccleſiæ parochiali præficiendi ſunt.

Inſuper quod attinet ad materiam reſeruationis beneficiorum Concil Trid. ſeſſ. 24. de refor. c. 19. annullat, & prohibet mentales reſeruationes, quas declarant Caſſad. deciſ. 5. cum tribus ſeq ſub tit. de reſeruat & Mandoſ. q. 4. & 15. num 7. 11. reg. Cancell & explicat Sim. in tract. reſeruat benef q 4 & 15. fol. 20. & 72.

BLASPHEMIA.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quod *quicunque clericus Deum, & D N. Ieſum Chriſtum, vel glorioſam Virg Mariam eius genitricem expreſſe blaſphemauerit pro prima vice fructibus vnius anni omnium, & quorumcunque beneficiorum ſuorum, pro ſecunda beneficiis priuetur, pro tertia omnibus etiam dignitatibus exutus deponatur, & in exilium mittatur. Quod ſi clericus nullum obtinuerit beneficium pæna pecuniaria, vel corporali pro prima vice puniatur, pro ſecunda carceribus mancipetur, pro tertia verbaliter degradetur & ad triremes mittatur. Qui reliquos ſanctos blaſphemauerit pro qualitate blaſphemiæ, atque perſonæ arbitrio iudicis puniatur.*

Pij V. conſtitutione cauetur Leonis X. in Concil. Lateranen. ſtatuta innouando, f. 929. in Bullar. incip Cum primum. §. ad abolendã, & de dicti Concilij ſtatuto. f. 194 in Bulla, meminerunt & ad literã referunt Diaz. in pract. crim. c. 110. in verbo Blaſphem. Naua. in c. inter verba. 11. q. 3. corol. 57. nu. 158. & Couar. in c. quamuis pactum. p. 1. §. 7. ſub nu. 10. de pact. in 6. de hac Pij V. cõſtitutione, vide Farinac. in prac. crim. in tit. de delictis, & pœnis. Ceterum, de Iudæorũ blaſphemiis hæreticæ prauitatis Inquiſitores cognoſcere põt, in eosq; aĩaduertere, ex Greg. XIII. ſtatuto Romæ publicato die 10. Iunii 1581. Incip. Antiqua. f. 1305. ĩ bulla. & vide Abb. ĩ c. gaudemus, de diuor.

ADDITIO. Pœnas contra blaſphemantes impoſitas præter Diaz. in d. c 110. eas diligenter recenſet Boer. deciſ. 39. nu. 9. 10. & 15. & Couar. in d. §. 7. num. 10. & 11. & ratio quare pæna ſtatuta in cap 2. de maled. non habeat locum quo ad clericos prout communiter teneri atteſtatur ibi Abb. num. 8. eſt, ne propter publicam illam ſatisfactionem vileſcat dignitas ordinis clericalis Iul. Clar. in pract. crim. §. Blaſphemia. num. 3. Ignat. Lopez. in addit. ad Diaz. loc. cit. verb. clericos non ſubire. Quibus adde, quod de iure nouiſſimo Prag. Regni Neap. quo ad laicos eſt pæna triremium per quatuor annos, & hæc eſt in viridi obſeruantia ſuper cuius Pragm commentario plura notatu digna Alex. Roma. Maſſapien. congerit. De iure canonico nouiſſimo eſt illa quæ continetur in d. Conc. Later. & in d. conſt. Pij V. eſt tamen animaduertendum quod verba illa bullæ pro prima vice interpretanda ſunt pro prima vice punitionis, & non blaſphemiæ etiam ſi clericus fuerit pro illa prima vice inquiſitus, quòd pluries blaſphemaſſet, quia bulla videtur habere reſpectum ad correctionem clericorum ad quod facit tex. in c. graue. de præb ibi poſt primam, & ſecundam correctionem. Et ad hoc vt quis dicatur conſuetus blaſphemare, non ſufficit quòd per duas, vel tres vices id crimen commiſerit. Alex. conſ. 72. in 1. vol. num 8. & quæ ſit ratio ſpecialitatis, vide per Rocch Cur. in rub. de conſuetud q. 5. nu 36. Boer. in d. deciſ. 301. ſub nu. 11. ſed ad inducendum prauum vſum & vitioſum habitũ blaſphemãdi requirãtur multo plures reiterationes. Iaſ. in l. ait prætor. §. iuraui nu. 14. ff de iureiur. Menoc. lib. 2. de arbit. iud. 4. cent. caſ. 379 Inſuper ad ſciendum, an clericum a prædictis pœnis excuſent, vel ſaltẽ operentur, vt cũ

eo mi-

eo mitius eſſet agendum, regionis conſuetudo ex frequenti vſu hominum illius loquentium quibuſdam verbis in contemptum Dei tendentibus lubricum linguæ, & præſertim in eo, qui non perfecit blaſphemiam, & ſtatim ſe pænituit, et ad hoc, vt excuſet iracundiæ calor, quibus eſſe debeat circumſtantiis vallatus præter præall doc. in præced loc. quare etiam apud Alex. conſ. 15 ante fi. vol. 3. Afflict. in conſtit. Regni blaſphemantes nu. 5. & 10. Cauens. ſuper Prag. 10. Regis Ferdinandi nu 6 Grammat decis 50. plenius per Foller in pract. cenſ. in ver. Nicolaus Epiſcopus a nu. 56. vſque ad 67. Iul. Clar. in pract. crim q 60. nu. 6 & Io. Franc Ponzibium in tract. de lamiis ſub nu. 86. Si quis calore iracundiæ pluries vno inſtanti blaſphemat, præſumitur quod ſemel tantum blaſphemauerit Menoch de præſumpt. lib. 5. præſumpt. 2. num. 27.

BONA NAVFRAGANTIVM.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quod raptores prædictorum bonorum ſunt excommunicati, & abſolutio eſt reſeruata Papæ in Bulla Cœnæ, nam licet antea fuiſſet lata, non tamen erat reſeruata, vt in cap. excommunicationi, de raptor. & declarat Nauar. in man. confeſ. c. 27 nu. 60. & num. 118. & contra tales raptores prouiſum eſt in Regno Neap. per conſt. Rapinas eorum, vbi Afflict. eorumque dominis ſuccurritur pro conſeruatione bonorum per conſt. Dohanæ, de ſecretis, quantum vero attinet ad excommunicationem Papalem non incurritur ſi furtum non excedit duos aureos quāuis peccet mortaliter, ita tenuit præceptor meus Pater Marius Andria, in expoſitione d. Bullæ per tex. in l. ſi oleū §. ſi. cū l ſeq. ff. de dolo. Sed decretū ſacræ cōgregationis relatū infra in verbo caſus reſeruati. f. 146. & 152. cōtra pſumentes abſoluere ab vllo ex caſibus, clare vel dubie in Bulla die cœnæ dñi conſulerē pro tutiori abſolutionem obtinendam eſſe a ſummo Pontifice, quā tū furtum bonorum naufragantium aſcenderet ad eam quātitatem, quæ ſit peccatū mortale, Vgolinus de cēſuris in expoſitione d. bulla. c. 4 ver. 7. f. 143.

ADDITIO. Limitatur ſecundo, vt etiam non incurratur quando eſſent bona naufragorum, non tamen Chriſtianorum, ſed infidelium, Iudæorum hæreticorum, & aliorum quomodocunque Chriſtiano nomini inimicorum, auth. Nauigia C. de furtis & ex verbis bullæ comprehenditur fuiſſe Sum. Pont. intentionem prouidere bonis fidelium.

Tertio limitatur vt hæc excōicatio maior non extendatur ad tertiam perſonam tam per bullam Sixti V. quam Clem VIII. licet per bullam Greg. XIII. a Nauar. relatam ſecus, vt ex eius verbis palam colligitur, quāuis teneatur illa tertia perſona, cognito vero domino nauis, & rerum ablatarum illa reſtituere, quæ a ſurripiente acceperat, vel emerat etiam nullo ſibi ſoluto pretio, per tex. in l. incivilem C. de furt. Quid dicendum in eo qui naufragium paſſus venit ad terrā & aliquas res quas ſaluare potuit, penes tertium depoſuerit, ſi ille poſtea negauerit dictū depoſitum quod ab ipſo domino nō poſſit ſufficienter probari, an teneatur pœna huius bullæ, ac ſi res ipſas ſurripuiſſet contra domini voluntatē retinēdo Reſpon. hunc caſum attentis verbis bullæ nō videri cōprehendi poſſe.

Limitatur quarto, vt nec etiam incurratur ex ſolo actu acceptionis talium bonorum animo conſeruandi ea, & tradendi vero domino illius habita notitia, non autem vſurpandi & in vſum, ac proprium commodum conuertendi, alias ſecus, licet deinceps eum pæniteat, & mutatus illa reſtituat ſi quidem per illā pænitentiā excommunicatione non liberatur, ſed opus eſt abſolutione arg. tex.

in c.

Digitized by Google

in c cum deſideres de ſent. excom. declara hanc 4 limit. niſi adſit mora reſtituendi. 1. cum quis poteſt reſtituere, & non reſtituit, gl fi. in d c excommunicationi. ratione per Caiet. aſſignata in verbo excom c. 23. propter quam eum ſequitur Nau in d c. 17. num. 818. etiam ſi non præcedat monitio pro dictis bonis ablatis reſtituendis cum Panor. in d cap. excommunicationi, diſtinguente, vt ibi per eum num. 2 in fin. communi tamen opinione in contrarium exiſtente teſtantibus Sylu in verb excom 7 §. 20. Roſel. in eod. verbo. el 1. excom. 21. loquentibus attentis verbis d. c. excommunicationi de rapto. ſed tu conſidera verba bullæ die cœnæ Domini nouiſſime promulgatæ, & quæ ſcripſit Suarez de cenſuris diſp. 21 ſec. 2 cenſu 4 fol. 166.

Quinto limitatur, vt per hanc bullam non intelligantur excommunicati putantes propter ignorantiam illam non eſſe bona naufragorum, ſed aliorum, licet nolint reſtituere, & ſint in mora reſtituendi Nau in conſil. 1. nu. 2. de pæn. & remiſ. in antiquis. item per ſimplicitatem rapientes de dictis bonis credentes eis id licere ex alia cauſa, Sylu. & Roſel. in ver naufragium Nauar. in man cap. 17. num. 99.

Limitatur ſexto, Quando Dominus illa bona habuerit pro derelictis amiſſa omni ſpe ea recuperandi. l. falſus, §. ſi iactum ff. de fur. ſecus vero ſi illa proieciſſet in mari propter procellam, & vim tempeſtatis ad nauem exonerandam. vt periculum euadat, quia tunc dominium remanet penes proprium dominum. l. qui leuandæ. ff ad l Rhod. de iact. quæ ſi quis acceperit animo retinendi furtum cõmittit. l. quæ ratione, §. ſi. ff. de acq rer. dom. §. ſi iuſt de rer. diuiſ Abb. in c cum dilecti. de accuſat. num. 11. in dubio autem non præſumitur habuiſſe illa pro derelictis, l interdum, § . 1 ff. de acq. poſſ. ex reg. illa, quia nemo putatur ſuum iactare l. cum de indebito ff. de prob. & quando cenſendum ſit aliquid habitum pro derelicto vide tex in § pen. inſtit de rerum diuiſ. gl in l ſi quis merces ff pro derelicto Sylu. in verſ. inuenta ſub num. 1. Roſel in ver. furtum, §. 12. Nau. in man c. 17 ſub num. 99 & in hoc caſu ad coniecturas eſſe recurrendum inquit Panor loc cit. vbi etiam Fel. num. 6. quæ coniectura deprehendi poſſunt ex dictis eiuſdem Nau. in d c. 17 num. 170 & 176 de quibus etiam habetur in lib theſaur. caſ. conſc. in expoſit bull. Cœn. c. 8 & per Barthołom Vgolin. in tract. de cenſuris Rom. Pont reſeruatis c. 4. §. 2.

Septimo, & denique limita in eo, qui pro recuperandis talibus bonis quæ de ſui natura ſtatim erant peritura cuiuſcunque periculo mortis expoſuit vitam ſuam, & Dominus veriſimiliter dicta bona per aliud medium & viam non erat rehabiturus ita vt poſſit tuta conſcientia ſibi illa retinere Vgol loc cit ſub num. 3. ſecus vero ſi illa ſalua feciſſet ſine vllo periculo vitæ, etiam ſi dominus illa bona, nec per ſe, nec per alium erat alias recuperaturus, quia ex charitate tenebatur ad præbendum auxilium d c excommunicationi. vbi etiam gloſ. & plenius in ſupra alleg. conſil Rapinas debet tamen habere mercedem ſui laboris iudicio boni viri, ita communiter Summiſtæ in ver. Naufragium & Nauar. d. c. 17. ſub num 98. aſſerens etiam, quod ſi fulminaretur excomm. contra habentes de talibus bonis, & ſi quis poſſit licite illa retinere, vt in caſu proximo dicto, teneatur ſaltem manifeſtare.

BONA ECCLESIAE VSVRPANTES.

PRAETER Summiſtas ſciendum eſt, vſurpatores tales eſſe excõmunicatos, & abſolutionẽ eſſe reſeruatam Papæ, vt in Concil. Trident. de reform. ſeſſ.

Digitized by Google

ſeſſio.22.cap.11.& hodie eſt in Bulla Cœnæ clauſula 17.his verbis videlicet. *Qui ne iuriſdictiones ſeu fructus redditus, & prouentus ad nos, & Sedem Apoſtolicam & quaſcunque eccleſiaſticas perſonas ratione eccleſiarum, monaſteriorum, & aliorum beneficiorum eccleſiaſticorum pertinentes vſurpant, vel etiam quauis occaſione, vel cauſa, ſine Rom. Pont vel aliorum ad id legitimã facultatem habentium expreſſa licentia ſequeſtrant.*

ADDITIO. Verum ad hanc cenſuram incurrendam quinque conditiones requiri docent Caiet. in v. excommunicatione. c. 27. & Nauar. in Man c. 27. ſub num. 71. verſ. Sexta, explicantur etiam in lib. Theſaur. caſ. conſ. in expreſ. Bull. Cœn c. 21 & ille dicitur vſurpare qui ſibi vendicat id, quod ad eum non pertinet gl. in c. multi. 2. q 1. cuius termini ſignificatum quo ad præſentem materiam optime explicat Vgol. in præalleg. tract. c. 17. num 4. & eod c. §. 2. & quod vſurpantes iura eccleſiaſtica tanquam ſacrilegi indicantur, eſt tex. in c. conqueſtus de for. compet.

Item pœnã huius excõicationis effugit is, qui tanquã creditor vt ſui recuperet beneficy fructus, cap. prout conſuluit Nau. conſ 35. de ſen excom in antiq.

Poſtremam partem huius canonis intellige de ſequeſtratione neceſſaria quę fit iuſſu iudicis non autem de voluntaria quando partes inter ſe conueniunt vt ſequeſtrum fiat ad quod non eſt neceſſarium licentiam poſtulare Vgol loc. proxime cit in fine. Secundo intellige, vt non incidat in pœnam huius excommunicationis is, qui id faciendum procurauit, quia ſumus in diſpoſitione pœnali, & ideo nõ debet fieri extenſio de vno caſu ad alium c. pœnæ de pœnit diſt. 1. Nau. conſ 34. de ſent. excomm in antiq.

CAMPANA.

PRÆTER Summiſtas ſciendũ eſt, per Leo. X. in Conc. gñali Lateran. f. 217. in bull. fuiſſe moderata priuilegia Mendicãtũ, & inter alia fuit prouiſum. *Vt debitus honor matrici Eccleſiæ reddatur tam ipſi fratres, quam alij clerici ſæculares etiam ſuper hoc Apoſtolicæ Sedis priuilegio muniti, die Sabbati maioris hebdomadæ antequam Campana Cathedralis, vel matricis Eccleſiæ pulſauerit, campanas in eccleſiis ſuis pulſare minime poſſint contrafacientes pœnam centum ducatorum incurrant.*

Quæ adde ad c. permitentibus de priuileg. & ad extrauag. Io. 21. incip. Quia cunctos. inter communes, de offic. cuſtod. ceteris vero diebus non poſſunt impediri, vt patet ex declaratione relata infra in verbo confeſſor. & aderat antea conſtitutio Pij V. incip. Et ſi mendicantium. fol. 952. in bulla.

ADDITIO. De diuerſis finibus, ad quos Campana pulſetur, eorumq; ſignificatu vide per Guliel. Durand. in ratio. diuin lib. 1. cap. 4. Abb in cap. 1. num. 2. de offic. cuſtod. Bonif. de Vitel. in cle. grauius. nu. 13. & 14. de ſent. excommun. & quando Vniuerſitas vocari poſſit per ſonum campanæ per eundem Abb. in c in cauſis de elect. Et quare tempore interdicti prohibeatur ſonus cãpanæ Gemin. in c Alma, §. aduertimus. num. 4. de ſent. excom. & an tunc temporis illam pulſantes incurrant irregularitatem, Philip Franc. ibidem num. 3. Et qua ratione campanæ ſileant triduo ante Paſcha habetur in d. rational. diuin. lib 6. capit. 72. Numquid autem pulſans, vel pulſari iubens campanam ad arma ſumenda pro captione alicuius rebellis, vel male factoris incurrat irregularitatem, ſi ob illum ſonum ille reus fuerit captus, & deinde morte, vel mutilatione damnatus? Reſpon. Maiolus in tract. de irreg lib. 2. capit. 10. tenet

affirma

affirmatiue hoc idem extendens in pulſante, vt conuocetur populus quando reus ducitur ad ſupplicium, declarando dummodo pulſet ad finem vt reus ſecurius ducatur ad mortem, ſecus vero, ſi pulſet tantum ad ſignum & publicum exemplum. Et quid in eo qui pulſando campanam ipſa vel eius malleus cadens aliquem interfecerit quando ſit irregularis, vide text. in cap. Ioannes de homic. & ibi dicta per Card Zab. & Abb. vna cum addit. Alex. de Neuo ad ipſum, Syl. in ver. homicid 2. ver. 10. Maiol. in tract. lib quinto capit. 48. §. 3. nec omittas videre quæ de campanis traduntur per Ioan. Syl. in tract. de benef. par. 1. quæſt. 5. num. 85. & inf. & per Paul. Fuſc. in tract. de viſit. lib. 1. cap 14.

CANONICVS REGVLARIS.

PRæter Summiſtas, & Doctores, ſciendum eſt, quod hodie nulli Regulares, etiamſi ſint Canonici habere poßunt ſine diſpenſatione Apoſtolica beneficia curata, nec in perpetuum, neque ad tempus, & ita in praxi obſeruari atteſtatur D. Hier Gonzalez in commen. ad 8 reg. Cancell gl. 7. numero 53. referens etiam declarationem Sacræ Congregationis Concil. Triden. videlicet S. D. N. Gregorij XIII. noluit licere Canonicis regularib. Congre. Lateran. etiam de licentia ſui Generalis, abſque permiſſu Sum. Pont. aſſumere curam animarum, etiam ad tempus, multoque minus beneficium curatum ad tempus.

Quam declarationem adde ad cap. quod Dei timorem, de ſtatu monach.

SVMMARIVM.

1 Capitulum Sede vacante in quibus Epiſcopo ſuccedat latiſſime declaratur.
2 Ante Vicarij Capitularis electionem quis adminiſtret.
3 An Capitulum poſſit reuocare Vicarium.
4 An facta electione Vicarij, Capitulum abdicet a ſe iuriſdictionem: poſſit ſibi aliqua reſeruare.
5 Qui cognoſcit de ſuſpicione Vicarij Capitularis.
6 An teneatur eligere perſonam de gremio ipſius Capituli.
7 Ex cuius bonis Vicarius debeat habere ſalarium.
8 An Vicarius præcedat canonicos in ſeſſionibus.
9 An Vicarius Capitularis poſſit alium ſubſtituere.
10 An Vicarius Capitularis poſſit alium ſubſtituere.
11 An inhibitio facta Vicario Capitulari afficiat Epiſcopum ſucceſſorem.
12 An epiſcopo viuente detur caſus, in quo Capitulum valeat Vicarium conſtituere.
13 In quibus caſibus expiret officium Vicarij Capitularis.
14 An Vicarius teneatur ſtare ſyndicatui.
15 Sede vacante an poſſint agitari cauſæ ipſius eccleſiæ, & ſalarium aduocatis debeatur, & currat præſcriptio.

CAPITVLVM. SEDE. VACANTE.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt ne ſede vacante acta cauſarum crimi-
nalium occupentur, fuiſſe Pij V. conſtitutione præceptũ vt epiſcopi, vtriuſ-
que Siciliæ quotanis conficiãt inuentarium, vt habetur infra in verbo inuen
1. tarium, actorum. Item ſciendũ eſt capitulum cathedralis eccleſiæ † defun
cto Epiſcopo ſuccedere in his quæ Epiſcopalem iuriſdictionem concernunt
c. cum olim, vbi glo. & doct. de maior. & obed. c. vnic. eod. tit. lib. 6. & totum
Capitulum durante vacationis tempore poterat de iure per ſe ipſum admi-
niſtrare illamque exercere. Abbas in c. irrefragabili, ſub nu. 2. de offi. ordin.
Fel. in d. c. cum olim, nu. 9. hodie vero ex decreto Concil. Trid. ſeſ. 24. de ref.
c. 16. tenetur infra octo dies poſt mortem epiſcopi omnino Vicarium conſti
tuere, vel exiſtentem confirmare, qui ſaltem in iure canonico ſit doctor, vel li
centiatus, vel alias, quantum fieri poterit idoneus, ſi ſecus factum fuerit, ad
Metropolitanum deputatio huiuſmodi deuoluatur; & ſi eccleſia ipſa Metro
politana fuerit, aut exempta, tũc antiquior epiſcopus, ex ſuffraganeis in Me
tropolitana, & propinquior in exempta vicarium idoneũ poſſit conſtituere.

Pro intelligenda huius materiæ videnda ſunt ſequentia iura videlicet.

Cap. illa & c. fi. ne ſed. vac.
Cap. vni. eo. tit. 6.
Cap. cum olim & c. his quę, de maior. & obed.
Cap. ad abolendam, de hæret.
Cap. vnic. de inſtit. in 6.
Cap. ſi epiſcopus, & c. eccleſiæ de ſup. negl. prælat. in 6. capi. quia ſæpe de elect. in 6.
Clem. ſtatutum de electio.
Cap. cum. nullus, §. epiſcopo. de temp. ord. in 6. cap. vnicum. de maio. & obed. in 6.
Concil. Trident. ſeſſ. 7. cap. 10. & ſeſſ. 23. cap. 10. de reform. & d. ſeſſ. 24. cap. 76.

In quibus iuribus diſponitur de poteſtate capituli.

QVia indies accidit, cathedrales eccleſias ſuis paſtoribus ex hac luce ſubtractis viduario, peræpretium duxi per quaſdam quæſtiones magis notabiles deciſiue procedendo breuiter enucleare, ad quæ tunc temporis capituli poteſtas ſuum Epiſcopum repræſentantis extendatur. Quero igitur qualiter intelligatur generalis regula illa, capitulum ſcilicet Sede vacante ſuccedere epiſcopo in his, quæ ſunt iuriſdictionis vulgatis iurib? Reſp. ex mente gloſ. celebris in clem. 1. verſic. capituli, prope finem, de hæret. hãc maximam in pluribus declaratione egere, vnde nõ ab re erit per ſequentes exceptiones dilucidanda. Et primo vt intelligatur de iuriſdictione ordinaria, non aũt de delegata Federic. de Senis cõſ. 30. Abb. in d. c. cum olim, quod amplia procedere etiam in iuriſdictione generali, quam haberet epiſcopus a iure delegatam Apoſtolica authoritate vt in caſu ca. ad abolendam, de hæret. aliiſque ſimilibus, quos recenſer Pauin. in præalleg. tracta. pat. 1. quæſt. 10. in princ. Ioa. Andreas quem communiter ſequuntur doctores in d. ca. ad abolendam, & præciſe Card. Zab. qui tam in d. loco quam in clem. 1. quæſt. 8. de hæret. omnibus

Digitized by Google

nibus contrarijs libratis hanc veriorem eſſe aſſerit, & quod hæc ſit communis teſtatur Philip. Franc. in c. vnic. de maiorit. & obedien. in 6. ſubdens, ita eſſe tenendum, & ibidem Gemina. caſu 7 rationem affert quia in talibus potius eſſet ſupplere vices Papæ quam epiſcopi, idq; confirmare videtur Bellam. concl. 166. quamuis huiuſmodi iuriſdictio per viam iuris conceſſa, ſit perpetua Feder. de Senis conſ. 130. incip. Factum eſt tale in fine, Pauin. tamen loco cit. ſub nu. 4. pro concordia diſtinguit illud colligendo ex mente Inn. & Hoſt. in d. cap. ad abolendam, aſſerens, quod ne in hoc fiat amara interpretatio, dici poſſet in talibus caſibus capitulum ſuccedere ſtante neceſſitate, vel vtilitate actus expediendi eoque maxime ſi non ſit de proximo futurus ſucceſſor, alias ſecus.

Subſequenter hanc regulam intellige procedere in iuriſdictione, quæ competit Epiſcopo iure communi & proprio ſcilicet eo ipſo quod eſt Epiſcopus, ſecus vero vbi competeret aliquo iure ſpeciali, ſeu accidentali doct. in c. verum. de foro comp. Rebuf. in prax. tit. de deuolut. num. 66. declara dummodo per illud accidens, ſiue caſum aduentitium ipſi Epiſcopo noua tribueretur iuriſdictio, alias ſi non tribueretur noua iuriſdictio, ſed eſſet quædã annexio, ſeu additamentum ad generalem & naturalem iuriſdictionem, quam haberet a iure in ſua diœceſi, tunc ſuccederet cap. Ant. But. in c. cum in cunctis, de elect. latius per Gem. in c. quamquã, de elect. in 6. Fel. in d. c. verum ſub nu. 3. cuius ratio eſſe põt, quia idem iudicium fieri debet de additamento qđ de principali Abb. in cle. ſtatutum in 3. oppoſ. de elect. Hinc dixerunt aliqui capitulum ſuccedere in iuriſdictione, ſeu alio iure, quod epiſcopus ex conſuetudine ſibi acquiſiuiſſet. Abb. in d. c. cum olim. q. 10. licet oppoſitũ voluerit in c. ſcriptum, nu. 12. de elect. Franc. in d. c. vni. ſub nu. 4. Pauin. p. 1. q 9. nu. 7. Ex quibus etiam Felin. in c. eam, te nu. 17. de reſcr. infert ad tria notatu digna. Primum ex mente Butr. & Imo. in d. tex. 5. in mandato facto Epo ipſo defuncto capitulum non ſuccedere etiam literis iam præſentatis. Secundum quod capitulum ſede vacante nõ ſuccedit in poteſtate literarum executorialium, quæ dantur in perſonam epiſcopi ſi conferunt poteſtatem non concurrentem cum poteſtate iuris communis ex mente Lud. Roma. conſ. 606. De tertio dicemus infra, vbi magis opportune cadet, in fine 3. q. ſpecialis.

Tertio intellige regulam procedere in iuriſdictione cõtentioſa, vel neceſſaria. i. vbi fieri nõ poteſt quin ille actus fiat, iux. doctrinam præd. gl. in cle. 1. de hæret. communiter approbatæ vt inquit Fel. in d. c. cum olim, & ſic in his quæ ſunt iuſtitiæ, & quoties actus de neceſſitate expediẽdus, ſi ſine cauſa denegaretur, poſſet adiri ſuperior pro compulſione. arg. eorum quæ notãtur in c. nullus. de iure patr. & eorum quę in ſimili ſuperius dicta fuerunt in verbo Archiepiſcopi authoritas, nu. 21. & ſeq. ſecus autem ex mente aliquorum iuriſdictione volũtaria, & ſic in his quæ ſunt gratiæ. Io. Monac. in d. c. vnic. de maior. & obed. in 6. & in c. fi. de ſuppl. negl. præl. eo. tit. niſi in quantũ a iure reperiatur conceſſum. Gem. in d. c. vnic. ſub nu. 4. vel exiſtẽte neceſſitate Fel. in c. cũ omnes, ſub nu. 10. de conſtit. quidam vero in hoc diſſentiunt volentes indiſtincte circa poteſtatem capituli ſede vacante eſſe conſtituendam regulam affirmatiuam, videlicet, vt epiſcopo in omnib. regulariter ſuccedat quæ ſunt iuriſdictionis ordinariæ, exceptis caſibus expreſſis, prout nouiſſime poſt alios per eũ citatos cenſuit Nauar. conſ. 91. nu. 2. de temp. ord. in antiq.

Quarta declar. Vlterius ſciendum quod Capitulum in quantum epiſcopo ſuccedit, eiuſque vices ſupplet, non dicitur eo inferius, ſed par, & ratio eſt, quia eius iuribus vtitur, habetq; eandem poteſtatem tanquam ſubrogatum arg. tex. in c. is qui in ius. de reg. iur. in 6 & ex relatis per Iacob. Sbroz. in tract. de Vicar. Epiſc. lib. 1. q. 15. clare patet, in quo fere omnes conueniunt. Quam extende, & primo vt in ea dicatur ſuccedere pleno iure. ſ. quo ad liberam adminiſtrationem tam ſpiritualium quam temporalium capit. ſi epiſcopus, cum ſeq. de ſuppl. negl. prælat. in 6. & quæ comprehendantur ſub iſtis vocabulis, ſcilicet in ſpiritualibus & temporalibus, traditur notabiliter per Feder. de Sen. conſil. 302. etiam ſi ſpiritualia eſſet talia quæ requirerent ſpeciale mandatum epiſcopo viuente. Gemin. & alij in capit. cum nullus §. epiſcopo, de tempor. ord. in 6. Secundo extende vt illam exercere poſſit tam in perſonas eccleſiaſticas, quam ſæculares, quando ſcilicet prælatus defunctus præter epiſcopalem habebat etiam temporalem iuriſdictionem, vt poſſet cognoſcere de cauſis quæ mouentur inter laicos ſuæ diœceſis. arg. tex. in c. conqueſtus, de foro comp. & in c. Romana §. debet, de appell. in 6. quam in criminibus per alios exercere ſolet abſq; irregularitatis incurſu c. fin. ne cler. vel monac. in 6. Pauin. p. 1. q. 2. nu. 5. Tertio extende vt poſſit illam exercere contra ſingulos de capitulo etiam Decanum, vel præpoſitum ipſius capituli ſecundum omnes, teſte Nauar. conſ. 7. ſub nu. 3. de offic. ord. in antiq.

Quinta declara. Prædicta reſtringe & primo vt non ſuccedat capitulum in caſu in quo epiſcopus exercitium iuriſdictionis non haberet ſolus, ſed cũ alio, quia tunc non ad capitulum, ſed ad collegam ſuperſtitem fieret deuolutio c. fin. 65. diſt. hoc tamen declarando ex mente Zab in d. c. ad abolendam, quando taliter epiſcopo, & alio competeret, quod inter eos eſſet locus iuri accreſcendi arg. tex. in l. vnic. C. quando nõ petent. par. alias ſi non in ſolidum competeret, expectandus eſſet ſucceſſor in ipſa dignitate Epiſcopali c. quoniam Abbas. de off. deleg. Secundo illã reſtringe, vt intelligatur quando contenditur de nudo exercitio ipſius iuriſdictionis, ſecus autem quoties verteretur quæſtio ſuper proprietate alicuius certi iuris, ſeu iuriſdictionis, vt non ſuccedat capitulum in examinatione illius quæſtionis, & ratio eſt propter præiudicium, quod generari poſſet futuro epiſcopo cum tũc eccleſia careat legitimo defenſore c. fi. ne ſede vac. exempla ponit Panor. in c. verũ nu. 12. de fo. cõp. veluti ſi contẽderetur an talis ſit ſubiectus an exẽptus, item an talis locus ſit de diœceſi vel ne. *Notabilis doctrina.* Poſſet etiã exemplificari, quando dubitaretur de aliquo beneficio an eſſet de iure patr. vel pertineret ad merã epiſcopi collationẽ, eo qd per iura a patronis producta liquide nõ appareret de exiſtentia ipſius iuris patronatus, quod intellige ẽt ſi huiuſmodi cauſa reperiretur incepta ante vacationẽ, & ſic ipſo epiſcopo viuente. ſ. vt nõ poſſit proſequi, ſed ab ea deſiſtendum vſq; ad noui prælati aduentum Doct. in d. c. fi. Pauin. p. 2. q. 9. *Sexta declar.* Tertio regulam hanc generalem reſtringe, quod & ſi capitulũ ſede vac. ſuccedat in iuriſdictione, non tamen in emolumento prouenienteex ipſa iuriſdictione & ſigillo Curiæ, vel alias vndecunq; ad prælatum pertinente, ſed illud ſucceſſori reſeruandũ eſſet per tex. in cle. ſtatutum, de elect. quod intellige etiam vbi illud emolumẽtum iuriſdictionis quod percipitur, eſſet cõmune Epiſcopo & capitulo, quia cum cõſiſtat in re diuiſibili pars capituli ſibi cedet, pro parte vero epiſcopum tangente fiet reſeruatio vt dictum eſt. Zabar. ſingulariter in d. text. quæſtione 5.

Secun-

Secundo intellige hoc procedere quando emolumentum directe ex iuriſdictione proueniret; ſecus ſi ex cauſa perſonæ illam exercentis gratis, & non tanquam debitum aliquid detur arg. tex. in c. ſtatutum. §. inſuper, de reſcrip. in 6. Imol. in præall. clem. ſub. num. 19. verum in locis in quibus adſunt collectores Cameræ Apoſtolicæ illud vacationis tempore durante eadem camera ſibi appropriat, vt eſt in Regno Neap. & per emolumentum intelligitur pœna impoſita inobedientibus ratione cõtumaciæ, eſſet etiam tale id quod percipitur ratione decreti quod interponitur. Vital. in tract. clem. nume. 47. & ſeq. intelliguntur etiam compoſitiones, & pęnæ pecuniariæ, ſeu emendæ, quæ & cui debeantur habetur per Felin. in capit. irrefragabili, de off. ord. per Diaz. in ſua prax. 146. per Couar. lib. 2. var. reſol. cap. 9. numero 9. & nouiſſime per Concil. Trident. ſeſſ. 25. de refor. c. 3. §. in cauſis vero iudicialibus diſpoſitum eſt, vt huiuſmodi mulctæ pecuniariæ, eo ipſo quod exactæ fuerint, aſſignentur locis pijs ibi exiſtentibus, cuius canonis authoritate id ſtatim exequi poterit Vicarius capituli, & ex dictis emolumentis ſede vacante obuenientibus deduci debent rationabiles expenſæ, & quæ eſſent tales vide per gloſ. in d. clem. ſtatutum, ver. expenſæ. Quarto limita, quod licet de iure abſque hominis miniſterio capitulum in prædictis ſuccedat, cuius ſucceſſionis rationes aſſignat Lamber. in tract. de iure patr. lib. 1. par. 1. art. 9. 1. quæſt. princip. tamen ſecus eſſet vbi talis iuriſdictio ſede vacante ex aliquo iure ſpeciali competeret certæ perſonæ ratione ſuæ dignitatis, veluti ſi hoc conſtitutum eſſet in fundatione illius dignitatis, ſiue eccleſiæ vel conſuetudine, ſeu priuilegio Io. And. in cap. pen. de off. leg. Pauin. par. 1. quæſt. 9. num. 5. arg. tex. Conc. Triden. ſeſſ. 24. de ref. c. 10. prope finem. etiam ſi illa iuriſdictio deferretur cum emolumento d. clem. ſtatutum in fi. cum ibi adnotat per gloſ. & doct. de elect. Nec capitulo obſtabit quominus in huiuſmodi adminiſtratione ſuccedat perſona, ſcilicet vel coadiutoris pro tempore, quem forſan epiſcopus habebat, vel adminiſtratoris, ſi quem papa dederit, quia horum poteſtas expirat mortuo epiſcopo. Franc. in d. cap. vnic. ſub num. 3. Felin. in d. c. cum olim. numero 8. *Septima declara.*

Subnectitur congrue quærendum, quid dicendum in his, quæ ſunt ordinis epiſcopalis? Reſpon. quod in illis etiam capitulum ſuccedit. illud ſane intelligendo, ſcilicet quo ad poteſtatem ea committendi alteri epiſcopo vicino, quem ad illa exercenda inuitabit, arg. tex. in c. pontifices. 7. quæſt. 1. cũ ſimil. Franc. in d. c. vnic. nu. 9. & ſi non poſſit commode habere aliquem ex conuicinis epiſcopis poterit uocare alium commodiorem ſedis Apoſtolicæ habentem cuius copiam habere poterit. Pauin. p. 1. q. 3. num. 4. proteſtatione vero adhibita, quod per hoc nihil iuris illi epiſcopo vocato acquiratur. Panor. in c. his quæ. nu. 3. de maio. & obed. quod amplia in omnibus quæ conſecrationis miniſterium expoſcerēt, de quibus per Pauin. loc. cit. in prin. illa n. de lege iuriſdictionis epiſcopalis exiſtere, docet gloſ. recepta in c. ineſectus, de off. ord. limita tamen vt non ſuccedat quo ad immunitates, & priuilegia cõceſſa epiſcopis ratione ordinis, & dignitatis pontificalis quæ numerantur per gl. in c. fin. de priuil. in 6. quod pro indubitato ponunt d. cto. in d. c. vnic. & Pauin. ibidem refert ſub nu. 9. Item quæ ſint ordinis epiſcopalis, & quæ eis competunt ratione dignitatis, & quæ contineat iuriſdictio epiſcopalis, clare, & diſtincte notat Iac. Sbroz. in tract. de vicar. Epiſc. lib. 2. q. 2. & duabus ſeq. *An Capitulum Sede vac ſuccedat in his quæ ſunt ordinis epiſcopalis.*

I 3 Qui-

An in poteſtate viſitandi.

Quibus ſic prælibatis vltro ſe offerunt ſpeciales quæſtiones decidendæ, inter quas erit prima in ordine. An poteſtas viſitandi diœceſim Sede vacante tranſeat in capitulum. Reſpond. quod Panorm. in prælleg. capitu. cum olim, indiſtinctè tenet quod ſic, idem confirmat. Soc. in tract. de viſit. col. 4. Bonif. de Vital. in clem. 1. numero 79. de hære. ratione de qua ibi per eum. quod declara duobus modis & primo niſi ſepararetur quod de proximo prouideretur eccleſiæ de epiſcopo ſucceſſore, vt colligitur ex theorica Innoce. in d. capit. ad abolendam. Felin. in d. cap. cum olim ſub numer. 3. Secundo vbi viſitatio competeret epiſcopo de iure ſpeciali, vt quando epiſcopus exemptos Sedis Apoſtolicæ immediate ſubiectos authoritate Apoſtolica viſitat iux. tex. in clem. attendentes de ſtat. monac. vbi Cardinal. Zabarell. quæſt. 4. & in capit. cum olim quæſt. 9. Federic. de Sen. conſil. 291. Franc. in d. ca. vni. numero 5. Phil. Prob. in prob. in addit. ad Io. Monac. in cap. eccleſiæ num. 11. de ſup. negl. prælat. in 6. verum in hoc vltimo Pauinus part. 1. quæſt. 7. in fin. ſibi placere inquit moderationem Collectarij in d. cap. cum olim, ſcilicet, vt cap. id etiam poſſit ſubſiſtente neceſſitate, & vide eundem in tract. viſit. p. 2. princ. in fine.

An poſſit diſpẽſare.

Secundo quæro. An capitulum Sede vacante poſſit diſpenſare in caſibus Epiſcopo permiſſis. Reſpon. quod Feder. de Sen. conſ. 30. poſt multa hinc inde adducta concludit tandem affirmatiue cuius dicta ad verbum recitat Pauin. par. 1. quæſt. 5. quam partem amplectitur Abb. in d. capit. cum olim & in c. at ſi clerici, §. de adulterijs, ſub num. 16. de iud. Zab. in c. cum omnes. quæſt. 10. in fi. de conſtit. cui etiam accedit Gemin. in cap. cum ex eo nu. 7. de elect. in 6. eamque expreſſe ſequitur Nauar. conſ. 31. de temp. ord. in antiq. volens poſſe capitulum Sede vacante diſpenſare cum illegitimis ad ordines minores, & ad Beneficium ſimplex, iux. tex. in ca. 1. de fil. presb. in 6. quam concluſionem declara procedere in caſu, in quo ſubſiſtente legitima cauſa diſpenſatio eſſet debita, iux. gloſ. in cap. vt conſtitueretur, & cap. Domino ſancto 50. d. tum quia cum fiat cauſa cognita dicitur eſſe iuriſdictionis Zab. in capit. 2. quæſt. 3. ne Sed. vacan. tum quia cum tũc exequatur iuſtitia, vt per Abb. in d. §. de adulterijs, ſub nu. 20. eſſet ius non omnino voluntarium ſed coactum Felin. in d. ca. cum olim q. 8. Secundo declara non procedere in Vicario a capitulo ſimpliciter dato. arg. tex. in cap. 3. de offi. Vic. in 6. ſecus vero ſi poſt aliquos caſus ſpecificatós eſſet appoſita clauſula generalis Feder. de Sen. conſil. 40. in fin. Emanat dubitatio, An capitulum ſuccedat in poteſtate Epiſcopis conceſſa diſpenſandi in irregularitatibus, iuxta decretum Concil. Trid. ſeſſ. 24. de refor. cap. 6. Reſpondeo, quod affirmatiuam ſententiam tenet Henriq. in Sum. lib. 14. de irregular. cap. 20. §. 1. in fine, rationem aſſignans, quia ſuccedit Epiſcopo in iuriſdictione, præterquam in paucis exceptis. idem etiam colligitur ex relatis per Ioannem Gutier. lib. 1. cano. qq. cap. 3. nume. 10. Sed Suarez oppoſitum ſentit. in tract. de cenſuris, diſputat. 41. ſectio. 2. pag. 748. colum. 2.

An excõmunicare, & ab eius ſententia abſ-

Tertio quæro. An ſuccedat in poteſtate excommunicandi, & abſoluendi ab excommunicationis ſententia quoſcunque poſſet Epiſcopus ſi viueret. Reſpond. quod de ſecundo clarum eſt, illud poſſe prout ad literam habetur in c. vnic. de maior. & obed. in 6. etiam ſi excommunicatio eſſet lata a iure, dummodo alteri non ſit reſeruata Nauar. in man. confeſſ. c. 27. nu. 38. & per conſequens.

ſequens idem concludendum circa poteſtatem excommunicandi, cum poteſtas abſoluendi, & ligandi pari paſſu ambulent, & qui poteſt vnum, poteſt aliud, cap. verbũ, diſ. pœn. de 1. Fran. in d. cap. vni. numero primo, & eo magis in excommunicatione ad finem reuelationis, vt animæ exeant a peccato iuxta diſpoſita in Concil. Triden. ſeſſ. 25. de refor. capitulo 3. Prædicta amplia, vt ad finem abſoluendi a caſibus epiſcopo reſeruatis, de quibus habetur per glo in cap. 3. de pœn. & remiſ. in 6 poſſit deputare pœnitentiarium, vt expreſſe decidit Panor. in cap. his quæ in fine. de maior. & obedien. & hoc propter periculum quod imminere poſſet ipſis animabus ex ſuperioris defectu ſede epiſcopali vacante, arg. text. in cap. ne pro defectu. de elect. Secundo amplia procedere etiam in abſolutione a iuramento: Card. conſi. 35 verſic. Ad ſecundum dubium principale: cuius dicta reaſſumit Felin. eum ſequendo in capi. 1. numero 2. de iureiur. & concurrit Ant. Gaglhard in tract. de abſol. a iuram. §. 4 numero 11. *ſoluere ualeat.*

Hinc incidenter quæro, num Vicarius datus a capitulo Sede vacante poſſit abſoluere quendam a peccato, cuius abſolutionem Papa mandauit alternatiue epiſcopo, vel eius vicario. Hanc quæſtionem mouet Felin. in cap. eam te. poſt numer. 7. de reſcrip. & concludit negatiue ea ratione, quia talis Vicarius a capitulo electus non dicitur Vicarius epiſcopi, ſed epiſcopalis iuriſdictionis & illius quam a capitulo aſſumpſit, ſed cum hoc non poſſit capitulum tanquam iure accidentali epiſcopo competens, vt ſuperius dictum eſt, ergo nec ipſius Vicarius. argum. tex. in l. Nemo plus iuris. ff. de reg. iu. & cap. quod autem. de iure patron. Sbroz. in tracta. de Vicar. epiſc. libro primo quæſtione 16.

Quarto quæro, An capitulum Sede vacante poſſit concedere ſtatuta ſuper ſtatu eccleſiæ diſtringentia totam diœceſim? Reſp. quod Feder. de Sen. conſ. 16 hanc quæſtionem diſputando affirmatiue tandem determinat, cui aſſipulatur Panor. in d. c. cum olim q 7. & ſic tranſeunt doct. in d. cap. vnic. eandẽ allegantes rationẽ, quia. ſ. ius ſtatuendi dependet a iuriſdictione per tex. in d. c. 2. de conſt. in 6. Quam concluſionem intellige & primo vt talia ſtatuta teneant & durẽt etiam in tempus futuri prælati, nam licet capituli poteſtas ſit in defectum & tempus, ac in aduentu ſucceſſoris expiret, illud tamen quod tempore ſuo fecit, tanquam legitime factum durabit. cap. factum legitime. de reg. iur. in 6. & habetur per prædictos doct. in locis citat. Secundo intellige vt ſit in poteſtate ſucceſſoris, quandocunque illa pro libito reuocare arg. text. in c. ſi quia de rebus 12. quæſt. 2. & ijdem doc. confirmant. Tertio intellige dummodo ſint iuſta, & ſalubria, ſecus vero ſi in præiudicium eccleſiæ vel Epiſcopalis mẽſæ, etiam ſi eſſent iurata. cap. ſicut noſtris, vbi gl. & Hoſt. de iureiur. & pœnæ appoſitione vallata. Lap. alleg. 20. & ſeq. Paur. in p. 1. q. 6 nu. 8. quod Feli. in c. cum omnes, ſub nu. 10. de conſti. ſubintelligit procedere in his quæ de iure cõi, vel laudabili & approbata cõſuetudine epo competerent, ſecus ſi aliquo iure ipſi epo nõ canonice quæſito præiudicium afferretur. Quarto & deniq; intellige, etiam ſi talia ſtatuta Capituli eſſent contraria ſtatutis & ſynodalibus conſtitutionibus ab epiſcopo editis, cũ illas poſſit tollere, & reuocare Gem. & Fran. in d. c. vnic. Zab. & Felin. in d. c. cũ omnes. Paur. in loc. cit. *An poſſit, condere ſtatuta.*

Quinto quæro, An Capitulum Sede vacante poſſit cognoſcere de arduis cauſis, Reſp. affirmatiue, idq; patet, nam cauſæ matrimoniales inter maiores *Cognoſcit de arduis cauſis.*

reputãtur cap. 1. de conſang. & affin. de quibus Capitulum cognoſcit, vt pro batur in c. veniens, iuncta ſupraſcriptione, de eo qui duxit in matrim. & notat Abb. in c. præterea, num. 2. de teſt. cog. ex quo hoc non reperitur prohibitũ, neque agatur de aliquo ſucceſſoris præiudicio. Pauin. par. 1. q. 20. ſub nu. 8 & ſi oponatur de tex. Conc. Trid. ſeſſ. 24. de ref. ca. 20. §. ad hęc, diſponentis quod cauſæ matrimoniales relinquantur examini & iuriſdictioni epiſcopi tantum, reſpondeo per illa verba excludi alios prælatos inferiores, ſed Capitulum in hoc caſu non dicitur inferius epiſcopo, ſed par, vt ſupra tactum eſt; & de intellectu d. text. Conc. Trid. Vide Nauar. conſ. 1. num. 5. & 6. de off. deleg. in antiquis. Item patet quia ſuccedit in officio cognoſcendi de crimine hæreſis, quod inter maxima computari nemini dubium eſt, de quo eſt tex. expreſſus in clem. 1. de hæret. ex cuius verbis colligitur quod in hoc a Capitulo debet eſſe aliquis in ſpecie deputatus, ſeu delegatus, vbi etiam Zabar. q. 12. inquit, non ſufficere quod ſit Vicarius generalis ipſius Capituli, niſi ad hoc haberet ſpeciale mandatum.

An poſſit alienationi conſentire, & mutuo accipere.

Sexto quæro, An capitulum poſſit alienare bona ipſius eccleſiæ vacantis. Reſp. negatiue per tex. in cap. ſi qua de rebus, & c. precariæ, 12. quæſt. 2. poterit tamen conſentire, & interponere authoritatem eccleſiæ inferiori ex cauſa alienare volenti, Panorm. in d. cap. cum olim, quæſt. 3. Franc. in d. c. vnic. ſub num. 3. Rebuff. in praxi. tit. de deuolu. num. 104. imitatur etiam in rebus quæ ſeruando ſeruari non poſſunt, quas libere poterit alienare. Pauin. par. 2. q. 8. ſub num. 3. etiam ſine alterius authoritate Abb. in c. 1. ne Sed. vacan. & tandem limita vt pro inſtantibus neceſſitatibus ipſius eccleſiæ vacantis, etiam ſine ſuperioris authoritate poſſit pecunias mutuo recipere prout tenet gloſ. in capit. cupientes, §. ad hæc verſ. aliunde, de elect. in 6. quod intellige cum manifeſta ſit in hoc eccleſiæ vtilitas, & negotium dilationem non caperet, & de facili ſuperioris authoritas haberi non poſſet, alias ſecus, adeo quod ex tali mutuo obligetur eccleſia, & prælatus ſucceſſor. Pauin. d. quæſt. 8. numero 20. Fran. in d. §. ad hæc num. 4. Io. Gutier. li. 1. canon. qq. c. 1. num. 12. Redoa. in tract. de rebus eccleſ. non alie. q. 30. qui in fine ad præſentem materiam addit id quod noſtris temporibus in ſimili vacante Sede per obitum Sum. Pontif. ſeruari ſolet per ſacroſanctum Illuſtriſſimorum Cardinalium Collegium.

An in capitulũ tranſeat poteſtas infeudãdi bona menſa Epiſcop.

Sub hac q. cadit alterius deciſio, an ſcilicet in Capitulum Sede vac. tranſeat poteſtas infeudandi bona infeudari ſolita deuoluta, & dependentia a menſa Prælati, ad quam ſimiliter negatiue reſpondetur, niſi inueſtitura eſſet neceſſaria, cum tunc ex ea ſucceſſori nullum pareiur præiudicium, vel vbi in Eccleſia eſſet conſuetudo talia infeudandi, quando ipſa Prælato vacarent, ita concludit Amad. a Ponte in commen. ad tit. Qui feud. dare poſſ. nu. 157.

Septimo quæro, An ſuccedat in poteſtate compellendi executores teſtamentorum. Reſp. quod non ſolum in hoc, ſed etiam in ipſo executionis officio ipſis executoribus negligentibus. Doct. in c. Ioãnes, & ibi Couar. nu. 2. de teſta. & hoc communiter approbari inquit Card. in clem. vnic. q. 1. de teſtam. Pauin. par. 2. q. 7. quod extende etiam quo ad poteſtatem cogendi ipſos executores ad rationes reddendas Imol. in d. clem. vnic. ſub nu. 13. Franc. in d. c. vnic. de maior. & obed. in 6. q. 10.

Octauo quæro, An ſuccedat in exactione manualis obedientię quã in quibuſdam

buſdam locis ſtatuto die clerici diœceſis ſuo prælato exhibere ſolent cum muneribus. Reſp. videri dicendum quod ſic per tex. in cap. his quæ, de maior. & obed. verum Card. Zab. ibi quæſt. 4 in fine dicit non obſeruari, quod Capitulum exigat obedientiam, ſed Neapoli, ſede vacante fuit obſeruatum contrarium in prima Dominica menſis Maij, exigendo Capitulum reuerentialem, & manualem obedientiam ab ijs, qui tenentur comparere cum floribus, fructibus, cereis, alijsq; munuſculis, & hoc ex iuris diſpoſitione iux. tex. præalleg. accedit etiam, quia obedientia eſt de lege iuriſdictionis c. conquerente, de off. ord. in qua Capitulum ſuccedit.

Exigit obedientiã manualẽ.

Nono quæro, Num Capitulum ſede epiſcopali vacante ſuccedat in poteſtate conferendi beneficia. In quo firmanda eſt concluſio negatiua, quæ probatur tum de iure communi per tex. clarum, in cap. 2. ne ſede vac. vbi habetur hoc nuſquam inueniri cautum, in iure, tum de iure nouiſſimo per conſtitutionem fel. mem. Pij V. incip. Sanctiſſimus in Chriſto Pater f. 1167. in bullar. per quã omnia beneficia epiſcopali ſede vacante quomodolibet vacantia ad eorundem epiſcoporum collationem, prouiſionem, præſentationem, electionem, ſeu quamuis aliam diſpoſitionem quomodolibet pertinentia, ipſi Pontifici reſeruantur. Quam amplia, & primo etiam vbi collatio beneficiorum per ipſum epiſcopum non ex toto libere, ſed cum conſilio, vel conſenſu ipſius Capituli fieri haberet iux. tex. in cap. vnic. §. cum vero, ne ſede vacante, in ſexto, in eo enim caſu perinde eſt, ac ſi cum conſi. tantũ haberet fieri, quia ad veritatem alternatiuæ ſufficit alterum adimpleri. cap. in alternatiuis cum gloſſ. de regul. iur. in 6. hunc que verum illius tex. ſenſum eſſe teſtatur, Pauin. parte ſecunda, quæſt 1. ſub numero ſecundo, Nauar. conſil. 1. ne ſede vacante, in nou. Secundo prædictam cõcluſionem extende procedere etiam quando alius ex aliquo ſpeciali iure haberet conferre cum epiſcopo. Rebuff. in prax. titu. de deuolut. num. 76. quod poteſt eſſe duobus modis ſcilicet, vel cum conſilio, vel cum conſenſu epiſcopi, & in neutro ſuccedit Capitulum, nec in præſtatione conſilij neque conſenſus, ſi quidẽ primo caſu poterit ille tertius libere conferre irrequiſito Capitulo, nec tenebit aliquẽ adire loco epiſcopi pro tali conſilio d. c. vnic. § fi. vbi Gem. & Franc. huius tõnem adducũt, & in 2. caſu de neceſſitate erit expectandus ſucceſſor in epiſcopatu, qui conſentiat gl. in d. §. fi. ver. cum conſilio, & ibi ſcribentes. gl. in c. ſi pro te, de reſcrip. in 6. ipſiq; expectanti tanquam impedito tempus non currit c. quia diuerſitatẽ, de conceſſ. præb. c. fi. de elect. quod vltimũ declara, niſi ille conſenſus præſtandus eſſet ab epo ſolum rõne iuriſdictionis epiſcopalis, vt in conceſſione iuris patronatus, & decimarũ c. nullus, cum alijs cõcor. de iure pat. nã tunc ſuccederet Capitulũ. Pauin. loco ſuperius cit. nu. 11. Tertio concluſionẽ amplia procedere ẽt in beneficijs ad ipſum epm pertinentibus iure deuoluto ob negligentiam, vel culpã inferiorum prælatorum nõ conferentium, vel male conferentium ſm vnã opinionẽ cui ſe ſubſcribit Rebuff. in prax. tit. de deuolut. nu. 94. & cũ huius determinatio pp doctorum varietatem difficilima reputetur, prout præcipue eſt videre ceteris omiſſis apud Abb. & Fel. in præalleg. c. cũ olim, & apud eoſdem in c. verum, de fo. comp. tãgit idẽ Abb. ſibi ipſi cõtrarius in c. 2. ne ſede vac. Io. And. Gem. & Frãc. tractant, in c. quanquã, de elect. in 6. hr̃ per Pauin. p. 2. q. 2. diu me cogitabundum tenuit, cui potius adhærerẽ ſententiæ, quæ ad præſens omni difficulta-

An cõferat beneficia.

te

Digitized by Google

te carere videtur propter d. conſtitutionem fel. recor. Pij V. generaliter loquẽtem. Quarto & denique amplia, vt capitulum Sede vacante non poſſit conferre etiam hoſpitale in titulum, quia loco beneficij habetur cle. quia contigit, de relig. dom. clem. 2. de præb. ſecus quando ad nutum datetur, vt per Io. Syl. in tract. de beneficio par. 2. q. 11. in fine.

Quæ concluſio recipit plures fallentias, inter quas prima eſt, vt non procedat in beneficijs quæ communiter ſpectant ad collationem epiſcopi, & Capituli, quia vno deficiente, vel inhabili exiſtente, alter conferet, cap. vnic. ne Sed. vac. in ſexto. Similiter ex identitate rationis ſuccedet in poteſtate præſentandi, vel eligendi, quoties ad vtrumque ſimul ſpectaret electio, & præſentatio, alias non, prout declarat Lap. quem ſequuntur Gemin. & Franc. in dict. capit. vnic. de maior. & obed. in ſexto, & ita concludit Lambert. late notabiliter examinando in ſuo tract. de iure patro. parte 1. lib. 2. art. 23. quæſt. 2. princip. & quare in his, quæ communiter epiſcopo, & capitulo imminent facienda de facili tranſeat de vno ad alium poteſtas, ratio affertur per Ioan. Monach. in d. cap. vnic. ne Sed. vac. in ſexto, a doctoribus in varijs locis relata, & illud dicitur communiter pertinere, quando æquale ius quælibet pars habet in actu, prout in d. tex. notat Gemin. & explicat plene Philip. Prob. in addit. ad Ioan. Monach. in cap. cum illis, de præb. in 6. Per quos terminos erit etiam decidenda dubitatio illa, ſcilicet An prouiſio præbendæ pœnitentiario (quem Concil. Triden. ſeſſ. 24. de refor. cap. 8. iuſſit inſtitui in eccleſijs cathedralibus) facta a capitulo epiſcopali Sede vacan. valida ſit vt traditur per Nauar. conſilio 29. de præb. in antiq. Secundo limita vt poſſit in illis præfigere œconomum, ſeu ipſas eccleſias ad tempus commendare alicui, vt ipſarum iura regat, & adminiſtret, donec fuerit per ſuperiorem prouiſum, capit. cum vos, vbi Panor. nu. 2. de offi. ord. Idem Panor. in d. cap. 2. ne Sede vac. & in c. bonæ. de appell. Gemin. in d. cap. vnic. de maior. & obed. in 6. & in d. §. cum vero. Pauin. par. 2 q. 3. quod rationibus comprobat Fel. in d. c. cum olim num. 6. & Rebuff. in prax. d. titu. de deuolut. num. 77. & infra. Verum in Regno Neap. Camera ſtatim capit. poſſeſſionem, vt clare patet ex dictis ſupra in verbo Beneficiorum poſſeſſio, fol. 121. & 124. Tertio limita, vt nihilominus ſuccedat in poteſtate inſtituendi præſentatos a patrono, quod eſt expreſſum in c. 1. de inſtit. in 6. vbi Gemin. & Franc. diuerſitatis rationem aſſignãt, quare ſcilicet aliud ſit in collatione beneficiorum, & per Abb. in d. cap. 2. ne Sede vac. Item in poteſtate confirmandi electiones, quas epiſcopus viuens confirmabat d. cap. cum olim, & per Rebuff. loc. cit. num. 88. Sbroz. in tract. de vic. epiſcop. lib. 2. quæſt. 70. num. 4. & de vtroque loquitur Pauin. par. 2. q. 4. & 5. quod ſi electio alicuius dignitatis ſpectaret ad Capitulum, & Confirmatio ad epiſcopum vacante Sede, Capitulum duplici iure fungetur iux. tex. in l. ſi conſul. ff. de adopt. ſcilicet quod eliget iure capitulari, & confirmabit iure epiſcopali, gl. & doct. in c. pen. de ſuppl. negl. præl. in 6. Hãc limitationem extende duobus modis, & primo vt etiam ſuccedat in poteſtate dandi licentiam ædificandi eccleſiam ad finem vt ædificans acquirat ius patronatus, vt decidit Cal. quem alij ſequuntur, conſ. 3. incip. An Capitulum ſub titu. de iure patro. nam ſi retardaretur aſſenſus vſque ad aduentum noui epiſcopi, periculum eſſet in mora, quia poſſet pænitere fundatorem contra diſpoſita in c. 3. de iure patro. Lambert. tamen in d. tract. lib. 1. p. 1. art. 9. q. 2. princip.

hunc

hunc articulũ more ſuo diſcutiendo tanquam nimis dubitabilem reliquit ſuper eo cogitandum, licet ſuperius dixerit hanc partem veluti communem eſſe tenendam in iudicando & conſulendo, quam ſuſtinendo declara, vt non liceat Capitulo conſentire, vt in fundatione apponatur conditio aliqua propter quam præiudicium aliquod epiſcopo generetur, quia cum non adſit qui epiſcopale ius tueatur, debet hoc omnino cenſeri prohibitum arg. tex. in capitulo primo, ne Sede vacante. Secundo prædictam limitationem extende, poſſe etiam Capitulum Sede vacante, ſi patronus eſſet clericus ex eius motu proprio illi acceptanti eccleſiam conferre, ſicut & epiſcopus poſſet. Panor. par. 2. quæſtio. 5. in fine declarando iuxta dicta Lambert. in præalleg. tract. parte 1. lib. ſecundo, artic. 4. quæſt. 7. princ. Quarto limita vt poſſit interponere authoritatem in beneficiorum permutatione in duobus caſibus. Primus eſt, quando eorum collatio ſpectabat communiter ad epiſcopum, & Capitulum ex gloſſ. notab. & communiter approbata in clem. vnic. in ver. conferantur, & ibi Imol. num. 11. de rer. permutat Zab. conſ. 39. numero ſecundo. Secundus caſus eſt quando beneficia pertinent ad collationem tertij. idem Zab. clem. 1. ver. Duro de hæret. Quinto limita vt poſſit recipere beneficiorum reſignationem. Panor. in d. c. cum olim, qui fatetur, ita per maiorẽ partem Domin. de Rota fuiſſe concluſum, refert, & ſequitur Gemin. in d. c. vnic. caſu 22. de maior. & obed. in 6. idem tenet Philip. Franc. in ca. primo ſub numero 7. de rer. permut. in 6. quod quidem declara procedere tribus modis: primo quando fieret ex cauſa neceſſaria, non autem libere, & ſimpliciter Rebuff. loco ſuperius cit. nume. 95. vel quando fieret in pœnam ipſius reſignantis, ut clare elicitur ex extrauag. Execrabilis, §. ceterum, de præb. & fuit originarie ex mẽte Lap. in addit. ad Feder. de Sen. in tract. permutat benef. quæſt. 46. Secundo declara, dummodo talis reſignatio, & collatio fiant ante prouiſionem factam de prælato in Conſiſtorio, etiam antequam poſſeſſionem capiat, & ita apud Rotam fuiſſe reſolutum in ſimilibus terminis refert Pariſ. in tract. de reſign. benef. lib. 7. quæſt. 23. numero 47. Tertio ſecundum eundem Pariſ. declara procedere in beneficijs quorum collatio ad epiſcopum & Capitulum ſimul pertinet ex communi, & veriori opinione ratione, vt ibi per eum, a quo vltimo excipe, niſi Capitulum Sede vacante eſſet in poſſeſſione conferendi, & recipiendi reſignationem beneficiorum ſpectantium ad collationem ſolius epiſcopi, cum in iſtis attendatur poſſeſſio capitu. conſultationibus, de iure patro. Decius conſilio 126. numer. ſecundo. Sexto limita vt poſſit ex cauſa vnire beneficia in omnibus caſibus, in quibus poterat epiſcopus, dummodo nihil pereat de iure epiſcopali, & cum hoc ſimpliciter tranſeunt doctores in clem. tit. de ſtat. monach. & in præalleg. capitulo primo de maior. & obed. in ſexto. Petrus de Peruſ. in tract. de vnion. eccleſ. cap. quarto numero 29. Ioan. Bapt. Caccialup. in tract. de vnionibus articu. 3. ſub numero 19. Rebuff. in prax. tit. de vnion. benefi. numero 36. Quod etiam vendicabit locum a contrario ſenſu, vt Sede vacante poſſit ex cauſa dimembrare beneficia vnita in eo caſu, in quo poterat epiſcopus. Rebuff. in prax. titu. de vnion. reuoc. numero 19. & tam vnio, quam ipſius vnionis diſſolutio durabunt etiam in tempus noui epiſcopi creati, ut concludit idem Petr. de Peruſ. in tract. de reuocat. vnion. numero 16. & 18. & habetur per Felin. in dict. ca. cum olim, in fine, & in materia vnionis beneficiorum plura ſalubriter ſancimus.

uit Concil. Trident. ſeſſ. 7. de ref. c. 6. & 7. ſeſſ. 24. de ref. c. 13. & 15. & ſeſſ. 25. de ref. c. 9. §. inſuper acceſſiones. Septimo & denique limita quod quamuis non ſuccedat in collatione beneficiorum, poterit ex cauſa deſtituere beneficiatos ipſis beneficijs, illoſque ſeruatis de iure ſeruandis priuare. Doct. in d. cap. cum olim. Pauin. par. 2. quæſt. 6. in princip. Per quæ remanet expedita quæſtio iſta, & inſuper oſtenſum, quid poſſit Capitulum Sede vacãte, & quid non poſſit in beneficialibus.

An concedat dimiſſorias ad ord.

Decimo quarto, An Capitulum Sede vacante poſſit dare literas dimiſſorias, ſeu reuerendas ad ordines ſuſcipiẽdos? Reſp. quod ante Conc. Trid. abſolute id poterat per tex. expreſſum in c. cum nullus, §. epiſcopo, de temp. ord. in 6. hodie vero ex Concil. Triden. ſeſſ. 7. de ref. cap. 10. non poteſt illas cõcedere ſub pœna inibi contenta, tam reſpectu Capituli quam ipſius ordinati. Quam diſpoſitionem amplia, etiã ſi Capitulum haberet territorium diſtinctum, & exemptum ob immemorabilem poſſeſſionem, & ſint iudices ordinarii prout reſcriptum fuit a S. Congregatione Capitulo Salmantino. Secũdo amplia procedere etiam in literis dimiſſoriis conceſſis ad primam tonſuram, per gl. in c. 1. ver. clericum, de temp. ord. in 6. Maiol. de irregular. lib. 4. c. 2. idque confirmatur cum ſecundum canoniſtas prima tonſura ſit ordo, cum contingat, vbi doct. de ætat. & qual. gloſ. in c. eos qui. de temp. ord. in 6. Tertio pęnam impoſitam reſpectu ordinarii extende etiã in eo, qui tales literas non a Capitulo, ſed ab alus quibuſuis in iuriſdictione epiſcopi loco Capituli ſuccedentibus obtinuerit, vt habetur in eo. Conc. Trid. ſeſſ. 23. de ref. c. 10. ſuſpendente etiam ipſo iure concedentes illas ab officio, & beneficio per annum. Eandem limita & primo vbi vacatio eccleſiæ fuerit diuturnior anno, quo tranſacto Capitulum id poterit. Secundo ſtante neceſſitate, ſeu arctatione beneficii habiti vel habendi ordinem requirentis, nam tunc poterit infra annum a die vacationis illas concedere, qui caſus in eod. Concilii decreto ſeſſ. 7. de ref. c. 10. exprimuntur.

Et refertur S. Congregationem declaraſſe facultatem remittendi interſtitia Epiſcopo competentem ex cauſis comprehenſis in capitulo vndecimo 13. & 14. ſeſſ. 23. de refor. tranſire in Vicarium Capituli Sede Vacante, quando tamen ex decretis eiuſdem Concilii poteſt concedere licentiam ordinandi.

Tertio limita vt poſſit approbare, de vita, & moribus habentes priuilegiũ a Summo Pontifice recipiendi ordines a quouis Antiſtite cum approbatione Ordinarii de vita, & moribus, quia per talem atteſtationem non eſſet dare literas dimiſſorias, ſed ſolum literas teſtimoniales idoneitatis, quas dare non prohibetur. Nauar. conſ. 19. de temp. ord. in antiq.

Hinc cõtingit dubitare de duob. Et primo, quia in præall. tex. Conc. Trid. ſtatuit, vt ordinatus in minorib. ordinib. cõtra formã illius decreti nullo priuilegio clericali gaudeat, an poſſit habere beneficiũ? Reſp. quod prima facie videtur dicẽdũ quod nõ, quia qd quis ſit capax beneficii eccleſiaſtici, eſt clericale priuilegium vt probatur in c. ex literis, de tranſact. & in ca. 2. de inſt. Verum quia taliter ordinatus ex mente Nau conſ. 20. de temp. ord. in antiq. hoc priuilegiũ nõ amittit ipſo iure, ſed debet illud amittere per ſententiã, vel per exceptionẽ, ſequitur quod poterit beneficium habere antequam priuetur, & ratio eſt quia Conc. Trid. vtitur verbo gaudeat, quod cum ſit futuri temporis

non

Digitized by Google

non infligitur pœna ipſo iure, iux. gloſſ. receptam in reg. in pœnis de reg. iur. in ſexto.

Dimiſſoriæ non expirãt per mortẽ cõcedentis.

Secundo dubitatur, Num habens literas dimiſſorias ſuo epiſcopo continẽtes facultatem ſuſcipiendi ordines a quocunque catholico Antiſtite ſi deinde antequam ordinetur, & ſic re integra ſuus epiſcopus moriatur, poſſit virtute illarum ordinari, Reſp. quod ſic, vt determinat Card. communiter receptus in clem fin. in quæſt. 5. de elect. Nauar. in c. placuit numer. 163. de pœnit. diſt. 6. & in cõſ. 49. de temp. ord. in antiq. in 2. par. Romæ impr. fol. 747. Henric. Henriquez in ſum. lib. 10. de ordinis Sacram. cap. 22. in fine, hocque intrepide tenendum late demonſtrat. Ioan. Gutierrez, lib. 2. canon. qq. c. 18. extendens etiam in literis conceſſis ad recipiendos ordines a Capitulo Sede vac. in caſibus tamen in quibus id poteſt ſcilicet, vt finita Capituli poteſtate nihilominus validæ ſint, niſi nouus epiſcopus eas reuocauerit, antequam exequantur, & ſortitæ fuerint effectũ, conſulit vero ibidem ſub nu. 12. ordinatoribus, vt in vtroque caſu, ſi tempore præſentationis dictarũ literarum coram eis ſciuerint nouum prælatum atq; ſucceſſorem poſſeſſionem eiuſdem epiſcopatus cœpiſſe, vel in epiſcopatu adeſſe illas non admittant, niſi reualidatæ, vel nouiter a ſucceſſore conceſſæ productæ fuerint, vel ab eius officiali generali ad id ſpeciale mandatum habente, & hoc propter præſumptionem fraudis cũ faciliter contingere poſſit, quod illæ ſint reuocatæ, idque ordinandus ſubticeat, ſicuti ſemel hoc fatetur accidiſſe, alias vero procul dubio poterint illas acceptare, & ipſarum virtute ordines in eiſdem contentos commendatis conferre. Hęc ille, confirmatur quia gratia per mortem concedentis non expirat, c. ſi ſuper gratia. de off. deleg. in 6 c. ſi cui de præb. eod. lib. & eſt comm. doctorum ſententia. Gigas de penſio. q. 91. Rebuff. in prax. benef. tit. de gratia nu. 2. Sylu. in verbo priuilegium, §. 14. Nauar. optime in man. confeſſ. c. 27. ſub num. 253. in 4. recognitione. Hinc idem voluit conſi. 1. de priuil. in antiq. facultatem diſpenſandi epiſcopo datam non expirare per obitum Papæ. Amplia idem dicendum in licentia, quam quis haberet audiendi confeſſiones, vt non deſinat valere per mortem concedentis, niſi fuerit conceſſa vſque ad eius beneplacitum iux. tex. in cap. ſi gratioſe. de reſcrip. in 6. ſecus vero ſi fuerit appoſita clauſula donec aliud decreuerit huiuſque differentiæ rationem aſſignat Nauar. conſilio 2. de priuileg. in antiq. ſecus etiam vbi non ſimpliciter fuerit, dictum ad beneplacitum, ſed donec reuocauerit Dec. conſ. 108. vel etian ſi fuerit conceſſa ad certum tempus, quod adhuc expletum non eſſet, niſi poſtea fuerit ex cauſa per ſucceſſorem reuocata arg. tex. in c. cum ad hoc vbi Innoc. de cler. non reſid. Card. & Imol. in d. clem. fin.

An poſſit concedere licentiã epiſcopo exercendi pontificalia.

Vndecimo, quæro, An capitulum ſede vacante poſſit concedere licentiam extero epiſcopo exercendi pontificalia in eccleſia vacante. Reſp. quod ſic præterquam ordinandi ſubditos, vel eos, qui ſunt ſub iuriſdictione ipſius capituli Sede vacante infra annum per dec. Conc. Triden. ſeſſ. 7. capit. 10. de refor. Henriquez in ſum. lib. 10. de ordin. cap. 22. vbi intelligit concilium de ſæcularibus ordinandis, & apparet ex verbis eiuſdem Concil. Poſt annum vero nullum dubium eſt quo ad ſubditos ipſius capituli, & tunc neque obſtabit idem Concil. Trid. ſeſſ. 6. cap. 5. etiam quo ad exteros cum dimiſſorijs ſuorum ſuperiorum, vt tenet Nauar. in conſ. 21. de temp. ord. in antiq. & conſil. 44. eod. tit. in nouiſſ.

Aduer-

Aduerte, quod Vicarius capitularis Neap. Sede Archiep. vacante infra annum tenuit concedere licentiam Epiſcopo in ciuitate, ſeu diœceſi Neap. commoranti, vt præuio ipſius Vicarij examine, & approbatione ordinare poſſit regulares exiſtentes de familia in Conuentibus præd. Ciuitatis, & vide decretum de ordinatione regularium, relatum in verbo ordo.

An indulgentias concedere.

Duodecimo quæro, An capitulum ſede vacante poſſit concedere indulgentias, quas poſſet epiſcopus ſi viueret iux. tex. in c. cum ex eo, cum concord. de pœnit. & remiſſ. Reſp. omiſſis in hoc variorum doctorum citationibus communiter teneri, quod non, quia licet poteſtas concedendi indulgentias pertineat ad clauem iuriſdictionis, vt per D Thom. 3. ſent. 20. diſtinct. quæſt. 4. art. 2. eſt vere iuriſdictio conceſſa epiſcopali dignitati cap. accedentibus, de exceſſ. prælat. de qua comm. teſtatur Zab. in clem. 2. quæſt. 3. de pœnit. & remiſſ. Pauin. part. 1. quæſt. 4. attamen Ludo. Bolog. in ſuo tract. de indulg. ex profeſſo hunc articulum tanquam frequentem, & neceſſarium examinando partem affirmatiuam tenet. Huic etiam parti videtur inhærere Nauar. de iubil. & indulg. notab. 31. nu. 7. præſertim ſi capitulum ſede vac. id haberet ex conſuetudine. Henriquez in ſum. lib. 7. de indul. capitulo 31. tutius tamen eſſet, vt capitulum hoc committeret alicui epiſcopo, qui ſuo nomine hoc faceret, vt in ſimili, ſcilicet in elect. & confirmato in epiſcopum nondum conſecrato inquit Zabar. loc. cit. & in terminis noſtris Paui. eum ſequendo dict. q. 4. ſub num. 5.

Verum, quia propter difficultatem congregandi totum capitulum, præſertim in his, quæ celeritatem deſiderant, item ob contradictionem ac diſcordiam, quæ oriri poſſet inter ſingulos de canonicis commodius, & expediens viſum fuit, vt hanc iuriſdictionem, quæ penes ipſum capitulum reſidet vni committat, vnumque ad illam exercendam deputet, iure igitur optimo Sacroſanct. Conc. Trid. ſeſſ. 24. c. 16. ſanciuit, vt infra octo dies &c. Circa quod de pluribus dubitare occurrit.

1 Primo dubitatur, † ſtante præfixione termini octo dierum, infra quem capitulum cogitur Vicarium eligere, quis interim adminiſtrabit, Reſp. quod quamuis videatur dici poſſe Archidiaconum debere tunc temporis vices Vicarij ſuſtinere per tex. in cap. 1. & in c. ad hæc. de offi. Archid. idque etiam ſentiat Iac. Sbroz. in tract. de vic. epiſc. lib. 1. quæſt. 61. tamen, quia ex diuerſis non fit illatio, & dicta iura loquantur ſede repleta, non autem ſede vacante quo caſu de iure tranſit in capitulum iuriſdictio, vt ſatis abunde ſupra ſcriptum fuit, dicendum puto infra octo illos dies totum capitulum adminiſtrare debere, poſſeque etiam prædictum numerum octo dierum pro Vicarij electione reſtringere breuiorem ſtatuendo per tex. in c. eccleſia veſtra, vbi Abb. notab. 1. de elect.

2 Secundo dubitatur. Quid ſi adeſſet diſcordia inter canonicos in electione Vicarii, & plures ad hoc officium aſſumerentur. Reſp. quod in hac controuerſia idoneus magis habens qualitates Concilij remanere debet ceteris remotus ex declaratione ſacræ congregationis.

3 Tertio dubitatur † An facta electione, vel confirmatione poſſit poſtea illum reuocare, Reſp. affirmatiue per Pauin. par. 2. quæſt. 10. ſub num. 7. nam vicarium poſſe ad libitum remoueri ab eo cuius eſt vicarius, modo ſolum habeat poteſtatem ab illo, aſſeruit Nauar. conſil. 9. de elect. in antiq. & D Antonin.

tonin.3. par.ſue Sum.titul.19.capitulo decimo,§.ſecundo,in fin.ita teſtatur ſe Paduæ conſuluiſſe,arg.text.in ca.fin.de precar.tamen huiuſmodi amotio non debet fieri ſine cauſa,cũ abſque ea variatio a iure improbetur ex annotatis per ſcribentes in ca.publicatio.de elect.nec non ad fauorem Vicarii dici poſſet iuſtam, & rationabilem cauſam in reuocatione requiri, etiam ſi a capitulo ſimpliciter & ſine certa temporis præfinitione conſtitutus eſſet,vel cum adiectione clauſulæ ad beneplacitum,quam clauſulam non importare liberam voluntatem,ſed ad arbitriũ boni viri referri debere voluerunt Abb. in capitul. verum,numero 6.de foro compet. Iaſ.in l. ſi ſic legatum. numero 6.de leg.1.Felin.in capitulo primo,ſub num.51.de conſtit.Capyc.deciſ.116. niſi ex communi loquẽdi vſu pro libero arbitrio ſumeretur,ſicuti apud Gal. refert Menoch.de arbit.iudic.libro primo,quæſtione 8.numero decimo,ad cuius corroborationem faciunt ea,quæ idem tradit in addit.ad primũ, librũ quæſtione 55,numero 21. & ratione comprobatur,quia ſi canonici pro libito eorum voluntatis poſſent auferre vicario commiſſionem ei factam,ſequeretur abſurdum,ſcilicet,quod ipſe vicarius ſegniter ſe haberet in adminiſtrã da iuſtitia in canonicos particulares,vel dependentes ab eis, hoc enim non procedit in vicario epiſcopi ad beneplacitum conſtituto,cum ad eius nutum poſſit libere remoueri argum. tex.in l.iudicium ſoluitur,ff.de iudic. cum cõcor.adductis per Sbroz. in tract. de vicar.epiſ.libr.3. quæſtione.32. ſi quidẽ epiſcopus iudicare poteſt de per ſe abſq; vicario,ſecus in Capitulo poſt octo dies, idque & fortius locum habere aſſerendum eſt in vicario capitulari expreſſe electo durante ſedis vacatione, vel ad certum tempus determinatum, vt eo magis ſine iuſta cauſa amoueri non poſſit ante tempus finitum, alias capitulum teneretur ad intereſſe. Frecc.in tract de ſub feud.libro 2.autho.9. verum in contrarium magna eſt authoritas D. Antonini loc.cita. loquentis in propriis terminis. Inter iuſtas autem cauſas deponendi vicarium ab officio enumerantur ſequentes,quarum prima eſt,quando in ſuo officio negligens admodũ eſſet.l.fin.ff.vbi pupil.educ.deb.& l.ſi quos,C.de offi.præfec. præto.& eo magis,ſi ob eius negligentiam in iuſtitia non miniſtrata aliquis mortuus fuerit.Boer.deciſ.153.numero 20.Secunda cauſa iuſta eſſet, quando præuaricaretur in ipſo officio illum male gerendo,ſcilicet,vendendo iuſtitiam,& his ſimilia faciendo.Petr.Bellug.in Spec.princ.rubr.26.de priuat. offi.§.princeps. nume. 6. quinimo capitulum teneri de delicto Vicarii ab eo conſtituti,niſi quanto citius ſciuerit,eius delictum purgauerit, ſcriptum reliquit Pauin.loc.cit.ſub numero 22.Tertia cauſa iuſta eſſet,quando apparet inſufficiens in exercitio illius officii ca.quamuis triſte.7.quæſt.1.Boer.deciſ. 149.numero 17.Menoch.has cauſas ex ordine colligens in additio.libr.1.de arb.iud.quæſtione 55.numero 29. Neque ignorandum exiſtẽte iuſta cauſa poſſe capitulum vicarium reuocare,etiam ſi interpoſitum fuerit iuramentũ, vel ab ipſius canonicis ſub certa pęna promiſſũ de non reuocando,vt & cõtrauenientes non ſint periuri, nec pœnæ debitores efficiantur D. Antonin. loc.præall. Pauin.d.q.10.ſub.nu.7.Sbroz.in d.tract.lib.3.q.32.nu.7. An ſcilicet capitulum poſſit ad libitum amouere vicarium alias per ipſum electum ſeu cõfirmatum,placuit nobis pro norma,& exemplo aliarum eccleſiarum huc tranſcribere,quæ circa hoc,& alia ſancita reperiuntur inter conſtitutiones,& decreta Sexti Concilii Prouincialis Mediolanenſis,& habentur apud acta

acta eiuſdem eccleſiæ parte. 1.pag. 306.& ſunt prout ſequitur.

Capitulum Sede Epiſcopali vacante Vicarium conſtituat, confirmetve, qui omnino iuris Canonici Doctor ſit;quod ſi huiuſmodi vir in Collegio capitulove non extat,alium de capitulo,qui quam maxime poteſt idoneus ſit, diligere poterit.

Eidem Vicarium ſemel electum mutare ob cauſam licebit, modo alium octo dierum ſpacio conſtituat,alioquin illius eligendi facultas ad Metropolitanum aut ad eius antiquiorem ſuffraganeum Sede Metropolitana vacante pertinebit. Electione vero in controuerſiam aut in dubium adducta,is electus cenſeatur,qui a capituli maiori parte delectus fuerit.

Ne vero œconomus, ceterive Officiales ſemel electi a Capitulo mutentur niſi ea electio etiam viuente epiſcopo ad capitulum pertineat.

Vicario autem, alijsve Officialibus abſentibus, ſubſtitutorum electio ad Vicarium,non ad capitulum ſpectet.

Cum Vicarius, aliusve Officialis a ſuo munere amouendus erit, fas ſit Capitulo Vicarium ipſum, Officialesve ad reddendam rationem adminiſtrati muneris compellere, eoſque pro modo culpæ etiam non expectato nouo prelato punire: qui nihilominus eandem adminiſtrationis rationem, quam Sede vacante reddiderint, exigere poſſit, atque in eos, quamuis per Capitulum abſoluti eſſent, animaduertere, vt iuris erit. Hæc ibi. Ex quibus infertur, quod ſi mutare Vicarium ob cauſam licebit, ſine cauſa non permittendum. Neque huic concluſioni obſtabit authoritas D. Antonini contrarium aſſeuerantis, ſi quidem non eſt mirum ſi præfatus Doctor in eam deſcendit ſententiam tunc temporis, quo capitulum per ſe ipſum valebat iuriſdictionem exercere, neque ad Vicarij deputationem arctabatur, ad quam hodie vigore decreti Concil. Triden. omnino tenentur. Neque a præd. adminiſtratione erit illico remouendus niſi cauſa, quæ aduerſus ipſum Vicarium opponitur, bene ponderata, & qua mente, quove ſpiritu dict. oppoſitio fiat, & niſi ex informatione capta aliquid ſubſtantiale appareat, quia non eſt indulgendum malitijs hominum, ſed potius obuiandum l. in fundo, §. cenſuimus, ff. de rei. vend.

Terminum octo dierum poſt mortem epiſcopi præſcriptum capitulo ad conſtituendum Vicarium ex decreto Concil. Trid. ſeſſ. 24. capit. 16. refertur ſacram eiuſdem Concilii Congregationem declaraſſe currere capitulo etiã a die ſcientiæ tranſlationis epiſcopi ad aliam eccleſiam, quando tamen a Summo Pontifice fuerit epiſcopus abſolutus a vinculo prioris eccleſiæ, quia tunc dicitur proprie vacare ſedes per tranſlationem etiam ante adeptam poſſeſſionem ſecundę eccleſiæ, Hoſtien. in ſum. de tranſlat. epiſco. ſub numero ſexto, Abbas in conſilio 101. parte ſecunda, Franc. Marc. deciſ. Delph. 1098. & tunc ceſſare adminiſtrationem, & fructuum perceptionem cen ſuit ſacra Congregatio ſuper cauſis epiſcoporum, quicquid dicat Alphonſ. Hoied. in trac. de benefi. in compar. parte prima, capitulo, tertio, numero 12. Ex quo ſequitur infra illos octo dies non arctari capitulum ad conſtituendum Vicarium, & ſucceſſiue poſſe de per ſe adminiſtrare cum voto conſultoris in caſibus, in quibus eo opus erit, ſed ne eccleſia, ciuitas, Diœceſis, & Tribunal infra illud tempus detrimentum patiantur, conſulo, vt capitulum

deputet

deputet perſonam, quæ nomine ipſius adminiſtret per ſeptem dies, abſque tamen facultate determinandi cauſas, & procedendi ad actus irretractabiles, ſed tantum ad actus currentes, & ad ea, quæ celeritatem exigunt, & interim deliberare de qualitate Vicarij deputandi, qui ad id munus obeundum ſit idoneus, & attente conſiderare, an expediat illum ad certum tempus conſtituere, an vero durante Sedis vacatione, an cum omnimoda poteſtate, an vero aliqua reſeruare, & quæ, & pro dicta inueſtigatione facienda omnes Canonici habentes vocem in capitulo non ſemel, ſed pluribus vicibus conſulto per eum, ad quem ſpectat, conuocari debent, vt de hoc tractatus inter eos habeatur, omniaque agere præuia Miſſa de Spiritu Sancto.

In caſu vero in quo Vicarius conſtituendus non eſſet Doctor, poteſt capitulum in ipſo actu deputationis, dare ei conſultorem Doctorem, vt prædiximus. fol. ſup. alioquin poterit ipſe Vicarius eligere conſultorem ſibi bene viſum, partibus non ſuſpectum, in caſibus in quibus eo opus erit, vt fertur eandem Sacram Congregationem ſuper cauſis Epiſcoporum cenſuiſſe, per quam fuit etiam diſpoſitum, & pluribus capitulis reſcriptum, vt nequeat capitulum amouere Vicarium ſine cauſa approbanda prius ab ipſa Sacra Congregatione, quæ certiorari debet, alioquin reuocatio eſſet nulla.

4 Quarto dubitatur, † An facta electione Vicarij videatur tranſlata omnis poteſtas a capitulo in vicarium, ita vt nihil remaneat apud ipſum capitulum. Reſpon. quod poſt vicarij electionem capitulum non abdicat a ſe iuriſdictionem, ſed illius exercitium tantum, nam qui per alium facit per ſe ipſum facere videtur ex iuris regula. In commiſſione tamen Vicarij poteſt capitulum ſibi aliqua reſeruare, vt colligitur ex dictis per Io. Guttierrez lib. 1. canon. quæſt. c. 11. nu. 10. dum inquit poſſe Vicarium rite a capitulo Sede epiſcop. Vacante cum plena, omnimoda, & libera poteſtate deputatum concedere literas monitorias generales ad finem reuelationis, niſi id expreſſe in mandato, ſeu commiſſione denegetur, vel reſtringatur ad alia, reſeruando cetera ipſi capitulo. Prædicta amplia etiam quãdo Metropolitanus, vel alius ex epiſcopis antiquior iuxt. Concilij decretum ipſum Vicarium conſtitueret ſupplendo capituli negligentiam, vt nõ per hoc capitulum iuriſdictione priuetur alijs vicibus, ex quo ſequitur quod ſi Vicarius a Superiore conſtitutus ex hac vita migraret, vel renunciauerit, vel decurſum eſſet tẽpus ad quod creatus eſſet, poſſit denuo a capitulo alter vicarius eligi, & non a Superiore, cũ illa negligentia capituli ſuggerat perſonas, non autẽ inducat iuriſdictionis priuationem, cum capitulum ſit iudex ordinarius, & ad huius comprobationẽ cito ea, quæ in ſimili ſcripta fuerũt ſupra in verbo Archiepiſcopi authoritas auth. 18. ſub nu. 19. Per quæ nõ intendimus affirmare, quod ſi Metropolitanus, vel is ad quẽ in hoc caſu ſpectat ſupplere defectũ, & negligẽtiã capituli, deferret Vicariũ deputare, liceret capitulo pœnitendo ſe de cõmiſſa negligẽtia ad Vicarij creationẽ procedere, quia eo ipſo ꝙ lapſum eſt tẽpus dierũ octo, ius eſt quæſitum ipſi Superiori, & fit executio ab ipſo iure, ſeu Cõcilio trãſferente ſtatim illã poteſtatẽ ad Metropolitanũ, & ideo facta deuolutione nõ eſt locus purgationi moræ ex allegatis notabiliter per Gemin. in c. fin. nu. 8. de ſuppl. negl. prælat. in 6. Hinc infertur etiã poſt vicarij conſtitutionem ad capitulũ ſpectare, ne eccleſiaſtica libertas, ſeu iuriſdictio aliqua ex parte im-

Digitized by Google

minuatur, prout de hoc Sanctiſſimus D. N. D. Clemens Papa VIII. Capitulum Neap. monuit apoſtolicis literis tenoris ſequentis, videlicet.

Dilectis filijs canonicis, & Capitulo Eccleſiæ Neapolitanæ.

CLemens Papa VIII. Dilecti filij, ſalutem & Apoſtolicam benedictionem. Pie, ac merito literis ad nos ſcriptis, deploratis iacturam, quæ a vobis, & ab inſigni iſta eccleſia nuper facta eſt in obitu venerabilis fratris noſtri Archiepiſcopi veſtri Alphonſi Cardinalis Geſualdi, cuius animæ ſempiterna gaudia tribuat Deus, & nos etiam viri pietate, & vitæ integritate, ac multis meritis præclari, atque in hoc ſacro Ordine ampliſſimi mortem doluimus, ſed in Dei voluntate omnes conquieſcere æquum eſt. Vos interea pro eo quòd vos decet, dum eccleſia iſta, quam paterne amamus, & in viſceribus Chriſti gerimus, paſtore proprio viduata eſt, date operam vt cultus Dei & eccleſiaſtica diſciplina accurate conſeruetur, & vos eccleſiæ eiuſque iuriſdictio, libertas vbique ſarta, & tecta ſit, neque vlla ex parte imminuatur. Denique quicquid ad Dei honorem, & animarum vtilitatem pertinet, ſumma inter vos concordia procurate quam diligentiſſime, & agite quod Deo bene iuuante, idoneum paſtorem, & Archiepiſcopum, vt maxime cupimus eccleſiæ iſti præficiamus, vobis, filij, Apoſtolicam benedictionem noſtram benigne impartimur.

Dat. Romæ apud S. Petrum ſub annulo Piſcatoris. Die 7. Martij 1603. Pontificatus noſtri anno 12.

Syluius Antonianus Card.

5 Quinto dubitatur † quid agendum, quando allegaretur ex aliqua cauſa ſuſpectus Vicarius a Capitulo deputatus? Reſp. in eo caſu ad Capitulum eſſe recurrendum ipſumque poſſe eligere arbitros ad cognoſcendum de cauſis ſuſpicionum, quæ proponuntur eo, ſcilicet modo, quo epiſcopus potuiſſet, & ita ſacra Congregatio cenſuit, quod ſi cauſæ ſuſpicionis militauerint in eo caſu poſſe capitulum illas cauſas a Vicario auferre, & alteri committere.

6 Sexto dubitatur, † An teneatur eligere perſonam de gremio ipſius Capituli? Reſpon. non eſſe de neceſſitate, ſi vero adeſſet idoneus ceteris paribus eſſet præferendus ex declaratione ſacræ Congregationis, quæ etiam voluit irritam eſſe electionem Vicarij non doctoris, quando haberi poteſt doctor. Item quòd ſi epiſcopus demortuus reliquerit vicarium non doctorem, Capitulum non debet illum confirmare, ſed alium qui ſit Doct. eligere. Et quid ſi in capitulo nullus ex canonicis adeſſet doctor, & fieret electio in Vicarium vnius ex ipſis, an eidem poſſit deputari conſiltor? Reſpon. quòd ſic, cum per conſtitutionem Leo X. incip. Regimini vniuerſalis eccleſiæ. fol. 188. in Bullar. inter alia ſit diſpoſitum, quod iudices a Sede Apoſtolica deputati, ſi in altero iurium graduati non fuerint, aſſeſſorem & partibus nõ ſuſpectum ab ipſis partibus, vel earum altera requiſiti, aſſumere & ſecundum eius relationem iudicare teneantur.

7 Septimo dubitatur † quando creatur Vicarius ex canonicis ipſius Capituli,

tuli, an debeat habere ſalarium ex bonis eccleſiæ vacantis. Reſpon. affirmatiue ac ſi eſſet quilibet extraneus, quia officium ſuum nemini debet eſſe damnoſum l. ſed ſi quis ex ſignatoribus ff. quemadm. teſtam. aper. & nemo tenetur ſuis ſtipendiis militare: capit. cum ex officiis. de præſcript. illudque ei ſoluatur pro labore, quem exercet ad opus, & vtilitatem ipſius prælaturæ, & hoc expreſſe firmat Card. in clem. ſtatutum, quæſt. 7. de elect. & Imo. ibidem numero 13. Sbroz. de vic. epiſ. lib. 1. quæſt. 55. numero 7. Sed an poſſint ipſi canonici conuenire, & paciſci cum Vicario ab eis eligendo; vt teneatur ſalarium, & omne aliud emolumentum diuidere inter ſe, & alios canonicos, vide Nauar. conſil. 2. ne prælat. vices ſuas. in antiq. pro negatiua conſulentem, quia in hoc admitteretur ſimonia, non tamen inciderent in pœnam extrauag. 2. de ſimo. etiam ſi reipſa participarent, quam non habere locum niſi in ſimonia commiſſa in ordine, vel beneficio voluit etiam ipſemet in Man. confeſſ. c. 23. num. 111.

8 Octauo dubitatur † quando Vicarius capituli eligitur vnus ex canonicis interueniens in choro cum canonicali apparatu, vt lucretur diſtributiones, an debeat ſedere primus inter alios canonicos. Reſpondeo negatiue, ſed debet ſedere in loco ſui canonicatus, antiquiores non præcedendo per tex. in c. a collatione, vbi Gemin. nu. 6. & Franc. num. 4. de appell. in 6. Nicol. Boer. in addit. ad tract. de author. magni conſ. num. 66. in illo enim caſu conſideratur vt canonicus, & non vt Vicarius. Menoc. de arbitr. iudic. lib. 2. cen. 1. caſu 68. num. 23 & ideo non debet attendi illa qualitas dignitatis Vicariatus Frec. de ſubfeud. lib. 1. capit. incip. Alia etiam fuit quæſtio nu. 7. niſi conſuetudine contrarium in aliqua eccleſia eſſet inductum. Nauar. conſ. 2. de offic. vicar. in antiq.

Quē locum in choro et proceſſionibus habere debet uicarius Capitularis nō electus ex Canonicis.

Succeſſiue hæſitare contingit de duobus, & primo quando non eligitur Vicarius ex Canonicis, an in choro, & in proceſſionibus occupare debeat primum, & honorabiliorem locum. Ad quod reſpondendum videtur ei eſſe præferendum Archidiaconum, ſeu aliam dignitatem maiorem, & primam poſt Epiſcopum, cuius maioritatis ſigna pulchre recenſet Ioan. Andr. & Gemin. in capit. pen. de offic. legati in 6. determinantes, quod in eccleſiis in quibus Præpoſitus præfertur Archidiacono, hanc maioritatem retinet Præpoſitus, etiam ſi Archidiaconus gerat vices Epiſcopi ſede vacante, & tunc temporis imperet Præpoſito, quia illa poteſtas vti temporalis & breui duratura non facit eum haberi maiorem; ſequitur Felin. in rubr. de maior. & obedient. numero 10. & Nicol. Boer. in tract. de Ordine, & præced. graduum vtriuſque fori par. 1. numero 21. & expreſſe in terminis noſtris firmat Sbroz. lib. 2 de Vicar. Epiſcop. quæſt. 25. numero 20. Dubitatur ſecundo, Num vicarius ſede vacante ex Canonicorum numero electus habeatur pro præſente ad effectum lucrandi fructus. Reſpondeo per infraſcriptos Doctores videri quod ſic, quia cenſetur eſſe in ſeruitio eccleſiæ ea ratione, cum magis commodum ſit Eccleſiæ vt deputetur vnus ad exercendam iuriſdictionem, propter difficultatem congregandi totum capitulum, & diſcordias, quæ poſſunt oriri inter ſingulos Pauin. in tract. de offic. & poteſt. Capit. ſede vacante, part. ſecunda, quæſt. 10. ſub numer. 5. cui concinit Rebuff. in praxi. par 1. titul. de vicar. Epiſcop. numero 5. ſubnectens, quod conſuetudo multarum Eccleſiarum illum abſentem non excuſat, ſequitur Rota Roma. deciſ. 221.

An vicarius de capituli gremio electus Sede vacāte debeat in abſētia fructus lucrari.

Digitized by Google

diuerſ. numero 6. part. 2. Verum in hoc caſu quando ſcilicet vicarius a capitulo ſede vacan. de ipſius corpore eligitur dum a choro abſens, exercet officium ſuum, illique tempore diuinorum officiorum incumbit, vt non debeat quotidianas diſtributiones percipere dicendum putat Alexan. Monet. in tract. de diſtrib. quotid. part. 2. quæſt 11. numero 83. & rationibus de quibus ibi per eum.

9 Nono dubitatur † An poſſit plures vicarios conſtituere. Reſpond. affirmatiue ſiue plures æque principales, ſiue vnum generalem & alium foraneum, præſertim vbi eſſet ampla diœceſis. Pauin. part. 1. quæſt. 10. numero 6. Sbroz. de vicar. epiſc. lib. 1. quæſt. 50. numero ſecundo, ac etiam alterum Vicarium monialium vbi epiſcopus viuens illum ſeparatum conſtituebat vt obſeruatur. Neapoli.

Refertur ſacram Congregationem cenſuiſſe ex decreto Concilij ſeſſ. 24. ca. 16. a capitulo ſede vac. vnum tantum vicarium eſſe eligendum, ceterum non eſſe eo decreto ſublatam conſuetudinem duos, aut plures eligendi præſertim immemorabilem. Et ego accepi obſeruari, quod quando duo epiſcopatus ſunt vniti, & capitula Cathedralium eccleſiarum ſunt ſeparata, per obitum Epiſcopi conſtituuntur duo vicarij, vnuſquiſque in ſua Diœceſi.

Ad maiorem corroborationem eorum, quæ diximus ſupra ſciendum eſt extare declarationem tenoris ſequen.

Pro capitulo Salernitano ſupplicatur Illuſtriſſimis, & Reuerendiſſimis Dominis Cardinalibus interpretationi decretorum Sac. Concil. Trid. præfectis declarari ſubſcripta dubia.

An capitulum ſede vacante duos vicarios conſtituere poſſit, vt alternis menſibus Vicariatus munere fungantur, ſi ita ab immemorabili tempore conſueuerit.

An item poſſit certum tempus in ipſa Vicarij deputatione præfinire, quo elapſo eius iuriſdictio expiret.

Reueren. Dominis Canonicis, & capitulo eccleſiæ Salernitanæ.

Reuerendi Domini. Ad Duas dubitationes libello his litteris adiuncto comprehenſas, & nomine veſtro Sacræ Congregationis Cardinalium Conc. Trident. decretorum ex ſanctiſſimi D. authoritate interpreti, propoſitas, ſic Congregatio ipſa (quo ad primam attinet) reſpondit, ſi legitime probetur immemorabilis conſuetudo poſſe vtique capitulum huiuſmodi vicarios conſtituere, dum tamen illis qualitatibus ſint præditi, quas Trid. Concil. c. 16. ſeſſ. 24. requirit. Ad ſecundam reſpondit capitulum tempus præfinire poſſe. Quam Congregationis de vtroque ſententiam vobis notam eſſe volumus. Deus vos ſeruet incolumes, gratiæque ſuæ donis participes faciat. Romæ die 26. Iulij 1589.

Veſter in Domino.

A. Card. Caraf.

10 Decimo dubitatur † An vicarius a capitulo deputatus poſſit alium ſubſtituere. Reſp. negatiue niſi in tribus caſibus. Primus eſt quando ad modicum tempus & ex magna cauſa, ac non nimis frequenter alium loco ſui relinqueret. Hoſt. in cap. clericos, de off. vicar. Zab. in clem. vnic. eod. tit. q. 19. Secundus caſus eſt vbi hanc poteſtatem in mandato ſpecifice a capitulo habuiſſet.

Pauin.

Pauin.par.2.q.10.conſulens quod quando a capitulo in commiſſione datur poteſtas ſuſtinendi, ad cautelam poni debent hæc verba, videlicet (quem ex nunc nos ipſi conſtituimus. Tertius caſus eſt, ex cauſa infirmitatis, vel alterius impedimenti poſſit delegare cauſas tunc pendentes. idē Pauin. in eo. loc. ſub nu.21. quod ego intelligo de conſenſu ipſius capituli, cuius nomine iuriſdictionem exercet, alias ſi capitulum ſe opponeret, & vellet durante infirmitate alium vicarium conſtituere, dicerem quod poſſit ſalua, &c.

11 Vndecimo dubitatur, † An inhibitio facta Vicario a capitulo ſede vacante deputato, afficiat ſucceſſorem & modernum epiſcopum. Reſpon. quod nō ad effectum vt ipſe epiſcopus poſtea contraueniat inhibitioni, geſta per eū ſint tanquam attentata reuocanda, Lancell. in tract. de attentat. 20. limit. 28.nu.5. dicens ita per Rot. Ro. vltimo loco fuiſſe reſolutum die 15. Decemb. 1574. in cauſa, vt ibi. per eum.

12 Duodecimo dubitatur, † An prædicta vendicent ſibi locum extra caſum mortis. ſ. quando epiſcopus degeret in remotis partibus, & Vicarius moreretur, & ipſe non prouidit. Reſ. affirmatiue, quia longa abſentia æquiparatur morti. Card. in cle. vnic. q.18. in fi. de off. vicar. Vital. in cle. 1. §. volumus, q. 5. de ſo. cōp. & ille dicitur eſſe in remotis cuius præſentia in breui haberi nō poteſt c. vnic. §. fi. vbi Gemi. notat, ne Sed. vac. in 6. ad quod vide gl. in ca. cū nullus. verſi. remotis. de tempor. ord. in 6. idque in facti contigentia Neap. ſeruatū fuit tēpore quo bonę memorię Annibal de Capua Archiepiſc. Neap. exiſtebat in Polonia Nuncius Summi Pōtificis, relatum fuit ſupra in verbo authoritas Archiepiſcopi, nu. 22. fol. 75. idem eſt dicēdum quando ſedes epiſcopalis quaſi vacaret, iux. tex. in c. ſi epiſcopus. de ſup. negl. prælat. in 6.

13 Decimo tertio dubitatur, † quando expiret poteſtas Vicarij a capitulo conſtituti. Reſp. quod ceſſabit ceſſante poteſtate ipſius capituli, cuius exercitium continuare poterit donec nouus prælatus adeptus fuerit poſſeſſionem, Pauin. d.q.10.nu.19. Rebuff. in prax. tit. de for. vicar. nu.20. nam vſq; tūc Sedes habetur pro vacante. Hoſt. in c. olim. el 1. de reſt. ſpol. Felin. notabiliter cōſ. 40. nu.4. & ſic non ſufficit, quod eccleſiæ fuerit de epiſcopo prouiſum, ac de eo a Papa ſit nominatio facta. Vitalin. in cle. 1. nu.176. de hæret. & quouſque ſuper ſua promotione non fuerint literæ confectę, nō poterit adminiſtrare, vt habetur in extrauag. Bonif. VIII. incip. Iniuncta. ſub tit. de elect. adeo quod nec ei liceat Vicarium mittere. Abb. in c. qualiter, nota. de elect. Vital. loc. cit. Nec prædictis repugnare videtur deciſio Rotę 182. inter nouiſſimas diuer. p. 2. quam allegat etiā Pariſ. lib.7. de reſig. benef. q.23. nu. 26. & ſeq. quę in cōtrariū facere videtur. Aduertendū eſt, ꝙ dicta deciſio fuit poſtea reuocata, & ab illa receſſum per aliam eiuſdem Rotæ deciſionem factam in eadem cauſa Burg. Canonicus, vbi etiā fuit reprobata opinio tenentium ꝙ ad hoc, vt per prouiſionem a Sede Apoſtolica de prælato factā ceſſat vacatio Cathedralis Eccleſiæ, ſola expeditio literarū ſufficiat, & ſola ſcientia, abſque illarum præſentatione, & intimatione Capitulo facta, prout atteſtatur Hier. Gōzalez in comm. ad reg.8. Cancel. gl.15. nu.49. & in §.4. eiuſdem gl. nu.80. & inf. ſubdens hanc vltimā deciſionem fuiſſe poſtmodū ſæpius a Rota canonizatā, & ſic vt capituli poteſtas ceſſet, requiritur apprehenſio poſſeſſionis epiſcopatus cum litterarū oſtenſione. Secūdo ceſſaret capituli poteſtas, ſi a Sede Apoſtolica eccleſię vacantis adminiſtratio fuerit commiſſa c. is cui, de elect. in 6.

& talis adminiſtrator,capitulo æquiparatur,adeo quod poterit ēt Vicarius conſtitui. Sbroz.de vicar.epiſ.li.1.q.62. Tertio expirat qn̄ a capitulo eius poteſtas eſſet limitata.ſ.vt ad certum tempus vices gerat,& tempus eſſet decurſum,& quod capitulum id poſſit,colligitur ex Pauin.in d.q.10.ſub num.6.

14 Dubitatur denique,An † Vicarius capituli Sede vacante finito officio teneatur ſtare ſyndicatui,& coram quo. Reſp. quod ſic & tenet' reddere rationem adminiſtrationis nouo epiſcopo,& hoc eſſe ſpeciale in Vicario epiſcopalis iuriſdictionis vt Sbroz.in d.tract.lib.3.q.52.ſtante decreto Conc. Trid. ſeſſ.24.de ref.c.17.& vbi id ſancitur in hæc verba. Epiſcopus vero ad eandē eccleſiā vacantē promotus,ex ijs,quę ad eum ſpectant,ab eodem Vicario,& alijs quibuſcunq;officialibus,& adminiſtratoribus,qui ſede vacante, fuerūt a capitulo,vel ab alijs in eius locum conſtituti, ēt ſi fuerunt ex eodem capitulo,rationē exigat officiorum,iuriſdictionis,adminiſtrationis,aut cuiuſcunq; eorum muneris,poſſitq;eos punire,qui in eorū officio , ſeu adminiſtratione deliquerint,etiā ſi prædicti officiales redditis rationib. a capitulo , vel a deputatis ab eodem abſolutionē,aut liberationem obtinuerint. Fidem quoq; epiſcopo teneatur capitulum de ſcripturis,ad eccleſiam pertinētibus, ſi quę ad capitulum peruenerunt,rationem reddere. hactenus verba Cōcilij , illud etiam ante ipſum Concilium videtur ſentiſſe Pauin. d.tract.p.2.q.8.nu.15. in Vicario vero epiſcopi conſuetudo ſe habet in contrarium,& expreſſe declaratur fel.mem. Gregor. Papa XIII.in quibuſdam literis de anno 1578.q̄ reperiūtur impreſſæ in lib.de antiq.Tarent.in fin.fol.212. directis clero,& communitati Tarentinorum , quibus prætendentibus Archiepiſcopi vicarios pro tempore exiſtentes ſyndicatui eſſe obnoxios, reſpondit his verbis, Statuimus,& mandamus,quod Vicarij,& officiales,ſiue generales,ſiue particulares etiam foranei nuncupati per eundem Archiepiſcopum , ſiue eius pro tempore ſucceſſores in dic.eccleſia Tarentina,ſiue eius diœceſi deputati, vel deputandi,ad aliquem ſyndicatum nullo modo teneantur, aut eidē ſub quouis reſpectu,ſint obnoxij.

15 † An capitulum ſede vacante poſſit agitare cauſas ipſius eccleſiæ. Verum quia Fel.in c.decerni . ſub.nu.7.ver.vacante ſede,de reſcript.in hoc format regulam negatiuam cum ampliationibus, & limitationibus, & eaſdē limitationes magna ex parte repetit in conſ.40.nu.8. in quibus plene & ordinate procedit , nolui hic tranſcribere. addo tamen præter eū quærendo, An tūc tēporis id eſt vacante ſede debeat ſolui ſalarium conſuetum aduocatis ipſius eccleſiæ,& reſpondeo quod ſic , quia licet per id tempus nulla lis agitari debeat,tunc magis eccleſia indiget conſilijs , ſicuti etiam accidere poſſet ipſam ſaltem de facto vexari, vel quod redditus epiſcopales diſſipentur,& ita determinant Card.& Imol.in d.clem.ſtatutum,d.elect.

Num Sede vacante currat præſcriptio cōtra ipſam eccleſiam. Reſp. quod non,etiam ſi eſſet cœpta viuente prælato,quia interim dormit,& tempus vacationis,ſemper de medio ſubducitur c.auditis.cum alijs cōcor.de pręſcrip. Balb.in tract.de pręſcrip. 2.par.ſextæ par.princ.nu.7. quod intellige vt ſecus ſit e conuerſo,ſi quidē ipſa eccleſia vacans bene cōtra alias pręſcribere pōt, ne quod in ſui fauorē introductū eſt,retorqueatur in lęſionem. Hoſ.in ſum. tit.ne Sede vacante.§.1.Secundo intellige,vt ipſius iuriſdictionis exercitium poſſit ab alijs cōtra capitulum præſcribi Pauin.par.1.q.9.ſub nu.1. & quod

ista

iſta iuriſdictionalia ſint præſcriptibilia, clare patet in d. capitu. auditis, & in capit. cum olim. eod. titu. late Balb. præalleg. tract. part. prima, quintæ par. prin. quæſt. 11.

Denique, vt nihil prætermiſſum remaneat, cum ex prænarratis ſatis pateat de poteſtate capituli, & eius Vicarij, cui quoniam dicet cõmiſſionem in ſcriptis facere, vt de eius facultate in futurum ambigi non poſſit, illius etiã formam pro coronide ſubnectere cenſuimus, cui pro voluntate capituli addi, vel diminui poteſt. *Nos Canonici, & capitulum Cathedralis. N. Sede vacante per obitum bonæ memoriæ N. Epiſcopi & capi Reuerendo N. ſalutem in Domino ſempiternam. Cum ex ſacrorum Canonum diſpoſitione Eccleſiarum Cathedralium Capitula in deficientium Epiſcoporum (præſertim ſi ex humanis eximi contigerit) locum ſubrogentur, eiſque in ſpiritualibus, & temporalibus ſuccedant, eorum munus erit viduatis Eccleſiis ita conſulere, vt miniſtrorum ſolertia & diligentia viduitatis incommoda minime ſentiantur. Ne igitur ſupradicta eccleſia noſtri culpa aliquid detrimenti in ſpiritualibus, & temporalibus patiatur. Nos dictis ſacris Canonibus; & Concil. Trident. decretis obtemperare volentes, vocatis omnibus; & ſingulis canonicis, infra tempus a dicto Concilio ſtatutum, ad Vicarium, qui vices noſtras ſuſtinere debeat; deputandum, Congregatiſque iis qui debuerunt, noluerunt, & potuerunt intereſſe, habitiſq; intereſſentium votis de conſenſu, & voto eiuſdem Capituli & Reuerendum N. de cuius probitate, ſcientia, & ſufficientia confiſi generalem in ſpiritualibus, & temporalibus Vicarium noſtrum in prædicta Eccleſia Cathedrali Ciuitate & Diæceſi, tenore præſentium deputamus, creamus, & conſtituimus (per menſes . . . . . .) (vel Epiſcopali Sede vacante) cum omnibus; & ſingulis facultatibus, priuilegiis, honorib. oneribus, præeminentiis & prærogatiuis ad huiuſmodi munus exercendum neceſſariis, & opportunis. Dantes tibi plenam, & liberam poteſtatem omnia; & ſingula exercendi, quæ Capitulo Sede vacante in vtroque foro a iure permittuntur, & proinde cauſas omnes tam ciuiles, quam criminales, & mixtas etiam hæreſis. & matrimoniales, audiendi prouidendi, & decidendi, cum facultate excommunicandi, & cenſuras proferendi, cum voto tamen ordinariorum Conſultorum noſtræ Curiæ in ſententiando, & procedendo ad actu; quorum grauamen per appellationem a diffinitiua reparari non poteſt, nec non ea omnia faciendi, quæ nos facere, & mandare poſſumus, etiamſi ſpeciale mandatum requirat: Reſeruantes nobis collationem beneficiorum, eorumque inſtitutionẽ ad Capitulum ſpectantem, deputationem examinatorum officialium, actuariorum, & miniſtrorum Curiæ regimen Seminarii facultatem cognoſcendi de cauſis ſuſpicionum, & de negata iuſtitia, & conſtitis (ſeruatis de iure ſeruandis) alteri delegandi. Volumus autem vt licentiam ordinandi etiam ad primam tonſuram, (in caſibus a Sacro Concilio Triden. Capitulo permiſſis) & prouidere de Prædicatoribus in Aduentu; & Quadrageſima ac diſpenſare in foro exteriori, etiam quo ad temporum interſtitia, et caſus reſeruatos de nouo facere non poſſis abſq; expreſſo noſtro conſenſu capitulariter habito. Nec approbare Confeſſ. ordinandos, & ad benef. obtinenda, niſi præuio examine ab examinatoribus deputatis, quorum approbationes per Secr. annotentur in lib. In caſu vero infirmitatis, vel abſentiæ ſubſtituere nõ poſſis, vel cauſas delegare ſed in his caſib. prouiſio ad nos ſpectare dẽt. Præcipimus itaq; vniuerſo Clero huius Ciui-*

Formula commiſſionis in perſonã Vicarii Capitularis pter quã in caſib. in iure exceptis.

tatis & Diœceſis, aliiſq; huius Eccleſiæ iuriſdictioni ſubiectis, quatenus te in Vicarium officialemq; noſtrum generalem recipiant tibique in omnib. præmiſſis pareant, & obediant. Dantes tibi vices, & voces noſtras, &c. Contradictores & inobedientes pœnis & cenſuris eccleſiaſticis compeſcendi, & ita te in Vicarium deputamus, cum ſolutione ſalarii, per eum cui incumbit, facienda. In quorum fidem præſentes ſcribi iuſſimus per Notarium noſtræ Curiæ, & manu propria ſubſcripſimus. Datum in noſtro capitulo Cathedralis Eccleſiæ N. Die & c. Anno &c.

Circa quam commiſſionem erit primo obſeruandum, expedire Capitulo in eo aliqua ſpecificare, nam ſi conſtitueret Vicarium ſimpliciter abſque temporis præfinitione, eius officium durabit durante Sedis vacatione, ſi vero cum omnimoda poteſtate Capitulari, exercitium totius iuriſdictionis tranſiret in Vicarium, ſic ſimpliciter dicendo, conſtituimus te Vicarium generalem in ſpiritualibus, & temporalibus, tunc dubium eſt, an tranſeant ea quæ requirunt ſpeciale mandatum, & quod minime tranſeant, diximus ſupra ex Feder. de Senis in conſ. 40. quem etiam ſequitur Pauin. in ſæpius cit. tract. par. 2. q. 10. nu. 17. Verum an hodie poſt Conc. Trident. hoc procedat, & ſimiliter dicendum videtur non tranſire, nam Concilium eſt lex noua, & nihil ſanciuit de hoc, ſed arctauit tantum capitulum ad conſtituendum Vicariũ infra octo dies, & caſus omiſſus remanet in diſpoſitione iuris communis. Dubium tamen hoc indigeret declaratione a Sacra Congregatione Concilij.

Item erit obſeruandum ex dictis ſupra fo. 149. numero 15. poſſe capitulũ in ipſo deputationis actu Vicarium ad certum tempus conſtituere, & non poſtea: Poſſe itidem tunc quædam reſeruare, vt prædiximus numero 4. fol. 156. non autem poſtea, & decet reſeruare ea, quæ ſunt voluntariæ iuriſdictionis, quarum quædam ſunt expreſſa in formula dictæ commiſſionis, cum nõ requirant actus iudiciarios, neque retardetur executio iuſtitiæ per conuocationem capituli. Item in ipſa deputatione vicarii Doctoris iuris canonici poteſt capitulum, vt maturius ac conſultius in decidendis cauſis procedatur, apponere clauſulam, vt adhibeat etiam vota aliorum conſultorum, præſertim ſi Epiſcopus adhibeat: & vt in cauſis Canonicorum procederet cum voto certi conſultoris, quia vt plurimum vicarii capitulares ſolent eſſe exoſi iis, qui ſibi non dederunt vocem ad fauorem. Item ſciendum eſt dicere vicarium eſſe de corpore capituli, vt dictum eſt ſupra in verbo archiepiſcopi authoritas 36. authoritate fol. 85. ſed non eſſe de neceſſitate, vt in fol. 145. Parochus tamen non poteſt eſſe vicarius, vt Sacra Congregatio ſuper cauſis Epiſcoporum reſcripſit Archiepiſcopo Surrẽtino. Sciendum eſt, etiam quod vicarius capitularis non poteſt dici, proprie electus, cum electio cadat in eũ, qui indiget confirmatione, toto titu. de election. & ideo nota. Concilium Trident. ſeſſ. 24. capitul. 16. vtitur verbis, ſcilicet officialem conſtituant & deputent. Quamobrem cum eius poteſtas dependeat a capitulo, cuius vices gerit, non poterit totum capitulum ſuſpendere, & interdicere, & redundaret contra ſeipſum, quia vis officii, & iuriſdictionis Vicarii ab ipſo capitulo dependet, & ſuſpenſo capitulo erit ſuſpenſus eius Vicarius, quod procedit etiam quando vicarii deputatio eſſet facta per Metropolitanum, vel vicinio-

rem

rem Epiſcopum ob negligentiam capituli. Suarez de cenſur. diſput. 7. ſect. 3. hinc eſt, quod vicario excommunicato, ſuſpenſo, vel interdicto cuius abſolutio, & relaxatio ſpectat ad ordinarium, poterit abſolui de mandato capituli, c. vnico, de maio. & obed. in 6. vel a ſuperiore Capituli, & aliud eſt capitulum, & aliud ſinguli de capitulo. Fel. in c. cum acceſſiſſent, nume. 21. de conſt. & Canonici capitulariter congregati non dicuntur ibi, vt ſinguli, ſed vt collegium, & ſi cognoſcit Vicarius in ſingulares perſonas de collegio eſt ex commiſſione Capituli iuriſdictionem habentis in ſingulos Canonicos, quos poterit vicarius excommunicare, ſuſpendere, & interdicere vigore ſuæ commiſſionis. Si vero aliqui de capitulo dicerent de nullitate, & quod non fuerint vocati, nec auditi, nullitas hæc proponi poteſt coram ſuperiore Capituli, per quem ſi hoc prætextu fuerit electio irritata, poterit capitulum denuo congregari, & ad Vicarij conſtitutionem deuenire, prout Sacra congregatio ſuper cauſis Epiſcoporum reſcripſit Archiepiſcopo Surrentino. An autem ſit conſignanda clauis Archiui Epiſcopalis vicario capitulari, habetur apud acta Eccleſ. Mediolan. in 14. decreto ſecundi Concilii Prouincialis par. 1.

SVMMARIVM

1 *Ad quem finem caſus reſeruari debeant. & quales, nu. 14.*
2 *Superiores Regularium quos caſus reſeruare poſſint.*
3 *Quando agitur de ſalute animę ſit extenſio etiam iuris pœnalis.*
4 *Quanam ſortilegia inducant caſum reſeruatum.*
5 *Quando per apoſtaſiam Regularis incurrat caſum reſeruatum, vel excommunicationem, & quando neutrum.*
6 *Quando Regulares, & moniales dicantur proprietarij.*
7 *Quando dicatur iudicium regulare ſeu legitimum.*
8 *Vt fiat falſitas, quæ requirantur.*
9 *Quæ quantitas in furtis conſtituat peccatum mortale.*
10 *Lapſus carnis, quæ peccata comprehendat.*
11 *Quando percuſſio non faciat caſum reſeruatum in Regulari.*
12 *Aperire literas quando inducat peccatum mortale, & quando non, & in regularibus caſum reſeruatum.*
13 *Confeſſarij priuilegiati a quibus abſoluere non poſſint.*
14 *Cautela ordinariorum in reſeruatione caſuum.*

CASVS RESERVATI.

1 PRÆTER Summiſtas ſciẽdum eſt, quod Caſus reſeruatio † debet fieri ad finẽ, vt populus Chriſtianus huius metu a peccatis arceat, & a recidiuis præſeruetur, & licet ſit in e̅porũ arbitrio, quos velint reſeruare, expedit tñ, vt quo ad fieri poteſt, ſint perpauci, breues, & clari, & obſeruare modũ, vt infra num. 14. quæ ſeruatio dẽt fieri de atrociorib. & grauiorib. criminibus, Conc. Trid. ſeſſ. 24. c. 7. de quib. per Nau. c. 27. nu. 269. & infra, & inſuper

per debet ipſe prælatus ſe facilem,& benignum præbere in concedenda facultate Confeſſarijs abſoluendi a caſibus reſeruatis, alias ſi ſine cauſa denegaret,peccaret,ratione quam affert Nau. ex verbis D. Thomæ in c. placuit, r.n.119.de pænit.diſt.6.& ſi Deus benignus,vt quid ſacerdos eius auſterus vult apparere? c.alligant autem onera 26. q. 7. Hæc tamen facultas hodie omnibus ſuperiorib. Regularium eſt reſtricta, prout ſequitur Decretum S. D.N.Clementis Papæ VIII. ſuper caſuum reſeruatione ab omnibus regularium ſuperioribus obſeruandum.

Sanctiſs. D.N. qui iam pridem accurate perpendit, & re ipſa comperit, quod reſeruatio facultatis abſoluendi Religioſos pœnitentes a peccatis quibuſdam grauioribus niſi ſuperiores admodũ prudenter,ac moderate illa vtantur nonnullos infirmiores,qui interdum Superiori ſuo conſcientiæ maſculas detegere formidant, adducere poſſet in æternæ damnationis periculum, & ſpiritualis remedij deſperationem Ideo vt huic malo Sanctitas ſua opportune proſpiceret,decreuit,1 vt nemo ex Regularium ſuperioribus peccatorum abſolutiones ſibi reſeruet, exceptis ijs, quæ ſequuntur, aut omnibus aut eorum aliquot, prout ſubditorum vtilitati expedire prudenter in Domino iudicauerint.

1 *Veneficia,Incantationes,Sortilegia.*

2 *Apoſtaſia a Religione,ſiue habitu dimiſſo,ſiue retento,quando eo prouenerit, vt extra ſepta Monaſterij,ſeu Conuentus fiat egreſſio.*

3 *Nocturna, & furtiua e monaſterio, ſeu Conuentu egreſſio etiam non animo apoſtatandi facta.*

4 *Proprietas contra votum paupertatis,quæ ſit peccatum mortale.*

5 *Iuramentum falſum in iudicio regulari,ſeu legitimo.*

6 *Procuratio, auxilium,ſeu conſilium ad abortum faciendum poſt animatum fœtum,etiam effectu non ſequuto.*

7 *Falſificatio manus,aut ſigilli officialium Monaſterij, aut Conuentus.*

8 *Furtum de rebus Monaſterij,ſeu Conuentus in ea quantitate, quæ ſit peccatum mortale.*

9 *Lapſus carnis voluntarius opere conſummatus.*

10 *Occiſio,aut vulneratio,ſeu grauis percuſſio cuiuſque perſonæ.*

11 *Malitioſum impedimentum, aut retardatio, aut apertio literarum a Superioribus ad inferiores,& ab inferioribus ad Superiores.*

Si quod aliud præterea peccatum graue pro Religionis conſeruatione, aut pro conſcientiæ puritate reſeruandum videbitur, id non aliter fiat quam generalis Capituli,in toto ordine, aut Prouincialis in prouincia matura diſcuſſione,& conſenſu.

Non liceat Superioribus Regularium confeſſiones ſubditorum audire niſi quando peccatum aliquod reſeruatum admiſerint, aut ipſimet ſubditi ſponte, ac proprio motu id ab ijs petierint.

Superiores in ſingulis domibus deputent duos,tres, aut plures confeſſarios pro ſubditorum numero maiori,vel minori,ijque ſint docti,prudentes,ac charitate præditi,qui a non reſeruatis eos abſoluant, & quibus etiam reſeruatorum abſolutio committatur, quando caſus occurrerit,in quo eam debere committi,ipſe in primis confeſſarius iudicauerit.

Tam Superiores pro tẽpore exiſtẽtes,quã Confeſſarii qui poſtea ad ſuperioritates

tatis gradum fuerint promoti, caueant diligentiſſime, ne ea notitia, quam de aliorum peccatis in confeſſione habuerunt ad exteriorem gubernationem vtantur.

Licebit tamen ſuperioribus determinare pænitentias graues quibuſdam peccatis etiam non reſeruatis a confeſſarijs imponendas, quæ ſubditos ab huiuſmodi per petrandis cohibere poſſint.

Atque ita per quoſcunque Regularium ſuperiores quicunque illi ſint, obſeruari mandauit. Non obſtan conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac cuiuſuis concilij etiam generalis Decretis, nec non conſuetudinibus etiam ab in numerabili tempore obſeruatis, aut regularis in generalibus, ſeu prouincialibus capitulis editis, & conſtitutionibus etiam Apoſtolica authoritate confirmatis. Priuilegijs, indultis, & conceſſionibus quibuſcunque, quorum tenores hic pro expreſſis haberi voluit, ceteriſq; in contrarium facientibus quibuſcunque.

Datum Romę apud Sanctum Petrum die 26 menſis Maij 1593.

Andræas Sorbolongus Secreta. Viſitar.

SCiendum eſt etiam quod electio confeſſariorum approbatorum ab ordinario data regularib. & monialib. vigore bullæ cruciatæ, & aliorum indultorum abſoluendi caſib. reſeruatis non extenditur ad eos confeſſarios, qui a ſuis prælatis notis non ſunt deputati, vt extat Clem. 8. declaratio, vt infra, in verbo confeſſor.

ADDITIO. Quo ad primum caſum non eſt ignorandum ſub illis tribus ſuperſtitionum ſpeciebus expreſſe prolatis, & explicitis comprehendi cetera omnes ſpecies ex identitate vel maioritate rationis, quia eiuſdem generis, nam quando agitur de ſalute animæ, & euitando peccato debet fieri extenſio etiam iuris pœnalis. Iaſ. qui alios citat in Auth. quas actiones, numero. 25. C. de ſacroſ. eccleſ. & potius dicitur incluſio ſimilium peccatorum, quam extenſio, vt patet ex titulo Codicis, qui inſcribitur de maleſ. & mathemat & cet. ſimilibus. Eſt etiam ſciendum quod vt ea, quæ attinent ad ſortilegia, inducant caſum reſeruatum in religioſis, neceſſe eſt, vt ſint peccata mortalia, ex dictis per Caiet. in eius ſummula in ver. Diuinatio. & in ver. Incantatio.

Circa ſecundum declara decretum S. Pontificis intelligi debere in vero, & proprio apoſtata a religione, & ſic in religioſo illo qui expreſſe vel tacite profeſſus deſerit religionem, quam profeſſus eſt ſine tranſitu ad aliam, cum animo non redeundi ad ſuam; de quo loquitur titulus de apoſtatis. D. Tho. 2. 2. q. 12. ar. 1. & ibi Caie. Nau. notab. in conſ. 1. de apoſt. diſtat tamen hoc quando retrocedit a religione, habitu dimiſſo, vel habitu retento ſiquidem primo caſu incidit etiam in excommunicationem latæ ſententiæ capit. 2. & ibi doct. ne cler. vel monac. in 6. in 2. caſu quando habitum retinuit, eſto quod animum reuertendi non habuerit, neque tranſeundi ad aliam religionem, licet peccet mortaliter, & incidat in caſum reſeruatum, non tamen eſt excommunicatus, & quid ſi deferret habitum, ſed abſconditum, & coopertum, ita quod patenter non ſe exhibeat conſpectibus hominum in habitu monachali, an taliter deferens dici poſſit habitum dimiſiſſe & per conſequens ſit innodatus ſententia excommunicationis.

municationis iuxta text.d.capitu.2. vide doctores,præſertim Imol.& Vitali, in clem.2 ſuper glo in verb. extrinſeci, de vita, & honeſt.cler.Oldrad optime in conſi.184.incip.Pater ſancte.numero 12.vſq; in finem Pau. in capitul. Deus,qui.numero 4.de vita,& honeſt.cler Nau.conſi.14.numero 4.de regula.in nou.

Secundo declara decretum hoc non habere locum in religioſo profeſſo,qui inconſulto ſuperiore a ſua Religione recedit, vt aliam etiam laxiorem intret, quia tunc non diceretur apoſtata, nec eſſet excommunicatus, neq; eſſet caſus reſeruatus Innocen.communiter receptus in capitul. intelleximus, in fine. de ætate,& qualit. quia non deſerit religionem in genere, ſed in ſpecie Abb. in cap. fin numero 4.de apoſta & in capitul ſane.numero.6.de regul Caiet. egregie.ad D.Tho.2.2.q.12.art.1.Neque aduerſatur,quod ſi quis ab ordine mendicantium ad aliquam monachalem religionem (Cartuſieſium duntaxat excepta) conuolet abſque debita licentia ſit ipſo facto excommunicatus per extrauag. Martini IV.in capit.viam ambitioſæ ſub titu de reg. inter communes, nam id non eſt, ratione apoſtaſiæ, ſed propter tranſitum, vt recte aduertunt Caiet. loc.prox cit.& Nau in d.conſ.1.de apoſt & dixi abſq; debita licentia, quia alias non eſset excommunicatus licet ſi priuatus omni voce actiua,& paſſiua in omnibus vicibus,clemen.1.& ibi gloſſ in ver.Officii,& Card de regu. & ad pleniorem intelligentiam, quando deſerens religionem reputetur Apoſtata,& quando non,vide quæ ſcribit nouiſſime Menoch.de arbit iudic.cēt. 6.caſu.546.a numero. 28 vſque ad 46.in quo loco etiam reperies aliquas iuſtas cauſas per eum recollectas, numero 40. propter quas regularis profeſſus poſſet habitum dimittere animo tamen non deſerendi religionem,nec habitum ipſum.

Quoad tertium,quando religioſus vagatur extra monaſterium, vel ſe celat ne inueniri poſſit tunc dicitur vagus,& fugitinus Pan.& alii in cap.fin de reg.per text.in l.quis ſit fugitiuus ff. de ædilit.edict. delatio autem habitus, vel ne intereſt tantum quoad excommunicationis euitationem.Oldrad conſil. 202.& neutro modo apoſtaſiam incurrit,quoties nunquam habuerit animum recedendi a religione,nihil vero refert quo minus incidat in caſum reſeruatum ſub hoc decreto.

6 *Circa quartum † quando monachus dicatur habere proprium declaratur per doctor. in capitul. cum ad monaſterium, vbi huius materiæ ſedes iacet. de ſtat.monac quibus add.textu.in capitul exiit.§.porro. de verb ſignif. in 6.D. Thom.2.2.q.186.art.3 D.Ant in 3.par.ſuæ ſum.titu.16. capitul.1.§.11. Concil.Trident.ſeſſ.25.de regul.capitul.1.& 2.Syluest.in ver.Religio 6. nu. 7.Nau.plene,& luculenter,in capitul.non dicatis.nume.17.& inf.12 quæſt. 1.& in conſi.75.de regular.in antiq.quod eſt tertium in nou ſub tit. de ſtat monach.collocatum,ex quorum dictis facile liquebit, quando religioſus peccaret peccatum proprietatis contra votum paupertatis ad hoc,vt ſit caſus reſeruatus in hoc decreto contentus, & An monialis poſſit ſine peccato mortali lucrum laborum ſuorum ſibi appropriare, & de eo viuere tangunt. Anton. Franc.in addit.ad Panor.in capitul.fin.& Fel.numero 26.capitu. cum M.Ferrarienſis.de conſtit.quod per Sac.Concil Trident. Congregationem indiſtincte diffinitum eſt,vt quicquid fuerit moniali a parantibus donatum,relictum,vel eius labore, & artificio quæſitum,omne aſsignari debeat in manu Abbatiſſæ*

batiſſæ quæ ex eo primum prouidere debet neceſſitatibus illius monialis cuius cauſa illud eſt quæſitum, ſeu donatum. & reliquum in communem Monaſterÿ vſum eſſe conferrendum, & quod quando moniales victui, & vitæ ſuæ aliter conſulere non poſſent, niſi ſuſtententur artificio operum, quæ manibus elaborarentur, hoc non prohiberi modo, debita illarum clauſura, & honeſtas ſeruetur, prout illarum inſtituta, & Sac. Trid. Concil. decreta poſtulant reſponſum eſt Epiſcopo Cathaniæ.

Ad hoc autem, vt licentia prælati excuſet regulares a peccato proprietatis, & qualis licentia ſit ſufficiens, vel neceſſaria reperies in præalleg. doctoribus, quibus viſum eſt addere ſequentia Et Primum quod ſi ſuperior conceſſerit monacho vſum, ſeu detentionem alicuius rei, poteſt hanc licentiam ſemper ad libitum reuocare, adeo quod ſi ipſe Religioſus negaret reddere ſuperiori ſemel conceſſum, vel non eſſet animo parato ad reſignandum ipſi ſuperiori quotieſcunque voluerit, eſſet in peccato mortali, & eſſet caſus reſeruatus, quod amplius non poſſit monachus etiam ante monachatum conuenire, vt liceat ſibi habeat vſumfructum rerum ſuarum, ita vt in futurum poſſit detinere inuito Abbate. Panor. in conſ. 68 p. 1 num. 3. ratione, vt ibi per eum. limito in licentia perpetua, quæ valeret cum confirmatione, & aſſenſu Sedis Apoſtolicæ. Idem Panor in c. niſi eſſent circa finem de præb. ad quæ faciunt dicta per Nauar. conſ. 26. de regul. in antiq.

Secundum, quod ſi regularis dono aliqua acciperet, vel a conſeruatorio bonorum caperet veſtes, calceos, & ſimilia ſine licentia ſuperioris, licet fecerit contra votum, & regulam, nec tamen eſſet proprietarius ſi ea detineret tanquam dependentia a voluntate Tralati in loco patenti.

Sequuntur declarationes Sacræ Congregationis.

QVæritur primo, An ex diſpenſatione inferiorum a Summo Pontifice liceat Regularibus poſſidere, vel tenere agros, annuos redditus, aliaque bona immobilia videlicet, & mobilia ſuperflua, non obſtante decreto Concilii ſeſ 25. de Regular. cap. 2.

2 An propter talem diſpẽſationem, ſeu ſcientiã ſuperiorum poſſidentes, vel tenentes immobilia, vel mobilia ſuperflua a culpa, vel a pœna excuſentur.

3 An ſuperioribus aſſeuerantibus huiuſmodi ſe licentias poſſe concedere fides adhibenda ſit.

4 An ſuperiorum arbitrio, & præfinitioni ſtare debeant Regulares quo ad mobilium ſuperfluitatem, & conuenientiam?

5 An ſuperiore quantumuis requiſito neceſſaria ſuis Regularibus negante, vel ſubtrahente, liceat ipſis clam, vel inuito eo illa ſibi cõparare, ſeu retinere?

6 Et quatenus liceat, an ibidem liceat, cum neceſſaria ideo negantur, vel ſubtrahunt, quia Monaſterii facultates non ſuppetunt?

7 An dicti ſuperiores regulares dictũ c. 2. declarare, & interpretari poſſint?

Ad primum Congregatio Concilii reſpondit non licere.

Ad 2. Non excuſari neque a culpa, neque a pœna ipſo facto incurrenda.

Ad 3. Minime adhibendam.

Ad 4. Niſi de exceſſu arbitrii conſtiterit, vtrique ſtare debere habita videlicet

Digitized by Google

cet ratione perſonæ, officij, & regulæ; ſtatusque paupertatis, quam profeſſi ſunt, & cæterarum itidem qualitatum.

Ad 5. Non licere.

Ad 6. Licere ſi præciſa neceſſitas ſit ad indiuidui ſuſtentationem, cæterum communem penuriam ab omnibus percipiendam, vſque adeo, vt ſi quid priuatim alicui delatum, vel ab ipſo partum fuerit, id omne ad ſuperiorem recte deferri oporteat, qui ex eo primum ſuccurrat eius neceſſitati, cuius intuitu illud obuenerit, ſi peculiari aliqua neceſſitate vltra communem prematur, reliquum conuentui incorporetur, & in communem cedat vtilitatem.

Ad 7. Non poſſe.

Hier. Car. Matthæus.

Locus Sigilli.

In aliquibus Monaſterijs monialium reperiuntur nonnullæ moniales, quæ cenſus, & annuos quoſdam redditus, & prouentus, ſeu fructus percipiunt ſub diuerſis contractuum ſpeciebus. Nam

Aliquæ ipſarum perſonæ emerunt certos redditus a perſonis laicis.

Aliquæ ab alijs monialibus.

Aliquæ ad ipſis Monaſterijs.

Aliæ vero dederunt pecuniam monaſterio, vt ex earum pecunijs fieret emptio nomine monaſterij ad rationem ſeptem, vel octo pro centenario, & Abbatiſſæ dabant dictis monialibus illos redditus, quos ex dictis emptionibus exigebant ſingulis annis.

Aliquæ monaſterii, ſeu eorum ſuperioribus certas pecuniarum ſummas manualiter pro monaſterij indigentiis dederunt, pacto adiecto, vel etiam tacita conuentione adhibita, vt monaſterium, ſeu Abbatiſſa certos redditus ad rationem tot pro centenario eorum vita durante concedat.

Quæritur an in huiuſmodi caſibus liceat Monialibus dictos redditus, fructus, & prouentus percipere abſque incurſu proprietatis, vel potius tanquã proprietariæ incurrant in pœnas per Concil. Trid. ſeſ. 25. cap. 2. de Regularibus in proprietarios inflictas, etiam ſi de licentia Abbatiſſæ, & ad Abbatiſſæ nutum, vel Conuentus, ſeu monaſterii nomine percipiant.

Congregatio Concilii cenſuit in nullo ſupradictorum caſuum licere Monialibus dictos fructus, ſeu redditus percipere, & ſi perceperint incidere in pœnas propoſitas a decreto d. cap. 2. ſeſſ. 25. de regul. neque ab huiuſmodi pœnis excuſari ob licentiam Abbatiſſæ, quæ etiam dicti Concilii decreto in ſupradictis caſibus concedere quidem prohibetur, ſed debet pro ſuo munere ex Monaſterii redditibus, vel eleemoſynis, Monialium neceſſitatibus indies ſubuenire.

Hier. Card. Matthæus.

Locus Sigilli.

Quomodo poſſit monachus habere ius teſtandi vide Couar. in cap. 2. nu. 10. de teſtam. item qualiter in hoc circa aliquid ſe gerere poſſit abſque nota proprietatis nec faciendo contra votum paupertatis, vide Nauar. in d. capit.

non

Digitized by Google

non dicatis, ſub nu. 22. & in man. cap. 27. nu. 270. quod tanquam quotidianum eſt notatu dignum.

Poſtremo aduertatur Regulares propter ſanctam obſeruantiam voti paupertatis, id quod Card. Zabar. in conſilio 17. numero quinto aſſerit, nempe religioſum nec habere dominium pannorum, quos in dorſo defert, ita vt dicere nequeat hæc veſtis eſt mea ad inſtar ſerui. l. id veſtimentum. ff. de pecul. item quod poſt profeſſionem non habent neque velle, neque nolle. cap. fin. de teſtamen. in 6. & cap. fin. de ſepult. eod. lib. quæ monitio dirigatur ad illos in quibus (quod abſit) hæc ſancta obſeruantia non vigeret, informantes conſcientias ſuas largas ex proprio ſenſu, & qualiter regularis poſſet reſtituere ordini ſuo damna, quæ per peccatum proprietatis intulit, recurrat ad modos deſcriptos per Nauarr. in tract. de reddit. eccleſ. monit. 22. quæſt. 2.

Quo ad quintum. Ex eius verbis infertur ſecus eſſe in iuramento falſo a religioſo facto extra iudicium, vt non ſit caſus reſeruatus, ſed ſolum quando

7 iuridice interrogatus falſum deponeret in iudicio † regulari, ſcilicet coram iudice, vel prælato eiuſdem ordinis, & religionis, vel legitimo ſcilicet, quoties examinaretur a Nuncio, epiſcopo, ſeu quolibet alio delegato, hocque locum habet, ſiue fuerit examinatus tanquam principalis, ſiue tanquam teſtis atque etiam ſiue falſum aſſeruerit, ſiue veritatem negauit iuxta tex. in cap. 1. §. 1. de crim. fal.

8 Quo ad ſeptimum. Quamuis ad eſſe falſificationis † vt ſit punibilis, tria debeant concurrere, de quibus per Syluest. & alios Summiſtas in verb. Falſarius, tamen ad incurrendum caſum reſeruatum ſufficit, ſcilicet quod ſit mutatio veritatis, & quod fiat cum dolo, id eſt animo inferendi damnum, licet non ſequatur iactura.

9 Circa octauum ad terminandam quantitatem † quæ ſatis ſit ad effectum conſtituendi culpam mortalem in aliquo furto, licet etiam non deſinit qui aſſerant quantitatem furti, quæ vere indicat mortale crimen debere penſari ad arbitrium boni, & diſcreti viri, iuxta propoſitas qualitates in contingenti ſpecie, tñ in expoſitione huius decreti inter iuriſperitos ſuæ ætatis facile princeps omnique eruditione inſignis Pater Marius Adria definiuit, nempe furtum mortale eſſe quotieſcunque quantitas rei ſubreptæ pertingeret ad ſummam duorum iultorum, ſeu carolenorum, ſumens regulam in attendendo valorem, ſeu æſtimationem mercedis diurnæ cuiuſque operarij circa victum vnius diei in homine, qui hodie communiter conſiderari poteſt quantitas duorum argenteorum, vel trium ad ſummum, & non ſoluere mercedē operario pauperi eſſet ei notabile damnum inferre, eo quod eſſet auferre victum quotidianum cum ex illo denario diurno victum ſuſtenet, Deuter. c. 24. & ſic peccatum mortale induceretur, qui enim negat victum interficit. l. necare. ff. de lib. agnoſ. Nec obſtat ordinaria illa obiectio, quæ in hac materia fieri ſolet, ſcilicet, valorem duorum argenteorum videri potius modicam quantitatem quam notabilem, idque probatur, quia Iuriſconſultus in l. ſi oleum, §. fin. iuncta l. ſeq. ff. de dolo. declarauit modicam quantitatem illam eſſe, q̄ non excedit ſummam duorū aureorum, & quod de modicis non ſit curandum, eſt tex. in l. ſcio. ff. de reſt. in integ. & abſurdum videri, quod anima cōdemnetur pœnis inferni pro re tam modica ſcilicet duorum carolenorum,

nam.

Digitized by Google

nam reſpondeo prædicta procedere in foro exteriori ſcilicet, quod pro modica ſumma a iure ciuili, quis non puniatur ex eo, quod deneget actionem doli, & non per hoc ſequitur id licitum eſſe in foro interiori, in quo attenditur lex naturalis, ne quis locupletetur cum aliena iactura, l. nam hoc natura, ff. de condict. indeb. cum diuerſum ſit ius exterius a foro conſcientiæ, vt late habetur per Panor. in cap. quia plerique, de immunit. eccleſ. Nauar. in cap. nouit. notab. 6. num. 79. de iudic. & inſuper quemadmodum abſurdum eſſet condemnare animam pro valore duorum argenteorum, ita etiam dici poſſet pro maiori ſumma, cum anima ſit cunctis rebus pretioſior l. ſancimus, C. de epiſc. & cler. & ſic daretur progreſſus in infinitum, adeo, quod iſta oppoſitio de abſurdo euitando non vrget.

An autem hæc concluſio procedat non ſolum, quando religioſus prædictam quantitatem caperet vnica vice, ſed etiam ſeparatim, & pluribus vicibus adeo, quod omnia illa exigua, & parua furta ſimul coniuncta conflarent, ſeu efficerent quantitatem notabilem duorum argenteorum? Reſp. quod quamuis opinio communiter recepta ſe habeat in affirmatiuam partem ſcilicet, quod eo ipſo, & vt primum peruentum fuerit ad illam ſummã, peccatum mortale committatur ratione detentionis, cum obligatione reſtituendi, ſicuti poſt alios exprimit Couar. libro primo var. reſol. capit. tertio ſub num. 12. Nauar. in man. capitulo 17. numero 139. quam etiam ſectatus fuit prædictus P. Marius Andria, non habita diſtinctione an interuenerit animus perueniendi ad illam ſummam, an non, reperi nuper eundem Nauar. in ſolenni conſ. 75. de regular. in antiq. num. 27. negantem hanc opinionem eſſe probabilem, & communem, & aſſerentem contrariam veriorem eſſe, dummodo ipſe religioſus non intenderit expreſſe, vel virtualiter, in aliqua illarum vicium nocere in pluri quam tunc furabatur, & ad hunc animũ præſumendum multum facere an in capiendis illis minutis habuerit memoriam prioris furti, vel poſterioris faciendi, ſubdens quod talis animus fuiſſe præſumitur in foro hominis, non autem in foro Dei, quod ſola nititur veritate c. multi 2. q. 1.

Eſſet etiam furtum mortale, & caſus reſeruatus cum obligatione reſtituẽdi in religioſos, qui ſurriperet rem ſacram, licet pretio nummario non æſtimetur, vt ſunt reliquiæ, & huiuſmodi. Et idem ſi ſurriperet aliqua reſcripta, ſeu aliud quod eſſet æſtimabile ſingulari pretio, & intereſſe affectionis, quia res tanti valet, quanti ab eo æſtimatur, qui habet rem, l. vnic. C. de ſentent. quæ pro eo, quod intereſt proferuntur. ſi vero religioſus clam ſurriperet, & conſumeret res comeſtibiles ex locis publicis, nempe ex officinis conuentus, quæ ſunt expoſitæ periculo probabili, poſſet excuſari, vt non ſit caſus reſeruatus, tamen cauendum eſt, D. Bannes in D. Thom. 2. 2. quæſtio. 66. artic. 6.

Diceretur etiam religioſus furtum committere, & eſſet caſus reſeruatus, quoties ex pecunia, quam accepit a ſuo ſuperiore pro viatico, id quod ſupereſſet non reſtitueret ipſi ſuperiori, ſine cuius licentia non poteſt de eo, quod ſuperfuit diſponere vltra ſummam duorum iuliorum, etiã ſi conſumeret in faciendo eleemoſynam, & licet Religioſus in itinere poſſit facere eleemoſynam, vt inquit gl. in cle. 2. de vita, & honeſt. cler. illud intelligendum eſt, cũ tacita licentia ſuperioris, D. Tho. 2. 2. q. 32. art. 8. vel quod poſſit erogare cõ-

ſtitutis

ſtitutis in extrema neceſſitate. Card. in d.cle.2.verſ.ſed & tales.q.4.& ratio per Nauar.aſſignatur in d.c.non dicatis.nu.28.

10 Circa nonum ſciendum, per lapſum carnis † comprehendi omnes ſpecies peccati carnalis de quibus per D.Th.2.2.q.154.per plures articulos, adeo, vt peccatum propriæ mollitiei, ſeu voluntariæ pollutionis etiam ſine vlla commixtione tertiæ perſonæ opere conſummatum, ſit caſus reſeruatus, & quando per capitulum generale, ſeu prouinciale iuxta poteſtatem a Summo Pontifice ſibi traditam ad præſentem nonum caſum ſuperadderentur hæc verba, videlicet, & quicquid eſt contra votum caſtitatis, quod in actum externum prodeat, tunc ſi ſolum interceſſerit prouocatio, ſeu ſolicitatio ad turpia oſcula, tactus, ſeu amplexus impudici ſiue in propria, ſiue in aliena perſona, eſſent etiam caſus reſeruati, alias non.

11 Quo ad decimum. Ad cognoſcendum † quando dicatur percuſſio grauis, ſeu enormis, mediocris, vel leuis, & cuius arbitrio hoc relinquatur, præter doct. in c.peruenit, & in c.cum illorum, de ſent.excom. vide Nauar.in man. c.27.nu.91.& ſeq. & ſupra in verbo excõmunicatorum abſolutio. Amplia in religioſo qui verberaret etiam nouitium primi diei, vt ſit excommunicatus, c.religioſo.§.1.de ſent.excomm.lib.6.& ſit etiam caſus reſeruatus, limita in percuſſione graui, quæ per regularem facta fuiſſet in termino iuſtæ defenſionis ſeruato moderamine inculpatæ tutelæ, quod quale debeat eſſe, & quando in defenſione adfuiſſe dicendum ſit, vide conſtit. Regni.incip. Pacis cultum. Aret.in tract.de maleſ.in verbo, & dictus Titius ſe defendendo. Syl-ueſt.in ver. Bellum 2. Nauar. in man. conf.c.15.num.3. & in quibus conſiſtere habeat Boer.deciſ.186.nu.4.& inf. Maſcar.de prob.concl.1126. a nu. 29.vſque in finem, & quando quis dicatur exceſſiſſe limites defenſionis, Menoch.de arbit.iud.lib.2.cent.3.caſu 279.& quando non imputetur exceſſus, vt eo non obſtante dici poſſit fuiſſe ſeruatum hoc moderamen. gl.in c.ſignificaſti, verb.moderamine, de homicid. Foller.in pract. crim. rubr. recipiantur defenſiones.num.16.& in fragment.par.... num.57.& 58. denique de hac defenſione late habetur per Anchar.in c.dilecto. de ſent,excom.lib.6.

Circa vndecimum, & vltimum. Quibus rationibus prohibeatur literas alienas, quæ clauſæ ſunt aperiri, vide per Nauar. in cap.Sacerdos,nu.10.& ſeq.de pænit.diſt.6.quem refert Menoch. de arbit.iud.caſu 311. numero 12. cent.4. & de pœna aperientis literas aliis deſtinatas præter Bar. in l.Titio,ff. ad municip.& Iaſon. in l.non dubium.nu.53. C.de legib.vide Abba.Felin. & alios in cap.cum olim.el 2.de off.deleg.quibus ad materiam adde Syluest. & alios Summiſtas in verbo falſarius, D. Anton. par.2.tit.1.cap.22.§.5. in fine. Nauar.in man.capit.18.numero 53.& late Menoch.de arbitr.iud.cent.

12 6.caſu 538. † Vt autem religioſi propter impedimentum, retardationem, & aperitionem literarum incurrant caſum reſeruatum, neceſſe eſt quod manifeſte ſit peccatum mortale, eſſet enim tale ſi eo animo aperiantur, vt nocumentum notabile proximo inferatur. Secundo ſi illud eueniret etiam ſine tali intentione. Tertio eas proditorie ſcribentis aduerſario oſtendendo.

Non eſſet mortale in manifeſto inimico mittentis, vel illius cui mittitur, iuſte timente per illas aliquod damnum ſibi parari, vel dubitante ne aliquid in illis cõtra eum tractetur. Secundo in reſerante ac illas bono ſine impedien-

æ ſcilicet ad præcauendum aliquod malum iniuſtũ alteri per illas probabiliter illaturum. Tertio quando communiter tangerent ipſum,& tertium ei illas manifeſtando. Quarto non eſſet etiam mortale aperire literas, quæ non ſunt alicuius momenti, neque continerent materiam grauem, ſed leuem, an autem ſit res leuis, vel grauis facile dignoſci poteſt, & rem grauem efficere poſſent, illa perturbatio, qua pars afficeretur, dum id contra eius voluntatẽ fieret, vt tenuit præd. P. Marius Andria in explicatione huius caſus, ſecus ſi id fieret ex conſenſu præſumpto mittentis, vel bona fide, ſpem ponendo in ratihabitione eius cui mittuntur. Quinto, vt non incidat in caſum reſeruatum religioſus malitioſe frangens ſolum illam chartulam, cũ qua literæ clauduntur, vel ſigillum auferens, non tamen illas legens, quia literæ non dicuntur apertæ, ſi ſola ligatura ſit diſſoluta, niſi etiam fuerint lectæ, cum ſimus in pœnalibus, in quibus debet fieri ſtricta interpretatio. Bart. in l. ſi quis in graui. §. ſi quis tabulas. ff. ad Senatuſc. Syllan. Felin. in d. c. cum olim. Denique ceteris omiſſis quæ per Summiſtas ſupplentur, non eſſet mortale in perſona legitima ad id faciendum poteſtatem habente, vt in prælato, ſeu præfecto ipſorum Regularium, cui publica lege id licet & tunc iure ſuo vtatur c. non dicatis 12. q. 1. Nauar. in d. cap. ſacerdos, num. 19. Summiſtæ. loc. cit. hinc eſt quod de laudabili & communi Religioſorum obſeruantia miſſio, & acceptio literarum ipſis prohibetur ſine ſuperioris licentia, quod vltimum limitatur non procedere in literis neceſſarijs, & vtilibus monaſterio, quas iuridice poſſent ipſi regulares ſine ſuperioris voluntate dare, vel accipere, quales eſſent illæ, quibus Regularis denunciaret delicta ipſius ſuperioris, arg. tex. in c. ex parte. de accuſ. vel literas a Papa impetratas ſuper hoc acciperet. Innoc. communiter receptus in c. cum L. & A. ſub num. 4. de ſent. & re iud. Nau. in d. c. non dicatis. in 4. notab. in fi. & in conſ. 31. num. 4. de ſent. excomm. in antiq. qualiter vero puniatur clericus literas alijs directas aperiens, & aduerſarijs oſtendens, adde Diaz. in pract. cri. cano. cap. 103 Dantur tamen aliqui caſus, in quibus Regularis habens caſum reſeruatum, poteſt abſolui ab alio, quam a ſuo Superiore, indirecte vero & cum obligatione, vt quam primum commode poterit præſentet ſe Superiori, a quo directe abſoluatur, prout clare, & ad rem declarat hanc materiam Henricus Henriquez in ſum. lib. 3. de pæn. cap. 15. illud idem aſſerens eod. c. nu. 3. in Superiore monaſterij, vt poſſit abſolui ab inferiori cum prædicto onere ſe præſentandi.

Quæ breuiter annotaſſe ſufficiat quo ad caſus reſeruatos, tangentes per-
13 ſonas religioſorum, † quantum vero ad ipſos Confeſſarios, tam regulares, quam ſæculares priuilegiatos circa abſolutionem a reſeruatis, ſciendum eſt, eorum facultatem fuiſſe reuocatam, & moderatam per vniuerſam Italiam tantum, vt ſequitur.

Declaratio Decreti, quo prohibetur abſolutio a caſibus reſeruatis.

EDitum fuit alias a Sacra Congregatione S. R. E. Cardinalium, negotijs, & conſultationibus Epiſcoporum, & Regularium præpoſita, Decretum ſuper abſolutione a caſibus reſeruatis eius, qui ſequitur, tenoris.

Sacra Congregatio S. R. E. Cardinalium negotiis, & conſultationibus Epi-

ſcopo

ſcoporum, & Regularium præpoſita iuſtis; & grauibus cauſis id exigentibus, ac de S. D. N. Clementis Papæ VIII. ſpeciali mandato, viuæ vocis oraculo deſuper habito, Sacerdotibus omnibus tam ſæcularibus, quam regularibus, per vniuerſam Italiam extra Vrbem degentibus, ad confeſſiones audiendas probatis, quorumuis ordinum etiam Mendicantium, Militarium, aut congregationum etiam Societatatis Ieſu, & generaliter quarumcunque aliarum, quouis nomine nuncupentur, iubet, & præcipit, ne quis eorum, ſub prætextu priuilegiorum, indultorum, aut facultatum generaliter, vel ſpecifice ſcripto, aut viuæ vocis oraculo, vel per communicationem a ſede Apoſtolica, vel eius authoritate eorum Ordinibus, Congregationibus, Collegijs, vel Societatibus, aut Archiconfraternitatibus ſæcularium, aut ſingularibus perſonis, ſeu aliàs quocunque ſub quibuſuis tenoribus, formis, & clauſulis, etiam derogatoriarum derogatorijs, ad cuiuſuis etiam Imper. Regum, aut aliorum Principum inſtantiam conceſſarum, ſeu confirmatarum, alicui cuiuſuis ſtatus, gradus, & conditionis, aut dignitatis, tam eccleſiaſticæ, quam ſæcularis etiam Regiæ, vel Imperialis, ab vllo ex caſibus clare, vel dubie in Bulla die Cœnæ Domini legi ſolita, contentis, vel aliàs quomodocunque ſedi Apoſtolicæ reſeruatis, aut in futurum per ſanctitatem ſuam, eius ve ſucceſſores pro tempore, in eadem Bulla, vel aliter reſeruandis, nec etiam a caſibus, quos Ordinarij locorum hactenus reſeruarunt, vel in poſterum ſibi reſeruabunt, nullo caſu etiam neceſſitatis, vel impedimenti, niſi in mortis articulo ſeu cum noua, vel ſpeciali ſanctitatis ſuæ, aut ſucceſſorom ſuorum, vel ordinariorum quoad caſus ab ipſis tantum reſeruatos, reſpectiue impetrata in ſcriptis licentia, Ordinarijs locorum exhibenda, abſolutionis beneficium de cetero impendere audeat, vel præſumat, ſed cum opus fuerit penitentes ad ſuperiores legitimosque Iudices ſuos accedere conſulant; ſub pœna contrafacientibus tam Regularibus, quam ſæcularibus, excommunicationibus priuationis officiorum, & dignitatum, aut beneficiorum, inhabilitatis item audiendi confeſſiones, & ad quæcunque officia, prælaturas, beneficia in poſterum obtinenda, ipſo facto abſque vlla alia declaratione incurrenda: ſuper quibus a nemine, niſi a Romano Pontifice habilitatio, diſpenſatio, aut abſolutio, præterquam in mortis articulo poſſit impartiri; Sanctitas enim ſua (quatenus opus ſit facultates, & conceſſiones ipſas in hac parte vti caſſas, & irritas haberi de cetero voluit, & vult, non obſtantibus quibuſcunque.

Præterea nouerint pænitentes abſolutionem ſi quam obtinebunt contra huiuſmodi prohibitionem, eſſe nullam, nulliuſque roboris, vel momenti.

Et ne locorum ordinarij, quibus ius hoc reſeruandorum caſuum competit, plurium, quam opus ſit, reſeruatione ſubditis, aut confeſſarijs in animarum ſalute procuranda cooperatoribus ſint oneroſi, mouentur omnes, vt paucos, eoſque tantum, quos ad Chriſtianam diſciplinam retinendam, animarumque ſibi creditarum ſalutem, pro cuiuſuis Diæceſes ſtatu, & qualitate neceſſario reſeruandos eſſe iudicauerint, reſeruent.

In quorum fid: m, &c.

Datum Romæ die 9. menſis Ianuarij. Anno 1601.

CVm autem dubia quædam ac difficultates circa eiuſdem decreti interpreta-
tionem, atque obſeruationem emerſiſſent, eadem congregatio, ne vllus
deinceps obſcuritati, ſcrupulo, ambiguitatiue locus relinquatur, & vt cla-
rius appareat, in quibus caſibus vigore eiuſdem Decreti reſeruatis, intelliga
tur prohibita abſolutio, ſpeciali mandato eiuſdem S. D. N. Clementis Pa-
pæ VIII. ſimiliter viua vocis oraculo ſuper ea habito, ipſum Decretum ita
moderatur, ac declarat, videlicet ſub eiuſdem prohibitione illos tm̃ in poſte-
rum comprehendi caſus, qui in Bulla die Cœnæ Domini legi conſueta con-
tinentur. Ac prætcrea violationis, immunitatis eccleſiaſticæ in terminis con-
ſtitutionis fel. rec. Greg. XIIII. quæ incipit: Cum alias nonnulli. Violationis
clauſuræ monialium ad malum finem. Prouocantiũ & pugnantiũ in duello
iuxta Decretum Sacri Concilij Tridentini, & Conſtitutionem fel. rec. Greg.
Papæ XIIII. incipientem ad tollendum. Inijcientium violentas manus in
clericos, iuxta Canonem, Si quis ſuadente. 17. q. 4. ac iuris diſpoſitionem. Si-
moniæ realis ſcienter contractæ, atque etiam confidentiæ beneficialis. Item
omnes caſus, quos ordinarij locorum ſibi reſeruarunt, vel in poſterũ reſerua
bunt. In quibus omnibus iam enumeratis caſibus duntaxat, & ſublata etiã
pœna inhabilitatis audiendi confeſſiones eadem ſacra Congregatio vult, &
mandat, dictum Decretũ in ſua firmitate & priſtino robore permanere: Ac
prætcrea declarat eos quidem ſacerdotes tã ſæculares, quã regulares, qui ali-
quo ex priuilegijs, indultis, & facultatib. in ſupradicto Decreto expreſſis ſuf-
fulti fuerint, poſſe iuxta eorũ priuilegia, indulta, & facultates, vſu ante idem
Decretum receptas, & quæ ſub alijs reuocationibus nõ comprehenduntur;
tantũ, & non alias abſoluere a caſibus in præſenti declaratione non cõpre-
henſis alijs vero ſacerdotibus huiuſmodi priuilegia nõ habentibus nihil de
14 nouo cõcedi. † Sed ne locorum ordinarij, ad quos caſuũ reſeruatio ſpectat,
ea in re modum excedant, eadem ſacra Congregatio illos rurſus magnope-
re admonendos cenſet, vt non paſſim, ſed cum id videbitur communi bo-
no expedire, atrociorum tantum, & grauiorum criminum abſolutionẽ ſibi
reſeruent, quoties reſeruatio ad Chriſtianam diſciplinam retinendam con-
ferat in ædificationem, non autem in deſtructionem cedat, ne alioquin Sa-
cramenti Pœnitentiæ Miniſtrorum coarctata poteſtate, Sanctæ Matris Ec-
cleſiæ piæ menti contrarius effectus ſubſequatur. Prohibet etiam, ne ſibi ſu-
perflue reſeruent caſus in bulla die Cœnæ domini legi conſueta, & conten-
tos, neque alios Sedis Apoſtolicæ ſpecialiter reſeruatos. Facultatem vero &
licentiam abſoluendi a caſibus reſeruatis, quam in ſcriptis tantum conce-
cedi permittebantur, etiam ſola viua voce concedi poſſe declarat. Ceterum
quis ſacerdotum ſæcularium, aut Regularium, ſub prætextu, qui per dictum
primum decretum non fuerit ſufficienter eorum ſpecialibus priuilegijs de-
rogatum, eidem Decreto ſic, vt præfertur, declarato contrauenire audeat,
Sanctitas ſua Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis omnibus, in
fauorem quorumcunque ordinum ſeu inſtitutorum Regularium, aut Sacer-
dotum tam ſæcularium, quam regularium editis, nec non eorundem ordi-
num, ſeu inſtitutorum, ac etiam Eccleſ. & Monaſteriorum, & aliorum ſæcu-
larium, ſeu Regularium locorum quorumcunque ẽt iuramento, confirma-
tione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudi-
nib. priuilegijs quoq; indultis, & literis Apoſtolicis, etiam Mari magno, ſeu

Bulla

Bulla aurea, aut alias nũcupatis eiſdem ordinibus, ſeu inſtitutis, ac etiam eccleſiis, & monaſteriis, & ſecularibus ſeu regularibus locis, aut perſonis ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis etiam derogatoriarũ derogatoriis, aliiſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, nec non irritantibus, & aliis decretis etiam motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicę poteſtatis plenitudine, aut alias quomodolibet etiam per viam communicationis, ſeu extenſionis conceſſis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, & innouatis, etiam ſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis, eorumq; totis tenoribus, & formis, ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut alia exquiſita forma ſeruanda eſſet, tenores huiuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum, nihil penitus omiſſo, & forma in illis tradita obſeruata, inſerti forent, præſentibus pro expreſſis habẽs, quo ad ea, quæ præſentibus aduerſantur, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice duntaxat ſpecialiter, & expreſſe derogat, contrariis quibuſcũque non obſtantibus. Romæ die 26. Nouembris 1602.

Alex. Card. Floren. Epiſc. Prænestinus.

Hier. Agucchius Secret.

SEquuntur literæ Sacræ Congregationis ad D. Cardinalem, & Archiepiſcopum Neapol. Illuſt. & Reuer. Domine. Accipiet Illuſtriſ. Amplitudo veſtra vna cum hiſce literis exemplum declarationis, quem ſacra Congregatio Sacræ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium, negotiis & conſultationibus epiſcoporum, & regularium præpoſita, de expreſſo S. D. N. mandato nuper edidit ſuper Decreto de prohibita abſolutione a caſibus reſeruatis die 6. Ianuarii 1601. promulgato, quod in ſuis diœceſibus Oſtienſi, & Neapolitana publicandum, ac ſtudio e obſeruandum diligenter curabit. Cum autem locorum ordinarij magna ex parte iudicem, ſeu notam ſingulorum caſuum a ſe reſeruatorum huc miſerint, compertum eſt in hoc genere varie quid a variis admiſſum fuiſſe, quod aliqua emendatione indigeret, quoſdam nimirum quædam reſeruaſſe, quæ iam Apoſtolica ſedes ſibi reſeruaret, alios alia, quę minime expediebant, nonnullos vero in ea re modum exceſſiſſe, vt nullum fere ſupereſſet peccatum, quod non ſibi vendicaret indifferens illa ſeruandi ratio, quæ (vt neceſſe erat) res plera ſq; leuis momenti & alioquin Conc. Trid. aliorumque ſacrorum Canonum ſententiæ parum congruentes complectebatur. Verũ quia nondum ſatis hic explorata erat cuiuſque loci conditio, ac neceſſitas, non potuit vnicuique reſeruationum huiuſmodi ſigillatim modus ac temperamentum, quod res poſcebat, adhiberi. Nec ſane debuit vna eademque regula omnibus eccleſiis præſcribi, quandoquidem alia alibi magis cõuenire certum eſt, & fieri vix poteſt, vt omnia omnibus in locis æque probentur, & proſint. Quæ cum ita ſint, viſum eſt eidem Sac. Congregationi præter illã declarationem priuatas quoq; literas ad ſingulos ordinarios mittere, quibus moneant, vt ſimul ac eas acceperint oẽs caſus ſibi iam olim reſeruatos, adhibitis aliquib. pietate, & doctrina præſtantib. viris de integro diſcutiant, diligenterq; examinent, & ad ipſius Decreti iam declarati normam accommodent, eorũ multitudinem ſic reſecantes, vt ad quam

pauciſſimos, eoſque maxime neceſſarios redigantur ijdem caſus, vnde ſalutaris ille ſequatur effectus, cuius cauſa hæc reſeruandi atrociores quoſdam caſus epiſcopus in ſua cuique diœceſi tributa eſt authoritas.

Præcipue vero hæc monenda cenſet Sac. Congregatio, vt videant ipſi ordinarij, ne illos caſus promiſcue reſeruent, quibus annexa eſt excommunicatio maior a iure impoſita, cuius abſolutio nemini reſeruata ſit, niſi forte propter frequentiam, ſcandalum, aut aliam neceſſariam cauſam aliqui huiuſmodi caſus nominatim reſeruandi viderentur; neque caſus, in quibus abſolutio niſi cum reſtitutione, vel executione eorum, ad quæ pænitentes tenentur, non confertur, neque illos, qui etſi mortale peccatum inducant, circa res tamen parui momenti verſantur, & frequenter inter idiotas euenire ſolent, vti damni dati, & ſimilium. In peccatis etiam carnalibus reſeruandis multa vtantur circumſpectione, propter periculum ſcandalorum, in ijs maxime perſonis, in quas ob acceſſum ad confeſſarios extraordinarios, vel frequentem reditum ad ordinarios ſuſpicionis aliquid cadere poteſt. Poſtremo eam potiſſimum ineant, ac ſequantur rationem, quæ conſideratis diligenter cuiuſque prouinciæ, ac populorum moribus, natura, ac propenſione magis in Domino expedire videbitur. Poſtquam autem ab ijs peracta, deſcriptaque fuerit hæc moderatio, vnuſquiſque eam primo quoque tempore ad me perferendam curet, addita inſuper cauſa, quæ cuiuſque caſus reſeruationem potiſſimum ſuaſerit. Hoc enim a S. D. noſtro deliberatum eſt, vt poſtmodum ſingulæ huiuſmodi reſeruationes diſtinctius examinentur, quo perfecte tandem adiutrice Dei gratia, opportunum ijs incommodis remedium adhibeatur. Interim de ipſius Sanctitatis ſuæ mandato ijdem ordinarij mouentur, vt per totam ſuam diœceſim, ac præſertim in ijs locis, qui a ciuitate, & Cathedrali Sede longius remoti ſunt, Pœnitentiarios, alioſque Sacerdotes conſtituant, ac delegent, quibus facultatem abſoluendi caſib. a ſibi reſeruatis, concedant, ita vt his quoque liceat eandem alijs confeſſarijs, ſi opus ſit, etiam viua voce impartiri; Idque maxime in ſolemnioribus, & præcipuis anni feſtiuitatibus; vt peccatores, quibus obuia, & facilis fuerit huiuſmodi ſacerdotum copia ad peragendam confeſſionem alliciantur, quia alioquin plerique, vel ob id ipſum omittere poſſent, ſi neceſſe haberent pœnitentiæ miniſtros, quibus indigent, longius quærere. In eam igitur curam, quantum in ſe erit, ſedulo incumbet Illuſtris Amplitudo veſtra, vt hæc omnia ex Sanctitatis ſuæ, & ſacræ Congregationis mente, debitæ executioni mandentur, ea diligentia, eoque zelo vbique adhibito, quem optimus quiſque paſtor erga animarum ſibi creditarum ſalutem præ ſe ferre debet. Vt autem apud ſe, ſucceſſoreſque ſuos perpetuum extet monumentum, quid hic circa totam hanc reſeruandi rationem deliberatum ſit dabit operam, vt hæ literæ vna cum ipſo Decreto, ac declaratione in publicis ſuarum Curiarum epiſcopalium actis integre deſcribant. Eas verum cum primum acceperit, dignabitur facere nos eadem re certiores, miſſura poſtea quantocius fieri poterit, expetitum nouæ reſeruationis indicem ex præſcripto huiuſce mandati confectum. Quæ omnia inſtante ipſa ſac. Congregatione ego Illuſt. Dominationi veſtræ ſcripſi, Deum precatus, vt eandem quam diutiſſime incolumem tueatur. Romæ die 26. Nouemb. 1602. Dignabitur etiã amplitudo veſtra Illuſt. operã dare, vt

ns, et Prælatis inferioris ordinis exemptis, ſeu nullius Diœceſis, ſi qui ſint in ſua Prouincia, innoteſcat Decretum hiſce literis incluſum, tum etiam hæc reliqua, quæ ei ſcribuntur ſuper caſuum reſeruatione.

Illuſtriſs. & Reuerendiſs. Dominationis veſtræ
humiliſſimus ſeruus
Alexan. Card. Floren.

Ex prædictis ſummarium diſtincte recolligendo habes, quod Sanctiſſimus D. N. derogando omnibus priuilegijs ampliſſime prohibet quibuſcunque confeſſarijs ſæcularibus & regularibus Ne vigore ipſorum priuilegiorum.

Abſoluant in caſibus contentis in Bulla die Cœnæ olare. vel alibi
Violationis immunitatis eccleſiæ in terminis Conſt Greg XIII.
Violationis clauſuræ Monialium ad malum finem
Prouocationem & pugnantium in duello in terminis Concilij, & Conſtitutionis Gregorij XIII.
Inijcientium manus violentas in clericos, iuxta cap ſi quis ſuadente, ac iuris diſpoſitionem.
Simoniæ realis ſcienter contractæ.
Confidentiæ beneficialis.
Et in omnibus caſibus quos locorum ordinarij ſibi hactenus, reſeruarunt, aut reſeruabunt.
Etiam caſu neceſſitatis, & impedimenti.
Niſi in mortis articulo vel
Habeant licentiam nouam ſpecialem a Sede Apoſt. vel ab Ordinarijs in ſcriptis, vel in viua voce.
In alijs caſibus qui habent priuilegia potuerint iuxta d. priuilegia, & facultates abſoluere: Dummodo ante decretum eſſent vſu recepta, vel non reuocata.
Qui non habent, nihil de nouo eis conceditur.
Pœna quo ad Confitentes Nullitas abſolutionis.
Quod Confeſſarios excommunicationis
priuationis officiorum, dignitatum, Beneficiorum,
Inhabilitatis ad ea in poſterum obtinenda

Et ipſo facto incurrunt abſque vlla declaratione.
Et a nullo diſpenſari, habilitari, vel abſolui poſſunt, niſi a Sede Apoſtolica præterquam in mortis articulo.
Aderat etiam pœna inhabilitatis audiendi Confeſſiones, ſed hodie eſt ſublata.

Quod ordinarij

N*On reſeruent caſus contentos in Bulla Cœnæ Domini.*
Non ſpecialiter reſeruatos Sedi Apoſt.

Non promiſcue eos, quibus annexa eſt excommunicatio maior a iure impoſita, cuius abſolutio nemini eſt reſeruata. Niſi indicauerint aliquos nominatim reſeruandos propter frequentiam, ſcandalum, aut aliam neceſſariam cauſam.

Non eos in quibus non datur abſolutio, niſi facta reſtitutione, vel executione.

Non eos in quibus licet adſit peccatum mortale, tamen verſantur circa res parui momenti, & quæ frequenter euenire ſolent inter idiotas } *vt damni, & ſimilium.*

Non in carnalibus vbi adeſt periculum ſcandalorum, vel vbi cadere poteſt aliquid ſuſpicionis propter frequentem reditum ad Ordinarios.

Non paſſim, modum excedendo.

Reſeruet.

Paucos, reſecando multitudinem.

Quam pauciſſimos, eoſque maxime neceſſarios.

Atrociorum tantum, & grauiorum criminum.

Quos iudicauerint neceſſario reſeruandos, ad retinendam diſciplinam in ædificationem non in deſtructionem. Ad animarum ſalutem.

Vt conſequatur effectus contrarius piæ menti Sanctæ matris Eccleſiæ.

Quas expedire iudicauerit conſideratis diligenter cuiuſque prouinciæ, & populum moribus, Natura, propenſione, pro cuiuſque Diœceſis ſtatu, & qualitate.

Aliquos nominatim in quibus de iure eſt impoſita excommunicatio propter frequentiam, ſcandalum, aut aliam neceſſariam cauſam.

Poſtremo animaduertendú id quod paſſim aſſeritur, ſcilicet per obitum epiſcopi caſuum reſeruationem ceſſare, intelligi debere de caſibus, quos ipſe epiſcopus ſibi reſeruauerit, ſicuti communiter ſolent epiſcopi, vt his verbis, ſcilicet nobis reſeruamus, quia cum ſint lati ab homine, ipſo ſublato & ipſi extinguntur; ſecus vero de caſibus a iure epiſcopo reſeruatis, de quibus per Sylueſt. in verbo, Caſus. ſub numero. 3. quia tunc per eius morté non expirant, & erit facienda abſolutio a ſucceſſore, vel a Capitulo Sede Vacante ſuccedente in eius iuriſdictione, & illud idem affirmandum, quoties caſuum reſeruatio eſſet facta ab epiſcopo viuente per modum ſtatuti, ſeu perpetuæ conſtitutionis, veluti decernendo, quod abſolutio ab eis fieri non poſſit, niſi a nobis vel epiſcopo qui pro tempore fuerit, vel reſeruando Curiæ ſeu ſedi epiſcopali, tunc enim non expirat niſi fuerit facta reuocatio a ſucceſſore, vel a capitulo ſede vacante vt infra dicetur, ad quæ faciunt text. in cap. fina.

de

de offic.lega.in capit.2.§.ſtatuto.de cõſtit.in 6.& dicta per Nauar. in man. cap.27.num.2.ſub.num.74.

CONCEPTIO BEATAE MARIAE.

PRÆTER Summiſtas, ſciendum eſt, quod vltra ea quæ habentur in conſtitutione Sixti IV. relata in extrauag. commun. de reliqui. & vene. Sancto. & in Sac. Conci. Trid. ſeſſ.6. in princip.§. vlt. ad eſt conſtitutio Pij. V. fol. 1100. in bullario Romæ publicata die 7. Decembris 1570. ne in popularib. concionibus diſputetur de conceptione Glorioſę Dei genetricis MARIÆ, ex qua innouantur quæ per fel. rec. Sixtum Papam IV. & Sac. Concil. Trid. ſtatuta fuerunt incip. ſuper ſpecula & infra.

Motu proprio non ad alicuius nobis ſuper hoc oblata petitionis inſtantiam, ſed ex certa noſtra ſcientia, ac de Apoſtolica poteſtatis plenitudine, ſtatutum fel. rec. Sixti IV. prædeceſſoris noſtri ſuper ea, quod a præfata Synodo innouatum eſt, illud præſentibus, ac ſi de verbo ad verbum eſſet inſertum, pro plene & ſufficienter expreſſo & inſerto habentes Apoſtolica authoritate tenore præſentium, confirmamus, & approbamus, atque vt deinceps efficacius a cunctis obſeruetur perpetuo ſtatuimus, & ordinamus, ac per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus nemo cuiuſcunque ordinis, gradus, conditionis, vel dignitatis exiſtat, in popularibus concionibus, vel vbicunque promiſcua virorum & mulierum multitudo conuenire ſolet, de huius controuerſiæ alterutra parte diſputare rationibus, vel doctorum authoritate aſſerendo propriam ſententiam, & contrarium refellendo, aut impugnando, vel de hac ipſa quæſtione, cuiuſui s pietatis, aut neceſſitatis prætextu vulgari ſermone ſcribere, vel dictare præſumat. Qui contra fecerit, ſuſpenſionis pœnam a diuinis abſque noua declaratione ipſo facto incurrat, ſi modo fuerit in ſacris conſtitutus & quocunq; præterea gradu, ſiue dignitate, vel adminiſtratione fungatur, illis omnibus ſit ipſo iure priuatus, & ad eadem vel ſimilia munera obtinenda perpetua inhabilitatis cenſura ipſo etiam facto ſit obnoxius, ſuper quibus niſi a Romano Pontifice pro tempore exiſtenti diſpenſari ſiue abſolui non poſſit. Et nihilominus alijs pœnis, ſi opus fuerit a proprio prælato pro delicti menſura infligendis ſubijciatur, prout ſubijcimus. Ceterum quamdiu per Apoſtolicam ſedem altera pars diffinita non fuerit, oppoſitaque ſententia condemnata, liceat viris doctis in publicis Academiæ diſputationibus ſiue generalium, aut prouincialium capitulorum, vel vbi alias interſunt, qui rem capere poſſunt, nec ſcandali vlla ſubeſt occaſio de illa quæſtione diſſerere, & argumentis vtramlibet partem, vel aſſerere, vel impugnare, dum tamen neutra, veluti erronea præiudicetur, ſeruenturq; illa omnia, quæ a dicto Sixto prædeceſſore noſtro ſtatuta ſunt quorum ſingula vt præfertur, etiam quantum ad alias pœnas duximus innouanda, & innouamus per præſentes.

SVMMARIVM.

1 *Conſtitutiones Concilij Prouincialis requirunt approbationem a Sede Apoſtolica antequam publicentur.*

Quid

2 *Quid ſit concilium Prouinciale, per quem conuocetur, ad quem finem, & quoties.*
3 *Quomodo & qui vocandi, & quam in eo vocem habeant.*
4 *Quo tempore, & loco, & de termino ad comparendum & recedendum.*
5 *Quando poteſtas ſtatuendi deuoluatur ad accedentes.*
6 *De excuſationibus non venientium, & quæ non admittantur.*
9 *Quomodo poſſint compelli, & de pœna contumacium.*
8 *An poſſit peti charitatiuum ſubſidium pro acceſſu.*
9 *De ordine illud celebrandi, & ſedendi.*
10 *Quis in eo præſidens, & iudices ſint & quomodo pronunciandum.*
11 *De quibus cauſis poſſit Concilium Prouinciale cognoſcere, quam iuriſdictionem habeat, & ſuper quos.*
12 *Ad quem ab eo appelletur, & quid ſi allegetur ſuſpectum.*
13 *De eius poteſtate in ſtatuendo & quid in eo præcipue agendum.*
14 *Quanto tempore Concilium Prouinciale durabit, & de illius publicatione.*
15 *Qui nam habeant poteſtatem abſoluendi a cenſuris per illud latis.*
16 *Eccleſiæ Archiepiſcopales & Epiſcopales Regni Neapol. quæ ſint & celebrent Concilium Prouinciale, & vbi de eis fiat mentio in corpore iuris.*

CONCILIVM PROVINCIALE.

PRAETER Summiſtas ſciendum eſt, quod hodie per conſtitutionem
1 Sixti V. † Concilia Prouincialia poſtquam fuerint celebrata, eorum ſtatuta tranſmittuntur ad Sanctiſs. D. N. Papam, & per Sacram Congregationem Dominorum Cardinalium deputatam pro interpretatione, & executione Concil. Trident. recognita, & approbata deinde publicantur. vt patet ex conſtitutione eiuſdem Sixti Romę publicata, die 23. Martii 1584. incip. Immenſa. Et quoniam de Concilio Prouinciali ergo Stephanus Quaranta tractatum edidi Neap. impreſſum de anno 1589. qui cum non facile reperiatur hic inferendum eſſe cenſui recognoſcendo, & addendo.

Inter cæteras ſolicitudines quæ Metropolitano incumbunt ea non minima reputatur conuocare, ſcilicet Conciliũ Prouinciale, de quo breuiter, vtiliter, & ordinate ſcripturus non nullas ponam quæſtiones ex ſacris canonibus variiſq; doctorib. ac locis nõ ſine maximo ſtudio, labore, atq; vigiliis elaboratas, & collectas ad inchoationem dicti Concilii, illiuſq; progreſſum atque tractatum, & ad præſtantiam Archiepiſcopi in eo pertinentes. Diui-
12 no igitur inuocato auxilio dicimus, † hanc concilii Prouincialis conuocationem ad Metropolitanum ſpectare capitul. ſi epiſcopus. capitul. ſi quis epiſcoporum capitul. quoniam capitul. propter. 18. diſt. capitul. ſicut olim. de accuſat. 1. de pœnis in c. ipſe namque eſt caput huius congregationis & propterea ad ipſum ſpectat eiuſdem conuocatio. Card. Alex. ſiue Præpoſi. in d. cap. ſi quis epiſcoporum, & concilium Prouinciale dicitur quia repræſentat eccleſiam Prouinciæ. Abb. in c. graue. in fi. de præben. & in d. c. ſicut, vbi etiã de triplici conciliorũ differentia poſt. gl. in ſum. 17. diſt. quorum etiam diffinitiones ponit Io. Paul. Lancel. lib. 1. inſtitut. iur. cano. in titu. de eccleſ. conſt. & declarat in 1a gloſ. vel appellatur, quia regulariter fit & congregatur in 2
prouincia authoritate Archiepiſcopi Metropolitani, qui omnibus epiſcopis præ-

Digitized by Google

prælatis,& clericis prouinciæ præeſſe dicitur Berò.in ca.1. de iud.& ſine authoritate Metropolitani non licet inferiorib.illud congregare Card. Alexa. notat in d.c.propter el 1. Sede tamẽ Metropolitana vacãte epiſcopi, prouinciæ ſe congregare poſſunt ad illud celebrandũ. Archid.& Gemin. in c.a. placuit,nu.2.& in d.c.propter,vbi Ioan.de Turrecrẽ.Card.S.Sixti,nume.8. ac Card. Alex.in c.de concilijs in 3.notab.& in d.c. placuit 18.d. Petrus de Mõte, Epiſcopus Brixien.in tract.monarchię conciliorũ,c.2.nu.9.Vgonius Epiſcopus Famaguſtanus in tract.quẽ inſcripſit de Concilijs Synod. Vgon. in præludii q.5.& in 3.part.fol.134 Henri.Botteus de ſynodo epiſc.p.1. nu.43.ad quem tamen finem,quoties,& quid ſit tractandum in eo,habetur in d.cap. propter c.quoniam 18.diſt.& c.ſicut.de accuſat.iuſta etiam cauſa illud conuocandi eſt,cum aliqua magna oritur dubitatio,quæ alias commode nõ poſſet diffiniri.Card.Alex.in cap.multis in 4.notab. 17.diſt.etiam poteſt conuocari pro corrigendo epiſcopo,prout in c.1.34.d.& quando immineret neceſſitas,poteſt congregari ante tempus ſtatutum.idem Card.in d.ca.de concilijs.Bott.in d.par.1.nu.54. ſed Archiepiſcopo non licet ante receptionem pallii illud conuocare,c.qd ſicut §.præterea.de elect. & ex his patet reſpõſio ſaltem remiſſiue ad primam quæſtionem, quę erat præmittenda,videlicet, quid illud ſit,per quem conuocetur,ad quem finem, & quoties,& de concilijs Prouincialibus vide,quod nouiſſime fuit decretum per Concil. Trident. ſeſſ.24.de refor.cap.2.

ADDITIO. (*Verba Conc.Trid.ſunt iſta videlicet.*) *Prouincialia Concilia ſicubi omiſſa ſunt, pro moderandis moribus, corrigendis exceſſibus, controuerſiis componendis, aliiſq; ex ſacris canonibus permiſſis renouentur. Quare Metropolitani per ſeipſos, ſeu illis legitime impeditis, Coepiſcopus antiquior intra annum ad minus a fine præſentis Concilij, & deinde quolibet ſaltem triennio poſt octauam Paſchæ Reſurrectionis Domini Noſtri Ieſu Chriſti, ſeu alio commodiori tempore pro more prouinciæ non prætermittat ſynodum in prouincia ſua cogere, quo epiſcopi omnes & alij qui iure, vel conſuetudine intereſſe debent, exceptis ijs, quib. cum imminenti periculo transfretandum eſſet, conuenire omnino teneantur Nec epiſcopi comprouinciales prætextu cuiuslibet conſuetudinis ad Metropolitanam Eccleſiam in poſterum accedere inuiti compellantur Itidem epiſcopi q nulli Archiepiſcopo ſubijciuntur, aliquem viciniorem Metropolitanum ſemel eligant, in cuius ſynodo Prouinciali cum alijs intereſſe debeant, & quæ ibi ordinata fuerint obſeruent, ac obſeruari faciant in reliquis omnibus eorum exemptio, & priuilegia ſalua, atq; integra maneant. Synodi quoq; diœceſanæ quotannis celebrentur ad quas exempti etiam omnes qui alias ceſſante exemptione intereſſe deberent, nec capitulis generalibus ſubduntur accedere teneantur, ratione tamen parochialium, aut aliarum ſæcularium eccleſiarum etiam annexarum debeant ii qui illarum curam gerunt, quicunq; illi ſint ſynodo intereſſe. Quod ſi in his tam Metropolitani quam epiſcopi, & alii ſuprascripti negligentes fuerint, pœnas ſacris canonib. ſancitas incurrant. hactenus verba Conc. Trid.*

Eſt autem Concilium Prouinciale conuentus epiſcoporũ coactus ab habente poteſtatẽ congregandi vocatis vncãdis de iure, vel conſuetudine. Na-

uar.

var.conſ.nu.3.de verb.ſignif.in antiquis. vbi etiam inquit, poſſe Conciliū Prouinciale congregari ad aliquas particulares cauſas in congregatione ipſius expreſſas, ex mente Innoc.in c.graue.nu.7.de præb. itidem ex verbis Cōcil. Trid.ſupra relatis colligitur hodie ceſſare poteſtatem Capituli Metropolitani Sede vacante illud celebrandi, ac ſuffraganeos conuocandi, licet ante ipſum Concilium. Trid.id poterat, vt per Pauin.in tract.de offic.& poteſt. c.ſede vac.par.1.q.7.ſub.nu.3.& Bott.de ſyno. par.1. num.43.

An autem electio ſemel facta Metropolitani ab epiſcopo exempto, vt ad eius ſynodum Prouincialem cōueniat, poſſit poſtea mutari. Reſp. quod nō, ſed ſemper in futurum ad illam accedere tenetur, eiuſque electio ligat ſucceſſores, & ita declarauit Sacra Congregatio.

3 Secundo quæro, † quomodo & qui vocandi. Reſp. Metropolitanum conuocare concilium ad ſtatutam diem per literas, & ſufficere vnicam citationem c.ſi epiſcopus, & ibi glo.27.diſt. Gemin.& Franc.in c.1. de pœnis in 6. & epiſcopi prouinciæ vocandi ſunt, & ire tenentur, vt in præall. iuribus habetur, ex quo text.in d.c.ſi epiſcopus.notat Card. Alex.quod ſuffraganei nō tenentur venire ad concilium Prouinciale, niſi a Metropolitano ſint vocati, in tantum quod ſi ſuffraganeus videret omnes alios epiſcopos conſuffraganeos ire ad concilium, ſi ipſe nō eſſet vocatus, non tenetur ire, niſi in præcedenti concilio fuiſſet deliberatum de futuro celebrando cum aſſignatione loci, & temporis, tunc qui fuiſſent præſentes, non forent neceſſario vlterius vocandi, vel niſi eſſent vocati per edictum generaliter Card. Iacobatius in tract.de concilio lib.2. art.4.q.5.fol.102. & ratio eſt, quia in ijs quibus eſt neceſſaria denunciatio, prout hic non ſufficit ſcientia, vbi vero ſola ſcientia eſt de ſubſtantia, non requiritur de neceſſitate denunciatio, & ita procedit reg. eum qui.de reg.iur.in 6.quæ poterit obſtare, vt ibi per Ioan. And.& Franc.formulam indictionis futuri Concilij Prouincialis, vide in fine Cōcil.Prouin. Mediolan.4.& in cerem.epiſc.lib.1.cap.fin.

Tertio quæro, quid de Abbatibus. Reſpon.quod abbates etiam interſunt Concilio Prouinciali.c.ex ore.de priuileg.c.vt Apoſtolicę, eod.tit.in 6.& an accedere teneantur, vide Gemin.& Card.S.Sixti, & Alex.in c. epiſcopus.18. diſt. Doct.in d.tract.par.2.ſub nu.4.

ADDITIO. Quando tamen habent populum, & membra non exempta, a quibus appellatur ad Archiepiſcopum clarum eſt quod tenentur accedere, vt in iuribus præalleg. & Abbates habentes populum, & territorium proprium, iuriſdictionemque epiſcopalem exercentes intra ambitum ipſius prouinciæ ad Concilium Prouinciale vocari debent, quemadmodum vocantur epiſcopi Comprouinciales, & poſſunt dici ſuffraganei, nam cum habeant iura epiſcopalia, ac proprium territorium, & celebrent de per ſe ſynodum diœceſanam, dicuntur ordinarij locorum, & appellationē ordinarij comprehenduntur. gloſſa notab. iuncto textu. in capitul. ordinarij. de offi. ord lib.6. quorum Abbatum multi ſunt in Regno Neap. qui obtinent plurima caſtra de quibus per Frec. in tract. de ſubfeud. ſub rub. de origine baronum capitul.3 numero.28 & iſti funguntur vice trium perſonarum ſ. Abbatis in monaſterio erga monachos, Prælati ſeu Antiſtitis erga populum, & domini iuriſdictionis, temporalis, ciuilis, ſeu mixtæ, ſi habent erga laicos

Digitized by Google

ga laicos, qui etiam omnibus prælatis inferioribus præferuntur arg. tex. in c. 1. de ætat. & qual. plene per Lancellot. Corrad alios cumulantem in templo omnium iudic. lib. 2 c. 7. num 18 quibus competere poſſunt non ſolum ea, quæ ſunt dignitatis, & iuriſdictionis epiſcopalis, verum etiam ea, quæ ſunt ordinis epiſcopalis de quibus in c. quamuis Coepiſcopis 68. d. in c. quanto. de conſuet. in c. aqua de conſec. eccl. vel altar. & in c. accedentibus. vbi Panor. de exceſ. prælat. præter tria videlicet, conferre ordines ſacros, conſecrare baſilicas, & altaria, & conficere chriſma. prout patet ex priuilegijs quibuſdam Abbatibus a Sede Apoſt. conceſſis. Inſuper iſti in Concilio ſedent poſt epiſcopos, vt per Petr. de Monte in trac. monarch. concil. q. 5 num. 4 & per Campeg. in trac. de autho Sac. Conc. c. 7 & tanquam locorum ordinarij in Conc. Prouinciali habent vocem deciſiuam, vt per Alph. Aluarez in ſpeculo iuris Pontificij & Cæſarei. c. 51. § 2. fol. 208. & tunc de eis in decretis debet fieri mentiō, vt obſeruatum fuit in ſynodo Prouinciali Sipontina, celebrata de menſe Ianuarij 1566. Manfredoniæ, attento proœmio tenoris ſequentis videlicet. Nos Ptolemęus Gallius S. R. E. tit. S. Pancratij presbyter Card. Comenſis, ac Dei, & Apoſtolicæ Sedis gratia Archiepiſcopus Sipontinus de conſilio, & aſſenſu Reuerendiſſ. D D. Epiſcoporum, Abbatum, & aliorum noſtræ prouinciæ Ordinariorum in Prouinciali Synodo Sipontina hæc ſtatuimus, & ſancimus, & infra. Ampliatur vt accedere teneantur etiam ſi in capite eſſent exempti, notat Gem. in d. c. vt Apoſtolicæ numer. 4 Secundo ampliatur in commendatarijs perpetuis conſtitutis in ſacris ordinibus habentibus proprium territorium, curam animarum, ac epiſcopalem iuriſdictionem ex adductis per Nau in conſ. 3. numer. 2. de fil. presb. & conſ. 5. de ſponſ. in antiq. limita vt non omnes Abbates ſeu commendatarij habeant vocem deciſiuam in Conc. Prouinciali, ſed illi tantum, qui habent iuriſdictionem epiſcopalem, & alia. vt ſupra, licet habeat inſignia epiſcopalia ſcilicet vſum mitræ, & baculi, ac aliorum Pontificalium ex priuilegio Apoſtolico cum habere vocem deciſiuam ſit etiam iuriſdictionis. Campeg. in d. trac. c. 7. & 15 Si tamen concilio prouinciali non placuerit, conſulenda erit Sacra congregatio.

An autem Abbates prædictis qualitatibus muniti habentes populum intra fines Prouinciæ exiſtentem, a quorum ſententijs immediate ad Sedem Apoſtolicam appellatur, & non ad Archiepiſcopum, teneantur ad concilium Prouinciale accedere, & videtur dicendum quod ſic, ſiquidem epiſcopi exempti a quorum ſententijs ad S. Pontificem appellatur, tenentur eligere aliquem vicinum Metropolitanum vigore decreti Concil. Trident. ſupra relati, ergo eo magis Abbates reſpectu populi exempti, tutius enim erit conſulere Sanctam Sedem Apoſtolicam, an ſcilicet mens Concil. Trident. fuerit dictos Abbates comprehendere.

Quarto quæro quid de capitulis eccleſiarum, *Reſp.* quod capitula cathedralium vocari debent, & admitti ad tractatum concilij, non autem ad decidendum, & poſſunt comparere per procuratores cap. fin. de his quæ fiunt a prælat. ſine conſ. cap. vbi Abb. num. 4. dicit, procedere etiam in negotijs non tangentibus capitula. Card. Zab. in d. cap. graue. q. 5. de præb. tenet ſemper vocandos eſſe ad cōcilium Prouinciale canonicos cathedralium pro tutiori,

Bott.

Bott. in dicto tract. par. 2. num. 42. habetque capitulum vocem conſultiuam, formulam literarum quibus capitula canonicorum cathedralium ad illud inuitantur, vide in fine voluminis actorum eccleſiæ Mediolanen. fol. 359.

ADDITIO. Si tempore celebrationis Concilij Prouincialis vacaret ſedes, capitulum cathedralis, ſeu Metropolitanæ ſuccedens in iuriſdictione eſt ordinarius iudex, & debet de neceſſitate vocari, & poteſt comparere per vicarium generalem cum ſpeciali mandato dandi vocem deciſiuam, cum ſit iuriſdictionis quæ tranſit in capitulum Sede Vacante, vt ſatis abunde fuit demonſtratum ſupra, & in verbo capitulum Sede vacante: ſi tamen concilio prouinciali non placuerit conſulenda erit Sacra congregatio. Notandum etiam eſt, quod Sacra congregatio cenſuit capitala Collegiatarum quaſi epiſcopalem iuriſdictionem habentia ad Synodum Prouincialem eſſe vocanda.

Quinto quæro quid de alijs, Reſp. quod ad Concilium prouinciale nedũ debent venire epiſcopi, verum etiam alij inferiores, qui ſe læſos eſſe exiſtimant, ſed epiſcopi veniunt vt diffinitores, iſti autem pro iuſtitia conſequenda d. c. dropter. vbi Card. Alex. in 1. notab. 18 diſt.

Sexto quæro, qui debeant omnino vocari, Reſp. quod de neceſſitate ad illud vocandi ſunt epiſcopi, & non alij. Innoc. Hoſt. & Zab. in d. cap. graue. de præb. Abb in diſputat. 1. num. 29. & ſequuntur communiter doctores, vt refert Card. Alex. in d. cap. propter. el primo.

ADDITIO. Intellige hoc non procedere quando in prouincia vltra epiſcopos adeſſent alij ordinarij locorum habentes epiſcopalem iuriſdictionem, vt dixi ſupra in addit. ad tertiam & 4. quæſtio. Item, vbi fuiſſet prouiſum de epiſcopo, qui nondum eſſet conſecratus, licet non dicatur epiſcopus ante conſecrationem. gloſ. in clem dignum de celebr. miſſ. & per plura citata a Feli. in c. eam te. de reſcrip Nau. in man confeſ. c. 27 ſub num 67 ſi tamen eſt electus, & confirmatus, & poſſeſſionem adeptus, poterit intereſſe concilio, & votare, arg. text in c tranſmiſſam. vbi gloſ. de elect & per ea quæ dicit Abb. in c. accedentibus de exceſſ. prælat. Campegi de Concil c. 15. eique & ſynodum conſecrato licebit ſuam ſynodum conuocare Bott. de Synod par. 1 & ideo erit de neceſſitate vocandus.

Septimo quæro. Quid ſi epiſcopus vocatus moritur, Reſpon. quod ſi citato epiſcopo, & eo mortuo, fuerit prouiſum de alio ante inchoatum Concilium, ex illa citatione non arctaretur ſucceſſor. Cardin. Iacob. in d. tract. de concil. lib. 1. art. 4 quæſt. 6.

Octauo quæro, quid ſi epiſcopus non reperitur in diœceſi, Reſp. quod epiſcopi? qui non ſunt in ſuis diœceſibus, ſed extra eas neceſſario non ſunt perſonaliter citandi ad Concilium Prouinciale. Card. Alex. in cap. peruenit. in 4. notab. 16. diſtin. verum in prouinciali Concilio Sanctæ Seuerinæ obſeruauimus, literas Metropolitani directas epiſcopo abſenti conſignari facere eius capitulo, vt tranſmittat, & proponere dictum ad valuas cathedralis, vbi tenetur reſidere, & domicilium reſidentiæ ſemper eſt principale. Felin. in cap. poſtulaſti. num. 1. de for. compet.

Nono

4 Nono quæro † de tempore & loco? Reſp. non debere concilium Prouinciale celebrari temporibus, quibus abſtinentiæ, ſeu contemplationi eſt vacandum, vt in quadrageſima, & in diebus, quibus inſiſtendum eſt celebrationi ſolennitatum præcipuarum. c. habeatur, vbi Card. Alex. in fin. 18. d. Bott. de ſynodo. par. 1. num. 56. & in congregationibus conciliorum debet haberi ratio, vt hi, qui vocati ſunt, non fatigentur propter diſcrimina itinerum, debent ergo fieri huiuſmodi congregationes, & conuentur in loco non multum remoto, immo porportionato reſpectu eorum, qui debent venire, etiam debet haberi ratio temporis, vt non in hyeme maxima fiant, cum in iſtis temporibus periculoſa ſit itineratio. Card. Alexand. in cap. quoniam. 18. diſtinct. Bott. in d. par. 1. num. 56.

Decimo quæro de termino ad veniendum. Reſp. quod vocati ad Conc. debent venire intra terminum, vel ſaltem ad terminum eis aſſignatum cap. placuit, & c. ſi epiſcopus 18. d. ſed quamdiu concilium non erit abſolutum, poterit epiſcopus moram purgare, & non punietur pœna canonica. Doct. in d. c. ſi epiſcopus Card. Iacob. in d. tract. lib. 2. art. 5. fol. 110.

Vndecimo quæro, quid ſi venit, & diſceſſit illicentiatus. Reſp. quod epiſcopus, qui venit ad concilium, & diſceſſit illicentiatus antequam ſynodus abſoluatur, debet excommunicari, & excommunicatus a ſynodo non poteſt abſolui per ſingulos prælatos ſynodi. ſed ab *ipſa* ſynodo tantum. c. ſi quis. 18. diſt. vbi Card Alex. notat paria eſſe non venire, & ante abſolutum concilium recedere. facit tex. in ca. certum. 11. q. 2. cap. 1. de iudic. in tantum, quod ſi vocatus ad concilium expectaſſet per plures dies alios abſentes, & poſtea etiam in die prorogata illicentiatus recederet, puniretur tanquam contumax, non expectato fine Concilij. Card. Iacob. in d. artic. 1. fol. 112. & 113. Syno. Vgo. in 4. par. fol. 144. & contumax dicitur ille, qui illicentiatus recedit. Dec. in cap. 1. de iudi. num. 43. in 2. lectu.

5 Duodecimo quæro, quid ſi non omnes venirent Reſp. † quod ſi Archiepiſcopus vocat ſubditos ad Concilium, & ipſi non veniunt in termino eis aſſignato, conuincuntur de negligentia, & poteſtas deuoluitur ad accedentes etiam numero pauciores Card. Iacob. in dict. tract. libro 6. artic. 7. fol. 275.

ADDITIO. Ex quo enim vocati venire noluerunt, alienos ſe feciſſe videntur. c. cum nobis. vbi Panor. numer. 3. de elect. & ſic abſurdum eſt eos in numero computare iux. gl in cle. quod circa. eod. tit. vnde faciunt, quod contumax reſideat in præſentibus, & in terminis noſtris aſſerit Petr. de Monte in prealleg. tract. de concilio. q. 6.

6 Decimo tertio quæro de excuſationibus non venientium. Reſp. quod epiſcopus, qui non poteſt intereſſe concilio, debet ſe excuſare per literas ſubſcriptas per eum, & excuſationis ſuæ rationem exprimere apud Metropolitanum, & non eſt neceſſe apud totum Concil. illam allegare. Card. Alexand. in d. cap. placuit, 18. d. quem ſequitur Card. Iacob in d. tract. libro 2. artic. 7. quæſt. 7. fol. 103. qualiter autem probabitur impedimentum, vide glo. in d. c. placuit.

Deci-

Digitized by Google

Decimo quarto quæro, quænam excuſatio requiratur, Reſp. non quamlibet neceſſitatem excuſare epiſcopum, vt non teneatur venire ad Concilium, ſed requiri grauem neceſſitatem, & tunc tenetur mittere nuncium ad recipiẽda ſtatuta edita in Concilio Prouinciali, c. epiſcopus. cum ſeq. & ibi Cardin. Alexand. ac etiam in c. peruenit. 18. diſt. vbi gloſ. in verbo, neceſſitatibus, ponit multa, quæ excuſant ne vocatus teneatur venire ad Concilium, & Camp. de conc. cap. 11. & formula literarum, quibus epiſcopi a Concilio Prouinciali abſentis excuſatio accipitur, reperiuntur impreſſa in fine voluminis actorum Eccleſiæ Mediolanenſ. fol. 359. de quibus excuſationum cauſis late Bott. de ſyno. par. 2. ſub num. 56.

Decimo quinto quæro, quid ſi epiſcopus ſubeſt duobus Metropolitanis prout dicit gloſ. in c. 1. in ver. veniendo. in fin. ne Sed. vac. & eodem tempore vocetur ab ambobus ad Concilium. Reſp. quod accedendo ad vnum poteſt mittere procuratorem ad alium.

ADDITIO. Similis gloſ. eſt in cap. & temporis, verſ. venire 16. q. 1. & arg. text. in cap. 2. de relig. dom: & vide Ciacialup. in tract. de vnion. artic. 8. numer. 11. & in Regno Neapol. extant aliqui epiſcopi, qui ſubſunt duobus Metropolitanis ratione duorum epiſcopatuum vnitorum, & inter alios eſt epiſcopus Campanienſis, & Satrianenſis, vniti, qui reſpectu primi ſubeſt Archiepiſcopo Salernitano, & reſpectu ſecundi recognoſcit in Metropolitanum Archiepiſcopum Compſanum. Et facit in ſimili, quod dicit gloſ. fin. in c. ex ore de priuileg. Imol. in cap. quod ſuper his. de maior. & obed. Bott. d. tract. par. 2. ſub num. 42.

Decimo ſexto quæro, Quid de vocato ad concilium a Metropolitano, ſi eodem tempore vocetur a Rege, ad quem potius accedere debeat, vide glo. in c. ſi epiſcopus. 18. diſt. & in c. cum parati de appellat. vbi Innoc. & Abb. Card. Iacob. in d. tract. lib. 1. art. 5. f. 117. Lancell. Conrad. in templ. omn. iud. lib. 1. c. 2. §. 3. num. 9. & Bertach. in tract. de epiſ. lib. 4. par. 1. q. 14. & Dec. in conſ. 72. Campeg. de conc. c. 11.

7 Decimo ſeptimo quæro,† An poſſint epiſcopi compelli, vt eueniant ceſſante impedimento, & quomodo. Reſp. quod ſicut poſſunt compelli ſubditi venire ad ſynodum epiſcopalem, ſic & compelli poſſunt epiſcopi, vt veniant ad concilium Prouinciale, Abb. in capitu. quod ſuper his, de maior. & obed. in 3. not.

Decimo octauo quæro, de pœna contumacium. Reſp. quod epiſcopus, qui impedimento canonico ceſſante non venit ad concilium, debet priuari communione aliorum epiſcoporum vſque ad futurum concilium, ſi fuerit contumax c. ſi quis epiſcoporum, & ibi Card. Alex. in 1. not. 18. diſt. faciunt etiam c. non oportet. c. peruenit, in fi. c. ſi quis autem c. placuit, & cap. ſi quis epiſcopus. diſt. eadem, vnde nõ erit talis epiſcopus prohibitus celebrare diuina officia, & recipere Sacramenta eccleſiaſtica, & communicare cum ceteris epiſcopis, & alijs, ſed tantum erit ſuſpenſus a communibus negotijs cum alijs epiſcopis, nec poterit interesse ſeruitio epiſcoporum, nec conſecrationi eorum, & alijs

& alijs communiter pertractandis cum Metropolitano, & epiſcopis. gloſ. in d. cap. placuit, & Card. Alex. in fine. Card. Iacob. in d. art. 5. in prin. fol. 111. ſubdens quod etiam poterit excommunicari excludendo a communione fidelium, & erit in electione Archiepiſcopi, quod ſane debet intelligi, vt ſi primo vocatus non venit, procedat prædicta pœna; ſi iterum & tertio monitus non venit, poterit excommunicari, nec punitur bis ex eodem delicto; ex multiplicato enim delicto contumaciæ augetur pœna, ideo & ſi vnica citatione monitus non venit, poterit priuari communione aliorum epiſcoporum, & iſta non eſt excommunicatio, vnde ad hanc pœnam inferendam ſufficit vnica monitio d. cap. ſi epiſcopus, ſi tamen poſtea tertio monitus adhuc perſiſtit in ſua contumacia, tunc poterit excommunicari, & pro hac diuerſitate facit, quia priuatio a communione, de qua in dictis iuribus, non eſt cenſura eccleſiaſtica, ſed pœna canonica, & ideo trina monitio in ea non requiritur, ſecus in excommunicatione, quæ eſt eccleſiaſtica cenſura c. quærenti, de verb. ſignific. & non poteſt niſi trina monitione præmiſſa proferri, cap. ſacro, de ſentent. excom. cap. 1. eod. tit. in 6. ad prædicta facit, in ſimili quod notat Io. And. in cap. 1. de exceſ. prælat. vbi dicit ad inferendam pœnam ſuſpentionis non requiri monitionem, quando profertur vt pœna, quando autem profertur vt cenſura, trina monitio debet præcedere, ita reſidet. Card. Alex. in d. c. ſi quis epiſcoporum, cuius dictis addo etiam vt ſi vocatus ad Concilium negligat venire, & non mittat, nec ſe excuſet, non ſtatim puniendus eſt tanquam contumax ſed prius debet admoneri, & requiri, & tandem citari ad videndum ſe declarari. cap. propter el. 1. 18 diſt. & ibi gloſ. Card. Iacob. in d. tract. lib. 1. artic. 4. prin. fol. 114. Campeg. de conc. cap. 13. facit id, quod dicit Innoc. in capit. cum olim in fin. de teſt. quod contumax in proceſſu iudicii citatur ad ſententiam, item in procedendo contra epiſcopos conſulerem ſeruandam eſſe conſtitutionem Alex. 3. relatam in cap. 2. de off. deleg. in 6.

18 Decimonono quæro, † an epiſcopus pro dicto acceſſu poſſit petere ſubſidium. Reſp. quod epiſcopus volens ire ad Concilium Prouinciale poteſt petere ab eccleſiis ſubiectis, vt conferant expenſas. Bellencinus Rotæ auditor in tract. de charitat. ſubſid. quæſt. 21. Card. Iacob. in dict. articulo 5. fol. 111. quod intellige quando epiſcopus eſſet pauper, qui non haberet ad faciendum expenſas, vt per eundem Card. Iacob. in dict. artic. 5. fol. 101. colum. 1. Rebuff. in tracta. concordat. in rubr. de public. concubinariis, § quia vero. quod charitatiuum ſubſidium, non exigendum eſt a pauperibus, & ille dicitur pauper clericus, qui ex redditibus non percipit vltra decentem victum ſuum. Bellenci. in d. tracta. quæſtio 30. & quando prælatus poſſit imponere charitatiuum ſubſidium vltra Bellenci. in dict. tract. vide Afflict. in conſtit. Regni. quam plurimum. nu. 2. Boer. deciſ. 133. cum tribus ſeq. & Petr. Duen. reg. 89. in verbo charitatiuum ſubſidium, & reg. 253 in verbo Epiſcopus, & quæ dicatur congrua clerici ſuſtentatio, vide Menoch. de arbit. iud. cent. 6. caſu 520. num. 10.

Vigeſimo quæro quid de Archiepiſcopo. Reſp. quod Archiepiſcopus non debet petere aliquid a prælatis venientibus ad Concilium, alias teneretur in quadruplum c. quoniam. 18. diſt. qui text. loquitur, quando Archiepiſcopus peteret, ſi tamen ipſo non petente aliquis de ſuffraganeis epiſcopis aliquid

Digitized by Google

diret, de ibi contentis non incurret in pœnam quadrupli Archiepiſcopus, cum hanc pœnalem non debeamus extendere ad caſum non expreſſum, peccaret tamen cum abſtinere debeat a muneribus ſecundum Card. Alex. in d. c. quoniam. vbi tenet, quod ex ſola petitione incurrit in dictam pœnam de rigore iuris, ſed de æquitate non, ſi non obtineat, & tunc authoritate maioris poteſt compelli ad ſoluendum de proprijs bonis, & non eccleſiæ, & ſolutio debet fieri epiſcopo, quando agitur de reſtitutione rei petitæ, pœna autẽ applicabitur eccleſiæ cui facta eſt iniuria, munuſcula autem ſeu xenia non debet ille quærere, nec ea ſponte oblata reſpuere. cap. de eulogijs. 18. d. & ibi Card. Alex.

9 Vigeſimoprimo quæro † de ordine ad concilium Prouinciale celebrandum, vide Pontificale Romanum ſub titulo de ordine ad Concilium prouinciale celebrandum, & nouiſſime ceremo. epiſc. lib. 1. cap. 22.

Vigeſimoſecundo quæro de ordine in ſedendo. Reſp. quod epiſcopi, ſecundum ordinationis ſuæ tempus, ſiue ad conferendum, ſiue ad ſubſcribendum loca tenere debent. c. fin. 17. d. conſeruato Metropolitani primatu. c. placuit. 18. diſt. dicit tamen gl. in c. per tuas, de maior. & obed. eſſe ibi argumentum pro exemptis epiſcopis, vt in ſynodo ſedeant in meliori loco, ſed an præferantur non exemptis, primo promotis, vide Abb. ibidem. ſi vero epiſcopus teneret locum Metropolitani, licet ſit poſterius ordinatus, præponitur alijs gl. in d. c. fin. de Abbatibus; an debeant præcedere canonicos tract. Fel. in c. paſtoralis, num. 9. de off. deleg. Card. Iacob. in d. lib. 1. art. 8. fol. 72. Synod. fol. 88. vbi poſt Gemin. & Card. Alex. in d. cap. fin. 17. d. tenet, quod clerici ſæculares regularibus regulariter ſemper præferendi ſint; quomodo autem ſe habere debeant in concilio reſidentes, vide cap. in loco benedictionis, 5. quæſt. 4.

ADDITIO. In ſeſſione vero, & ordine proferendi vota inter epiſcopos, dignitates, Canonicos, Abbates, commendatarios, procuratores, & ceteros, attenditur hodie nouiſſima diſpoſitio, quæ habetur in d. ceremo. epiſc. lib. 1. capitulo fin. & eod. lib. capit. 3. habetur, epiſcopos in congregationibus concilij prouincialis coram Archiepiſcopo, vti poſſe Rochetto diſcooperto cum mozzetta.

Quidnam Archiepiſcopus ſiue titularis, ſiue alias prouiſus, ac translatus ad eccleſiam ſuffraganeam, an in Synodo Prouinciali ſedere debeat immediate poſt Metropolitanum ratione Archiepiſcopalis dignitatis qua functus eſt, & ſic præcedere debeat alios epiſcopos antiquiores. Reſpon. quod ſic. arg. text. in l. 1. ff. de albo ſcrib. & rub. C. vt dignitat. ordo ſeruetur lib. 12. & hoc in memoriam priſtinæ dignitatis, & honoris, quem geſſit, ratione cuius retinet iura reuerentialia, ad quod faciunt ea quæ cumulat. Felin. in c. quæ in eccleſiarum, num. 8. de conſt. eſt & alia ratio, quia Archiepiſcopus translatus ad eccleſiam ſuffraganeam ceſſit loco, & non dignitati arg. tex. in c. 1. de ordi. ab epiſc. qui renun. epiſcopat. & in c. poſt translationem, de renunc.

10 Vigeſimotertio quæro † quis in eo eſt præſidens. Reſp. quod Archiepiſcopus in Concilio prouinciali eſt præſidens. d. cap. placuit. gloſ. in cap. paſtoralis in verbo, exceptis. de off. ord. & eſt caput concilij. Abb. in c. graue, nu. 8. & Inno. num. 10. de præben. Card. Alex. in capit. ſi quis epiſcoporum. 18. diſt.

diſtin. qui omnibus epiſcopis, prælatis, & clericis prouinciæ præeſſe dicitur, Bero. in capit. 1. de iud. & authoritate Archiepiſcopi celebratur, Bonifac. de Vitalinis in clem. 1. num. 45. de ſent. excomm.

Vigeſimoquarto quæro, quinam iudices ſint. Reſp. nedum Archiepiſcopum, ſed etiam alios epiſcopos eſſe coniudices. cap. 1. vbi Abb. in primo notab. & Marian. Socin. in 2. notab. de libell. oblatio. gl. in ſum. 9. quæſt. 8. ſine quorum conſenſu non iudicat Archiepiſcopus, Abb. in cap. 1. nu. 14. de iudic. Card. Iacob. in d. tract. lib. 5. art. 11. fol. 292. Syno. Vgo. in 3. par. f. 108. col. 3. Metropolitanus ergo eſt coniudex, licet tanquam maior ſedeat. Card. Alex. 3. quæſt. 8. in ſum. epiſcopi congregati non dicuntur eſſe ibi vt ſinguli, ſed vt collegium. capitulo 1. 34. diſtin. Ancha. & Felin. in cap. ſicut olim, de accuſ. Henr. Bott. de ſyno. par. 1. numero 48. & totum concilium eſt iudex, non autem ſingulares. Abb. in capit. non poteſt. numero 18. de ſentent. & re iudic. in ſynodo verò epiſcopi vnus eſt iudex, & lata eſt differentia inter iſtam, & vt per Bott. in d. tract. par. 1. ſub num. 42. ſicuti non eſt bona ſimilitudo arguere de concilio prouinciali ad Generale, Card. Iacob. de concil. lib. 6. art. 2. fol. 345.

Vigeſimoquinto quæro, quis eſt principalis iudex. Reſp. quod Archiepiſcopus eſt iudex principalis. capit. 1. 34. diſt. & ipſe habet principaliter iudicare de conſilio aliorum epiſcoporum. Card. Alex. in cap. de eo 50. diſt. Archiepiſcopus enim præſidens cum epiſcopis ſuffraganeis in concilio Prouinciali habet iuriſdictionem ordinariam, d. c. ſicut olim; ſuffraganei epiſcopi in concilio exiſtentes in cognoſcendo ſunt coniudices, in diffiniendo, vt aſſeſſores, Card. Alex. in cap. propter, el 1. 18. diſt. Imo. in cap. graue, de præb. Bott. de ſyno. par. 1. nume. 33. & par. 2. nume. 48. Syno. Vgon. cap. 9. ſed ſiue ſint iudices, ſiue aſſeſſores, non valet quod fit, eis non vocatis Innoc. & Hoſtien. in d. c. graue. nam ſi Archiepiſcopus vult ſtatuere vniuerſaliter in tota prouincia, requiritur conſenſus ſuffraganeorum d. c. ſicut olim, de accuſat. cum ſimilibus. Eorum enim qui participes ſunt officij, debet attendi conſenſus, Abb. in cap. cum olim, nu. 4. de arbit. & tunc ligat ſubditos totius prouinciæ, aliter vero comprehenderet ſubditos diœceſis ſuæ tantum. cap. Romana, & ibi gloſ. in vertic. ſententiæ, de ſentent. excommunicat. in 6. Item quando vult ſtatuere vniuerſaliter in prouincia vltra conſenſum ſuffraganeorum, requiritur etiam conſenſus ſubditorum ſuffraganeorum, ſi ſtatutum concernit eorum præiudicium, vnde ſi faceret ſtatutum Archiepiſcopus, quod poſſit cognoſcere de cauſis ſubditorum ſuffraganeorum, & ad ſuam diœceſim illos trahere, tale ſtatutum non valeret in præiudicium ſubditorum ſuffraganeorum, niſi conſentirent Card. Alex. 18. diſt. in ſum. Feli. in cap. paſtoralis, nu. 7. de offic. ord. Lancel. Cortad. in templo omn. iud. lib. 2. cap. 4. num. 22.

Vigeſimoſexto quæro, quomodo ſit pronunciandum. Reſp. quod Archiepiſcopus tanquam caput de conſenſu, & conſilio ſuffraganeorũ, vel maioris partis pronunciare debet. Ioan. Andr. poſt Hoſt. in c. 1. de libel. oblat. idem Card. Hoſt. & Zabar. in cap. graue, de præb. nu. 6. vbi Imo. num. 19. & hanc eſſe veritatem dicit idem Imo. in d. c. 1. in vltimo not. & ſub nu. 21. Card. Iacob. in d. tract. lib. 5. art. 8. fol. 288. & faciunt c. ſane 65. diſt. c. nec epiſcopi. de temp. ord. c. ſicut, de accuſ. & ſic in praxi obſeruari patet ex principijs non-

nullorum conciliorum prouincialium,quæ ſunt impreſſa, videlicet Medio-lan.Conſent. Neap.Tranen.& aliorum.

Vigeſimoſeptimo quæro,de modo in ſtatuendo.Reſp. quòd Abb.in cap. 1.de pac. notat modum, & practicam condendi legem in concilio prouinciali, nam vnus de concilio facit propoſitionem, & reliqui ſi eis placet, ſtatuunt illam confirmando,vel reſtringendo,ſeu ampliando.

Vigeſimooctauo quæro, an alij præter epiſcopos in d.concilio ſint vocales. Reſp. quod in concilio prouinciali Metropolitano multo plus quā alijs eſt tribuendum, nam ipſe poteſt eligere ſelectiſſimos quoſque ſacerdotes,vt præter epiſcopos habeant in concilio vocem conſultiuam, & deciſiuam, vt late demonſtrat Doct.Michael Thomaſius Hiſpanus, in diſputatione de ratione habendi concilia prouincialia.Rom.impreſſa anno 1565. a fol.81.vſque ad 99.

ADDITIO. Intellige, vt ſi ipſi concilio placuerit poterunt habere vocem deciſiuam,vt fuit determinatum per Greg.XIII. in reſponſione ad quintam difficultatem propoſitam a concilio Prouinciali Rothomagenſi, quæ eſt impreſſa in dicto concilio imò requiritur conſenſus omnium ſuorum ſuffraganeorum,nec ſufficit maior pars: faciunt dicta per Campeg. in tracta. de conc. c.6. ſecus tamen eſt in voce conſultiua tantum, quia nullum affertur præiudicium habentibus deciſiuam ſaltem, vbi deeſt copia epiſcoporum, vt cum maturiori iudicio procedatur. Abb in 1.q. ſub numer.29 de aliis non epiſcopis habentibus vocem deciſiuam, dixi ſup.q.34. & 6 ſuffraganeus legitime impeditus poteſt conſtituere procuratorem vnum ex ſuffraganeis,cum ſpeciali mandato ad decidendum, tenet Nauar.conſil.3 de off deleg. in antiquis & conſ.7 de maior. & obed. in nouiſ. quod mihi non placet, nam pro danda voce in omnibus actibus concilii requiritur præſentia, intelligentia aliorum iudicum, & facti diſcuſſio,ex quibus mouetur ad determinandum, & non poteſt pendere ab alieno arbitrio cum ſit electa induſtria perſonæ ad determinandum vna cum aliis,niſi dicamus poſſe conſtituere procuratorem ad præſentandum votum in ſcriptis redactum per ipſum epiſcopum impeditum accedere ſuper aliquo particulari negotio de eo inſtructo, accedente voluntate concilii Prouincialis.

Vigeſimonono quæro,quid ſi Metropolitanus a maiori parte in iudicando,vel ſtatuēdo diſſentit. Reſp.ꝙ Metropolitano diſcrepante prçualet Prouincialis concilij ſententia ſentētię Archiepiſcopi,dicit Card. Iacob.de concil.lib.6.art.2.f.329 Henri.Bott. de ſynod.par.3.num.137. nam concilium Prouinciale reputatur vt collegium Anchar.& Felin.cap.ſicut olim,de accuſat.& in agēdis de collegio ſi diſcordāt ſtatur maiori parti.c.ſane,& ibi Cardin.Alex.65.d.gl.in c.ſi Archiepiſcopus,de temp.ord.Naua. in cōſ.1.de his quæ fiunt a maio.par.c.in antiq. ſtandum eſt in diſpoſitionib. concilii iudicio plurimorum Abb. in c.de pact.& in c.in ſingulis,nu.5. de ſtatu mon.& ideo concilij Prouincialis iudiciū integrum dicitur, quia plurimorū a ſententiis comprobatur clem. 1.de ſent.excom.vbi Bonif.de Vitali.in 10.nota. num.45.dicit,quod ſtabilius & firmius eſt ſtatutum per conciliū Prouincia-

le

le, quam per ſententiam præſulis prouinciæ, ſicut eſt Archiepiſcopus, licet authoritate Archiepiſcopi celebretur. Item diſpoſitio ſynodalis dicitur quæ fit a maiori parte. Abb. in c. non poteſt. ſub nu. 16. de ſent. & re iud. denique Metropolitani ſuffragium non poteſt niſi vim vnius habere. Doctor Thomaſius in dicta diſputatione, fol. 89. & ſi non præualeret maioris partis ſententia, poſſet Archiepiſcopus ſolus decernere ſine conſenſu ſuffraganeorum contra prædicta in ſuperioribus quæſtionibus 24. 25. & 26. non obſtat c. ſi quis epiſcopus cum ſeq. 6. q. 4. quia ſpeciale eſt in condemnatione, vel abſolutione epiſcopi, vt ibi dicit gl. & in c. epiſcopus 65. diſt.

a *ADDITIO. Adde text. in c. extra conſcientiam. 64. diſt. & in c. prudentiam. de off. deleg. Afflict. dec. 1. & ibi Vrſill. in annot. limita. vt opinio ſingularis præualeat communi, quando ratione fortiori nititur, per text. in c. Cappellanus, & ibi Panor. num. 3. ab omnibus receptus. de ferijs. Felin in c. 1. ſub num. 54. de conſtit. Petr. de monte in tract. monarch conc. q. 7. Nauar. conſ. 17. nu. 8. de priuileg. in antiq.*

Trigeſimo quæro. Quid ſi Archiepiſcopus non vult pronunciare ſecundum vota maioris partis. Reſpon. tunc puto eſſe recurrendum ad ſummum Pontificem, per ea quæ dicit gl. in c. ſane. 65. diſt. in vlt. dicto, & in cap. fi. in verb. iudi 63. diſtinct.

Trigeſimo primo quæro, quid ſi ſententiauerit Archiepiſcopus ſecundum voluntatem minoris partis, dicit Abbas in cap. nec epiſcopi, de tempor. ordin. quod vitiabitur factum, & facit id quod in ſimili dicit gl. not. in c. 2. in ver. dum conſilio. de corpore vitiat.

22 Trigeſimo ſecundo quæro, † de quibus cauſis cognoſcere poſſit concilium prouinciale, quam iuriſdictionem habeat, & ſuper quos. Reſp. quod concilium Prouinciale cognoſcit de omnibus cauſis eccleſiaſticis totius Prouinciæ. c. propter, & ibi Gemin. notat. 18. diſt. & habet iuriſdictionem ſuper omnes de prouincia. Abb. in c. graue. num. 4. de præben. & cognoſcit, & examinat delicta non ſolum ſuffraganeorum, ſed etiam ſubditorum ſuorum d. c. graue. capit. ſicut olim, vbi Hoſtien. de accuſat. & d. cap. propter. Philip. Franc. in c. fi. de cenſi. in 6. Lancell. Corrad. in templ. omn. iud. lib. 2. c. 6. num. 2. & habet iuriſdictionem ordinariam. Card. Alex. in ca. experientiæ, 11. q. 1. & 3. q. 8. in ſum. Bero. in c. 1. numer. 125. de iud. & cognoſcit de omnibus cauſis nedum per appellationem, ſed etiam per ſimplicem querelam Card. Alex. in c. de concilijs. 18. diſt. & in rub. de appell. num. 36. & in c. cum ſpeciali, nu. 27. eod. tit. quem ſequitur Card. Iacob. in d. tract. lib. 5. ar. 11. fol. 289. Lancel. Cor. in d. templo lib. 2. c. num. 20. & debent audiri querelæ omnium læſorum d. c. propter. & ſecundum Innoc. quem ſequuntur Io. Andr. Imol. Card. Zab. in d. c. graue. Abb. in c. 1. num. 15. de iudi. & Card. Alex. in d. c. de concilijs. 48. diſt. etiam non citati tenentur reſpondere de querelis ciuilibus, ac ſi citati eſſent, de criminalibus autem non niſi ſint citati, & expoſita crimina ſuper quibus accuſantur: habent tamen ius reuocandi domum accuſati, ſi pro ſpecialibus negotijs fiat concilium, & putatur quod reſpondeant pro alijs. argum. c. fin. de fo. comp. alias ſecus ſi indiſtincte fiat

 conci-

concilium pro omnibus negotijs emergentibus etiam competit ius reuocandi demum; ſi concilium ſit de longinquo, niſi in caſibus, qui de ſui natura tractantur in concilio; ſecundum Card. Zab. in d. c. graue Bott. de ſyno. par. 3. in prin. nu. 41. & 42. Card. Iacob. in d. lib. 7. ar. 8. fol. 289. Synod. Vgo. in prælud. c. 10. in hac. fol. 10. & in 3. part. fol. 108. col. 1. in fine. epiſcopi in Prouinciali concilio congregati loco ordinarii ſunt in omnibus cauſis clericorum, quæ ad concilium referuntur, ad illum autem qui præeſt diffinitio pertinet de conſilio & aſſenſu aliorum epiſcoporum omnium; vel maioris partis Hoſt. in d. c. graue, & dixi ſupra q. 26. Concilium inſuper prouinciale habet poteſtatem excommunicandi epiſcopos illius prouinciæ. Abb. in c. 1. nu. 5. de iud. vbi Bero. nu. 67. & Prælatos ex proprio delicto poteſt ſuſpendere, epiſcopum tamen deponere non poteſt: Abb. in d. c. graue, nu. 4. de præben. quia depoſitio epiſcoporum ſoli Papæ eſt reſeruata; Abb. in c. paſtoralis, in princ. de off. ord. Felan c. 1. nu. 25. de iud. dicit tamen Abb. in c. 2. nu. 3. de accuſat. quod Archiepiſcopus cum ſuis ſuffraganeis poteſt audire cauſam, ſed non diffinire, idem dicit Anchar. in d. c. graue, num. 18. & Imol. ſub
b num. 18. ſolum .n. interdicitur concilio poteſtas b deponendi epiſcopos, Abb. in c. 1. de iudi. ſed circa hoc vide, quod fuit decretũ per Conc. Trid. ſeſſ. 24. de refor. generali, c. 5. & de reſeruatis Sedi Apoſtolicæ vide notab gl. in c. quod tranſlationem, de off. leg. & in cle. quia contingit, de relig. dom. & enumerat Card. S. Sixti. in c. huic ſedi 17. diſt. & Pauin. de viſi. par. 1. q. 10. Habes ergo quod Concilium Prouinciale poteſt cognoſcere de cauſis quæ vertuntur inter epiſcopos, & clericos, item poteſt cognoſcere de omnibus cauſis clericorum, dummodo factum ſit notorium, vel ſi res non patiatur dilationem, vel in breui poſſit liquidari, ipſe tamen Archiepiſcopus qui præeſt Concilio, vel qui habet poteſtatem diffiniendi, debet hoc facere de conſilio, & aſſenſu aliorum de Concilio vel maioris partis, c. nec epiſcopi. de tempor. ordin. & c. ſicut, de accuſat. Card. Iacob. in d. lib. 6. ar. 8. fol. 288. in quo Concilio debet etiam tractari de corrigendis exceſſib. & moribus reformandis, præſertim in clero d. c. ſicut. & c. propter 18. diſt. & ex non celebratione conciliorum ſequitur inconueniens, quod multa remanent incorrecta de his quæ concernunt eccleſiaſticum ſtatum c. peruenit. 18. diſt. & debet fieri inquiſitio ſummaria propter breuitatem temporis, de his quæ ſunt notoria, vel quæ confitentur per delinquentes, vel de quibus ſtatim fides poteſt haberi. de dubiis vero delictis non eſt inquirendum, ſed ſunt omittenda. Hoſt. & Zab. in d. c. graue. ſub nu. 4. & ibi Imol. ſub. num. 19. Bott. de ſyno. par. 3. ſub num. 45. debet etiam fieri generalis inquiſitio de malis, ſed contra certam perſonam non debet fieri, fama non præcedente ſecundum Abb. in d. c. graue. num 9.

ADDITIO. An Concilium Prouinciale poſſit capere informationem, aut formare proceſſum contra aliquem epiſcopum ſuſpectum, aut accuſatum ibi de cauſis grauioribus ad effectum tranſmittendi probationes, & proceſſum ad Romanum Pontificem. Reſp. quod hodie de iure nouo non ſolum depoſitio epiſcoporum eſt reſeruata Papæ, ſed etiam omnimoda cognitio, & examinatio cauſa depoſitione digna, ita quod inferiori a Papa hoc denegetur, prout habe-

habetur in præallegato Conc. Trid. ſeſ. 24. de ref. c. 5. per quod Capitulum criminis hæreſeos, & alia crimina maiora depoſitione, & priuatione digna exequantur quo ad hoc. Nauar. conſ. 1. de for. compet. in antiq. amplia etiam ſi talis formatio proceſſus fieret ad finem remittendi cauſam inſtructiorem ad Papam. gl. in c. inquiſitores. de hæret. in 6. limita de mandato expreſſo Summi Pontificis iuxta conditiones in d. c. 5. deſcriptas, per quod etiam permittitur, vt minores criminales cauſæ epiſcoporum in Concilio tantum Prouinciali cognoſcantur & terminentur, vel deputandis per Concilium Prouinciale. Hinc quæro, num deputandi per Concilium ad terminandas illas cauſas debeant eſſe epiſcopi, & an abſoluto Concilio poſſint in illis cauſis procedere. Reſp. videtur dicendum non eſſe neceſſe, vt ſint epiſcopi, quia illa facultas eſt generalis, & eorum iuriſdictio non expirat ſi prius, id eſt ante Concilij abſolutionem cœperint cognoſcere, prout in ſimili notatur in c. relatum, & c. gratum de offic. deleg. deceret tamen vt eſſent epiſcopi.

Trigeſimotertio quæro, an cognoſcat de Metropolitano. Reſpon. quod Concilium Prouinciale non iudicat Archiepiſcopum c. graue. de præb. ſed tamen poteſt ex charitate reprehendere gl. in c. ſi autem, & ibi Card. Alex 9. q. 3. negligentiam vero Metropolitani circa iuſtitiam miniſtrandam ſupplere poteſt concilium prouinciale c. ſi Metropolitanus. & ibi Card. Alex. 6. q. 4. poteſt cognoſcere de cauſis appellationum interpoſitarum a Metropolitano. gl. in c. multis. in verbo ad maiorem 17. diſt. in c. omnis oppreſſus 2. q. 6. vide Roma. conſ. 521. Syno. Vgo. in prælud. c. 10. poteſt etiam cognoſcere de cauſis ad eccleſiam ipſius Metropolitani ſpectantibus gl. in d. c. ſicut. de perſona autem & ſtatu ipſius Archiepiſcopi prouinciale Concilium non cognoſcit ad effectum iudicandi, ſed admonendi ipſum Archiepiſcopum, vt ſe corrigat, & ſi obſtinatus ſe corrigere nollet ad effectum denunciandi ſummo Rom. Pontifici, d. c. graue. de præb. Card. Alex. in c. ſi clericus. 12. q. 1. non tamen poteſt ſe intromittere ad effectum iudicandi de eo, vt notat gl. in d. c. ſicut, per ea quæ habentur in c. cum inferior. de maio. & obed. & in c. inferior. 21. diſt. & ibi gl. & in c. 1. de ſuprema ita diſtinguit Bellamer. in d. c. ſicut. ſub num. 11. vbi Card. Alex. 2. q. 8. & ratio eſt, quia ipſe præeſt concilio, & ideo ab ipſo concilio tanquam inferiori non debet iudicari, Imol. in d. c. graue. num. 10.

ADDITIO. Hinc ſequitur non poſſe Archiepiſcopum excommunicari a concilio Prouinciali contra opinionem, quam tenet Nauar. in conſ. 7. de off. ord. in antiq. nam contradicit textui in d. c. graue [illegible] & iuribus præalleg. quæ ab ipſo non citantur.

12 Trigeſimoquarto quæro, an ab eo poſſit appellari, & ad quem. Reſp. quod a concilio Prouinciali appellatur ad Papam. c. ſicut excellentiam. 25. q. 4. Card. Alex. in rubr. de appellat. num. 4. Felin. c. 1. num. 6. de iudi. Bellam. & Card. Alex. in d. c. multis. & Synod. Vgo. in prælud. q. 10. Nauar. conſ. 3. de appell. in antiq.

Trigeſimoquinto quæro, an totum concilium Prouinciale poſſit allegari ſuſpectum, & an ſi Metropolitanus non eſt ſuſpectus poſſit recuſari pro-

Digitized by Google

pter epiſcopos ſuſpectos, & quid ſi tantum Metropolitanus eſt ſuſpectus, vel aliqui de concilio, vide Abb. in c. ſi quis contra clericum. ſub num. 1. de foro compet. & in c. 2. ſub nu. 14. de iud. & ibi Dec. num. 96 in 1. & 3. lectura. Feli. nu. 6. Ripa nu. 40. Card. Alex. in c. quia ſuſpecti. 6. q. 5. & in rubr. de appel. col. 12. & in cap. cum ſpeciali. eod. tit. Card. Iacob. in d. tract. lib. 5. art. 10. fol. 291. Boer. deciſ. 269. Capic. deciſ. 138. Menoch. in tract. de arbit. iud. lib. 2. cent. 4. caſu 459. Synod. Vgo. fol. 108. colum. 3. communis tamen eſt opinio, totam ſynodum poſſe recuſari. Card. Alex. in d. c. cum ſpeciali. & Dec. in d. c. 1. num. 65. in 1. lect. & ſuſpectus non debet intereſſe quando votatur, etiam ſi non det votum ſuum. Capic. in d. deciſ. nu. 5. Caraui. in ritu magnæ curiæ Vic. 265. ſuſpicionum vero cauſæ multæ reperiuntur in iure expreſſæ & approbatæ, & minor cauſa repellit tam iudicem, quam teſtem gloſ. in c. accedens vt lit. non conteſt. Dec. in d. c. 1. de iudi. nu. 22. Septuaginta quatuor poſt Specula. refert Card. Alex in c. poſtremo, de appell. vbi Philip. Franc. 40. reaſſumit tractando etiam de perſonis quæ recuſari poſſunt. Abb. remiſſiue in d. c. ſi quis contra clericum, nu. 24. Maran. alias 40. refert. in ſpeculo par. vlt. a nu. 25. vſque 68. Multæ tamen cauſæ poſſent obuenire, quæ iuſtiores eſſent, quam in iure expreſſæ, & relinquuntur arbitrio iudicis, qui ſi male arbitratur, & appellari poteſt, Io. Andr. in d. c. cum ſpeciali, col. 3. Anchar. nu. 13. Abb. num. 8. & cæteri ſequuntur in d. tit. de appell.

ADDITIO. De qua communi teſtatur etiam Nauar. conſ. 1. de appellat. in antiq. & an totum concilium Prouinciale ſuſpectum dici poſſet, vbi ſolum illius caput eſſet ſuſpectum, ex allegatis per Crauet. in tract. de antiquit. temp. p. 1. num. 80. & per Menoc. loco cit. num. 19. poſſet tamen ſecundum eum in hoc fieri diſtinctio, prout etiam colligitur ex mente Ripæ. in c. 1. numer. 41. in fine de iudic. ſcilicet quod aut caput concilij amoueri non poteſt, quin totum concilium amoueatur, & tunc ſi caput eſt ſuſpectum, totum concilium redditur ſuſpectum cum ab eo pendeat ipſoque amoto non detur concilium. Aut vero caput concilij amoueri poteſt, concilio ipſo ſubſiſtente, & valente ſine eodem cauſam illam cognoſcere, & tunc ſolum caput eſſet remouendum, illius loco alter ſubrogari, qui illius perſonam ſuſtineat.

23 Trigeſimoſexto quæro de poteſtate in ſtatuendo. Reſp. Concilia prouincialia neque diffiniendi, neque generaliter conſtituendi, vim aliquam habere, ſed tantum curandi, vt id ſeruetur, quod alias ſtatutum eſt, & quod generaliter ſeu ſpecialiter obſeruari præceptum eſt 18. diſt. in ſumm. c. ſicut olim, de accuſ. Io. Paul. Lancel. in lib. 1. inſtitu. iuris cano. in tit. de eccleſ. conſtit. §. Prouincialis. & diſpoſitiones quæ fiunt in concilio Prouinciali, debent eſſe canonicæ, & iuſtæ. Canonicæ quantum ad cauſam, & iuſtæ quantum ad ordinem, notat Card. Alex. in c. multis. 17. diſt. & poteſt facere ſtatuta. clem. 1. de ſenten. excom. Anchar. & Felin. in d. c. ſicut olim. quæ non debent eſſe in præiudicium aliorum inferiorū. c. veſtra. de locat. & conduct. neq; contra ius canonicū. c. inſtitutionis. 2. q. 2. c. quod ſuper. de maior. & obed. vbi Feli. notabiliter examinat, poteſt tamen ſtatuendo adiuuare ius commune. ſ. apponendo pœnam, vbi ius non imponit, vel grauando pœnā a iure impoſitam. c. innotuit, & ibi Abb. & Anchar. de eo qui fur. ord. ſuſcep. c. 2. de conſtit. in

6. glo.

6. gloſ. in clem. ne Romani, in verbo, tolli, de elect. Abba. in c. cum dilectus, num. 10. de conſuetu. & in cap. a nobis, el 1. nu. 2. de ſent. excomm. Gemin. Card. Alexan. & ceteri doct. 18. d. in ſum. vbi dicit idem Card. non valere ſtatutum, quod non poſſit a ſententia appellari, de quibus concluſionibus lattiſſime per Henr. tract. de ſyno. par. 3. art. 1. ac reaſſumit Duen. in reg. 249. cum ſeq. Lancel. Corrad. in templ. omn. iud. lib. 2. cap. 5. §. 3. nu. 55. & ſtatuta concilii Prouincialis ligant etiam ſubditos epiſcopi ſuffraganei abſentis. Card. Alex. in c. epiſcopus ſynodum. 18. d. & laici ligantur ſtatutis Archiepiſcopi factis in ſynodo Prouinciali in materia ſpirituali. c. fin. 18. d. vbi Doct. Bott. de ſyno. par. 3. art. 2. ſub num. 3. qui ibid. num. 102. dicit, quod abſtinere debent epiſcopi a nimia multitudine ſtatutorum, & debent eſſe pauca, & de rebus in quibus iuxta temporum diuerſitatem opus eſt prouidere. Quæ etiã deberent obligarent quo ad pœnam tantum temporalem, & non quo ad culpam. Panor. in c. cum olim, ſub num. 5. de cler. coniug. & ideo illa facientes aperte deberent mentem ſuam declarare Bott. de ſynod. p. 3. art. 2. concl. 16. in fine. Item in dictis conſtitutionibus raro eſt vtendum pœnis cenſurarum ne ex frequentia contemnantur, & in vilipendium ducantur, iuxta Panor. in c. clericos, notab. 2. de cohab. cle. & mulier. eoq; magis, vbi præuideri poteſt illas non proficere. Hoſt. in cap. Romana. §. ſed nec. de ſent. excomm. in 6. quem ſequuntur Ioan. Andr. & Gemin. in c. conſtitutionem. eod. tit. & lib. Laſ. in l. quod iuſſit. num. 42. de re iud. Couar. in initio c. alma mater. ſub num. 10. de ſent. excomm. in 6. ideoque illas mitigari, & ipſarum loco pœnas temporales imponi debere docet Bott. in d. art. 2. concl. 13. nu. 113.

ADDITIO. Concilium Prouinciale an poſſit ſtatuere ne ſignum Crucis pingatur, vel ſculpatur in aliqua re humi iacente, vide Nauar. conſ. 3. de reliq. & vener. ſanct. in antiq. & quod ſtatuta concilii Prouincialis non comprehendant regulares exemptos, eorumque loca; habetur per eundem in conſ. 2. de ſepul. in antiq. a ſententiis tamen excommunicationum per ſtatuta Prouincialia aut ſynodalia promulgatis nequaquam abſoluere poſſunt, alias inciderent in Papalem excommunicationem clem. 1. de priuileg. non poteſt concilium Prouinciale dare facultatem pænitenti ſubdito epiſcopo ſuffraganei eligendi confeſſarium non approbatum a ſuffraganeo ipſo ita declarauit Sac. Congreg. die 16. Martii 1581.

Trigeſimo ſeptimo quæro, quib. præcipue ſit in eo vacandũ, & quid ſtatuendum in eo, ac etiã, de illius poteſtate, præſertim ex decretis Sacri Concilii Tridentini. Reſp. quod epiſcopi in concilio Prouinciali ſe exercere debent in meditatione Euangeliorum, & canonicorum præceptorum, ac in ſolicitudine ipſorum cuſtodiendorum ca. non oportet. ca. quoniam. vbi Card. Alex. notat 18. diſt. ex quib. infert quod illis temporibus non debent prælati intendere conuiuiis, nec ludis, vel aliis actibus ſæcularibus, ſed de corrigendis exceſſibus, & moribus reformandis, præſertim in clero diligentem habeant cum Dei timore tractatum, canonicas regulas maxime quæ ſtatutæ ſunt in generali concilio Lateranenſi relegentes, vt eas faciant obſeruari debitam pœnam tranſgreſſoribus infligendo, capitulo ſicut olim, de accuſat. conſti-

tut.

tutiones in d. generali concilio editas enumerat, Hoſt. Ioan. Andr. & Io. de Anan. in d. cap. ſicut. ſunt enim 71. quæ omnes repetiuntur in volumine decretalium iuris canonici ſparſæ ſub diuerſis relatæ titulis, illas etiam refert Synod. Vgo. in prælud. capit. 9. poſt quarum enumerationem dicit Hoſtien. in dict. capit. ſicut. quod ſi Archiepiſcopus in concilijs neſcit quid proferat, vt ſe quandoque vidiſſe teſtatur, poterit ſibi per has concordantias, ex quibus ſtatuta ſua eliciat, ſubuenire, alias etiam regulas morales, & vtiles poteſt addere quas reperies in eodem volumine decretalium, & refert idem Hoſtien. in d. cap. ſicut.

c Audiendæ ſunt relationes teſtium ſynodalium, c & ſi non ſunt, de nouo ſtatui debent, de quorum munere, & fide habetur, in dict. capit. ſicut, vbi late per gl. Hoſtien. Abb. Anchar. Felin. & ceteros Doctores, & per Bott. de ſyno. par. 3. à num. 57. vſque ad 76. Syno. Vgo. in prælud. cap. 9. & per concil. Prouinc. Mediolanenſe quartum par. 2. ſub rubr. de teſtibus ſynod. fol. 79. & in Syno. Placen. de anno 1570. eod. tit. fol. 166.

Recipienda ſunt in primis decreta Sacri Concilij Tridentini; & facienda eſt fidei profeſſio ex decreto eiuſdem concil. ſeſſio. 25. de reforma. capitulo ſecundo.

Prouidebit concilium Prouinciale circa deputationem perſonarum qualificatarum pro commiſſione cauſarum à ſede Apoſtolica iuxta c. ſtatutum, de reſcrip. in 6. ex decreto eiuſdem conc. ſeſſ. 25. de refor. cap. 10.

Synodus Prouincialis pro cuiuſque prouinciæ vtilitate, & moribus certã cuique formulam præſcribet, quæ ad debitum in diuinis officijs regimen ſpectant, deque congrua in his canendi, ſeu modulandi ratione, de certa lege in choro conueniendi, & permanendi, ſimulque de omnibus eccleſiæ miniſtris, quæ neceſſaria erunt, & ſi qua huiuſmodi ex decreto d. concil. ſeſſ. 24. de refor. generali. cap. 12.

Examinare debet concilium Prouinciale vocatis quorum intereſt, & diligenter expendere, quas cathedrales eccleſias propter anguſtias & tenuitatem redditũum inuicem vnire, vel nouis prouentibus augere expediat, confectaque de præmiſſis inſtrumenta ad Sum. Roman. Pontificem mittere ex decreto eiuſdem conc. ſeſſ. 24. de refor. generali. cap. 13.

Synodus Prouincialis prouidet, an pro moris regione videbitur magis expedire, vt per edictum etiam publicum vocentur, qui volunt examinari ad beneficia curata obtinenda, quorum examinatores in Synodo prouinciali ſi opus erit rationem reddere tenentur, & ſi quid contra officium eos feciſſe compertum fuerit, grauiter eius arbitrio puniuntur, circa quam examinis formam prouidere poteſt iuxta tenorem decreti eiuſdem concil. ſeſſ. 24. de refor. generali. cap. 17.

Ad Metropolitanum vna cum concilio Prouinciali ſpectat iudicare de licentijs datis non reſidentibus ex decreto eiuſdem ſeſſ. 23. de reform. capit. 1. quod decretum debet in eo publicari.

Archiepiſcopum, & ſuperiores negligentes in inſtitutione ſeminarij Synodus Prouincialis acriter corripere poteſt, & cogere ad illius erectionem, ac pro regionis more pro eccleſiarum, & beneficiorum qualitate prouidere circa illud iuxta decretum eiuſdem concilii ſeſſ. 23. de refor. cap. 18.

Præſcribit propriam examinis, ſeu inſtructionis faciendæ formam a San-

ctill.

Digitized by Google

ctiſs. Romano Pontifice approbandam, quæ magis eiſdem locis vtilis, & opportuna eſſe videbitur; circa promouendos ad cathedrales, iuxta decretum eiuſdem concilii, ſeſſ. 24. de refor. generali. cap. 1.

Cauſa cognita & approbata in concilio Prouinciali Metropolitanus poteſt viſitare cathedrales eccleſias epiſcoporum comprouincialium, & eorum diœceſes ex decreto eiuſdem conc. ſeſſ. 24. de refor. generali. cap. 3.

Epiſcopi & viſitatores excedentes in viſitatione vltra pœnas impoſitas, etiam aliis pœnis in ſynodo Prouinciali arbitrio ſynodi abſque vlla ſpe veniæ mulctantur ex decreto eiuſdem concilii, in loco præallegato.

Quando non conſtat, quę cathedralis eccleſia ſit proximior eccleſiæ ſæculari nullius diœceſis, prælatus illius debet in concilio prouinciali ſemel eligere prælatum, qui tanquam Apoſtolicæ ſedis delegatus viſitabit ex decreto dicti concilii, ſeſſ. 24. de refor. generali. cap. 9.

Supplet, & coercet negligentiam epiſcoporum in exequendis decretis Sacri Conc. Trid. in monaſteriis ſibi ſubiectis, & in omnibus aliis ipſis in decretis d. concilii ſpecialiter commiſſis, & prouidet etiam in defectum capitulorum generalium per deputationem aliquorum eiuſdem ordinis iuxta tenorem decreti eiuſdem concilii, ſeſſ. 24. de regul. cap. 22.

Synodus prouincialis, vel deputandi ab ea cognoſcunt de locationibus rerum eccleſiaſticarum in damnum eccleſiæ contra canonicas ſanctiones factas iuxta formam decreti eiuſdem concilii, ſeſſio. 25. de refor. capitulo 11.

Epiſcopos concubinarios ſynodus prouincialis admonere debet, & ſi perſeuerent referre ad Sanctiſſ. Roman. Pontif. ex decreto eiuſdem concilii. ſeſſ. 24. de refor. generali. cap. 14.

Abuſus indulgentiarum, ſi qui irrepſerint epiſcoporum ſententia cogniti in prouinciali ſynodo Sanctiſſ. Rom. Pontifici referri debent ex ſeſſio. eadem in fi. de indulgentiis, & circa noua miracula, necnon nouas reliquias recipiendas, vide in ſeſſ. 25. in decreto de reliquiis.

Minores criminales cauſæ epiſcoporum in concilio tantum prouinciali cognoſcentur, & terminentur, vel ex deputatis per concilium prouinciale, non autem grauiores ex decretis eiuſdem concilii, ſeſſio. 24. de reform. generali, capit. 5. & ſeſſ. 13. de reform. capit. 8. & quænam cauſa requiratur, vt epiſcopus poſſit citari, vt compareat perſonaliter, vide in ſeſſio. 13. capit. 9. vbi in cap. 7. habetur quænam qualitas requiratur in teſtibus contra epiſcopum deponentibus.

Debet in concilio prouinciali fieri diligens inquiſitio, an beneficia fuerint collata indignis perſonis, & collatores ab eodem poſt primã, & ſecundam monitionem reperti culpabiles ſuſpenduntur a collatione, Metropolitani vero delictum ſuperioris iudicio relinquitur ex parte concilii nunciandum dicto capit. graue, de præben. vbi Imo. poſt Ioann. Andr. in dicto capit. graue, numero 17. dicit quod epiſcopi delinquentes conferendo indignis beneficia poſſunt puniri per Archiepiſcopum ſuum, ſed Archiepiſcopus ſi in puniendo negligens eſt, tunc concilium habet poteſtatem hoc faciendi.

Per concilium Prouinciale compeſcatur, ſi quis Iudæos, vel Paganos officiis publicis præfecerit, dicitur in c. cum ſit, de Iudæ.

ADDI-

ADDITIO. Qui teſtes ſynodales an denunciare teneantur crimina, quæ probare non poſſunt, vide Syluest. in verbo fama. in fine.

14 Trigeſimo octauo quæro quamdiu durabit. Reſpon. quod congregati in concilio non morantur ſimul niſi tribus, vel quatuor, vel paucis diebus. Hoſtien. in d. c. greue, col. 3. de præben. & non debet cõcilium prouincinciale durare vltra vnam hebdomadam, tamen propter iſtam cauſam poſſet vlterius differri, propter imminentia negotia. Card. Alex. in c. propter, el 2. 18. diſt.

Trigeſimo nono quæro de illius publicatione. Reſp. quod ſinguli epiſcopi infra ſex menſes debent notificare in diœceſibus ſuis ea quæ in conciliis prouincialibus ſtatuta ſunt, cap. fi. 18. d. vbi Card. Alex. dicit, quod de his ſex menſibus ſubducitur tempus, quo ordinarius potuit redire de concilio, & ꝙ deberent ex latino vulgarizari, vt illa idiotæ intelligerent, formulam autem acclamationum in fine concilii Prouincialis faciendam, item formulam literarum de monitionibus, quę epiſcopis a concilio Prouinciali abſentibus mittuntur, aliamq; formulam literarũ, quibus conciliũ Prouinciale mittitur ad Summum Pontificem, itemq; formulam literarum ad epiſcopos prouinciæ de affixione, & promulgatione illius, imprimi fecit Card. Sanctæ Praxedis, in fine voluminis actorum eccleſiæ Mediolanen. fol. 353.

15 Quadrageſimo quæro, quinam habebant poteſtatem abſoluendi a cenſuris per illud latis. Reſp. quod Archiepiſcopus, & ordinarius poſſunt abſoluere, a ſententia excommunicationis lata per canonem ſynodalem. doct. in d.

b c. graue, vbi Ancha. num. 12. & quod abſoluere poſſint ſuffraganei b a ſententijs per concilia Prouincialia latis tenet etiam Bott. de ſyno. par. 3. art. 5. num. 2. poſt Archid. & ceteros doct. 17. diſt. in ſum. quando tamen quis eſſet excommunicatus a concilio prouinciali per viam ſententiæ non poteſt abſolui niſi de mandato concilij, ſecus ſi per viam ſtatuti Card. Alex. in c. propter, el 2. 18. d. denique ex præcedentibus habetur, quanta ſit Archiepiſcopi poteſtas quo ad concilium Prouinciale, quæ eſt in eo conuocando, prout in 1. & 2. q. diximus. item in recipiendo excuſationes epiſcoporum, nõ valentium venire, vt in q. 13. in procedendo contra contumaces, prout in q. 18. in ſecundo, præſidendo, & pronunciando tanquam caput, prout in q. 22. 23. 25. & 26. item in eligendo, prout in q. 29. item vt concilium non iudicet de eo vt in q. 33. & in abſoluendo, vt in præſenti quæſt.

b *ADDITIO. Quam concluſionem etiam firmant Card. Zab. in clemen. 1. §. ſi quis quæst 6 de rebus eccleſ. non alien. Ioan. Gutticrez capitu. 5. canon. quæst. num. 22. Sbroz de vic. epiſc lib. 2. quæst. 174 numero 11. quam amplia etiam poſtquam constitutiones Concilij Prouincialis, in quibus fuerit appoſita aliqua cenſura, ante publicationem ſint per Papam confirmatæ. Panor. & Zabar. in capitul. ex frequentibus de inſtit Fel in capitul paſtoralis. §. præterea. col. 1. de off ord. Burgas de irregular. p. 6. rub de abſoluta maior. excom. ſub. nu. 33. & ratio eſt, quia confirmatio Papæ non tollit poteſtatem ordinariã, vt notatur in c. 1 de confir. vtil. vel mut. Panor. loco cit. nu. 12. Secũdo amplia, vt non ſolum poſſint abſoluere ſuffraganei, ſed etiã alij ſacerdotes, & confeſſaru*

ſaru

ſarij inferiores. Boſt. in d. par. 3. art. 5. concl. vnic. nu. 1. niſi epiſcopi ſibi abſolutionem reſeruauerint. Duen. reg. 252.

16 *Poſt præcedentem tractatum de concilio Prouinciali non incongruum duximus ſubnectere Metropolitanas, & Cathedrales eccleſias huius Regni Neapolitani, quarum Antiſtites ad Prouinciale concilium celebrandum conueniunt, & vltra deſcriptionem conſiliarij Marini Frecciæ in tract. de ſubfeud. annotauimus etiam loca, in quibus in corpore iuris canonici de eis fit mentio, & ſunt.*

Archiepiſcopus Neapol. Huic eccleſiæ præfuit primus epiſcopus Neapolitanus S. Aſprem, qui a S. Petro Apoſtolo ab infirmitate curatus, & deinde baptizatus eiuſdem Ciuitatis epiſcopus ordinatus fuit, de quo in Martyrologio Romano, ſub die 3. Auguſti. vbi die 24. Septembris de S. Candida, quæ Sancto Petro ad eam vrbem venienti prima occurrit, atque ab eo baptizata; poſtea ſancto fine quieuit. Habuit inſuper ciuitas Neap. multos alios ſanctos epiſcopos eodem Martyrol. Rom. promulgatos.

Archiepiſcopo Neap. ſcripſit Gregor. Papa in c. 1. de relig. dom. & in c. 2. de conſtit. Greg. 3. in c. 1. de ſtat. monach. Innoc. 3. in c. ad noſtram el 3. de iureiur. Greg. 9. in c. fin. de ſeru. non ordin. Fortunato epiſcopo Nep. ſcripſit Greg. in c. monaſterijs 19. q. 3. & in c. fraternitatem. 71. diſt. Greg. vniuerſis militibus Neap. in c. Summa 73. q. 2. Idem clero, & nobilibus ciuibus Neapolitanis. in c. Petrus 39. diſt. in c. de Petro 47. diſt. in c. nec nouum 8. q. 1. in c. ſtudij 61. diſt. & in c. priuſquam. 28. diſt. In Sardicen. Synodo Oſius Cordubenſis epiſcopus, & Vicentius Capuanus epiſcopus, & Iannarius Beneuentanus, & Calepodius Neap. S. R. E. legati extiterunt, vt habetur in c. 1. el 2. quarto 16. diſt. Gregorium primum, in Archiepiſcopalem ſedem Neapolim erexiſſe, patet ex decretalibus eiuſdem, qui in d. c. fraternitatem. & c. monaſterijs ſcribit Fortunato epiſcopo Neap. & in c. primo. de relig. dom. dicit Victori Archiepiſc. Neap.

Stephanus Neap. Antiſtes interfuit concilio ſub Symmacho anno 500. idem interfuit ſub Symmacho in concilio quarto. Ioannes Neapolitanus interfuit Synodo ſextæ, ſub eodem.

S*Vffraganei ſunt videlicet. 1. Epiſcopus Puteolanus. S. Paulus Apoſtolus venit Puteolos, vbi inuentis fratribus manſit apud eos dies ſeptem, vt legitur in actibus Apoſtolorum c. vlt. vnde verſus, O vere Campania felix, quæ Petro Neapoli, & Paulo Puteolis gloriaris, eſt ad Regiam præſentationem. 2. Epiſ. Nolanus 3. Epiſcopus Acerrarum, qui eſt ad Regiam præſentationẽ. 4. Epiſc. Iſolanus ſeu Ænarius. 5. Epiſc. Auerſanus exemptus. Huic ſcripſit Honorius 3. in c. ſi. de cler. ægro. Greg. Guitmundo Auerſano Epiſcopo ſcripſit in c. ſi conſuetudinem 8. diſt. & quod hactenus eccleſia Auerſana Archiepiſcopo Neap. reſponderit, a quo conſecrationis, & confirmationis conſueuerat beneficium obtinere, & obedientiam ac reuerentiam ſicut Metropolitano exhibere, patet ex lib. primo decretalium, atque aliarum epiſtolarum Innocen. III. Romæ impreſſo fol. 199. ſcribentis epiſcopo, & Capitulo Auerſan. hodie autem eſt in poſſeſſione exemptionis, & eligens Archiepiſcopum Neap. Metropolitanum viciniorem (iux. decretum Concil. Trident. ſeſſ. 24. de reform. cap. 2.) acceſſit ad concilium Prouinciale Neapolitanum. Erat tamen antea in facultate ipſius Auerſani epiſcopi, ſi maluiſſet accedere ad Capuanum Archiepiſcopum eadẽ*

vicini-

vicinitate coniunctum, & hoc modo electio ligat ſucceſſores ex declaratione Romæ habita ab Illuſt. D. Card. Borromæo die 25. Aprilis 1578. tenoris ſequentis. Electio Metropolitani facta ſemel ab epiſcopo exempto ad cuius ſynodum conueniat ligat ſucceſſores, ſimiliterque ligat ſucceſſores electio facta a prælatis nullius diœceſis per viſitationibus.

Epiſcopatus Cumanus, & Atellanus ſunt vniti Auerſano.

Archiepiſcopus Capuanus Inter Capuanam Prouinciam, & Piſanam eſt prouincia Romana c. tua nobis. & ibi Abb. in 3. notab de eff. vicar gl. in c. vni. in ver. ſede vacante de ſchiſmat in 6. Pauin. in tract. de off & poteſt. c. Sede vacan p 3. q. 10. ſub num. 41. & inter vniuerſas Metropoles Capuana eſt Apoſtolicæ Sedi vicinior, ita exorditur Innoc. 3. in 6. cum inter de elect Greg. in c. quoniam. 62. diſt. meminit de Feſto Capuanæ Eccleſiæ epiſcopo. Honorius 3. de Archiepiſcopo Capuano mentionem facit in c. illa. ne ſed vac. & Inn. 3. in c. cum cauſa de offi & poteſt iud deleg. Anno Domini 964 in Archiepiſcopalem ſedem erigitur, vt colligitur ex chronica Caſſinenſi lib. 2. c. 9 fol. 29 vbi quomodo a quo Pontifice, & quis fuit primus Archiepiſcopus, & in lib. 3 c. 15 fol. 63 de Hildebrando Capuano Archiep. & lib. 4 c. 7 fol. 135. de Senne cap. Archiep & eod lib ca. 71. fol 155 de Othone Archiep Capuano fuerunt multi ſancti Antiſtites Capuani deſcripti in Martyrologio Rom vt SS. Vitalianus, Rufus, Priſcus, Ariſteus, Pamphilus, Paulinus Victor, Caſtrenſis, Bernardus, & Germanus. nouiſſime autem præeſt huic inſigni Eccleſiæ Illuſt. & Reuerend. D Robertus Bellarminus S. R. E. Cardinalis, & Illuſtriſſ Religionis Societatis Ieſu ſingulare ornamentum, vitæ probitate, & doctrina celeberrimus, vt eius ſcripta, & facta teſtantur.

SVffraganei ſunt videlicet. 1. Epiſcopus Theanenſis, Leoni epiſcopo Theanenſis ſcripſit Stephanus Papa V. prout in c. de manifeſta 2 q. 1. & in c. 1. 15. q. 5. de eccleſia Theanenſi legitur in c. Romanus. 81. diſt. præfuerunt huic eccleſiæ Sancti Antiſtites, Paris, & Vrbanus deſcripti in Martyrologio Rom 2. Epiſc. Caluenſis 3. Epiſc Caſertanus 4. Epiſ. Calatinus, ſeu Catanenſis. 5. Epiſc Caleni, ſeu Calinenſis, ſeu Carinola, ſeu Calamenſis huic ſcripſit Honor. 3. in cap. illa. ne Sed. vacante 9. Epiſc. Ceſernienſis vbi ortus fuit S. Petrus de Morino, poſtea Cæleſtinus Papa V. de quo in Martyrol. Rom ſub die 16. Maij. 7. Epiſc. Sueſſanus Canonicis Sueſſanis ſcribitur ab Honorio 3. in d. cap. illa. 8. Epiſc. Venafranus, de Leone Venafrano Epiſcopo chronica Caſſinen. lib. 4. c. 8. fol. 127. & de Gratiano eccleſiæ Venafranæ diacono tranſlato in diaconum Cardinalem Neap Eccleſiæ, habetur in cap fraternitatem. 71 diſt. 9 Caſſinenſis. Vitam S. Seueri epiſcopi Caſſinen. ſcripſit Petrus diaconus, vt refert chronica Caſſinen. lib 4. c 68. fol 154. Nunc eſt cænobium celebre nullius diœceſis, de quo extat d chronica & de electione Caſſin. Abbatis in Tranenſem Archiepiſcopum habetur in capit. licet. de offi. lega. Decano Caſſinen. ſcripſit Alexand. 3. in cap. quia de præſumpt. idem Caſſinen Abbati in c. 1 de conſang. & affin. & Innoc. 3. in d. lib epiſtolarum fol 193. 10. Aquinas epiſcopus prætendit non eſſe de Prouincia Capuana, vt D. Freccia ponit, ſed de Romana, Aquinati epiſcopo ſcripſit Innoc. 3. in c ex literis de pignor. & in d. lib. epiſtolarum fol. 18 de Sãcto Coſtantino epiſcopo dictæ ciuitatis prophetiæ dono, multiſque virtutibus claro, vide Martyrol Rom die 1. Septembris, & S. Greg. in 3. lib. dialog. cap.

8 cuius

8 cuius vitam Paulus diaconus ad Guarinum Aquinatem epiſcopum ſcripſit, vt refert chro Caſſinen. lib. 4 c. 68. 11 Fundanus epiſcopus etiam prætendit non eſſe de Prouincia Capuana, neque Theatina, vt Freccia ponit ſed Romana. De Benedicto Fundana ciuitatis epiſcopo chron. Caſſinen lib 4 c. 55. ac de Andrea eiuſdem ciuitatis epiſcopo, quomodo fuerit liberatus a carnis tentatione lege S. Greg in 3. lib. dialog c 7. 12 Gaietanen. epiſ etiam prætendit non eſſe de prouincia Capuana, neque Theatina, vt Freccia ponit, ſed Romana. Alex. 3. huic ſcripſit in c. cum P. Manconella de accuſa. & in c. 1 de purgat. can. & de Raynaldo Gaietanen. epiſcopo, chron Caſſinen. lib 4 c 9 fol. 128. & huius ciuitatis epiſcopus præſentatur a Rege. 13. Socranus epiſc Ioanni huius ciuitatis epiſcopo ſcripſit Gelaſius Papa in c. certum. de conſec. d. 1. & Alex. 3. de eo mentionem facit ſcribens canonicis Soranis in c. veniens, el 1. de ſponſa. De Roffrido Sorano chron. Caſſin. in dict. lib 4 c. 8 fol. 127. qui etiam prætendit non eſſe de prouincia Capuana, neque Theatina vt idem Freccia ponit. ſed de Romana, quam Vrbem Summus vir, & pietate, & literis, Cæſar Baronius ortu ſuo illuſtrat, ac toto orbi celebrem reddit, qui tum ob vitæ innocentiam, tum etiam ob egregie Reip. Chriſtianæ in eccleſiaſtica hiſtoria nauatam operam (quam multis & rerum, & temporum erroribus implicitam maximo ordini, ſuæque veritati, qua fieri potuit, reſtituit) a S. D. N. Clemente viij. in ampliſſimo Cardinalatus honore collocatus eſt.

Archiepiſcopus Salernitanus eſt ad regiam præſentationem Alex. 3 Archiepiſcopo Salernitano ſcripſit in c. cum tu. de vſur. & in c. de quarta. de præſcr. & in c. cleros, de cohab. cler. & mulier & in c. de cætero cum ſeq. de teſti. & in c. licet, de ſponſa. duorum & in c. 1 de cognat. ſpirit & in c. verum de conuerſ. coniugat. & in c. ad hæc. de præb. & in c. 1 de corp. vitiat. prout habetur in decretali Romæ impreſſo Honor. 3. in c. 1. de offi. iud. Greg. 3. Archid. ſalernit. in c. 3 de offic. Archid.

Suffraganei Epiſcopi ſunt 1. Epiſ Caputaquenſis, 2. Policaſtrenſis, 3. Sarnenſis 4. Arcenenſis. 5. Marſicenſis. 6 Campanienſis. 7 Nucernius de quo Gregor. Papa meminit in c. 2 de relig. dom. & Felici epiſcopo Nucernio ſcripſit Innoc. 3. in c. laici d. 33 8 Epiſ Nuſcitanus, de Sancto Amato Epiſcopo Nuſcitano legitur apud Marty. Rom. die vlt. Auguſti 9. Epiſc. Cauenſis eſt exemptus, & per multos annos Abbas Sacri Monaſterij Sanctiſſ. Trinitatis de Caua, Ordinis S. Benedicti habebat iura epiſcopalia in dic. ciuitate, & caſalibus ante erectionem epiſcopatus: quo tempore in anno Milleſimo Nonageſimo fuit præd. Monaſterium exemptum, cum eius iuriſdictione ab Archiepiſcopo Salernitano; & ab Vrbano Papa ij. in anno 092. Abbati Cauenſi fuit data facultas exercendi omnia pontificalia, & ſpiritualia exceptis tribus, ſcilicet conferre ordines ſacros, baſilicas, & altaria conſecrare, & conficere chriſma, quæ hodie exercet extra tamen diœceſim Cauenſem in alijs locis ſibi ſubditis, de quo Cauenſi Monaſterio meminit Honor. 3. in c. 1. de offic. iud. & Eugen. iij in c. inſuper. de teſtibus. & de monaſtico ordine, qui ſecundum Dei timorem & Beati Benedicti regulam, & Cauenſis Monaſterij obſeruantiam, ac de multitudine monachorum, de Cauenſi ordine introducto in monaſterio Montis Regalis, lege epiſtolam Innoc. 3. directam Archiepiſcopo montis Regalis fol. 143. De hoc monaſterio legitur etiam apud chron. Caſſinen. lib. 2 c. 30. & lib 3. cap. 3. De poteſtate huius Abbatis extant literæ Sacræ Congregationis tenoris ſequen.

Nos

Digitized by Google

Nos Hierony. S. Euſtachij Diaconus Cardinalis Matthæius nuncupatus fidem facimus & atteſtamur, in libris Sacræ congregationis Concilij, qui apud nos aſſeruantur, adnotatum eſſe, Illuſtriſs. Cardin. Carafam fidem feciſſe, & atteſtatum eſſe ex authenticis ſcripturis, alias coram congregatione productis liquido conſtare, Abbatem Monaſterij Sanctiſs. Trinitatis Cauæ omnimodam habere iuriſdictionem epiſcopalem, nec alicui ſubditum eſſe, ſed immediate ſubiectum Sedi Apoſtolicæ, nulliuſque eſſe diœceſis, & proprium habere territorium; In quorum fidem has præſentes fieri iuſſimus, & noſtri ſigilli impreſſione muniri mandauimus. 5

Datum Romæ Idibus Martij. 1591.

Hieron. Card. Matthæius.

Locus † ſigill.

Sequitur tenor alterius decreti Die 13. Aug. 1579. Congregatio cenſuit hos monachos Monaſterij S. Trinitatis Cauæ non poſſe ex decr. Conc. ſeſ. 25. c. 13. de reg. cogi ad proceſſiones tum quia non poſſunt dici exempti qui nunquam ſubditi fuerunt, item propter pactum confirmatum a Sede Apoſtol. quod non tollitur per cap. 22. de reg.

Archiepiſcopus Amalphitanus. Amalphitanæ eccleſiæ ſuffraganeis ſcripſit Nicolaus Papa II. in c. de conſanguinitate. 35. quæſt. 2. & 3. Monaſterij S. Petri de Amalphia fit mentio in cap. 1. de offic. iud.

Suffraganei ſunt videlicet. 1. Epiſcopus Capritanus. 2. Scalenſis. 3. Minorenſis. 4. Lictereñſis. 5. Epiſc. Rauellenſis, qui eſt exemptus, & nunc vnitus cum Scalenſi per Clem. 8.

Archiepiſcopus Surrentinus De eo mentionem facit Innoc. 3. in c. conſtitutis el 1. de teſti. De Surrentino epiſcopo Gregor. meminit in cap. 2. de relig. domib. Anno Domini 913. fuit erecta in Archiepiſcopalem Sedem ſecundum Frecciam. De Sancto Antonio Abbate dictæ ciuitatis protectore legitur apud Martyrolog. Roman. die 14. Febr. vbi die 19. Martij de SS. Martyribus, Quinto, Quintilla, Quartilla, & Marco cum alijs nouem.

Suffraganei ſunt videlicet. 1. Epiſcopus Aquenſis ſeu Vici. 2. Lubrenſis: ſeu Maſſæ. 3. Stabienſis ſeu caſtelli ad mare qui a Rege præſentatur.

Archiepiſcopus Compſanus. Suffraganei ſunt videlicet. 1. Epiſc. Muranus. 2. Satrianenſis, qui eſt vnitus cum Campanienſi epiſcopo. 3. Laquedonenſis. 4. Epiſcop. Sancti Angeli de Lombardis, & Biſatienſis vniti. 5. Epiſc. Mõtis viridis.

Archiepiſcopus Acherontinus, & Materanus vniti ad regiam præſentationem. De Acherontino fit mentio in c. cum clamor de teſti. & in c. ſi de colluſ. de teg. Huic ſcribitur ab Innoc. 3. in cap. cum olim. de cler. coniug. qui etiam Suffraganeis Acherontinæ eccleſiæ ſcripſit, vt in eius epiſtolis. fol. 366 quo tempore Cancellarij vicem agebat vt legitur in fine epiſtolarum. fol. 368.

Suffraganei ſunt videlicet. 1. Eps Venuſinus. De Stephano Venuſinæ eccleſiæ epiſcopo legitur in c. bene quidem. 96. diſt. 2. Epiſc. Angolenſis. De huius eccleſiæ canonicis fit mentio in d. c. cum olim. de cler. coniug. 3. Potentinus qui eſt ad regiã præſentationem. Apud hanc ciuitatẽ legitur ſucceſſiſſe miraculũ de ſacris ſtyg-

matibus

matibus S. Franciſci in perſonam Canonici Rogerij, & ſcribit S. Bonauentura in eius vita cap. 16. §. 5. 4. Epiſc. Grauinenſis. 5. Tricanicenſis. De huius eccleſiæ cantore habetur in d. cap. cum olim. de cler. coniug. 6. Epiſc. Montis Peluſii. qui eſt exemptus.

Archiep. Taren qui eſt ad regiam præſentationem. Huic ſcripſit Greg. in c. 2. de cle. percuſſ. & in c habuiſſe. 33. d. Eccleſiæ Tarent mentio habetur in ca. ex parte. el 2. de reſcrip. Clero & plebi Taren ſcripſit Gelaſius Papa in c. venerabilis. de conſec. d. 4.

Suffraganei ſunt videlicet. 1. Epiſc. Motulenſis, qui eſt ad regiam preſentationem. 2. Epiſc. Caſtellaneti. 3. Epiſc. Oriæ, ſeu Vricanus, qui eſt ad regiam præſentationem. Huic ſcripſit Lucius. 3. in c. præterea. el 1. de tranſact. prout legitur in 2 collectione decret.

Archiep. Brunduſinus, qui eſt ad regiam præſentationem Clero, & Ordini, & plebi Brunduſii dirigitur c. conceſſo. 12 q. 2 Suffraganeus eſt 1. Epiſ Hoſtunenſis. 2. Epiſc. Nerotinenſis alias Nardonenſis exemptus. 3 Epiſc. Monopolitanus exemptus, qui eſt ad regiam præſentat.

Archiep. Hydruntinus, qui eſt ad regiam præſentationem. De eo legitur in c. cum ſecum. de temp. or. Suffraganei ſunt videlicet. 1. Epiſ. Lycienſis alias Lupien. 2 Leucenſis. & Alexanenſis. 3. Caſtrẽſis. 4. Gallipolenſis. 5. Epiſc. Vzentinus qui duo ſunt ad regiam præſentationem.

Archiepiſ. Barenſis, & Canuſinę Sedis Antiſtes. Huic ſcripſerunt Alex. 3. in c. ſuper hoc de eo qui dux. in matri. & in c. 2. de coniug. lepro. Inn. 2. in c. licet. de off. leg. & Greg. 9. in capi. conſulationi. de temp. ord. & in capi. ſi. de colluſ. detog.

Suffraganei ſunt videlicet. 1. Epiſc. Bitontinus. 2. Rubenſis. 3. Polignanenſis. 4. Epiſ. Menaruini. 5. Epiſ Cuperſani, ſeu Couerſamen. 6. Epiſ. Bitecti. 7. Epiſ. Melfilten. exemptus, vt aſſeritur. 8. Epiſc. Iuuenatienſis, qui eſt ad regiã præſentationem. 9 Epiſc. Iauellinus.

Archiepiſc. Tranenſis, & Salpenſis eſt ad regiam præſentationem. De Canonicis Tranenſib. fit mentio in c. licet. de offic. legat. Suffraganei ſunt videlicet. 1. Epiſc Vigilen. Huic ſcribitur ab Alex. 3. in c. debitores de iureiur. in c. cum ſit, de ſimo. in c. ſponſam, de ſponſal. in c. quia nos. de teſt. & in c ſuper eo de cognat. ſpirit. & ab Vrbano 3 in c. 3. de ſecund. nup. 2 Epiſ. Andrien. de eo legitur in c. conſuluit de iure patr. Hæc patria eſt celeberrimi Decretorum & legum Doctoris caſuum conſcientiæ primarij, Illuſtr. familiæ & religionis Societatis Ieſu P. Martij de Marcellis, qui Neapoli per annos triginta, & plus publice legit ſacramq; paginam expoſuit.

Archiepiſcopus Nazarenus eſt titularis, cui sũt vniti epiſcopatus Caſſinenſis, & mõtis Viridis. hẽt eccleſiã in caſtro Baroli Tranẽſis diœceſis ſub vocabulo S. Mariæ Nazareth cum capitulo. & canonicis de dignitatib. & clero intus dictã eccleſiam habet iuriſdictionẽ, & vtitur inſignibus Archiepiſcopalibus.

Archiep. Sipontinus alias Manfredonia de eo habetur in c. te referente, de celebr. miſ. in c. 2. de adult. in c. ſi cuſtos. 27. q. 1. vbi Greg. ſcribit Vitaliano epiſcopo Sipõtino Paſchalis. 2. erexit in Archiepiſc. ſedẽ. Suffraganeus eſt Epiſc. Veſtanus. 2. Epiſc. Melphien. & Rapollen vniti. eſt exẽptus, & de eo fit mẽtio in c. cum clamor. de teſti. eique ſcribit Lucius 3 in c requiſiuit de ſponſal.

Archiep. Beneuentanus. De ciuitate Beneuẽtana legitur in c. Frater epiſcop.

17.quæſtio.4 Conſulibus & populo Beneuentano ſcribitur per Innocent.3 in capitul. cum cauſa de teſti. & Epiſcopo ac Archidiacono Beneuentano in cap. cum nobis. eod. titu. & canonicis Beneuentanis in capitul. ex tenore. qui fil ſint legit.

Suffraganei ſunt videlicet. 1. Epiſc. Aſculanus, de eo in ca. ſicut. ne cler. vel mon. 2. Theleſinus 3. Epiſcop. S. Agathæ de eo in capi. præterea de ſponſal. in cap cum dilectus de ijs, quæ vi metusve cauſ. fiunt 4. Cliſanus. 5. Epiſc montis Marani. 6. Puellinen & Frequentinus vniti. 7. Triuicanus 8 Arianus qui eſt ad regiā pſētationē 9 Boianē. 10. Epiſ. Bouin. 11. Vulturarien. & mōtis Coruini. 12 Larinen. 13. Epiſc Termularū. 14. Epiſc. Sācti Seueri. 15 Epiſc. Troianus exemptus. de eo. in cap 4 de auth. & vſu pal. & in capitu niſi. de off. lega. Epiſc. Troiano Regni Siciliæ Cancellario ſcripſit Innocen. 3. vt in eius epiſtolis fol. 380. 16. Epiſc Guardien Alpheria.

Archiep Theatinus a Clem 7 anno Domini 1526. erigitur in Archiepiſcopalem ſedem de eo fit mentio in cap. tenor, de ſent. & re iudic. eſt etiam Comes nec repugnet eſſe comitem, & epiſcopum. Abba in capitul. inter dilectos ſub num. 5. de fide inſt. Suffraganeum vnicum tantum habet, & eſt Epiſc. Ortbone. & Compleuſis. ad quam ciuitatem reliquiæ S. Thom. Apoſtoli ex India tranſlata ſunt, vt legitur apud Martyrol Rom ſud. die 3. Iul. de certitudine dictarū reliquiarum in d. ciuitate exiſtentium teſtatur S. Brigida. lib. 7. reuelationum cæleſtium cap. 4. & extat libellus eius vitæ, & tranſlationis deſcriptus a Io. Bapt. de lectis de Ortbona impreſſus apud Firmanam ciuitatem anno Domini 1577. 2. Epiſc ciuitatis Pinnæ & Hadrinen. vniti de eo habetur in capit. qualiter. de elect. in cap nuper de teſti 3. Epiſc. Valuenſis, & Sulmonen. vniti 4 Aquilanus eſt ad regiam præſentationem. 5. Marſicanus. 6. Aprutinus, alias Therami de quo in c bene. 61. d. dicitur Princeps Thermi, & Comes Biſegua. 8 Epiſc. ciuitatis Ducalis. ad omnes prædicti nunquam fuerin ſuffraganei.

Archiepiſ. Lancinen a Pio IV. ex epiſcopali fuit erecta in Archiepiſ. ſedem nullum habet ſuffraganeum, & eſt ad regiam præſentationem. Epiſ. Trimentinus, qui eſt ad regiam præſentationem exemptus acceſſit ad Conc. Prouinciale Lancian. eligens.

Archiep. Rheginenſis eſt ad regiam præſentationem Huic ſcribitur ab Inn. III. in cap cum cauſa. de off. & poteſt. iud deleg. & ab Honorio III. in cap. venerabili. eo tit. Archidiacono Rheginenſi ſcribitur a Greg. IX. in cap cum olim de maior. & obed. Suffraganei ſunt. 1. Epiſc Cathacenſis, alias Cathāzarii 2. Epiſ. Cotronien. qui eſt ad regiam præſentationem. 3, Epiſc Tropienſis, qui eſt ad regiam præſentationē, 4. Oppidenſis. 5. Bouenſis. 6. Neucaſtrenſis. 7. Nicotiren. 8. Ieracen. 9. Epiſc Squillacen. de quo in c. Afros 99. diſt. & in c. paſtoralis. 7. q. 1. directo Ioan. epiſcopo Squillatino nu. 10. Epiſc. Mileti exempto. de eo habetur in c. expoſuiſti de corp. vitiat.

Archiepiſ Conſentinus De eo in c. continebatur. de homici. & in c. venerabili, de offi & poteſt iud deleg. vbi etiam fit mentio de Theſaurario Conſentine Epiſ. Marturanen Suffraganeus. 1. Epiſc. Sancti Marci exemptus, qui antea vocabatur epiſ. Maluitan. 3. Epiſc. Biſimianen exemptus. 4 Epiſ. Caſſanen. exemptus, qui eſt ad regiam præſentionem de eo in ca. relatum el. 1. de teſtam.

Archiepiſ Roſſanen nullum habet ſuffraganeum, de eo in c. quod ſuper. de cōſang. & affin & in c. cum cauſa de off. deleg.

Ar-

Archiep. S. Seuerinę. De eo in c. dilectus. de conceſ. preb. Titulus Archiepiſc. eccleſiæ eſt S. Anaſtaſiæ virginis, & martyris Romanæ cuius Capitula ſcripſit Innoc. IV. vt in eius epiſtolis Suffraganei ſunt. 1. Epiſ. Vmbriaticen. 2. Belliceaſtren. 3. Inſulanus 4. Gerentin. & Cariaten vniti 5. Epiſ. Strongulenſis.

Habes ergo ex prædictis in Regno Neap. Sedes Archiepiſcopales num. viginti quarum octo ſpectant ad Regiam præſentationem, & cathedras epiſcopales nu. centum & tre decim, & harum decem & ſeptem ſunt ad Regiam præſentationem ſaluo tamen meliori calculo.

Epiſcopus Liparenſis eſt in Regno Neap. & ad regiam præſentationem, eſt ſuffraganeus Archiepiſcopi Meſſanen.

CONCILIVM TRIDENTINVM.

PRÆTER Sũ. iſtas ſciendũ eſt, qd Pius IV. confirmauit generale Concilium Tridentinum, idque ab omnibus Chriſti fidelibus recipi, & inuiolabiliter obſeruari mandauit, prohibendo prælatis ſub interdicto ingreſſus eccleſiæ, aliis vero ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœnis, commentarios, gloſſas, annotationes, ſcholia, vllumque omnino interpretationis genus ſuper ipſius concilii decretis quocunque modo edere, quocunque nomine, etiam ſub prætextu maioris corroborationis decretorum, aut executionis, aliove quæſito colore ſtatuere: ſed in dubio recurri debere ad ſanctam ſedem Apoſtolicam, vt ex eius conſtitutione Romæ 7. Kal. Febr. 1563. incip. Benedictus Deus fol. 799. in Bullar. Ab eodem Sum. pont. 13. Kal. Martii 1564. fuit facta reuocatio priuilegiorũ, exemptionum, immunitatum, facultatum, conſeruatoriarum, indultorum, confeſſionalium, maris magni, & aliarum quarumcunque ſimilium gratiarum, quibuſcunq; locis, & perſonis conceſſarum, his in quibus ſtatutis, & decretis ſac. Conc. Trid. contrariãtur, annullando in vtroq; foro facta, & geſta vigore prædictorum, poſt id tempus, quo concilium obligare cœpit, vt in eius bulla incip. In principis Apoſt. fol. 481. in bullario.

Greg. 13. cõſtitutionẽ edidit cõtra iurantes & iurare faciẽtes illicita, impoſſibilia, damnoſa eccleſiaſticæ libertati, ac decretis Conc. Trid. aduerſantia, incip. Inter Apoſtolicas fol. 1354. in Bullario, & vide inf. in verbo Iuramẽtũ.

In confirmationibus priuilegiorum poſt dictum Concilium ſolet apponi clauſula, quatenus ſint in vſu, & decretis Concil. Trid. non aduerſentur.

An autẽ requiratur expreſſa mẽtio de cõſtitutione cõciliari, vt illi ſit derogatũ p clauſulã generalẽ nõ obſtan. habet. in c. ex parte de cappel. mon. & in c. nõnulli, de reſcrip. vbi Fel. Arch. in c. 1. de conſtit. in 6. Gomeſ. in proœ. reg. Canc. q. 5. late per Card. Iacob. in tract. de concilio lib. 5. art. 18. fol. 311.

Pro huius ergo Concil. Trid. interpretatione, & exequutione extat aliquorum Illuſtriſsimorum dominorum S. R. E. Cardinalium congregatio inſtituta a Pio IV. fol. 896. in Bullario incip. Alias nonnullas.

Sixtus V. eiuſdem Sacræ congregationis facultates declarauit, vt in eius conſtitutione publicata Romæ die 23. Martii 1583. incip. Immenſa.

Gregorius XIII. priuilegia regularibus conceſſa a Pio V. reduxit ad terminos Conc. Trid. incip. in tanta negotiorum mole. Et habetur in fine Manualis Nauar. & infra in verbo Priuilegia Regularium.

CONFESSOR.

PRAETER Summiſtas in hoc verbo ſciẽdum eſt, quod Leo X. in generali Conc. Lateranẽſi de Regularium priuilegiis in Bull. f. 217. inter alia decreuit. *Quod ipſi fratres forenſium confeſſiones audire valeant, laicos tamen, & clericos ſæculares a ſententiis ab homine latis nullatenus abſoluere poſſint.*

Eucharistiæ vero, & extremæ vnctionis, aliaque eccleſiaſtica ſacramenta illis quorum etiam infirmorum, ac decedentium confeſſiones audierint, dicentibus proprium ſacerdotem illa ſibi dare denegare, dare nequeant, niſi denegatio ſine legitima cauſa facta, vicinorum teſtimonio probata, aut requiſitio coram Notario publico facta, doceretur: Eorundem vero fratrum obſequio inſiſtentibus ſacramenta huiuſmodi nullatenus miniſtrare valeant, niſi illorum durante obſequio.

Decretum Conc. Trid. ſeſſ. 23. de refor. c. 15. Pius V. declarauit, vt infra, videlicet.

Declaramus decretum Conc. Trid de approbatione Regularium audiendis confeſſionibus ſæcularium præpoſitorum ab epiſcopis facienda obſeruari debere in omnibus Regularibus quorumuis ordinum etiam Mendicantium, etiam ſub regulari diſciplina viuentibus, etiam ſi ſint doctores, aut in Theologia, etiam de ſuperiorum ſuorum licentia graduati, vel promoti, vel a ſuis magiſtris Generalibus, vel Prouincialibus miniſtris ſæcularium confeſſionibus audiendis expoſiti, volumus tamen eos, qui ſemel ab epiſcopo in ciuitate, & in diœceſibus ſuis præuio examine approbati fuerint ab eodem epiſcopo iterum non examinari, ab epiſcopo autem ſucceſſore pro maiori conſcientiæ ſuæ quiete examinari, de nouo poterunt, vt patet ex eius conſtitutione Romæ publicata die 22. Auguſti 1571. incip. Romani Pontif in Bullar. fol. 1131.

Quæ non fuit reuocata a Greg. XIII. per reductionem priuilegiorum Regularium ad terminos Concilii Triden. vt teſtatur ſacra congregatio, cuius decreta fuerunt impreſſa Romæ apud hæredes Antonii Bladii Impreſſor. Cameralis 1586. tenoris ſequentis, videlicet.

Pro fratrib. Ord. Præd Prouin. terræ Laboris dicti Regni die 10 Octob. 1586.

Lecto in ſacra Congregatione Regularium memoriali, oblato nomine totius familiæ fratrum Mendicantium quarumcunque Prouinciarum Regni Neap. conquerentium, qualiter contra formam ſuorum Priuilegiorum, Sacrorum Canonum Concil Trident. & ordinationum Apoſtolicarum in quamplurimis ab ordinariis locorum grauantur, prout eiuſdem memorialis ſeries continebat. Illuſtriſs Domini Cardinales bis mature conſideratis ſtatuerunt, & decreuerunt, vt infra, ab eiſdem locorum ordinariys perpetuo, & inuiolabiliter obſeruari debere.

Primo quod circa ſæcularium confeſſiones ab ipſis fratribus Mendicantibus audiendas ſeruetur deciſio congregationum ſacri Concilij, & epiſcoporum, corripianturque Ordinarij qui in articulo mortis id fieri prohibent, vel in licentijs conceſſis id excipiunt.

Secundo, Fratres mendicantes nullatenus a quæſtuatione, quæ de licentia ſuorum ſuperiorum fit & indies fieri contingit prohibeantur.

Tertio Ordinarij in cognitionib. cauſarũ fratrum mendicantium, tam ciuiliũ quã criminalium minime ſeſe ingerant, pariter nec in viſitatione eorundẽ fratrũ, vel eccleſiarum ſuarũ, niſi quatenus eis per Conc. Trid. decreta conceditur.

Quarto

Quarto ordinarij non impediant fratres pulſare campanas ad Matutinum, ad Horas, & ad miſſam antequam pulſetur Campana maioris Eccleſiæ, præterquam in die Sabbati Sancti.

Quinto, quo autem ad quartam funeralium ſeruetur decretum ſacri Concil. Trident.

F. Michael Bonellus Card. Alex.

Gregorius Palearius Secret.

Seß. 23 cap. 15.

CONgregatio Concilij cenſuit Regulares ad audiendas in ciuitate, & diœceſi ſæcularium confeſſiones ſemel ab epiſcopo præuio examine approbatos, iterum ab eodem epiſcopo non eſſe examinandos. Ceterum a ſucceſſore poſſe vtique examinari iuxta conſtitutionem ſanctæ mem. Pij V. datam viij. id. Aug. Pontificatus illius anno 6. quæ a fel. recor. Greg. XIII non eſt reuocata per reductionem priuilegiorum Regularium ad terminos Conc. Trid. *A. Card. Carafa.*

PRÆTER Summiſtas ad remouendam omnem dubitandi anſam in quæſtione illa non parum apud inſignes, & grauiſſimos viros controuerſa per quos in diuerſas ſententias itum eſſe, ex relatis per Io Gutier lib 1. can q ca 27. ſatis apparet: An ſcilicet facultas conceſſa pœnitenti virtute alicuius Bullæ, ſeu Iubilæi, eligendi Confeſſarium quemcunque presbyterum ſæcularem, vel regularem ex approbatis ab ordinario, intelligi debeat, ab Ordinario illius loci, ſeu diœceſis, vbi exercenda eſt adminiſtratio Sacramenti Pœnitentiæ, & ſic vbi pœnitens Confeſſarium eligere vult, vt confiteatur. An vero ſufficiat approbatio per alium Ordinarium facta in alio Epiſcopatu. Sciendum eſt, quod propter opinionum varietatem, & conflictum teſtante Emanuele Roder. in explicatione bullæ Cruciatæ, §. 9. num. 5. Ioan. Ribera Archiepiſcopus Valentinus conſuluit, Illuſtriſſimos Cardinales concilij, eique reſcriptum fuit in hunc modum, videlicet congregatio concilij reſpondet, approbatum ab alio quam a Valentino Archiepiſcopo in diœceſi Valentina, non cenſeri approbatum ab Ordinario Qua declaratione attenta opinio contrarium ſentientium non videtur tuta. Quo vero ad perſonas regulares adeſt diſpoſitio S. D. N. Clementis VIII. ſub Dat. Romæ 23 Nouemb. 1590. tenoris ſequent. Ad perpetuam rei memoriam Romani Pontificis circumſpecta benignitas honeſtis petentium votis, quæ perſonarum ſub Religionis iugo Altiſſimo famulantium ſtatum, & ſalubrem directionem reſpiciunt, ad exauditionis gratiam libenter admittit, & fauoribus proſequitur opportunis. Exponi nobis nuper fecit dilectus filius Procurator Generalis Ord. Fratrum B. Mariæ de monte Carmelo, quod cum in Bulla cruciatæ ſanctæ & alijs priuilegijs, quæ ab Apoſtolica Sede concedi ſolent, detur facultas eligendi Confeſſorem idoneum ab Ordinario approbatum, qui poſſit Chriſti fideles abſoluere a caſibus Ordinario reſeruatis, & a quibuſuis, etiam quæ dictæ Sedi reſeruata ſunt, Religioſi dicti Ordinis, ſeu eorum nonnulli, etiam ijs facultatibus vti præſumunt, & illorum prætextu eligunt confeſſorem aliquando præter eos qui a ſuis Prælatis eorum confeſſionibus deputati ſunt, quod aliquando in ſpeciale eorum vergit detrimentum. Quare prædictus Procurator Generalis humiliter nobis ſupplicari fecit, quatenus in præmiſſis opportune prouidere de benignitate apoſtolica dignaremur. Nos igitur huiuſ-

nis ſupplicationibus inclinati, talem concessionem ſanctæ Cruciatæ & aliorum Indultorum particularium quantum ad prædictum articulum eligendi Confeſſorem, & abſoluendi a caſibus reſeruatis, cum Fratribus, & Sororibus Monialibus Ordinis prædicti, ac aliorum quorumcunque Ordinum & congregationum cuiuſuis inſtituti Mendicantium, & non Mendicantium tam Prouinciæ Hiſpaniæ, quam extra eam vbilibet locorum minime habere neque cenſeri ſed noſtræ intentionis exiſtere, quod ijdem Fratres & Moniales quantum ad Sacramentum pœnitentiæ ſeu confeſſionis adminiſtrationem diſpoſitioni ſuorum Prælatorum ſubiecti ſint; Apoſtolica authoritate tenore præſentium perpetuo declaramus, eiſdem tamen Prælatis, vt in vſu huiuſmodi poteſtatis ſe cum ſubditis benignos, & faciles habeant præcipimus, & mandamus. Non obſtantibus &c.

Sciendum eſt etiam quod contra Confeſſores qui in ſacris confeſſionibus confitentem ad libidinem prouocauerint, cum male de ſanctiſſimo Pœnitentiæ Sacramento ſentire videantur, eo abſistentes, vt de hæreſi ſuſpectos iure optimo hodie procedunt hæreticæ prauitatis inquiſitores, vt tradit Fran Pegna in comment. ſuper directo. Inquiſit p. 2. q. 56. ac ita in ſacroſ. Inquiſitionis Tribunalibus obſeruari atteſtatur Ignat. Lopez in addit. ad Diaz in pract. crim. can. c. 82. quod & iuſtiſſime ordinauit, ac decreuit Pius 4. Pont. Max. quadam ſua conſtitutione, cuius tenorem fideliter deſumptum ex Archiuo Sacræ Inquiſitionis generalis Olyſiponæ copiam habet, in quo continebatur, ſibi faciente Reuerendiſſ. D. Antonio de Noroña Epiſcopo Eluenſi & Generali Inquiſitore Sanctæ Inquiſitionis Regnorum Portugalliæ refert Eman Roderic. tom. 1. ſuarum quæſt. reg. q. 59 artic. 4 fol 557 in impreſſis Salmanticæ, proſequitur.

Venerabili fratri Archiepiſcopo Hiſpalenſi, in Regno Hiſpaniæ hæreticæ prauitatis Inquiſitori Generali, Pius Papa IV.

Venerabilis frater ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem. Dum ſicut nuper non ſine animi noſtri moleſtia accepimus, diuerſos ſacerdotes in Regnis Hiſpaniarum, atque etiam in ciuitatibus, & diœceſibus curam animarum habentes ſiue eam pro alijs exercentes aut alias audiendis confeſſionibus pœnitentium deputati, in tantam proruperint iniquitatem, vt Sacramento pœnitentiæ in actu audiendi confeſſiones abutantur, nec illi, & qui id inſtituit Domino Deo, & Saluatori noſtro Ieſu Chriſto iniuriam facere vereantur, mulieres videlicet pœnitentes ad actus inhoneſtos, dum earum audiunt confeſſiones alliciendo, & prouocando ſeu allicere, & prouocare tentando, & procurando, ac loco earum per Sacramentum huiuſmodi Creatori noſtro reconciliandi, grauiorum peccatorum mole eas onerando, & in manibus Diaboli tradendo in Diuinæ Maieſtatis offenſam, & animarum perniciem, Chriſti fidelium ſcandalum non modicum. Nos animum inducere nequeuntes quod qui de Fide Catholica recte ſentiunt, Sacramentis ab Eccleſia Dei inſtitutis abutantur, aut illis iniuriam faciant fraternitati tuæ, de cuius eximia pietate, virtute, atque doctrina plurimum in Domino confidimus, per præſentes committimus, & mandamus, quatenus per te, vel alium, ſeu alios a te deputandum, ſeu deputandos contra omnes, & ſingulos ſacerdotes dictorum Regnorum, ac illarum ciuitatum, & diœceſum de præmiſſis quomodolibet diffamatos tam ſæculares, quam quorumuis etiam exemptorum, ac Sedi Apoſtolicæ immediate ſubiectorum Ordinum Regulares cuiuſcunque dignitatis ſtatus, gradus, ordinis, conditio-

nis,

Digitized by Google

nis, & præeminentiæ exiſtant, tam ſuper præmiſſis, quam ſuper fide Catholica, & quid de ea ſentiant diligenter inquiras, & iuxta facultatem tibi contra hæreticos aut de hæreſi quouis modo ſuſpectos a ſede Apoſtolica conceſſarum continentiam, & tenorem procedas, ac culpabiles repertos exceſſu ſuorum qualitatem, prout de iure fuerit faciendum debita præcedente degradatione ſæcularis iudicis arbitrio puniendos tradendo. Non obſtan. &c. Dat. Romæ apud S. Petrum, ſub annulo Piſcatoris die 16. Aprilis Anno Domini 1561. Pontificatus noſtri anno 2.

Ampliatur, nam licet ex contextu d. conſtitutionis ibi, Mulieres videlicet, &c. illa tantum loquatur de ſolicitatione ad actus impudicos circa mulieres; ut tamen de eius mente fuerit velle comprehendere etiam confeſſores, allicientes adoleſcentes ad peccatum nefandum: nam eadem ratio in ipſa conſtitutione expreſſa conuenıat etiam huic caſui, immo fortiori ſeu maiori ratione in hoc caſu procedere debet, cum multo grauius ſit hoc crimen: tum quia hæc conſtitutio loquatur de his, quæ communiter eueniunt, non excludens propter hoc alia, quæ raro contingunt, ſed ſunt eiuſdem generis, immo grauioris. Roder. loco præcit. & latius tomo 1. q. 36. art. 3. Et nos pro huius ampliationis corroboratione tacitæ etiam obiectioni reſpondendo, addimus, quod non ſuffragatur vulgaris regula illa, nempe in odioſis, & pœnalibus strictam eſſe interpretationem faciendam, quia negamus dicendum eſſe ex hoc caſu fieri extenſionem, ſed potius incluſionem, ex glo. notab. in cap. 1. in ver. Italię, de temp. ord. lib. 6. ſufficit enim legiſlatori apponere caſum magis frequentem, in quo etiam includitur alius non adeo frequens, qui forſan tacitus fuit maioris honeſtatis cauſa, quia eſſet valde moleſtum auribus piis audire confeſſarium committere id, quod omnes Chriſtiani abhorrent. Accedit, quod vbi agitur de ſalute animarum ad euitanda maiora peccata, tunc in pœnis facienda eſt extenſio de caſu ad caſum ex communi DD. conſenſu ex allegatis per Iaſ. in Auth. Quas actiones num. 25. C. de ſacroſ. eccl. & alias diximus.

ADDITIO. De approbatione Regularium ad ſacras confeſſiones audiendas Summa Henriquez lib. 3. de pænit. cap. 6. fol. 273. ſub rub. Quis ſit reputatur idoneus Confeſſarius iux. Concil. Trid. ſeſſ. 23. cap. 15. vbi etiam de priuilegiis ipſorum Regularium circa confeſſiones.

Item abſoluere poteſt a caſibus epiſcopo reſeruatis, quiuis confeſſor illo mortuo, poſt mortem enim eius deſinunt eſſe reſeruati ſi ſit reſeruatio ab homine, ita tenet Emanuel in Aphoriſmis Confeſſariorum in verbo abſolutio, num. 20. vide ſupra in verbo caſus reſeruati, in fine.

Presbyteri Congreg. Oratorii Romæ, approbati ad confeſſiones audiendas non debent examinari extra Vrbem a locorum ordinariis, quibus ſufficit præſentare eorum licentias Romæ habitas, ut hæc & alia patent ex eorum priuilegiis tenoris ſeq. videlicet.

Sixtus Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

DECET Romanum Pontificem, cuius fidei cura, & ſalus gregis Dominici diuinitus eſt commiſſa, prædeceſſorum ſuorum veſtigiis inhærendo, ea benigniter concedere, quæ ad eiuſdem gregis conſcientiæ purificationem, & peccatorum remiſſionem, animarumque ſalutem, ac ſpiritualem conſolationem, noſcuntur

ſcuntur pertinere; Alias ſi quidem fel. rec. Greg. Papa XIII. prædeceſſor noſter pro parte dilectorum filiorum Philippi Nerei, præpoſiti & presbyterorum congregationis Oratorij, in parochiali Eccleſia Sancta Mariæ in Vallicella de Vrbe, per ipſum prædeceſſorem antea inſtituti, expoſito, quod menſe Augusti Anni Domini 1565. pie mem. Pius Papa IV. etiam prædeceſſor noſter Philippo, & presbyteris præfatis, tunc eccleſiæ S. Joan Baptiſtæ nationis Florentinorum etiam de Vrbe, in diuinis deſeruientibus nonnullas gratias; & priuilegia ad decennium duratura, Apoſtolica authoritate concesserat. & decennium huiuſmodi iam tunc expirauerat dictus Gregorius prædeceſſor, volens eoſdem Philippum & presbyteros non minoribus, quam dictus Pius prædeceſſor proſequutus fuerat gratiis, atque priuilegijs, proſequi, & vt ipſi facilius, & libentius altiſſimo famulari, & animabus Chriſti fidelium in eorum audiendis confeſſionibus amplius prodeſſe poſſent prouidere Philippo, & presbyteris congregationis huiuſmodi, vt quorumcunque Christi fidelium ad ipſos vndecunque accedentium, illoſque infirmitatis, vel quocunque alio tempore, occaſione domum ſiue ad quemcunque alium locum, ad ſe vocantium, & requirentium confeſſiones libere audire, & illis diligenter auditis ipſos Christi fideles & eorum ſingulos ab excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti ac quibuſuis alijs eccleſiaſticis ſententijs, & cenſuris quauis occaſione vel cauſa quomodolibet latis, & per eos incurſis, ac etiam ab omnibus, & ſingulis eorum peccatis, criminibus excessibus, & delictis, quantumcunque grauibus, & enormibus, etiam Sede Apoſtolicæ reſeruatis, exceptis contentis in literis die Cænæ Domini conſuetis abſoluere, & pro commiſſis pænitentiam ſalutarem eis iniungere, ac vota quæcunque vltramarina viſitationis liminũ Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum de Vrbe, S. Iacobi in Compoſtella, & B. Mariæ Lauretanæ, ac caſtitatis, & religionis votis duntaxat exceptis in alia pænitentia, vel pietatis opera commutare, necnon per dimidium horæ ſpatium ante auroram, & poſt meridiem eis eueniente caſu Miſſas celebrare libere, & licite valerent, dicta authoritate indulſit, & facultatem conceſſit prout in ipſius Gregorij prædeceſſoris literis deſuper in forma breuis ſub die 14. Martij, Pontificatus ſui anno quarto, expeditis plenius continetur, cum autem, ſicut exhibita nobis nuper pro parte Philippi, & presbyterorum præfatorum petitio continebat, a pluribus credatur, literas, & facultates huiuſmodi licet illæ ad certum aliquod tempus ſpecifice, & expreſſe non fuerint limitatæ, nihilominus decennio iam de menſe Martij proxime præteriti elapſo tantum duraſſe, & propterea ipſi; vt omne dubium tollatur, ac in Dei animarumque ſeruitio indies magis, & magis proficere valeant, liberiuſq; in hanc curam incumbant, dictas facultates ipſis in perpetuum concedi, ac in quibuſdam extendi, & ampliari deſiderent, pro parte eorundem Philippi, & presbyterorum, qui vt aſſerunt in primo dicta eccleſia ad confeſſiones audiendas de noſtri in dicta Vrbe, & illius diſtrictu Vicarij in ſpiritualibus generalis licentia deputatis exiſtunt, nobis fuit humiliter ſupplicatum, vt eis in præmiſſis opportune prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremus. Nos igitur, qui honeſtis petentium votis libenter annuimus, eaque fauoribus proſequimur opportunis, Philippum, & presbyteros præfatos, ac eorum ſingulos a quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pænis a iure vel ab homine, quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet

inno-

Digitized by Google

innodati exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum harum ſerie abſoluentes, & abſolutu fore cenſentes, necnon literarum præfatarum tenores præſentibus pro expreſſis habentes huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, Philippo ac nunc, & pro tempore exiſtentibus cõgregationis huiuſmodi vbicunque locorum diffuſæ, presbyteris in Vrbe a dicto Vicario, ſeu extra eam ab ordinarijs locorum ad confeſſiones audiendas quomodolibet approbatis, eorũque ſingulis, quod ipſi perpetuis futuris temporibus omnium & ſingulorum Chriſti fidelium confeſſiones audire, illiſque auditis eos a quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque quibuſuis eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, quauis occaſione, vel cauſa quomodolibet latis, & per eos incurſis, nec non ab omnibus, & ſingulis eorum, peccatis criminibus, exceſſibus ac delictis, quantumcunque grauibus & enormibus, etiam in caſibus dictæ ſedi reſeruatis, vel in poſterum reſeruandis, exceptis tamen contentis in literis die Cœnæ Domini legi conſuetis abſoluere, ac pro commiſſis pœnitentiã ſalutarem eis iniungere, nec non vota quæcunque vltramarina, viſitationis liminum Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum de Vrbe, & S. Iacobi in Compoſtella caſtitatiſque, & Religionis votis dumtaxat exceptis, in alia pœnitentia, vel pietatis opera commutare, præterea per dimidium horæ ſpacium ante auroram & poſt meridiem Miſſas celebrare, ac etiam qui ex eis præuio examine ad confeſſiones audiendas in ipſa Vrbe a dicto Vicario approbati fuerint, extra eandem Vrbem abſque alio examine, de licentia tamen ordinariorum locorum indulto, & facultatibus huiuſmodi vti ac potiri libere, & licite valeant Apoſtolica authoritate tenore præſentium concedimus, & indulgemus. Decernentes præſentes literas nullo vnquam tempore reuocari, ſuſpendi vel limitari, neque eis derogari poſſe, nec ſub quibuſuis ſimilium, vel diſſimilium gratiarum reuocationibus comprehendi, & quoties illæ emanabunt, toties in priſtinum ſuum & validiſſimum ſtatum reſtitutas, ac plenarie reintegratas eſſe & cenſeri irritum quoque & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter cõtigerit attentari. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ceteriſque contrariis quibuſcunque. Volumus autem quod Philippus & presbyteri præfati huiuſmodi indulto celebrandi ante diem parce vtantur, quia cum in altaris miniſterio immoletur Dominus noſter Ieſus Chriſtus Dei filius, qui Candor eſt lucis æternæ, congruit, hoc non noctis tenebris fieri, ſed in luce. Quodque præſentium tranſumptis etiam impreſſis Notarii publici manu ſcriptis, & ſigillo Iudicis ordinarii Rom. Curiæ, vel alterius perſonę in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides vbique locorum adhibeatur, quæ ipſis pręſentibus originalibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Nulli ergo hominum omnino liceat hanc paginam noſtrę abſolutionis conceſſionis indulti, decreti, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire, ſi quis autem hoc attentare pręſumpſerit indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud Sanctum Marcum, anno Incarnationis Domini 1586. Non. Septemb. Pontific. noſtri anno 2.

Das. Pallottus Dat. R. Bergerius.

SEquitur declaratio tenoris ſequentis videlicet, a tergo, Illuſtriſs. & Reuer. Dominus Cardinalibus Congregationis Sacri Concilii Trid. pro presbyteris

Congre-

Congregationis Oratorij, intus vero Illuſtriſſimi, & Reuerend. Domini Sixtus Papa V. fel. recor. indulſit Patribus Congregationis Oratorij, vt qui ex eis prævio examine ad audiendas confeſſiones in ipſa vrbe a Vicario approbati fuerint extra eandem Vrbem abſque alio examine de licentia tamen ordinariorum locorum confeſſiones libere audire valeant, ſed quia in partibus præcipue Neapolis ipſis in dubium reuocatur priuilegium prædictum ſub prætextu, quod non contineat præciſam derogationem, neque mentionem aliquam Conc. Trid. ſeſſ. 23. ca. 15 quo cauetur ne quis abſque propriorum diœceſanorum examine audeat confeſſiones audire; ideo prædicti presbyteri Congregationis Oratorij ſupplices deſiderant ſuper hoc reſponſum a S. Cong. An fuerit neceſſaria derogatio S. Conc. Trid. Congregatio Concilij cenſuit ſi huiuſmodi priuilegium fuerit, vt proponitur, a Sede Apoſtolica conceſſum, vtique omnino eſſe obſeruandum, quamuis nullam derogationem, aut mentionem Conc. Trid. contineat.

Hieron. Card. Matthæius.

Circa facultatem abſoluendi a caſibus reſeruatis vigore dictorum priuilegiorum, attendenda eſt hodie declaratio decreti, in quo prohibetur abſolutio a caſibus reſeruatis, quæ fuit relata ſupra in verbo, Caſus reſeruati.

CONFESSIO SACRAMENTALIS.

PRAETER *Summiſtas ſciendum eſt, quod Die 20. Iunij anno a Natiuitate Domini Ieſu Chriſti 1602. In Generali Congregatione Sanctæ Romanæ & vniuerſalis Inquiſitionis habita in Palatio Apoſtolico, in monte Quirinali coram S. D. N. Clemente diuina prouidentia Papa VIII. Propoſita fuit quæſtio.*

Vtrum liceat per literas, ſeu internuncium, confeſſario abſenti peccata ſacramentaliter confiteri, & ab eodem abſente abſolutionem obtinere.

S. D. N. auditis votis Patrum Theologorum, & re cum Illuſtriſſimis, & Reuerend. Dominis Cardinalibus, contra hæreticam prauitatem generalibus Inquiſitoribus mature ac diligenter conſiderata, hanc propoſitionem ſcilicet licere per literas, ſeu internuncium confeſſario abſenti peccata ſacramentaliter confiteri & ab eodem abſente abſolutionem obtinere, ad minus vt falſam, temerariam, & ſcandaloſam damnauit, ac prohibuit præcepitque ne deinceps iſta propoſitio, publicis priuatiſue lectionibus, concionibus & congreſſibus doceatur, neque vnquam tanquam aliquo caſu probabilis defendatur, imprimatur, aut ad praxim quouis modo deducatur: quod ſi quis illam docuerit, defenderit, imprimi fecerit, aut de ea etiam diſputatiue tractauerit (niſi forſan impugnando) vel ad praxim directe, ſeu indirecte deduxerit, præter excommunicationem latæ ſententiæ, quam ipſo facto incurrat, a qua non poſſit (præterquam in articulo mortis) ab alio quacunque etiam dignitate fulgente, etiam S. R. E. maiori Pœnitentiaria niſi a pro tempore exiſtente Rom. Pont. abſolui, aliis etiam pœnis pro arbitrio infligendis ſubiaceat. Quintilianus Adrianus Not. publicata fuit Romæ 19. Iuny 1602.

COMMVNIO SACRA.

PRAETER Summiſtas ſciendum eſt ad declarationem capitis omnis vtriuſque ſexus, de pœnit. & remiſſ. Eugenium IV. declaraſſe, quod communicans in hebdomada ſancta, vel infra octauam Paſchæ ſatisfacit præcepto eccleſiæ die 8. Iunii 1446. Pontificatus ſui anno 10, quam refert Nauar. in man. confeſ. cap.

ſeſ.cap.21.num.45.quæ non eſt in Bullario, ſed eam inuenies per extenſum impreſſam in priuilegiis Minorum fol.139.

CONFRATERNITATES.

Sciendum eſt. quod ſuper modo, & forma per quoſcunque Regulares Ordines, Religiones inſtitutas, ſeu Archiconfraternitates, & congreg. ſæcularium. tam Vrbis, quam aliarum Ciuitatum, & locorum in Erectionibus, Inſtitutionibus & aggregationibus confraternitatum, & congregationum, & communicationibus priuilegiorum, indulgentiarum, facultatum, aliarumque ſpiritualium gratiarum, & indultorum eiſdem confraternitatibus, & congregationibus faciendis in poſterum obſeruanda, edita fuit conſtitutio a S. D. N. D. Clemente Diuina prouidentia Papa VIII. publicata Romæ die 24 Decembris 16[illegible]5. tenoris ſequentis. Clem.8. Cōgruit de priu.

Quęcunque a Sede Apoſtolica, ad promouendam, Chriſti fidelium ſalutem aliquando conceſſa ſunt, & ſi ea maturo conſilio magnaque prudentia, & cautione ſancita & decreta ſint: tamen cum Rom Pont. de animarum ſalute ſolicitus progreſſu temporis animaduertit, ſenſim aliquos abuſus in eiſdem ſtatutis, & decretis obſeruandis prouenire; debet pro ſui paſtoralis officij munere illis opportuna ratione occurrere, & quantum cum Domino poteſt, adhibito ſalutari remedio, prouidere. Cum itaque a pluribus Rom. Pont. Prędeceſſoribus noſtris, & forſan etiam a nobis nonnullis Regularibus Ordinibus Religionibus inſtitutis, ac etiam Chriſtifidelium ſecularium Archiconfraternitatibus & congreg. diuerſarum nationum, nominum, & inſtitutorum, tam in Alma Vrbe noſtra, quam in alijs Ciuitatibus, & locis Chriſtiani Orbis inſtitutis, facultas erigēdi, & inſtituendi eorum, & alijs Eccleſiis, & Collegijs, necnon etiam ſibi aggregandi Confraternitates, & Congregationes in eadem Vrbe, & in alijs exiſtentes, eiſque priuilegia Indulgentias, facultates, aliaſque ſpirituales gratias, & indulta ſibi conceſſa reſpectiue communicandi attributa fuerit, ac nulla certa forma, vel ratio pręſcripta ſit, quę in huiuſmodi erectionibus, inſtitutionibus aggregationibus & excommunicationibus faciendis ſeruari debeat: propterea ſine negligentia Superiorum Ordinum, Religionum & inſtitutorum, vel officialium Archiconfraternitatum, & Congregationum erigentium inſtituentium, aggregantium, & communicantium, quę Confraternitatibus & Congreg erigendis, inſtituendis, & aggregandis, & quibus communicationes priuilegiorum, indulgentiarum, aliarumque gratiarum prędictarum fiunt, non ſeruant formam in huiuſmodi erectionibus, inſtitutionibus, aggregationibus, & communicationibus ſeruari debitam neque pręſcribunt modum quo priuilegia, indulgentias, facultates aliaſque ſpirituales gratias; indulta prędicta conſequi debeant, ſeu ipſarum confraternitatum, & congregationum in curia, quę non inquirunt ea quę pręſtare oportet, vt illa conſequantur, nonnullę prauę conſuetudines irrepſerunt multaque incommoda inde prouenerunt, quibus nos pro commiſſo nobis Apoſtolicę ſolicitudinis officio, paternaque erga omnes Chriſti fideles charitate proſpicere volentes, hac noſtra conſtitutione perpetuo valitura decernimus, atque ſtatuimus, vt in poſterum tam huius Almę Vrbis noſtrę, quam aliarum ciuitatum, & locorum totius Chriſtiani Orbis Regularium

Ordi-

Ordinum, Religionum, & Inſtitutorum, quib. in eorũ, & quibuſcunq; alijs Eccleſiis, & collegijs, confraternitates ſæcularum erigendi, & inſtituendi facultas conceſſa eſt, nec non etiam Archiconfraternitatum & Congregationum cuiuſuis nationis, nominis, & inſtituti illæ ſint, & in quibuſcunque eccleſiis, Domib & Oratorijs, tam ſæcularium, quam vt præfertur quorumcunq; et Mẽdicãtium Ordinum, Religionum, & Inſtitutorum Regularium, quouis tã Ordinaria quã Apoſtolica authoritate erectæ, ac inſtitutæ exiſtunt, ſeu alias quouis modo introductæ reperiantur, quia alias Confraternitates, & Congregationes inſtituendi, erigendi, ac ſibi aggregandi, illiſq; priuilegia, indulgentias, facultates, aliaſque ſpirituales gratias, & indulta prædicta elargiendi, & communicandi poteſtas a Romanis Pontificib prædeceſſoribus noſtris, vel a nobis, et Apoſt. Sede attributa fuit, Magiſtri Priores, Præpoſiti, Rectores, Gubernatores, Præceptores, Primicerij, prælati, Cuſtodes, Guardiani, Præfecti, Adminiſtratores, & alij Officiales, ſeu ſuperiores quouis modo nuncupati Regularium ſi quidem Ordinum, Religionum, & Inſtitutorum vnam tantum Confraternitatem, & Congregationem, de conſenſu tamen Ordinarij loci; & cum literis eius teſtimonialibus quibus confraternitatis, & congregationis erigendæ & inſtituendæ pietas, & Chriſtiana charitatis officia, que exercere cupit apud eos commendentur in eorum, & quibuſcumque alijs Eccleſiis, & collegijs eri gere, & inſtituere, ceterarum vero Archiconfraternitatum Congreg. in ſingulis ciuitatibus, oppidis, vel locis vnam etiam confraternitatem, & congregregationem duntaxat, que Apoſtolica, vel Ordinaria authoritate prius erecta nulli alteri Ordini, Religioni, Inſtituto, Archiconfraternitati, & congregationi eiuſdem, vel alterius nationis, nominis, & inſtituti aggregata ſit prauio ſimiliter loci Ordinarii conſenſu, & cum eius literis teſtimonialibus quibus eiuſdem confraternitatis, & congregationis aggregandæ inſtitutum, pietas, & Chriſtianæ charitatis officia, quæ exercere conſueuit, apud eos commendetur ſibi adiungere, & aggregare poſſit: Huic vero confraternitati, & congregationi erigendæ, inſtituendæ, ſeu aggregandæ ea tantum priuilegia, indulgentias, facultates alia que ſpirituales gratias, & indulta, quæ ipſi Ordini, Religioni, Inſtituto erigenti, inſtituenti, ac communicanti, ſeu Archiconfraternitati, Congregationi aggreganti nominatim, & in ſpecie, non autem quæ per extenſionem, vel communicationem ſibi quouis modo conceſſa ſunt, & illa quidem non ſub generali forma verborum, vel ad inſtar, ſed expreſſe, & in ſpecie communicare, valeant, Statuta autem pro regimine Ordinum, Religionum, & inſtitutorum erigentium, & inſtituentium, ac communicantium, ſeu Archiconfraternitatam, & congregationum aggregantium edita cõfraternitatibus & congregationibus erigendis, inſtituendis, & aggregandis, & quibus, communicationes priuilegiorum, & aliorum prædictorum fiunt impartiri non poſſint niſi ea prius ab Epiſcopo Diœceſano examinata, & pro ratione loci approbata fuerint, quæ nihilominus eiuſdẽ Epiſcopi decretis, ac moderationi, & correctioni in omnibus ſemper ſubiecta remancant. Inſuper volumus, & ordinamus, vt prædicti Ordines, Religiones, inſtituta erigentia, inſtituentia, ac communicatia, necnon Archiconfraternitates, & Congregationes aggregantes certã erigendi, inſtituendi, aggregandi, & communicandi formulam a nobis nouiſſime approbatam diligenter obſeruent, ſecundum quam priuilegia, indulgentias, facultates aliaſq;

ſpirituales

ſpirituales gratias, & indulta ipſis Ordinibus, Religionibus, Inſtitutis, erigentibus inſtituentibus & communicantibus ſeu Archiconfraternitatibus & Congregationibus aggregantibus nominatim, & expreſſe, non autem per communicationem; neque ad inſtar, vt ſupra conceſſa ipſis Confraternitatibus, & Congregationibus erigendis, inſtituendis, & aggregandis, & quibus communicationes fiunt communicare poſſint, quibus Confraternitates, & Congregationes eiuſdem duntaxat nationis, & nominis, ordinis, Religionis, & Inſtituti Archiconfraternitatis, Congregationis, cui aggregantur, tam hactenus aggregatæ, quam in poſterum aggregandæ vtantur, potiantur, & gaudeant, ita vt dictarum Confraternitatum, & Congregationum erectarum, inſtitutarum, & aggregatarum, de quibus communicationes factæ ſunt, Miniſtri, & Officiales, & alij ſupradicti priuilegia indulgentias, facultates, aliaſque ſpirituales gratias, & indulta huiuſmodi, præuia tamen recognitione Ordinarij loci, qui adhibitis duobus de eiuſdem Eccleſiæ Capitulo, iuxta Sacri Concil. Trid. decretum promulganda decernat, debitis temporibus promulgare valeant, quibus etiam Miniſtris, Officialibus & alijs prædictis eleemoſynas, & alia oblata Chriſtianæ charitatis ſubſidia iuxta modum, & formam per Ordinarium loci præſcribendam, remotis tamen menſis, peluibus & capſis, quæ in Eccleſiis, & Oratorijs dictarum Confraternitatum, & Congregationum publice ad hoc exponi conſueuerunt, excipiendi poteſtas detur. Atque hoc ipſum Ordines, Religiones, Inſtituta erigentia, inſtituentia, ac communicātia, ſeu Archiconfraternitates, & Congregationes aggregantes, tam Almæ vrbis noſtræ, quam aliarum Ciuitatum, & locorum quorumcunque, iuxta modum a Vicario Vrbis, & ab Ordinarijs locorum reſpectiue præſcribendum obſeruare teneantur. Eleemoſynas autem ſic collectas in reparationem, & ornatum Eccleſiarum, tam Ordinum, Religionum, Inſtitutorum erigentium, & inſtituentium, & communicantium, ac Archiconfratern. & Congreg. aggregantium, quam Confraternit. & Congreg. erigendarum, inſtituendarum, & aggregandarum, & quibus communicationes fient, aut in alios earum pios vſus arbitrio eiuſdem Vic. noſtri in Vrbe, necnon Ordinariorum locorum reſpectiue, fideliter exponere, atque erogare procurent, vt omnes intelligant cæleſtes Eccleſiæ theſauros, non quæſtus aut alicuius lucri cauſa, ſed pietatis & charitatis excitandæ gratia, ex Apoſtolicæ Sedis benignitate, Chriſti fidelibus apertis. Præterea volumus, vt Confeſſarij qui vigore priuilegiorum ipſis Ordinibus Religionibus Inſtitutis erigentibus inſtituentibus & communicantibus ſeu Archiconfraternitatibus & Congregationibus aggregantibus conceſſorum, ac Confraternitatibus & Congreg. aggregādis communicandorum pro tempore eligi poſſunt, & potuerunt ſæculares ſcilicet in Alma Vrbe a prædicto noſtro Vica. extra Vrbem vero a locorum Ordinarijs, regulares autem non ſolum a prædicto Vicario noſtro, & a locorum Ordinarijs reſpectiue, ſed etiam a ſuis ſuperioribus approbati ſint; vtque Confratres confitentes a criminibus caſibus & cenſuris, iuxta dictorum priuilegiorum (quatenus tamen ſint in vſu, & ſacris Conc. Trid. decretis, ac Rom. Pont. prædeceſſorum noſtrorum, & noſtris conſtitutionibus non aduerſentur, nec remota, aut ſub aliquibus reuocantibus comprehenſa ſint) formam, & tenorem duntaxat abſoluere valeant. Decernimus inſuper, vt ijdem Confeſſarij prædictos Confratres cuiuſcunque gradus, ſtatus, conditionis, & præeminentia etiam ſi ſpeciali nota digna fuerint a caſibus con-

Seſſ.21. de refor. c. fin.

Cōgruit tit. de pæn. & remiſ.

tentis

tentis, in literis, quę die Cęnæ Dom. legi conſueuerunt, nec non violationis immunitatis, & libertatis Eccleſiaſticæ, & clauſuræ Monaſteriorum Monialiū, ſi videlicet ſine neceſſaria & vrgenti cauſa, ac ſine ſuperiorum licentia, vel etiam ſi cauſa, & licentia conceſſa abutentes, prędicta Monaſteria ingreſſi fuerunt, nec nō violentæ manus iniectionis in Clericum & ſingularis certaminis ſeu duelli, ac ab alijs ēt caſib tam a Nobis, quã a pdicto noſtro in Vrbe vicario, & locorū Ordinarijs reſpectiue reſeruatis, & pro tpe reſeruandis, & etiā quauis excōicatione, ab homine lata abſoluere & ſuper irregularitatibus tam ex aliquo defectu prouenientibus, quã occaſione delicti cōtractis cū aliquo diſpenſare prætextu dictorum priuilegiorū nullo modo poſſint. Demū ſtatuimus, & pariter ordinamus, vt Confraternitates, & Cōgregationes vbiuis locorū quauis authoritate, vt præfertur, erectæ, & inſtitutę quib cōicationes prædictæ factæ ſunt a quocūque, ex dictis Ordinibus, Religionibus, Inſtitutis Archiconfraternitatibus, & congregationibus vbilibet exiſtentibus hactenus aggregatæ ab eiſdē reſpectiue Ordinibus. Religionibus, Inſtitutis, Archiconfraternitatibus & congregationibus nouas erectionum, inſtitutionum, communicationum & aggregationum literas, iuxta formam a Nobis nouiſſime approbatam, infra annum ſi in Europa ſunt & ſi extra Europam fuerint, infra biennium a die publicationis præſentium in Romana curia faciendæ computandos impetrare teneantur, alioquin, dicto tempore elapſo, erectiones, inſtitutiones, & quæcunq; communicationes priuilegiorum, facultatum indulgentiarum, aliarumq; ſpiritualium gratiarum, & indultorum, & aggregationes illarum vigore Ipſis conceſſa, nullius ſint roboris & momenti, ac reuocatæ & abolitę cenſeantur eo ipſo Erectionum autem inſtitutionum, communicationum & aggregationum, tam hactenus factarum, quam deinceps faciendarū literæ ab ipſis Ordinibus, Religionibus, Inſtitutionibus, ſeu Archiconfraternitatibus, & congregationibus gratis omnino, ac nulla prorſus mercede, etiam a ſponte dantibus acceptæ expediri & concedi debeant. Quod ſi Miniſtri aliqui ſuperiores, vel officiales quocunq; nomine nuncupati Ordinum, Religionum, Inſtitutorum, ſeu Archiconfraternitatum, Congregationum, & confraternitatum huiuſmodi, quauis authoritate, vel priuilegio, & officio fungantur, & præfulgeant, contra præmiſſa in aliquo venire, vel facere præſumpſerint Erectiones, inſtitutiones, & communicationes, priuilegiorum indulgentiarum, facultatum, ſpiritualiumq; gratiarum & indultorum, aliorumq; præmiſſorum conceſſiones, nec non aggregationes per ipſos faciendæ, ſeu reuocandæ nullius ſint roboris, & momenti; & quilibet eorundem Miniſtrorum, Superiorum, Officialium, & aliorum prædictorum priuationis officiorum, quæ obtinet, ac inhabilitatis ad illa & alio in poſterum obtinenda pœna, quæ ab alio, quam a Nobis, vel Romano Pontifice pro tempore exiſtente remitti non poſſit incurrat, eo ipſo Decernentes præſentes literas perpetuo validas, & efficaces exiſtere, & fore, ac ab omnibus, & ſingulis ad quos ſpectat, inuiolabiliter obſeruari debere, ſicq; noſtræ mentis, & intentionis exiſtere, & ita, & non aliter per quoſcunq; Iudices, &c. Non obſtantibus, &c. Vt autem præſentes literæ ad omnium, quos concernit, notitiam facilius deueniant. volumus illas ad valuas Baſilicarum S. Io. Later & Principis Apoſtolorum de vrbe, & in Acie campi Floræ, more ſolito publicari, & affigi, atq; ijs inde amotis, earundem exempla, etiam impreſſa ibi affixa relinqui, factaque publicatione hu-

iuſmodi,

Digitized by Google

iuſmodi omnes regulares Ordines, Religiones, inſtituta, & Archiconfraternitates, Congregationes, & Confraternitates ſecularium, quæ in vrbe quidem poſt menſem, quæ vero in Europa, poſt ſex meſes, quæ demum extra Europam, poſt decem menſes a die publicationis huiuſmodi computandos perinde afficere, & arctare, ac ſi earum cuilibet nominatim inſinuatæ fuiſſent. Et nihilominus, vt ipſæ præſentes literæ notoriæ fiant, magiſq; omnibus innoteſcant, vniuerſis, & ſingulis venerabilibus fratribus Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & alijs locorum Ordinarijs per eaſdem præſentes committimus, & mandamus, vt per ſe, vel alium, ſeu alios haſce noſtras literas, poſtquam earum exemplum receperint, ſeu earum notitiam habuerint, ſemel, aut pluries, prout eis magis expedire viſum fuerit, in ſuis Cathedralibus, & maioribus, reſpectiue eccleſiis Ciuitatum, oppidorum, & locorum quorumcunque eorum Diœceſum, dum in eis maior populi multitudo ad Diuina conuenerit, ſolemniter publicent, & publicari authoritate noſtra mandent, ac faciant. Cæterum quia, &c.

De confraternitatibus, vide etiam in verbo præcedenti.

CONTRACTVS AD CAPVT SALVVM.

PRÆTER Summiſtas in verbo, vſura, ſciendũ eſt Sixtum V. edidiſſe cõſtitutioné ſuper contractibus ſocietatum ad caput ſaluũ, vel alia pacta illicita continentibus, & quomodo in poſterum iniri debeant, vt patet ex eius cõſtitutione publicata Romæ die 25. Octob. 1587. fol. 154. in Bullar. incip. Deteſtabilis auaritiæ ingluuies, & infra.

Hac noſtra perpetuo valitura conſtitutione damnamus, & reprobamus omnes, & quoſcunq; contractus, conuentiones, & pactiones poſt hac ineundos, ſeu ineundas per quos, ſeu quas cauebitur perſonis, pecunias, animalia, aut quælibet alias res ſocietatis nomine tradentibus, vt etiam ſi fortuito caſu quamlibet iacturam, damnum, aut amiſſionem ſequi contingat, ſors ipſa, ſeu capitale ſaluum ſit, & integrum a ſocio recipiente reſtituatur, ſiue vt de certa quantitate, vel ſumma in ſingulos annos, aut menſes durante ſocietate reſpondeatur; Statuimuſq; huiuſmodi contractus conuentiones, & pactiones vſurarios, & illicitos poſthac cenſeri debere, atq; in poſterum nõ licere ijs, qui pecunias, vel animalia, aut alias res in ſocietatem tradent de certo loco, vt præfertur, percipiendo inter ſe paciſci, & concordare, neque etiam ſiue ad certum, ſiue ad incertum lucrum conuenerint, ſocios, qui ea recipient, ac ſortem, ſeu capitale ſaluũ & integrum, vbi illud caſu fortuito perierit, vel amiſſum erit, reddendum quouis pacto, aut promiſſione ſibi obligare. Ac ne de cetero ſocietates ineãtur ſub huiuſmodi pactis, & conditionib. quæ vſurariam prauitatem ſapiunt, diſtricte interdicimus, & prohibemus. Sed potius cuncti nouerint ſocietates huiuſmodi, cum in poſterum vnus pecuniã, aĩalia, aut alias res, & bona, alter vero operã, vel induſtriã confert, pure, ſincere, & bona fide, ſicut decet, iuſtis, & æquis cõdõnib. pactis, ſecundum iuris diſpoſitionem, ac ſine vlla prorſus fraude, pollutione, aut vſurariæ prauitatis labe, aut ſuſpicione ineũdas, ſeu contrahendas eſſe, ita vt non ad certam ſummam, aut quantitatem ab omni periculo, & damno, vt præfertur, immunem lucri nomine perſoluendam, neq; ad capitale ſi caſu fortuito perit, reſtituendum ſocius accipiens teneatur. Si vero finita ſocietate

ipſum capitale extat ei, qui illud in ſocietatem contulerit, reſtituatur, niſi ſocio recipienti fuerit communicatum, aut aliter inter ipſos contrahentes ſuper eo legitime conuentum ſit. Ac praterea ijdem contrahentes fructus, expenſas, & damna in commune conferant, & prout æquum, & iuſtum fuerit ſibi communicent, atq; diuidant. Decernentes ſi qui contractus, conuentiones, & pactiones in futurum contra noſtram huiuſmodi prohibitionem de facto initi fuerint, nullam ex eis, tanquam per hanc eandem conſtitutionem noſtram damnatis & reprobatis, etiam ſi iuramento aut in forma cameræ Apoſtolicæ, vel alias quomodolibet reborati fuerint, obligationẽ ciuilẽ, aut naturalẽ oriri, nullamq; actionem realem, aut perſonalem, nec iudicis officium neque aliud quodcunque ius cuiquam competere, neq; quo ad ſortem, ſeu capitale integrum recuperandum, quod caſu fortuito perierit, aut amiſſum erit, neq; quo ad certas ſummas, & quantitates in ſingulos annos aut menſes, lucri ſocialis nomine promiſſas. Si qui vero in poſterum ſub prædictis conditionib. & pactis contrahere temere præſumpſerint, aut prætextu ſimilium contractuum, conuentionum, & pactionum ſocietatis nomine initorum, qui hucuſque durant, ad exactionem dictæ ſortis, ſeu capitalis ſiue illius pretij, & valoris poſtquam illud in toto, vel in parte caſu fortuito perierit, aut amiſſum ſit, aut certæ ſummæ, vel quantitatis annuæ, aut menſtruæ ſibi promiſſæ in futurum procedere auſi fuerint, eos vniuerſos & ſingulos in pœnas contra manifeſtos vſurarios & fœneratores, a ſacris canonibus, & concilijs generalibus latas & promulgatas, eo ipſo incurrere, & contra illos vti manifeſtos vſurarios, & fœneratores, uia iuris, alijſque opportunis remedijs procedi poſſe, & debere; ſicque omnibus, & c.

CONTRACTVS CENSVALIS.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quod vltra extrauag. communes Martini V. & Caliſti. 3. in tit. de emptio. & vendit. ſuper annuorum cenſuum emptione, & venditione confirmatas per Pau. V. f. 441. in Bull. habemus conſtitutiones Nicolai V. & Greg. XIII. Nic. V. eſt tenoris ſequentis in Bull. fol. 72.

Nicolaus epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

Solicitudo Paſtoralis officij fores noſtræ prouidentiæ pulſare non deſinit, vt indemnitati, ac ſtatui proſpero fidelis populi curæ noſtræ cælitus commiſſi iuris moderando rigorem per optimæ prouiſionis remedia quantum ex alto nobis permittitur ſalubriter conſulamus ſane (ſicut fide dignorum relationem audiuimus) in regno Siciliæ, ac certis alijs dominijs, & terris cariſſ. filij noſtri Alphonſi Arragoniæ, & vtriuſq; Siciliæ Regis Illuſtris, auaritiæ cæcitas, & damnandæ ambitionis improbitas, quorundam oculos adeo excæcauit, vſurariaq; prauitas illis in partib. tantum excreuit, quod incolæ, & habitantes partium illarum pecunijs indigentes, eas vix aliter quam fœneratorum opera (quaſi inauditum fœnus exercentium) conſequi poſſunt, & cum eas acceperint ſi in tempore percepta non reſtituant breui eorum bona inſatiabili vſurarum uoragine miſerabiliter conſumuntur, & quod in dominiis, et terris ipſius Regis vltra montes conſtitutis, videli. in Regis Arragoniæ, Valentiæ, & Maioricarum, ac principatu Cathaloniæ; & Comitatib. Roſſilionis, & Caritaniæ vniuerſitates, & ſingulares perſonæ, tam eccleſiaſticæ, q̃ ſæculares huiuſmodi

pecu-

pecunijs indigentes, vt cum minore incommodo etiam habere poſſint, per venditiones annualium cenſualium (quæ mortua nuncupantur) ſuper domibus, poſſeſſionibus, & proprietatibus ſpecialiter, vel etiam generaliter, ſuper omnibus annuis redditibus emolumentis, iuribus, & rebus eorum, (mediante tamen inſtrumento, gratia redimendi onera eorum) ſibi vt plurimum proſpicere, & conſulere conſueuerunt. Quod in prædictis, eiuſdem regni partibus, & Regnis vltra montes conſtitutis, non ſolum in longam conſuetudinem (de cuius contrario memoria hominum non exiſtit,) more vtentium deductum eſt, ſed etiam per municipalia huiuſmodi Regnorum, & partium iura per regem ipſum ſeu eius prædeceſſorem, cum conſenſu trium brachiorum (videlicet eccleſiaſtici, militaris, & Regalis) promulgata ſpecialiter confirmantur. Cum itaque militibus incolis & habitatoribus partium & dominiorum eiſdem regnis vltra mentes conſtitutorum indigentibus per huiuſmodi cenſualium venditiones ſubueniri, ipſique fœneratorum vſuris eximi poſſint, ſed quia in hoc pecunijs abundantes dubitant vſurariam prauitatem committere, & ſic eiſdem indigentibus more præmiſſo ſuccurrere formidant in indigentium detrimentum, & fœneratorum quorundam euidens incrementum, pro parte eiuſdem Regis aſſerentis ſe & ſubditos, ſerenitati ſuæ, quam plures grauium vſurarum voraginibus magnis hactenus pecunijs exhauſtos exiſtere, alios quoque in dies pecunijs egentes fœnore magis atque magis opprimi & vexari. Nobis fuit humiliter ſupplicatum vt eis paterno compatientes affectu in primis de opportunæ prouiſionis opere ſuccurrere, præfataſque cenſualium venditiones, cum clauſulis, & cautionibus ad earum validitudinem inter venditores & emptores mutuo conſenſu, ineundis, abſque læſione conſcientiæ in Regnis Siciliæ citra & vltra Pharum fieri poſſe decernere, & declarare, de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur pro debito paſtoralis miniſterij nobis Diuinitus iniuncto, ſuper his ſalubriter prouidere, ac ſtatui & indemnitatibus incolarum, & habitatorum Regnorum & terrarum dicti Regis citra montes conſtitutorum, præſentium & futurorum quantum cum Deo poſſumus ſubuenire cupientes, & attendentes, quod clero terrarum, & dominiorum ipſius Regis citra montes conſtitutorum, in ſuis olim indigentijs, per venditiones prædictorum cenſualium, authoritate Apoſtolica pluries conſultum & prouiſum fuit; præfati Regis in hac parte ſupplicationibus inclinati, tam eidem Regi, quam huiuſmodi Regnorum Siciliæ citra & vltra Pharum omnibus, & ſingulis incolis, habitatoribus, ac locorum ciuitatum, & terrarum vniuerſitatibus præſentibus & futuris, huiuſmodi cenſualia ſuper rebus & proprietatibus ſuis, ac facultatibus, & emolumentis eorundem inſtrumento gratiæ pro conſimili pretio illa redimendi mediante (dummodo annualis cenſus huiuſmodi cenſualium decimam partem principalis recepti ſeu pretij eorundem non excedat) inter ſe contrahendi, vendendi, & emendi cum opportuna contrahentium ſecuritate, tuitione, & indemnitate, ac cum poteſtate vendentes perſonas, eorumque proprietates, redditus iura, iuriſdictiones, cenſus, ac omnia, & ſingula mobilia, & immobilia bona obligandi, & obligari faciendi, ac etiam quaſcumque alias obligationes, & ſubmiſſiones cuicumque foro, nec non renunciationes, promiſſiones, ſtipulationes pœnis, iuramentis, & alijs cautionibus vallatas, & alia quæcunque de quibus inter ementes, & vendentes huiuſmodi cenſualia conuentum & in pactum deductum fuerit, plenam licentiam & liberam authoritate

ſtolica tenore præſentium concedimus facultatem decernentes, & declarantes eoſdem incolas, & habitatores, ac ciuitatum & terrarum vniuerſitates cenſualia præd. Eta, modo præmiſſo in Regnis ipſius Siciliæ citra & vltra Pharum libere, & licite contrahere, ac emere, & vendere poſſe, neque propterea vſurariam prauitatem committere) dummodo alias quam vt præmittitur, quodlibet annuum cenſuale decimam partem recepti, ſeu pretij venditionis ipſius non excedat, & penſionibus ſeu annualitatibus illorum in ſortem non computatis pro totali redemptione præter principalem ſummam nihil vltra percipiatur ab emptore, vel exhibeatur a venditore, non obſtantibus, &c. Datum Romæ apud S. Petrum, &c. Anno Incarn. Dominicæ Milleſimo, Quadringenteſimo ſecundo pridie Kal. Octob.

Quæ etiam eſt impreſſa inter Pragm. Regni Neap. ac eam commentauit Petr. Folier. in praxi cenſuali, & vide Ioan. Bapt. Lup. in l. 2. C. de pact. inter empt. & vend. §. 2.

Conſtitutio Pij V. ſuper forma creandi cenſus fuit Romæ publicata die 19. Ian. 1569 fol. 1042. in Bullar. incip. Cum onus, & infra.

Hac igitur noſtra conſtitutione ſtatuimus cenſum, ſeu annuum redditum creari conſtituiue nullo modo poſſe niſi in re immobili, aut quæ pro immobili habeatur de ſui natura fructifera, & quæ nominatim certis finibus deſignata ſit. Rurſum niſi vere in pecunia numerata præſentibus teſtibus, ac Notario & in actu celebrationis inſtrumenti, non autem prius recepto integro iuſtoque pretio Solutiones quas vulgo anticipatas appellant fieri aut in pactum deduci prohibemus Conuentiones directe aut indirecte obligantes ad caſus fortuitos eum, qui alias ex natura contractus non teneatur, nullo modo valere volumus Quemadmodum, nec pactum auferens, aut reſtringens facultate alienandi rem cenſui ſuppoſitam, quia volumus rem ipſam ſemper & libere, ac ſine ſolutione laudemij, ſeu quinquageſima, aut alterius quantitatis, vel rei tam inter viuos quam in vltima voluntate alienari. Vbi autem vendenda ſit, volumus Dominum cenſus alijs omnibus præferri, eique denunciari conditiones quibus vendenda ſit & per menſem expectari Pacta continentia moroſum cenſus debitorem teneri ad intereſſe lucri ceſſantis, vel ad cambium ſeu certas expenſas aut certa ſalaria ſeu expenſas medio iuramento creditoris liquidandas, aut rem cenſui ſubiectam, ſiue aliquam eius partem amittere, aut aliud ius ex eodem contractu ſiue aliunde acquiſitum perdere, aut in aliquam pœnam cadere, ex toto irrita ſint, & nulla. Imò & cenſum augeri & nouum creari ſuper eadem vel alia re in fauorem eiuſdem, aut perſona per eum ſuppoſitæ pro cenſibus temporis, vel præteriti, vel futuri, omnino prohibemus. Sicuti etiam annullamus pacta continentia ſolutiones onerum ad eum ſpectare, ad quem alias de iure & ex natura contractus non ſpectaret. Poſtremo cenſus omnes in futurum creandos non ſolum re in totum vel pro parte perempta, aut infructuoſa in totum vel pro parte effecta volumus ad ratam perire ſed etiam poſſe pro eodem pretio extingui. Non obſtante longiſſimi etiam temporis, ac immemorabili immo centum & plurium annorum præſcriptione, non obſtantibus aliquibus pactis directe talem facultatem auferentibus quibuſcunque verbis, aut clauſulis, concepta ſint. Cum vera traditione pretij redditus extinguendus erit, volumus per bimeſtre ante id denunciari ei, cui pretium dandum erit, & poſt denunciationem,

Digitized by Google

nem, intra annum tamen, etiam ab inuito pretium repeti poſſe, & vbi pretium nec volens, intra bimeſtre ſoluat, nec ab inuito intra annum exigatur, volumus nihilominus quandocunque redditum extingui poſſe prauia tamen ſemper denuncia, de qua ſupra, & non obſtantibus his, de quibus ſupra, idque obſeruari mandamus, etiam quod pluries ac pluries denunciatum fuiſſet nec vnquam effectus ſecutus fuiſſet. Pacta etiam continentia pretium cenſus extra caſum prædictum, ab inuito aut ob pœnam, aut ob aliam cauſam repeti poſſe, omnino prohibemus. Contractuſque ſub alia forma, poſthac celebrandos fœneratitios iudicamus. Et ita illis propterea non obſtantibus, quicquid vel expreſſe, vel tacite contra hæc noſtra mandata dari, remitti, aut dimitti contingat, a Fiſco volumus poſſe vendicari. Hanc autem ſalutiferam ſanctionem nedum in cenſu nouiter creando, verum etiam in creato quocunque tempore alienando modo poſt publicationem conſtitutionis creatus ſit, perpetuo & in omnibus ſeruari volumus, Declarantes pretium ſemel cenſui conſtitutum nunquam poſſe ob temporum aut contrahentium qualitatem, ſeu aliud accidens nec quo ad vltimo contrahentes minui vel augeri. Et licet legem ipſam ad contractus iam celebrantes non extendamus illos tamen omnes in quos ſub alia forma peruenerunt cenſus, hortamur in Domino, vt ſingulos contractus cenſura bonorum religioſorum ſubijciant, & animarum ſaluti conſulant. Non obſtantibus, &c.

Hanc conſtitutionem declarat Nauar. in man. confeſ. cap. 17. ſub num. 234. & Io. Lupus in d. l 2. num. 45. C. de pact. inter empt. & vendi. Redoan. de rebus eccleſ. non alien. a fol. 101. vſque 109. & fol. 31. num. 15. eamque exponit etiam per ſingulas clauſulas Ludou. Molin. de contract. diſput. 380. cum pluribus ſeq.

GREGOR. XIII. *Ad perpetuam rei memoriam quæ a Romanis Pontificibus ad Regum ſupplicationem pro ſuorum vtilitate Regnorum maxime ad tollendam peccati occaſionem matura deliberatione ſpecialiter conceduntur, & longo vſu recepta ſunt, vt ea contrarijs generalibus Conſtitutionibus poſtea editis minime obſtantibus, illibata ſeruentur rationi valde conuenire videtur; Cum alias itaque, Nicolaus Quintus felicis recordationis Prædeceſſor noſter ſupplicationibus AlphonſiGlorioſæ memoriæ tunc Aragoniæ Siciliæ Regis inclitus per ſuas literas, tam ipſi Regi, quam Regnorum Siciliæ citra, & vltra Pharum omnibus, & ſingulis incolis, & habitatoribus, ac locorum, ciuitatum, & terrarum vniuerſitatibus præſentibus, & futuris, Cenſus ſuper rebus, & proprietatibus ſuis & facultatibus, & emolumentis eorundem, Inſtrumento gratiæ pro conſimili pretio illa redimendi mediante conſtituere abſque vſurariæ prauitatis incurſu conceſſerit dummodo annualis cenſus decimam partem pretij non excedat, & alia decreuerit vt latius in his literis continetur quæ receptæ & per centum & vltra annos obſeruatæ fuerant, deinde vero recolendæ memoriæ Pius Quintus, etiam Prædeceſſor noſter, cui ſuggeſtum fuit multas in venditione, & emptione cenſuum fraudes committi multaque pacta illicita apponi literas ediderit quibus illud in primis cauetur, vt cenſus, non generaliter, ſuper omnibus bonis ſed ſpecialiter ſuper re certa imponatur, aliaque in eiſdem ad iuſtitiam contractus minime neceſſaria conſtituerit contractuſque ipſos emptionis, & venditionis cenſuum ſuarum literarum forma non ſeruata, factos fœneratitios eſſe iudicauit, vt in ipſis plenius explicatur. Quas cum dilecti filij Re-*

lij Regis Siciliæ vltra Pharum miniſtri debita cum reuerentia ſuſcepiſſent eaſque exequutionis demandare tanquam obedientiæ filii decreuiſſent, experientia compertum eſt, eas literas non ſine maxima Regni illius perturbatione, & damno obſeruari poſſe Quare totius Regni prædicti nomine, ad eundem Pium Quintum prædeceſſorem noſtrum acceſſit, dilectus filius Octauius Spinula Regni ipſius Magiſter Portulanus, qui multis difficultatibus, & incommodis eidem Prædeceſſori propoſitis nonnullas; ab eo ſuarum literarum declarationes, & moderationes reportauit Quas vt Regni neceſſitatibus minime ſatisfacere compertum eſt Rurſus Chariſſimus in Chriſto filius noſter Philippus Rex Catholicus Regni ſui indemnitati proſpicere volens tam ſuo quam ipſius Regni nomine venerabilem fratrem Iacobum Archiepiſcopum Panormitanum de eo negotio optime inſtructo ad noſtram præſentiam mittere curauit qui multis nobis repræſentatis difficultatibus, quæ in exequutione literarum Pii Quinti ſuboriuntur, & grauiſſimis totius Regni damnis, & illarum obſeruatione prouenientibus diſerte expoſitis, & diligenter enarratis; Humiliter tum Regis, quam ipſius Regni nomine nobis ſupplicauit, vt illorum indemnitati de benignitate Apoſtolica proſpicere dignaremur, quod nulla commodiori ratione fieri poſſe videbatur, quam ſi literæ Nicolai Quinti illæſæ in Regno illo conſeruarentur; Nos ipſarum literarum tenoribus diligenter conſideratis, & re mature diſcuſſa, cum literę Nicolai nihil in ſe contineant: quod a ratione ſit alienum, diuque in Regno Siciliæ prædicto magna cum incolarum tranquillitate obſeruatæ fuerint, literas vero Pii Quinti tam primo quam ſecundo loco emanatas, eidem Regno minime expedire atteſtetur prædictus Rex Catholicus, cui, tanquam optimo Regi, & diligenti Patrifamilias in his, pręſertim quę ſuorum ſubditorum vtilitatem concernunt omnino credendum eſſe duximus ſupplicationibus prędictis inclinati, vt tam Regi ipſi quam omnibus & ſingulis Regni Sicilię vltra Pharum incolis, & habitatoribus, & locorum ciuitatum & terrarum vniuerſitatibus pręſentibus & futuris cenſus iuxta Nicolai V. Conſtitutionem facere, emere & vendere liceat eoſque ſic conſtitutos cenſus validos & licitos, non autem fœneratitios eſſe perinde, ac ſi literę Pii V. prędicti non emanaſſent; tenore pręſentium Apoſtolica authoritate concedimus declaramus, & ſtatuimus: Illud addentes, vt in cenſuum emptione, & venditione, prius vnius vel plurium rerum certarum ſuper qua vel quibus cenſus ipſe conſtituatur expreſſe, & deinde ſi voluerint omnium bonorum in genere mentio fiat, quemadmodum in cenſualibus contractibus huiuſmodi in futurum in eo Regno celebrandis & pręteritis in quibus forte prius generalis, deinde ſpecialis bonorum mentio facta eſt quo ad hoc in ſuo robore permanentibus retineri, & quatenus opus ſit, de nouo introduci, & obſeruari præcipimus. Prætereaſi qui abuſus in contractibus prædictis faciendis irrepſerint, qui conſtitutioni Nicolai prædicti aliqua ex parte aduerſantur, vel facultatem redimendi cenſum tam annualem, quam perpetuum iuxta dicti Nicolai & Pii Quinti literas eſſe decernimus, aliquo modo reſtringant eas omnes harum authoritate literarum quas perpetuo valere volumus abolemus literis Pii V. quatenus literis Nicolai Quinti aduerſantur, vel aliud præterea decernunt & aliis contrariis, quibuſcumque non obſtantibus. Datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub Annulo Piſcatoris in die 7. Ianuarii 1574. Anno ſecundo.

DATA

Digitized by Google

DATA ET PROMISSA PRO IVSTITIA, VEL GRATIA *obtinenda a Sede Apoſtolica.*

PRÆTER Summiſtas in verbo, excommunicatio, ſciendum eſt, qualiter a Gregor. XIII. fuit facta innouatio cenſurarum, & pœnarum, quas fel. rec. Bonifacius Papa VIII. edidit contra paciſcentes, ſeu dantes, & accipientes, aut promittentes, & acceptantes pro expeditionibus gratiæ vel iuſtitiæ, & ipſarum extenſio, vt patet ex eius conſtitutione publicata Rom. die 8. Nouemb. 1574.

Ab ipſo Pontificatus noſtri principio quam maxime poſſumus enitimur, atque contendimus, vt domus, & curia noſtra a ſordibus expugetur. Cui rei ſalubris conſilio incumbens fel. recor Bonifacius Papa VIII. excommunicauit & anathematizauit omnes clericos, Religioſos, & laicos vtriuſque ſexus, ſiue familiares curiæ, ſiue vndecunque alios, qui aliquod pactum facerent, ſeu quid paruum, vel magnum promitterent vel promiſſionem reciperent aut ex pacto vel promiſſione occulta vel manifeſta ſiue ſub generalibus & plene non expreſſis ſiue ſpecialibus, & aperte expreſſis facta quicquam darent aut reciperent pro iuſtitia, ſiue gratia, pro ſe ſiue pro alio in cauſis, vel iudicijs ſeu alias per literas apoſtolicas, & quibuſcunque alijs modis apud ſedem Apoſtolicam obtinenda, & eam ſententiam ad promittentes, & acceptantes, danteſque, & recipientes duxit extendendam; illos etiam qui ſibi intra triduum non denunciarent eũ, quem in culpa eſſe ſcirent, vel alicui, per quem ad ſe fideliter referretur, ſimili voluit ſententiæ ſubiacere. Ac decreuit, vt nullus hanc incurrens excommunicationis ſententiam, abſque ſpeciali mandato ſuo abſolutionis beneficium valeret obtinere, niſi in mortis articulo conſtitutus. ſed nec quiſquam admitteretur, ad abſolutionis gratiam, niſi prius erogatum eſſet pauperibus quantum ille dediſſet, vel etiam recepiſſet. Iuſtitiæ vero, ſiue gratiæ expeditiones ſic obtentæ nullius prorſus eſſent roboris, vel momenti, & ſcienter illis vtentes ſimili ſententia innodauit; ac reſeruit ſibi abſolutionem eorum cum prædictis quos ad pœnas ſimiles in omnibus obligauit. Sed hoc ſcelus ita hodie in mores inductum eſt, vt plerique cupiditate improbi quæſtus potentiorum ſuffragationibus adnixi huiuſmodi negotiorum expeditiones, ac illas conquirentes turpiſſime nundinentur. Alijs alios, quos gratia præſtare arbitrantur, donis, pollicitationibuſque ambiant. Quidam etiam ſe talium operam atque induſtriam pretio, & muneribus quæſiſſe effingant. Quæ cum peſſima ſint, & Curiæ prædictæ exiſtimationem grauiſſime offendant: in eos, qui ea agunt, animaduertendum fore arbitrati Conſtitutionem prædictam cum ſuis cenſuris, & pœnis omnibus innouamus, eaſdemque omnes extendimus ad audientes qualeſcunque horum facinorum, quæ adſcripſimus, danteſque illis, & alijs ſupradictis auxilium, conſilium, vel fauorem. Quinetiam eos omnes omni beneficio, & officio eccleſiaſtico, &

 ſæculari

ſeculari, ſiue temporali, ſiue perpetuo ipſo iure priuamus, ac priuatos eſſe volumus. A quibus etiam prout quæque res erit, tales pœnæ exigantur, quæ ceteris ſint exemplo illis tamen qui rem adhuc incognitam, compliceſque, ac fautores, & ſocios retexerint, impunitas concedatur.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1574. nonis Nouembris Pontificatus noſtri Anno 3.

M. Datarius.

Caſ. Glorierius.

Hanc extrauag. declarauit Nauar. in commentario de datis, & promiſſis pro iuſtitia, vel gratia obtinenda.

DIES FESTVS.

PRÆTER Summiſtas in hoc verbo & in ver. Dominica, ſciendum eſt decreto Conc. Trid. ſeſſ. 25. de regular. c. 12. caueri, quod dies feſti, quos in diœceſi ſua ſeruandos epiſcopus præceperit, ab exemptis omnibus etiam Regularibus, ſeruentur, extat etiam conſtitutio Pij V. in bullar. fol. 925. incip. Cum primum, & infra.

Cum vero dierum feſtorum obſeruatio ad Dei cultum maxime pertineat, & in lege diuina præcipiatur, cupientes abuſus prauos, qui ex eorũ inobſeruantia inualuerunt, omnino corrigere, & antiquorum canonũ ſtatuta renouantes mãdamus, vt omnes dies Dominici, & præcipue in honorem Dei, B. Mariæ Virg. Sanctorũ Apoſtolorum feriati, cũ omni veneratione obſeruentur, & omnes in dieb. præfatis eccleſias frequentent, diuinis officijs deuote intendat, ab omni illicito, & ſeruili opere abſtineant, mercatus nõ fiant, profanæ negotiationes, & iudiciorum ſtrepitus conquieſcant. Qui vero in dieb. præfatis opus aliquod illicitum feciſſe deprehenſus fuerit; præter diuinã vltionem & amiſſionem animalium, quibus ad vecturam vtetur etiã graues pœnas incurret arbitrio noſtro, ſeu Vicarij noſtri in Vrbe. In alijs autẽ locis arbitrio ordinariorum, vel aliorum magiſtratuum, ita vt præuentioni locus ſit. quibus omnibus diſtricte præcipimus, vt hæc diligenter obſeruari procurent, illas etiam feſtiuitates, quæ iuxta conſuetudinem locorum ſolenniter celebrari conſueuerunt, iuxta laudabilem conſuetudinem debita cum reuerentia obſeruari faciant, ſub pœnis arbitrio ipſorum imponendis, & moderandis.

Congregatio concilij cenſuit licere diebus feſtis dare operam rebus ad victum neceſſarijs, ac tempore periculis, præſertim tempore vindemiarum, & meſſium, ac recollectionis fructuum, vel vbi neceſſites vrgeat, aut ſuadeat pietas.

Hier. Card. Matthæius. Loc. Sigilli.

Et huic declarationi conformari videntur c. licet, & c. fi. de de ferijs, & dictæ per Sylueſt. in verbo Dominica, q 7. Neapoli vero contra inobedientes, & non obſeruantes diem feſtum exiguntur tantum tres caroleni pro pœna cum reſtitutione animalium, & bonorum interceptorum, quæ pœna applicatur pijs vſibus, & ſi fuerint pauperes, relaxatur vti pauperibus.

An

An & quando non obſtante conſuetudine Nundinæ ſolennes, & priuatæ poſſint prohiberi per Epiſcopos diebus feſtiuis tam de iure communi quã ex decreto ſacræ Congregationis Conc. adde D. Stephanum Gratianum in deciſ. 11. Rotæ Marchiæ, Romæ impreſ. vbi nu. 17. refert, quod quo ad nundinas priuatas ſacra Congregatio reſoluit declarando licuiſſe Archiepiſcopo Neap. prohibere nundinas, ſiue mercatus, quæ de conſuetudine antiqua celebrabantur in ciuitate Neap. in feſtiuitatibus S. Mariæ Annunciatæ, & Spiritus Sancti, cum a præfato decreto facto per Archiepiſcopum fuiſſet habitus recurſus add. Sacrã congregationem per Præpoſitos, ſeu Magiſtros dictarum eccleſiarum.

Quo vero ad nundinas publicas adeſt infraſcriptum eiuſdem Sacræ Congregationis particulare decretum, editum occaſione nundinarũ, quæ in ciuitate Racanaten. conſueuerunt fieri ex indultis, & authoritate Sanctorum Pontificum ab eodem Gratiano ibid. nume. 20. relatum cuius tenor talis eſt.

Præceptum de Dominicis & feſtiuis dieb. ſanctificandis, & obſeruandis ſub prætextu mercatuum, nundinarum, & feriarum nullatenus eſſe violandum Ceterum his diebus licere Agaſonibus ac alijs iumentorum vectoribus, ſeu mercium conductoribus, baiulis, & alijs huiuſmodi ſeruientibus, ac miniſtris ſarcinas, & onera nundinarum cauſa exonerare, & deponere, inceptumq; iter, Miſſa tamen prius audita, tranſeundo proſequi, & continuare. Non autem debere ſarcinas componere & iumenta onerare ad iter de nouo incipiendum; Neq; mercatoribus aut alijs ciuibus, & viatoribus ijs diebus etiam clauſis apothecis merces vendere, emere, aut aſportare licere, niſi tantum ad victum neceſſaria, aut alia minuſcula, & modici momenti opera iam conflata, & elaborata, pro tranſeuntium hoſpitum, aduenarum, & exterorum vrgenti, & præſentanea neceſſitate, & opportunitate. In quo partes erunt Epiſcopi propoſitis edictis prouidere, vt in primis hi feſti dies debita obſeruatione colantur, ſimulque populorum eo confluentium neceſſitatibus, quantum ſine diuina offenſione fieri poteſt, conſulatur. Quo ad iudicia autem quæ Dominicis, & feſtis diebus ſilere debent, id obſeruari poterit, quod iure communi permittitur in quibuſdam vrgentibus caſibus, qui moram, & dilationem non patiuntur. In quibus & alijs iuriſdictionem conſulum nundinis præpoſitorum concernentibus, conſtitutiones & Summorum Pontificum, ſi qua habent priuilegia, & allegatum breue fel. recor. Pij V. ſeruanda eſſe ſtatuit.

DISTRIBVTIONES QVOTIDIANÆ.

POST diſpoſitionem Bonifacij Papæ VII. de qua in cap. vni. de cleri. non reſid. lib. 6. vbi quotidianarũ diſtributionum materiæ ſedes reſidet fuerũt aliqua per ſacroſan. conc. Trid circa illas ordinãdas, augendas, diuidendas, & a quibus recipiendas, ſancita, ſeſſ. 22. de reform. capitulo 3. ac ſeſſio. 24. de refor. cap. 12. §. diſtributiones vero, & c. 15. De Canonicis celebrãtibus Miſſam priuatam tempore horarum, item & de aſſociantibus ſuum Epiſcopũ extra eccleſiam, an debeant diſtributiones habere, quid ſacra declarauerit Congregatio memorat D. Hieron. Gonzalez in comm. ad 8. reg. Cancel. nu. 151.

& 183. vt ſequitur. Qui tempore, quo cantatur vna hora in choro, Miſſam celebrat in eadem Eccleſia ex deuotione, vel obligatione, non dicitur interfuiſſe illi horæ, nec illius diſtributiones accipere poteſt; Si vero iuſſus fuerit a Superiore, vt celebraret, tunc reciperet. Superior tamen debet cauere a tali iuſſione. Quod ſecundũ declarauit ſic, Non poſſunt Canonici, videlicet duo, aut plures aſſociantes eorum Prælatum, quandoque volentem audire Miſſam non in Cathedrali, ſed in alia Eccleſia ciuitatis participes fieri diſtributionum quotidianarum, quæ non niſi præſentibus, & inſeruientibus dãtur.

Carcerato & abſoluto an debeãtur diſtributiones.

De Canonico iniuſte ob alicuius criminis ſuſpicionem in carcerem coniecto, veram, iurique conſonam, & ab omni quæſtione liberam ponimus concluſionem, quod ei denegari non debeant quotidianæ diſtributiones, quas lucratus fuiſſet, ſi captus non fuiſſet, & vna cum aliis Canonicis diuinis officiis interfuiſſet: cui concluſioni in ſpecie ſe ſubſcripſerunt Philippus Prob. in addit. ad I. an. Monach. in præd. ca. vnico, numero 22. vbi etiam Gemin. ſub numer. 5 D. dic. Couar. lib. 3. var. reſol. cap. 13. ſub numer. 8. verſi. Vndecimo ex his colligitur, &c. Franc. Monal. conſil. 27. numero 6. & nouiſſime Alex. Monal in tract. de diſtrib. quotid. par. 2. quæſtione 5. numero 80. Quã concluſionem ampliamus, & primo, vt ſi fuerit abſolutus, & innocens declaratus, nedum ei debeantur veræ diſtributiones quotidianæ, verum etiam & fructus cetero modo certis temporibus diuidendi, qui tantum intereſſentibus diuinis aſſignantur, Nauar. in conſ. d. cler. non reſid. in nou. Ampliamus ſecundo, vt etiam illi reddi debeant ea, quæ pro anniuerſariis defũctorum largiuntur, & mortuaria, ſeu funerales portiones, quæ manualiter diuiduntur inter intereſſentes officio funeris, iſta enim comprehendi appellatione quotidianarum diſtributionum docet Lap. & ad eum Mandoſ. in addit. lit. b. allegat. 42. & inter ſe æquiparari communiter adnotant Scribentes, in d. cap. vnico, in fine. Hinc ſi capitulum inuitaretur ad funus, Canonici, qui perſonaliter ad illud non vadunt, cereos non habebunt, quamuis conſuetudo contrarium diſponeret, exciperetur vero caſus iſte, de quo agimus ſicut & alii excepti, dict. cap. vnico, vbi Gemin. in fi. Tertio loco ampliamus procedere etiam, ſi tam grandia criminis indicia præceſſiſſent, vt ſufficientia Iudici viſa ſint nedum ad capiendum, ſed etiam ad illud torquẽdũ, & deinde fuerit per ſententiam a crimine ei obiecto abſolutus, & innocens iudicatus, ita in terminis noſtris pro Præpoſito cuiuſdam Eccleſiæ Cathedralis, contraria diluendo, reſpondit Nauar. conſil. 9. de cler. non reſid. in antiq. & conſil. 11. in nou. Denique & quarto eandem concluſionem ampliari poſſe arbitramur etiam ſi in primo iudicio prolata fuerit condemnatoria ſententia, quæ per legitimam appellationem interpoſitam, per iudicem appellationis reuocata fuerit, & per eius ſententiam ſubſecutam Canonicus inquiſitus, ſeu accuſatus fuerit abſolutus, & ad priſtinum ſtatum, & famam reſtitutus, quia appellatio ſuſpendit pronunciatum, quatenus reſpicit futurum, & quatenus reſpicit præſentes, extinguit. l. 1. cum ibi concord. ff. ad Turpil. Bal. in l. tale pactum, §. ſi. qui procurauit. ff. de pact. & quia appellauit, non dicitur cõdemnatus. l. 2. §. fin. ff. de pœnis. Illam vero limitamus non habere locum, quando huiuſmodi Canonicus ante carcerationem non cõſueuerat alias in choro frequens eſſe, & corporaliter inſeruire, per ea, quæ generaliter in aliis cauſis iuſtis in iure expreſſis excuſantibus ab omiſſione quotidianarum di-

ſtribu-

Digitized by Google

ſtributionum determinant Doctores in hac materia,

Item ſciendum eſt, extare Rotæ deciſionem ſub die 4. Iunij 1593. & vnanimiter reſolutum, quod quando pẽſio eſt impoſita authoritate Apoſtolica ſuper fructibus & diſtributionibus alicuius canonicatus, ſeu alterius beneficij, & propter abſentiam, vel obitum canonici, ſeu beneficiati, capitulum iure accreſcendi recipiat omnes fructus, vel diſtributiones, quod tali caſu Capitulum ſine difficultate tenebitur ad ſoluendum proportionem penſionario, nec aliquo modo ſe valebit excuſare, quamuis dicat, quod nunquam ſoluerit. De qua deciſione atteſtatur rationem aſſignans. D. Gonzalez in præcit. comment. glo. 5. §. 7. numero. 44. & ſi in contrariam opinionẽ inclinauerint. Nauar. in conſil. 46. de præben in antiq. & in conſil. 1. & 3. ſub titu. de ſolut. in nou. Ioan Gutier. lib. 1. can. qq. cap. 1. nu. 109. & infra, ac. Ale. Mon. in præf. tract. p. 3. q. 8. num. 17.

DIVINVM OFFICIVM.

QVONIAM plerumque contingit fieri Officium Sanctorũ, qui nõ ſunt deſcripti in Breuiario Romano, ideo operæpretium duximus, hoc loco recenſere declarationes quaſdam contentas in quodam Breui bonæ memoriæ Gregorij XIII. incip. Paſtoralis officij, & infra. *Greg. 13 Congru- it tit. de celeb. Miſ. & de of.*

Ad omnem ſcrupulum dimouendũ motu proprio, & ex certa ſciẽtia noſtra, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, hæc quæ ſequuntur, declaranda duximus, & concedenda. In primis illud nobis declarandum ſe offert, ex quo magna oriri poterat confuſio, cum enim prædeceſſor prædictus indiſtincte conceſſerit, vt Eccleſiæ Hiſpaniæ poſſint celebrare officia propria Sanctorum illius Prouinciæ, illique plures ſint numero, ex hoc ſequebatur vt officium maioris partis feriarum omitteretur; & ordo Breuiarij fere ſubuerteretur. Nos huic incommodo occurrere volentes, & prædeceſſoris prædicti mentem ſano modo interpretantes, declaramus vnamquamque Hiſpaniæ Eccleſiam eorum tantum Sanctorum, qui in Breuiario non ſunt deſcripti officia propria celebrare poſſe, qui vel illius Diœceſis ſunt naturales, vel eius Eccleſiæ, ſeu Diœceſis ſunt Patroni, vel eorum corpora, ſeu notabiles reliquiæ in ea Eccleſia, ſeu Diœceſi requieſcunt. De alijs vero Sanctis, etiam ſi ſint naturales, vel patroni alterius Diœceſis etiam ſi illorum corpora, vel notabiles reliquiæ in aliqua Eccleſia alterius Diœceſis requieſcant, non celebretur officium proprium, ſed ſeruetur ordo Breuiarij Romani, & quo die celebrabitur feſtiuitas Patroni vnius Diœceſis, religiones omnes teneantur eodem die in ſuis Eccleſijs intra limites illius Diœceſis exiſtẽtibus eandem feſtiuitatem celebrare, & in hoc cum Eccleſia Matrice ſe conforment, &c.

Item concedimus, quod quælibet Eccleſia, & Monaſterium Hiſpaniæ habens aliquas reliquias inſignes, puta caput, brachium, vel crus alicuius Sancti etiam alienigenæ non exiſtentis in Breuiario, vel quo in dicto Breuiario ſit tantum commemoratio, poſſit illius feſtiuitatem celebrare, & officiũ duplex facere, & de alio Sancto eodem die occurrenti ſi fuerit ſimplex, fiat cõmemoratio: Si vero fuerit duplex, vel ſemiduplex, trãsferatur in primam diẽ ſimili feſto non impeditam, &c.

Cum

Digitized by Google

Cum vero in Eccleſiis,& Religionibus Hiſpaniæ vigeat cõſuetudo,quod diebus Paſchalibus,& feſtiuitatibus maioribus celebret Miſſam conuentualem Antiſtes, vel alia perſona principalis, & regula Miſſalis ordinet, quod omnibus diebus Dominicis infra annum Sacerdos, qui celebrauerit Miſſam conuentualem exeat ante celebrationem Miſſæ cum pluuiali, vel cappa,& cum miniſtris ad incipiendum in Altari maiori Antiphonam, Aſperges,& ad aſpergendam aquam benedictam populo concedimus, quod Antiſtes ſeu alia perſona principalis,celebrans Miſſam cõuentualem præmiſſa facere non teneatur,ſed illa facere poſſit quilibet alius ſimplex Sacerdos eius loco,& quod talis Sacerdos non deferat pluuiale, ſed albam, & ſtolam,vel ſuperpelliceum,& ſtolam, nec procedat aſſociatus cum miniſtris, ſed ſolum cum Acolitis,&c. Datum Romæ &c die 30. Decembris 1573.

Breue hoc impreſſum habetur in principio Officiorum propriorum Sanctorum Toletanæ Eccleſiæ.

DVELLVM.

Cõgruit ti. de pu. in duel. PRÆTER Summiſtas in hoc verbo ſciendum eſt, quod Gregorii XIII. conſtitutione Romæ publicata die 24. Decembris 1582. fol. 1319. in bullario extenditur & ampliatur decretum Concil. Trid. ſeſſ. 25. c. 19. de refor. generali, vt in d. c. Conſt. incip. ad tollendum. & infra.

Authoritate Apoſtolica ſtatuimus omnes illos qui ex cõdicto ſtatuto tempore in loco conuento monomachiam commiſerint, etiam ſi nulli patrini, ſociive ad id vocati fuerint, nec loci ſecuritas habita, nullæve prouocatoriæ aut denunciationis chartulæ præceſſerint cenſuris, & pœnis omnibus a dicto concilio propoſitis teneri, perinde ac ſi publico,& conſueto abuſu ſingulare certamen iniuiſſent. Volẽtes etiam locorum dominos, ſi certamen ex cõdicto huiuſmodi permiſerint, aut quantum in ſe fuerit, non prohibuerint, omneſque illud fieri mandantes, inſtigantes, auxilium, conſilium, vel fauorem dantes, equos, arma, pecuniam, commeatum, & alia ſubſidia ſcienter ſubminiſtrantes, aut ex compoſito ſpectatores, vel ſocios quouis modo ſeſe præbentes eiſdem cenſuris,& pœnis ſubiacere, etiam ſi illi qui ad locum deſtinatum pugnaturi acceſſerunt, impediti pugnam non commiſerit, ſi per ipſos non ſteterit, quo minus illa committatur: non obſtantibus, &c.

Aderant antea aliæ Conſtitutiones de prohibitione duellorum, videlicet. Iulii II. fol. 153. incip. Regis &c, Leonis X. incip. Quam Deo. fol. 232. Clemen. VII. Conſueuit. 168. Iulii III. Cum ſicut. fol. 558. ac Pii IV. Et quæ. fol. 685. in Bullar.

Nouiſſime autem adeſt Sanctiſſimi Domini N. Clementis VIII. Confirmatio, declaratio,& extenſio conſtitutionum Apoſtolicarum & decreti Cõcilii Trident. contra pugnantes in duello publice vel priuatim; Nec non contra mittentes, ſcribẽtes, aut diuulgantes chartulas prouocatorias, aut ſcripta quæ dicuntur manifeſta, eorumque fautores,& complices. Romæ publicata die 2. Sptembris 1592. tenoris ſeq.

Illius vices, licet immerito, gerentes, qui vt animas ſiorum fidelium a peccato, & diaboli laqueis liberaret, e cælo deſcendens, humana carne aſſumpta, ne proprio quidem ſuo pretioſiſſimo ſanguini pepercit, ſed ſe ipſum in Ara

Digitized by Google

in Ara crucis immaculatam hoſtiam æterno Patri offerre voluit:in hãc præ-
cipue curam ſummo ſtudio incumbimus,vt eaſdem animas ineſtimabili pre
tio redemptas;aduerſus Sathanæ fraudes quantũ in nobis eſt illæſas præſer-
uemus, præſertim vero totis virib. nobis a Domino traditis exterminemus
exitialia quædam,atque enormia peccata,quib. Diuina Maieſtas grauius of
fenditur,quæque eodem fabricante humani generis hoſte inuenta,atq; in-
troducta ſunt,vt ex cruēta corporum morte animarum etiã ſimul interitus,
ac pernicies ſequatur. Recte ſi quidẽ, & ſalubriter fel.rec.Pius Papa IV.prę
deceſſor noſter poſt alios complures ſuos,noſtroſq;prędeceſſores,qui deteſtã
dũ,diuina naturaliq; lege,ac ſacris canonib. damnatũ duellorũ abuſũ ſuis
ẽt Cõſtitutionib. ſeuere prohibuerant, graueſq; pœnas contra quoſcunque
tẽporali ditioni S.R.E.mediate,vel immediate ſubiectos eius criminis quo
modolibet reos,vel participes inflixerant,cupiẽs non ſolũ in terris prędictis
ſed alijs vbilibet,animarum periculis obuiare,Principes, ac Domicellos per
mittẽtes in ſuis dominijs id patrari,ac ẽt extra terras,& loca ditioni eccleſia
ſticæ ſubiecta,huiuſmodi duella,ſeu ſingularia certamina, aut diffidationes
deſuper facientes,ac ad id inuitãtes,prouocantes,auxiliũ,conſiliũ, vel fauo-
rem dantes,illiſq;aſtantes,& interſſentes, necnon chartas deſuper ſubſcribẽ
tes, aut publicãtes,ſeu de illis ſe intromittentes,ſingulos Imperatore,ac Regi
bus inferiores,maioris excõicationis, ac ſi eccleſiaſtici fuerint vltra eam etiã
priuationis oĩum dignitatum,beneficiorum, & officiorum eccleſiaſticorũ,
inhabilitatiſq;ad illa,& alia in poſterũ obtinenda,pœnis ſubiacere,eaſq;in-
currere voluit,a quib.nõ niſi a Rom.Pont.abſolui poſſint. Sed & poſtmodũ
Generalis Tridẽtina Synodus ad exterminãdũ penitus ex Chriſtiano orbe
hoc malũ ſtatuit,vt Imperator,Reges,Duces,Principes,Marchiones,Comi-
tes,& quocunq;alio nomine Domini temporales,qui locũ ad monomachiã
in terris ſuis inter Chriſtianos conceſſerint,eo ipſo ſint excõmunicati, ac iu
riſdictione,& dominio Ciuitatis, Caſtri,aut loci,in quo, vel apud quẽ duel-
lũ fieri pmiſerint,qd ab eccleſia obtinent,priuati intelligãtur, & ſi feudãlia
ſint,directis dominis ſtatim acquirantur.Qui vero pugnã cõmiſerint,& qui
eorum Patrini vocantur excommunicationis, ac omnium bonorum ſuorũ
proſcriptionis,ac perpetuæ infamiæ pœnã incurrant,& vt homicidæ, iuxta
ſacros canones,puniri debeãt:Et ſi in ipſo cõflictu deceſſerint, ꝑpetuo care-
ãt eccleſiaſtica ſepultura.Illi etiã qui cõſilium in cauſa duelli, tam in iure,q̃
facto dederunt,aut alia quacunq;rõne ad id quemquam ſuaſerint nec non
ſpectatores,excõicationis,& ꝑpetuæ maledictionis vinculo teneãtur, quas
pœnas nouiſſime piæ.mem.Greg.Papa XIII.pariter ꝑdeceſſor noſter exten
dit aduerſus illos ẽt omnes, qui nõ publice,ſed priuatim ex cõdicto,ſtatuto
tempore,& in loco cõuento monomachiam cõmiſiſſent,etiam patrinis,ſo-
ciiſve non vocatis,& loci ſecuritate non habita,& prouocatorijs literis mini
me præcedentib.ẽt contra locorum Dominos,ſi id(quantum in ſe fuerit)nõ
prohibuiſſent,ceteroſq; ſupradictos criminis ſocios, & ex compoſito ſpecta-
tores,etiam ſi pugnam ob aliquod impedimentum non commiſiſſet,ſi ad lo
cum acceſſiſſent pugnaturi,& per eos non ſtetiſſet quo minus pugnarẽt. Ve
rum;quia magna animi noſtri moleſtia intelleximus adhuc in quibuſdam,
præſertim tranſalpinis,ac remotis regionib.& potiſſimũ vbi duella vigẽt,ca
ſtrenſi quadã,& militari licentia, ſeu verius audãcia pernicioſum hoc ſcelus
inter

Digitized by Google

inter fideles exerceri,quaſi fas ſit in bello hoſtili vbi Chriſtiani nominis,ſeu
catholicę fidei hoſtes tyrānidē exercēt,ſiue hęreſes,& ſchiſmata impune graſ
ſantur,ſiue inter ſigna,& caſtra militaria in carnē ſuorū fratrū impios con-
uertere mucrones,quos multo ſalubrius cōtra Chriſti aduerſarios ſtringi par
eſſet. Nos nefaria diaboli arma ſalutari eccleſiæ gladio ad cōtinendos in offi
cio fideles,nobis pcipue ipſius Dñi authoritate traditos,retūdere,atq; a cer-
uicibus gregis Dñi noſtrę curię crediti, quātum(eodem Deo adiutore)eniti-
poſſumus,propulſare cupientes,prædictis omnes Cōſtitutiones , ac decretū
Concilij Tridentini cum omnibus,& ſingulis in eis cōtentis cenſuris,& pœ
nis,decretis,extenſionib quarū,& quorū omnium tenoris præſentib. habe-
ri volumus pro expreſſis,& ad verbum inſertis,authoritate Apoſtolica,teno
re præſentium perpetuo approbamus,cōfirmamus,& innouamus. Ac inſu-
per authoritate,& tenore præmiſſis decernimus,& declaramus eaſdē cōſti-
tutiones,ac decretum locum habere vbiq;gentiū,& terrarū, inter quaſcūq;
perſonas,ēt armatas,& in caſtris,ſeu propugnaculis militares, ēt vbi noſtro
rum,& S.R.E. aut Catholicæ fidei hoſtiū furor impune graſſatur, vel in Do
minijs per eos occupatis,& detentis. Idem quoque iuris cenſendū eſſe, ſi pu
blico , & forſan iuſto bello indicto miles aliquis cōtra alterū in aduerſario-
rum exercitu militantem,ſiue alias in hoſtium caſtris,præſidijs,aut terris de
gētem,priuatas,ſingulares,atq;inimicitias publicæ cauſæ intermiſcendū,ēt
dudum permiſſu ex condicto ad ſingulare certamē deſcēdat,aut illum pro-
uocet, Nec non ijſdē pœnis,decreto,& cōſtitutionibus teneri eos,inter quos
pactiones initę ſint de dirimēdo certamine,cum primū alteruter vulneratus
fuerit,ſeu ſanguinē effuderit,aut certus ictuū numerus vtrinq;illatus fuerit,
vel ſi conuenerint,vt non ſinguli cū ſingulis,ſed bini, terni,aut plures hinc-
inde pugnent. Et non ſolū locorū Dños,ſed etiam magiſtratus,præſides,Lo
cumtenentes,aut etiam militum Duces,& Capitaneos in Caſtris, vel extra-
ea,in alieno,vel hoſtili ſolo,vel cū militibus exercitus aduerſariorum mono
machiā in quocunq,caſu per præſentem,vel alias conſtitutiones huiuſmodi
prohibitis,permittentes:vel quantum in ipſis eſt non prohibentes, aut poſt
admiſſum crimen veniam,& impunitatem concedentes. Præterea pari ratio
ne phibemus omnia,& ſingula eius generis ſcripta manifeſta,ſeu fides vul
go appellata,quę etiam ſine expreſſa prouocatione ad certamen tamē quaſi
præparatoria quędam ad chartulas,ſeu libellos prouocatorios,& ad duellū,
illorumq;veluti radices,aut ſemina,vt plurimum laceſſendi aliquem ad pu-
gnam,& ſuſcitandæ ſimultatis,atque inimicitię materiam,& occaſionē præ
bent. Dum,ſ.in illis per modum epiſtolæ,libelli,aut publicæ atteſtationis,&
intimationis,ſiue per authentica documenta,ſiue per vnius,pluriumve chi
rographū,ſubſcriptiones,aut relationes ſub prætextu,proprij, vel alieni ho
noris,& famæ,more militari,atque,vt vulgo dicitur cauallereſco,tuēdi,aut
lædendi,ſiue ad illatæ,propulſatæue contumeliæ,aut iniuriæ probationē,ſeu
tollendam illius ſuſpicionem rei alicuius geſtæ ad id pertinentis,vel verborū
aut reſponſionū ſeries, & ordo, narratur. Vel ex ſimili abuſu hac de cā ali-
qd tale adeo firmiter aſſeritur,aut negatur, vt qui cōtra dixerit,is ſiue nomi-
natim,ſiue in genere mēdacii arguať,aut mentiri dicatur . Aut ad hūc effe-
ctū ex militari ēt conſuetudine quæritur,declaratur , aut reſpondetur , qua
mente,aut quo ſenſu quippiam eiuſmodi,quod ad ſuperius expreſſa ſpectet,
geſtum

Digitized by Google

geſtum dictumue ſit. Vel denique offert ſe quiſpiam contra certam, vel incertam perſonam, vel generatim contra quemcunq; ad probandũ armis, & verificandum ẽt inito certamine aliquid ita eſſe, vel fuiſſe, vel nõ fuiſſe: Necnon quaſcunque etiam ſine ſcripto factas talium rerum ſupradicta quoquo modo concernentium, & hmõi cauſas in locis publicis, vel priuatis, vbi hominum multitudo conuenire ſoleat, denunciationes, narrationes, declarationes, & teſtificationes. Volentes eos omnes, & ſingulos, qui ſuo, vel alieno nomine, ad effectum, de quo ſuperius dictũ eſt prædicta, vel his ſimilia, multoq; magis ad certandum prouocatoria ſcripta, libellos, epiſtolas, earumve exẽpla dictauerint, cõpoſuerint, ſcripſerint, miſerint, detulerint; diuulgauerint, affixerint, exemplauerint, typis impreſſerint, ſubſcripſerint, intimauerint, vel ẽt verbo denunciauerint, ſiue atteſtati fuerint. Quive aliis ad ſingulare, certamen, publice, vel occulte ineundum, vel ad prouocandum aliquẽ ad pugnam, ſiue ad huius generis ſcripta, quæ manifeſta, quæque chartulæ prouocatoriæ appellantur, ſcribenda, dictanda, mittenda, deferenda, diuulganda, auxilium, conſilium, operam vel fauorem præſtiterint, ſiue id ſuaſerint, aut mandauerint, quiue in præmiſſis, vel eorum aliquo ſe quolibet immiſcuerint, ẽt ſi neq; pugna aliqua, nec certamen, aut effectus, nec acceſſus, aut actus ad pugnam proximus, neque expreſſa, & aperta prouocatio ſubſecuta fuerint, neque ſcriptiones prædictæ, quæ manifeſta dicuntur, in publicum prodierint, aut cuiquam intimatæ extiterint, ſi per eos non ſteterit, quo minus publicatio, aut denũciatio fieret, Nihilominus cenſuris, & pœnis oĩbus in præſenti, & aliis prædictis Conſtitutionibus, & Decreto contentis ſubiacere tam ſi ſuperius enumeratis, quam ſi aliis ẽt maioribus, eccleſiaſticis, vel mundanis dignitatibus gradibus, & præeminentiis excellant. Quinimò de nouo etiã per præſentes ex parte Omnipotentis Dei Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, excõicamus, & anathematizamus, maledicimus, & execramur oẽs, & quoſcunque publice, vel priuatim, palam, vel occulte, in quibuſcunque locis modis, & formis, ac caſibus ſub præſenti noſtra, vel aliis prædictis conſtitutionib. ac Decreto comprehenſis, ſingulare certamen (qđ duellum vulgo dicitur) ex compoſito ineuntes, nec non id ſcelus ſuadentes, aut prouocantes, opem, conſilium, vel fauorem præſtantes, equos, arma, & commeatus præbentes aut comitãtes, vel circa chartulas, ſeu libellos, literas, nuncios, aut quæcunq; alia ſcripta hmõi quomodolibet peccantes, huiuſque delicti ſocios, de induſtria ſpectatores, patrinos, fautores, defenſores, quacunque tam ſuperius expreſſã, quam alia eccleſiaſtica, vel mundana præfulgeãt dignitate; ita vt ſingulares ẽt perſonæ cuiuslibet cõitatis, vniuerſitatis, collegii, aut Reipublicæ, quæ huius criminis participes quo quomodo fuerint nequaquam excuſentur, ſed ſupradictos omnes, eorumque ſingulos ipſo facto, abſque vlla monitionis, iudicis decreto, aut miniſterio perpetui anathematis, excommunicationis maioris, & maledictionis æternæ mucrone perculſos, & damnatos harum ſerie declaramus, & ſi in ipſo conflictu obierint ſepultura eccleſiaſtica perpetuo priuatos eſſe volumus: Ipſas vero Ciuitates, Terras, Oppida, vel Caſtra, & loca, in quorum territoriis id facinus ſcientibus, & tacite, vel expreſſe permittentibus aut tolerantibus Dominis, aut magiſtratibus, vel Senatu, aut Populo, admiſſum fuerit, eccleſiaſtico ſupponimus interdicto, cuius interdicti relaxationem, aut excommunicationis abſolu-

ſolu-

Digitized by Google

ſolutionem, ab alio, quam a nobis, aut pro tempore exiſtente Romano Pontifice pœnitentia, & ſatisfactione congrue peracta, niſi in mortis articulo conſtituti nequeant obtinere etiam prætextu quarumuis facultatum, & indultorum quibuſuis perſonis tam eccleſiaſticis cuiuſcumque ordinis, aut militiæ ſtatus, gradus, aut conditionis exiſtentibus, quam laicis, etiam Imperiali, Regali, vel alia mundana præeminentia inſignitis, per Sedem Apoſtolicam in genere vel in ſpecie conceſſorum. Quæ omnia, quoad præmiſſa, nolumus cuiquam in aliquo ſuffragari. Pœnis aliis tam ſpiritualibus, quam temporalibus contra eos inflictis nihilominus in ſuo robore permanſuris; Vniuerſos autem & ſingulos chariſſimos in Chriſto filios noſtros Imperatorem, Reges, ac dilectos filios nobiles viros, Duces etiam armorum & exercituum, Marchiones, ceteroſque Principes Chriſtianos, nec non Dominia, Potentatus, communitates, & Vniuerſitates Ciuitatum, Oppidorum, & Caſtrorum illorumque Domicellos, & Dominos temporales, ac etiam Militum & copiarum tam equeſtrium quam pedeſtrium Doctores, Tribunos, Præfectos, Capitaneos in quibuſcumque etiam nobis & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ temporali iuriſdictioni non ſubiectis locis conſtitutos, cuiuſcumque gradus, præeminentiæ, & nobilitatis exiſtentes, hortamur, rogamus, & obteſtamur per viſcera Dom. N. Ieſu Chriſti, & eius diuini nominis intuitu pro ſua erga eundem Deum, per quem regna, reges, & quo principatus acceperunt, pietate, atque erga nos, & ſanctam hanc ſedem reuerentia, & deuotione, non modo nihil tale in ſuis Dominijs fieri permittant, nec vllo modo conniueant, ſed hoc malum omni ſtudio, diligentia, & authoritate exterminare totis viribus procurent, & contra quoſcumque delinquentes, & (vt præfertur) quomodolibet complices, & participes etiam temporalibus pœnis grauiſſimis animaduertant, & per ſuos officiales, & curiæ miniſtros procedi curent: ſcituri ſe obſequium Deo per gratum, perque acceptum præſtituros, ſi quo gladio ad tuitiam bonorum, & ad propulſandos perditorum conatus ſunt accincti, eodem ad vindictam huius peccati, & ad ſumendas de huiuſmodi crimine reis debitas pœnas exercuerint contra vero memores, ſi in re tam graui male ſe geſſerint, ſe in diſtricto Dei iudicio rationem in nouiſſimo die reddituros. Volumus autem vt præſentium tranſumptis, &c.

ADDITIO. Adeſt etiam in Regno Neap. Pragmatica ſanctio incip. Nouis occurrentibus morbis ſtatuens pœnam mortis naturalis ipſo iure incurrendam non ſolum per ipſos principales audentes prouocare alios ad duellum, etiam ſi nullum certamen ſequeretur, verum etiam per nuncios intermedios & aſſiſtentes ſimilibus pugnis, & duellis excipiuntur vero duo caſus, in quibus dicta pœna minoratur, vt in d. Pragma. ſuper qua extant commentaria Petri Follerii, & Io Franciſci Scaglioni.

E L E C T I O.

PRÆTER Summiſtas, ſciendum eſt per Greg. XI. fuiſſe ſtatutum, ne de eccleſiis, aut monaſteriis, vacantibus, prouiſi aut tranſlati apud ſedē Apoſtolicam conſtituti, ipſarum prouiſionū vel tranſlationū nunciatoribus aliquid per ſe, vel per alium dent aut promittāt, ſeu promiſſum perſoluant, & impo-

imponitur excommunicatio latæ ſententiæ ipſo facto, cuius abſolutio reſeruatur Papæ, vt patet ex eius conſtitutione incip. Sollicitæ. fol. 46. in Bullario.

Contra ineuntes ſponſiones ſuper vita, & morte, & futura electione Summi Pontificis, ac promotione Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium extat Greg. XIV. Conſtitutio Romæ publicata die 28. Martij 1591. incip. Cogit nos deprauata.

Gregor. XIV. cõtra ineũtes ſponſiones.

Cogit nos deprauata miſeri huius ſæculi corruptela, vt vel in ipſo noſtri Pontificatus ingreſſu ſeuerioribus pœnis illorum coerceamus audaciam, qui cœca ducti cupiditate, grauioribus peccatis diuinam Maieſtatem lædere, ac ſacroſanctæ Eccleſiæ Dei mala, & ſcandala pernicioſa inferre non perhorreſcunt. Qualia multa cum ingenti animi noſtri dolore ſentimus manere ex frequenti ſponſionum illarum vſu, quæ excommiſſæ vulgo dictæ ſuper futura electione, aut vita, & morte Romani Pontificis, aut promotionibus S. R. E. Cardinalium fieri conſueuerunt: Nam ſiue rem ipſam, quæ nedum eccleſiaſtica, ſed & ſacra, & mere ſpiritualis eſt ſpectemus, profanatio quædam rei ſacræ, & ſacrilegium quoddam inde propterea committi videtur, dum electionibus, & promotionibus ſacris, ac plene ſpiritualibus ſors pecuniarum immiſcetur, & turpiſſimæ nundinationis genus cohæret, ſiue grauiſſima peccata eorum occaſione perpetrari ſolita, & detrimenta inde prouenientia, ſponſiones huiuſmodi, quæ ſuper prædictis fiunt omnino dãnandas, & prohibendas, atque a Chriſti fidelium commercio prorſus exterminandas arbitramur. Multi ſi quidem lucri cupiditate, aut metu iacturæ pecuniarum, illicitis modis directe, vel indirecte, per ſe, vel alium, electiones, ſeu promotiones impedire, aut retardare conantur: Alij eligendorũ, aut promouendorum honorem, famam, & exiſtimationem impijs, falſis, ac prorſus iniquis detractionib. aut diffamationib. lædere, ac dilacerare nõ erubeſcũt: Orationes vero, & vota, ac pias preces Chriſtiani populi, quas eo potiſſimum tempore ſummo deuotionis feruore ex intimo cordis affectu ab vniuerſo fidelium cœtu Deo omnipotenti offerri par eſſet, vt huiuſmodi electionibus, ac promotionibus Spiritus Sanctus aſſiſteret, non mediocriter hac de cauſa impediri, perturbari, ac refrigeſcere neceſſe eſt, dum multi temporalibus lucris intenti, aut obliuiſcuntur, quæ Dei ſunt, aut certe deſiderant ſæpe numero, & procurant, vt eligantur non ij, qui optimi ſunt, ſed ex quorũ electione plurimum lucri ſe conſecutores animaduertunt. Nec deſunt, qui innumerabiles fraudes, ac pernicioſa mendacia, dolos, & fallacias comminiſcuntur, dum ſponſionum pretia augere, aut imminuere callide, & verſute ſatagunt. Nõnulli quoq; manifeſta iniuſtitia peccant, dum fere certi eorum qui eligendi, aut promouendi ſunt, conuentiones, ſeu ſuſpenſiones ineundo ab alijs id ignorantibus pecunias per fraudem extorquent. Multi præterea dũ vana ſpe vniuerſum patrimonium ſuum in diſcrimen temere deducunt, repente, & ex improuiſo ad inopiam rediguntur: ex quo & abominabiles contra Deum blaſphemiæ, & plurima ſcandala, & peccata atrocia cõſequuntur, quod autem deterius eſt, miſeri quidam ad nefandas Dæmonum inuocationes, ad prohibita ſortilegia, damnataq; diuinandi genera cõfugiunt, vt futura (ſi id fieri poſſet) prænoſcendo, minori cum periculo: aut quemadmodũ ipſi vana ſpe decepti ſibi perſuadent, certiore euentu ſponſiones ineant: illud deniq; omnibus notiſſimum eſt magnum hoc eſſe auaritiæ fomentum,

& ex eo vehementem quæſtus cupiditatem, quandoque, etiam in Eccleſiaſticis, & religioſis perſonas excitari. Nos igitur qui hoc præcipuum munus ad paſtoralem noſtram ſolicitudinem maxime pertinere exiſtimamus, vt gregem Dominicum fidei noſtræ creditum ab omni offenſione, atque æternæ vitæ periculo ſecurum in viam ſalutis diuina fauente gratia, dirigamus, peſtiferi huius morbi contagionem, priuſquam in communem fidelium perniciem latius ſerpat (quantum in nobis eſt) tollere, nec non delicti, & ſcãdali inde, vt plurimum prouenientis occaſionem penitus, & vbique ſubmouere cupientes, ac ſimul æquum cenſentes, in quo frequẽter, & grauiter peccatur, id ad tollendum ſcandali periculum generatim, & peræque omnibus interdicatur, fel. rec. Pij Papæ Quarti prædeceſſoris noſtri, qui pariter hoc ipſum ſuper futura Pontificis electione fieri prohibuit, veſtigijs inhærentes, de tributæ nobis a domino poteſtatis Apoſtolicæ plenitudine, hac noſtra in perpetuum valitura conſtitutione damnamus, & reprobamus omnes, quaſcunque ſponſiones, promiſſiones, ſtipulationes, conuentiones, aut pacta, Excommiſſas vulgo dictas, quouis nomini, aut vocabulo appellatas; Quas ſiue per cedulas (vt aiunt) vel apochas, aut alio quocunque publicæ, aut priuatæ ſcripturæ, aut chirographi genere, vel per menſariorum, aut mercatorum libros, aut partitas crediti (vt dicunt) ſeu verbo tantum data fide, aut facta depoſitio certæ pecuniarum ſummæ, vel cuiuſuis alterius rei pretio æſtimabilis, aut alias quoquomodo, vel ſub quauis nominati, aut innominati contractus formæ, aut conditione, in euentum vitæ, aut mortis, vel futuræ creationis Romani Pontificis, tam eo viuente, quam Apoſtolica Sede vacante, aut in euentu promotionum Sanct. Rom. Eccleſ. Cardinalium, poſthac in quibuſuis Chriſtiani Orbis Regnis, Dominiis, Prouinciis, Ciuitatibus, Terris, & locis vbilibet gentium, aut locorum iniri quandocunque contigerit, ipſoſque contractus, ſponſiones, aut pacta, ſi quæ poſt hanc noſtram prohibitionem inita fuerint, vel etiam antea, quarum tamen, vel quorum exitus adhuc expectantur, damnata prorſus, illicita, & inualida decernimus, & declaramus, illaque ex nunc, prout ex tunc, & è contra harum ſerie reſcindimus, & annullamus, ac ne de cetero fiat diſtricte interdicimus, & prohibemus. Decernentes ex eis tanquam damnatis, & reprobatis, etiam ſi iuramento, quod pariter illicitum, & tanquam contra bonos mores præſtitum nihil operari, in hoc declaramus, aut inſtrumento in forma Cameræ Apoſtolicæ, vel alias quomodolibet roborata fuerint, nullam prorſus obligationem oriri, nullamque actionem realem, aut perſonalem, aut iudicis officium in foro exteriori, neque extra illud; nec etiam quo ad forum conſcientiæ, prouenire, neque exceptionem, aut aliud quodcunque ius cuiquam competere. Quinimo ſtatuimus, & declaramus ex prædictis damnatis ſponſionibus, nullum talium pecuniarium dominium, etiam ſi ſolutæ, aut datæ, ſeu remiſſæ, vel condonatæ hac de cauſa fuerint, cuiquam acquiri: ſed quicquid pecuniarum, aut cuiuſque alterius rei in contractu ſeu ſponſione huiuſmodi deductum fuerit, ſiue datum, & acceptum, ſiue tantummodo promiſſum, vel, vt perfertur, condonatum, aut etiam, vt ab alijs ſoluatur, mãdatũ exiſtat, eo ipſo piis locis eius Ciuitatis, aut oppidi, vbi ſpõſiones ipſæ initæ, vel vbi primum de tectæ fuerint, etiam ſi prius alibi initæ ſint,

Digitized by Google

ſint, acquiſitum cenſeri, & ipſos contrahentes ad reſtitutionem, ſiue elargitionem eiſdem piis locis in vtroque foro teneri, & in foro exteriori ad id per Epiſcopum (cuius conſcientiam ſuper hoc oneramus) opportunis iuris, & facti remediis, etiam ſub cenſuris, & pœnis Eccleſiaſticis, cogi, & compelli debere, & non ſolum Procuratoribus, ſeu adminiſtratoribus, ſeu cuilibet perſonæ, actionem popularem nomine eorundem piorum locorum pro ipſius pecuniis conſequendis competere: ita tamen, vt ſi plura loca pia in Oppido, ſeu Ciuitate huiuſmodi exiſtant, inter ipſa loca pia is præferatur, & pecunias integre lucretur, qui prior agere cœperit, nec componere, tranſigere aut concordare cum ipſis delinquentibus, aut illis partem aliquam pœnæ remittere, aut concordare quoquomodo liceat, ſed integre ab ipſis locis piis exigatur, quod ſi de facto concordatum fuerit, tunc eo ipſo concordia, compoſitio, aut tranſactio irrita ſit, & nulla, & actio pro reliqua ſumma non exacta ad alia loca pia deuoluta cenſeatur, donec pœna prædicta integre ab ipſis tranſgreſſoribus fuerit perſoluta. Perſonas vero eccleſiaſticas, ſi quæ forſan (quod non credimus) tale aliquod pactum, aut ſponſionem contra hanc noſtram prohibitionem inire præſumpſerint tam ſæculares, quam cuiuſuis ordinis, aut militiæ regulares, cuiuſcumque ſtatus, gradus, vel conditionis fuerit, etiam ſi Epiſcopali, Archiepiſcopali, Primitiali, Patriarchali, aut alia quacunque, etiam Sanct. Rom. Eccleſ. Cardinalatus præfulgeant dignitate (præter ſuptadictam, & alias in præſenti conſtitutione contentas pœnas) omnibus, & quibuſcunque per eas obtentis beneficiis cum cura, & ſine cura ſæcularibus, & quorumuis ordinum, aut militiarum regularibus ex nunc eo ipſo per præſentes in vtroque foro priuamus, & priuatas, ac ad illa, & alia quæcumque in poſterum obtinenda, perpetuo inhabiles, & incapaces declaramus, eaque omnia iuxta præſentem Conſtitutionem ipſo facto vacare, deque illis libere per ſedem Apoſtolicam, vel per ordinarios Collatores aliis prouideri poſſe, ac etiam ſi alioquin noſtræ & ſedis Apoſtolicæ, ſeu Rom. Pontificis tantum diſpoſitioni ex quauis reſeruatione generali, etiam in corpore iuris clauſa, ſeu alias quomodolibet reſeruata, ſeu affecta fuerint, nihilominus per ordinarios Collatores, ad quos eiuſdem reſeruationibus, ſeu affectionibus Apoſtolicis ceſſantibus, pertineret, libere, & licite conferri, & de eis perinde, ac ſi reſeruata, aut affecta non eſſent, diſponi poſſe volumus, & declaramus. Vlterius etiam in eos, qui talia patrare, & huic noſtræ Conſtitutioni contrauenire præſumpſerint, tam ſi prædictis, & hic pro expreſſis habeantur, quam ſi quibuſuis mundanis etiam Ducalibus, Regiis, Imperialibus dignitatibus fungantur, ac etiam in eoſdem, vel alios, qui in terris, locis, Ciuitatibus, ac Dominiis, ſibi ſubiectis tacite vel expreſſe fieri permiſerit, eorumque conſiliarios, Magiſtratus, Poteſtates, Gubernatores, Præfectos, aut Locumtenentes, eorumque ſingulos, qui pariter conſenſum, auxilium, conſilium, vel fauorem in præmiſſis præſtiterint, ac in quoſcunque Proxenetas, vel mediatores, excommunicationis ſententiam per eaſdem præſentes fecimus, & promulgamus, eoſque ipſo facto abſque alia monitione, aut declaratione, iudicis decreto, aut miniſterio excommunicationis ſententiam incurrere volumus a qua eorum nullus ab alio, quam a Rom. Pontifice, pro tempore exiſtente

P (niſi

(niſi in mortis articulo) quo ad eos, qui pecunias, vel aliud quidpiam præmiſſorum occaſione perceperint, etiam prævia reſtitutione integrè pecuniarum eiuſmodi occaſione perceptarum, abſolui poſſit, aut debeat.

Sicque in omnibus, & ſingulis ſuperius expreſſis per quoſcunque iudices ordinarios, delegatos, etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, ac eiuſdem S.R.E. Cardinales ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & authoritate, in quauis cauſa, & inſtantia iudicari, & diffiniri debere. Irritum quoque, & inane decernimus, ſi ſecus ſuper his a quoquam quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocirca vniuerſis locorum ordinarijs, vbilibet conſtitutis, per Apoſtolica ſcripta mandamus, vt præſentes literas in ſuis quiſque eccleſijs, ciuitatibus, diœceſibus, & locis, ab omnibus; inuiolate obſeruari curent, & contra quoſcunque præſentis conſtitutionis tranſgreſſores ad declarationem cenſurarum, & pœnarum huiuſmodi procedant, inuocato etiam ad hoc ſi opus fuerit, auxilio brachij ſæcularis. Non obſtantibus, &c.

ADDITIO: De huiuſmodi ſponſionibus ſeu conuentionibus factis ſub aliquo futuro euentu, vide Dec. conſ. 115. Couar. in reg. peccatum, par. 2. §. 4. num. 2. Lud. Molin. de contract. diſput. 408. & in terminis Vinc. de Franc. deciſ. 113. & in Regno Neap. etiam adſunt Pragmaticæ ſanctiones ſimiliter fieri prohibentes excommiſſas Sede vacante, & ſuper creationes Sum. Pont. nec non, & excommiſſas ſuper pueris mulierum pragnantium ſub pœnis ibi contentis ſub tit. de ſponſionibus mercatorum.

Sequitur eiuſdem Pontificis conſtitutio de forma faciendi proceſſus, & inquiſitiones ex præſcripto Concil. Trid. ſuper promouendis ad regimen eccleſiarum cathedralium, & aliarum Superiorum, ſeu Monaſteriorum, atq; ad ceteras dignitates, de quibus in conſiſtorio prouidetur.

Onus Apoſtolicæ ſeruitutis ad quod nuper nos dignatio diuina prouexit aſſidue admonet, in eam potiſſimum curam nobis eſſe paſtorali ſolicitudine incumbendum, vt quæ a ſacris, œcumeniciſque concilijs pro communi totius Chriſtiani populi ſalute pie, prudenterq; ſtatuta ſunt, nulla aut temeritate violentur, aut negligẽtia deſerantur, ea præſertim, quæ ad bonos, idoneoſque paſtores cathedralibus, ac ſuperioribus eccleſijs gubernandis præficiendos pertinent, nam ſi in quibuſuis eccleſiæ gradibus, & miniſtris curandum eſt tales eligi, qui eligione, & ſanctitate fideles ædificent, multo certe magis elaborandum eſt, ne in eius electione erretur, qui ſupra omnes gradus conſtituitur, cui tanquam ſeruo fideli, & prudenti, totius familiæ cura traditur, qui ad omnem virtutem, & mandatorum Dei obſeruantiam aliorum forma eſſe debet, cum certum ſit gregis ſalutem magnopere pendere ex boni paſtoris præſtanti vita, & doctrina. Sane venerabiles patres, qui ex toto terrarum Orbe ad Sacrum generale Trident. Concil. a Summis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris euocati, magna frequentia conuenerunt, cum in alijs rebus multis præclarum ſtudium ad corrigendos deprauatos mores, & collapſam eccleſiaſticam diſciplinam reſtituendam oſtenderunt, tum in eo potiſſimum inſigni zelo magnaque cum laude

labora-

laborarunt, vt rationem inuenirent, qua viri doctrina, pietate, prudentiaque excellentes; & in eccleſiaſticis functionibus, diu multumque verſati eccleſijs Cathedralibus præficerentur. Nos igitur, qui cum in minoribus conſtituti Cremonen. eccleſiam regeremus; in eodem Concilio cum ſanctis, & egregiis illis Patribus interfuimus; & Concilio abſoluto ad Eccleſiam noſtram reuerſi magno ſemper deſiderio flagrauimus, vt tam ſalubria generalis Concilij decreta executioni debitæ mandarentur, atque vt id fieret pro virili parte curauimus: Multo nunc magis, cum diſponente Domino omnium eccleſiarum cura, & ſolicitudo nos premit, ſummo deſiderio tenemur, vt Paſtores ij præficiantur Eccleſiis qui opus ſuum, & miniſterium impleant, & de ouium ſalute nos in Domino lætificent. Illud autem in hoc ſaluberrimo, & pernéceſſario negotio, quod eſt de Epiſcopis eligendis, & præficiendis, videtur eſſe præcipuum, vt inſtructio, examen, & inquiſitio de fide, vita, moribus, doctrina, & prudentia promouendorum tam accurate, fideliter, ac ſerio inſtituatur, vt omni ſallacia fuco ſemoto certo confidere valeamus, tales a nobis Chriſti gregi paſcendo eſſe præpoſitos, quales tantum onus, Angelicis videlicet humeris formidandum, exigit, & quales ille expetit, qui pro iiſdem ouibus redimendis propriæ vitæ, ac ſanguini non pepercit, & quidem in hac parte prouidentia dicti Concilii Tridentini minime defuit, cum ſtatuerit, ac mandauerit, vt in Prouinciali Synodo per Metropolitanum habenda præſcribatur quibuſque locis, & prouinciis, propria examinis, ſeu inquiſitionis, aut inſtructionis faciendæ forma Rom. Pontificis arbitrio approbanda, quæ magis eiſdem locis vtilis atque opportuna eſſe videretur. Verum neque id hactenus niſi a pauciſſimis factum eſt, neque ſpes eſt niſi longiſſimo temporis ſpacio, vt ab omnibus fiat; atque interim, dum certa examinis, ſiue inquiſitionis ratio a Prouincialibus Conciliis expectatur, perit vber ille fructus, qui ex iam vtilibus Concilii generalis decretis ſperari poſſe videbatur, & experientia ipſa docuit per tot annos a publicatione Concilii prædicti elapſos, quid in vnaquaque Prouincia opus ſit, quidue poſſit fieri. Habita igitur cum venerabilibus fratribus noſtris Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, matura deliberatione, ac de eorum vnanimi conſilio, & aſſenſu præſenti noſtra perpetuo valitura conſtitutione decernimus, vt cum extra Roman. Curiam examen, inſtructio ſiue inquiſitio facienda erit, nemo omnino cuiuſcumque ſtatus, gradus, conditioniſue fuerit inquiſitionem prædictam ſibi arrogare præſumat, ſed integrum hoc negotium iis, qui a prædicto Tridentino Concilio deſignantur, Apoſtolicæ, videlicet, ſedis Legatis ſeu Nunciis Prouinciarum, aut eius, de quo inquiſitio fit, Ordinario, eoque deficiente Ordinariis viciníoribus relinquatur, niſi iuſtis de cauſis nobis aut pro tempore exiſtenti Romani Pontifici per ſpeciale mandatum alicui alteri hoc munus quandoque committendum eſſe viſum fuerit. Quod ſi forte aliquis prædictorum conſanguinitate, aut affinitate vſque ad tertium gradum incluſiue promouendum contingeret, vt omnibus ſuſpicio carnalis affectus a tam ſancto negotio repellatur, ille quidem eo caſu cenſeatur excluſus, atque ad eum qui proxime ſequitur hoc eſt, ſi Legatus excludendus erit, ad Nuncium, ſi Nuncius ad ordinarium, ſi ordinarius ad viciniorem

Seſſ. 24. de re-for gen. c. 1.

Seſ. 6. de ref. c. 1.

Supra Seſſ. 24. eodē c. 1. 5. quoniam.

Digitized by Google

ordinarium inquiſitionis officium deferatur. In curia vero hæc functio ſpectet, vel ad eos Cardinales, qui a nobis, vel pro tempore exiſtente Rom. Pontifice diligenter, vel ad Cardinales earum Prouinciarum, ſeu Regnorum apud nos, & Sedem Apoſtolicam Protectores, in quibus Eccleſiæ ipſe conſiſtunt, ſi tamen ad ipſos huiuſmodi vacantium Eccleſiarum relatio pertinebit. Quod ſi de Epiſcopo, vel Metropolitano extra Rom. curiam degente ab vna Eccleſia ad aliam ex aliqua graui, & iuſta cauſa transferendo agetur, hoc munus deficientibus Legato, vel Nuncio Apoſtolico eius Prouinciæ, aut Regni vbi Eccleſia ipſa a qua transfertur, ſita erit, ad Metropolitanum ſi epiſcopus, ad ſuffraganeum vero antiquiorem reſidentem, ſi Metropolitanus transferendus erit pertinere declaramus. Deinde quia Sacrum Tridentinum Concilium, non ſine magna ratione eminentes perſonas, & quæ negotii magnitudinem probe intelligerent, ad hoc officium nominauit. Declaramus, & ſtatuimus tam Legatos, ſiue Nuncios, quam Ordinarios, vel alios ab hac ſancta Sede forte delegandos non per Auditores, aut vicarios, alioſue miniſtros, ſed per ſeipſos inquirendi munus exercere debere quamuis ab huiuſmodi perſonis aliiſque viris peritis adiuuari poſſint, & ſi prælatus inquirens per ſe non poſſet ob locorum diſtantiam teſtes examinare circa articulum aliquem, vel legitimos natales, vel ætatem, aut aliquid eiuſmodi licebit ei articulum illum alteri perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ ſubdelegare, non autem vniuerſalem inquiſitionem. Quod ſi forte contingat aliquem ſupradictorum legitime impediri, vt per ſe hoc munus præſtare non poſſit, ad alios ea cura transferetur, qui ſunt ab eodem Concilio Tridentino ad hoc officium deſignati, vt ſupra dictum eſt, de iis, qui ob conſanguinitatem vel affinitatem ab hoc munere excluduntur. Ad hoc, vt mens eiuſdem ſacri Conc. recte, ac fideliter debitæ executioni mandetur, & tale ſit examen, quale requiritur in negotio tanti ponderis, declaramus, ac ſtatuimus, non eſſe in vita, ac doctrina promouendi inueſtiganda eam rationem adhibendam, vt ab ipſo promouendo articuli offerantur, ac teſtes producantur ſed oportet, vt prælatus, qui munus inquirendi ſuſcepit, articulos conſcribat, atque ipſe ex officio ſuo illos teſtes vocet, atque examinet, quos de rebus inquirendis ſincerum, ac fidele teſtimonium daturos eſſe exiſtimet. Verum, vt inquiſitio prædicta facilius, ac plenius perfici, atque expediri queat, vtile erit, ſi prælatus qui inquiſitionem facturus eſt, vel a promouendo, vel ab aliquo alio confici curet ſchedulam, in qua ſit ordine deſcriptum nomen promouendi, cognomen, patria, parentes, ætas, ordo, gradus, profeſſio, functio ſi quam is forte exercuit, loca in quibus, aut Theologiæ, vel iuri Canonico operam dederit, aut longo tempore verſatus fuerit, denique amici, ac familiares qui tam ipſum, quam parentes eius intime norint. Quod ſi promouendus documentum aliquod exhibere voluerit, vnde ipſius ætas, gradus, dignitas, ſacri ordines, functio, officia muneraque aut aliquid eiuſmodi comprobetur, admittendum ac proceſſui inſerendum erit modo documentum publicum ſeu authenticum fuerit. Illud quoque prohibendum cenſuimus, ac expreſſe prohibemus, ne ad teſtimonium dicendum de fide Catholica, vita, moribus, doctrina, atque aptitudine ad regendam Eccleſiam, quilibet homines admittantur, ſed viri tantum

graues,

Digitized by Google

graues, pij, prudentes, docti, qui de qualitatibus promouendorum recte ſtum iudicium ferre valeant, ac vt ſupra diximus ſincerum, ac fidele teſtimonium dare velint. Proinde tam cognati, ac nimium familiares, quam inimici, atque æmuli excludendi erunt. Porro teſtes eiuſmodi, Prælatus, qui examen, ſeu inquiſitionem habiturus erit, ſeorſum, ac ſigillatim examinabit, & ſi quando iudicauerit expedire, eis ad memoriam reducet, tum iuramenti vim, tum periurij grauitatem, eoſdem etiam ſerio, & grauiter admonebit ipſos reos futuros apud omnipotentem Deum eorum omnium, quorum, vel committendo, vel omittendo rei erunt qui promouebuntur, ſi vel falſa narrando, vel reticendo vera, in cauſa erunt, vt homines indigni, vel minus idonei eiuſmodi eccleſijs præficiantur. Diligenter etiam teſtium qualitates cognoſcere ſtudebit, ac potiſſimum, quam ſint ad promouendos affecti, vt inde conijciat, vtrum ex affectu, an ex veritate teſtimonium dicant. Denique cum teſtes de qualitatibus promouendi interrogabit, dabit operam, vt quo ad fieri poterit omnia, & ſingula, quæ ad prædictam inquiſitionem facere videbuntur per ipſos exprimantur. Quamuis autem qualitates omnes promouendorum, quæ in generalium Synodorum decretis, aliiſque Canonicis ſanctionibus continentur probe cognitæ eſſe debeant, ijs quibus inquiſitionis officium demandatum eſt, quales ſunt natum eſſe ex legitimo matrimonio, atque ex parentibus catholicis annum trigeſimum iam expleuiſſe, ſacris ordinibus ſaltem ante ſex menſes initiatum eſſe, gradum Doctoratus, aut licentiæ in Theologia, vel iure Canonico, aut certe publicum alicuius Academiæ teſtimonium obtinuiſſe, quo ad alios docendos idoneus eſſe declaretur, ad hæc in eccleſiaſticis functionibus diu eſſe verſatum, item fide, puritate, innocentia vitæ, prudentia, vſu rerum, integra fama, doctrina denique præditum eſſe, tamen quia circa doctrinam plures fraudes committi ſolent, & ſæpe contingit, vt nonnulli ſcientia vacui de ſolo Doctoris titulo, aut priuilegio glorientur, volumus, vt de eorum etiam doctrina diligenter inquiratur, qui vel Doctoratus, aut licentiæ titulis, & priuilegiis gaudent, vel etiam a publicis Academiis teſtimonium habuerunt, quod idonei eſſent ad alios docendos, niſi forte aliquorum inſignis doctrina, ex publica ipſorum functione notoria eſſet. Ita vero inquiſitio facienda erit, vt quibus in locis, quanto tempore & quo fructu Theologiæ, vel iuri Canonico promouendus operam dederit cognoſcatur, & quoniam in quibuſdam prouincijs nulla ſunt ſtudia generalia, neque vllæ publicæ ſcholæ, neque vſus habet, vt qui ſtudiis operam nauant, vllis Doctoratus, aut licentiæ inſignibus decorentur, declaramus in eiuſmodi locis ſufficere, ſi teſtimonio virorum grauium, & Sacræ Theologiæ, vel iuris canonici peritorum conſtet, promouendos ea ſcientia Theologiæ, vel canonum vere pollere, vt idonei ſint ad ea docenda, quæ populum chriſtianum ſcire oportet, ac muneris ſibi iniungendi neceſſitati valeant ſatisfacere. Teſtes præterea deponant, ſe de ſcientia promouendorum certos redditos eſſe ex eo, quod prædictos promouendos ſpecimen ſuæ doctrinæ publice, vel priuatim dediſſe cognouerint. Quod autem ad regulares pertinet cum ad eccleſias Cathedrales promouendi fuerint, ne fraus vlla ſubrepere poſſit in eo, quod idem Trident. Concilium ſtatuit, vt regulares a ſuis Superioribus ſufficientis doctrinæ

teſtimonium habeant. Declaramus nomine ſuperiorum eos duntaxat intelligendos eſſe, qui nullum ſui ordinis ſuperiorem agnoſcunt, ſiue ij cuiuſuis ordinis Abbates, Magiſtri, aut Miniſtri, aut Præpoſiti generales, aut quarumlibet Congregationum præſidentes ſiue definitores, aut viſitatores Capitulum generale repræſentantes, ſiue alii quocunque vocabulo nominentur, & in eorum abſentia ipſorum Vicarij, ſeu Commiſſarij generales, vel in Rom. Curia Procuratores Ordinum, aut Congregationum generales in hac parte ſuccedant, & nihilominus præter ſuperiorum teſtimonium, qui fidem faciant eiuſmodi regulares ad alios docendos idoneos eſſe, volumus ea ſeruari, quæ de ijs diximus, qui publicum ſuæ doctrinæ ab aliqua Academia teſtimonium habent, vt videlicet ſerio inquiratur, an regulares ad Cathedrales Eccleſias promouendi eos progreſſus in ſtudiis fecerint, qui in futuro Antiſtite requiruntur. Poſt inquiſitionem vero de fide, vita, moribus, doctrina, & prudentia promouendi, necnon informationem de ſtatu Eccleſiæ, aliſque neceſſariis rebus quæ pariter coram ſuperius expreſſis Prælatis iuxta eiuſdem Concilii decreta fieri debent, profeſſio fidei Catholicæ a promouendo facienda erit, quam quidem ab eo duntaxat recipiendam eſſe declaramus, ad quem inquiſitio pertinebit, niſi forte qui profeſſionem emiſſurus eſt a Prælato inquirente longe diſtet, tunc enim is prælatus ex ſubdelegatione inquirentis profeſſionem admittere debebit, cui promouendus vicinior erit, quod idem intelligatur, de informatione de ſtatu Eccleſiæ, accipiendæ, ſi quando contingeret, vt in alia Prouincia, ſiue Regno eſſet Eccleſia, in alia promouendis. Recipiet autem Prælatus profeſſionem promouendi præſente Notario publico, ac teſtibus, atque eam a ſe admiſſam, ac receptam propriæ manus ſubſcriptione teſtabitur. Is quoque qui profeſſionem eiuſmodi fecerit, in eo loco vbi proprium nomen profitentis exprimi ſolet, nomen ſuum manu propria adſcribet. Denique his peractis Notarius publico inſtrumento fidem facit de profeſſione prædicta adhibitis teſtibus, vt præfertur. Vbi vero totum examen, ſeu inquiſitio de perſona promouenda perfectæ fuerit, ea in inſtrumentum publicum redacta cum toto teſtimonio, ac profeſſione fidei emiſſa ad hanc ſanctam Sedem, vt Concilium ſtatuit, quam primum clauſa, & obſignata in forma authentica tranſmittenda erit. In qua re obſeruari volumus, vt profeſsio fidei iiſdem omnino verbis deſcripta ſit, quæ in ea forma continentur quam fel. recor. Pius Papa Quartus prædeceſſor noſter ſtatuit obſeruandam, & vt Prælatus qui inſtructionem, examen, & inquiſitionem fecit, vel per literas ſeparatas ſimul tamen cum proceſſu mittendas, vel per ſubſcriptionem dicti proceſſus ſignificet, quanta fides teſtibus examinatis eorumque dictis, & ſcripturis productis ſuo iudicio habenda ſit, ſimul etiam quid de promouendo ipſe ſentiat, proceſſus autem ſic formati, & ad Curiam tranſmiſſi, a Cardinali, cui promouendi munus incumbet, & a tribus Prioribus Ordinum Cardinalibus, vt moris eſt, iuxta formam Concilii prædicti ſubſcribentur, & expedientur. Volumus autem, vt Cardinalis relator moneat promouendum, ſi præſens in Curia fuerit, vt iuxta Concilium Lateranenſe nouiſsime celebratum omnes Cardinales, ſiue maiorem partem Collegii adeat, antequam Eccleſiam proponat, vt quæ a referente Collega ſint adiutori occulta fide quantum ad perſonam

Digitized by Google

ſonam promouendi attinet, cognoſcere poſſint. Hæc porro omnia, quæ de promouendis ad Eccleſias Cathedrales dicta ſunt, ad eos etiam pertinere, atque in eorum promotione ſeruanda eſſe declaramus & decernimus, qui nominati, præſentati, aut electi fuerint, ad dignitates Abbatiales, ac Prioratus ſeu Præpoſitatus, Monaſteriorum regimina, aut alias regularium cuiuſuis Ordinis, aut etiam ſæcularium præfecturas de quibus conſiſtorialiter prouideri contigerit, atque eos præſertim, quibus præter curam, & regimen Monachorum, aut Canonicorum, Clericorumque Regularium vel ſæcularium annexa eſt in populum iuriſdictio ſpiritualis, vel temporalis, excepta tamen ætate circa quam nihil innouamus. Quo vero ad doctrinam, cum generalia Concilia non ſtatuant, vt perſonæ promouendæ ad regulares dignitates Doctoratus ſiue licentiæ gradum ſuſcipere, vel publicum teſtimonium ab Academia aliqua habere teneantur; & tamen æquum ſit, vt ea doctrina polleant, qua onus ſibi imponendum ſuſtinere valeant, declaramus, & ſtatuimus, vt Prælati, qui inquirendi munus ſuſcepturi ſunt, ſtudioſe, ac diligenter inquirant ſuper doctrina eiuſmodi perſonarum iuxta modum, & formam ſuperius præſcriptam, vt nos, & pro tempore futuri Romani Pontificis habita de illis vera informatione per proceſſum, qui ab inquirente tranſmittetur, certo ſtatuere, ac iudicare poſſimus an perſona promouenda vere ſit talis, qualem dignitas illa ad quam prouehenda eſt, exigit, & requirit. Hortamur vero in viſceribus Domini noſtri Ieſu Chriſti, ac paterna charitate monemus eos omnes qui ab hac Sancta Sede nominandi, ac præſentandi, vel etiam eligendi futuros Epiſcopos, vel Abbates ius habent, vt ſerio apud ſe cogitent quanti momenti ſit hoc negotium ex quo ſalus animarum, tranquillitas Reipublicæ, incolumitas Religionis, propagatio fidei, aliaque permulta, & maxima bona dependent. Illud etiam ſæpe, & ſæpius ad mentem reuocent, quod ſancta Tridentina Synodus admonet, nihil ſe ad Dei gloriam, & populorum ſalutem vtilius poſſe facere, quam ſi bonos Paſtores, & Eccleſiæ gubernandæ idoneos promoueri ſtudeant, eoſque alienis peccatis communicantes mortaliter peccare, niſi quos digniores, & Eccleſiæ magis vtiles ipſi iudicauerint non quidem precibus, vel humano affectu aut ambientium cupiditatibus, ſed eorum exigentibus meriti præfici diligenter curauerunt. De nominandis vero, præſentandis, vel eligendis ad regulares dignitates prçterea, quæ ſuperius obſeruanda eſſe declarauimus, illud quoque paternis his noſtris hortationibus, & monitionibus adijciendum cenſuimus, vt nominationis, præſentationis, vel electionis ius habentes eos deligere ſtudeant, atque omnino conentur, qui non modo eundem Ordinem ſint ante profeſſi; ſed in eodem etiam ſatis diu laudabiliter verſati, neque enim decet, vt Magiſtri aliorum eſſe incipiant, qui non fuerint ante diſcipuli, & ſubditis imperare præſumant, qui prius non didicerint ſuperioribus obedire. Eos denique, qui vel examinando, & inquirēdo, vel teſtimonium ferendo operam ſuam in hac re præſtabunt ſerio admonemus, vt ea fide, ac diligentia in negotio tanti momenti verſentur, vt a Deo, & a nobis laudem pro bono opere expectare valeant. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ prohibitionis, voluntatis, declarationis, decreti, ſtatuti, hortationis, & monitionis infringere, vel auſu temerario contraire. Si quis autem hoc

attentare præſumpſerit indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum.

Dat. Romæ in Monte Quirinali Anno incarnationis Dominicæ 1590 1. Maij, Pontificatus noſtri anno primo.

Archiepiſcopi, & Epiſcopi cuiuſcunque ordinis profeſſores ad clauſtra ſuorum ordinum redeuntes, ad officia, & dignitates aſſumi non poſſunt,
b eoſque ſcienter *b* eligentes iure eligendi, ac voce actiua, & paſſiua priuantur per conſtitutionem Pauli IIII. incip. In ſacra, fol. 634. in Bullar. Romæ publicatam die 22. Iul. 1559.

Electio quorumcunque ſuperiorum, & officialium Regularium debet fieri per vota ſecreta, ita vt in ſingulorum eligentium nomina nunquam publicentur, alias electio irrita erit Conc. Trid. ſeſſ. 25. de regular. c. 6.

b *Quando eligens indignum ad officium eccleſiaſticum, ad effectum, vt eligendi facultate priuetur, præſumatur in dubio ſcienter, vel ignoranter elegiſſe, vide Menoch de arbitr. iud. lib. 2. in addit. ad caſum 511. num 9. vſque in finem.*

EXCOMMVNICATIO AD FINEM REVELATIONIS.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, Decreto ſacroſ. Concil. Trid. ſeſſ. 25. de refor. generali, cap. 3. ſalutiferam in his monitorijs formam ſeruandam præſcribi in hęc verba.

Quamuis excommunicationis gladius neruus ſit eccleſiaſticæ diſciplinæ, & ad continendos in officio populos valde ſalutaris, ſobrie tamen, magnaque circumſpectione exercendus eſt, cum experientia doceat, ſi temere, aut leuibus ex rebus incutiatur, magis contemni, quam formidari, & perniciem potius parere, quam ſalutem. Quapropter excommunicationes illæ, quæ monitionibus præmiſſis ad finem reuelationis, vt aiunt, aut pro deperditis ſeu ſubtractis rebus ferri ſolent, a nemine prorſus, præterquam ab epiſcopo, decernantur, & tunc non alias, quam ex re non vulgari, cauſaque diligenter, ac magna maturitate per epiſcopum examinata, quę eius animum moueat, nec ad eas concedendas cuiuſuis ſęcularis, etiam Magiſtratus authoritate, adducatur, ſed totum hoc in eius arbitrio, & conſcientia ſit poſitum, quando ipſe pro re, loco, perſona, aut tempore eas decernendas eſſe iudicauerit. (Et extat Pij V. ordinatio incip.) Sanctiſſimus in Chriſto pater, fol. ....in Bullario, volens, quod mandata, quę in forma ſignificauit, pro rerum ſubtractarum, aut deperditarum reſtitutione ſeu reuelatione expediantur ad eorum duntaxat inſtantiam, quorum ciuiliter intereſt (modo ſuper illis ſupplicationes in pręſentia ſuę Sanctitatis ſignatę fuerint.) Quę ſupplicationes rem ipſam de qua agitur, reique valorem, nominatim, & ſpecifice exprimant, niſi forte ſint pro eccleſiis, locis piis, communibus, Vniuerſitatibus Collegiis, aut vniuerſalibus ſucceſſoribus, quos veriſimile eſt certam rerum notitiam non habere, tunc etenim hac ipſa perſonarum qualitate expreſſa, ita demum fieri poterit quędam in genere deſignatio rerum, ſi deſignatio neque nimis vaga, & incerta, atque adeo inueriſimilis ſit, & tamen oſtendat res ipſas (id quod præcipue in omnibus attendendum eſt) minime vulgares exiſtere, &c.

ADDI-

ADDITIO. Practica monendi generaliter malefactores, & ſcientes, vt infra certum terminum ſatisfaciant, vel reuelent, alias excommunicationem incurrant, necnon & modus ipſius excommunicationis publicandæ habetur optime in extrag. com vnic. Io. 22 ſub titulo de furtis. Et ad materiam literarum monitorialium generalium ad finem reuelationis, ſub excommunicationis pœna, vide Card Zab. Imol. & alios, in clem diſpendioſam. de iud. vbi præfatarum literarum formam notant; luculentiſſime ſcripſerunt Io de Neuiz. in ſua Sylua nuptial lib. 3. in verbo monitoriæ. Philip. Prob ad Io. Monach in c. 5. de conſtit. in 6. Nauar. in repet. c inter verba. concl. 6. corrol. 56. 11. q. 3. licet etiam aliqua pauca ſparſim tangat in Man. & in concil. 7. de ſentent. excom in antiq Ioan Gutierez lib. 1. can. q c. 11. per totum. Henriquez in ſum. lib 5 de excom. c 18 quædam etiam ad propoſitum huius materiæ reperiuntur annotata per Rip in tract. de peſte. in fine a numer. 121. vſque 128. & nouiſſime ſcripſit Reuerendiſſimus Epiſcopus Montius Marani in ſua praxi, capit. 1 & 2. per quos traduntur regulæ obſeruandæ in dictis literis concedendis, explicantur cauſæ, ex quibus quis excuſatur a reuelando numerantur perſonæ, quæ ab huiuſmodi literis eximuntur, & præſertim declaratur quæſtio illa, An & quando principalis teneatur ſe ipſum propalare, & denique traditur communis praxis eius, quod agendum eſt receptis reuelationibus, an autem quis compelli poſſit cenſuris ad exhibendas ſcripturas contra ſe, & quando ad id teneatur præter doct. in c. 1. de prob. vide Sot. in 4 diſt. 22 q. 1. art. 2. caſu 3. Nau in conſ. 3. de cenſib in antiq. Henriquez diſtincte, & notab. in prælleg c. 18. nu. 1. & 2.

EXCOMMVNICATORVM VITATIO.

PRAETER Summiſtas ſciendum eſt, quod licet de iure antiquo excommunicatus occultus debebat occulte euitari, tamen hodie attenditur extrauagans Leonis X. in Conc. Lateranenſi vltimo. ſeſſ. 11. fol. 179. a ter. in antiquis, & in Bullar. fol..... tenoris ſequentis.

Statuimus inſuper, quod ad euitandum ſcandala, & multa pericula, ſubueniendumque cõſcientijs timoratis, quod nemo deinceps a communicatione alicuius in ſacramentorum adminiſtratione, vel receptione, aut alijs quibuſcunque diuinis, vel etiam prætextu cuiuſcunque ſententiæ, aut cenſuræ eccleſiaſticæ, ſeu ſuſpenſionis, aut prohibitionis ab homine, vel a iure generaliter promulgatæ, teneatur abſtinere, vel aliquem vitare, vel interdictum eccleſiaſticum obſeruare, niſi ſententia, prohibitio, ſuſpenſio, vel cenſura, huiuſmodi fuerit, vel contra perſonam, collegium, vniuerſitatem eccleſiaſticam, aut locum certum, aut certam a iudice publicata, & denunciata ſpecialiter, & expreſſe, aut ſi notorie in excommunicationis ſententiam conſtiterit incidiſſe, quod nulla poſſit tergiuerſatione celari, aut aliquo iuris ſuffragio excuſari, cum a communione illius abſtinere volumus iuxta Canonicas ſanctiones. Per hoc tamen huiuſmodi excommunicatos, ſuſpenſos, interdictos, ſeu prohibitos non intendimus in aliquo releuare, nec eis quomodolibet ſuffragari.

Hæc

Hanc extrau. inter alios recitant, & declarant Nau. in man. confeſ. c. 27. num. 35. Cou. in c. Alma mater. p. 1. §. 1. num. 7. de ſent. excom. in 6. Henriquez in ſumma lib. 13. de excom. c. 3. latiſſime Io. Gutier. lib. 1. canon. qq. c. 1.

EXCOMMVNICATORVM ABSOLVTIO.

PRÆTER Summiſtas in hoc verbo ſciendum eſt, quod Regulares a ſententia excommunicationis ab homine lata nullatenus abſoluere poſſunt laicos, & clericos ſæculares Leonis X. Conſtitutione cauetur in generali Concil. Lateran. fol. 212. in Bull. in quo etiam fuit prouiſum quod excommunicati ordinem Mendicantium profiteri volentes vbi de intereſſe tertij ageretur, abſolui non poſſint, niſi præuia ſatisfactione. Procuratores quoque, & negotiorum geſtores, ac operarij eorundem fratrum ſeruitijs inſiſtentes ſententijs excommunicationis promulgatis illaqueati ſint, & eſſe cenſeantur, ſi illis cauſam dederint, aut dantibus conſilium, auxilium, vel fauorem præſtiterint. Et ſcias, quod excommunicatio lata ab homine non prouenit niſi ratione contumaciæ, a iure vero prouenit ratione delicti Abb. in rub. de ſent. excom. & in c. qua fronte. num. 10. de appell. & de abſolutione caſuum reſeruatorum, vide ſupra in verbo caſus reſeruati.

Annectere viſum fuit Io. XXII. declarationem, quæ ſit atrox iniuria, vel damnabilis violentia, quam recitat per extenſum Ioan. Bapt. Confect. in collect. priuileg. Ordin. Mend. & non Mend. fol. 12. mouit nos ad hoc agendum præſertim, quia Nauar. in Man. c. 27. ſub nu. 91. Io. Gutier. lib. 3. can. q. c. 5. num. 5. & Sayr. in theſauro caſ. conſc. lib. 3. c. 18. num. 8. diminutam illam referunt, & vt tutius iudicium fieri poſſit, an Ordinarij abſoluere valeant, Præd. extrauag. tenor talis eſt.

Perlectis literis veſtris circa abſolutionem excommunicatorum, vos in eis dubitare perſpeximus, quæ eſſet modica, aut leuis iniuria, circa quam, ſicut talis loquitur, abſoluendi vobis contulimus poteſtatem. Ad quod, cum ſit facti potius, quam iuris quæſtio, vobis prout poſſumus reſpondemus: illam videlicet modicam percuſſionem, aut impulſionem, pugni, palmæ, manus, pedis, digiti, aut baculi, vel lapidis, quæ ad liuorem, mutilationem membri, fractionem dentis, depilationem capillorum modicam, vel effuſionem ſanguinis non excedit, nec ſi tam leuiſſimi ictus, aut pugni percuſſione ſanguis exiret, tranſire in atrocem iniuriam profitemur, vt propter hoc ſit ab abſolutione talium abſtinendum, vt tamen non ſolum ipſum factum, imò etiam facti qualitas, percutiendi modus, aut iniuriãdi circa hoc diligentius attendatur, & ipſius facti circumſtantia loci videlicet, & etiam perſonæ, qua ſit leuis, vel modica, grauis aut enormis iniuria manifeſtius cognoſcatur: loci quidem, vt in theatro, vel in foro, coram Rege, prælato, vel Iudice, in Eccleſia coram multis, in alio loco publico alicui iniuria inferatur: Perſonæ veluti ſi Magiſter, vel Iudex, aut etiam Magiſtratus, aut Prælatus, Pater aut Patruus, vel aliquis in dignitate, vel perſonatu conſtitutus ab inferiori, vel humili contra naturam iuris patiatur, per hæc quidem graues videantur iniuriæ, & quæ ſint tales, aut modicæ tanquam ex oppoſito cognoſcantur. Sane quia negotij natura non patitur, vt ad plenum omnia diſſerantur, iudicium autem talis enormis iniuriæ veſtro duximus arbitrio committendum, vt poteſtatem veſtram, cum ad hæc proceſſeritis, temperetis, vt citra metas huiuſmodi potius, quam

vltra

vltra eas circa abſolutionem talium procedatur, ne iniuriantes de vicina abſolutione confiſi, de facili in atroces prorumpant percuſſiones, vel iniurias, & ſententias canonis iam periculoſius contemnentes, in excommunicationis ſententias procliuius prolabantur. Tolerabilius eſt enim aliquos, qui per vos etiam poſſunt abſolui, nobis, vel ſuperiori abſoluendos relinquere, quã contra ſtatuta Canonum imagine quadam abſolutionis, (quod non fit ſine grandi periculo,) quemquam relinquere innodatum, cum vmbra quædam videatur in opere, veritas autem non ſubeat in effectu.

Hactenus verba literarum Io. XXII. Quarum literarum terminos, ſcilicet, quando percuſſio, ſeu læſio iudicetur leuis, mediocris, vel enormis præter Nauar. & Sayr. vbi ſupra declarant Tolet. in ſum. lib. 1. cap. 32. & latius Suarez de cenſuris diſput. 22. ſect. 1. pag. 408. col. 2.

EXCOMMVNICATIONES IN BVLLA DIE Cœnæ Domini.

PRÆTER Summiſtas, in verbo excommunicatio, ſciendum eſt, quod excommunicationum quarum abſolutio eſt reſeruata Summo Pontifici, quędam ſunt extra dictam Bullam, quædam vero continentur in ea, quæ enumerantur, & declarantur per Summiſtas præſertim per Nauar. in manuali confeſſ. c. 27. tenor vero dictæ Bullæ eſt tenoris ſequentis.

IN NOMINE SANCTÆ ET INDIVIDVÆ TRINIT. Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

Nouerint vniuerſi hoc præſens publicum tranſumptum inſpecturi, quod nos Marcellus Lantes Protonotarius Apoſtolicus, vtriuſque Signaturæ S. D. Papæ Referendarius, ac Curiæ cauſarum Cameræ Apoſt. generalis Auditor, Romanæque Curiæ Iudex ordinarius ſententiarumque, & cenſurarum in eadem Rom. Cur. latarum, ac quarumcunque Literarum Apoſtolicarum vniuerſalis executor ab eodem S. D. N. Papa deputatus, vidimus, & diligenter inſpeximus Literas Apoſt. S. D. N. PAVLI Diuina prouidentia Papæ V. hodie, quæ fuit dies feriæ quintæ, & Cœnæ Domini ſolenniter more ſolito lectas, & publicatas, eiuſq; Bulla plumbea cum chordula rubei, croceique colorum more Romanæ Curiæ pendentes, bullatas, & omni ſuſpicione carentes, ſubſequentis tenoris.

Paulus Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

PROOEMIVM BVLLAE.

PAſtoralis Rom. Pontifi. vigilantia, & ſolicitudo, cum in omni chriſtiana Republica pace, & tranquillitate procuranda, pro ſui muneris officio aſſidue verſatur, tum potiſſimum in catholicæ fidei, ſine qua impoſſibile eſt placere Deo vnitate, atque integritate retinenda, & conſeruanda, maxime elucet: Nimirum, vt fideles Chriſti non ſint paruuli fluctuantes, neque circumferantur omni vento doctrinæ in nequitia hominum ad circumuentionem erroris, ſed omnes occurrant in vnitatem fidei, & agnitionis filij Dei, in virum perfectum,

neque

Digitized by Google

neque ſe in huius vitæ ſocietate, & communione lædant, aut inter ſe alter alteri offenſionem præbeat, ſed potius in vinculo charitatis coniuncti tanquam vnius corporis membra ſub Chriſto capite, eiuſque in terris Vicario Romano Pontifice Beatiſſimi Petri ſucceſſore, a quo totius Eccleſiæ vnitas dimanat, augeantur in ædificationem, atque ita diuina gratia adiutrice ſic præſentis vitæ quiete gaudeant, vt futura quoque Beatitudine præfruantur. Ob quas ſane cauſas Rom. Pontifices Prædeceſſores noſtri hodierna die quæ anniuerſaria Dominicæ Cœnæ commemoratione, ſolennis eſt, ſpirituale Eccleſiaſticæ diſciplinæ gaudium, & ſalutaria iuſtitiæ arma per miniſterium ſummi Apoſtolatus, ad Dei gloriam, & animarum ſalutem ſolenniter exercere conſueuerunt.

Nos igitur, quibus nihil optabilius eſt, quam fidei inuiolatam integritatem, publicam pacem, & iuſtitiam Deo authore tueri, vetuſtum, & ſolennem hunc morem ſequentes.

1. Excommunicamus, & anathematizamus ex parte Dei omnipotentis, Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, Authoritate quoque Beatorum Apoſtolorum Petri, & Pauli, ac Noſtra, quoſcunque Huſſitas, Vicleffiſtas, Lutheranos, Zuinglianos, Caluiniſtas, Vgonottes, Anabaptiſtas, Trinitarios, & a Chriſtiana fide Apoſtatas, ac omnes, & ſingulos alios Hæreticos quocunque nomine cenſeantur, & cuiuſque ſectæ exiſtant eorum credentes, receptores, fautores, & generaliter quoslibet illorum defenſores, ac eorundem libros, Hæreſim continentes, vel de religione tractantes, ſine authoritate Noſtra, & Sedis Apoſtolicæ ſcienter legentes, aut retinentes, imprimentes, ſeu quomodolibet defendentes ex quauis cauſa publice, vel occulte, quouis ingenio, vel colore, necnon Schiſmaticos, & eos qui ſe a Noſtra, & Romani Pontificis pro tempore exiſtentis, obedientia, pertinaciter ſubtrahunt, vel recedunt.

2. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes, & ſingulos cuiuſque ſtatus, gradus, ſeu conditionis fuerint: Vniuerſitates vero, Collegia, & Capitula quocumque nomine nuncupentur, interdicimus ab ordinationibus, ſeu mandatis noſtris, ac Romanorum Pontificum pro tempore exiſtentium ad vniuerſale futurum Concilium appellantes: necnon eos quorum auxilio, vel fauore appellatum fuerit.

3. Item excommunicamus, anathematizamus omnes Piratas, Curſarios, ac Latrunculos Maritimos, diſcurrentes Mare noſtrum, præcipue a Monte Argentario vſque ad Terracinam; ac omnes eorum fautores, receptatores, & defenſores.

4. Item excommunicamus, & anathematizamus, omnes, & ſingulos, qui chriſtianorum quorumcunque nauibus, tempeſtate, ſeu in tranſuerſum (vt dici ſolet) iactatis, vel quoquomodo naufragium paſſis, ſiue in ipſis nauibus ſiue ex eiſdem eiecta in mari, vel in littore inuenta, cuiuſcunque generis bona tam in noſtris Thyrreni, & Adriatici, quam in ceteris cuiuſque Maris Regionibus, & littoribus ſurripuerint. Ita vt nec ob quodcumque priuilegium, conſuetudinem, aut longiſſimi, etiam immemorabilis temporis poſſeſſionem, ſeu alium quemcunque prætextum excuſari poſſint.

5. Item

5 Item excommunicamus, & anathematizamus omnes, qui in terris ſuis noua Pedagia, ſeu Gabellas, præterquam in caſibus ſibi a iure; ſeu ex ſpeciali Sedis Apoſtolicæ licentia, præmiſſis, imponunt, vel augent, ſeu imponi, vel augeri prohibita exigunt.

6 Item excommunicamus, & anathematizamus, omnes falſarios literarum Apoſtolicarum, etiam in forma Breuis, ac ſupplicationum, gratiam, vel iuſtitiam concernentium, per Romanum Pontificem, vel Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Vicecancellarios, ſeu gerentes vices eorum, aut de mandato eiuſdem Romani Pontificis ſignatarum, necnon falſo fabricantes literas Apoſtolicas, etiam in forma breuis, & etiam falſo ſignantes Supplicationes huiuſmodi, ſub nomine Romani Pontificis, ſeu Vicecancellarij, aut gerentium vices prædictorum.

7 Item excommunicamus, & anathematizamus omnes illos, qui ad Saracenos, Turcas, & alios Chriſtiani nominis hoſtes, & inimicos, vel hæreticos, per noſtras, ſiue huius Sanctæ Sedis, ſententias expreſſe, & nominatim declaratos, deferunt, ſeu tranſmittunt equos, arma, ferrum, filum ferri, ſtannum, chalybem, omniaque alia metallorum genera, atque bellica inſtrumenta, lignamina, canapem, funes, tam ex ipſo canape, quam alia quacunque materia, & ipſam materiam, aliaque huiuſmodi, quibus Chriſtianos, & Catholica impugnant, necnon illos, qui per ſe, vel alios de rebus, ſtatum Chriſtianæ Reip. concernentibus, in Chriſtianorum perniciem, & damnum, ipſos Turcas, & Chriſtianæ Religionis inimicos, necnon hæreticos in damnum Catholicæ Religionis certiores faciunt, illiſque ad id auxilium, conſilium, vel fauorem quomodolibet præſtant. Non obſtantibus quibuſcunque priuilegijs quibuſuis perſonis Principibus, Rebuſpublicis, per nos, & Sedem prædictam, hactenus conceſſis, de huiuſmodi prohibitione, expreſſam mentionem non facientibus.

8 Item excommunicamus, & anathematizamus omnes impedientes, ſeu inuadentes, eos, qui victualia, ſeu alia ad vſum Romanæ Curiæ neceſſaria ducunt, ac etiam eos, qui ne ad Roman. Curiam adducantur, vel afferantur, prohibent, impediunt, ſeu perturbant, ſeu hæc facientes defendunt, per ſe, vel alios cuiuſcunque fuerint ordinis, præeminentiæ, conditionis, & ſtatus, etiam ſi Pontificali, ſeu Regali, aut alia quauis Eccleſiaſtica, vel mundana præfulgeant dignitate.

9 Item excommunicamus, & anathematizamus omnes illos, qui ad Sedem Apoſtolicam venientes, & recedentes ab eadem, ſua; vel aliorum opera, interficiunt, mutilant, ſpoliant, capiunt, detinent, necnon illos omnes, qui iuriſdictionem ordinariam, vel delegatam a nobis, vel noſtris iudicibus non habentes, illam ſibi temere vendicantes, ſimilia contra morantes in eadem Curia audeant perpetrare.

10 Item excommunicamus, & anathematizamus omnes interficientes mutilantes, vulnerantes, detinentes, capientes, ſeu deprędantes Romipetas, ſeu peregrinos, ad Vrbem cauſa deuotionis, ſeu peregrinationis, accedentes, & in ea morantes, vel ab ipſa recedentes, & in his, dantes auxilium, conſilium, vel fauorem.

11 Item excommunicamus, & anathematizamus omnes interficientes, mutilantes, vulnerantes, percutientes, capientes, carcerantes, detinentes, vel hoſtiliter

ſtiliter

Digitized by Google

ſtiliter inſequentes Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, ac Patriarchas, Archiepiſcopos, Epiſcopos, Sediſque Apoſtolicæ Legatos, vel Nuncios, aut eos a ſuis diœceſibus, territorijs, terris, ſeu dominijs, ejicientes. Necnon ea mandantes, vel rata habentes, ſeu præſtantes eis auxilium, conſilium, vel fauorem.

12 Item excommunicamus, & anathematizamus omnes illos, qui per ſe, vel per alios, perſonas Eccleſiaſticas quaſcunque, vel ſæculares, ad Romanam curiam ſuper eorum cauſis, & negotijs recurrentes, ac illa in eadem curia proſequentes, aut procurantes, negotiorumque geſtores, aduocatos, procuratores, & agentes, ſeu etiam Auditores, vel iudices ſuper dictis cauſis, vel negotijs deputatos, occaſionem cauſarum, vel negotiorum huiuſmodi, occidunt, ſeu quoquomodo percutiunt, bonis ſpoliant, ſeu qui per ſe, vel alios directe, vel indirecte delicta huiuſmodi committere, exequi, vel procurare, aut in eiſdem auxilium, conſilium, vel fauorem præſtare non verentur, cuiuſcunque præeminentiæ, & dignitatis fuerint.

13 Item excommunicamus, & anathematizamus omnes, tam Eccleſiaſticos, quam ſæculares, cuiuſcunque dignitatis, qui prætexentes friuolam quandam appellationem a grauamine, vel futura executione literarum Apoſtolicarum, etiam in forma Breuis, tam gratiam quam iuſtitiam concernentium necnon citationum, inhibitionum, ſequeſtrorum, monitoriorum, proceſſuum executorialium, & aliorum decretorum, a Nobis, & a Sede prædicta, ſeu Legatis, Nuncijs, Præſidentibus Palatij noſtri, & Cameræ Apoſtolicæ Auditoribus, Commiſſarijs, alijſque iudicibus, & delegatis Apoſtolicis, emanatorum, & quæ pro tempore emanauerint, aut alias ad Curias ſæculares, & laicam poteſtatem recurrunt, & ab ea inſtante etiam Fiſci procuratore, vel aduocato, appellationes huiuſmodi admitti, ac literas, citationes, inhibitiones, ſequeſtra, monitoria, & alia prædicta capi, & retineri faciunt, quique illa ſimpliciter, vel ſine eorum beneplacito, & conſenſu, vel examine executioni demandari, aut ne tabelliones, & notarij ſuper huiuſmodi literarum, & proceſſuum executione, inſtrumenta, vel acta conficere, aut confecta, parti, cuius intereſt, tradere debeant, impediunt, vel prohibent, ac etiam partes, ſeu eorum agentes, conſanguineos, affines, familiares, notarios, executores, literarum, citationum, monitoriorum, & aliorum prædictorum, capiunt, percutiunt, vulnerant, carcerant, detinent, ex ciuitatibus, locis, & regnis ejiciunt, bonis ſpoliant, perterrefaciunt, concutiunt, & comminantur, per ſe, vel per alium, ſeu alios, publice, vel occulte, quique alias quibuſcunque perſonis, in genere, vel in ſpecie, ne pro quibuſuis eorum negotijs proſequendis, ſeu gratijs, vel literis impetrandis, ad Romanam Curiam accedant, aut recurſum habeant, ſeu gratia ipſas, vel literas a dicta Sede impetrent, ſeu impetratis vtantur, directe, vel indirecte prohibere, ſtatuere, ſeu mandare, vel eas apud ſe, aut notarios, ſeu tabelliones, vel alias quomodolibet, retinere præſumunt.

14 Item excommunicamus, & anathematizamus omnes, & ſingulos, qui per ſe, vel alios, authoritate propria, ac de facto quarumcunque exemptionum, vel aliarum gratiarum, & literarum Apoſtolicarum prætextu, beneficiales, & decimarum, ac alias cauſas ſpirituales, & ſpiritualibus annexas,

ab

ab Auditoribus, & Commiſſarijs noſtris, aliiſque Iudicibus Eccleſiaſticis auocant, illarumque cauſas ipſas proſequi volentes, impediunt, ac ſe illarum cognitioni, tanquam iudices interponunt. Quique partes actrices, quæ illas committi fecerunt, & faciunt, ad reuocandum, & reuocari faciendum, citationes, vel inhibitiones, aut alias literas in eis decretas, & ad faciendum, vel conſentiendum, eos contra quos tales inhibitiones emanarunt, a cenſuris, & pœnis in illis contentis, abſolui, per ſtatutum, vel alias compellunt, vel executionem literarum Apoſtolicarum, ſeu executorialium proceſſuum, ac decretorum prædictorum, quomodolibet impediunt, vel ſuum ad id fauorem, conſilium, aut aſſenſum præſtant, etiam prætextu violentiæ prohibendæ, vel aliarum prætenſionum, ſeu etiam donec ipſi ad nos informandos, vt dicunt ſupplicauerint, aut ſupplicari fecerint, niſi ſupplicationes huiuſmodi coram Nobis, & Sede Apoſtolica legitime perſequantur, etiam ſi talia committentes, fuerint Præſidentes Cancellariarum, Conſiliorum, Parlamentorum, Cancellarii, Vicecancellarii, Conſiliarii, ordinarii, vel extraordinarii quorumcunque Principum ſæcularium, etiam ſi Imperiali, Regali, Ducali, vel alia quacumque præfulgeant dignitate, aut Archiepiſcopi, Epiſcopi, Abbates, Commendatarii, ſeu Vicarii fuerint.

15. Quive ex eorum prætenſo officio, vel ad inſtantiam partis, aut aliorum quorumcunque perſonas Eccleſiaſticas, capitula, conuentus, collegia Eccleſiarum quarumcunque coram ſe ad ſuum tribunal, Audientiam, Cancellariam, conſilium, vel parlamentum, præter Iuris Canonici diſpoſitionem, trahunt, vel trahi faciunt, vel procurant directe, vel indirecte quouis quæſito colore, nec non qui ſtatuta, ordinationes, conſtitutiones, pragmaticas, ſeu quæuis alia decreta in genere, vel in ſpecie, ex quauis cauſa, & quouis quæſito colore, ac etiam prætextu cuiuſuis conſuetudinis, aut priuilegii, vel alias quomodolibet fecerint, ordinauerint, & publicauerint, vel factis, & ordinatis, vſi fuerint, vnde libertas Eccleſiaſtica tollitur, ſeu in aliquo læditur, vel deprimitur, aut alias quouiſmodo reſtringitur, ſeu noſtris, & dictæ Sedis, ac quarumcunque Eccleſiarum, iuribus, quomodolibet directe, vel indirecte, tacite, vel expreſſe præiudicatur.

16. Nec non qui Archiepiſcopos, Epiſcopos, alioſque ſuperiores, & inferiores Prælatos, & omnes alios quoſcunque Iudices Eccleſiaſticos ordinarios, quomodolibet hac de cauſa directe, vel indirecte carcerando, vel moleſtando eorum agentes, procuratores, vel familiares, nec non conſanguineos, & affines impediunt, quo minus ſua iuriſdictione Eccleſiaſtica, contra quoſcunque vtantur, ſecundum quod canones, & ſacræ conſtitutiones Eccleſiaſticæ, & decreta conciliorum generalium, & præſertim Tridentini, ſtatuunt, ac etiam eos, qui poſt ipſorum Ordinariorum, vel etiam ab eis delegatorum quorumcunque ſententias, & decreta, aut alias fori Eccleſiaſtici iudicium eludentes, ad cancellarias, & alias curias ſæculares recurrant, & ab illis prohibitiones, & mandata, etiam pęnalia Ordinariis, aut delegatis prædictis, decerni, & contra illos exequi procurant, eos quoque qui hæc decernunt, & exequuntur, ſeu dant auxilium, conſilium, patrocinium, & fauorem in eiſdem.

17. Quive iuriſdictiones, ſeu fructus, redditus, & prouentus, ad nos, & Se-

dem,

dem Apoſtolicam, & quaſcunque Eccleſiaſticas perſonas, ratione Eccleſiarum, Monaſteriorum, & aliorum beneficiorum Eccleſiaſticorum, pertinentes vſurpant, vel etiam quauis occaſione, vel cauſa, ſine Romani Pontificis, vel aliorum ad id legitimam facultatem habentium, expreſſa licentia ſequeſtrant.

18 Quive collectas, Decimas, Talleas, Præſtantias, & alia onera, clericis, prælatis, & alijs perſonis eccleſiaſticis, ac eorum, & eccleſiarum, Monaſteriorum, & aliorum beneficiorum eccleſiaſticorum bonis illorumque fructibus, redditibus, & prouentibus huiuſmodi, abſque ſimili Romani Pontificis ſpeciali, & expreſſa licentia, imponunt, & diuerſis etiam exquiſitis modis exigunt, aut ſic impoſita, etiam a ſponte dantibus, & concedentibus recipiunt; Nec non qui per ſe, vel alios directe, vel indirecte, prædicta facere, exequi, vel procurare, aut in eiſdem auxilium, conſilium, vel fauorem præſtare non verentur, cuiuſcumque ſint præeminentiæ, dignitatis, ordinis, conditionis, aut ſtatus, etiam ſi Imperiali, aut Regali præfulgeant dignitate, ſeu Principes, Duces, Comites, Barones, & alij Potentatus quicunque etiam Regnis, Prouincijs, ciuitatibus, & Terris quoquomodo præſidentes, & conſiliarij, & Senatores, aut quauis etiam Pontificali dignitate inſigniti, innouantes decreta ſuper his per ſacros Canones, tam in Lateranenſi nouiſſime celebrato, quam alijs Concilijs generalibus, edita, etiam cum cenſuris, & pœnis, in eis contentis.

19 Item excommunicamus, & anathematizamus omnes, & quoſcumque Magiſtratus, & Iudices, Notarios, Scribas, Executores, & Subexecutores, quomodolibet ſe interponentes in cauſis capitalibus, ſeu criminalibus contra perſonas Eccleſiaſticas, illas proceſſando, banniendo, capiendo, ſeu ſententias contra illas proferendo, vel exequendo, ſine ſpeciali, ſpecifica, & expreſſa huius Sanctæ Sedis Apoſtolicæ licentia, quique eiuſmodi licentiam ad perſonas, & caſus non expreſſos extendunt, vel alias illa perperam abutuntur, etiam ſi talia committentes, Conſiliarij, Senatores, Præſidentes, Cancellarij, Vicecancellarij, aut quouis alio nomine nuncupati.

20 Item excommunicamus, & anathematizamus omnes illos, qui per ſe, ſeu alios directe, vel indirecte ſub quocunque titulo, vel colore, inuadere, deſtruere, occupare, ac detinere præſumpſerint, in totum, vel in partem Almam Vrbem, Regnum Siciliæ, inſulas Sardiniæ, Corſicæ, Terras circa Pharum, Patrimonium Beati Petri in Tuſcia, Ducatum Spoletanum, Comitatum Venayſinum, Sabinenſem, Marchiæ Anconitanæ Maſſæ Trebariæ, Romandiolæ, Campaniæ, & Maritimas Prouincias, illarumque Terras, & Loca, ac Terras ſpecialis commiſſionis Arnulforum, Ciuitateſque noſtras Bononiam, Cæſenam, Ariminum, Beneuentum, Peruſium, Auinionem ciuitatem Caſtelli, Tudertum, Ferrariã, Comaclum, & alias ciuitates, Terras, & Loca, vel iura, ad ipſam Romanam Eccleſiam pertinentia, dictæque Romanæ Eccleſiæ, mediate, vel immediate ſubiecta, nec non ſupremam iuriſdictionem in illis nobis, & eidem Romanæ Eccleſiæ competentem, de facto vſurpare, perturbare, retinere, & vexare varijs modis præſumunt, nec non adhærentes fautores & defenſores eorum, ſeu illis auxilium, conſilium, vel fauorem quomodolibet præſtantes.

Abſo-

Abſolutio ſoli Pontifici reſeruatur.

Volentes præſentes noſtros proceſſus, ac omnia; & quæcunque his literis contenta, quouſq; alij huiuſmodi proceſſus a nobis, aut Ro. Pontifice, pro tẽpore exiſtente, fient, aut publicentur, durare, ſuoſque effectus oĩno ſortiri.

Abſoluere præſumentes excommunicantur.

Ceterum a prædictis ſententijs, nullus per alium quam per Romanum Pontificem, niſi in mortis articulo conſtitutus, nec etiam tunc niſi ſtando Eccleſiæ mandatis, & ſatisfaciendo, cautione præſtita, abſolui poſſit, etiam prætextu quarumuis facultatum, & indultorum, quibuſcunq; perſonis Eccleſiaſticis, ſecularibus, & quorumuis Ordinum, etiam Mendicantium, ac Militarum, regularibus etiam epiſcopali, vel alia maiori dignitate præditis ipſiſque ordinib & eorum monaſterijs, conuentibus, & domibus, ac capitulis, collegijs, confraternitatibus, congregationibus, hoſpitalibus, & locis pijs, necnon laicis, etiam Imperiali, Regali, & alia mundana excellentia fulgentibus, per nos, & dictam Sedem, ac cuiuſuis Concilij decreta, verbo, literis, aut alia quacunque ſcriptura, in genere, & in ſpecie conceſſorum, & innouatorum, ac concedendorum, & innouandorum.

Quod ſi forte aliqui contra tenorem præſentium, talibus, excõicatione, & anathemate laqueatis, vel eorum alicui abſolutionis beneficium impendere de facto præſumpſerint, eos excõicationis ſententia innodamus, grauius cõtra eos ſpiritualiter, & tẽporaliter, prout expedire nouerimus, proceſſuri.

Papę abſolutio non comprehendit eos, qui a pręmiſſis non deſtiterint.

Declarantes, ac proteſtantes quamcunque abſolutionem, etiam ſolenniter per vos faciendam, prædictos excommunicatos ſub præſentibus comprehenſos, niſi prius a præmiſſis, cum vero propoſito vlterius ſimilia non committendi, deſtiterint, ac quo ad eos, qui contra Eccleſiaſticã libertatem vt præmittitur, ſtatuta fecerint, niſi prius ſtatuta, ordinationes, conſtitutiones, pragmaticas, & decreta huiuſmodi, publice reuocauerint, & ex Archiuis, ſeu capitularibus locis, aut libris, in quibus annotata reperiuntur, deleri, & caſſari, ac nos de reuocatione huiuſmodi certiores fecerint, eos non comprehendere, nec eis aliter ſuffragari, quin etiam per huiuſmodi abſolutionem, aut quoſcunq; alios actus contrarios, tacitos, vel expreſſos, ac etiam per patientem, & tolerantiam noſtram, vel ſucceſſorum noſtrorum quantocunque tempore continuatam, in pmiſſis omnibus, & ſingulis, ac quibuſcunque iuribus Sedis Apoſtolicæ, ac S.R.E. vndecunque & quandocunque quæſitis, vel quærendis, nullatenus præiudicari poſſe, aut debere.

Non obſtantibus priuilegijs, indulgentijs, & literis Apoſtolicis, generalibus, vel ſpecialibus ſupradictis, vel eorum alicui, ſeu aliquibus alijs, cuiuſcũque ordinis, ſtatus, vel conditionis, dignitatis, & præeminẽtiæ fuerint, etiã ſi vt præmittitur Pontificali, Imperiali, Regali, ſeu quauis Eccleſiaſtica, & mũdana præfulgeant dignitate, vel eorum Regnis, Prouincijs, Ciuitatibus, ſeu locis a prædicta Sede, ex quauis cauſa, etiam per viam contractus, aut remunerationis, & ſub quauis alia forma, & tenore, ac cum quibuſuis clauſulis,

Q etiam

Digitized by Google

etiam derogatoriarum derogatoriis, conceſſis, etiam continentibus, quod excommunicari, anathematizari, vel interdici non poſſint per literas Apoſtolicas, non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum, de indulto huiuſmodi, ac de ordinibus, locis, nominibus, proprijs cognominibus, & dignitatibus eorum, mentionem, necnon conſuetudinibus, etiam immemorabilibus, ac præſcriptionibus quantumcunq; longiſſimis, & aliis quibuslibet obſeruantijs ſcriptis, vel non ſcriptis, per quæ cōtra hos noſtros proceſſus, ac ſententias quo minus includantur, in eis ſe iuuare valeant, vel tueri. Quæ omnia, quo ad hoc eorum omnium tenores, ac ſi de verbo ad verbum, nihil penitus omiſſo insererentur, præſentibus pro expreſſis habentes, penitus tollimus, & omnino reuocamus, ceteriſq; cōtrariis quibuſcunque.

Vt verò præſentes noſtri proceſſus ad publicam omnium notitiam facilius deducantur, chartas, ſeu membranas, proceſſus ipſos continentes Valuis Eccleſiæ S. Ioannis Lateranenſis, & Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe, appendi faciemus. Vt ij, quos proceſſus huiuſmodi concernunt, quod ad ipſos nō peruenerint, aut quod ipſos ignorauerint, nullam poſſint excuſationem prætendere, aut ignorantiam allegare, cum non ſit veriſimile, id remanere incognitum, quod tam patenter omnibus publicatur.

Inſuper, vt proceſſus ipſi, & præſentes literæ, ac omnia, & ſingula in eis contenta eo fiant notoria, quo iis pleriſque Ciuitatibus, & locis fuerint publicata: Vniuerſis & ſingulis Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & locorū Ordinarijs, & Prælatis vbilibet conſtitutis, per hæc ſcripta cōmittimus, & in virtute ſanctæ obedientiæ diſtricte præcipiendo mandamus, vt per ſe, vel aliū, ſeu alios, præſentes literas, poſtquam eas receperint, ſeu earū habuerint notitiā ſemel in anno, aut ſi expedire viderint, & pluries in Eccleſiis ſuis, dū in eis maior populi multitudo ad diuina conuenerit, ſolēniter publicent, & ad Chriſti fideliū mētes reducāt, nuncient, & declarēt.

Quicunque audiunt confeſſiones apud ſe has literas habeant.

Ceterum Patriarchæ, Archiepiſcopi, Epiſcopi, aliique locorū Ordinarii, & Eccleſiarum Prælati, necnon Rectores, ceteriq; curam animarum exercētes, ac presbyteri ſæculares, & quorūuis ordinū regulares ad audiendas peccatorum confeſſiones, quauis authoritate deputati, tranſumptū præſentium literarum penes ſe habeant, eaſque diligenter legere, & percipere ſtudeant.

Volentes earundem præſentium tranſumptis, etiam impreſſis Not. publici manu ſubſcriptis, & ſigillo Iudicis ordinarii Rom. Cur. vel alterius perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eandem prorſus fidem in iudicio, & extra illud, vbique locorum adhibendam fore, quæ ipſis præſentibus adhiberetur, ſi eſſent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ excōicationis anathematizationis, interdicti, innouationis, innodationis, declarationis, proteſtationis, ſublationis, reuocationis, cōmiſſionis, mandati, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorū eius ſe nouerit incurſurum. Dat Rom. apud S. Petrū, Anno Incarnationis Dominicæ, 1605. 10. kal. April. Pontific. Noſtri Anno primo.

P. Card. Prodat. M. Veſtrius Barbianus.

S. de Veſinis.

Regi-

Regiſtrata apud Marcellum Secretarium.

Anno a Natiuitate D. N. Ieſu Chriſti milleſimo ſexcenteſimo ſexto, Indict. quarta; die vero vigeſimatertia menſis Martij, Pont. Sanctiſs. in Christo Patris, & D. N. D. Pauli Papæ V. Anno eius primo, ſupradictæ literæ Apoſtolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt ad valuas Baſilicarum Principis Apoſtolorum, & S. Ioannis Lateran. & in acie Campi Floræ per nos Barnabeum Politum & Bernardinum Mazzatellum S. D. N. Papæ Curſ.

Io. B. Bagni. Mag. Curſ.

Quibus quidem literis diligenter inſpectis, illas ad requiſitionẽ, & inſtantiam Mag. D. Proſperi Farinacij S. D. N Papæ, & Cam. Apoſt. Procuratoris Fiſcalis, per D. Hieron. Fabrium noſtrum, & de Curia Not. publicum infraſcriptum tranſumi, & exemplari, ac in hac publicam tranſumpti formam redigi mandauimus, decernentes, & volentes, vt huic præſenti tranſumpto, iuxta eiuſdem Literarum, & decreti in eis appoſiti formam, continentiam, & tenorem, de cetero plena, & indubitata fides adhibeatur vbique locorum, ac ſi ipſæ Literæ originales exhibitæ, vel oſtenſæ forent. Quibus omnibus, & ſingulis authoritatẽ noſtram ordinariam, ac decretum interpoſuimus, & interponimus per præſentes. In quorum fidem præſentes Literas, atque præſens publicum inſtrumentum tranſumpti exinde fieri, & per Impreſſores Camerales imprimi, ac per dictum noſtrum, & curiæ noſtræ Not. infraſcriptum ſubſcribi, & publicari mandauimus, noſtrique ſoliti ſigilli impreſſione muniri iuſſimus, & fecimus.

Dat. Romæ in ædibus noſtris, anno a Natiuitate D. N. Ieſu Chriſti 1606. Indictione quarta, die vero 23. Menſis Martij. Pont. autem B. D. N. D. Pauli Diuina prouidentia P. P. V. Anno eius primo. Præſentib. ibidem DD. Laureto Berlico, & P. Ant. Catalono d. Cu. noſtræ Not. & coram nobis ſcribis teſtibus ad præmiſſa omnia, & ſingula vocatis ſpecialiter atque rogatis.

Locus † ſigilli

Marcellus Lantes Auditor.

Hieronymus Fabrius Cu. Cauſ. Cam. Ap. Not. & Menſ.

E X E M P T I O.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt. Pium IIII. Epiſcopis reſidentibus conceſſiſſe, vt iuriſdictionem habeant contra clericos ſæculares, & etiam Regulares extra clauſtra degentes quomodolibet exemptos, vt in eius conſtitutione incip. De ſalute. §. & inſuper. fol.... in bull. & infra in verbo Reſidentia: quæ facultas poſtea per Concilium Trid. fuit in pluribus ampliata; ſiquidem dicti concilij vigore poſſunt epiſcopi, ſeu Archiepiſcopi, contra exemptos procedere tanquam Apoſtolicæ Sedis delegati in infraſcriptis.

Et primo compellere opportunis remedijs, vt lectio ſacræ ſcripturæ habeatur in monaſterijs monachorum, vbi commode fieri poteſt, ſi Abbates in hoc negligentes fuerint. ſeſſ. 5. de ref. cap. 1. 2. prouidere vt Plebani, Parochi, & alij curam animarum habentes, per ſe, vel per alios, plebes ſibi commiſſas, pro ſua, & earum capacitate paſcant ſalutaribus verbis, diebus ſaltem Dominicis, & feſtis ſolennibus, & ſi ipſæ eccleſiæ eſſent nullius diœceſis, Archiepiſcopi id præſtare debent, vt delegati d. ſeſ. 5. c. 2. poſt princ. 5. Proce-

Digitized by Google

dere contra prædicatores etiã ſpeciali priuilegio exemptos, qui hæreſes prædicarent.d.c.2.circa finem. Quarto Deputare vicarios,& prouidere ne animarum cura negligatur in eccleſijs etiam exemptis eorum,qui priuilegia,indulta, aut diſpenſationes habent de non reſidendo. ſeſſ.6.c 2. Quinto Viſitare,punire,& corrigere clericos ſæculares priuilegiatos,vel regulares, extra monaſteria degentes, ſi deliquerint d.ſeſſ.6. cap.3. VI. Viſitare,corrigere, & emendare toties,quoties opus fuerit, Capitula exempta ead.ſeſſ.6.cap.4. etiam quando extra viſitationem procedit iuxta præſcriptum.c.6.ſeſſ.7. 25. de ref. VII. Examinare vniones a 40. annis citra factas.ſeſſ.7.c 6. VIII. Viſitare quaſcunque eccleſias, quomodolibet exemptas & prouidere vt reparentur d.ſeſſ.7 IX. Cognoſcere cauſas mercedum miſerabilium perſonarum ead.ſeſſ.6.c.14 X. Viſitare hoſpitalia iux. formam cle. quia contingit, de relig. dom.ead.ſeſſ.c.14. XI. Cognoſcere de ſurreptione, & obreptione abſolutionum conceſſarum alicuius publici criminis, vel delicti, de quo ipſe inquirere cœperat, aut remiſſione pœnæ, ad quam criminoſus per eum condemnatus fuerat.ſeſſ 23.c.5. XII. Cognoſcere, & punire exceſſus clericorum ſæcularium exemptorum, qui alias ſuæ iuriſdictioni ſubeſſent, tam in viſitatione, quam extra viſitationem, dummodo in ſuis eccleſiis reſideant. ſeſſ.14.c.4. XIII. Conuertere in diſtributiones quotidianas tertiam partem fructuum et dignitatum,canonicatuum,perſonatuum, portionũ,& officiorum Cathedralium, & collegiatarum eccleſiarum, in quibus nullæ ſunt diſtributiones,vel ita tenues, vt veriſimiliter negligantur.ſeſſ.21.& 22. cap.3. XIV. Præſcribere Dignitatib. perſonatib. & Off. cathedralium,& collegiatarum eccleſiarũ cõpetens ſeruitium ab eis perſonaliter adimplendũ pro diſtributionib. lucrandis d.c.3. ſeſſ.22. XV. Nouas parochias erigere,& in erectis miniſtrorũ numerũ,prout opus fuerit augere. ſeſſ.21.c.4. & vniones facere ead.ſeſſ.c.5. illaſq; quæ a 50. annis circa factæ ſunt, reuidere,& examinare. ſeſſ.7.c.6. XVI. Coadiutores dare Parochis minus idoneis. ſeſſ.25.cap.6. XVII. Transferre beneficia,& eccleſiarũ refectionẽ procurare d.ſeſſ.21.c.6. XVIII. Commendata monaſteria in quibus non viget regularis obſeruãtia & beneficia, quæcunq; qualitercunq; cõmendata viſitare, & curare vt reficiantur, quæ reſtauratione indigent, vt animarum cura,& alia debita obſequia recte exerceantur, ſeſ.21.c.8. XIX. Viſitare,& corrigere Regulares in commendatis monaſteriis in quib. regularis obſeruantia viget, reſidentes, qui ſecundum eorum inſtituta non viuunt, ad ſuperiores admoniti intra ſex menſes non fecerint,& correxerint.d c.8. ſeſſ.21. XX. Cognoſcere an diſpenſationib. quæ a Sede Apoſtolica conceduntur,& in commutationibus vltimarum voluntatum preces veritati nitantur. ſeſſ.22.c.5.& 6. XXI. Exequi omnes pias voluntates. ſeſſ.22.cap.8. XXII. Viſitare Hoſpitalia, Collegia, Confraternitates laicorum, etiam quas ſcholas vocant, non tamen, quæ ſub regum immediata protectione ſunt, ſine eorum licentia, Montes pietatis, ac omnia loca pia d.cap.8. ſeſſ.22. XXIII. Notarios examinare,& ſuſpendere. ſeſſ.22.c.10. XXIV. Viſitare eccleſias exẽptas, & quæ in nullius diœceſi eſſe dicuntur. ſeſſ.24.c.9. XXV. In omnibus, quæ ad viſitationem,& morũ correctionẽ ſpectant, procedere. ſeſſ.24.c.10. XXVI Procedere contra Cappellanos regios,& habentes titulũ protonotariatus, & contra oblatos Militiarum,& hoſpitalium, præterquam eos, qui actu inſeruiunt. ſeſſ.24.capit.11.

XXVII.

XXVII. Prohibere ne in cõſequutione poſſeſſionis beneficiorum, canonicatuum, &c. interueniant ſolutiones, promiſſiones, & alia ſapiẽtia ſimoniam, & turnorum lucrà, quæ in vſus pios nõ conuertuntur ſeſ. 24. c. 14. XXVIII. Redigere in Congregatione Monaſteria Sedi Apoſtolicæ immediate ſubiecta, ſi ipſi Religioſi negligentes fuerint, & hoc faciant Archiepiſcopi in prouincia, & ſi nec de Metropolitani inſtantiam ſe redegerint, epiſcopis ſubiaceant, in quorum diœceſi ſunt ſeſſ. 25. de regular. cap. 8. XXIX. Monaſterijs monialium Sedi Apoſtolicæ immediate ſubiectis præeſſe. d. ſeſſ. 25. capit. 9. XXX. Procurare in monaſterijs ſibi non ſubiectis, vt Monialium clauſura reſtituatur, vel violata eſt conſeruetur iux. cap periculoſo. de ſtat. regul. in 6. renouatum ſeſ. 25. de regular. 5. XXXI. reſcindere conceſſiones iuris patronatus ex augmento dotis, vel alia ſimili cauſa 40. annis citra acquiſitas, & in poſterum acquirendas. ſeſſ. 25. de ref. cap. 9. XXXII. Procedere, & punire concubinarios, poſtquam admoniti non reſipuerunt iux. formam traditam ſeſſ. 25. de ref. c. 14.

Quibus ſic in vnum collectis ſciendum eſt, præterea extare conſtitutionem S. N. D. Clementis viij. ſuper executione decreti Concil. Triden. ſeſſ. 25. cap. 14. contra regulares non ſubditos epiſcopo, intra clauſtra degentes, & extra ea ita notorie delinquentes, vt populo ſcandalo ſint, ac contra eorum ſuperiores illos punire negligentes, aut impunitos ad alia ſuorum ordinum loca tranſmittentes, vel tranſmiſſos ad locum, in quo deliquerunt, non reuocantes, Romæ publicarum die 18. Martij 1596. tenoris ſequentis.

Suſcepti muneris ratio poſtulat, vt ea, quæ in Sacr. Trident. Concil. prouide conſtituta ſunt, ab iis, ad quos ſpectat, inuiolate obſeruari curemus. Maturo ſane conſilio ipſius Concilii decreto prouiſum eſt, vt quicunque regularis non ſubditus epiſcopo, intra clauſtra degens, extra ea ita notorie deliquerit, vt populo ſcandalo ſit, Epiſcopo inſtante, a ſuo ſuperiore intra tempus ab Epiſcopo præfigendum, ſeuere puniatur, & ſuperior de punitione Epiſcopum certiorem faciat; ſin minus, ipſe a ſuo item ſuperiore officio priuetur, & delinquens ab epiſc. puniri poſſit. Verum, quia experientia compertum eſt, interdum in huiuſmodi decreti executione nimis remiſſe procedi, cum enim epiſcopus inſtat, aliquem regularem, eo, quo ſupradictum eſt, modo, delinquentem, a ſuo ſuperiore puniri, ſæpe fit, vt ſuperior regularem delinquentem, ad alia ſuorum ordinum loca, extra epiſcopi diœceſim, ex induſtria impunitum tranſmittat, atque etiam ipſe aliquando ad alias prouincias ſe conferat, nec vlterius ſuper delinquentis exceſſibus inquirat, & de eius punitione epiſcopus, certiorem reddat. Vnde nec Regularis delinquens tunc ab epiſcopo puniri poteſt; cum extra ipſius diœceſim exiſtens, nec ſuperior, qui delinquentem corrigere negligit, officio priuatur. Nos pro paſtorali noſtra ſolicitudine, præfati decre. executioni, quantum cum Domino poſſumus, fauore, & præmiſſis malis (vt par eſt) opportuno aliquo remedio occurrere volentes, de Venerabilium Fratrum noſtrorum, S. R. E. Cardinalium prædicti Concilii interpretum ſententia: Motu proprio, & ex certa ſcientia noſtris; ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, hac noſtra perpetuo valitura conſtitutione omnibus, & ſingulis cuiuſcumque ordinis, & inſtituti regularium, etiam mendicantium ſuperioribus, in virtute ſanctæ obedientiæ, &

ſub indignationis noſtræ, ac priuationis dignitatum & officiorum per eos obtentorum; eo ipſo incurrendis pœnis, præcipimus, & mandamus, vt iuxta prædictum decretum, quilibet ipſorum, regularem non ſubditum epiſcopo intra clauſtra degentem, & extra ea ita notorie delinquentem, vt populo ſcandalo ſit, epiſcopo inſtante intra tempus ab epiſcopo præfigendum, ſeuere puniat, ac de punitione epiſcopum certiorem faciat, & alias decretum ipſum in omnibus, & per omnia, exequatur. Cæterum ſi ſuperior in regularem delinquentem non animaduerterit, quinimo ſi illum impunitum ad alia ſuorum ordinum loca, extra epiſc. diœceſim, vt præfertur, tranſmiſerit, volumus, & ſimili motu, atque authoritate decernimus vt ſuperior inſtante epiſcopo, intra terminum, ab epiſcopo præfigendum, & ſub eiſdem indignationis noſtræ, ac priuationis dignitatum, & officiorum obtentorum, nec non & ſub inhabilitatis ad illa, & alia in poſterum obtinẽda, ac vlterius priuationis actiuæ, & paſſiuę vocis, ad quas a nemine præterquam a nobis, & a Romano Pontifice pro tempore exiſtente reſtitui poſſit, ipſo facto ſimiliter incurrendis pœnis, ipſum regularem delinquentem a loco, ad quem tranſmiſſus fuit reuocare, & in quo deliquit, conſtituere ſeu ſiſtere teneatur. Quod ſi hoc etiam facere prætermiſerit, per præſentes ſimiliter ſtatuimus, vt ordinarius loci ad quem regularis delinquens tranſmiſſus fuerit, ſuper præmiſſis ab ipſo ordinario loci, in quo deliquit, ſimiliter requiſitus, vel alias de illius delicto informatus, vt præfertur, tanquam ſedis Apoſtolicæ delegatus prædictum Concilij decretum omnino exequi, & in regularem delinquentem ſeuere animaduertere poſsit, & debeat. Decernentes ſic, & non aliter per quoſcunque iudices, & Commiſſarios quauis authoritate fungentes, etiam eiuſdem Rom. Eccleſiæ Cardinales & cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & authoritate, vbique iudicari, & diffiniri debere, irritum quoque & inane, quidquid ſecus ſuper his a quoquam, quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus, &c.

Iuriſdictio ordinariorum eſt fundata in iure communi c. omnes baſilicę 16. q. 7. c. cũ perſonæ de priuileg. in 6. ſuper omnes de diœceſi exceptis exemptis c. ſane. & ibi gl. de exceſſ. prælat. & proprie Sedis Apoſtolicæ eſt eximere. gl. in c. 1. ver. exemptionis de priuileg. in 6. qui exempti in multis caſib. iuriſdictioni epiſcoporum ſubijciuntur. glo. in d. c. 1. in ver. inſtituta, & in clem. 2 diff. in ver. puniri. de pœnit. & remiſſ. & quando priuilegium non extendatur contra ordinarium eſt tex. in c. Ne aliqui. de priuileg. in 6. & quando ex verbis priuilegiorum diſcerpi poſſit, ſi ordinariorum iuriſdictioni ſit derogatum, vide tex. in c. ex parte de priuileg. & in c. Si Papa. eod. tit. lib. 6. Maſcard. de probat. concluſ. 713. An autem pendente lite inter epiſcopum & aliquem ex ſuis clericis, exemptus cenſeatur clericus ab ipſius epiſcopi iuriſdictione notabiliter declaratur per Guliel. Caſſad. dec. 5. ſub. tit. de priuileg.

FABRICA SANCTI PETRI DE VRBE.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quod licet Epiſcopi de iure ſint executores piarum voluntatũ c. 3. & c. a. tua nobis, & ibi Doct. præſertim Couar.

plures

plures explicans aſſertiones. de teſtam. etiam tanquam Sedis Apoſtolicæ delegati, Concil. Trident. ſeſſ. 22. de refor. capi. 8. in princ. Id etiam agere valet Officium Reuerendæ Fabricæ S.Petri, & extat Pii Quinti Bulla applicationis Fabricæ medietatis relictorum piorum non exactorum per triennium, ſub Datum Romæ 11. Kalen. Ianuarii. 1596. fol. 1605. in Bullario incipien. Exigit & infra.

Hinc eſt, quod nos, qui nuper accepimus; quod tam in alma Vrbe noſtra, quam in aliis Ciuitatibus; Terris, Dominiis, locis, & Regnis reperiuntur multa legata a piis teſtatoribus facta ad effectum celebrationis Miſſarum, & recitationis Diuinorum Officiorum; necnon erogationis eleemoſynarum diuerſis Eccleſiis, Monaſterijs, Hoſpitalibus, & alijs pijs locis, ipſaque legata hæredum auaritia, ſeu alias per triennium retroactum executioni debitæ demandata non fuerint, volenteſque, &c. De Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine Deputatis, & Collegio huiuſmodi, ſi & poſtquam iuxta tenorem priuilegiorum & facultatum tibi conceſſarum legata huiuſmodi executioni debitæ demandari fecerint, vnam illorum medietatem, reliquam vero loco, cui legata fuerint, applicamus, & appropriamus. Decernẽtes &c. Sicque per quoſcunque iudices &c. Super qua Bulla, & alijs dubijs editæ fuerunt declarationes ſequentes.

Declarationes facultatum Reuerendæ Fabricæ Sancti Petri de Vrbe factæ ab Illuſtriſſimis Deputatis dictę Fabricę in Vrbe reſidentibus, ſuper interpretatione eis conceſſa dubiorum occurrẽtium circa priuilegia dictæ Fabricæ, ad tollendas difficultates, quæ ſæpe in controuerſijs iudiciorum coram eius Commiſſarijs, & Iudicibus oriuntur; ac pro faciliori litium expeditione infraſcripta declaranda, & interpretanda duxerunt, videlicet.

Quoniam iuxta priuilegia eidem Reuerendæ Fabricæ conceſſa de legatis hæreditatibus, & pijs diſpoſitionibus certis ad fauorem piorum locorum, Eccleſiarum, & Eccleſiaſticarum perſonarum, pro vna vice, & ſine onere, aut cum eo relictis, & factis, quæ intra annum ab hæredibus, ſeu alias grauatis realiter adimpleta non fuerunt vſque ad triennium computandum a die mortis, quinta pars tantum ad ipſam fabricam ſpectat, lapſo vero triennio, ſi adhuc adimpleta non ſint, eidem Fabricæ medietas debetur. Declaramus medietatem huiuſmodi pariter a die mortis dictorum teſtatorum, & diſponentium ipſi Fabricæ debitam eſſe, ſeruandamque fore in his Bullam fel. recor. Pij Papæ V. ſub Datum 11 Kal. Ianuarij. 1569. quam generaliter de omnibus pijs relictis intelligendam eſſe ſignificamus, & interpretamur, & prædicta etiam locum habere in relictis ſimilibus; quæ intra ſtatutum a teſtatore, & diſponente tempus ſatisfacta non ſunt, vt eo lapſo triẽnium intelligatur cucurriſſe a die mortis.

Annua vero pia legata, & diſpoſita pijs locis, Eccleſiis, & Eccleſiaſticis perſonis certis, & nominatis cũ onere celebrationis miſſarum, Diuinorum Officiorum, erogatione eleemoſynarum, aut ſimilium in perpetuum, aut ad certum tempus, ſeu ſtaturis quibuſdã diebus in anno, vel hebdomada, pro quorum adimplemento bona, ſeu etiam redditus perpetui, aut ad tempus relinquuntur, & hæredum, ſeu aliorum, qui ad id quomodolibet obligati erant, aut tenebantur, auaritia, pro præterito adimpleta cum effectu, non ſunt tunc redditus, & relicta huiuſmodi hucuſque decurſa, & realiter non

 ſoluta,

ſoluta, fabricæ debeantur. In futurum verbo decurrenda ipſis legatarijs cũ onere iniuncto applicentur, vt hactenus obſeruatum eſt.

Quando vero bona, ſeu annui redditus, & introitus a monaſteriis, capitulis, Cappellanijs, ſeu alijs legatarijs percepti, & exacti ſunt, ac percipiuntur, & exiguntur pro dicta celebratione Miſſarum, & diuinorum officiorum in perpetuum, aut ad tempus vt ſupra, & Miſſæ huiuſmodi, aut diuina off. in toto, vel in parte ab ipſis legatarijs celebratæ non fuerunt, vel celebrari deſierunt, aut etiam minime celebrantur propter ipſorum legatorum negligentiam, ſeu impotentiam nempe, quod maior ſit numerus miſſarum, quam Sacerdotum, huiuſmodi relicta pro rata Miſſarum & diuinorum Officiorum, ſic per negligentiam, ſeu impotentiam omiſſarum, ad Fabricam ipſam deuoluta eſſe declaramus. Dantes facultatem miniſtris a nobis deputatis, ſeu ab illis ad hæc ſpecialiter ſubſtitutis, vt cum legatarijs, aut alias obligatis, ad quos ſpectat, ſi eis melius expedire videbatur, pro præterito tantum deſuper componere valeant.

Si autem ipſi legatarij, quibus a principio redditus, & bona huiuſmodi relicta ſunt ex inſtituto, & obſeruantia regulæ, talium relictorum in capaces erant, aut a principio quidem capaces exiſtebant, ſed propter regulæ mutationem incapaces effecti ſunt, inhærendo dictæ Fabricæ priuilegijs, aut declarationibus alias factis præſertim ſub die 28. Martij 1559. Declaramus huiuſmodi quæ principio perſonis incapacib. facta ſunt, ſiue ex poſt facto incapaces ſunt redditi, non ad hæredes grauatos, ſeu alias obligatos ſpectare, ſeu vti caduca ab eis vindicari poſſe, ſed ad Fabricam ipſam nedum in vim inſtitutionis, ſed etiam ſubſtitutionis, & fideicommiſſi, tanquam incerta effecta ſpectauiſſe, & ſpectare, & ſub priuilegijs ipſius Fabricæ comprehendi, prout etiam quæ forte ex quacunque cauſa a legatarijs ipſis etiam capacibus recuſata, & non acceptata fuerunt, ac recuſantur, & non acceptantur.

Similiter annua pia legata pro pauperibus puellis nuptui tradendis, quæ amore Dei, ſeu alias ratione animæ, non autem effectu ſanguinis, aut remunerationis ſeruitiorum facta erunt, ſi per aliquot annos ab hæredibus, aut alijs grauatis neglecta fuerint, nec effectualiter, perſoluta, ſeu depoſita, etiam ſi forte per dictos hæredes, aut grauatos huiuſmodi puellarum electio facta foret pro annis, & temporibus decurſis, ad Fabricam ipſam pertinere declaramus. Decurrenda vero in futurum pro pauperibus huiuſmodi puellis maritandis etiam antea electis, vt præfertur, integra cõcedantur, niſi in totum incerta eſſent, ita vt ad Fabricam, iuxta priuilegia, omnino ſpectarent, prout etiam eidem Fabricæ competũt omnia alia pia legata incerta, & maxime pro male ablatis relicta, ita vt etiam ab ordinarijs locorum ſi forte ad eos peruenerint, vindicari valeant, iuxta priuilegia prædicta.

Inſuper quia, vt accepimus, ſæpe hmôi legata, & piæ diſpoſitiones pro conſtructione Monaſteriorum, Hoſpitalium, Cappellarum, aut pro ſuſtentatione eccleſiaſticarum perſonarum ſecularium, ſeu regularium, tam virorum, quam mulierum, & ſimilium, nec intra, vel poſt triennium, hæredes ea adimplere curant, ex quib. ſi quinta, aut medietate reſpectiue pro Fabrica detrahatur, opera ipſa aut in totum negligũtur, aut ſine debita perfectione

inchoata

Digitized by Google

inchoata remanent, nec defunctorum voluntas, vt par eſt, obſeruatur. Quo vt huic incommodo, quantum fieri poteſt, occurramus, & hæredibus, ac alijs obligatis omnino fraudis occaſio auferatur dum huiuſmodi legatorum ſolutionẽ, & executionem procraſtinare ſolent, vt interim dictorum piorum relictorum fructus percipiant, ad quorum reſtitutionem non teneri prætendunt, & per capitalis ſolutionem ſatisfeciſſe teſtatorum voluntati contendunt. Idcirco declaramus dictos hæredes, ſeu alios grauatos teneri, & obligatos exiſtere ad fructus huiuſmodi legatorum perſoluendos, a die mortis, quos realiter ex relegata, ſeu alias relicta perceperunt, aut percipere potuerunt, ſi res huiuſmodi ſui natura, aut alias fructifera ſit, ita tamen, vt in poſterum fabricæ non quinta, aut medietas relicti, ſed fructus ipſi talis relicti perſoluantur, legatum vero ipſum integrum pro perfectione dicti pij relicti conſignetur, & reſeruetur.

Præterea, quia ſæpe contingit pia huiuſmodi legata, & diſpoſitiones pro conſtitutione Monaſteriorum, Hoſpitalium, ſeu Eccleſiarum, & ſimilium relictorum, debita executioni demandari non poſſe, propter aliquod facti, ſeu iuris impedimentum, quia nempe pecunia relicta ad conſtruendum Monaſterium non ſufficit, aut in loco a teſtatore deſignato ædificari non poteſt, ſeu etiam licentiam ab Epiſcopo, aut alio Superiore obtineri nequit: cum æquum non ſit, vt pium opus huiuſmodi propterea deferatur, ſed potius in aliud de iure commutandum veniat, declaramus, vt grauatis certus competens terminus præfigatur, arbitrio Iudicum pro impedimentis huiuſmodi realiter, & cum effectu remouendis aut pro obtinenda a Sede Apoſtolica commutatione talis pij relicti, & diſpoſitionis. Quod ſi terminus elapſus, & impedimenta remota non fuerint, aut commutatio obtenta non ſit, tunc legatum ipſum integraliter a Fabrica exigatur, proinde ac ſi ad Fabricæ vtilitatem deuolutio facta fuiſſet.

Cum vero interdum eo vſque habendi cupiditas accreſcat, vt nõ vereantur multi hæredes, & legatarij ſcripturas falſas fabricare, priores datas confringere, aut alias Fabricam ipſam defraudare, Declaramus contra huiuſmodi falſarios, complices, aut quouis modo culpabiles, omnibus, iuris, & facti remedijs procedi debere, etiam declarando eos in cenſuras Eccleſiaſticas & pœnas incidiſſe, mulctas, & pœnas ad fabricæ vtilitatem conuertendas fore, iuxta eiuſdem fabricæ priuilegia.

Tandem teneri hæredes, qui intra ſtatuta a iure tempora, bonorũ hæreditariorum legitima inuentaria non confecerunt, ad integram ſolutionẽ faciendam legatorum, & piorum relictorum, quoties iuxta eiuſdem fabricæ priuilegia, in foro iudiciali conuenti fuerint, neque ſub prætextu, quod hæreditas ſoluendo non ſit, excuſari poſſe, quo minus etiam vltra vires hæreditarias teneantur, Cum enim ſine inuentarij confectione hæreditates adeundo, aut in eis ſe ipſos immiſcendo, cum legatarijs quaſi contraxiſſe videantur, non debent beneficio legis par frui, quam contemnendam eſſe cenſuerunt, niſi a S.N.D. reſtitutionem in integrum aduerſus lapſum temporis ad inuentarij confectionem conceſſi forſan obtinuerit.

Ne autẽ de prædictis vllo vnquam tempore dubitari contingat, & vt iuſtitiam indifferenter omnibus cuiuſcunque gradus, & conditionis exiſtunt, miniſtretur, iuſſimus, & mandauimus hanc noſtram declarationem, etiam

per

per Secretarium noſtrum in membranis redigi, ſolitoque ſigillo ſubſignari. Datum Romæ die vigeſima ſeptima menſis Martij Milleſimo quingenteſimo nonageſimo octauo Pontificatus S.D.N. Clementis Papæ Octaui Anno eius 7.

Ad fauorem etiam prædicti Officij Fabricæ adeſt Motus proprius Pij Papæ IV. per quem datur facultas Collegio, & deputatis Fabricæ S. Petri de Vrbe, cogendi quoſcunque Notarios ad aperiendum, & oſtendendum teſtamenta, poſt annum a die obitus teſtatoris fol. 728. in Bullar. incip. Et ſi per diuerſos, & infra.

De Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, prædictis Collegio, & eius Cõmiſſarijs, vt ſub pœna excõicationis latæ ſententiæ, ac alias, iuxta formam facultatum, priuilegiorum, & indultorum prædictorum, omnes, & ſingulos Notarios, penes quos huiuſmodi teſtamenta clauſa, vt præfertur, vel alias reperiuntur, vel in futurum reperientur, poſt annum a die obitus teſtatorum ad illa aperienda, & ipſis Commiſſarijs oſtendenda, ſolutaque ipſis Notarijs debita mercede, iuxta formam priuilegiorum prædictorum ad tradendum ſibi exemplar ipſorum Teſtamentorum in forma probanti, & authentica, etiam cum inuocatione brachij ſæcularis, ſi opus fuerit, quacunque appellatione remota cogere poſſint, tenore præſentium cõcedimus, & indulgemus. Sicque in præmiſſis, &c. Non obſtantibus, &c.

Item ad fauorem prædicti Officij Fabricæ p Pium V. fuit prouiſum, quod duæ ſententiæ diffinitiuæ in cauſa Fabricæ Sancti Petri faciant rem iudicatam in ea parte, in qua ſunt conformes, & commiſſiones appellationũ quæ concederentur, intelligantur cum clauſula, ſine præiudicio executionis duarum conformium, vt in eius Bulla incip. Et ſi omnium fidium, &c. fol. 1066. in Bull. habetur.

De erectione collegij Fabricæ Baſilicæ S. Petri de Vrbe, eiuſque Officialibus facultatibus, iuriſdictione, indultis, exemptionibus vide conſtitutionẽ Clem. VII. incip. Admonet nos. &c. fol. 2092. in Bullar.

FIDEI PROFESSIO.

PRÆTER Summitas ſciendum eſt, quod publicam fidei profeſſionem facere tenentur prouiſi de cathedralibus canonicatibus, dignitatibus, & alijs quibuſcunque beneficijs eccleſiaſticis, curam animarum habentibus, ex Conc. Trid. decreto, ſeſſ. 24. c. 1. & 12. de refor. genea.

In Concilio Prouinciali, & Synodo diœceſana emittitur & ab his qui iure, vel conſuetudine intereſſe debent ob decretum Conc. Trid. ſeſſ. 25. c. 2. de refor. gene. Quicunque de monaſterijs, conuentibus, domibus, & aliis quibuſcunque locis regularium quorumcunque ordinum, etiam militiarum quocunque nomine, vel titulo prouidentur ex Pii IV. conſtitutione de anno 1563. Idibus Nouembris Incip. Iniunctum. Videlicet.

Iniunctum nobis Apoſtolicæ ſeruitutis officium requirit, vt ea quæ Dominus Omnipotens, ad prouidam Eccleſiæ ſuæ directionem. Sanctis Patribus, in nomine ſuo congregatis diuinitus inſpirare dignatus eſt, ad eius laudem, & gloriam incunctanter exequi properemus. Cum itaque iuxta Concilij Trident. diſpoſitionem, omnes, quos deinceps Cathedralibus, & Superioribus Eccleſiis præfici, vel quibus de illarum dignitatibus, Canonicatibus,

Digitized by Google

bus,& alijs quibuſcunque beneficijs Eccleſiaſticis curam animarum habentibus,prouideri continget, publicam Orthodoxæ fidei profeſſionem facere, ſeque in Romanæ Eccleſiæ obedientia permanſuros, ſpondere, & iurare teneantur: Nos volentes etiam per quoſcunque quibus de monaſterijs, Conuentibus,Domibus,& alijs quibuſcũque locis. Regularium quorumcũque Ordinum etiam Militiarum quocunque nomine, vel titulo prouidebitur,idem ſeruari, & ad hoc, vt vnius eiuſdem fidei profeſſio vniformiter ab omnibus exhibeatur, vnicaque, & certa illius forma cunctis innoteſcat,noſtræ ſolicitudinis partes in hoc alicui minime deſiderari, formam ipſam præſentibus annotatam, publicari, & vbique gentium per eos,ad quos ex decretis ipſius Concilii, & alios prædictos ſpectant, recipi, & obſeruari, ac ſub pœnis per Concilium ipſum in contrauenientes latis, iuxta hanc, & non aliam formam, profeſſionem prædictam ſolenniter fieri authoritate Apoſtolica tenore præſentiũ directe præcipiendo mãdamus huiuſmodi ſub tenore.

Qui Summus Pont. de ea emittenda in ordinatione,& promotione Doctorum,& per alios cuiuſuis artis, & facultatis profeſſores altera eius conſtit. prouidit eodem die,& anno incip. In ſacroſancta, fol. 829. in bullar. Videlicet.

In ſacroſancta Beati Petri Principis Apoſtolorum Cathedra, meritis licet imparibus,his procelloſis militantis Eccleſiæ tempeſtatibus conſtitutos, plurimum nos oportet eſſe ſolicitos, vt Domini gregem curæ noſtræ commiſſum non ſolum ab apertis rapacium luporum, vndecunque caulis obſtrepentium inſultibus,ſed etiam a magis formidoloſis peſtiferarum vulpecularum domi latitantium inſidiis,per prouidum paſtoralis officii miniſterium, ipſo Domino cooperante præſeruemus, ac illis omnes nocendi occaſiones, quantum cum Deo poſſumus, vbilibet auferamus. Cum itaq; iuxta notum Sanctiſsimi Vatis oraculum,initium Domini,ſine qua vera Religio,& Catholicæ fidei puritas nuſquam reperitur,ſapientiæ initium,& qui, vel in ſcientiis proficere,vel eas alios docere parati,ſupremum illum ſapientiæ parentem,benignumq; largitorem deuoto ſanæ fidei obſequio demereri, veraque ſinceræ Religionis pietate ſibi conciliare debeant. Ideirco hanc fidei puritatem,ſcientiis,doctrinisq; quibuslibet tum tradendis,tum addiſcendis, tanquam neceſſariam baſim conſtituere,& ne ſimplicia nonnullorum adoleſcentium res nouas audiendi cupidorum, ingenia,in naufragos blandientium hæreſum ſcopulos imprudenter impingant, occurrere cupientes, Motu proprio, & ex certa ſcientia noſtra,ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, quod deinceps nullus Doctor, Magiſter, Regens, vel alius cuiuſcunque artis, & facultatis profeſſor,ſiue Clericus,ſiue Laicus,ac Secularis, vel cuiuſuis Ordinis Regularis ſit,in quibuſuis ſtudiorum generalium Vniuerſitatib. aut Gymnaſiis publicis,aut alibi ordinariam, vel extraordinariam Lectoris cathedram aſſequi, vel iam obtentam retinere, ſeu alias Theologiam, Canonicam,vel ciuilem cenſuram, Medicinam, Philoſophiam, Grammaticam, vel alias liberales artes, in quibuſcunque ciuitatibus, Terris, oppidis,ac locis, etiam in Eccleſiis,Monaſteriis,aut conuentibus Regularium quorumcunque,publice,vel priuatim quoquomodo profiteri, ſeu lectiones aliquas, ſi facultatibus huiuſmodi habere, vel exercere. Neque Doctores ipſi, aut Vniuerſita-

uerſitatum, ſeu Gymnaſiorum eorundem Rectores, Cancellarii, vel alii Superiores, ſed nec etiam Palatini Comites, aut alii particulares facultatem eruditos viros ad eoſdem gradus promouendi, etiam a nobis, & Apoſtolica Sede, vel alias vndecunque habentes ſcholares, tam Laicos, quam clericos, & cuiuſuis ordinis regulares, vel alios quoſcunque quantalibet eruditione præditos ad vllum gradum in eiſdem facultatibus ſuſcipiendum recipere, & admittere, Neque Doctores, Magiſtri, & ſcholares ad electionem alicuius in Rectorem, vel Cancellarium vniuerſitatis, aut Gymnaſii procedere, Nec ipſi ſcholares, vel alii quantumlibet docti, & alioquin habiles, gradus huiuſmodi, vel eorum aliquem, palam, vel priuatim recipere valeant, Niſi Doctores videlicet, ac Regentes, Magiſtri, & alii profeſſores iam ad cathedras, & lecturas recepti, in Italia infra tres, extra vero illam infra ſex menſes a die publicationis præſentium computandos, reliqui vero ad cathedras, & alias lecturas, ibidem in poſterum aſſumendi ante illorum receptionem in Rectoris, vel aliorum ſuperiorum, Eligendi autem in Rectores, vel Canc. ante illorum electionem, vel ſaltem admiſſionem ordinarii loci, vel eius in ſpiritualibus Vicarii, ac promouendi ſcholares, & alii præfati, ante illorum promotionem in eiuſdem Ordinarii, ſeu eius Vicarii, aut Doctorum, aliorumve promouentium manibus, præuio etiam proceſſu, vel debita informatione, quantum eis ſufficere videbitur, ſuper Religione, fideque Catholica, Rectorum, Cancellariorum, Doctorum, Lectorum, & promouendorum eorundem per ipſos locorum Ordinarios, vel eorum Vicarios rite facta præcedēte, eandem Catholicam fidem, verbis, iuxta formam infraſcriptæ tenorem conceptis palam, & ſolenniter profiteri teneantur. Et deſuper inſtrumentum publicum confici, ac de proceſſu, ſeu informatione, & fidei profeſſione in priuilegio Doctoratus, vel alterius gradus huiuſmodi ſpecialis, ac de verbo ad verbum mentio, & relatio fieri debeat authoritate Apoſtolica tenore præſentium perpetuo ſtatuimus, & ordinamus. Ac omnibus, & ſingulis earundem Vniuerſitatum, & Gymnaſiorum Rectoribus, Doctoribus, & aliis ſuperioribus, ac alias facultatem doctorandi habentibus, cuiuſcunque ſtatus, gradus, conditionis, & præeminentiæ ſi Epiſcopali, Archiepiſcopali, Patriarchali, vel maiori dignitate, etiam Cardinalatus honore, ac Ducali, vel alia etiam Regia, & Imperiali authoritate præfulgeant, ne quem in Vniuerſitatibus, Ciuitatibus, Oppidis, vel aliis locis ſibi in ſpiritualibus, vel temporalibus ſubiectis, aliter Cathedras, aut alias lectiones retinere, conſequi, vel ad gradus promoueri reſpectiue patiantur in virtute Sanctæ obedientiæ, & ſub interdicto ab ingreſſu Eccleſiæ, quo ad Antiſtites, quo vero ad inferiores ſub excommunicationis latæ ſententiæ, necnon priuationis omnium, & ſingularum dignitatum, beneficiorum, officiorum, & feudorum Eccleſiaſticorum per eos quomodolibet obtentorum, & inhabilitatis ad illa, & alia in poſterum obtinenda, eo ipſo per contrafacientes incurrendis pœnis diſtrictius, inhibemus; Ac quaſcunque receptiones, promotiones, electiones, & admiſſiones abſque proceſſu, certaque de religione, & fide Catholica notitia, ac dicta fidei profeſſione ſic (vt præfertur) præcedente, pro tempore factas, nullas, inualidas, nulliuſq; roboris, vel momenti eſſe, neque cuiquã in iudicio, vel extra ſuffragari poſſe, ſicque per quoſcunque Iudices, & commiſ-

ſarios, quanis authoritate fungentes, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicãdi, & interpretandi facultate, & authoritate, iudicari, diffiniri debere, ac quicquid ſecus a quoquam quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decernimus. Non obſtantibus &c.

Forma autem dictæ profeſſionis fidei hæc eſt.

Ego N. firma fide credo, & profiteor omnia, & ſingula, quæ continentur in Symbolo fidei, quo ſancta Romana Eccleſia vtitur, videlicet.

Credo in vnum Deum Patrem omnipotentem factorem cæli, & terræ, viſibilium omnium, & inuiſibilium: Et in vnum Dominum Ieſum Chriſtum filium Dei vnigenitum, & ex Patre natum ante omnia ſæcula, Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero, Genitũ non factum, conſubſtantialem Patri, per quem omnia facta ſunt. Qui propter nos homines, & propter noſtram ſalutem deſcendit de cælis, & incarnatus eſt de Spiritu Sancto ex Maria Virgine, & homo factus eſt: Crucifixus etiam pro nobis ſub Pontio Pilato, paſſus, & ſepultus eſt, & reſurrexit tertia die ſecundum ſcripturas, & aſcendit in cælum ſedet ad dexteram Patris, & iterum venturus eſt cum gloria iudicare viuos, & mortuos, cuius regni non erit finis. Et in Spiritum Sanctum Dominum, & viuificantem qui ex patre, filioque procedit. Qui cum Patre, & Filio ſimul adoratur, & conglorificatur, qui loquutus eſt per Prophetas, & vnam ſanctam catholicam, & Apoſtolicam eccleſiam. Confiteor vnum baptiſma in remiſſionem peccatorum, & expecto reſurrectionem mortuorum, & vitam venturi ſæculi. Amen.

Apoſtolicas, & eccleſiaſticas traditiones, reliquaſque einſdem eccleſiæ obſeruationes, & conſtitutiones firmiſſime admitto, & amplector.

Item ſacram ſcripturam, iuxta eum ſenſum quem tenuit, & tenet Sancta Mater Eccleſia, cuius eſt iudicare de vero ſenſu, & interpretatione ſacrarum ſcripturarum, admitto; nec eam vnquam, niſi iuxta vnanimem conſenſum patrum accipiam, & interpretabor.

Profiteor quoque ſeptem eſſe vere, & proprie ſacramenta nouæ legis a Ieſu Chriſto Domino noſtro inſtituta, atque ad ſalutem humani generis, licet non omnia ſingulis neceſſaria, ſcilicet Baptiſmum, Confirmationem, Euchariſtiam, Pœnitentiam, extremam Vnctionem, & Matrimonium, illaque gratiam conferre, & ex his baptiſmum, confirmationem, & ordinem, ſine ſacrilegio reiterari non poſſe.

Receptos quoque & approbatos Eccleſiæ Catholicæ ritus in ſupradictorum omnium ſacramentorum ſolenni adminiſtratione recipio, & admitto.

Omnia, & ſingula, quæ de peccato originali, & de iuſtificatione in ſacroſancta Tridentina Synodo definita, & declarata fuerunt amplector, & recipio.

Profiteor pariter in miſſa offerri Deo verum, proprium, & propiciatorium ſacrificium pro viuis, & defunctis, atque in ſanctiſſimo Euchariſtiæ ſacramento eſſe vere, realiter, & ſubſtantialiter corpus, & ſanguinem, vna cum anima & diuinitate Domini noſtri Ieſu Chriſti, fierique conuerſionem totius ſubſtantiæ panis in corpus, & totius ſubſtantiæ vini in ſanguinem, quam conuerſionem catholica eccleſia tranſubſtantiationem appellat.

Fateor etiam ſub altera tantum ſpecie totum, atque integrum Chriſtum, verumque ſacramentum ſumi.

Con-

Conſtanter teneo Purgatorium eſſe, animaſque ibi detentas fidelium ſuffragijs iuuari.

Similiter, & ſanctos, vna cum Chriſto regnantes, venerandos, atque inuocandos eſſe, eoſque orationes Deo pro nobis offerre, atq; eorum reliquias eſſe venerandas.

Firmiter aſſero imagines Chriſti, ac Deiparæ ſemper Virginis, nec non aliorum Sanctorum habendas, & retinendas eſſe, atque eis debitum honorem, ac venerationem impartiendam.

Indulgentiarum etiam poteſtatem a Chriſto in eccleſia relictam fuiſſe, illarumque vſum Chriſtiano populo maxime ſalutarem eſſe affirmo.

Sanctam Catholicam, & Apoſtolicam Romanam Eccleſiam, omnium eccleſiarum matrem, & magiſtram agnoſco.

Romanoque Pontifici Beati Petri Apoſtolorum principis ſucceſſori, ac Ieſu Chriſti vicario, veram obedientiam ſpondeo, ac iuro.

Cetera item omnia a ſacris canonibus, & œcumenicis concilijs, ac præcipue a ſacroſancta Tridentina Synodo tradita, definita, & declarata, indubitanter recipio, atque profiteor, ſimulque contraria omnia, atq; hæreſes quaſcunque ab eccleſia damnatas, & reiectas, & anathematizatas, ego pariter damno, reiicio, & anathematizo.

Hanc veram catholicam fidem, extra quam nemo ſaluus eſſe poteſt, quam in præſenti ſponte profiteor, & veraciter teneo, eandem integram, & inuiolatam, vſque ad extremum vitæ ſpiritum conſtantiſſime, Deo adiuuante retinere, & confiteri, atque a meis ſubditis, ſeu illis, quorum cura ad me in munere meo ſpectabit, teneri, doceri, & prædicari quantum in me erit curaturum. Ego idem N. ſpondeo, voueo, ac iuro: ſic me Deus adiuuet, per hæc ſancta Dei Euangelia.

PROFESSIO ORTHODOXAE FIDEI A GRAECIS FAcienda, iuſſu fel. rec. Greg. Papæ XIII. edita.

EGo firma fide credo, & profiteor omnia, & ſingula, quæ continentur in Symbolo fidei, quo Sancta Romana Eccleſia vtitur, videlicet.

Credo in vnum Deum Patrem omnipotentem factorem cæli, & terræ, viſibilium omnium, & inuiſibilium: Et in vnum Dominum Ieſum Chriſtum filium Dei vnigenitum, & ex Patre natum ante omnia ſæcula. Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero, Genitum non factum, conſubſtantialem Patri, per quem omnia facta ſunt. Qui propter nos homines, & propter noſtram ſalutem deſcendit de cælis, & incarnatus eſt de Spiritu Sancto ex Maria Virgine, & homo factus eſt: Crucifixus etiam pro nobis ſub Pontio Pilato, paſſus, & ſepultus eſt, & reſurrexit tertia die ſecundum ſcripturas, & aſcendit in cælum ſedet ad dextram Patris, & iterum venturus eſt cum gloria iudicare viuos, & mortuos, cuius regni non erit finis. Et in Spiritum Sanctum Dominum, & viuificantem, qui ex patre, filioque procedit. Qui cum Patre, & Filio ſimul adoratur, & conglorificatur, qui loquutus eſt per Prophetas, & vnam ſanctam catholicam, & Apoſtolicam eccleſiam. Confiteor vnum baptiſma in remiſſionem peccatorum, & expecto reſurrectionem mortuorum, & vitam venturi ſæculi. Amen.

Credo

Digitized by Google

Credo etiam, ſuſcipio, atque profiteor ea omnia, quæ ſacra œcumenica Synodus Florentina ſuper vnione Occidentalis, & Orientalis Eccleſiæ diffiniuit, & declarauit, videlicet; quod Spiritus Sanctus a Patre, & Filio æternaliter eſt, & eſſentiam ſuam, ſuumque eſſe ſubſiſtens habet ex Patre ſimul, & Filio, & ex vtroque æternaliter, tanquam ab vno principio, & vnica ſpiratione, procedit. Cum id quod Sancti Doctores, & Patres dicunt, ex Patre per Filium procedere Spiritum Sanctum, ad hanc intelligentiam tendat, vt per hoc ſignificetur Filium quoque eſſe ſecundum Græcos quidem, cauſam, ſecundum Latinos vero, principium ſubſiſtentiæ Spiritus Sancti, ſicut & Patrem. Cumque omnia quæ patris ſunt, ipſe Pater Vnigenito Filio ſuo gignendo dederit, præter eſſe Patrem, hoc ipſum quod Spiritus Sanctus procedit ex Filio, ipſe Filius a Patre æternaliter habet, a quo æternaliter etiam genitus eſt. Illamque verborum illorum, Filioque explicationem, veritatis declarandæ gratia, & imminente tunc neceſſitate, licite, ac rationabiliter Symbolo fuiſſe appoſitam.

Item in azymo, ſiue fermentato pane triticeo corpus Chriſti veraciter confici, Sacerdoteſque in altari ipſum Domini corpus conficere debere, vnumquemque ſcilicet iuxta ſuæ Eccleſiæ, ſiue Occidentalis, ſiue Orientalis conſuetudinem.

Item ſi vere pænitentes in Dei charitate deceſſerint, antequam dignis pænitentiæ fructibus de commiſſis ſatisfecerint, & omiſſis, eorum animas pœnis Purgatorii poſt mortem purgari, & vt a pœnis huiuſmodi releuentur prodeſſe eis fidelium viuorum ſuffragia, Miſſarum ſcilicet ſacrificia, orationes, & eleemoſynas, & alia pietatis officia, quæ a fidelibus pro aliis fidelibus fieri conſueuerunt ſecundum Eccleſiæ inſtituta. Illorumque animas qui poſt Baptiſma ſuſceptum, nullam omnino peccati maculam incurrerunt, illas etiam quæ poſt contractam peccati maculam, vel in ſuis corporibus, vel eiſdem exutæ corporibus prout ſuperius dictum eſt, ſunt purgatæ, in cælum mox recipi, & intueri clare ipſum Deum trinum, & vnum ſicuti eſt, meritorum tamen diuerſitate alium alio perfectius. Illorum autem animas, qui in actuali mortali peccato, vel ſolo originali decedunt, mox in Infernum deſcendere, pœnis tamen diſparibus puniendas.

Item ſanctam Apoſtolicam ſedem, & Romanū Pontificem in vniuerſum orbem tenere primatū, & ipſum Pontificem Romanum ſucceſſorem eſſe B. Petri Principis Apoſtolorum, & verum Chriſti vicarium totiuſque Eccleſiæ caput, & oīum Chriſtianorum patrem, ac doctorem exiſtere, & ipſi in Beato Petro paſcendi, regendi, & gubernandi vniuerſalem Eccleſiam a Domino noſtro Ieſu Chriſto plenam poteſtatem traditam eſſe, quemadmodum etiam in actis œcumenicorum Conciliorum, & ſacris canonibus continetur.

Inſuper profiteor ac recipio alia omnia, quæ decretis ſacræ œcumenicæ Generalis Synodi Tridentinæ, Sacroſancta Romana, & Apoſtolica eccleſia, etiam vltra contenta in ſupradicto fidei Symbolo, profitenda, ac recipienda propoſuit, atque præſcripſit, vt ſequitur.

Apoſtolicas, & eccleſiaſticas traditiones, reliquaſque eiuſdem eccleſiæ obſeruationes, & conſtitutiones firmiſſime admitto, & amplector.

Item ſacram ſcripturam iuxta eum ſenſum, quem tenuit, & tenet Sancta Mater eccleſia, cuius eſt iudicare de vero ſenſu, & interpretatione ſacrarum

ſcriptu-

ſcripturarum, admitto, nec eã vnquam niſi iuxta vnanimem conſenſum patrum accipiam, & interpretabor.

Profiteor quoque ſeptem eſſe vere, & proprie ſacramẽta nouæ legis a Ieſu Chriſto Domino noſtro inſtituta, atque ad ſalutem humani generis, licet non omnia ſingulis neceſſaria, ſcilicet Baptiſmum, Confirmationem, Euchariſtiam, Pænitentiam, Extremam vnctionem, Ordinem, & Matrimonium, illaque gratiam conferre, & ex his Baptiſmum, Confirmationem, & ordinem, ſine Sacrilegio reiterari non poſſe.

Receptos quoque, & approbatos Eccleſiæ Catholicæ ritus, in ſupradictorum omnium Sacramẽtorum ſolenni adminiſtratione recipio, & admitto.

Omnia, & ſingula, quæ de peccato originali, & de Iuſtificatione in Sacroſancta Tridentina Synodo definita, & declarata fuerunt amplector, & recipio.

Profiteor pariter in miſſa offerri Deo verum, proprium, & propitiatorium Sacrificium pro viuis, & defunctis, atque in ſanctiſſimo Euchariſtiæ Sacramento eſſe vere, realiter, & ſubſtantialiter Corpus, & Sanguinem, vna cum anima, & diuinitate Domini noſtri Ieſu Chriſti, fierique conuerſionem totius ſubſtantiæ panis in corpus, & totius ſubſtantiæ vini in ſanguinem, quam conuerſionem Catholica Eccleſia Tranſubſtantiationem appellat.

Fateor etiam ſub altera tantum ſpecie, totum atque integrum Chriſtum, verumque Sacramentum ſumi.

Conſtanter teneo purgatorium eſſe, animaſque ibi detentas fidelium ſuffragijs iuuari. Similiter, & Sanctos cum Chriſto regnantes, venerandos atque inuocandos eſſe, eoſque orationes Deo pro nobis offerre, atque eorum reliquias eſſe venerandas.

Firmiſſime aſſero imagines Chriſti, ac Deiparæ ſemper Virginis, necnon aliorum Sanctorum habendas, & retinendas eſſe, atque eis debitum honorem, ac venerationem impartiendam.

Indulgentiarum etiam poteſtatem, a Chriſto in eccleſia relictam fuiſſe illarumque vſum Chriſtiano populo maxime ſalutarem eſſe affirmo.

Sanctam Catholicam, & Apoſtolicam Romanam Eccleſiam, omnium eccleſiarum Matrem, & magiſtram agnoſco, Romanoque Pontifici, B. Petri Apoſtolorum Principis ſucceſſori, ac Ieſu Chriſti Vicario, veram obedientiam ſpondeo ac iuro.

Cetera item omnia a ſacris Canonibus, & Oecumenicis Concilijs, ac præcipue a Sacroſancta Tridentina Synodo tradita, definita, & declarata, indubitanter recipio, atque profiteor, ſimulque contraria omnia, & ſchiſmata atque hæreſes quaſcunque ab eccleſia damnatas, & reiectas, & anathematizatas, ego pariter damno, reiicio, anathematizo, & abiuro.

Hanc veram Catholicam Fidem, extra quam nemo ſaluus eſſe poteſt, quã in præſenti ſponte profiteor, & veraciter teneo, eandem integram, & inuiolatam vſque ad extremum vitæ ſpiritum, conſtantiſſime, Deo adiuuante, retinere, & confiteri, atque a meis ſubditis, vel illis, quorum cura ad me in munere meo ſpectabit, teneri, doceri, & prædicari, quantum in me erit, curaturum. Ego idem, Spondeo, Voueo, ac iuro. Sic me Deus adiuuet, & hæc Sancta Dei Euang.

FO-

Digitized by Google

PRAETER Summiſtas ſciendum eſt, qualiter contra perſonas eccleſiaſticas foro ſuo renunciantes, vel alias perſonas eccleſiaſticas ad forum laicale trahentes, extat decretalis Innocentij III. relata in c. ſi diligenti, de foro compet. quę fuit innouata, & ampliata per Martinum Quintum fol. 62. in bullario tenoris ſequentis. Martinus Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei.

Ad reprimendas inſolentias tranſgreſſorum, eorumve præſumptionem reſtrænandam, ſi neruus eccleſiaſticæ diſciplinæ leneſcat, eorum voluntas procliuior fit ad peccandum, & exemplum impunitatis periculoſius in alios deriuatur. Propter quod ad præſidentis officium pertinet, ſic debitam executionem adhibere iuſtitiæ, quod commiſſa iam puniat, & committendorum in poſterum audaciam interdicat. Sane ſicut diſplicenter accepimus nonnulli diuerſorum regnorum, & terrarum iudices, alijque officiales laici, & laicales perſonæ, iuriſdictionem in temporalibus exercentes, exercerique facientes, non attendentes, quod laicis in clericos & eccleſiaſticas perſonas, & illorum bona nulla ſit attributa poteſtas, prætextu huiuſmodi (quod aſſerant in ſuis dominijs ad ſe pertinere) coercere via facti, quæ vere, & ficte attentata afferuntur etiam in quocunque loco ſacro vel religioſo quantumcunque Deo dicato, ex quacunque cauſa etiam ſi ratione delationis corporis Chriſti, collationis ſacramentorum, & beneficiorum eccleſiaſticorum venditionis factarum, aut aliarum rerum, & bonorum ad eccleſias, & eccleſiaſticas perſonas pertinentium quomodocunque, etiam ſi ſola negatione, vel affirmatione facti interueniat, & ad ſe per eos recurratur, cognitionem ad ſe ſpectare proeo quod factum, & nouitas, quæ prætenditur etiam ſine alia violentia, quamuis in loco ſpirituali, & in loco ſacro, ſiue religioſo, eo quod immediate, vt prætenduntur, ſpiritualia non exiſtant) propterea miniſtros eccleſiæ, & perſonas eccleſiaſticas, quantumcunque res, cauſa, vel occaſio vnde pendeant, & deriuatur, ipſa ſacra, vel eccleſiaſtica ſit, aut ſpirituali ad forum ſuum, & ipſarum cognitionem trahunt, & reſpondere cogunt. Necnon procuratores fiſcales in curijs temporalibus multoties agere procurant, ad quos (quod deterius eſt) nonnulli prælati, & perſonæ eccleſiaſticæ in ſuperbiam & elationem dati, ad ſuperandum, ſibi ſubijciendum per tales inuentiones, & cautelas alias perſonas eccleſiaſticas, & religioſas, habent plerumque recurſum, & propterea in eiſdem regnis, & terris, ciuitatibus caſtris, & locis, authoritas, & iuriſdictio eccleſiaſtica penitus abſorbentur, & nihilominus ipſi laici iudices alios laicos reſpondent in foro eccleſiaſtico ſuper rebus quãtumcunq; eccleſiaſticis, vel ſpiritualibus & concernentibus immediate eccleſiaſticas perſonas, ne reſpondeant, & iudicibus, eccleſiaſticis, ne cognoſcant, inhibitiones fieri ſub grauibus pęnis temporalibus faciunt & procurant, & ſi ſecus fecerunt, emendã pecuniariam, exceſſiuã exigere, ac vaſtatores in domibus, & pijs alijs locis eccleſiaſticis, & religioſis inducere, ac loca ipſa perſonaſque eccleſiaſticas localibus, & paramentis eccleſiaſticis, & bonis mobilibus ac alijs ſpoliare, illaq; vendere, & alienare, fructus quoq; & prouentus ad tẽporalitatẽ ad manus ſuas ponere, necnon diuerſas iniurias & moleſtias reales, & perſonales eiſdem perſonis eccleſiaſticis inferre non verentur in Dei offenſam, animarum ſuarũ periculũ, eccleſiaſticæ libertatis

vilipendium, & pluſimorum grauamen, præiudicium, & iacturam. Nos igitur aduerſus talia præſumentium temeritatem remedia apponere, & ſuper his ſalubriter prouidere cupientes, ac concilij Mileuitan. ac fel. recor. Innocentij Papæ III. prædeceſſoris noſtri conſtitutionibus ſuper hoc editis, authoritate Apoſtolica, ex certa ſcientia, hac noſtra irrefragabili conſtitutione perpetuo duratura tenore præſentium ſtatuimus, decernimus ac etiam ordinamus, quod omnes, & ſingulæ perſonæ eccleſiaſticæ ſæculares, & regulares ordinum quorumlibet quacumq; exceptione ſuffultæ etiam ſi Patriarchali, Archiepiſcopali, epiſcopali, Abbatiali, vel alia quauis præfulgeant dignitate, quæ aliam perſonam eccleſiaſticam, collegium vel conuentum in actione reali, mixta, vel perſonali, ciuili, vel criminali, etiam occaſione cuiuſcunque ſubmiſſionis, etiam iuramento vallatæ, vel alias ad finem ſiue iudicium laicale directe, vel indirecte (de qua in foro eccleſiaſtico ordinarie conſueuerit, poſſit vel debeat, de iure, vel de conſuetudine, aut alias cognoſci) trahere præſumpſerit cauſam ipſam, & omne ius ei, ſiue eis, in poſſeſſorio, vel petitorio iure, vel ad rem, cauſa vel occaſione huiuſmodi quomodolibet competens, eo ipſo perdant penitus, & amittant, & ſingulares perſonæ excommunicationis, capitula vero, & conuentus ſuſpenſionis, & interdicti ſententias incurrant ipſo facto, et ſi perſonæ ipſæ, & eis in præmiſſis adhærentes, & ſeruientes in aliquo rebelles fuerint, & in continenti non obedierint, omnes illas per priuationem ſuorum beneficiorum eccleſiaſticorum quorumcunque quæ obtinebant, & in quibus, & ad quæ ius quomodolibet competit & inhabilitationem ad alia in poſterum obtinenda, coerceri & compelli volumus ante dictas, & nihilominus omnes & ſingulos iudices, & executores, communitates, dominia; laicos, & laicales perſonas, poſtquam exceptum fuerit de non iuriſdictione eorum, aut euidenter appareat huiuſmodi cognitionem ad eos de iure non ſpectare, talia præſumentes, & ea fieri mandantes, ſeu eorum nomine, & mandato facta, rata habentes, vel eis faciendis dantes auxilium, conſilium, vel fauorem, cuiuſcunque præeminentiæ dignitatis, gradus, ordinis vel conditionis exiſtat, ſæculares perſonas: eorum videlicet ſingulos officiales, quocunque nomine cenſeantur, & conſiliarios & priuatas perſonas, quæ præmiſſorum principales perpetratores extiterent excommunicationis ſententiam incurrere volumus ipſo facto, nulliſque ab eiſdem ſententijs per alium, quam per Romanum Pontificem præterquam in mortis articulo conſtitutus abſolui valeat, ſiue poſſit, & præmiſſa omnia non tantum ad futura, ſed etiam ad præſentia, & pendentia extendimus authoritate memorata: quodque etiam procurator fiſcalis cauſarum, curiæ cameræ Apoſtolicæ contra culpabiles in præmiſſis deſuper ſummaria informatione præhabita, per ſe vel alium, ſeu alios agere, & procedere poſſit, & valeat nihilominus concedentes. Non obſtante ſi aliquibus communiter, vel diuiſim a Sede Apoſtolica ſit indultum quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam ac de verbo ad verbum de eorum proprijs hominibus, ac indulto huiuſmodi mentionem, & quibuſlibet conſtitutionibus priuilegijs indultis, & literis Apoſtolicis de quibus, etiam plena, & expreſſa ac de verbo ad verbum in noſtris literis habenda eſt mentio ſpecialis, ceteriſque contrarijs quibuſcunque. Nulli ergo &c.

noſtro-

noſtrorum ſtatuti, decreti, ordinationis, & voluntatis infringere &c.

Datum Romæ apud Sanctos Apoſtolos Cal. Februarij Pontificatus noſtri anno vndecimo.

Pro militibus Regularibus S. Ioannis extat Clement. VIII. conſtitutio tenoris ſequentis.

Clemens Papa VIII. ad perpetuam rei memoriam.

Æqua, & circumſpecta Romani Pontificis prouidentia inter cetera, quæ ei diuinitus incumbunt onera, illud etiam ſolicite proſpicere, & cauere debet, ne ſæculares iudices in perſonas eccleſiaſticas, & præſertim hoſpitalis, S. Ioannis Hieroſolimitani, pro fidei Catholicæ aduerſus Chriſtiani nominis hoſtes defenſione aſſidue laborantes ſub prætextu criminis aſſaſſinij vltra quam deceat manus extendat. Propterea nos pro paſtoralis officij noſtri munere his malis atque incommodis, quæ de cetero euenire poſſent opportuna ratione obuiare volentes; & vt milites Religioſi, ac perſonæ hoſpitalis prædicti in ſuis immunitatibus, & priuilegijs, vt par eſt conſeruentur illæſi. Motu proprio, non ad ipſius Religionis, aut alicuius pro ea nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed ex certa ſcientia, & de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, ac noſtra perpetuis futuris temporibus, valitura conſtitutione, Decernimus, declarationem criminis aſſaſſinij ad iudicem eccleſiaſticum omnino pertinere, ideoque omnibus, & ſingulis quarumcunque ciuitatum, Prouinciarum, Terrarum, Regnorum, & Dominorum cuiuſ Tribunalibus, Magiſtratibus, necnon Gubernatoribus, poteſtatibus, officialibus, & Miniſtris ceteriſque perſonis quacunque etiam Regali, Imperiali, & alia authoritate, & poteſtate fungentibus, & functuris authoritate Apoſtolica tenore præſentium diſtricte prohibemus, atque interdicimus, ne ſub excommunicationis maioris latæ ſententiæ, a qua non niſi a Romano Pontifice præter quam in mortis articulo conſtituti; abſolui nequeant, alijſque pœnis noſtro, & ſucceſſorum noſtrorum pro tempore exiſtentium arbitrio infligendis, & per quemcunque eorum ipſo facto, & ipſo iure ſine aliqua declaratione incurrendis, audeant, vel quoquomodo præſumant ex nunc de cetero in perpetuum contra aliquos dicti hoſpitalis Fratres, Milites, ac Religioſos, Donatos, Familiares, ſeruitores: necnon preſbyteros ſæculares eorum eccleſijs inſeruientes dum eis inſeruiant, & alias quaſuis perſonas dicti Hoſpitalis declaratoriam aliquam ſententiam ferre, quod aſſaſſinij crimen commiſerint, neque ad pœnarum exequutionum deuenire, niſi prius per ſuperiores eorum adiuncto ſibi loci epiſcopo, declaratum fuerit eos tale aſſaſſinium commiſiſſe, non obſtante quauis etiam antiquiſſima, & immemorabili conſuetudine in contrarium forſan quomodolibet vigente, Decernentes quoque ſic in præmiſſis omnibus per quoſcunque iudices, & commiſſarios eccleſiaſticos & ſæculares quauis etiam Imperiali, Regia, Ducali, aut alia authoritate, & poteſtate fungentes, & functuros, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & authoritate, iudicari & definiri debere, ac irritum, & inane quicquid ſecus ſuper his a quocunque quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus præmiſſis, ac quibuſuis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, etiam in corpore iuris clauſis, nec non ſtatutis, legibus, & conſuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, & literis

Apoſtolicis quibuſuis huiuſmodi curiis, tribunalibus, magiſtratibus, & aliis ſupradictis, eorumque iudicibus, ac aliis ſuperioribus, & perſonis ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſcunque clauſulis, decretis in contrarium forſan quomodolibet conceſſis, confirmatis, & innouatis, quibus omnibus etiam ſi de illis eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica & indiuidua mentio facienda eſſet illarum huiuſmodi tenoris præſentibus pro plene, & ſufficienter expreſſis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris latiſſime hac vice ſpecialiter, & expreſſe derogamus, ceteriſq; contrariis quibuſcunque; volumus autem quod præſentium tranſumptis etiam impreſſis manu Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ munitis eadem prorſus fides adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Datum Romæ apud ſanctum Petrum ſub Annulo Piſcatoris Die 18. Decembris 1595. Pontificatus noſtri Anno quarto.

M. Veſtrius Barbianus.

Romæ apud Impreſſores Camerales 1595.

De pœnis contra aſſaſſinos eſt text. in capit. 1. de homi. in 6. Diaz. in prac. crim. cano. in verbo per aſſaſſinos alios interfici mandantes: vbi Igna. Lopez. in additio. & nota declarationem criminis aſſaſſinii contra perſonas eccleſiaſticas ad iudicem eccleſiaſticum de iure ſpectare, vide Iulium Clar. in pract. crim. q. 36. ſub num. 31. Capic. deciſ. 112. & 555. ſub nu. 25. Gramvoto S. & 11. poſt doc. in d. cap. 1. de homi. & dicuntur aſſaſſini etiam ſi promiſſio ſit incerta. Vinc. de Franc. deciſ. 176. quib. adde Menoch. de Arbitra. Iudic. lib. 2. centu. 4. caſu 360. ſub nume. 41. vbi multa ad intelligentiam, & declarationem d. cap. 1. de homic. & quando punitur affectus, affectu non ſequuto.

GRAECORVM RITVS.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quod Græci de iure communi ſunt ſubiecti Epiſcopo latino loci ordinario, in quo degunt. c. quod tranſlationem, de temp. ordin. facit text. in c. quoniam, de offic. ord. & ſacerdotes Græci vtuntur legitimo matrimonio cõtracto in laicali habitu, vel dum erant in minoribus. cap. cum olim, de cler. coniug. cap. quæſitum, de pæn. & remiſ. & ibi gloſ. mores tamen ac ritus Græcorum toleran di non ſunt, in his quæ periculum generant animarum, & eccleſiaſticæ derogant honeſtati. c. fin. de baptiſmo. Et de reformatione græcorum, eorumque erroribus tollendis, fuerunt nuper Romæ editæ Conſtitutiones tenoris ſeq.

Perbreuis inſtructio ſuper aliquibus ritibus græcorum ad Reuerendiſſimos Patres DD. Epiſcopos Latinos in quorum ciuitatibus, vel diœceſibus græci, vel Albanenſes græco ritu viuentes degunt; ac literæ quædam Apoſtolicæ ad ipſos græcos, & eorum ritus pertinentes, nec non forma profeſſionis Fidei orthodoxæ a Græcis ad vnitatem S.R.E. venientibus facienda, Mandato Sanctiſs. D. N. D. Clementis Papæ VIII. ſimul excuſa. Romæ apud Impreſſores Camerales Anno Domini 1597.

Circa.

Circa Sacramentum Baptiſmi.

Presbyteri Græci baptizatos chriſmate in fronte non conſignent, & ideo ab ipſis in ordine baptiſmi apud eorum euchologium prætermittantur, quę ſequuntur poſt illa verba καὶ μετὰ τὴν εὐχὴν &c. vſque ibi εἶτα ποιεῖ ὁ ἱερεὺς σχῆμα κύκλου hoc eſt, & poſt orationem, &c. (vbi habetur forma huius cõſignationis) vſque ad verba, poſtea facit ſacerdos figuram circuli, &c.

Circa Sacramentum Confirmationis.

Epiſcopi Latini infantes, ſeu alios baptizatos a presbyteris Græcis de facto chriſmate in fronte conſignatos confirment, & tutius videtur, vt cum cautela, & ſub conditione id faciant (videlicet ſi es confirmatus, ego te non confirmo, ſed ſi non es confirmatus, ego conſigno te ſigno crucis, † & confirmo te chriſmate ſalutis † in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti) præſertim vero cum veriſimiliter dubitari poteſt, quod ab epiſcopis Græcis fuerint baptizati.

Circa Sacramentum Euchariſtiæ.

Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum, quod pro infirmis aſſeruatur, ſingulis octo diebus, aut ſaltem quindecim renouetur.

Non aſſeruetur idem Sacramentum toto anno ſi tamen aſſeruatum fuerit, ſaltem in fine anni ſumatur.

Tollatur abuſus tundendi, vel etiam miſcendi ſacro oleo, ac iterum coquendi, vel alias exiccandi ſpecies Sacramenti ſacræ Euchariſtiæ fer. 5. Cœnę Domini, vt deinde illud aſſeruent.

Si Græci velint accipere altaria portatilia ab epiſcopis Latinis conſecrata bene erit, ſin minus tolerentur eorum thioni, ſiue throni ſuper altaria lapidea ponendi cum celebrant.

Corporalia vti latini habeant, niſi thionis etiã pro corporalibus vtantur.

Circa Sacramentum Pænitentiæ.

In caſu neceſſitatis presbyteri Græci catholici poſſint Latinos abſoluere. Vtantur forma abſolutionis in generali Conc. Flor. præſcripta, & poſtea ſi voluerint, dicant orationem illam deprecatiuam, quam pro forma huiuſmodi abſolutionis dicere tantum conſueuerunt.

Tollendus abuſus, vbi eſt, vt vir atque vxor ſimul, & eodem tempore eidem presbytero confiteantur.

Aqua ex ritu Græco in die Epiphaniæ, vel primo die menſis benedicta conſeruetur in eccleſia, vt illa fideles aſpergantur. (Circa oleum Sanctum Catechumenorum, & Infirmorum.

Non ſunt cogendi presbyteri Græci olea ſancta, præter chriſma ab epiſcopis Latinis Diœceſanis accipere, cum huiuſmodi olea ab eis in ipſa oleorum & ſacramentorum exhibitione ex veteri ritu conficiantur, ſeu benedicãtur. Chriſma autem, quod non niſi ab epiſcopo etiam iuxta eorum ritum, benedici poteſt, cogantur accipere. Prohibeantur vero ab epiſcopis Græcis exter-

nis ſchiſmaticis, ſeu ſanctæ Romanæ Eccleſiæ communionem non habentibus illud accipere, vel eo vti.

Circa Sacramentum Ordinis.

Ordinati ab epiſcopis ſchiſmaticis, alias rite ordinatis ſeruata debita forma, recipiunt quidem ordinem, ſed non executionem.

Proinde ordinati ab epiſcopis ſchiſmaticis, correcti, vel emendati reconciliandi ſunt, & abſoluendi cum pœnitentijs ſalutaribus, dummodo errores, vel ſaltem ſchiſma ordinatorijs abiurent in iudicio, vel publice, vel ſecreto pro qualitate facti. In ordinibus autem per eos alias rite ſuſceptis miniſtrare non permittantur, niſi cum ipſis ſuper irregularitate huiuſmodi occaſione contracta authoritate ſanctæ ſedis Apoſtolicæ fuerit diſpenſatum.

Non ſunt admittendi epiſcopi ſchiſmatici ſiue pro ordinibus, ſiue pro alijs ſacramentis conferendis, ſed deinendi quo ad ſancta ſedes Apoſtolica deſuper conſulatur, & reſponſum habeatur.

Græci ſine literis dimiſſorijs epiſcopi Latini diœceſani ad ſacros ordines promoti, ſuſpenſi ſunt, & ſi ſuſpenſi ſuis ordinibus adminiſtrauerint, efficiuntur irregulares, ſicut & Latini.

Super huiuſmodi autem & ſimilibus irregularitatibus diſpenſandi facultatem a ſancta ſede Apoſtolica obtineri oportet.

Si epiſcopus Latinus Græcum aliquem ordinare voluerit, qui a presbytero Græco in baptiſmo Chriſmate in fronte de facto fuerit conſignatus, debet illum antea confirmare, ſaltem ſub conditione videlicet, Niſi es confirmatus, &c. vt ſupra. Presbyteri vidui, ſeu vxoribus orbati, habitum deferant diuerſum ab alijs.

Circa Sacramentum Matrimonii.

Curent ordinarii locorum, vt decretum Sacri Generalis Concil. Trident. de reformatione matrimonij, vertatur in linguam græcam vulgarem, & in locis & parochijs Græcorum, Albanenſium euulgetur, & publicetur.

Matrimonia inter coniuges Græcos dirimi, ſeu diuortia quo ad vinculum fieri nullo modo permittant, aut patiantur, & ſi quæ de facto proceſſerunt, nulla & irrita declarent.

Maritus Latinus vxoris Græcæ ritum non ſequatur.

Latina vxor non ſequatur ritum mariti Græci.

Græca vero vxor ſequitur ritum mariti Latini.

Quod ſi id fieri non poſſit, quiſque coniugum in ſuo ritu,

Catholico tamen manere permittatur.

Proles ſequatur patris ritum, niſi præualuerit mater Latina. Presbyter Græcus coniugatus ante ſacrum Sacrificium, ſeu ſanctam Miſſam celebrandam, vel per hebdomadam, vel per triduum abſtineat ab vxore.

Circa alia dogmata.

Græci credere tenentur, etiam a Filio Spiritum Sanctum procedere, ſed non tenentur pronunciare, niſi ſubeſſet ſcandalum, præſertim ſi degant inter Latinos, aut neceſſitas poſtularet confitendi fidem catholicam, quia tunc oportet etiam pronunciare.

Nun-

Nunquam monachis Græcis, ſeu Calogeris animarum cura committatur, niſi ex neceſſitate, vel alia iuſta cauſa.

Presbyteri ſæculares Græci arbitrati ſchiſmate, & erroribus, atque in fide Catholica bene inſtructi in parochialibus, ſeu curatis eccleſijs Græcorum inſtitui poſſunt.

Tolerandus eſt apud Græcos vſus carnium die Sabbati, vbi ſine ſcandalo fieri poteſt, in locis tamen ipſorum, & inter eos tantum.

Item tolerandum eſt, vt ad ieiunium eodem die Sabbati in Quadrageſima excepto vno Sabbato ſancto, ex antiqua traditione non teneantur, ſed duntaxat ad abſtinentiam.

In ieiunijs biduanis, vel triduanis, vel alia a Diœceſanis, vel in Iubilæis a Summo Romano Pontifice indictis, die Sabbati in eis comprehenſus, vel præſcriptus in alium diem pro plebibus Græcis ab ipſis Diœceſanis, Apoſtolica authoritate Sanctiſſimi D.N.D. clementis diuina prouidentia Papæ VIII. permittitur commutari.

Si ipſi Græci ad obſeruationem ieiuniorum, & vigiliarum Latinæ eccleſiæ induci poſſent, optimum eſſet, ſed nō cogantur, cum ipſi qualibet hebdomada, & feria quarta, & ſexta ieiunent.

Græci exiſtentes inter Latinos, dies feſtos de præcepto eiuſdem Latinæ Eccleſiæ ſeruare teneantur.

Inſuper idem Sanctiſſimus Dominus noſter conſtituit Romæ habēdum eſſe Epiſcopum Græcum Catholicum, qui Græcos Epiſcopis Latinis Italiæ, & inſularum adiacētium ſubiectos, ab Epiſcopo Græco ordinari volentes, cum illorum dimiſſorijs, ad id tantum concedendis, ritu Græco ordinet.

Item mandauit, vt ad maiorem inſtructionem Dominorum Epiſcoporū Latinorum, imprimantur cum hac ipſa Decretali, literæ quædam Apoſtolicæ ad Græcorum ritus pertinentes, ac etiam profeſſio orthodoxę fidei, a Gręcis, qui, ad vnitatem Sanctæ Romanæ Ecleſiæ veniunt, facienda.

Ita Sanctitas Sua ex ſententia Congregationis ſuper reformatione Græcorum decreuit, & declarauit, ac fieri mandauit, Romæ in Palatio Montis Quirinalis, apud Sanctum Marcum die 31. Mentis Auguſti, Anno Domini 1595. Pontificatus ſui Anno Quarto. Iul. Ant. Car. S. Seuerinæ.

INNOCENTII PAPÆ IV. Bulla, ſeu Literæ ad Epiſcopum Tuſculañ. Apoſtolicæ Sedis Legatum in Regno Cypri, quæ extat in eius Regeſto Bullarum Pontificatus ſui anno 11. apud Bibliothecam Vaticanam. Super Ritibus Græcorum, qui tolerari, vel non tolerari poſſunt.

Innocentius &c. Epiſcopo Tuſculano Apoſtolicæ Sedis Legato.

SVB Catholicæ profeſſione fidei atque cultu conſiſtere, ac proficere vniuerſos ceteris noſtræ mentis deſiderabilibus præferentes, illud tanquam acceptabilius pleniori deſiderio cupimus, & ad hoc velut operatiuum ſalutis præcipuum intimis affectibus anxius aſpiramus. Hęc inquam vnio, ſiue connexio cordi noſtro inæſtimabilis gaudij rorem infunderet, ſi varias gentium nationes eiuſdem obſeruantia fidei, in vnum acceptabilem in Chriſto populum adunaret. Id vtique anxie noſtræ mentis ardore in affluentis lętitiæ refrigeraret irriguo, ſi omnes, quos olim in vnum catholicum gregem ouile collegit Domini, cum multi ab eo diſceſſerint, in idem indiuiduum

Collegium vnius paſtoris ſolidaret magiſterium, & cuſtodia communiter.
O ſi Orientalibus Oriens ex alto luceret, & ſui luminis illuſtratione ipſos ad
Catholicam reduceret vnitatem, vt cum reliquis orthodoxis in veius aulæ
collecti gremio, de matris Eccleſiæ vbere fluenta doctrinæ ſalutaris hauri-
rent, tunc ipſi eccleſiæ prouentiret magnum, & deſiderabile ſalutare: tunc
eius veteris ſobole geminata concreſceret, tunc Orientalibus oriretur ſuper-
næ illuminationis aurora, tunc eis clareſceret lucifer veritatis; tunc per vni-
verſam eccleſiam mundanus gaudij erumperet plenitudo, tunc exultatione
nimia clareſceret totus orbis, quia valde bonum, & iucundum exiſteret fra-
tres ſimul in domo Domini habitare, tunc eadem eccleſia multiplicata læ-
titia nouæ iucunditatis canticum perſonares. Verum quia nonnulli Græ-
corum iam dudum ad deuotionem Sedis Apoſtolicæ redeuntes ei reueren-
ter obediunt & intendunt, licet expedit, vt mores ac ritus eorũ quantum
cum Deo poſſumus tolerantes, ipſos in eccleſiæ Romanæ obedientia præſer-
uemus, quamquam in his, quæ animarum periculum parerẽt, vel honeſtati
Eccleſiaſticæ detogarent, nec debeamus illis deferre aliquatenus, nec veli-
mus. Sane inter Ven. Fratrem noſtrum Archiepiſcopum Nicoſien. & eius
ſuffraganeos Latinos ex parte vna, & epiſcopos Græcos Regni Cypri ex al-
tera, de quibuſdam certis articulis, diſcordiam, & turbationem fore ſubortã
& eorundem tenorem articulorum, ac reſponſiones ipſorum Græcorum ad
illos, nobis, vt melius poſſemus inſtitui ſuper eis, plene, ac prouide per tuas
literas intimaſti, ſolicite requirendo, vt prouidere ſuper hoc Apoſtolica di-
ligentia curaremus. Nos autem literis ipſis affectuoſe receptis, earum ſerie,
& ipſos articulos, ac reſponſiones eaſdem, & cetera, quæ continebantur in
illis, vna cum Fratribus noſtris perlegimus, intelleximus diligenter, pruden-
tiam tuam multipliciter in Domino commendantes, & meditantes, ac deli-
1 berantes ſuper his, prout rei qualitas exigebat. Circa hæc itaque hic delibe-
ratio noſtra reſedit, vt Græci eiuſdem Regni in vnctionibus, quæ circa ba-
2 ptiſma fiunt, morem eccleſiæ Romanæ teneant, & obſeruent. Ritus vero
ſeu conſuetudo, quam habere dicuntur vngendi per totum baptizandorũ
corpora, ſi tolli ſine ſcandalo, vel remoueri non poteſt, cum ſiue fiat, ſiue nõ
quantum ad baptiſmi efficaciam vel effectum non multum referat, tolere-
3 tur. Nec refert etiã vtrum in frigida, vel calida aqua baptizent, cum parem
4 vim, & effectum in vtraque baptiſmum habere aſſeuerare dicantur. Soli au-
tem epiſcopi conſignent chriſmate in frontibus baptizatos, quia huius vn-
ctio non debet, niſi per epiſcopos exhiberi, quoniam ſoli Apoſtoli, quorum
vices gerunt epiſcopi, per manus impoſitionem quam cõfirmatio, vel fron-
5 tis chriſmatio repræſentat Spiritum Sanctum tribuiſſe leguntur. Singuli
quoque epiſcopi in ſuis eccleſijs in die Cœnæ Domini poſſunt ſecundum
formam eccleſiæ Chriſma conficere ex balſamo quidem, & oleo oliuarum.
Nam Spiritus Sancti donum in Chriſmatis vnctione confertur; Et colum-
ba vtique, quæ ipſum deſignat ſpiritum, oliuæ ramum ad arcam legitur re-
tuliſſe, ſed ſi ſuum antiquum ritum in hoc Græci potius ſeruare voluerint,
videlicet quod Patriarcha vna cũ Archiepiſcopis, & epiſcopi eius ſuffraga-
neis, & Archiepiſcopi cum ſuffraganeis ſuis ſimul Chriſma conficiant in ta-
6 li eorum conſuetudine tolerentur Nullis autem per Sacerdotes, vel Confeſ-
ſores, pro ſatisfactione pænitentiæ vnctio aliqua ſolummodo iniungatur.

Infirmis

Digitized by Google

7 Infirmis vero iuxta verbum Iacobi Apoſtoli, vnctio exhibeatur extrema.
8 Porrò in appoſitione aquæ, ſiue frigidæ, ſiue calidæ, vel tepidæ in altaris
ſacrificio, ſuam ſi velint conſuetudinem Græci ſequantur, dummodo cre-
dant, & aſſerant, quod ſeruata Canonis forma conficiatur pariter de
vtroque. Sed Euchariſtiam in die Cœnæ Domini conſecratam, vſque ad
9 annum, prætextu infirmorum, vt de illa videlicet ipſos communicent, non
reſeruent, liceat tamen eis pro infirmis ipſis corpus Chriſti conficere, ac per
quindecim dies, & non longioris temporis ſpatio conſeruare, ne per diutur-
nam ipſius reſeruationem, alteratis forſitan ſpeciebus reddatur minus habi-
le ad ſumendum, licet veritas, & efficacia ſemper eadem omnino remaneat,
nec vlla vnquam diuturnitate, ſeu volubilitate temporis euaneſcat. In ce-
10 lebratione vero ſolennium, & aliarum Miſſarum, & de hora celebrandi
eas, dummodo in confectione, vel conſecratione, formam verborum a Do-
mino expreſſam, & traditam obſeruent, & celebrando non tranſgredian-
11 tur horam nonam, ſuam ſequi conſuetudinem permittantur, Sacerdotes au-
tem dicant horas canonicas, more ſuo, ſed miſſam celebrare, prius quam of-
12 ficium matutinale compleuerint, non præſumant. Promouendi vero ad
Sacerdotium, & presbyteri, qui perficiendi fuerint eccleſiarum regimini,
examinentur antea diligenter ſi præcipue de horis canonicis, & Miſſarum
officijs, ſecundum diſtinctionem temporum exequendis, ſint ſufficienter in-
ſtructi, vt ad hæc non niſi digni, & idonei admittantur. Ceterum vnuſ-
13 quiſque ſacerdos in aureo, vel argenteo ſolum, aut ſaltem ſtanneo calice ſa-
crificet, habens corporale de lino candidum, & nitidum, & altare mundis
veſtimentis opertum, vel decentibus paramentis. Mulieres autem ſeruire ad
14 altare non audeant, ſed ab illius miniſterio repellantur omnino. De ieiunio
15 vero die Sabbati Quadrageſimali tempore, quamquam honeſtius, & ſalu-
brius Græci agerent, ſi ſic toto illo tempore abſtinerent, vt nec vnico die in-
ſtitutum a ſe ieiunium violarent, teneant, & ſeruent pro libito morem ſuum.
16 Sacerdotes quoque coniugati, & alij quibus parochiarum cura, vel eccleſia-
rum parochialium regimen per epiſcopos ſuos committitur, licite, ac libere
poſſint parochianorum ſuorum confeſſiones audire, ipſiſque pœnitentiam
iniungere pro peccatis: quia cui licet, vel conceditur, quod eſt maius, com-
petit nimirum, nec negari conuenit, quod eſt minus: liberum tamen ſit ipſis
Epiſcopis viros alios idoneos coadiutores, & cooperatores habere in audien
dis confeſſionibus, & pœnitentijs iniungendis, ac ceteris quæ ad ſalutem
17 pertinent animarum. Ipſiſque in his per eorum diœceſes abſque Sacerdo-
tum ipſorum præiudicio, & grauamine committere vices ſuas, cum propter
occupationes multiplices, & occaſiones varias poſſit contingere, quod ne-
18 queant per eaſdem diœceſes officium ſuum exequi per ipſos. De fornica-
tione autem quam ſolutus cum ſoluta committit, quin ſit mortale pecca-
tum, non eſt aliquatenus ambigendum, cum tam fornicarios, quam adul-
teros a regno Dei Apoſtolus aſſerat alienos. Ad hæc volumus, & expreſſe
19 præcipimus, quod epiſcopi Græci ſeptem ordines ſecundum morem eccle-
ſiæ Romanæ de cetero conferant, cum hucuſque tres de minoribus circa or-
dinandos neglexiſſe, vel prætermiſiſſe dicantur. Illi tamen qui iam ſunt
taliter ordinati per eos, propter nimiam ipſorum multitudinem ſic ſu-
20 ſceptis ordinibus tolerentur. Quia vero ſecundum Apoſtolum, mulier mor-

tuo

tuo viro ab ipſius eſt lege ſoluta, vt nubendi cui vult in Domino liberam ha-
beat facultatem, ſecundas, & tertias, ac vlteriores etiam nuptias Græci non
reprehendant aliquatenus, nec condemnent, ſed potius illa approbent in-
ter perſonas, quæ alias licite ad inuicem matrimonio iungi poſſunt.
21 Secundo tamen nubentes presbyteri nullatenus benedicant. Et quoniam
22 apud eos conſueuerunt contrahi matrimonia inter perſonas contingentes
ſe iuxta eorum computationem octauo gradu, qui ſecundum computatio-
nem, & diſtinctionem graduum, quam nos facimus, apud nos quartus ha-
betur, ne id præſumatur deinceps firmiter prohibemus, diſtricte præcipien-
tes, vt cum in vlterioribus gradibus licite matrimonia contrahantur, in præ-
dicto quarto conſanguinitatis, vel affinitatis gradu copulari vlterius non
præſumant ſtatutum in hoc generalis Concilij obſeruantes. Illos tamen qui
iam in gradu huiuſmodi contraxerint, diſpenſatiue, permittimus in ſic con-
tracto matrimonio remanere. Denique cum veritas in Euangelio aſſerat,
23 quod ſi quis in Spiritum Sanctum blaſphemiam dixerit, neque in hoc ſæcu-
lo, neque in futuro dimittetur ei: per quod datur intelligi, quaſdam culpas
in præſenti, quaſdam vero in futuro poſſe ſæculo relaxari, & Apoſtolus di-
cat, quod vniuſcuiuſque opus, quale ſit, ignis probabit, & cuius opus arſerit
detrimentum patietur, ipſe autem ſaluus erit, ſic tamen quaſi per ignem, &
ipſi Græci vere, ac indubitanter credere, ac affirmare dicantur, animas illo-
rum, qui ſuſcepta pænitentia, ea non peracta, vel qui ſine mortali peccato,
cum venialibus tamen, & minutis decedunt, purgari poſt mortem, & poſſe
ſuffragijs Eccleſiæ adiuuari. Nos, quia locum purgationis huiuſmodi dicunt
non fuiſſe ſibi ab eorum doctoribus certo, & proprio nomine indicatum, il-
lum quidem iuxta traditiones, & authoritates Sanctorum patrum purga-
torium nominantes, volumus quod de cetero apud ipſos iſto nomine appel-
letur, illo enim tranſitorio igne peccata vtique non tamen criminalia, ſeu
capitalia, quæ prius per pænitentiam non fuere remiſſa, ſed parua, & minu-
ta purgantur, quæ poſt mortem etiam grauant ſi in vita non fuerint relaxa-
24 ta. Si quis autem abſque pænitentia in peccato mortali decedit, hic procul
25 dubio æternæ gehennæ ardoribus perpetuo cruciatur. Animæ vero paruu-
lorum, poſt baptiſmi lauacrum, & adultorum etiam in charitate deceden-
26 tium, qui nec peccato, nec ad ſatisfactionem aliquam pro ipſo tenentur, ad
patriam protinus tranſuolant ſempiternam. Ordinationes demum, & in-
ſtituta regularia Sanctorum patrum de vita, & ſtatu Monachorum præci-
pimus ab Abbatibus, & Monachis Græcis inuiolabiliter obſeruari. Frater-
nitatem itaque tuam hortamur attente per Apoſtolica tibi ſcripta mandan-
tes, quatenus præmiſſa omnia Epiſcopis Græcis præfati Regni ſeriatim, &
diligenter exponi facias, diſtricte ipſis iniungens, vt ea ſolicite attendere, ſtu-
dioſe tenere, ac efficaciter procurent, & a ſuis faciant ſubditis obſeruari. Me-
moratis autem Archiepiſcopo Nicoſien. & eius ſuffraganeis latinis firmi-
ter authoritate noſtra præcipias, vt eoſdem Græcos ſuper præmiſſis contra
huiuſmodi prouiſionem, & deliberationem noſtram non inquietent ali-
quatenus, nec moleſtent. Contradictores eadem authoritate, appellatione
poſtpoſita, compeſcendo. Non obſtantibus ſi prædictis Archiepiſcopo, &
ſuffraganeis, vel quibuſcunque alijs a Sede Apoſtolica ſit indultum, quod
interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas
plenam,

plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum non facientes de indulto huiuſmodi mentionem. Datum Lateran. ij. Non. Martij Anno. 11.

LITERÆ PII PAPÆ IV. in forma Breuis, per quas Eccleſiæ Græcorum, earumque Prælati, & adminiſtratores viſitationi, ac ſuperioritati ordinariorum ſubijciuntur.

Pius Papa Quartus, ad futuram rei memoriam.

ROMANVS Pontifex præcipuus æquitatis, & religionis aſſertor, facultates, & gratias, ab Apoſtolica Sede conceſſas, ex quibus tempore procedẽte animarum pericula, & inter catholicos ſcandala prouenire animaduertit, pro ſui paſtoralis officii debito mature reuocare conſueuit. Sane nonnulli locorum ordinarii nuper ad audientiam noſtram referri curarunt, quòd in quampluribus Regni Siciliæ citra, & vltra Pharum, & aliis Chriſtiani nominis ciuitatibus, & locis magna Græcorum, tam Religioſorum, & ſæcularium clericorum, quam laicorum multitudo reperitur, qui Eccleſiæ Græcæ mores, & ritus obſeruantes, ſeque ſuos proprios eiuſdem nationis Prælatos habere, ac illis, non autem locorum ordinariis ſubeſſe, ſed immunitatum, aliorumque priuilegiorum ſibi per fel. rec. Leonem X. Paulum III. Iulium etiam III. & forſan alios Rom. Pontifi. prædeceſſores noſtros, & dictam Sedem antiquitus conceſſorum prætextu, ſe ab eorundem ordinariorum iuriſdictione, & ſuperioritate exemptos eſſe prætendentes, impunitate ſibi propoſita, in diuerſas hæreſes, nefariaſque opiniones, & abſurda deliramenta paſſim prolabuntur, aſſerentes inter alias eorum blaſphemias nullum eſſe defunctorum Purgatorium, Rom. Pontif. aliquam in eius iuriſdictionem, vel authoritatem habere negantes, indulgentias ab illo conceſſas damnantes, Eccleſiaſticas ſententias, & cenſuras ab eo latas ſpernentes, Sanctiſſimæ Dei Genetricis Virginis Mariæ, Beatorum Apoſtolorum, & aliorum Dei Sanctorum feſtiuitates ab Eccleſia Romana, ſanctiſque Patribus ordinatas non obſeruantes, Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum ſuis infantibus in baptiſmo exhibentes, inhumata defunctorum cadauera ſuperſtitione quadam impia, & pluſquam barbarica e ſepulchris eruentes, igneque comburentes, Ordinariorum locorum, quos habitant, viſitationem, iuriſdictionemque contemnentes, & eccleſiaſticam diſciplinam perturbantes, ac demum huiuſmodi aliiſque ſuis opinionibus erroneis, atque ſacrilegis, populos latinos inficientes, correctionem legitimam ſuæ prætenſæ exemptionis clypeo repellentes, in ſuis impietatibus, abuſibuſque conſeneſcunt, & immoriuntur, & in ſuorum vicinorumque populorum, præſertim ſimplicium animarum perniciem, & ſcandalum plurimorum. Nos igitur prouide conſiderantes, eiuſdem Sedis intentionem nunquam fuiſſe exemptionem, aliudve priuilegium a ſe conceſſum iri, vt inde ſcelerum impunitas, & animarum periculum emergat, abuſibus, & periculis huiuſmodi, quantum cum Deo poſſumus, tempeſtiue obuiare volentes, ac quarumcunque exemptionum, aliorumque priuilegiorum dictis Græcis, eorumque Prælatis, Rectoribus, Abbatibus, & aliis, tam Sancti Baſilii, & alterius ordinis regularibus, quam ſæcularibus, ac etiam laicis perſonis, quocunque nomine nuncupatis,

cupatis, per præfatos, & alios quoſcunque Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, ac nos, & Sedem præfatam in genere, vel in ſpecie hactenus concelſorum, ac etiam iteratis vicibus approbatorum, & innouatorum, literarumque deſuper confectarum, & inde ſecutorum tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, Motu proprio, & ex certa ſcientia noſtra, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine omnes, & ſingulas exeptiones, ac prout illas concernunt, deſuper confecta literas præfatas, ad hoc videlicet, vt ipſi locorum ordinarij quaſcunque Græcorum Eccleſias, Monaſteria, Prioratus, & alia pia loca, tam ſæcularia, quam cuiuſuis ordinis regularia, eorumque Prælatos, etiam ſi Epiſcopali, Archiepiſcopali, ac maiori dignitate præfulgeant, necnon Abbates, Rectores, miniſtros, & quaſuis alias eiuſdem nationis perſonas in ſuis ciuitatibus, & diœc. conſiſtentia, quoties opus fuerit, viſitare, ac in illis ſuam ordinariam iuriſdictionem, plenamque & omnimodam ſuperioritatem in ijs, quæ Dei cultum, Sacramentorum adminiſtrationem, & animarum ſalutem hæreſumque extirpationem concernunt, exercere, & exequi libere, & licite valeant, reliquis ipſorum Græcorum in diuinis celebrandis, alijſque ritibus a Sede Apoſtolica approbatis, nection priuilegijs, & gratijs Apoſtolicis intactis remanentibus, authoritate Apoſtolica tenore præſentium perpetuo reuocamus, caſſamus, & annullamus, ac reuocatas, caſſatas, & annullatas eſſe, nec ipſis Græcis clericis, vel laicis, eorumve Prælatis, eccleſijs, Cœnobijs, aut aliis piis locis in aliquo ſuffragari, ſed illos omnes, & ſingulos locorum, in quibus moram traxerint, Ordinariorum viſitationi, correctioni, punitioni, iuriſdictioni, & omnimodæ ſuperioritati in præmiſſis ſubeſſe, illiſque tanquam ſuperioribus ſuis ſuarum que animarum paſtoribus humiliter obedire, & ſic per quoſcunque Iudices, & commiſſarios quauis authoritate fungentes, etiam S. R. E. Cardinales ſublata eis quauis aliter iudicandi facultate iudicari, & definiri debere, ac quicquid ſecus a quoquam quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decernimus. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus, & Apoſtolicis ceteriſque contrariis quibuſcunque. Per hoc tamen non intendimus, quod ipſi Græci ab eorum Græcanico ritu abſtrahantur, vel alias deſuper quoquomodo per locorum ordinarios, aut alios impediantur. Et quia difficile foret præſentes ad diuerſa loca, in quibus illarum exhibitio forſan erit neceſſaria, circumferri, volumus, & eadem authoritate ſimiliter decernimus, quod earundem præſentium tranſumptis etiam impreſſis, Notarii publici manu ſubſcriptis, & perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ ſigillo ſignatis, plenaria, & indubia, eaque prorſus adhibeatur fides in iudicio, & extra, quæ præſentibus adhiberi deberet, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Dat. Romæ apud S. Petrum ſub Annulo Piſcatoris, die 16. Febr. 1564. Pontificatus noſtri Anno Quinto.

Cæ. Glorierius.

Anno a Natiuitate Domini, Milleſimo quingenteſimo ſexageſimoſexto, Indictione nona, die vero tertia Octobr. Pontificatus Sanctiſſ. D. N. D. Pii diuina prouidentia Papæ V. anno primo Retroſcriptæ literæ affixa, lectæ, & publi-

publicatæ fuerunt in valuis principis Apoſtolorum de Vrbe, & Cancellariæ Apoſtolicæ, & Acie Campi Floræ, per me Io. Freile, prælibati S. D. N. Papæ Curſorem.

Nicolaus de Matthæis Mag. Curſ.

BVLLA PII PAPAE V. Reuocationis licentiarum Græcis latino more, & Latinis Græcorum Miſſas, ac alia diuina officia celebrandi hactenus conceſſarum.

Pius Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

PROVIDENTIA Romani Pontificis plurimum circumſpecta, nonnunquam ea quæ certis ſuadentib. cauſis per eius prædeceſſores geſta ſunt, ex alijs non minus rationalibus cauſis alterat, & ad priſtinum ſtatum reducit, prout æquitas ſuadet, & in Domino conſpicit expedire. Sane cum ad notitiam noſtram peruenerit, quod nonnulli presbyteri tam Græci, quam Latini antiquum S. R. E. ritum tam in celebratione Miſſarum, quam aliorum diuinorum officiorum peruertere ſatagentes, diuerſas licentias, & facultates, Miſſas, & alia diuina officia Græci Latino more, ac Latini Græco ritu celebrandi ab Apoſtolica Sede, vel eius Legatis, ac etiam maiore pænitentiario pro tempore exiſtente variis prætextib. impetrarunt, illiſq; iam pridem vtũtur, hoc ab antiquo Catholicæ Eccleſiæ inſtituto, Sanctorumq; patrum decretis deuiare conſiderantes, propterea hunc abuſum ab eccleſia Dei extirpãtes, & ſubmouere volentes, omnes, & ſingulas licentias, & facultates hmői: hactenus etiam Motu proprio, vel quorumuis etiam Imperatorum, Regũ, & aliorum Principum contemplatione, & quibuſuis cauſis quomodolibet conceſſas, ac Apoſtolicas, & alias literas deſuper confectas, illarum omnium tenores pro ſufficienter expreſſis habentes, Apoſtolica authoritate ex certa ſcientia hac præſenti noſtra perpetuo valitura conſtitutione reuocamus, caſſamus, annullamus, & irritamus, quibuſuis presbyteris tam Græcis, q̃ Latinis in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub indignationis noſtræ ac perpetuę ſuſpenſionis a diuinis pęnis diſtrictius inhibẽtes, ne deinceps presbyteri Græci præcipue vxorati latino more, & Latini græco ritu huiuſmodi licentiarũ, & facultatum, aut alio quouis prętextu Miſſas, & alia diuina officia celebrare, vel celebrari facere præſumant. Mandantes in virtute ſanctæ obedientiæ omnibus, & ſingulis venerabilibus fratribus noſtris Patriarchis, primatib. Archiepiſcopis, & epiſcopis, quatenus in ciuitatibus, & diœceſibus propriis præſentes noſtras literas publicari, & ſub prædictis, & aliis ſibi bene viſis pœnis per quoſcunque prælatos, Capitula, Clericos, Fratres, Superiores, & perſonas quaſlibet inuiolabiliter obſeruari faciant, contradictores quoſlibet authoritate Apoſtolica compeſcendo. Non obſtantibus præmiſſis, ac quibuſuis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon eccleſiarum, Monaſteriorum, cõuentuum, Domorũ, & aliorum locorum quorumcunque etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, conſuetudinibus, priuilegijs, quoq; indultis, & literis Apoſtolicis, eiſdẽ eccleſijs, Monaſteriis, Domibus, & locis, illorumq; Capitulis, Conuentibus, Superioribus, & perſonis, ac ordinibus ſub quibuſcunq;

tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogatorijs, aliiſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, necnon irritantibus, & aliis decretis etiam ad Imperatorum, Regum, Reginarum, Ducum, & aliorũ Principum inſtantiam, aut eorum contemplatione, etiam Motu proprio, & certa ſcientia, ac alias quomodolibet conceſſis, approbatis, & innouatis, quibus omnibus, illorum tenores pro expreſſis habentes, ſpecialiter & expreſſe derogamus, illaque, quo ad præmiſſa, caſſamus penitus, & annullamus, cæteriſque contrarijs quibuſcunque. Volumus autem quod præſentes literæ ad Valuas Beati Petri Apoſtolorũ Principis, & Cancellariæ noſtræ, ac in acie Campi Floræ publicentur, & inter Conſtitutiones extrauagantes perpetuo valituras conſcribantur. Et quia difficile foret præſentes ad ſingula quæque loca deferri, volumus & etiam declaramus, quod earum tranſumptis etiam impreſſis manu alicuius Notarij ſubſcriptis, ac ſigillo alicuius Prælati munitis, eadem prorſus fides vbicunque adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ reuocationis, caſſationis, irritationis, mandati, inhibitionis, derogationis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicę, Milleſimo quingenteſimo ſexageſimoſexto, tertiodecimo Kal. Septembris Pontificatus noſtri Anno primo.

Caſ. Glorierius.

H. Cumyn.

Anno à Natiuitate Domini, Milleſimo quingenteſimo ſexageſimo ſexto, indictione nona, die vero Veneris, vigeſima menſis Septembris Pontificatus autem ſanctiſſimi in Chriſto patris, & D.N. D. Pij diuina prouidentia Papæ. V. anno eius primo, præſentes retrascriptæ literæ affixæ, & publicatæ fuerunt ad Valuas Baſilicæ principis Apoſtolorum de Vrbe, ac Cancellariæ Apoſtolicæ, & in acie Campi Floræ, per nos Bartholomæum Sottocaſa, & Ioan. Andream Rogerium, præfati ſanctiſs. D. N. D. Papæ curſores.

Nicolaus de Matthæis Mag Curſor.

DECRETA S. INNOC. PAPÆ I. ET INNOC. PAPÆ III.

Vt ſacramentum Confirmationis, baptizatis, non niſi a ſolis Pontificibus adminiſtretur. Et licet in eis de Græcis nominatim non dicatur, de ipſis tamen expreſſe traditur ſupra in literis Innoc. Papæ IV. §. Soli autem Epiſcopi, Ac quæ iſtis ſuffraganiur.

Decreta generalia Concil. Florentini, & Tridentini.

DECRETVM S. INNOCENTII PAPÆ I. In Epiſtola prima, ſeu regulari ad Decentium Epiſcopum Eugubinum, cap. 3. Tomo I. Conciliorum, vt baptizati non debeant niſi a ſolis Epiſcopis chriſmate conſignari, vbi ita reſcripſit.

INNOCENTIVS. &c. De conſignandis verò infantibus, manifeſtum eſt non ab alio, quàm ab epiſcopo fieri licere. Nam presbyteri licet

ſint

ſint ſacerdotes. Pontificatus tamen apicem non habent. Hęc autem Pontificibus ſolis deberi, vt vel conſignent, vel paraclitum ſpiritum tradant, non ſolum conſuetudo eccleſiaſtica demonſtrat, verum & illa lectio Actuum Apoſtolorum, quæ aſſerit Petrum, & Ioannem eſſe directos, qui iam baptizatis traderent Spiritum Sanctum. Nam presbyteris, qui extra epiſcopum, ſeu præſente epiſcopo baptizãt, chriſmate baptizatos vngere licet, ſed quod ab epiſcopo fuerit conſecratum, non tamen frontem ex eodem oleo ſignare, quod ſolis debetur epiſcopis, cùm tradunt ſpiritum paraclitum. Verba vero dicere non poſſum, ne magis procedere videar, quam ad conſultationem reſpondere.

Et hoc quidem decretum refertur a S. Iſidoro de eccleſiaſticis officijs. cap. 26. & vlt. Albino Alcuino lib. de diui. offic. c. de Sabbato Sancto Paſchæ, & Beda in acta Apoſtolorum, c. 7. tomo 5. & ab alijs ſcriptoribus eccleſiaſticis. Cuius etiam pars habetur apud Gratianum, de conſ. d. 4. cap. presbyteri, ac etiam apud ſacrum Concilium Florentinum in bulla inſtructionis Armenorum. §. ſecundum Sacramentum eſt, proxime citando.

INNOCENTII PAPÆ III. Literæ ad L. Vicarium ſuum apud Conſtantinopolim, quæ habentur libro 2. primi tomi eius regeſti impreſſi, fol. 198. & poſitæ ſunt in compilatione Decretalium lib. 1. tit. 4. de conſuetudine, ca. Quanto.

L. Vicario noſtro apud Conſtantinopolim.

INNOCENTIVS, &c. Quanto de benignitate ſedis Apoſtolicæ locum obtines celſiorem, tanto ibi eſt ſolicite procurandum, vt te talem exhibeas in agendis, non declinans ad dexteram, vel ad ſiniſtram, quod non minus re, quam nomine vices Apoſtolicas gerere videaris. Peruenit ſane ad audientiam noſtram, quod quidam ſimplices Sacerdotes apud Conſtantinopolim ea Sacramenta præſumunt fidelibus exhibere, quæ ab Apoſtolorum tempore rite fuerunt ſolis pontificibus referuata: vt eſt Sacramentum Confirmationis, quod chriſmando renatos, ſoli debent Epiſcopi per manus impoſitionem conferre ad excuſandas excuſationes in peccatis, & ſui erroris fomentum ſolam conſuetudinem prætendentes, cum diuturnitas temporis peccata non minuat, ſed augmentet, quæ tanto grauiora exiſtant, quanto infelicem animam diutius detinent alligatam. volentes igitur hęc, & alia quæ oculos diuinæ maieſtatis offendunt, de agro Dominico extirpari, diſcretioni tuæ per Apoſtolica ſcripta præcipiendo mandamus, quatenus omnibus Latinis presbyteris, apud Conſtantinopolim conſtitutis, directe prohibeas, ne talia de cetero ſua temeritate præſumant: quæ licet non ſint a fidelibus contemnenda; tutius tamen eſt ea ſine periculo, ex neceſſitate, quæ legem non habet, omittere, quam vt ab his, quibus ea conferre non licet, ex temeritate, quæ lege damnatur, non ſine graui periculo inaniter conferantur: cum vmbra quædam oſtendatur in opere, veritas autem non ſubeat in effectu. Alios quoq; ſubiectos tuos, & ab illicitis reuocare ſatagas, & ad facienda bona verbo, & exemplo pariter inuitare, quibus quales pro te literas deſtinamus, ex reſcripti noſtri ſerie perpendere poteris euidenter.

Dat. Lat. 16. kal. Decemb.

DE-

Digitized by Google

DECRETVM EVGENII PAPAE IIII. In generali Concilio Florentino, in Bulla inſtructionis Armenorum § Secundum Sacramentum eſt, in quo ſic traditur.

SECVNDVM Sacramentum eſt Confirmatio, cuius materia eſt chriſma confectum ex oleo, quod nitorem ſignificat conſcientiæ, & balſamo, quod odorem ſignificat bonæ famæ per epiſcopum benedicto. Forma autem eſt. Signo te ſigno Crucis, & confirmo te chriſmate ſalutis, in nomine Patris, Filij, & Spiritus Sancti. Ordinarius miniſter eſt Epiſcopus. Et cum ceteras vnctiones ſimplex Sacerdos valeat exhibere, hanc non niſi Epiſcopus debet cõferre, quia de ſolis Apoſtolis legitur, quorum vicem tenent Epiſcopi, quod per manus impoſitionem Spiritum Sanctum dabãt, quemadmodum Actuũ Apoſtolorum lectio manifeſtat. Cum enim audiſſent (inquit) Apoſtoli, qui erant Hieroſolymis, quia recepiſſet Samaria verbum Dei, miſerunt ad eos Petrum, & Ioannem, qui cum veniſſent, orauerunt pro eis, vt acciperent Spiritum Sanctum. Nondum enim in quemquam illorum venerat, ſed baptizati tantum erant in nomine Domini Ieſu. Tunc imponebant manus ſuper illos, & accipiebãt Spiritum Sãctum. Loco autem illius manus impoſitionis, datur in eccleſia Confirmatio. Legitur tamen, aliquando, per Apoſtolicæ ſedis diſpenſationem, ex rationabili, & vrgente admodum cauſa, ſimplicem Sacerdotem, chriſmate per Epiſcopum confecto, hoc adminiſtraſſe Cõfirmationis Sacramentum, &c.

Decretum ſacri generalis Oecumenici Concil. Trid. ſeſſ. 7. de Sacamentis, vbi de Confirmatione canone 4. ita diffiniuit.

Si quis dixerat. S. confirmationis ordinarium miniſtrum non eſſe ſolum Epiſc. ſed quemuis ſimplicem Sacerdotem, anathema ſit.

HABITVS CLERICALIS.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quod clerici beneficiati, & in ſacris, conſtituti tenentur incedere in habitu, & tonſura ex decreto Concil. Tride. ſeſſ. 14. de refor. c. 6. alij vero in minoribus conſtituti non beneficiati cogi nequeunt. Abb. in cap. fin. de cler. coniug. ſed ſi volunt gaudere priuilegio fori
a oportet, quod deferant habitum, & tonſuram, & ſeruiant in diuinis etiam ſi ſint coniugati, ex Concil. Triden. ſeſſ. 23. de reform. capitulo 6. & capitulo 17. in fine, extat inſuper hodie conſtitutio Sixti Quinti, de habitu, & tõſura per clericos, ſeu milites beneficia, vel penſiones obtinentes deferendis, & pœnis contra inobedientes inflictis publicata Romæ die 18. Ian 1589. incipien. Cum ſacroſancta, & infra. Hac noſtra perpetuo valitura conſtitutione præcipimus, & mandamus, omnibus, & quibuſcunque clericis non ſolum in ſacris, ſed etiam in alijs minoribus ordinibus conſtitutis, & clericali tantũ tõſura inſignitis, & nedum beneficia eccleſiaſtica qualiacunq; etiam ſimplicia nunc & pro tempore obtinentibus, & in illis, vel ad ea ius habentibus, verũ etiam penſiones ſuper quibuſuis fructibus, redditibus, aut prouentibus quarumuis Patriarchalium, Primatialium, Metropolitanarum, Cathedralium & aliarum quarumcunque eccleſiarum, ſeu Abbatialium, capitularium, & conuentualium menſarum, necnon Monaſteriorum, Præpoſiturarum, Præpoſita-

Digitized by Google

poſitatuum, prioratuum, præceptoriarum, hoſpitalium, canonicatuum, præbẽdarum, dignitatum, perſonatuum, adminiſtrationum, officiorũ, & beneficiorũ quorumcunq; eccleſiaſticorũ ſæculariũ, & quorumuis ordinum regularium, ſeu illorũ diſtributionibus quotidianis, ac iuribus, emolumentis, & obuentionib. vniuerſis ſibi reſeruatis, aut fructus ipſos, prædiave, aut bona eccleſiaſtica loco penſionum ſibi aſſignatos, vel aſſignata ex quacunque conceſſione, ſeu diſpenſatione Apoſtolica, percipientibus etiam coniugatis, præſertim ſi ijdem clerici coniugati iuxta conſtitutionem piæ mem. Bonifacij Papæ VIII. prædeceſſoris noſtri in Conc. Trid. innouatam priuilegiis clericalibus, vti velint, tam in Rom. Curia degentibus, quam extra eam vbilibet gentium, & locorum conſtitutis, vt ipſi, eorum quilibet quantumuis, & exẽpti exiſtant, & quouis priuilegio, vel immunitate gaudeant, quacunq; dilatione, aut tergiuerſatione poſtpoſita, debeãt omnino, qui in vrbe præſentes fuerint, intra quindecim dies, qui vero citra mõtes intra quatuor mẽſes, qui deniq; vltra montes conſtituti ſunt, intra octo menſes, a die publicationis pſentiũ literarũ, in Rom. cur. faciendæ, tonſuram, & habitum clericalem, veſtes. ſ. talares aut Milites infra dicendi, quibus penſiones, aut fructus aliave bona eccleſiaſtica reſeruata ſunt, ſuæ Militiæ conuenientem quacunq; remota excuſatione aſſumere, & iugiter deferri: in futurum autem non niſi actu clericis in habitu clericali, & tonſura, & militibus infra dicendis in militari incedentibus ſuæ militiæ propria, aut alia quacunq; eccleſiaſtica etiã ſimplicia beneficia reſpectiue conferantur, aut commendentur, aut penſiones fructusve, aut bona eccleſiaſtica reſeruantur. Alioquin ipſos, & ipſorũ quemlibet, qui quo ad guſtandum habitum clericalẽ, & militarẽ ſupradictũ, lapſo hmõi tpe eorum vnicunque, vt ſupradictum eſt, præfixo, noſtris hmõi præcepto, & mandato, nunc, & in poſterum perpetuis futuris temporibus cum effectu non obediuerint, præter alias pœnas contra eos inflictas, etiam quibuſcunq; dignitatibus, adminiſtrationibus, officiis, canonicatibus, & præbẽdis, ac beneficiis etiam ſimplicibus, & præſtimoniis per eorum quemlibet in titulũ, commendam, vel alias pro tempore obtentis, necnon penſionibus, & fructibus, ac prædiis, boniſque eccleſiaſticis huiuſmodi, quocunq; modo eis reſeruatis, vel reſeruandis, omnique iure ſibi in eis, vel ad ea quomodolibet competenti, harum ſerie ex certa noſtra ſcientia, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine priuamus, ac ſine vlla alia monitione, citatione, iudicis decreto, aut miniſterio ipſo facto priuatos declaramus, ac tam beneficia ipſa per priuationem huiuſmodi vacare, libere aliis conferri poſſe, quam etiam penſiones caſſatas, extinctas eſſe, & fore, ac fructuum, vel aliarum rerum reſeruationes ceſſare, & quemquam vlterius ad illorum ſolutionem minime teneri, & ob non ſolutionem cenſuras, & pœnas aliquas incurrere nõ poſſe, nec debere decernimus; ipſaſque dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, officia, nec non canonicatus, & præbendas, & beneficia ſic pro tempore vacantia, & collationi, prouiſioni, & diſpoſitioni noſtræ, & Rom. Pontif. pro tempore exiſtentis, perpetuo reſeruamus. Statuentes ſic in præmiſſis vniuerſis, & ſingulis, per quoſcunq; iudices, & Commiſſarios etiam cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, & S.R.E. Cardinales, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate in quauis cauſa, & inſtantia iudicari, & definiri debere, necnõ irritum, & inane quic-

S quid

quid ſecus ſuper his a quoquam quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Ceterum Milites, quarumuis Militiarū ſub regula aliqua approbata canonice inſtitutarum, vel alij Rom. cur. officiales, qui non veri clerici, ſed potius tanquam Milites iuxta priuilegia, & diſpenſationes Apoſtolicas eis in genere, vel in ſpecie per nos, aut prædeceſſores noſtros nominatim conceſſa, & ſub fel. rec. Pij Papæ V. prædeceſſoris noſtri conſtitutione, quæ incipit, Sacroſanctum, &c. huiuſmodi priuilegiorum forſan reuocatoria minime comprehenſa, beneficia Militiæ, quam profeſſi ſunt regularia obtinent, ſeu penſiones ſuper quibuſuis fructibus, redditibus, & prouentibus eccleſiaſticis etiam prædictarum eccleſiarum, & beneficiorum ſæcularium, aut fructus ipſos ſibi reſeruatos percipiunt, aut obtinebunt, vel percipient in futurum, ſiue clericali charactere inſigniti ſint, ſiue non ſint, qui vero clerici ſunt etiam ſi ab initio tempore reſeruationis penſionum, ſeu fructuum huiuſmodi, regularem habitum nondum ſuſceperint, nec militiis officiorum Rom. cur. aſcripti fuerint, ſed poſt factas eorum cuique reſeruationes, ante vel poſt publicationem præſentis conſtitutionis, Milites effecti extiterint, ſub præcepto, & mandato præfatis de habitu, & tonſura clericali deferendis, nolumus comprehendi, ſed eis permittimus, vt regulari habitu Militiæ, quam profeſſi ſunt conuenienti, vel ſi ipſi Milites Rom. cur. officiales fuerint, qui penſiones, aut fructus, aliave prædia, aut bona eccleſiaſtica ex diſpenſatione, ſeu priuilegio Apoſtolico percipiāt, habitu militari ſupraſcripto abſque alicuius cenſuræ, vel pœnæ eccleſiaſticæ incurſu licite vti valeant, & nihilominus, tam beneficia ſuæ Militiæ regularia retineat, quam etiam penſiones ſuper eccleſiarum, & beneficiorum prædictorum etiam ſæcularium fructibus, ſeu bona, vel fructus præfatos ſibi pro tempore reſeruatos percipiant. Non obſtantibus, &c.

Hanc conſtitutionem declarauit, & limitauit idem Sixtus V. eodem anno pridie Kal. Febr. faciendo indultum deferendi habitum non clericalem pro aliquibus S. D. N. familiaribus, & pro omnibus penſiones, &c. non vltra 60. duc. percipientibus; cum prorogatione termini ad alios 15. dies pro perſonis in vrbe degentibus, vt patet ex eius conſtitutione. fol. 266. in bull. incip. Paſtoralis, & infra.

Omnibus & quibuſcunq; clericis, tam in Rom. cur. quam extra eam vbilibet gentium, & locorum conſtitutis, qui penſiones, fructus, aut prædia, vel bona eccleſiaſtica, ſibi in vna, vel plurib. vicibus reſeruata, & conceſſa ſummam, ſeu valorem annuum ſexaginta ducatorum auri de camera in ſimul non excedentes, ſeu excedentia percipiunt, aut percipient in futurum; Ac præterea noſtris familiaribus, nobis in quibuſdam inferioribus miniſteriis, quales ſunt qui a pedibus, ſeu parafrenarij, menſæ diſpoſitores, aut credentiarij, aut diſpenſatores, vulgo dicuntur, & aliis his ſimilibus ſeruitiis actu miniſtrantibus, quive in futurum inſeruirent, necnon quibuſuis noſtrorum intimorum familiarium actu nobis in palatio noſtro Apoſtolico inſeruientium familiaribus continuis commenſalibus, præſentibus, & futuris, qui penſiones, aut fructus, bonave eccleſiaſtica loco penſionum, vſque ad quamcunque ſummam, & valorem nunc percipiunt, aut in poſterum pro tempore percipient, vt ipſi, & eorū quilibet in habitu, & tonſura clericali incidere minime teneantur, ſed laicali habitu impune, & licite vti poſſint, quo

ſua

ſua munia promptius, expeditiuſque obire valeant, ne pœnis in eadem conſtitutione inflictis, ſubiaceant, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium de ſpeciali gratia concedimus, & indulgemus. Reliquis autem noſtris, aut perſonarum nobis inſeruientium familiaribus continuis commenſalibus, omnibuſque, & ſingulis aliis tam clericis, quam militibus beneficia fructuum, vel bonorum eccleſiaſticorum reſeruationes, ac penſiones obtinentibus, aut in ipſis beneficijs, vel ad ea ius habentibus in vrbe præſentibus tẽpus quindecim dierum in dicta conſtitutione præfixum, nec dum elapſum ad alios quindecim dies a fine primi dicti termini computandos extendimus, & prorogamus. Ac demum Militibus tam Militiarum canonice inſtitutarum, quã Roma. Cur. officialibus, qui iuxta præfatam noſtram conſtitutionem in Militari habitu incedere tenentur, vt veſtibus communibus, cum inſignibus tamen Crucis, aut Numiſmatis ſuæ Militiæ proprijs, vti valeant, atque hac ratione ipſius Conſtitutionis præcepto plene ſatisfacere cenſeantur pariter indulgemus. Eos vero clericos, aut Milites, quibus penſiones, aut fructus, bona ve aut prædia eccleſiaſtica ad quamcunque ſummam reſeruata, aut reſeruari conceſſa ſunt vel poſt hac reſeruabuntur, non aliter ad gerendum huiuſmodi habitum teneri volumus niſi poſtquam penſiones, fructus, aut alia præfata cum effectu exigere, aut percipere cœperint, vel per eos ſteterit quo minus exigant, vel percipiant. Decernentes, &c.

ADDITIO. Et ita concurrentibus his, de quibus in præfato decreto Conc. Trid. ſeſſ. 14. ca. 6. conſuluit Illuſtriſſimus Dominus Ioannes Franciſcus de Ponte marchio Morconi, Regens decanus Regiam Cancellariam, & de conſilio ſuæ maieſtatis catholicæ reſponſo 24. ſuorum conſiliorum, clericum prima tonſura remittendum eſſe ad iudicem eccleſiaſticum, & in eo quod præd. Concilium requirit, ſcilicet ſeruitium in diuinis, intellige procedere, etiam in clericos, qui deſeruiret altari eccleſiæ quam illi, cui fuit adſcriptus, vel deſeruiret cappellæ exiſtenti in eccleſia, quæ ab epiſcopo confraternitati laicorum pro oratorio eſſet aſſignata ex declaratione Sacræ congreg. Secundo intellige procedere etiam in ſeruitio diuino, quod clericus non continuatum ſed aliquo impedimento neceſſario interpellatum præſtiterit, vt hoc non obſtante gaudeat priuilegio fori, quia verba ſunt intelligenda ciuili modo l ſi cui ff de ſeruitu. & doctores tam in proœm. decretal. quam ſexti notant, id dici continuo fieri, quod pro maiori parte temporis fit. Tertio intellige non procedere in clerico, qui & ſi miniſterio eccleſiaſtico vacaret, non tamen incederet in habitu & tonſura, & ſic vt fori priuilegio non gaudeat, idque amplia etiam ſi nulla præcedat ſui epiſcopi monitio ad habitum reaſſumendum de mente concilij fuiſſe cenſuit Sacra congregatio ſuper d c. 6 ſeſſ 23.

Prænarrata conſtitutio poſſet limitari in caſibus infraſcriptis, & primo in clerico, qui ex iuſta cauſa timoris habitum clericalem poſtponere, & transformare inductus fuerit ex text. in c. clerici de vita. & honeſt cleric. Secundo ſi ratione paupertatis illum geſtare non valeret, ex Imol in clem 2. num 9 eod. ti. Tertio vt non priuetur clericus priuilegio clericali propter vnicam habitus omiſſionem, ſed neceſſaria eſſet tanta perſeuerantia, vt publice exiſtimetur laicus. Proſper Farinac in pract. crimin. tit. de inquiſit. quæſt. 8. numer. 63. ex Concilio Chriſtoph. de Caſtello ab eo citato. Quarto in clerico qui nequiret

tonſuram deferre propter infirmitatem, Cappel Tholoſ. deciſ. 104.

Dubium tamen eſt ad effectum vt præſenti conſtitutioni ſatisfactum videatur, & vt clerici indicentur incedere in habitu clericali, quę veſtes ſint eis congruentes, ſeu decentes, & vere clericales, ſi quidem pręd. conſtitutio quo ad hoc nil aliud prouidet, niſi circa longitudinem, & breuitatem diſponendo, vt veſtes ſint talares, de cetero circa ipſarum qualitatem, hoc neque per illam, neque per alia iura canonica pręfinitum, ſeu cautum reperitur, prętęrquam quod clericis certarum veſtium vſus interdicatur, de quibus in pręallegatis c. clerici. & clem. 2. & ibi doctores. Diaz in pract. crim. can. c. 75. Menoch. de arb. indic. lib. 2. centur. 4. caſu. 93. & quod clerici ſęculares non habeant certum, & determinatum habitum teſtatur gloſ. not. in clem. 1. in fine. de elect. Reſp. quod in huiuſmodi caſu illę cenſentur clericis veſtes honeſtę, quę vſu, & conſuetudine illius regionis, ſeu prouincię, vbi commorantur, admiſſę fuerint, ita poſt gloſ. in c. ſi quis virorum. 30. diſt. & in d. c. clerici. verb. deauratis alios quam plures allegantes concluſiue tenent Couar. lib. pract. q. c. 32 ſub numer. 7. Iul. Clar. in pract. crim. q. 36 num. 11. Foller. in pract. crim. in verbo audiantur excuſatores. num. 4. Ignat. Lopez ad Diaz loco cit. dicentes in hoc attendendam eſſe prouincię conſuetudinem, intellige id eſt ſimilium perſonarum, & clericorum eiuſdem conditionis. Proſp. Farina. loco pręalleg. num. 69.

HÆRETICI.

PRÆTER Summiſtas in hoc verbo ſciendum eſt, quod per S. D. N. Clementem VIII. fuit facta innouatio Conſtitutionis fel. rec. Pauli Papæ IV. contra negantes Trinitatem, aut diuinitatem Ieſu Chriſti, aut eius conceptionem de Spiritu Sancto, aut eius mortem, vt nos redimeret, aut Virginitatem Beatiſs. ſemper Virg. Dei genetricis Mariæ. Adiecta forma in publicatione eiuſdem Conſtitutionis ſeruanda, ne de cetero illius ignorantia a quoquam quouis prætextu poſſit allegari publ. Ro. die 14. Feb. 1603. tenoris ſeq.

CLEMENS Papa VIII. Ad perpetuam rei memoriam.

DOminici gregis Diuina prouidentia nobis licet meritis imparibus, commiſſi, ſolicitudo poſtulat, vt Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum Conſtitutiones, quæ præſertim ad fidei catholicæ integritatem conſeruandam, & impios homines, ac prauarum hæreſum aſſertores debitis pænis plectendos pertinent, innouemus, ne qui eiuſmodi errorum labe infecti ſunt, earundem Conſtitutionum, & pœnarum in eis inflictarum ignorationem vllo modo prætendere, aut quauis ratione excuſare ſe poſſe præſumant. Cum itaq; fel. re. Paulus Papa IV. Prædeceſſor noſter ad quorundam hominum iniquitatem coercendam, qui non ſolum diuerſas hæreſes profiteri, ſed etiam ipſius fidei fundamenta negare præſumebant ſuoq; exemplo multos in interitum aīæ trahebant, quadam ſua perpetuo valitura conſtitutione, quæ incipit. Cum quorundam hominum prauitas, vt hmōi homines

a ſuis

Digitized by Google

à ſuis erroribus intra certum eis tunc præfixum tempus reſipiſcerent, paterna monitione,& requiſitione, necnon cum ipſorum reſipiſcentium a quibuſcunque cenſuris,& pœnis eccleſiaſticis, & temporalibus pleniſſima abſolutione ſanciuerit: vt quicunque tam eatenus lapſi fuiſſent, & intra tempus præfixum non reſipuiſſent, quam qui in poſterum prolaberẽtur in hos errores,aut eorum aliquem, qui nimirum aſſeruiſſent, dogmatizaſſent, vel credidiſſent Deum Omnipotentem non eſſe Trinum in perſonis, & incompoſita omnino, indiuiſaque vnitate ſubſtantiæ, & Vnum vnamet ſimplici Diuinitatis eſſentia, aut Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum non eſſe verum Deum eiuſdem ſubſtantię per omnia cum Patre, & Spiritu Sancto,aut eundem ſecundum carnem non eſſe conceptum in vtero Beatiſſimæ, ſemperque Virginis Mariæ de Spiritu Sancto, ſed ſicut ceteros homines ex ſemine Ioſeph,aut eundem Dominum, & Deum noſtrum Ieſum Chriſtum non ſubijſſe acerbiſſimã crucis mortem, vt nos a peccatis,& ab æterna morte redimeret,& Patri ad vitam æternam reconciliaret, aut eandem Beatiſs. Virginem Mariam non eſſe veram Dei matrem, nec perſtitiſſe ſemper in Virginitatis integritate ante partum,ſcilicet,in partu,& perpetuo poſt partum,pro ſuberſis,& relapſis in hæreſim haberi,& vt relapſi curiæ ſæculari tradi,& per ipſam curiam,debitis pœnis in relapſos ſtatutis puniri poſſe in omnibus,& per omnia perinde, ac ſi vere, & realiter in hæreſim relapſi eſſent,& eos relapſos eſſe conſtaret,prout in prædicta Conſtitutione ſub Datum Romæ apud Sanctum Marcum ſeptimo Idus Auguſti. Pontificatus ſui anno primo edita plenius continentur? Eo tamen huiuſmodi impiorum hominum prorupit temeritas, vt prætextu ignorationis huiuſmodi Conſtitutionis,ac pœnarum in eadem Conſtitutione inflictarum, ſe illis minime ſubiacere, nec obnoxios eſſe putent, ac propterea ſe ab eiſdem pœnis liberari, & abſolui poſſe prætendant. Nos igitur animaduerientes (vt idem quoque Paulus prædeceſſor bene animaduertit) huiuſmodi errores tã graues,ac nefandos exiſtere, vt illi qui in eos incidunt, nullam prorſus excuſationem habeant,ſed ſuberſi potius,& immanes, quam hæretici merito dici poſſint, propterea vt illi debita animaduerſione omnino puniantur, nec a præfatis erroribus vlla excuſatione de cetero ſe tueri valeant, Motu proprio,& ex certa ſcientia,ac matura deliberatione noſtra, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, hac noſtra perpetuo valitura conſtitutione, dicti Pauli prædeceſſoris veſtigijs inhærentes, ac eius conſtitutione prædicta quo ad pęnas in ea contentas innouantes,ac perpetuo confirmantes, & approbantes, ſupradictos omnes,& ſingulos,qui hactenus in ſimiles errores, aut eorum aliquem lapſi ſunt,aut in poſterum prolabentur, attenta dictorum errorum grauitate, & enormitate, cuiuſcunque dignitatis, gradus, ordinis, vel conditionis exiſtent, nulla illius etiam ignorantia ſupra dictæ conſtitutionis excuſatione ſuffragante pro ſuberſis, & relapſis hæreſim haberi, & tanquam relapſos Curiæ ſæculari tradi, ac per eandem Curiam debitis pœnis in relapſos ſtatutis puniri poſſe authoritate Apoſtolica tenore præſentium perpetuo ſtatuimus. Non obſtantibus omnibus illis, quæ prædictus Paulus prædeceſſor voluit non obſtare, ceteriſq; contrarijs quibuſcunque. Vt autem huiuſmodi Conſtitutionis ignorantia de cetero allegari,aut prætendi nunquam poſſit, atq; vt præſentes omnib. innoteſcant,

volumus illas ad valuas Eccleſiæ Lateranenſis, & Baſilicæ Principis Apoſtolorum, & in acie Campi Floræ, more ſolito publicari, & affigi, atque inde amotis earumdem exempla, etiam impreſſa, ibi affixa relinqui, factaque publicatione huiuſmodi, omnes qui in Vrbe poſt menſem, qui vero extra eam, & citra montes, poſt quatuor menſes, & qui demum vltra montes fuerunt, poſt decem menſes à die publicationis huiuſmodi computandos, perinde afficere, & arctare, ac ſi eorũ cuilibet perſonaliter intimatæ fuiſſent. Et nihilominus vt ipſæ præſentes literæ eo notiores fiant, & omnibus magis innoteſcant, necnon pro potiori cautela volumus, vt Inquiſitores contra hæreticam prauitatem in ijs ciuitatibus, terris, & locis, in quibus cõſtituti ſunt, vbi vero huiuſmodi Inquiſitores non ſint, locorum ordinarij publicationem præſentium, vt infra dicetur, fieri curent, ac propterea vniuerſis, & ſingulis Venerabilibus Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & alijs locorum, ordinarijs necnon dilectis filijs Inquiſitoribus præfatis contra hæreticam prauitatem vbilibet conſtitutis, per eaſdem præſentes committimus, & in virtute ſanctæ obedientiæ diſtricte præcipiendo mandamus, vt per ſe, vel alium, ſeu alios haſce noſtras literas, poſtquam earum exemplum receperint, ſeu earum notitiam habuerint, ſemel, aut pluries, prout eis magis expedire viſum fuerit, ipſi quidem Patriarchæ, Primates, Archiepiſcopi, & alij locorum ordinarii in eorum Cathedralibus, maioribus reſpectiue Eccleſiis, Ciuitatum, Oppidorum, & locorum quorumcunque eorum Diœceſum, vbi Inquiſitores non fuerint, vbi vero Inquiſitores fuerint ipſimet Inquiſitores in eiſdem Eccleſiis, dum in eis maior populi multitudo ad diuina conuenerit, ſolenniter publicent, & publicari authoritate noſtra mandent, & faciãt. Ceterum quia difficile foret eaſdem præſentes ad ſingula loca, vbi opus eſſet deferri, volumus, & ſimili authoritate decernimus, vt earum tranſumptis, etiam impreſſis manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius Inquiſitoris contra hæreticam prauitatem, vel cuiuſcunq; perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem vbique in iudicio & extra, fides habeatur, quæ ipſiſmet literis haberetur, ſi eſſent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub annulo Piſcatoris, die 3. Februarii 1603. Pontificatus noſtri Anno vndecimo.

M. Veſtrius Barbianus.

Conſtitutio Pij V. de impedientibus, & offendentibus perſonas, ac diripientibus bona, & frangentibus carceres Officii Inquiſitionis, eorumque, & filiorũ, & complicum pœnis, publicata Romæ die 2. Maij 1569. fol. 1046. in bullar. tenoris ſeq.

Si de protegendis ceteris omnibus Eccleſiæ miniſtris, quos in fidem, & clientelam noſtram a Domino recepimus, cura nobis quotidiana inſidet, quanto maiore ſtudio eam, nos, ſolicitudinem capeſſere neceſſe eſt, vt qui in Sacro Inquiſitionis hæreticæ prauitatis officio verſantur, ſub tutela inuiolatæ authoritatis huius ſedis periculorum omnium expertes, quæque munera ad exaltationem fidei catholicæ exequantur? Cum itaque eius generis

heris impiorum vis quotidie magis inualeſcat, qui omnibus malis artibus prædictum officium ſubuertere, miniſtroſque functionibus diſturbare moliuntur eo iam nos detrulit neceſſitas, vt nefariam, & ſceleſtam illorum audaciam acerbiore caſtigationis verbere reprimamus. Hac igitur generali conſtitutione de fratrum noſtrorum conſilio ſancimus, vt quicunque ſiue priuatus, ſiue cuncta Ciuitas, ſiue populus, ſiue Dominus, Comes, Marchio, Dux, vel potiore titulo illuſtris, quemuis ex inquiſitoribus, Aduocatis, Procuratoribus, Notarijs aliiſve Miniſtris prædicti Officii, vel Epiſcoporum id munus in ſua diœceſi aut prouincia obeuntium, ſeu accuſatorem, denunciatorem, aut teſtem in cauſa fidei quomodocunque productum, vel euocatum, occiderit, verberauerit, deiecerit, ſeu perterrefecerit, quiue Eccleſiæ, ædes, aliaſve res, ſiue publicas, ſiue priuatas officii, aut miniſtrorum expugnauerit, inuaſerit, incẽderit, expilauerit, aut libros, literas auctoritates, exemplaria, regeſta, protocolla, exempla, ſcripturas, aliave inſtrumenta, ſiue publica, ſiue priuata vbicumque poſita combuſſerit, diripuerit, ſeu interuerterit, ſeu ex incendio, aut direptione, aut alio quocunque modo illa exportauerit, ſeu qui in conflagratione, expugnatione, aut direptione etiam inermis, ſiue cupiendi, ſiue comburendi, ſiue ſupprimendi cauſa fuerit, ſiue res, aut perſonas ſeruari, defendiue prohibuerit, quiue carcerem, aut aliam cuſtodiam, ſeu publicam, ſeu priuatam effregerit, vinctum extraxerit, ſeu emiſerit, capiendum prohibuerit, captumque eripuerit, receperit, occultauerit, ſeu facultatem effugiendi dederit, ſeu iuſſerit id fieri, qui cætum, concurſumve fecerit, ſiue vt aliquid prædictorum fieret opem accommodauerit, ſiue alias auxilium, conſilium, aut fauorem publice, vel occulte in quolibet prædictorum, ſcienter præſtiterit, licet nemo occiſus, nemo verberatus, nemo extractus, emiſſus, vel ereptus, nihil expugnatum, nihil effractum, ſuccenſum, direptumve, nullum denique damnum reipſa ſit ſecutum: nihilominus is ſit anathemate præſentis canonis authoritate ligatus, idem quoque læſæ maieſtatis reus, dominio, dignitate, honore, feudo, ac quocunque alio beneficio temporali, & perpetuo eo ipſo priuatus, ſæcularis iudicis arbitrio relinquatur, qui de eo illas ipſas pœnas exigat, quæ damnatis primo capite dictę legis per conſtitutiones legitimas irrogantur, bonis, rebus que omnibus fiſci iuribus applicatis, vti etiam eſt de damnatis hæreticis per ſanctiones canonicas conſtitutum, eius filii ſub paterna infamia ſubiecti, & omnis, & cuiuſcunque hæreditatis, ſucceſſionis, & donationis, & legati, ſiue propinquorum, ſiue extraneorum omnino ſint expertes, eiſdem præterea portæ nunquam pateant dignitatum. Nemo autem expurgationem habere, aut cauſam vllam proponere, vel prætendere poſſit, qui tantum nefas in contemptum, & odium huius officii admiſerit niſi contrarium per claras probationes docuerit ſe feciſſe. Quod porro de prædictis, eorumque filiis ſtatuimus, illud idem in omnibus clericis, & presbyteris ſæcularibus, & quorumuis Ordinum etiam exemptorum regularibus, & quacunque etiam Epiſcopali, & maiori dignitate præditis, ac etiam priuilegio quomodocunq; ſuffultis, decernimus exequendum, ita vt ipſi beneficiis, & officiis omnibus Eccleſiaſticis præſentium authoritate priuatis per iudicem Eccleſiaſticum hæreticorum more degradentur. Demum poteſtati ſæculari traditi, pœ-

nis prædictis laicorum inſtar ſubijciantur: Pontificum tamen cauſis nobis, & ſucceſſoribus noſtris reſeruatis, vt re quæſita, & nobis renunciata contra eos ad depoſitionem, & alias pœnas prædictas procedamus, vt criminis atrocitas videbitur poſtulare. Quicunque autem pro talibus veniam petere, aut alias interdicere tentauerint, in eaſdem illas pœnas, quæ in hæreticorum fautores a Sacris Conſtitutionibus inferuntur, ipſo facto ſe nouerint incidiſſe. Verum ſi quis etiam huiuſmodi criminum conſcius, vel affinis, ſiue religionis ſtudio, ſiue pænitentia ductus rem adhuc incognitam retexerit ſupplicio liberetur. Ceterum eam omnium, & quarumcunque abſolutionum rationem a prædictis criminibus, nec non habilitationum, & reſtitutionum etiam ad famam, & honores, ita deinceps habendam optamus, vt ſucceſſores noſtri nullas, niſi ſaltem ſemeſtri poſt cuiuſque aſſumptionē ad huius dignitatis faſtigium excurſo, ac precibus apud ſupremum officium inquiſitionis hic inſtitutum verificatis, concedant. Decernentes omnes, & quaſcunque huiuſmodi abſolutiones, habilitationes, & reſtitutiones, quæ precibus ſic non verificatis de cetero fient, nemini prorſus prodeſſe, ſed nec præſentibus niſi toto ipſarum tenore ad verbum inſerto, & gratia ex certa Romani Pontificis ſcientia facta, & propria manu ſubſignata vlla in parte derogari, vel derogatum cenſeri debere, & ſi illis ex quacunque cauſa aliter derogari contigerit, derogationes huiuſmodi nullius prorſus fore roboris, & momenti. Iubemus igitur vniuerſos, & ſingulos Patriarchas, Primates, Archiepiſcopos, Epiſcopos, & ceteros Eccleſiarum Prælatos per vniuerſum Orbem conſtitutos, vt per ſe, vel alium, ſeu alios præſentes literas, aut earum exempla in ſuis quiſque Prouincijs, Ciuitatibus diœceſibus, & locis ſolenniter publicare, & quantum in ſe eſt firmiter obſeruari procurent, contradictores quoſcunque per cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas appellatione poſtpoſita compeſcendo, ipſaſque cenſuras, & pœnas etiam iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſæcularis. Non obſtantibus, &c. Ceterum omnes Orbis terrarum Principes, quibus gladij ſæcularis poteſtas ad malorum vindictam eſt permiſſa, per eam, quam ſe tueri promiſerunt fidem, obteſtamur, ita ſuas quemque partes, ſiue in præſtando miniſtris prædictis auxilio, ſiue in criminum poſt Eccleſiæ ſententiam animaduerſione, interponere, vt eorum quoque præſidijs miniſtri ipſi tanti Officii munus pro Dei æterni gloria, & religionis incremento feliciter exequantur, ampliſſimum a Domino præmium recepturi, quod fidei prædictæ aſſertoribus in æternæ beatitudinis conſortio præparauit. Nulli ergo, &c.

De præeminentia Inquiſitorum generalium hæreticæ prauitatis, ac obedientia eiſdem ab omnibus præſtanda.

Sanctiſſimus D.N.D. Pius diuina prouidentia Papa Quintus, ſtatuit, decreuit, & ordinauit, ac mandauit, vt negotia Fidei omnibus, & ſingulis aliis præferantur, cum Fides ſit ſubſtantia, & fundamentum Chriſtianæ religionis. Iccirco omnibus, & ſingulis almæ Vrbis, eiuſq; diſtrictus Gubernatori, Senatori,

Digitized by Google

Senatori, Vicario, Cameræ Apoſtolicæ Auditori, quibuſcunque aliis Legatis, Vicelegatis, Gubernatoribus prouinciarum, & terrarum ſuæ ſanctitatis, & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ mediate, & immediate ſubiectarum, ac eorum Locatenen. Officialibus, Bariſellis, & aliis miniſtris necnon aliis locorum Ordinariis, ceteriſque Magiſtratibus, & Officialibus, ac cuiuſuis conditionis, & ſtatus hominibus in omnibus, & ſingulis terris, oppidis, & ciuitatibus, ac in tota Republica Chriſtiana exiſtentibus ſub excommunicationis latæ ſententiæ, ac indignationis ſuæ ſanctitatis, & aliis arbitrio ſuæ Sanctitatis, & Illuſtriſſimorum, & Reuerendiſſimorum Dominorum Cardinalium, Inquiſitorum Generalium imponendis, & exequendis pœnis, vt eiſdem Cardinalibus, Inquiſitoribus, ac eorum præceptis, & mandatis in quibuſcunque Officium ſanctæ Inquiſitionis huiuſmodi concernen. pareant, & obediant.

Reges vero, Duces, Comites, Barones, & quoſuis alios Principes ſæculares in Dei nomine rogauit, vt eiſdem Cardinalibus, Inquiſitoribus, eorumque Officialibus faueant, auxiliumque præbeant, & a ſuis Magiſtratibus, ſubditis auxilium præberi faciant in negotiis ad dictum Officium ſpectantibus. Nec non carceratos quoſcunque pro quibuſuis delictis, & debitis etiam atrocibus apud dictum Inquiſitionis Officium quomodolibet delatos, vel denunciatos, ſuſpenſa aliorum criminum inferiorum cognitione, ad eoſdem Cardinales, & Inquiſitionis carcere, ibidemque ad criminis hæreſis totaliter cognitionem, & expeditionem retinendo, & poſtea ad eoſdem Officiales pro aliorum criminum expeditione remittendos, ſine mora tranſmittant.

Conſtitutio S.D.N.D. Clementis diuina prouidentia Papæ VIII. vt Itali extra Italiam agentes, non habitent niſi in locis vbi liber, & publicus cultus, ſiue vſus Catholicæ Religionis exiſtat, & quid in eis tunc facere, vel euitare debeant.

Sub Dat. Romæ die 26. Iulii 1596.

Cum ſicut non ſine magno animi noſtri dolore accepimus, quam plures Chriſti fideles ex diuerſis Italiæ partibus, eorum patriis, vbi vera, & ſancta Catholica, & Apoſtolica Religio viget, & publice prædicatur, diſcedentes, habeãt in lõginqua loca, vbi non ſolum hæreſes impune graſſantur, ſed, qd peius eſt Catholicæ Religionis vſus publice interdicitur, & prohibetur, quo fit, vt perſonæ ibi permanentes, etiam ſi Catholicæ ſint, cogantur tamen, contra eorum pia deſideria, ſacroſanctæ Miſſæ ſacrificio, aliiſque diuinis officiis, ac ſanctorum Sacramentorum perceptione, in ſuarum animarum diſcrimen diutius carere. Quare nos his, & aliis malis, & periculis inde prouenientibus quantum cum Domino poſſumus, obuiare cupiẽtes, hac noſtra in perpetuum valitura conſtitutione ſtatuimus, & ordinamus, vt de cetero nullus Italus ſiue mercator, ſiue cuiuſuis alterius conditionis, vel ſtatus exiſtat, quouis quæſito colore, prætextu, vel ingenio audeat habitare, vel domicilium tenere in ciuitate, oppido, ſeu loco, vbi aliqua Eccleſia cũ Parocho, vel Paſtore, ſeu Sacerdote Catholico non exiſtat, in qua libere, ſine omni periculo palam, & publice celebrari, & audiri poſſint ſacroſanctæ Miſſæ, & alia diuina officia, & conciones, ac Sacramenta Eccleſiaſtica miniſtrari, mor-

tuorum,

Digitized by Google

tuorum corpora ſepeliri, & cetera fieri iuxta ritum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ. Vtque ijdem Itali abſtineant a Matrimonijs cum hæreticis mulieribus, & ab hæreticorum ſepulturis, filios ſuos de ſacro fonte leuari per hæreticos non permittant, nec ipſi viciſſim hæreticorum filios niſi per Catholicum Sacerdotem Catholico more baptizetur, leuare, præſumant. Medicorum quoque hæreticorum opera, neceſſitate ceſſante, & vbi adſit copia Catholici Medici idonei, non utantur, Cum vero Itali prædicti ex Italia recedunt ad morandum, ſeu inhabitandum partibus prædictis id ſignificent ſuis Ordinarijs, vel Inquiſitoribus locorum, a quibus ſerio admoneantur, vt in eis perpetuo Catholicam, & orthodoxam Fidem conſtanter retinentes, & profitentes, piam, & Catholicam vitam ducant, Dominicos & feſtos dies, abſtinentias, & ſacra ieiunia ab Eccleſia præcepta religioſe colant, atque omnem hæreſim, & errorem, hæreticos, ſchiſmaticos, & ab orthodoxa Fide aberrantes fugiant, & euitent, ac vt ſaltem ſingulis annis de eorum ſacramentali peccatorum confeſſione, & ſanctiſſimæ Euchariſtiæ perceptione per eos facta fidem, ſeu teſtimonium ipſius Ordinariis, vel Inquiſitoribus in Italiam transmittant: ad quod, & nos dictos Italos tranſmittere tenore præſentium teneri, & obligatos eſſe decernimus, & mandamus. Quod ſi quis propriæ ſalutis immemor, contra præmiſſa facere præſumpſerit, poſſit aduerſus eum per locorum Ordinarios, & Inquiſitores hęreticæ prauitatis, vti de hæreſi ſuſpectum procedi. Non obſtan &c.

HORÆ CANONICÆ

PRÆTER Summiſtas, in hoc verbo ſciendum eſt, contra beneficiatos non recitantes horas Canonicas extare decretum Concilij Lateranen. vltimi ſub Leone X. fol. 195. in bullar. tenoris ſeq.

Statuimus quoq; & ordinamus, vt quilibet habens beneficium cũ cura, vel ſine cura, ſi poſt ſex menſes ab obtento beneficio, diuinum officium non dixerit legitimo impedimento ceſſante, beneficiorum ſuorum fructus ſuos non faciat pro rata omiſſionis recitationis officij, & temporis, ſed eos tanquam iniuſte perceptos in fabricas huiuſmodi beneficiorum, vel pauperum eleemoſynas erogare teneatur. Si vero vltra dictum tempus in ſimili negligentia contumaciter permanſerit, legitima monitione præcedente, beneficio ipſo priuetur, cum propter officium detur beneficium. Intelligatur autem officium omittere, quo ad hoc, vt beneficio priuari poſſit, qui per quindecim dies illud bis ſaltem non dixerit, Deo tamen vltra præmiſſos de dicta omiſſione redditurus rationem, quæ pœna in habentibus plura beneficia reiterabilis toties ſit quoties contrafacere conuincatur.

Quod decretum fuit innouatum, declaratum, & auctum per Pium V. qui edidit ſtatutum de fructibus, quos amittunt, qui horas canonicas nõ recitãt. Romæ datum ſub die 12, Kal. Octob. 1571. fol. 1134. prout ſequitur.

Ex proximo Lateranen: Concilio pia, & ſalubris ſanctio emanauit, vt quicunque habens beneficium eccleſiaſticum, cum cura, & ſine cura, ſi poſt ſex menſes, quam illud obtinuerit, diuinum officium legitimo ceſſante impedimento non dixerit: beneficiorum ſuorum fructus, pro rata omiſſionis officij, & temporis, ſuos non faciat, ſed eos tanquam iniuſte perceptos in fabrica ipſorum beneficiorum, vel pauperum eleemoſynas erogare teneatur. Veruntamen multorum animi ſuſpenſi tenentur, cuiuſmodi ratæ prædi-

ctæ

ctæ ratio ſit habenda. Nos huic rei euidentius, atque expreſſius prouidere volentes, ſtatuimus, vt qui horas omnes canonicas, vel pluribus diebus intermiſerit, omnes beneficii, ſeu beneficiorum ſuorum fructus, qui illi, vel illis diebus reſponderent, ſi quotidie diuiderentur, qui vero matutinum tãtum, dimidiam qui ceteras omnes horas, aliam dimidiam, qui harum ſingulas, ſextam partem fructuum eiuſdem dici, amittat, tametſi aliquis choro addictus non recitatis omnibus horis canonicis cum alijs præſens adſit, fructuſque, & diſtributiones forte aliter aſſignatas, ſola preſentia iuxta ſtatuta, conſuetudinem, fundationem, vel alias ſibi lucri feciſſe prætendat. Is etiam præter fructuum, & diſtributionũ amiſſionem, item ille, qui primis ſex mẽſibus officium non dixerit, niſi legitimum inpedimentum ipſum excuſauerit, graue peccatum intelligatur admiſiſſe. Declarantes praſtimonia, præſtimoniales, portiones, & qualiacumque alia beneficia, etiam nullum omnino ſeruitium habentia obtinentes, cum prædictis pariter conueniri. At quicunque penſionem, fructus aut alias res eccleſiaſticas, vt clericus percipit, eum modo prædicto ad dicendum officium paruum B. Mariæ Virginis decernimus obligatum, & penſionum, fructuum, rerumque ipſarum amiſſioni obnoxium. Nulli ergo &c.

ADDITIO. Ad quorum ſtatutorum ornatum, & declarationem videndi ſunt Domin. a Soto. lib. 10. de iuſt. & iur. q. 5. art. 6 Nauar. in man. capitu. 25. numero 122. & ſeq & de orat. & horis canon capitul. 7 numero 31. & infra. & in conſi. 22. & 15. de celebr. miſſ in antiq. Simanc. de cathol. inſt titu. 9. numero 208. Ignat. Lopez ad Diaz in pract. crim. can. capitul 54. author Catecheſ. Neap. lib. 4. a capitul. 1. vſq; ad 7. Menoch. de arb. iud. lib. 2. cent. 2. caſ. 429 iunctis his, quæ dicit in addit nouiſſime impreſſis ad præd caſum 429. quo in loco non admittit, nec recipit opinionem Nauar. in quem fere omnes conueniunt, aſſerentes clericum omittentem recitare horas canonicas intra primos ſex menſes a die habiti beneficij, non teneri ad fructuum reſtitutionem, licet mortaliter peccet, ipſe tamen concluſiue tenet, quod cum primum quis habet beneficium, quæcunque horarum omiſſio illum ad fructuum reſtitutionem obligat, & mouetur ratione, quia tales fructus dantur loco mercedis operę, & laboris, vt habetur Num capitul. 18. ibi, Filijs Leui dedi omnes decimas Iſrael in poſſeſſionem pro miniſterio, quo ſeruiunt mihi in tabernaculo fœderis, & qui non laborat non manducat. 2. Theſ. capitul. 3. & tunc an ipſe clericus poſſit ſe componere cum ſuo epiſcopo, & ſuperiore pro hac pœna ad eius arbitrium, & voluntatem, adde Soto loco ſuperius citato. Qualiter vero illa rata fructuum, de qua in conſtitutione Pij V. ſit reſtituenda ſ. an pro aliqua parte, vel in totum, vide Card. Tolet. in ſum lib. 2. ſub capitul. 12. & Henriquez in ſum. lib. 13 de excomm. capitul. 13. ſub. numero 2. & vt ceſſent pœnæ, de quibus in pœnalib ſtatutis, quæ ſint iuſtæ cauſæ excuſantes a recitatione horarum poſt Nau in man capit. 25. numero 10. & ſeq. & latius illas diſcutientem de orat. & hor can. capit. 12. per totum breuiter, & ſub compendio illas recenſeut. Menoc. in prææalleg addit. ad caſum 429. & Tolet. in præd. lib. 2. capitul. 14. ſub rubr. de cauſis excuſantibus ab officio perſoluendo, & de tempore horarum canonicarum adeſt inſignis tractatus Marcelli Francolini presbyt. & Doct. Bodiani.

Præ;

Prætereà ſciendum eſt, quod Sacra Congregatio cenſuit, canonicos collegiatæ omnino eſſe ad reſidendum, atque ad horas canonicas ſtatis horis recitandas compellendos, niſi collegiata eſſet ruralis, ac deſtituta, in qua anteæ nunquam ſupra memoriam ſolitum ſit reſideri, & canonicos non habentes aliunde, vnde viuant, alere non poſſet, & niſi huiuſmodi qualitates in ea collegiata ſimul concurrant, ad id incunctanter compelli debere, & tangunt reſcriptum Domino epiſcopo Sarnenſi.

Quando vero canonicus non reſidens ex iuſta cauſa poſſit percipere fructus, & ſuas diſtributiones, vide infra in verbo reſidentia.

I L L E G I T I M I.

PRæter Summiſtas, in hoc verbo ſciendum eſt, quod illegitimi ſunt inhabiles ad ordines, Beneficia, ad ſucceſſionem bonorum, & ad ingreſſum religionis.

De ordinib. & beneficiis habetur in titulo de filiis presbyt. in decre. & in 6. & quantum ad ordines remanet ius antiquum intactum, vt dicam infra in verbo ordo. Sed in beneficiis de iure antiquo per conſtitutionem Ale. III. poterant ſuccedere mediate, tamẽ per Cle. VII. fuit reuocata in anno. 1533. incip. Ad canonum conditionem fol. 339. in bull. tenoris ſequentis.

Clemens Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuã rei momoriam.

AD canonum conditorem non eſt dubium pertinere, cum ſtatuta a ſe, vel prædeceſſoribus ſuis ad animarum Chriſti fidelium ſalutem edita, propter eorum abuſum, qui ſucceſſu temporis malitia hominum ſuccreſcente magis indies dignoſcitur obeſſe, quam prodeſſe, animaduertit, ne vlterius obeſſe valeat prouidere. Sane poſtquam fel. rec. Alexander Papa Tertius prædeceſſor noſter filios præſertim ſacerdotum in eccleſiis paternis ſuccedere prohibuerat, eoſque nihilominus, media intercedente perſona filios ipſos habere diſpoſuerat, cum paſſim ſacerdotes in eccleſiis ſuis eorum filii potirentur, ſatagentes in Alexandri prædeceſſoris huiuſmodi diſpoſitione confiſi eccleſias ſuas, quas ad eorum peruenire filios geſtabant, in fauorem perſonarum, quæ eccleſias ipſas etiam illarum poſſeſſione non habita, in ipſorum reſignantiũ filios ex fornicatione genitos, illico mox reſignare, ipſius filii eccleſias ipſas diſpenſatione ſuper defectu natalium, quem ex dictis ſacerdotibus reſignantibus geniti, patiebantur, ẽt patris nomine expreſſo, obtenta conſequi hactenus conſueuerint, profecto perniciosũ ſemper, & abominabile, ac in grauem diuinæ maieſtatis offenſam tendere, videlicet, quod ipſi presbyteri eorum crimen, quod erat occultũ, non ſine turpitudine ob inordinatum ſpuriorum filiorum amorẽ detegere non erubeſcerent. Iudicamus propterea, ꝙ vbi tempus, quod omnia palam facit, & præſentium rõ, quid in futurum cauẽdum ſit, admoneret merito admonemur, & ad tollendum huiuſmodi abuſum neceſſario arbitrati ſumus eiuſdẽ Alexandri prædeceſſoris canonem corrigere, potius quam talia cum tanto hominum ſcandalo tolerare. Habita igitur ſuper his cum venerabilibus fratribus noſtris S. Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus matura deliberatione, de eorum conſilio, & vnanimi conſenſu authoritate Apoſtolica, tenore pręſentiũ ſtatuimus, & ordinamus, qđ de cetero filii presbyterorum ex fornicatione

nati

nati eccleſias cathedrales etiam Metropolitanas, ac monaſteria, quibus eorum patres præfuerunt, ſeu illas dignitates, etiam maiores, & principales perſonatus, adminiſtrationes, & officia etiam curata, & electiua, & alia quæcunque beneficia eccleſiaſtica cum cura, & ſine cura ſæcularia, & quorumuis ordinum regularia, quæ presbyteri, & clerici, ac religioſi eorum patres in titulum, vel commendam, aut adminiſtrationem ad tempus, ſeu in perpetuum aliquando obtinuerunt nullo vnquam tempore quoquomodo obtinere poſſint, nec cum eis ſuper hoc diſpenſare intendimus, & ſi quas diſpenſationes per nos concedi contigerit, tanquam per præoccupationem, & contra mentem noſtram conceſſas eis nullatenus ſuffragari, taleſque diſpenſationes noſtris volumus exulare temporibus, & quod nobis licere non patimur, noſtris ſucceſſoribus iudicamus, non obſtantibus præfati Alexandri prædeceſſoris, & alijs conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis ceteriſque contrarijs quibuſcunque &c.

Datum Romæ apud ſanctum Petrum anno incarnationis Dominicæ 1533. nonis Iuniis Pontificatus noſtri anno ſeptimo.

Filii illegitimi excluduntur a ſucceſſione in beneficiis parentum tam mediate, quam immediate, de qua meminit Rebuff. in prax. benef. part. 2. ſub tit. de diſpenſ. ſuper defectu natal. num. 24. eamque refert Nauar. in capit. ſi quando. except. 21. de reſcript. & ampliatur per Concil. Trident. ſeſſ. 25. cap. 15. de refor. per quod redduntur prorſus inhabiles ad obtinendum aliquod beneficium in eccleſia, in qua parentes eorum habent, vel habuerunt illud, vel aliud ſimile, aut diſſimile, quod decretum refert, & declarat Nauar. in fine d. c. filius vero legitimus poteſt ſuccedere mediate, non autem immediate. c. ad extirpandas, de fil. presb. Quantum vero attinet ad ſucceſſionem bonorum, illegitimos inhabiles prorſus, & incapaces reddidit Pius V. per eius conſtitutionem Romæ publicatam die 2. Martii 1571. in bullar. fol. 1169. tenoris ſequen.

Quæ ordini eccleſiaſtico noxia eſſe, & ſcandalum obiicere perhibentur, neceſſe eſt è medio ſubmouere. Quod nos pro noſtri muneris officio inter alia incommoda, quæ in oculos noſtros incurrunt de Chriſti peculio, ne ab indignis, & reiectis ignominioſe conſumatur, neve illorum cauſa eccleſiis, & pauperibus præripiatur, curam præcipuam habere volentes, de nobis attributæ poteſtatis plenitudine reuocamus, & abolemus omnia, & quæcunque priuilegia, licentias, diſpenſationes, & indulta faciendi teſtamenta, donationes, ſiue inter viuos, ſiue caſu mortis, & legata, & quaſcunque alias diſpoſitiones, de dominiis, terris, caſtris, domibus, & quibuslibet aliis bonis, & rebus immobilibus, mobilibus, & ſe mouentibus, necnon pecuniis, iuribus, & actionibus ex beneficiis, fructibus, penſionibus, & aliis rebus eccleſiaſticis qualibuſcunque confectis, acquiſitis, & alias quomodocunque prouenientibus, necnon de peculio, & aliis etiam ſola induſtria, labore, muneribus, aut quocunque alio modo partis, cuiuſcunque qualitatis, ſpeciei, naturæ, & valoris exiſtentibus, in quoſcunque illegitimos, ſiue ſuos, ſiue extraneos, etiam legitimatos, eoſdemque ex toto, vel in parte hæredes inſtituendi, & ſubſtituendi, ſeu quod ipſi in prædictis ab inteſtato ſuccedant, ceteraſque huiuſmodi facultates, & permiſſiones, ac etiam habilitationes, & capacitates ſuccedendi in bonis,

bonis, & rebus feudalibus, & emphyteuticis ab eccleſijs, monaſterijs, & pijs locis profectis, quibuſcunque perſonis ſæcularibus, & quorumcunque ordinum, nec non militiarum, & hoſpitalium, Regularibus, ac Roman. Curiæ officialibus, & alijs curialibus, curiamque ipſam ſequentibus, & etiam Vrbis Romæ ciuibus, ac palatij ædes, cenſus, aliaque bona in ea, eiuſque diſtrictu habentibus, noſtris quoque, & aliorum Romanorum Pontificum familiaribus, eccleſiarum prælatis, etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, & alijs cuiuſcunque dignitatis, ordinis, & conditionis exiſtentibus, illorumque, & alijs eccleſijs, capitulis, conuentibus, ordinibus, Militijs, Hoſpitalibus, collegijs, officijs, & locis, ac prædictæ Vrbi, alijſque ciuitatibus, prouinciis, & dominijs, eorumque dominis, populis, ciuibus, & incolis, tam per fel. recor. Sixtum IV. Innocentium VIII. Alexandrum VI. Iulium II. Leonem X. Clementem VII. Paulum III. Iulium III. Paulum IV. Pium IV., & qui ante illos fuerunt alios quoſcunque Romanos Pontifices, ac nos, ſedem Apoſtolicam, eiuſq; legatos etiam de latere, nuncios, Notarios, comites, collegia, officia, & loca, etiam per modum ſtatuti perpetui, generalis legis, initi & ſtipulati contractus, ſeu quaſi, & alias ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis reſtitutiuis, præſeruatiuis, mentis atteſtatiuis, derogatoriorum derogatorijs, alijſque fortioribus, efficacioribus, & inſolitis clauſulis, necnon irritantibus, & alijs decretis, etiam Motu proprio, & ex certa ſcientia, deque ſimili poteſtatis plenitudine, ac prædictorum Cardinalium conſilio, & matura deliberatione in conſiſtorio habita, necnon conſideratione, intuitu, contemplatione, vel ad inſtantiam Imperatoris, Regum, & aliorum Principum, etiam ob remunerationem laborum, & obſequiorum nobis, & dictæ ſedi impenſorum, refectionem damnorum, compenſationem iurium ceſſorum, vel ablatorum, nauatæ militiæ contra hæreticos, & infideles, ſeu pro prædictæ Vrbis ornatu, & frequentatione, ac quibuſcumque alijs vſibus, ac etiam neceſſarijs, & pijs cauſis conceſſa, & multiplicatis vicibus confirmata, innouata, extenſa, & moderata, & quantocunque tempore pacifice obſeruata, quo ad eam partem, quæ illegitimos prædictos tangit duntaxat, etiam ſi illa contineant, quod omnes curiales, curiam ſequentes, & alij ſiue eccleſiaſtici, etiam Cardinales, ſiue mundani, qui palatia, domus, & prædia vrbana, vel ruſtica ædificauerint, aut cenſus, aliaue bona acquiſierint, aut alias acquiſita habuerint in dicta Vrbe, & circum eam ad milliaria, decem, ex bonis, ſeu fructibus eccleſiaſticis, hi tales de illis necnon iuribus, & iuriſdictionibus omnibus in fauorem illegitimorum, aut quomodolibet inhabilium, & incapacium, ſiue inter viuos, ſiue cauſa mortis diſponere, eoſque hæredes, & ſucceſſores vniuerſales, vel particulares inſtituere, & ſubſtituere, & ſi inteſtati deceſſerint, ipſi illegitimi, & incapaces in illis ſuccedere poſſint, quodque per quaſcunque reuocationes, & derogationes, aut alias contrarias impoſitiones illis, quorum intereſt, præiudicari nequeat, & ſi vllo vnquam tempore præiudicatũ, aut derogatum quoquo modo apparuerit, ius quæſitum, ablatum, & literæ reuocationum, & derogationum huiuſmodi, iuris quæſiti ablatiue cenſeantur. Sicque per quoſcunque iudices iudicari debeat, & etiam diffiniri; Ac pariter tollimus, & abrogamus omnes, & quaſcunque facultates ſimilia concedendi, legatis, nuncijs, Notarijs, comitibus,

mitibus, collegiis, officiis, & aliis ſupradictis, quorum omnium tenores, ac ſi ad verbum inſererentur, habemus præſentibus pro expreſſis, ita vt priuilegiorum, diſpenſationum, facultatum, habilitationum, capacitatum, indultorum, & aliorum ſupra dictorum ſic reuocatorum, ac etiam literarum legitimationis prætextu, nullius omnino de huiuſmodi bonis, rebus, pecuniis, iuribus, iuriſdictionibus, & actionibus in commodum, & fauorem illegitimorum vtriuſque ſexus, ſiue etiam filiorum ſiue conſanguineorum, affiniumve, ſiue extraneorum, etiam in ſtatu ſæculari procreatorum, ac legitimati quacunque authoritate, donatorum, & ad huiuſmodi res, & bona, eiuſque ſucceſſionem teſtato, vel inteſtato idoneorum, & capacium effectorum, ſiue teſtamento, ſiue donatione, ſiue legato, ſiue eleemoſyna, ſiue alio quocunque titulo, & pio opere (exceptis in communi, ac omni fraude, conuentione, ſeu compoſitione ceſſante, hoſpitalibus expoſitorum, & orphanorum) diſponere nec illegitimi ipſi, in eis, ab inteſtato, ſiue per interpoſitas perſonas quomodocunq; ſuccedere, aut illa alias ad eos etiam per quemcunque circuitum multiplicatarum in alios capaces ſucceſſionum, vllo tempore deuenire poſſint. Ad hæc nulla eſſe & pro infectis haberi volumus, omnia & quæcunque facta hucuſque teſtamenta, legata, donationes, & alia diſpoſita huiuſmodi, quæ viuentibus adhuc teſtatoribus, aut alias locum non habuerunt, ac pariter ab inteſtato, ſucceſſores, non tamen litigioſas, quæ plenius non ſunt effectum ſortitæ. De hinc vero diſtrictius prohibemus ne talia, ſiue in prædictos illegitimos vtriuſque ſexus, ſiue in illorum coniuges ſiue ipſorum parentes, filios, deſcendentes, aſcendentes, vel alios cognatos ſiue viuentibus, ſiue defunctis dictis illegitimis, etiam paupertatis, dotis, aut alterius cuiuſcunque pij operis intuitu fiant, neve ipſi vnquam in rebus, bonis, pecuniis, iuribus, iuriſdictionibus, & actionibus prædictis, ſiue totis, ſiue in parte ſuccedant, aut illa ad ipſos quauis diſpenſatione ſuffultos, etiam per prædictum circuitum deueniant, neue de vlla in alium, ſeu alios conceſſio, donatio, tranſlatio, aliave diſpoſitio fiat, aut alia bona ſimilia, vel diſſimilia, illegitimis, aut aliis ſupradictis concedantur. Quod ſi prædictorum quiſquam fuerit præſentium violator, teſtamentum, donatio, legatum, & diſpoſitio omnino non teneat, nec etiam quo ad alios capaces, & res alias valeat, ſicque diſponens priuilegio, diſpenſatione, facultate & indultu prædicto eiuſque vſu, & commodo etiam in ceteris omnibus ipſo ſit iure priuatus. Nemo quantumuis capax illius prætextu fructus, res, pecunias, aut prorſus alia bona ſua faciat, nec illa detinens vlla præſcriptione, aut vllo alio iuris præſidio adiuuetur, ſed ad integram illorum reſtitutionem quocunque temporis lapſu non obſtante debeat coerceri. Ita vt omnes in eccleſijs, monaſterijs, & beneficiis ſucceſſores, tam coniunctim, quam diuiſim, quiſque videlicet pro rata ſua, illa omni tempore recuperare poſſint, & qui primas ceteris ab eo monitis & negligentibus iudicium intenderit ei ſoli res tota merito vendicetur. Nullus vero huiuſmodi ſucceſſoribus pro prædictis inſiſtentibus, ac etiam de peculio alias quam ex rebus eccleſiaſticis confecto, locorum ordinarii, iam conceſſorum & relictorum illegitimis, cotumque cauſa, quam quorumcunque aliorum annorum immobilium, & ſe mouentis, necnon pecuniarum, fructuum, rerum, & iurium, alias ſub dictis teſtamentis, donationibus, &

legatis,

legatis,& diſpoſitionibus compreheſorum,corporalem poſſeſſionem, amotis inde,& expulſis quibuſcunque detentoribus ſiue incapacibus, ſiue capacibus,per ſe vel alium ſeu alios,libere apprehendant, & apprehenſam huius ſedis nomine cuſtodiant, donec ipſa ſedes de illis, vti tum tulerit piorum operum neceſſitas duxerit prouidendum. Bona vero, res, & iura feudalia, vel emphyteutica (aliis legitimis ad ea forte vocatis non exiſtentibus) eo ipſo deuoluta,& iuri ac proprietati ſuarum eccleſiarum,& locorum reſtitura, & cum reliquis eorum bonis conſolidata eſſe declaramus, Decernentes irritum,& inane quicquid ſecus per quaſcunque ſcienter,vel ignoranter contigerit. Non obſtantibus,&c.

Quam conſtitutionem idem Pius V. die 5. Martij 1572. per aliam conſtitutionem f 1159 incip. Ad Romanum &c. declarauit loqui,& intelligi debere etiam de quibuſcunque bonis patrimonialibus, tam mobilibus, quam immobilibus,& ſe mouentibus,iuribus,& actionibus quibuſcunque.

ADDITIO. Pro quarum Conſtitutionum maiori declaratione adeſt notabilis deciſ. Rotæ Romanæ 214. part 2. diuerſorum Aldobrandini tunc Auditoris,nunc Summi Pontificis die 29 Octobr. 1584. fol 122. vbi refert ex d. bulla diſpoſitione fuiſſe concluſum, & iudicatum, non probiberi laicum vigore priuilegiorum diſponere in illegitimos de bonis mere patrimonialibus & laicalibus nullam habentibus mixturam cum bonis ab eccleſia profectis, ſed bullam comprehendere ſolum clericos diſponentes de bonis nedum quæſitis ex fructibus beneficiorum, ſed etiam de bonis patrimonialibus, item & laicos, quando diſponerent de bonis ab eccleſia profectis, vt ſunt emphyteuſis, & feuda eccleſiaſtica, & bona quæſita ex penſionibus quas laicis, ex priuilegio aliquando obtinent.

Quamuis illa Pij V. conſtitutio reuocatoria facultatum teſtãdi, & diſponendi in illegitimos edita nimis dura lex habeatur, ſeruãda tamẽ eſt ad text. in l. proſpexit, ff. qui & a quib. &c. Sed eſt rurſus cũ hac moderatione interpretanda, vna cum eiuſdem conditoris declaratoria, quæ retentis eiſdẽ terminis conſtitutionis declaratæ intelligi debet, cum oĩbus illius clauſulis, vt ſcilicet ſonent,& reſtringantur quo ad licentias, priuilegia, & indulta a iure ſpeciali prouenientia, non autem a iure cõi conceſſa in fauorem illegitimorum, tum quia ſublato iure ſpeciali regulariter non tollitur ius cõe, quod vti potentius difficilius reuocatur, quam ius ſpeciale ad text. in l. eius militis,§. militia miſſus, ff. de milit. teſta. tum quia a iure antiquo non cenſetur receſſum, niſi quatenus in nouo exprimitur. argu. tex. in l. præcipimus,§. fin. vbi gloſ. C. de appel. & per hanc extrauag. nulla mentio, neque receſſio fit a iure communi, & ideo quando fieret diſpoſitio in illegitimos de bonis cuiuſcunq; qualitatis vigore alicuius facultatis, ſeu gratiæ particulariter competentis, & Sedis Apoſtolicæ authoritate impetratæ contra, vel præter ius cõe, hoc preciſe intelligitur prohibitum, & reuocatum per hanc extrauag. Non autẽ quando Clerici ſæculares in Sacris conſtituti, vel obtinentes Beneficia Eccleſiaſtica, (omni dolo,& fraude ceſſante) in ſuos vel alienos ſpurios pauperes,& bonæ conditionis,ac famę, diſponerent ex cauſa alimentorũ, vel dotis quę loco alimentorũ ſuccedit, vt hac conſtitutione non obſtan-

teid

te id licite poſſint iuxta æquitatem Canonicam, & iuris communis diſpoſitionem, contentam in cap. cum haberet, & ibi Panorm. & Card. Alexand. de eo, qui dux. in matrim. quam pol. per adulter. late Anton. Gabriel. lib. 6. commu. concluſ. titu. de alimentis, concluſ. 1. cum alias reſultaret iniquitas contraria naturali pietati, quæ declaratio clare colligitur ex Nauar. in commen. de ſpolijs. §. 18 num. 9. & ſeqnen. quo loco hanc Pij V. extrauag. ad verbum plures ad illam adiiciendo annotationes refert, & repetit, ac confirmat cum eorundem argumentorum formatione conſil. 4. & 5. de teſtam. in nou. & fuit ita deciſum per Rotam Rom. in deciſ 487. diuerſ. volum. 1. quæ Rota, ſub nume. 12. ſubdit, vt in tali caſu diſponi poſſit in primis tamen, de bonis patrimonialibus, aut aliis, quam ex beneficiis acquiſitis, & in ſubſidium ex fructibus beneficiorum, ſeu penſionum, &c. An vero filius Sacerdotis, ſiue clerici ſacris ordinibus inſigniti valeat ſuccedere matri, adde Didac. Couar. in Epitome de ſponſal. & matrim. par. 2. cap. 8. §. 5. num. 17. Vrſillum in annot. ad deciſ. Afflict. 96. & Molinam de iuſtitia diſput. 167. ſub 4. concluſ.

Item declaratur, vt reuocatio, quæ per hanc Pii Quinti conſtitutionem fit, non extendatur ad priuilegia, ſeu indulta conceſſa ab Imperatore, Regibus, & regalia iura habentibus filiis clericorum, quo ad facultatem capacitatis ſuccedendi circa temporalia, extra tamen dominium temporale Papæ ex Nauar. in propriis huius bullæ terminis in prealleg. conſil. 5. numero 6. & 7.

Denique declarat, vt præfata extrauag. quatenus annullat legitimationes: & vt ipſis non obſtantibus excludantur etiam ipſi illegitimi a iure ſuccedendi, tanquam exorbitans, reſtringatur, iuxta limites, ſeu terminos, de quibus loquitur, & ſic ad effectum tantum ne legitimationum prætextu poſſint mediate, vel immediate ſuccedere, aut alias acquirere, non autem vt cenſeantur inhabilitari ſimpliciter, ſcilicet, vt illarum vigore non poſſint effugere turpitudinem, & maculam, ac fieri honeſti, & digni, cum iſta reſpiciant perſonam, & conſtitutio loquatur quo ad bona, vt præfertur, vnde tanquam ad penitus diuerſa inductũ in vno nõ porrigitur ad aliud, prout illam in hac parte ſic declarat Rot. Rom. in deciſ. 505. diuerſ. volum 1.

Quo ad illegitimos volentes ingredi religionem, & de eis iam ingreſſis, vide infra in verbo Monaſteria, ſeu conuentus regularium.

INVENTARIVM ACTORVM.

SCiendum eſt, quod ne ſede vacãte acta cauſarum criminalium occupentur, fuiſſe Pii Quinti conſtitutione præceptum omnibus epiſcopis vtriuſque Siciliæ, vt conficiant quotannis inuentarium actorum criminalium ſuæ Curiæ, fol. 1111. in Bullar. publicata Romæ die vltima Martii 1571. incip. Muneris noſtri eſt additũ prohibere, per quem ſalubris delictorũ animaduerſio perperam diſturbatur. Nefarium etenim facinus in pleriſque epiſcopalibus Regni Siciliæ citra, & vltra Pharum, audiuimus exoriri, quod Cathedralibus eccleſiis Præſulę viduitatis, Vicarii a Capitulis cõſtituti, gratia, timore odio, vel ſordibus, quas volunt inquiſitiones, & teſtimonia rerũ, & cauſarũ

criminalium violant, ſurripiunt, & lacerant, ne delictorum cognitio, vel vindicta vſpiam conſequatur. Nos ad hoc malium, qua poteſt induſtria coercendum, pro noſtro officio intenti, præcipimus omnibus Archiepiſcopis, & Epiſcopis dicti Regni, præſentibus, & futuris, vt deinceps inuentarium, authenticum omnium, & quarumcunque ſuæ Curiæ querelarum, accuſationum, inquiſitionum, denunciationum, teſtificationum, inſtrumentorum, proceſſuum ceterorumque actorum, cauſarum, & negotiorum criminalium, etiam mixtorum, quæ apud Curiæ ſuæ Notariũ fuerint, quotannis in perpetuum conficiant, confectum, & dicti Notarij manu ſubſcriptum, penes ſe cuſtodiant, donec ſuper ijs fuerit iudicatum. Et ſi eos de vita decedere interim contigerit, illud vniuerſum ſigillo ſuo obſignatum fidei Sacerdotis, cui peccata confitentur, morte impendente committant, qui ea ſecuta protinus ipſum Prælato, ac domui, ſeu conuentui digniori Regularium illius Ciuitatis, debeat reſignare, vt ab eis tute, & fideliter aſſeruetur, donec futurus aduenerit Præſul cui illud itidem clauſum, & integrum tribuatur. Quod ipſimet per ſe faciant, ſi quando neceſſe habuerint peregre proficiſci, ita vt illud ipſum ſtatim cum præſentes redierint, recipiant ab eiſdem. Quicunque autem teſtimonia, proceſſus, ſcripturas, & inſtrumenta huiuſmodi quocunque modo violauerit, corruperit, ſubtraxerit, combuſſerit, ſuppreſſerit, aut iuſſerit id fieri, ſeu auxilium, conſilium, vel fauorem preſtiterit, omni ſit dignitate, officio, & beneficio, præſentium authoritate priuatus, & ad futura inhabilis eo ipſo. Idem quoque, & pariter Notarius, cui quid prædictorum defuerit, aut alias deliquerit in prædictis, tanquã falſi reus declaretur, pœnaſque omnes ſubeat, quæ ſunt in huiuſmodi rerum falſarios per ſanctiones Canonicas, & cõſtitutiones legitimas irrogarę. Nulli ergo, &c.

IVDEX.

Congruit titu. de iudicijs.

PRæter Sũmiſtas ſciendum eſt, quod Iudices, & conſeruatores a ſede Apoſtolica deputati ſi in altero iurium graduati non fuerint, aſſeſſorem partibus non ſuſpectum ab ipſis partibus, vel earum altera requiſiti aſſumere, & ſecundum eius relationem iudicare teneantur. Leo Decimus in Concil. gener. Lateranen. decreuit, fol. 188. in Bullar.

IVRAMENTVM.

PRæter Summiſtas, in hoc verbo ſciendum eſt, quod vltra conſtitutionem Nicolai Tertij relatam in cap. 1. de iureiur. in 6. extat Gregorij XIII. illius innouatio, & aliarum ſanctionum contra iurantes, & iurare facientes illicita, impoſſibilia, damnoſa, & eccleſiaſticæ libertati, ac decretis Concilij Trident. aduerſantia, publicata Romæ die 14. Septembris 1584. fol. 144. in Bullar. incip. inter Apoſtolicas. & infra. Veruntamen multi infirmi, cupidique ſenſus ſeſe in huiuſmodi iuramenta cum animarum ſuarum periculo præcipitant. Nos quoniam hæc Sanctorum quoque Patrum inſtitutis, & ſalubri

ſalubri rerum Eccleſiaſticarum directioni aduerſantur, & tanquam de radice ambitionis procedentia, omne bonum in Eccleſijs, rebuſque publicis, peruertunt, ea nouæ prouiſionis ſubſidio prohibere volentes præſentium authoritate innouamus prædictam conſtitutionem Nicolai Papæ, itidemque alias omnes canonicas ſanctiones de abuſu, & reprobatione huiuſmodi iuramentorum promulgata, volumuſque eas vbique ab omnibus etiam quo ad præterita inuiolabiliter obſeruari, Ac etiam præcipimus, & interdicimus Prælatis, Canonicis, & alijs ſupradictis, nec non Eccleſiarum capitulis, & Monaſteriorum, ceteriſque Conuentibus, Ciuitatum quoque, Caſtrorum, & Terrarum Communitatibus, & perſonis quacunque dignitate præditis, ne vlla omnino iuramenta illicita, impoſſibilia, damnoſa, vel libertati eccleſiaſticæ, aut decretis Concilij Trid. obuiantia, ſiue ante, ſiue poſt electiones, confirmationes, prouiſiones, receptiones, admiſſiones, aut alios actus, vbicunque, ac quocunque tempore etiam prætextu cuiuſuis conſuetudinis, quantocunque tempore obſeruatę, quæ potius corruptela eſt cenſenda, ſiue in genere, ſiue in ſpecie præſtare, reddere, vel exigere, neue ſuper præſtitis, redditis, vel exactis hucuſque quemquam in iudicio, vel extra inquietare audeant quoquomodo, vel turbare, illos enim qui iuramenta illicita, impoſſibilia, damnoſa, vel eccleſiaſticæ libertati, aut decretis d. Concilij obuiantia, exigere, contenderint, Epiſcopos videlicet, & alios quoſcunque Pontificali dignitate præditos ſuſpendimus a diuinis, Capitula vero, & Conuentus, eorumque Eccleſias, & loca omnia interdicto Eccleſiaſtico ſupponimus, ac ſingulares perſonas excommunicationis ſententia innodamus, in habileſque facimus ad obtenta, & alia obtinenda eo ipſo, nobiſque, & Romano Pontifici pro tempore exiſtenti relationem ſuſpenſionis, & interdicti, necnon abſolutionem ab excommunicationis ſententia huiuſmodi perpetuo reſeruamus. Decernentes eos, qui talia iuramenta ſcienter præſtiterint, vſu & commodo rei, & gratiæ, cuius cauſa iurauerint, eo ipſo priuatos eſſe, alios vero ignorantes ad præſtitorum iuramentorum huiuſmodi obſeruationum minime teneri. Nec non irritum, &c. Non obſtantibus, &c.

LIBRI PROHIBITI.

PRÆTER. Summiſtas ſciendum eſt, quod extat Index Librorum prohibitorum cum regulis confectis per partes a Tridentina Synodo delectos, authoritate Pij Quarti primum editus, poſtea vero a Sixto V. auctus, & nūc demum S. D. N. Clementis Papæ VIII. iuſſu recognitus, & publicatus, inſtructione adiecta de exequendæ prohibitionis, deque ſincere emendandi, & imprimendi libros ratione. *Congruit tit. de heretic.*

Si quis autem aduerſus eas regulas, prohibitionemque fecerit, is quidem qui hæreticorum libros, vel cuiuſuis authoris ſcripta propter hæreſim, vel falſi dogmatis ſuſpicionem damnata, atque prohibita legerit, habueritue, ipſo iure excommunicationis pœnam incidat, eamque ob cauſam in eum, tanquam de hæreſi ſuſpectum inquiri, & procedi liceat præter alias pœnas ſuper hoc ab Apoſtolica ſede, ſacriſque Canonibus conſtitutas. Qui autem

Digitized by Google

libros alia de cauſa prohibitos legerit, habueritve, præter peccati mortalis reatum, epiſcoporum arbitrio ſeuere ſe nouerit puniendum, vt patet ex conſtitutione Pij IIII. die 24. Martij 1564. incip. Dominici. fol. 803. in bulla, & eſt impreſſa etiam in d. Indice.

Qui hæreticorum libros hæreſim continentes, vel de religione tractantes ſine authoritate Summi Pont. & Sedis Apoſtolicæ ſcienter legentes, aut retinentes, imprimentes, aut quomodolibet defendentes, ex quauis cauſa publice, vel occulte, quouis ingenio, vel colore, ſunt etiam excommunicati in Bulla Cænæ Domini, capite primo, & eſt reſeruata Summo Pontifici.

Sciendum eſt etiam qualiter poſt additionem dicti indicis extat Clementis Papæ Octaui prohibitio operum damnatæ memoriæ Caroli Molinæi cum reuocatione licentiarum illa legendi, & retinendi, quibuſcunque perſonis hactenus conceſſarum, & inhibitione, ne eædem licentiæ cuiquam de cetero concedantur, publicata Romæ die 26. Auguſti 1602. Incipien. Apoſtolicæ ſedis, & infra.

Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac matura deliberatione noſtris, hac noſtra perpetuo valitura conſtitutione omnia, & quæcunque prædicti Caroli Molinæi Hæretici ſcripta, opera, & commentaria, Beatorum Apoſtolorum Petri, & Pauli, ac noſtra authoritate de nouo perpetuo damnamus, reprobamus, interdicimus, & anathematizamus, eorumque lectionem, & retentionem vniuerſis, & ſingulis Chriſti fidelibus cuiuſcumque ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, dignitatis, honoris, & præeminentiæ, licet de illis ſpecialis, & indiuidua mentio habenda foret, exiſtant, etiam ſub excommunicatione latæ ſententiæ, alijſque, cenſuris, & pænis in indice librorum prohibitorum contentis, ac etiam ſuſpicionis ipſius hæreſis, quantumuis ſcripta, opera, & commentaria ipſa, iam quouis modo fuiſſe expurgata prætendant, diſtricte perpetuo inter dicimus, & prohibemus. Et propterea omnes, & quaſcunque licentias quibuſuis perſonis tam ab ordinarijs locorum, quam etiam ab ipſis Cardinalibus ſuper dicto indice deputatis, ac ſupremis Sanctæ vniuerſalis Inquiſitionis contra hæreticam prauitate Inquiſitoribus, ac a nobis, & Apoſtolica ſede quomodolibet conceſſas legendi, & retinendi libros eiuſdem Caroli Molinæi, etiam ſub alio nomine inſcriptos, vel expurgatos, cum non aliter, quam igne expurgari poſſint reuocamus, caſſamus, & annullamus, inhibentes omnibus, & ſingulis ſupradictis, ne de cetero huiuſmodi licentias cuiquam concedant, vel impartiantur. Quinimo omnem facultatem concedendi huiuſmodi licentias, retinendi, vel legendi opera huius impij authoris, ex quacumque cauſa, & ſub quouis prætextu, & colore quibuſcunque perſonis, quauis authoritate etiam Apoſtolica ſuffultis, & quacunque dignitate præditis, etiam ipſiſmet Cardinalibus ſuper indice librorum prohibitorum deputatis, ac ſupremis Inquiſitoribus prædictis admittimus, eamque nobis, ſucceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus tantum reſeruamus. Caſſantes inſuper, & ex nunc irritantes quaſcunque licentias, etiam a nobis conceſſas, & a ſucceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus reſpectiue concedendas, quæ manu noſtra, aut ſucceſſorum prædictorum ſubſcriptæ non fuerint. Per has tamen noſtras literas non intendimus prohibere retentionem librorum iuris canonici, & aliorum Catholicorum Authorum

haben-

habentium additiones, ſeu apoſtillas, vt vocant, huius impii hominis, ipſis tamen additionibus, ſeu Apoſtillis deletis, & emendatis iuxta cenſuram de mandato noſtro nuper editam, & in Typographia Cameræ Apoſtolicæ impreſſam Romæ hoc anno MDCII. chartis, ſeu foliis xxiv. diſtinctam, cuius initium eſt Cenſura in omnes additiones, ſeu admonitiones marginales dānatæ mem. impii Caroli Molinæi ad textum Iuris Canonici, Commentaria Decii, in decretales, & ius ciuile, ad conſilia Decii, & Alexandri, & ad Dynum de reg. iu. & Decium in titulo, ff. de reg iu. finis vero eſt. Aliqua fortaſſe in præmiſſis, & conſimilibus additionibus ab oculis noſtris effugerunt, notatu, & cenſura digna, quæ diligens lector animaduertens delere prorſus teneatur. Poſtremo ſub cenſuris, & pœnis ſupradictis omnibus, & ſingulis Chriſti fidelibus per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus intra menſem a publicatione præſentium in locis, per quæ eædem ad eorum notitiam peruenire poſſint, facienda computandum omnia, & ſingula ſcripta opera, & commentaria prædicta Caroli Molinæi, realiter, & cum effectu locorum ordinariis, vel inquiſitoribus exhibeant, & conſignent. Ipſis vero locorum ordinariis, vel inquiſitoribus, vt illa ſtatim nulla interpoſita mora, aut expectata licentia igne comburant, & comburi faciant, vt autem &c.

LITANIAE.

PRæter Summiſtas ſciendum eſt extra Decretum S. D. N. Clementis Papæ VIII. circa litanias obſeruandum.

Quoniam multi hoc tempore priuati etiam homines prætextu alendæ deuotionis, nouas quotidie Litanias euulgant, vt iam propeinnumerabiles formæ Litaniarum circumferantur, & in nonnullis ineptæ ſententiæ, in aliis (quod grauius eſt) periculoſæ, & errorem ſapientes inueniantur Sanctiſſ. Dominus Noſter Clemens Papa VIII. pro ſolicitudine ſua prouidere volens, vt animarum deuotio, denique ac ſanctorum inuocatio, ſine vllius detrimenti ſpiritualis periculo foueatur, præcipit, ac mandat, vt retentis antiquiſſimis, communibus litaniis, quæ in Breuiariis, Miſſalibus, Pontificalibus, ac Ritualibus continentur, necnon litaniis de Beata Virgine, quæ in Sacra Sede Laurerana decantari ſolent, quicunque alias litanias edere, vel iam editis in eccleſiis ſiue Oratoriis, ſiue proceſſionibus, vti voluerint, eas ad Congregationem Sacrorum rituum recognoſcendas, & ſi opus fuerit corrigendas mittere teneantur, neque ſine licentia prædictæ Congregationis, eas in publicum edere, aut publice recitare præſumant, ſub pœnis (vltra peccatum) arbitrio Ordinarii, & Inquiſitoris ſeuere infligendis. Præſens decretum factum fuit in generali Congregatione Sanctæ Romanæ, & vniuerſalis Inquiſitionis habita in palatio Apoſtolico in Monte Quirinali coram prædicto Sanctiſſ. Domino Noſtro, ac Illuſtriſſimis, & Reuerendiſſimis Dominis Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, aduerſus hæreticam prauitatem generalibus Inquiſitoribus, 8. Idus Septemb. Anno a Natiuitate Domini noſtri Ieſu Chriſti, MDCI.

Quintilianus Adrianus Notarius.

Digitized by Google

Leo X. Cógruit titu. de magiſtr.

PRater Summiſtas ſciendum eſt, qualiter Leo.X. in Concilio generali Lateranenſ. decreuit fol.171. in bull. incip. Apoſtolici, & infra.

Omnibus, & ſingulis Philoſophis in Vniuerſitatibus ſtudiorum Generalium, & alibi publice legentibus, diſtricte præcipiendo mandamus, vt cum Philoſophorum principia, aut Concluſiones, in quibus a recta fide deuiare noſcuntur auditoribus ſuis legerint, ſeu explanauerint, quale hoc eſt de animæ mortalitate, aut vnitate, & mundi æternitate ac alia huiuſmodi, teneatur eiſdem veritatem religionis chriſtianæ omni conatu manifeſtam facere, & perſuadendo pro poſſe docere, ac omni ſtudio huiuſmodi philoſophorum argumenta, cum omnia ſolubilia exiſtant, pro viribus excludere, atque reſoluere, & cum non ſufficiat aliquando tribulorum radices præſcindere, ſed & ne iterum pullulent, funditus euellere, ac eorum ſemina, originaleſque cauſas, vnde facile oriuntur remouere, cum præcipue humanæ Philoſophiæ ſtudia diuturniora, quam Deus ſecundum verbum Apoſtoli euacuauit, & ſtultam fecit, abſque diuinæ ſapientiæ condimento, & quæ ſine reuelatæ veritatis lumine in errorem quandoque magis inducunt, quam in veritatis elucidationem. Ad tollendam omnem in præmiſſis errandi occaſionem hac ſalutari conſtitutione ordinamus, & ſtatuimus, ne quiſquam de cetero in Sacris Ordinibus conſtitutus, ſæcularis, vel regularis, aut alias ad illos a iure arctatus in ſtudijs generalibus, vel alibi publice audiendo, philoſophiæ, aut poeſis ſtudijs vltra quinquennium poſt grammaticam, & dialecticam, ſine aliquo ſtudio Theologiæ, aut iuris Pontificij incumbat. Verum dicto exacto quinquennio, ſi illis ſtudijs inſudare voluerit, liberum ſit ei, dum tamen ſimul, aut ſeorſum, aut Theologiæ aut Sacris Canonibus operam nauauerit, vt in his Sanctis, & vtilibus profeſſionibus Sacerdotes Domini inueniant, vnde infectas Philoſophiæ, & poeſis radices purgare, & ſanare valeant. Et hos canones per ordinarios locorum vbi generalia ſtudia vigent, & rectores vniuerſitatis eorundem ſtudiorum ſingulis annis in principio ſtudij, in virtute ſanctæ obedientiæ publicari mandamus. Nulli ergo, &c.

Cógruit titu de cler vel monachis.

Leon.X. Decretum.

Extat item eiuſdem Leonis X. in eodem Concilio Lateranenſi Decretum obſeruandum a Magiſtris, & Præceptoribus Scholarium fol.194. in Bulla, incip. Supernæ, & infra.

Cum omnis ætas ab adoleſcentia prona ſit ad malum, & a teneris aſſuefieri ad bonum, magni ſit operis, & effectus, ſtatuimus, & ordinamus, vt magiſtri ſcholarium, & præceptores pueros ſuos, ſiue adoleſcentes nedum in grammatica, & rhetorica, ac ceteris huiuſmodi erudire, & inſtruere debeãt, verum etiam docere teneantur ea, quæ ad religionem pertinent, vt ſunt præcepta diuina, articuli fidei, Sacri Hymni, & Pſalmi, ac Sanctorum vitæ, diebuſque feſtiuis nihil aliud eos docere poſſint, quam in rebus ad religionem, & bonos mores pertinen. eoſque in illis inſtruere, & hortari, & cogere in quantum poſſunt, teneantur, vt nedum ad miſſas, ſed etiam ad veſperas, diuinaque officia audienda, ad eccleſias accedant, & ſimiliter ad prædicationes, & ſermones audiendos impellant, nihilque contra bonos mores, aut quod ad impietatem inducat eis legere poſſint.

Scien-

Digitized by Google

Sciendum eſt inſuper qualiter Pij V. conſtitutione cauetur, quod Ordinarij conſtituant loca, in quibus pueri Doctrina Chriſtiana erudiantur cum facultate erigendi Confraternitates, & indulgentias pro conſtantibus pueros docentibus fol. 1163. incip. Ex debito. & per Greg. XIII. facta etiam fuit ampliatio indulgentiarum a Pio V. ſocietatibus ad pueros, & rudes in bonis operibus, & doctrina Chriſtiana erudiendos deputatis conceſſarum, vt in eius conſtitutione incipien. Vniuerſis fol. 1204. in Bullar. & faciunt diſpoſita per Concil. Tridentinum, Seſſione 24. de refor. cap. 4. & ſeſſ. 4. cap. 1. & Seſ. 23. de ref. c. 18.

MATRIMONII IMPEDIMENTA.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quòd duodecim illa impedimenta matrimonij per eos adnotata in verbo Matrimonium, remanent incorrecta præter tria ſequentia, quæ per Concilium Tridentinum reſtringuntur, & circa impedimentum ex cognatione ſpirituali proueniens vltra diſpoſita in tit. de cognat. ſpirit. in 6. & per Concil. Trident. ſeſſ. 24. de reform. matrim. cap. 2. adeſt Pij V. declaratio præfati decreti Concil. Triden. de cognatione ſpirituali in maritum vel vxorem ſuſcipientis, & baptizatum, baptizatique patrem, & matrem, & quaſcunque alias perſonas tam ex parte ſuſcipientis, quam baptizantis, & baptizati, publicata Romæ die 19. Decemb. 1566. fol. 653. in Bullar. in capit. Cum illius vicem, & infra, Sane licet ex eo, quod in Concil. Trid. decretum fuerit cognationem ſpiritualem inter eos tantum contrahi, qui ſuſcipiunt baptizatum de Baptiſmo, ac baptizatum ipſum, & illius patrem, & matrem necnon baptizantem, & baptizatum, baptizatique patrem, & matrem in reliquis perſonis, quæ per antiquos canones occaſione cognationis huiuſmodi contrahere prohibebantur, omne impedimentum ſublatum eſſe videatur; adhuc tamen ab aliquibus dubitari accepimus, an ſaltem impedimentum cognationis ſpiritualis huiuſmodi inter maritum, vel vxorem ſuſcipientis, & baptizatum, necnon inter maritum, vel vxorem ſuſcipientis, & patrem, ac matrem baptizati, vigeat, propterea quod prohibitum de vno coniuge, de altero etiam prohibitum eſſe videatur. Nos piarum mentium quieti, & Matrimoniorum fauori (quantum ex alto nobis permittitur) conſulere volentes, a præciſis verbis Concilii minime diſcedendum in præmiſſis eſſe cenſuimus. Et propterea nullum amplius Impedimentum ratione cognationis huiuſmodi ſubeſſe decernimus, & declaramus, quo minus inter dictos maritum, vel vxorem ſuſcipientis, & baptizatum, baptizatique patrem, & matrem, & quaſcunque alias perſonas tam ex parte ſuſcipientis, quam baptizantis, & baptizati, in dicto Concilio nominatim non expreſſas, Matrimonium licite, & libere contrahi poſſit, & ita ab omnibus iudicari, &c. *Cōgruit tit. de cogna. ſpi.*

Quantum ad impedimentum publicæ honeſtatis attinet, vltra diſpoſita in c. ſponſam. de ſponſa. & in cap. vnic. eo. titul. lib. 6. cum aliis concord. attenditur hodie decretum Sacri Concilii Tridentini ſeſ. 24. de refor. matrim. c. 3. quod fuit declaratum per bullam Pii V. Romæ publicatam die 21. Iulii

Digitized by Google

1568. fol. 1018. in bullar. incip. Ad Romanum ſpectat Pontificem, & infra. Sane ad aures noſtras peruenit, multos eſſe, qui dubitent, an decretum œcumenici Concil. Trid. ſeſſ. 24. de ref. matrim. cap. 3. quo cauetur impedimentum publicæ honeſtatis, vbi ſponſalia valida non fuerint, prorſus tolli, vbi vero valida fuerint, non excedere primum gradum, cum in vlterioribus gradibus non poſſit huiuſmodi prohibitio ſeruari, de ſponſalibus per verba (vt aiunt) de futuro tantum conceptis intelligatur, vel etiam matrimonia per verba de præſenti contracta, non tamen conſummata, quæ interdum ſponſalia appellantur, comprehendat, ita vt etiam in eo caſu impedimentum inde proueniens ſublatum fuerit. Nos itaque vt omnis difficultas, dubitatione tollatur, attendentes quod ſponſaliorum appellatione, qua dictum Concilium vtitur, non niſi impropriе matrimonium verbis de præſenti conceptis contractum continetur, quodque agitur de correctione iuris veteris, quo caſu ſecundum proprietatem verborum duntaxat procedendum eſt, præſertim cum longe maiorem rationem prohibitionis in matrimonio per verba de præſenti contracto, quam in ſponſalibus de futuro vigere a nemine dubitetur, idcirco Motu proprio authoritate Apoſtolica tenore præſentium declaramus, & diffinimus decretum Concilij huiuſmodi omnino intelligendum eſſe, & procedere in ſponſalibus de futuro duntaxat, non autem in matrimonio ſic (vt præfertur) contracto, ſed in eo durare adhuc impedimentum in omnibus illis caſibus, & gradibus quibus de iure veteri ante prædictum decretum Concilij introductum erat. Et ita ab omnibus iudicari debere, mandamus, atque ſtatuimus. Non obſtantibus, &c.

Circa impedimentum affinitatis ex fornicatione proueniens erat antea vſque ad quartum gradum, cap. quædam cum pluribus ſeq. 32. quæſt. 7. & tot. tit. de eo, qui cogn. conſang. vxor. ſuæ, ſed per Concilium Trident. fuit reſtricta vſque ad ſecundum gradum, & per eundem Summum Pontificem facta fuit altera declaratio decreti Concil. Trident. ſeſſ. 24. capit. 4. de refor. matrim. de impedimento affinitatis ex fornicatione proueniente *publicata* Romæ die 19. Decembris. 1564. fol. 954. in bulla incip. Ad Romanum Pontificem, & infra.

Sane poſtquam ex eo, quod Trid. Synodus impedimentum affinitatis ex fornicatione proueniens, per quod non ſolum Matrimonium contrahi prohibetur, ſed etiam poſtea factum dirimitur, ad eos tantum reſtrinxit, qui primo & ſecundo gradu coniunguntur, in vlterioribus vero gradibus ſtatuit Matrimonium poſtea factum non dirimi, a pluribus Chriſti fidelibus, vt accepimus eſt dubitatum, an liceat in vlterioribus gradibus huiuſmodi matrimonium contractum non dirimatur, adhuc tamen iuxta antiquos Canones contrahi prohibeatur. Et propterea nos hominum ambiguitatem tollere, & animarum tranquillitati, ac Matrimonij libertati, quantum cum Deo poſſumus conſulere volentes, Declaramus, & Apoſtolica authoritate decernimus, nullum hodie impedimentum remanere quo minus in vlterioribus gradibus huiuſmodi libere, & licite Matrimonium contrahi poſſit, & ita ab omnibus iudicari, &c.

Quæſtio illa quæ præteritis temporibus diſputabatur, An ſcilicet ſpadones, quibus ambo teſticuli abſciſſi ſunt, ad matrimonium contrahendum habiles

habiles reputandi ſint, vel definita iam reperitur, per quaſdam literas fel. rec. Sixti V. in formà breuis tranſmiſſas, vt infra.

Venerabili fratri epiſcopo Nouarien. noſtro, & Sedis Apoſtolicæ in Regnis Hiſpaniarum Nuncio Sixtus Papa V.

Venerabilis frater ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem. Cum frequenter in iſtis regionibus eunuchi quidam, & ſpadones, qui vtroque teſte carent, & ideo certum, & manifeſtum eſt eos verum ſemen emittere non poſſe, quia impura carnis tentigine, atque immundis complexibus cum mulieribus ſe commiſcent, & humorem forſan quendam ſimilem ſemini, licet ad generationem, & ad matrimonij cauſam minime aptum effundunt, matrimonia cum mulieribus, & præſertim hunc ipſum eorum defectum ſcientibus contrahere præſumant, idque ſibi licere pertinaciter contendant, & ſuper hoc diuerſæ lites, & controuerſiæ ad tuum, & Eccleſiaſticum forum deducantur, requiſiuit a nobis fraternitas tua, quid de huiuſmodi connubiis ſit ſtatuendum. Nos igitur attendentes, quod ſecundum canonicas ſanctiones, & naturæ rationem, qui frigidæ naturæ ſunt, & impotentes iidem minime apti ad contrahenda matrimonia reputantur, quodque prædicti eunuchi, aut ſpadones, quas tanquam vxores habere non poſſunt, eaſdem habere, vt ſorores nolunt, quia experientia docet tam ipſos, dum ſe potentes ad coeundum iactitant, quã mulieres, quæ eis nubunt, non vt caſte viuant, ſed vt carnaliter inuicem coniungantur, praua, & libidinoſa intentione, ſub prætextu & figura matrimonij, turpes huiuſmodi commixtiones affectare, quæ cum peccati, & ſcandali occaſionem præbeant, & in animarum damnationem tendant, ſunt ab Eccleſia Dei prorſus exterminandæ. Et inſuper conſiderantes, quod ex ſpadonum huiuſmodi, & eunuchorum coniugii nulla vtilitas prouenit, ſed potius tentationum illecebræ, incentiua libidinis oriuntur; Eidem fraternitati tuæ per præſentes committimus, & mandamus, vt coniugia per dictos & alios quoſcunque eunuchos, & ſpadones vtroque teſte carentes, quibuſuis mulieribus defectum prædictum, ſiue ignorantibus, ſiue etiam ſcientibus contrahi prohibeas, eoſque ad matrimonia quomodocunque contrahenda inhabiles authoritate noſtra declares, & tam locorum Ordinariis, ne huiuſmodi coniunctiones de cetero fieri quoquomodo, permittant, interdicas, quam eos etiam qui ſic de facto matrimonium contraxerint, ſeparari cures, & matrimonia ipſa ſic de facto contracta nulla, irrita, & inualida eſſe decernas. Eos etiam, qui ſic iam contraxerunt ſi appareat illos, non vt caſte ſimul viuant contraxiſſe, ſed actibus carnalibus, & libidinoſis operam dare, ſimul in vno, & eodem lecto cum prædictis mulieribus dormire conuincantur, omnino ſimiliter ſeparari cures; Non enim ita in præmiſſis & non aliter per quoſcunque Iudices & Commiſſarios, quacunque authoritate, & dignitate fungentes, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate in quacunque cauſa & inſtantia iudicari, & diffiniri debere & ſi ſecus ſuper his a quocunque quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter attentatum forſan eſt hactenus, vel attentari in poſterum contigerit irritum, & inane decernimus. Non obſtantibus cuiuſuis Ciuitatis, Prouinciæ, aut Regni ſtatutis, legibus municipalibus, aut cõſuetudinibus, quæ abuſus potius, & cor-

ruptelæ

tuptelæ cenſendæ ſunt, etiamſi ab immemorabili tempore obſeruatæ dicantur, ceteriſque contrarijs quibuſcunque.

Dat. Romæ apud S. Marcum, ſub annulo Piſcatoris, die 27. Iunij 1587. Pontificatus noſtri anno tertio.

Harum literarum tenorem, prout iacet, refert Ioan. Gutier. lib. 1. can. qq. cap. 16. ſub num. 18.

MATRIMONIALES DISPENSATIONES.

IN contrahendis matrimoniis, vel nullo omnino detur diſpenſatio, vel raro, idque ex cauſa, & gratis concedatur. In ſecundo gradu nunquam diſpenſetur, niſi inter magnos Principes, & ob publicam cauſam, verba ſunt Conc. Trid. ſeſſ. 24. de reform. matrim. c. 5. in fine.

Hinc ſciendum, quòd cauſæ, quæ hodie in praxi verſantur in Romana Curia, pro quibus diſpenſationes ad contrahenda matrimonia conceduntur, ſunt infraſcripta, videlicet.

Propter dotem.

1 Quod cum oratrix dotem habeat minus competentem iuxta ſtatus ſui conditionem, cum qua virum ſibi non conſanguineum, vel affinem paris conditionis, cui nubere poſſit, inuenire queat, & dictus orator intendat illam cum dicta minus competente dote in vxorem ducere.

Pro muliere indotata.

2 Quod cum dicta oratrix indotata exiſtat, & dictus orator illam ſic indotatam in vxorem ducere, ac vſque ad quantitatem ſecundum oratricis qualitatem competentem ex integro dotare intendat.

Propter anguſtiam loci.

3 Quod cum dicta oratrix in dicto loco propter illius anguſtiam virum ſibi non conſanguineum, vel affinem, paris conditionis, cui nubere poſſit, inuenire nequeat.

Propter anguſtiam locorum, quando Oratores ſunt ex duobus locis orti.

4 Quod cum dicta oratrix in dictis locis, etiam de vno ad alium ſe transferens propter illorum anguſtiam virum ſibi &c. nequeat.

Clauſula etſi extra.

5 Etſi extra dictum locum, vel dicta loca nubere cogeretur, dos quam ipſa habet, non eſſet competens, neque ſufficiens, vt cum ea virum, cui iuxta ſtatus ſui conditionem nubere poſſet, inuenire valeret.

Propter inimicitias.

6 Quod cum inter dictorum Oratorum parentes, conſanguineos, vel affines graues inimicitiæ ortæ iam ſint, & ad præſens vigeant, aliunde tamen, quam ex cauſa matrimonij inter Oratores contrahendi prouenientes, & ante illius tractatum exortæ, & certum ſit, quod ſi Oratores prædicti inuicem matrimonialiter copularentur, inimicitiæ huiuſmodi omnino componerentur.

tur. pro illis igitur componendis, ac pro bono pacis oratores prædicti cupiunt, &c.

Propter lites.

7 Quod cum inter dictos Oratores, ſeu eorum parentes lites ſuper rebus magni momenti ortæ iam ſint, & ad præſens vigeant, lites huiuſmodi omnino tollerentur, & c. pro illis igitur, &c.

Pro confirmatione pacis.

8 Quod cum alias inter dictorum Oratorum parentes, conſanguineos, vel affines, graues inimicitiæ viguerint, aliunde tamen quam ex cauſa matrimonij inter Oratores contrahendi, prouenientes, & ante illius tractatum exortæ, & licet inter ipſos pax de recenti inita fuerit, nihilominus pro illius firmiori confirmatione oratores prædicti cupiunt, &c.

Pro fidelibus.

9 Quod cum oratores prædicti nouerint ſe Fidei orthodoxæ cultores, ac Deo dante, ſub obedientia S. R. E. viuere intendant, & in illis partibus, in quibus multi hæretici exiſtunt ne contingat eos cum hæreticis contrahere, cupiunt, &c.

Pro habitatricibus locorum ſitus ad litus maris.

10 Quod cum dictus locus ad litus maris ſit continuis inuaſionibus pyratarum, & Fidei orthodoxæ hoſtium, expoſitus ſit, propterea externi homines non ita libenter, vt cum dicti loci habitatricibus contrahant, accedere velint, cupiunt, &c.

Pro Oratrice excedente 24. annum.

11 Quod dicta Oratrix vigeſimumquartum annum excedens, hactenus virum paris conditionis, cui nubere poſſit, non inuenit.

Cauſa infamiæ, quando adeſt carnalis copula.

12 Cum autem, Pater Sancte, niſi matrimonium inter Oratores contrahatur dicta Oratrix innupta, & diffamata remaneret, grauiaque exinde ſcandala poſſent veriſimiliter exoriri.

Quando Oratores contraxerunt ſeruata forma Concilij, & conſummarunt, detectoque impedimento, abſtinuerunt.

13 Quod ipſi alias ignorantes aliquod impedimentum inter eos exiſtere, quo minus poſſent inuicem matrimonialiter copulari, matrimonium inter ſe per verba de præſenti publice factis proclamationibus in eorum parochiali Eccleſia, iuxta formam Concil. Trid. nulloque detecto, neque denunciato impedimento contraxerunt, illudque in facie eccleſiæ ſolennizarunt, & carnali copula conſummarunt, poſtmodum vero cum ad eorum peruenit notitiam eos quarto conſanguinitatis gradu inuicem eſſe coniunctos, propter quod a carnali copula huiuſmodi abſtinuerunt. Cum autem, Pater Sancte, Oratores prædicti in huiuſmodi matrimonio remanere non poſſint, abſque ſedis Apoſtolicæ diſpenſatione, & ſi diuortium inter eos fieret; grauia exinde ſcandala poſſent veriſimiliter exoriri, ſupplicant, &c.

Quibus expletis, rurſus ſciendum eſt, quòd praxis Rom. Curiæ, pariterque ſacra Concilij Congregatio cenſuit, quod diſpenſationes factæ non

expreſſa

Digitized by Google

expreſſa copula habita inter conſanguineos, vel affines, etiam poſt commiſſionem Roman. Pontificis factam Ordinatio de diſpenſando, ante tamen quod ab ipſo diſpenſetur ſubreptitiæ ſunt, & nullæ, prout de vtroque teſtatur Ioan. Gutier. lib. 1. can. qq. cap. 15. ſub num. 24. & Apoſtilla ad conſilium 9. Nauar. de conſang. & affi. in nouis, hanc declarationem ad literam etiam refert. Petrus de Ledeſma de magno matrim. Sacram. quæſt. 56. art. 5. concluſ. 4.

Item non erit vulgariter notandum, quod diſpenſationis gratia ad validandum matrimonium nulliter inter coniunctos intra quartum conſanguinitatis, vel affinitatis gradum contractum, & ad prolem legitimandum conceſſa, quoniam continet duo æque principaliter, videlicet mandatum de diſpenſando, vt illi, qui nulliter, & de facto contraxerunt, manerent in matrimonio contracto, & poteſtatem legitimandi prolem, licet quod matrimonium non potuiſſet effectum habere, propter ſuperuenientem mortem alicuius ex parentibus, valebit tamen ipſa gratia, & debet executioni mandari, quo ad legitimationem prolis, prout in vna Syracuſan. illegitimitatis, die 19. Octobris 1573. reſolutum fuit in Rota Rom. coram Hippolyto Aldobrandino, tunc Rotæ Auditore, poſtea Summo Pontifice Clemente Octauo, deciſ. 207. diuer. par. 1. per conſ. Ancharani 409. & aliam eiuſdem Rotæ deciſionem, teſte Puteo, dec. 453. incip. Matthæus Gabella lib. 2. quod nota propter præiudicium venientium ab inteſtato.

MEDICVS.

PRÆTER Summiſtas in hoc verbo ſciendum eſt, quod vltra decretum Concilium Lateranenſis relati in c. cum infirmitas, de pæn. & remiſſ. adeſt Conſtitutio Pij V. Romæ publicata die 11. Mar. 1566. fol..... in Bullar. tenoris ſequentis.

Super gregem dominicum noſtræ vigilantiæ diuinitus creditum vigiliis ſpeculatoris, prout nobis deſuper conceditur, exercentes officium, ad ea, per quæ animarum ſaluti cum diuini nominis gloria conſuli valeat, libenter intendimus, vt Chriſti fideles poſt baptiſmum in peccata lapſi per ſacramentum pænitentiæ Deo reconcilientur. Sane cum infirmitas corporalis nonnunquam ex peccato proueniat dicente Domino languido, quem ſanauerat, vade noli amplius peccare, ne quid deterius tibi contingat, ac propterea prouide fel. recor. Innocent. Tertius prædeceſſor noſter Medicis præceperit, vt cum eos ad ægrotos vocari contigerit, ipſos ante omnia moneant, vt animatum Medicos vocent, ne cum eis hoc in extrema ægritudine conſtitutis ſuadetur in deſperationis articulum incidant. Nos igitur volentes hoc tam ſalutare præceptum nulla temporis præſcriptione aboleri, ſed ſemper obſeruari conſtitutionem præfatam authoritate Apoſtolica tenore præſentium innouamus, & hac noſtra in perpetuum valitura conſtitutione ſtatuimus, & decernimus, quod omnes Medici, cum ad infirmos in lecto iacentes vocati fuerint, ipſos ante omnia moneant, vt idoneo confeſſori omnia peccata ſua iuxta ritum Sanctæ Rom. Eccleſ. confiteantur, neque tertio die vlterius eos viſitent, niſi longius tempus infirmo confeſſor ob aliquam ratio-

rationabilem cauſam, ſuper quo eius conſcientiam oneramus, conceſſerit, & eius per fidem confeſſoris in ſcriptis factam conſtiterit, quod infirmi, vt præmittitur, peccata ſua confeſſi fuerint. Coniunctos vero, ac omnes familiares, & domeſticos infirmi in Domino rogamus, & monemus, vt de infirmitate parochum certiorem faciant, ac tam parochus, quam coniuncti, & familiares præfati infirmum ad confeſſionem peccatorum ſuadeant, & inducant. Quod ſi qui Medicorum præmiſſa non obſeruauerint, vltra pœnas in dicta Conſtitutione contentas, quas incurrere declaramus, perpetuo ſint infames, & gradu medicinę, quo inſigniti erant, omnino priuentur, & a Collegio, ſeu vniuerſitate Medicorum eijciantur, a pœna etiam pecuniaria arbitrio ordinariorum, vbi deliquerint, mulctentur. Et vt hæc omnia inuiolabiliter obſeruentur, volumus, & eadem authoritate præcipimus, & mandamus, vt nullus poſthac vbique locorum in medicina Doctoretur, aut ei quomodolibet medendi facultas a quouis Collegio, & vniuerſitate concedatur; niſi omnia in præſenti noſtra conſtitutione contenta medio eorum iuramento coram Notario publico, & teſtibus obſeruare in eorum manibus, vel ordinarij iurauerint, & de huiuſmodi iuramento in priuilegio, ſeu licentia medendi ſpecialis mentio fiat. Quod ſi collegia, & vniuerſitates præfatæ non recepto a promouendis iuramento huiuſmodi, eoſdem ad gradum prædictum promouerint, aut eiſdem medendi licentiam præſtiterint, pœnam priuationis facultatis alios vlterius doctorandi incurrant, Mandantes in virtute ſanctæ obedientiæ omnibus, & ſingulis venerabilibus fratribus, & Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, quatenus in Ciuitatibus, & diœceſibus proprijs præſentes noſtras literas publicari faciant, ac iuramentum prædictum a Medicis iam promotis, ſeu licentiam medendi habentibus omnibus iuris remedijs exigant, neque aliquos ad medendum in ciuitatibus, & diœceſibus prædictis admittant, niſi eis conſtiterit eoſdem iuramentum huiuſmodi præſtitiſſe, & contumaces, & iurare, ac iuramentum huiuſmodi iam præſtitum exhibere recuſantes, gradu medicinæ, & omnibus priuilegijs eiſdem medicis tam coniunctim, quam diuiſim eis, & eorum cuilibet conceſſis per quoſuis etiam Romanos Pontifices priuent, ac ab ingreſſu eccleſiæ arceant, donec reſipuerint. Non obſtantibus præmiſſis priuilegijs, indultis literis Apoſtolicis, quibuſuis perſonis collegio, & vniuerſitati ſub quibuſuis verborum formis, & tenoribus conceſſis. Quæ omnia quo ad effectum validitatis Conſtitutionis noſtræ, tantum reuocamus, caſſamus, & annullamus, & omnes Principes ſæculares, ac alios Dominos, & magiſtratus temporales rogamus requirimus, & obſecramus per viſcera miſericordiæ Ieſu Chriſti eiſdem in remiſſionē peccatorum nihilominus iniungentes, quod in præmiſſis omnibus eiſdem Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, & Epiſcopis aſſiſtant, & ſuum fauorem, & auxilium præſtent, ac contrafacientes pœnis etiam temporalibus afficiant. Volumus autem quod præſentes literæ in Cancellaria, & acie Campi Floræ publicentur, & inter conſtitutiones extrauagantes perpetuo valituras conſcribantur, &c.

Sciendū eſt, quod præter conſtitutionem Pij V. de Medicorum Officio in curatione infirmorum relatā, extat altera Gregorij XIII. quod Medici Hæretici, vel infideles ad Chriſtianorum curam non admittantur, publicata

Romæ

Romæ die 5. Aprilis 1581. fol. 1303. in Bullar. incip. Alias piæ mem. Paulus Papa quartus, & infra.

Vniuerſis vtriuſque ſexus Chriſti fidelibus diſtricte prohibemus, & interdicimus, ne poſt hac Iudæos, vel alios Infideles ad ipſorum Chriſtianorum ægrotantium, & infirmorum curam vocent, ſeu admittant, aut vocari, admittive faciant, concedant, vel permittant. Mandantes propterea omnibus, & ſingulis Venerabilibus fratribus noſtris Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, necnon dilectis filijs aliis locorum ordinarijs, & quibuſuis Parochis, alijſve animarum curam habentibus, & exercentibus, ſub indignationis noſtræ, ac alijs arbitrio noſtro infligendis pœnis, vt præſentes noſtras literas in ſuis Eccleſiis, quæ in illis Ciuitatibus, vel diœceſibus conſtitutæ ſunt in quibus Hebræi, vel alij infideles moram trahunt, quam primum ad eos prælatæ fuerint, & dein de ſingulis annis initio quadrageſimalis ieiunij publicent, aut publicari faciant, & quod ſi quis poſt earum publicationem etiam quomodolibet exemptus, ac cuiuſcunque ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ exiſtens aduerſus illas facere auſus fuerit, ſacramenta ei eccleſiaſtica nullatenus miniſtrentur, nec etiam a regularibus exemptis: & ſic decedens eccleſiaſtica careat ſepultura, quæ quidem omnia parochi ægrotantibus ſignificare apto tempore non omittant, præſertim cum Iudæum, vel infidelem Medicum ab eis admiſſum eſſe cognouerit, & alias ipſi locorum Ordinarij contra huius mandati tranſgreſſores debita animaduerſione procedant, Iudæoſque ipſos nihilominus iuxta Pauli, & Pij Pontificum prædictorum literas contra illos editas pro earum tranſgreſſione puniant. Non obſtantibus, &c.

MISSA.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quod vltra decretum Conc. *Trid.* ſeſſ. 22. de obſeruandis, & euitandis in celebratione *Miſſæ*, ibi (debitis horis celebrent) extat Pij V. Reuocatio licentiarum, ac facultatum celebrandi miſſas veſpertino tempore publicata Romæ die 29. Martij 1566. fol. 924. in Bullar. tenoris ſequentis.

Sanctiſsimus in Chriſto Pater, & Dominus noſter Pius diuina prouidentia Papa quintus, ad cuius notitiam peruenit, quod nonnulli Cathedralium etiam forſan Metropolitanorum, collegiatarum, & aliarum eccleſiarum, necnon Monaſteriorum, conuentuum, domorum, & aliorum piorum locorum ſecularium, & diuerſorum; ac militarium, regularium, Prælati, capitula, clerici, fratres, alijque ſuperiores, & perſonæ antiquum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ ritum in ſtatutis miſſarum celebrandarum temporibus peruertere ſatagentes, diuerſas licentias, & facultates miſſas, quæ media nocte, ſeu in aurora Natiuitatis, ac de mane Reſurrectionis Domini Noſtri Ieſu Chriſti, & forſan aliarum feſtiuitatum iuxta prædictum Ritum celebrari conſueuerat, de ſero etiam forſan circa ſolis occaſum vigiliæ feſtiuitatum earundem in ſuis eccleſiis, & cappellis celebrandi, ſeu celebrari faciendi ab Apoſtolica ſede, vel eius legatis,

tis,

tis, ac etiam maiori Pænitentiario pro tempore exiſtente varijs prætextibus impetrauerunt, illiſque iam pridem vtuntur; hoc ab antiquo catholicæ eccleſię inſtituto, ſanctorumque patrum decretis deuiare conſiderans, ac proptereà hunc abuſum ab eccleſia Dei ſubmouere volens, omnes, ac ſingulas licentias, facultates huiuſmodi hactenus etiam motu proprio, vel quorumuis, etiam Imperatorum, Regum, & aliorum principum contemplatione, & ex quibuſuis cauſis, quomodolibet conceſſas, ac Apoſtolicas, & alias literas de ſuper confectas, illarum omnium tenores pro ſufficienter expreſſis habens, Apoſtolica authoritate, ex certa ſcientia reuocauit, ac omnino caſſauit, & annullauit hac præſenti perpetuo valitura conſtitutione, quibuſuis Prælatis, capitulis, clericis, fratribus, alijſque ſuperioribus, & perſonis earundem eccleſiarum, monaſteriorum, conuentuum, domorum, & aliorum locorum in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub indignationis ſuæ, ac perpetuæ ſuſpenſionis a diuinis pœna diſtrictius inhibens, ne deinceps miſſas veſpertino tempore huiuſmodi licentiarum, & facultatum huiuſmodi, aut alio quouis prætextu celebrare, vel celebrari facere præſumant, ac mandans locorum ordinatijs, vt eandem præſentem conſtitutionem ſub prædictis, & alijs ſibi bene viſis pœnis per quoſcunque prælatos, capitula, clericos, fratres, ſuperiores, & perſonas huiuſmodi inuiolabiliter obſeruari faciant, contradictores quoslibet authoritate Apoſtolica compeſcendo. Non obſtantibus, &c.

Quanta circumſpectione vti debeant Epiſcopi in concedendis licentijs, vt ſacroſanctum miſſæ ſacrificium in priuatis alicuius domus, Oratorijs celebretur, attendendum eſt tum ex Concilio Tridentino ſeſſ. 22. in decreto de obſer. & euit. in celebratione miſſæ, ibi, Neue patiantur priuatis in domibus, &c. & Illuſtriſſimi Cardinales declarauerunt id non debere permitti, niſi propter neceſſitatem, & tunc fieri debet in Oratorio, aut altari ad diuinum cultum tantum dedicato, vt refert Ioan. Gutierez lib. 3. canon. quæſt. cap. 30. nume. 28. tum quia quando Summus Pontifex hanc licentiam per breuia Apoſtolica indulget, ſolet in illis apponere ſequentia moderamina, ſeu clauſulas, videlicet, vt Oratorium ad hoc decenter extructum, & ornatum exiſtat, ac ab omnibus domeſticis actibus liberum, ab ordinario loci etiam viſitandum, & approbandum. Item vt miſſa celebrari poſſit per quemcunque Sacerdotem ſæcularem, ſeu de Superiorum ſuorum licentia regularem. Item vt dicta conceſſio intelligatur, ſine tamen iurium parochialium præiudicio, ac exceptis diebus Paſchatis Reſurrectionis, Pentecoſtes, & Natiuitatis Domini noſtri Ieſu Chriſti. Item adijci ſolet, vt alij, præter familiares illius perſonæ, cuius contemplatione dicta licentia impartitur ſeruitio neceſſarios, ibidem miſſæ interſſentes diebus feſtis de præcepto ab obligatione audiendi miſſam in Eccleſia minime liberi cenſeantur.

Poſſe Epiſcopum in Synodo refrænare, ſeu reducere numerum miſſarum, a Fidelibus relictarum, vbi tenues ſunt eleemoſynæ, & miſſæ non dicuntur, deducitur ex Concilio Triden. ſeſſ. 25. de reform. c. 4. Qua de re cum capitulo Cathedralis Neap. pro tenui eleemoſyna incumbere onus celebrationis tot anniuerſariorum, vt ad ſalutare remedium præfati Concilij ſibi recurrendum foret, hæſitabatur tamen, eo quod in d. c. 4. de Miſſis tantum

tum mentio fiebat, & non de anniuerſarijs, & conſulti Illuſtriſſimi Cardinales,eis ſuper hoc ipſius capituli nomine ſupplicatione porrecta reſcripſerunt,vt ſequitur.

Perilluſtri, ac Reuerendiſſimo Domino vti fratri, D. Archiepiſcopo Neap.

Perilluſtris, ac Reuerendiſſime Domine. Cum ex libello hoc Capituli iſtius Cathedralis nomine oblato cognitum eſſet ab Illuſtriſſ. Cardinalibus qui ſacra Triden.Concilij decreta interpretantur, dubitari abs te; An eiuſdem Concilij decretum, ſeſſ.25.c.3. intelligatur etiam de anniuerſarijs, ij Amplitudini tuæ ſignificandum cenſuerunt, decretum prædictum in ſacro rum etiam Anniuerſariorum reductione locum habere, vt in margine ipſius libelli adſcriptum eſt. Quamobrem Amplitudo tua præfati canonis facultate in caſu propoſito vti non dubitabit, & bene in Domino valebit. Romæ die 26. Nouemb. 1583.

Amplitudinis tuę vti frater Phlip. Boncomp. Card. S. Sixti.

Item, vt refert Gonzalez in præcit.commen.gl.6. nu.29. declarauit eadē Sacra Concilii congregatio,vt ſequitur. Fuit etiam dubitatum,quid iuris de illis, qui nullum certum habent beneficium, ſed ſolum iure legati relictum fuit a quibuſdam,vt certæ in hebdomada Miſſæ celebrentur, & eorum hæredes faciant electionem Sacerdotum, qui huiuſmodi legato ſatisfaciant; Reſponſum fuit a congregatione,ſatis eſſe,ſi prædicti hæredes eligerent Sacerdotem aliquem ex approbatis ab Ordinario.

In Eccleſijs Parochialibus,& quæ ſub Magiſtrorum laicorum gubernio, & directione eſſe ſolent,ex ſlauritis nuncupatis,ſacerdotalia munera,ac preſ byterales functiones,quæ populi,& animarum curam quoquomodo concernere,videntur, quales ſunt.

Candelarum, Cinerum, Palmarum, fontis Baptiſmalis benedictiones, ſanctiſſimi Sacramenti delationes,celebrationes Miſſarum, feriæ v. in Cœna Domini,& Sabbati Sancti,aſperſiones domorum, & quæ in Dominicis diebus in Eccleſia fiunt quęque circa cultum Sanctiſſimi Sacramēti Corporis Chriſti,in 40. horarum oratione,& ſimiles non ad cappellanos,ſeu Sacri ſtiam Eccleſiarum huiuſmodi ab eiſdem laicis deputatos,ſed ad parochum, ſeu rectorem animarum curam habentem in Eccleſijs huiuſmodi inſtitutum præcedente examine,& alijs requiſitis ab Ordinario loci prouiſum ſpectare debere cenſuit Sacrorum rituum Congregatio, die 18. Maij 1602.

Ptolomæus Cardinalis.

Alex. Gratianus pro Secretario.

MONASTERIA ET CONVENTUS REGVLarium virorum.

PRæter Summiſtas,quantum ad clauſuram attinet,ſciendum eſt Pium V. per eius conſtitutionem reuocaſſe omnes licentias ingrediendi monaſteria,

ria, & domos Cartuſien. & aliorum quorumcunque regularium ordinum, etiam Mendicantium, quibuſuis mulieribus conceſſas ſub die 14. Octobris, & publicatam Romæ die 28. eiuſdem menſis 1566. fol. 932. in Bullario tenoris ſequen.

Regularium perſonarum, quæ relicto ſæculo Dei ſe obſequio dedicarunt *Cōgruit* pro commiſſo nobis officio, quieti conſulere cupientes, ad ea remouenda, *tit. de re* quæ religioſum earum propoſitum impedire poſſunt curam noſtram liben- *gular.* ter intendimus, vt nulla re, quæ eas a diuino cultu auocet, præditæ, ſecundũ *ſeu ſtatu* ordinum ſuorum regularia inſtituta, & decretum Sacri Trid. Concilij tran- *regula-* quillis mentibus gratum altiſſimo impendere poſſint famulatum. Quia igi- *rium.* tur, & Cartuſienſium ordinis, & aliorum regularem vitam profeſſorum quies non parum ſolet, ſicut accepimus, perturbari, propterea quod mulieres modeſtiæ matrimonialis oblitæ, domos, ac monaſteria eorum, contra ipſorum inſtituta, prætextu confeſſionalium, aut aliarum literarum Apoſtolicarum ingredi audeant; ipſis etiam Abbatibus Præpoſitis, Prioribus, & alijs præſidentibus aliquando recuſantibus, & renitentibus, non ſine magna eorum moleſtia, nec ſine graui laicorum etiam offenſione, ac ſcandalo, li quando admitti nimis facile videantur; huic rei prouidere volentes Motu proprio, ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, omnes, & ſingulas facultates, ac licentias ingrediendi monaſteria, ac domos Cartuſienſium, & aliorum quorumcunque regularium ordinum, etiam mendicantium, mulierib. cuiuſcunq; ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, & quacunque dignitate, ac præeminentia præditis, etiam Comitiſſis, Marchioniſſis, Duciſſis, ſub quibuſcunque verborum tenoribus, & formis, & cum quibuſcunque etiam derogatoriarum derogatorijs, alijſque fortioribus, efficacioribus, & inſolitis clauſulis. Necnon irritantibus decretis ab Apoſt. ſede quomodocunque conceſſas, quarum tenores perinde, ac ſi de verbo ad verbum præſentibus infererentur, haberi volumus pro expreſſis, tenore præſentium reuocamus, & caſſas, irritas, & inanes eſſe decernimus; Diſtricte prohibentes mulieribus quidem prædictas facultates, & licentias prætendentibus, ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna, poſtquam harum literarum notitiam habuerint, a qua non poſſint niſi a nobis, aut Romano Pontifice, qui pro tempore fuerit, abſolui, præterquam in mortis articulo, ne dictas domos, & monaſteria ingredi audeant. Ipſis vero monaſteriorum, & conuentuum Abbatibus, Præpoſitis, Prioribus, & alijs præſidentibus, quocunque nomine vocentur, & eorum monachis, canonicis, & fratribus, ſiue mendicantibus, ſiue non mendicantibus, ſub priuationis officiorum, quæ in præſentia obtinent, & inhabilitatis in poſterum ad illa, & alia omnia, & ſuſpenſionis, a diuinis ipſo facto, ſine alia declaratione, incurrendis, pœnis ne eas introducere, admittereve præſumant. Non obſtan. &c.

Quam reuocationem confirmauit Greg. XIII. extendens etiam ab monaſteria monialium per eius conſtitutionem incip. Vbi gratiæ fol. 1239. in Bull. de qua infra in verbo Monaſteria monialium, ſuper qua reuocatione ad eundem Pio V. edita fuit declaratio in eum, qui ſequitur modum.

Nos Alexander miſeratione Diuina tituli Sancti Ioannis ante portam latinam presbyter Cardinalis Cribellus nuncupatus, omnib. & ſingulis præſentes noſtras literas inſpecturis, lecturis, & audituris fidē facimus indubiā,

& in verbo veritatis atteſtamur, qualiter Sanctiſſimus in Chriſto Pater, & Dominus noſter D. Pius Diuina prouidentia Papa V. viuæ vocis oraculo nobis facto dixit, & declarauit, fuiſſe, & eſſe mentem, & intentionem ſuam, quod eius literæ in forma breuis, ſub die 24. Octobris 1596. Pontificatus ſui Anno primo editæ, in quibus, Mulieribus quibuſcunque Monaſteriorum Regularium ingreſſus cum derogatorijs clauſulis, & irritantibus, decretis prohibeatur, non ſolum comprehenderent, & comprehendant mulieres ſtantes, & habere prætendentes facultatem; & indulta ingrediẽdi huiuſmodi monaſteria, ſed etiam omnes, & quaſcunque mulieres alias tam in genere, quam in ſpecie. Significans nihilominus idem Sanctiſſimus D. N. eodem viuæ vocis oraculo nobis facto, quod propter hoc, & per dictas ſuas literas non intelligit, quod mulieribus præcludatur aditus accedendi ad monaſteria, & loca regularia, ac eorum clauſtra, quando in eis Miſſæ, & alia Diuina officia celebrantur, ac quando proceſſiones fiunt & quando Chriſti fidelium cadauera ibi ſepeliuntur, ac etiam pro eis ſuffragia fiunt, ſed libere conceſſit, & concedit eiſdem omnibus mulieribus facultatem, vt ad illa loca, in quibus dicta pia opera exercentur cum alijs catholicis perſonis accedere libere, & licite poſſint, & valeant, & ſimiliter quod quando diuinum verbum in eccleſia Monaſteriorum, & regularium locorum huiuſmodi proponitur, vel propter aliam quamcunque cauſam eſt tantus concurſus populi, quod commode ingredi non poſſint, & egredi per principalem portam eccleſiæ, conceſſit & concedit eodem viuæ vocis oraculo, vt dictæ mulieres vna cum alijs ſecularibus perſonis poſſint ingredi, & egredi per portam clauſtri Monaſteriorum, & regularium locorum huiuſmodi, dummodo recto tramite accedant ad portam quæ exitur a monaſterio, non obſtantibus priuilegijs, & literis Apoſtolicis, ac quibuſcunque in contrarium facientibus. In quorum omnium & ſingulorum fidem, & teſtimonium præmiſſorum præſentes noſtras literas exinde fieri fecimus, illaſque manu propria ſubſcripſimus, ſigilliqque noſtri quo in talibus vtimur, impreſſione communiuimus.

Dat. Romæ in Palatio Apoſtolico in ædibus noſtræ ſolitæ reſidentiæ ſub anno a Natiuitate Domini 1568. Indictione 11. die vero 28. menſis Ianuarij, Pontificatus præfati Sanctiſſ. D. N. Pij V. Anno 3.

Alex. Card. Cribellus.

Robertus Fontanus locus † ſigilli.

Adde Nauar. in man. cap. 27. ſub num. 250. & in cap. ſtatuimus num. &c. in 4. notab. 19. quæſtione 3. affirmantem fuiſſe etiam de mente, & ſententia Gregor. XIII. includere etiam mulieres intrantes ſine vlla tali facultate, & licentia, & ſubdit ita ſeruare prætorium Pœnitentiariæ, idem teſtatur author Catechiſ. Neap. lib 3. c. 21. fol. 208. qualiter vero ad hunc finem intelligatur clauſura regularium virorum, & ſic quando ſub iſta prohibitione ingreſſus monaſterij comprehendantur horti, & sacriſtiæ item in quibus caſibus

caſibus mulieres, illaſque admittentes propter huiuſmodi ingreſſum non incurrerent in pœnas, pleraque alia ad reſolutionem dubiorum, & difficultatum, quæ occurrere poſſent circa intelligentiam prædictarum conſtitutionum declarationis Pij V. ſupra relatæ reperies annotata, & accurate elucidata, per bonæ mem. R. P. F. Hieronymum a Sorbo ordinis Capuccinorum in compend. Priuileg. Fratrum Minorum & aliorum, in verbo ingredi Monaſteria, quo loco inter cetera recenſet duas Illuſtriſſimorum Cardinalium declarationes ad propoſitum huius materiæ, quarum altera eſt quod Illuſtriſs. Card. Alexandrinus, nomine aliorum Cardinalium Congregationis Prælatis d. Ordinis Capuc. anno 1584. reſpondit, in Monaſterijs ſeu locis eorum, quæ ſunt in fieri, vel in quæ, dum fabricantur adhuc Conuentus ad ibi morandum non fuerit introductus, ſed ſolum ibi aliqui habitatores tăquam Fratres pro Fabricæ potius ſeruitio, quam alter, Clauſuram nullam eſſe talem vt ſi mulieres intrarent, pœnas propterea in ſuprad. Motu proprio contentas incurrerent. Idemque debere dici de Domibus, ſeu Infirmarijs in Ciuitate poſitis, cum nec eccleſiam, nec conuentum habeant.

Altera declaratio eſt, quod per Greg. XIII. ex ſent. Congregationis Concil. Trident. religioſo fratri ordinis Minorum S. Franciſci de Paula quærenti. An per ſupradictum Pij V. ſtatutum cenſeretur derogatum ſuæ Regulæ Conceſſioni huic, vt ſingulæ Dominæ de ſtirpe Regia procreatæ, ac etiam omnes huius ordinis fundatrices, quæ locorum eiuſdem ordinis ſepta communiora videre poſtulauerint, eædem honeſte cum ſua comitiua intrare ac deuote viſitare tolerentur. Fuit declaratum non cenſeri derogatum quo ad Reginas, vel Fundatrices duntaxat.

Quantum vero attinet circa qualitatem recipiendorum ad religionem & ſtatum regularium extat Sixti V. Conſtitutio contra illegitimos, legitimatos, criminoſos, & reddendis rationibus obnoxios aliquam religionem tranſire volentes, & contra regulares abſque ſuperiorum licentia de prouincia in prouinciam euntes, ſeu tranſmigrantes, publicata Romæ die 27. Nouembris 1587. tenoris ſequentis.

SIXTVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

CVM de omnibus Eccleſiaſticis ordinibus in ea, qua conuenit puritate, & dignitate conſeruandis præcipuam geramus ſolicitudinem, tum vero illud præter cetera nobis cordi eſt, vt a regularium perſonarum Congregationibus quas tanquam Deo dicatis maxime candor, ſanctitaſque decet, cuiuſcumque criminis aut turpitudinis labes, & ſcandali occaſio quam longiſſime arceantur. Si quidem res ipſa nos admonet, quam indecorum ſit, & ab ea, quæ diuinæ Maieſtati, eique conſecratis perſonis debetur, reuerentia, alienum, ſi eiuſmodi homines, qui propter ſua ſcelera, pœnas graues ſibi in ſæculo propoſitas timent, quive propter immunditiam, & peccata, ex quibus orti ſunt, notati perpetua ignominia ab omni mundano honore,

Cognitit de regular. et trăſeūti ad Relig.

& a paterna hæreditate repelluntur, ijdem omnipotenti Deo, tanquam hoſtiæ offerantur, atque ad habitandam in domo, quam decet honor, & ſanctitudo, inter miniſtros Domini, cui ſeruire regnare eſt, ad ſacras functiones quacũque profana præeminentia multo nobiliores, ſine vllo delectu admittantur. Cum etiam ſecundum legem Moyſi, immundi ab ingreſſu ſanctuarij excluderentur, ac ſacerdos habens maculam panes Deo ſuo offerre non poſſet, nec accedere ad miniſterium eius, & quod in holocauſtum Domini, aut victimam pacificorum offerebatur, id immaculatum eſſe deberet, vt acceptabile foret, nec vlla macula eſſet in eo, quod ſi maculam habuiſſet, neque offerendum, neque acceptabile futurum eſſet.

Ne igitur contingat illegitime genitos, qui vt plurimum parentum vitia, & incontinentiam imitari ſolent, nec pietatis ſtudio, ſed temporalium commodorum intuitu (quia hæreditates maiorum, aut dignitates aliquas conſequi non poſſunt) ad Religionem confugiunt, vitam quam animo a Religione alieno ſuſceperunt, ab inſtitutis Religioſis alienam, plerumque cum dedecore, & propriæ ſalutis diſpendio ducere, ſuiſque corruptis moribus, & malis exemplis, quietem, & ſtatum ceterorum Deo famulantium perturbare, aut hac quaſi fæce, & colluuie ipſarum Religionum honorem, & exiſtimationem lædi, vt denique homines, qui hac ſpe ad filios ſpurios in peccato gignendo eſſent propenſiores, eo magis abſtineant ab huiuſmodi carnis flagitijs, quo ſuæ proli hoc quoque refugium præcluſum viderint: Hac noſtra in perpetuum valitura conſtitutione diſtricte interdicimus, & prohibemus, ne illegitimi procreati ex inceſtu, aut ex ſacrilegio (quorum ſcilicet Parentes conſanguinitate, vel affinitate intra tertium gradum inuicem coniuncti fuerint, vel quorum alteruter parens caſtitatem Deo vouerit) etiam Apoſtolica Imperiali, vel Regia, aut quauis authoritate legitimati, aut natalibus reſtituti, ad aliquam quorumcunque ordinum etiam Mendicantium, & non Mendicantium, Fratrum Monachorum, Eremitarum, vel Canonicorum, aut Clericorum regularium Congregationum, aut Hoſpitalium Religionem, neque ad habitum, nec profeſſionem regulares recipi, vel admitti quoquomodo poſſint. Quod ſi eorum quiſpiam habitum poſt publicationem præſentis Conſtitutionis futurum receperit, vel profeſſionem poſthac emiſerit, decernimus habitus ſuſceptionem, & profeſſionem ex nunc, prout ex tunc, irritam, nullam & inualidam, nulliuſque roboris vel momenti fore, ac nullum exinde, aut huiuſmodi voto penitus annullato, obligationis vinculum oriri poſſe, quinimo illos habitu regulari, ad quem reaſſumendum perpetuo inhabiles ſint, quamprimum exuto, & ab ipſa Religione eijci, exterminarique debere. Et nihilominus quicunque Superiores, tam Monaſteriorum, Prioratuum, Præpoſiturarum, Domorum, Collegiorum, & locorum regularium, quam etiam præfatorum ordinum, Congregationum, Hoſpitalium, & quarumcunque Religionum prouinciales, vel generales quouis nomine nuncupati, qui ex prædictis inceſtu, vel ſacrilegio genito poſt dictam publicationem ad habitum receperint, vel ad profeſſionem admiſerint, excommunicationis ſententiam eo ipſo incurrant a qua eorum nemo, niſi in mortis articulo conſtitutus, ab alio quam a Romano Pontifice abſolutionis beneficium valeat obtinere.

Sed

Sed ne ijs, qui in humilitatis Spiritu Deo, & Religioni ſeruire, & pænitentiam agere intra monaſteria, vel domos regulares cupiunt, ad ſanctum huiuſmodi propoſitum via penitus præcludatur, permittemus, vt præfati illegitimi, ex dictis inceſto, aut ſacrilegio geniti ad habitum Conuerſorum, ſeu famulorum in monaſterijs, vel domibus regularibus ſeruientium recipiantur, & in ipſis monaſterijs, ſeu domibus ad ſeruilia miniſteria, viliora obſequia, humiles functiones, atque abiecta ſeruitia admitti poſſint, ea tamen conditione, vt ad habitum religioſum, vel ad profeſſionem quam Religioſi emittere ſolent, emittendam, nec non ad omnes non modo ſacros, ſed etiam minores ordines, vel ad Clericalem characterem denique ad cuncta Eccleſiaſtica officia, & functiones, & ad aſcendendum ad altiores gradus ſint eis portæ perpetuo clauſæ, & obſeratæ.

Quo ad reliquos vero non ex inceſtu præfato, nec ſacrilegio, ſed ex quouis alio minus legitimo toro natos, ſpurios, vel naturales etiam vt præfertur, vel alias legitimatos, qui ob meliorem vitæ frugem, Religionem ingredi cupiunt, ſtatuimus, & ordinamus, eos ad Religionem admitti non poſſe, aut debere, niſi prius illorum vita, & moribus diligenter cognitis, & circumſtantijs vniuerſis, quæ circa idoneitatem perſonæ attendendæ erunt, conſideratis, ac de Religionis zelo pietate, integritate, & doctrina, fidedignis teſtimonijs adeo commendati fuerint, adeo bonam indolem, & ſpecimen virtutis præ ſe ferant, ac tot merita eis ſuffragantur, vt defectum natalium ſuppleant eorumque receptio vniuerſæ Religioni commodo, & vtilitati profutura videatur. Et ſuper hoc ipſo in Generali, vel prouinciali capitulo, matura deliberatione habita, Generalis, vel prouincialis Superioris, ac Diffinitorum vnanimi conſenſu approbati, & ad habitum regularem admiſſi extiterint, & tamen hi ſic recepti ad gradus, honores, & dignitates ſui ordinis obtinen. perpetuo inhabiles, & illorum incapaces remaneant, niſi ſuper hoc cum eis fuerit authoritate Apoſtolica ſpecialiter diſpenſatum.

Si quis autem eorum alias, quam vt præfertur, recipiatur profeſſio ſimiliter nulla ſit, atque ipſi habitu priuati, & a Religione eijci debeant, eorumque receptores, excommunicatione, vt ſupra, innodati ipſo facto exiſtant.

Ceterum quoniam ſæpe ſe vitia ingerunt, & ſe eſſe virtutes mentiuntur, ac multi decoctores poſt dilapidatam rem familiarem, & contractam ingentem vim æris alieni, aut interuerſam alienam pecuniam eorum fidei creditã, vt ratiocinia effugiant, alij poſt furta, latrocinia, rapinas, homicidia, aliave facinora patrata, etiam bãniti, aut damnati, ſeu qui meritas pro ſuis delictis pœnas metuunt, non pia intentione, ſed ad euitandam legum, & iudiciorum ſeueritatem, quia tuto in ſæculo viuere nõ poſſunt, tunc demũ quærunt a Religione auxiliũ, quando aliunde illud non ſperant, vnde ſub habitu, & nomine Religioſorum, animũ Religioni inimicũ, inueterata vitia retinent, neq; alios, qui sãcta vocatione vocati ſunt, patiũtur trãquillè diuinis obſequiis inſiſtere, in grauem Dei offenſam, Religionis opprobrium, & ſcãdalum plurimorũ, vt his quoq; ſubterfugii, & impunitatis ſpes omnis tollatur, authoritate Apoſtolica, & tenore præſentium, etiam perpetuo ſtatuimus

mus & ordinamus, iuuenes, aut viros adultos, maiores ſexdecim annis, non aliter in aliquam Religionem recipi poſſe, nec debere, niſi prius de eorum parentibus, patria, deque ante acta vita, & moribus diligenter inquiratur, & ex accurata informatione, & fide digna relatione compertum, & exploratum ſit, eos neque aliquorum criminum, qualia ſunt homicidia, furta, latrocinia, vel alia ſimilia, aut grauiora, reos vel ſuſpectos exiſtere, vt propterea damnati ſint, aut ne damnentur, formident, neque ingenti ære alieno ſupra vires facultatum ſuarum grauatos, vel reddendis ratiocinijs ita obnoxios, vt ex huiuſmodi cauſa lis, vel moleſtia eis iam illata, vel timendum ſit, ne inferatur. Niſi denique conſtet, ipſos non humana aliqua ratione, ſed tantum deuotionis, & pietatis fauore, vitam Religioſam ſponte, & ex animo elegiſſe. Deque his omnibus in Generali, vel Prouinciali capitulo plena, & indubitata fide facta, tam Superioris generalis, ſeu Prouincialis, quam Diffinitorum conſenſu approbati, & ad habitum regularem admiſſi fuerint. Omnes autem & quoſcunque, vt dictum eſt criminoſos, vel ſuſpectos, aut æri alieno, vt etiam diximus, vel rationibus reddendis obligatos, ad Religionem perpetuo inhabiles
a declaramus. Et ſi qui eorum contra præſentem a noſtram conſtitutionem tenere admittentur; tam ſuſceptionem habitus, quam profeſſionem & inde ſecuta, ex nunc, prout ex tunc pari modo irritamus, & annullamus, viribuſque, & effectu carere decernimus, ac iubemus, eos qui ſic de facto recepti erunt, habitu ſpoliari, & a Religione expelli, & nihilominus ſi expulſi non fuerint, volumus, & pariter declaramus habitus ſuſceptionem, & profeſſionem penitus nullam eſſe cenſeri, ac propterea attenta nullitate habitus, & profeſſionis, licere quibuſcunque Iudicibus, Curijs etiam ſæcularibus, ad quos, ſeu quas ſpectat contra eos, vti prius iuris, & facti remedijs opportunis, ex officio, vel ad cuiuſcunque inſtantiam vel querelam ciuiliter, criminaliter, aut mixtim procedere. Quare volumus vt cuiuſque iuuenis, aut viri maioris 16. annis a ſæculo ad Religionem
b tranſeuntis, approbatio, admiſſio, & receptio in Generali, vel Prouinciali capitulo, vt ſupra ordinatum eſt pro tempore fiant, nec non Religioſi ſic recepti nomen, & cognomen, quibus in ſæculo vtebatur, & patria in actis ipſius capituli deſcribantur, & notentur. Et inſuper quoſcunque Religioſos, eorumque Superiores, qui aliquas perſonas, vt dictum eſt, inhabiles poſt hanc Conſtitutionem publicatam receperint, voce actiua, & paſſiua, necnō officijs, gradibus, honoribus, & dignitatibus quibuſcunque per eos obtentis eo ipſo in perpetuum priuamus, tam illis priuatos, quam ad illa, & alia quæcunque in poſterum obtinenda perpetuo inhabiles, eorumque incapaces decernimus, & declaramus.

Sed, & quia interdum Satanas in Angelum lucis ſe callide transfigurat, ac perditi quidam & facinoroſi homines, quod ſæpe vidimus & experti ſumus, inſtigante antiquo Pacis, & Religionis hoſte, non veriti ſunt temerario auſu habitum Religioſorum aſſumere ea mente, vt veluti ſub ouina pelle lupi rapaces, per dolum, & inſidias Chriſti fideles incautos, & nihil mali a Religioſis ſuſpicantes opprimerent, ſiue vt poſt ſcelera perpetrata, viam faciliorem ad fugam haberent, ſiue vt banniti Curiæ ſæcu-

laris,

Digitized by Google

laris, quæ eos propemodum interceptos perſequebatur, manus effugerent, & cogniti aliquando ipſos Sicarios, religioſis veſtibus indutos, a veris Religioſis hac fraude deceptis, intra domos Regulares hoſpitio receptos fuiſſe, Prohibemus eodem modo, atque interdicimus, ne quis Regularis ex vna Prouincia ad aliam Prouinciam, ſui ordinis tranſeũdo, etiam in itinere, intra aliquod Monaſteriorum, domum vel locum alterius Prouinciæ ad habitandum vel tanquam hoſpes recipi, aut ad modicum tempus deuertere poſſit, niſi a Superiore eius loci vbi reſidet, expreſſam licentiam diſcedendi in ſcriptis obtentam, ſeu literas obedientiæ, vel commendatitias ſecum deferat, atque exhibeat, vel niſi ita cognitus ſit ijs, ad quos diuerterit, vt de eius perſona nullus omnino dubitationi, aut ſuſpicioni locus relinquatur. Ideoque præcipimus, vniuerſis, & ſingulis locorum Ordinarijs, eorumque Vicariis in ſpiritualibus, vt per ſuos officiales, Miniſtros, vel executores curent ab omnibus perſonis regulari habitu indutis, quas p ſuas Ciuitates, vel diœceſes iter facere, vel tranſire, & ad quæcunque Hoſpitia, vel diuerſoria ſe recipere contigerit, diligenter perquiri num huiuſmodi literas obedientię, ſeu commendatitias ſecum deferant, quod ſi eos dictas literas non habere, vel ignotos eſſe deprehenderint poſſint contra ipſos, etiam tanquam dictorum criminum ſuſpectos procedere, & tamdiu illos ſub cuſtodia detinere, donec certa de eiſdem notitia habeatur. Et tamen volumus, vt ij, qui etiam pietatis, vel hoſpitalitatis prætextu, regulares alterius Prouinciæ ignotos, aut ſine licentia, vel literis vt ſupra receperint, dictas pœnas priuationis vocis actiuæ, & paſſiuæ, necnon officiorum, graduum, honorum, & dignitatum obtẽtorum, atque inhabilitatis perpetuæ pariter incurrãt. Decernentes ſic in præmiſſis omnibus per quoſcunq; indicari debere. Nec non irritum, & inane, ſi ſecus a quoquam quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Quocirca venerabilibus fratribus noſtris S.R.E. Cardinalibus, dictorum ordinum, Congregationum, Hoſpitalium, & locorum Regularium apud nos, & Sedem Apoſtolicam protectoribus, nunc & pro tempore exiſtentibus ac locorum ordinariis præfatis, per Apoſtolica ſcripta mandamus, vt eorum vnuſquiſque, per ſe, vel alium, ſeu alios, Cardinales quidem in ſuæ protectionis ordinarii vero in ſuarum Ciuitatum, diœceſum, & diſtrictuũ regularibus locis, curent præſentes literas publicari, eaſque perpetuo firmiter, & inuiolate obſeruari; Inobedientes cenſuras & pœnas prædictas incurriſſe declarando, illaſque etiam iteratis vicibus aggrauãdo. Inuocato etiam ſi opus fuerit, auxilio brachii ſæcularis. Non obſtant. &c.

Dat. Romæ 9. kal. Decemb. 1578.

Sequitur altera Sixti V. Conſtitutio ſuper dubiis in priori conſtitutione emergentibus de admittendis ad habitum, & profeſſionem Regularibus declarario in forma perpetuo valituræ conſtitutionis.

Datum Romæ 12. Kalend. Nouemb. 1588. & publicata die 7. Nouemb. 1588. tenoris ſequentis

Sixtus Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

Cõgruit tu de re gular. et trãſeun ti ad re lig.

AD Romanum ſpectat Pontificem Sacrorum canonum conditorem, quæ per eum ſancita ſunt, ita ſuæ declarationis arbitrio dilucida reddere, vt inde nemini poſſit dubitationis ſcrupulus exoriri; præſertim vero ſalubriter conſulere, vt cum de Regularibus agitur, qui ſe omnino Dei omnipotentis obſequio manciparunt, tollantur ea omnia, quæ eorum ſanctum Chriſto pie inſeruiendi inſtitutum quoquomodo valeant perturbare. Sane poſt editam noſtram Conſtitutionem, quæ incipit: Cum de omnibus eccleſiaſticis, &c. Super modo, & forma recipiendi, & admittendi eos, qui ſub Religionis iugo Altiſſimo famulari deſiderant, cum variæ ſint exortæ dubitationes, & quæſtiones eæque poſtea ad audientiam noſtram perlatæ, Nos ad tollendam omnem ambiguitatis occaſionem, habita cum Venerabilibus fratribus noſtris Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus Congregationis ſuper Regularium negotijs, & conſultationibus per nos inſtitutæ matura deliberatione, de illorum conſilio, & aſſenſu præſentem noſtram perpetuo valituram declarationis conſtitutionem duximus promulgandam. Cum itaque inter alia dubitetur, num primo dicta noſtra conſtitutio vbi de illegitime genitis loquitur, comprehendat etiam eos qui poſtea per ſubſequens matrimonium fuerunt legitimati: Nos inhærentes Sacrorum Canonum diſpoſitioni authoritate Apoſtolica tenore præſentium

Declaramus, illegitime natos ex ijs parentibus, inter quos tempore, quo ipſi geniti ſunt matrimonium rite conſiſtere poterat, ſecuto poſtea matrimonio legitimos effectos ſub dicta Conſtitutione minime comprehendi, ſeu eos quo ad emittendam profeſſionem, quam quo ad conſequendos gradus, honores, & dignitates, ſui ordinis, æquo iure cum illis, qui ex matrimonio legitimo, & conſtanti nati ſunt, cenſendos eſſe.

Illegitimos vero etiam ex ſoluto, & ſoluta, qui antequam noſtra conſtitutio emaneret profeſſi, vigore, ſeu prætextu priuilegiorum, aut indultorum Apoſtolicorum cuiuis Ordini, Religioni, Monaſterio, aut Congregationi, eorumve ſuperioribus in genere, vel in ſpecie conceſſorum eo ipſo per ingreſſum religionis, vel per eoſdem ſuperiores ſiue alios quoslibet etiam ſedis Apoſtolicæ de latere legatos, aut alios officiales, vel miniſtros quauis præeminentia, vel authoritate etiam Apoſtolica fungentes, aut facultate ſuffultos legitimati, aut ad gradus, honores dignitates habilitati, ſeu redintegrati, & illis alias perfuncti ſunt volumus poſthac non obſtantibus quibuſcunque tam antiquis priuilegijs aut literis Apoſtolicis, quam alijs indultis, ſeu declarationibus etiam ſi illa per nos poſt dictam conſtitutionem nouiſſime edita fuiſſe aſſerantur, honores, gradus, aut dignitates huiuſmodi obtinere non poſſe, ac diſpenſationes, & legitimationes quaſcunque eis nullatenus ſuffragari, niſi ſpecialiter, & nominatim cum eorum ſingulis fuerit ſuper natalium defectu ad honores, & gradus, & dignitates obtinendas ante vel poſt ingreſſum religionis per Rom. Pontificem immediate, vel de eius ſpeciali mandato diſpenſatum deq; diſpenſatione, ſeu mandato per literas Apoſtolicas, ſeu in forma Breuis, vel ſaltē per pa-

tentes

tentes literas Cardinales Protectoris de ipſius Rom. Pont. voluntate fidem facientes legitime conſtiterit.

Eos pariter, qui tempore publicationis noſtræ conſtitutionis in ſuis Religionibus, ſine huiuſmodi ſpeciali Rom. Pont. diſpenſatione officia, honores, & dignitates habeant ad vitam, eo ipſo ab illis amotos, & abſolutos harum ſerie declaramus. Ad tempus autem illa obtinentes permittimus in ſua adminiſtratione vſque ad finem ſui temporis conſeruari: ita tamen vt in poſterum tempus ordinarium eis prorogari, aut extendi, neque ipſi ad alias non modo ſimiles verum etiam neque ad inferiores, aut altiores, & maiores dignitatis honores, gradus aſcendere poſſint, perinde, ac ſi idipſum præfata noſtra Conſtitutione ab initio expreſſum fuerit.

Ne tamen huiuſmodi Religioſi in liberalium artium, ac præſertim Sacræ Theologiæ ſtudijs, & religioſis profectibus ſegniores fiant, atque eorumdem pia ſtudia refrigeſcant, eos noſſe volumus, quod ſi ipſorum quiſpiam eximia doctrina, vitæque, & morum ſanctitate excellere reperietur, deque eorum probitate, & præclaris meritis ordinum Protectores eam apud nos fidem fecerint, vt non immerito ſeparari queat, eorum doctrinam, & operam ipſi Ordini, & ſanctæ Dei Eccleſiæ vſui, & commodo futuram, tunc demum indulgentiam, & benignitatem noſtram facile experientur.

Quoniam vero a multis quæſitum eſt ſub nomine honorum, graduum & dignitatum, a quibus illegitimi penitus excluduntur, quid potiſſimum ſit intelligendum, Declaramus hac in re, de qua nunc agitur, appellatione dignitatum, honorum, graduum debere intelligi Præpoſitatus, Abbatiatus, Prioratus, Guardianatus, Cuſtodiatus, Prouincialium, ac Generalium ſuperiorum officia, & alia his ſimilia cum honore, & ſuperioritate coniuncta.

Ab officijs autem oneris, veluti lectoris, confeſſarij, ſtudiorum, & ſacræ Theologiæ magiſtri, Regentis, Prædicatoris verbi Dei, & ceteris huiuſmodi, immo etiam a voce actiua, a ſacris ordinibus ſuſcipiendis, ipſorumque miniſterio ipſos illegitimos, dummodo ex ſacrilegio, vel inceſtu geniti non ſint, nequaquam arcemus.

Cum vero in quibuſdam Religionibus capitula prouincialia, aut nunquam, aut non quotannis, ſed rarius celebrentur, quædam etiam monaſteria, aut domus huiuſmodi remotiſſimis regionibus Hæreticorum, aut Infidelium tyrannidi finitiſſimis ſita ſint, ne ij, quos extra capitula ad habitum, vel profeſſionem regulares admitti prohibuimus, tempus celebrandis capitulis præfixum nimis diu expectare, aut ad ea cum maximo incommodo accedere cogantur, concedimus, & indulgemus.

Vt in qualibet prouincia ſaltem duo, vel ſi commode fieri poterit, tria, aut plura monaſteria, ſeu domus regulares deputentur, quorum ſeu quarum ſuperiores infra annum ſaltem ad inquiſitionem ſuper nouitiis faciendam, & ad ipſos Religioſos iuxta formam præfatæ conſtitutionis recipiendos, & ad alia, quæ in ipſa inſtitutione continentur peragenda in ſimul congregentur.

Quod ſi paucitas, aut nimia diſtantia monaſteriorum ne id quidē patia-

tur,

Digitized by Google

tur, ſaltem tribus ex antiquioribus Patribus vnius Monaſterii, aut domus eius Prouinciæ huiuſmodi facultas, & authoritas per capitulum Generale ſcilicet Monachorum, vel prouinciale Mendicantium, & reliquorum Regularium eius ordinis demandetur.

Verum Monaſteriis, domibus, & locis regularibus, quæ aut nondum in Cōgregationem redacta, aut alias nulli Prouinciæ ſubiecta ſunt, ſtatuimus, vt trina capitula Conuentualia tribus diſtinctis cum interuallo ſaltem decem dierum vicibus celebrata, eandem in recipiendis Nouitiis per trinas huiuſmodi diſtinctas vices approbatis habeant authoritatem, quæ per noſtram conſtitutionem capitulis Prouincialibus eſt attributa.

Neque vero ſi in generalibus, vel Prouincialibus capitulis aliqui vocales deſint, nec ſi a definitorum conſenſu aliquis deſcrepauerit, iccirco receptio religioſorum retardari, impediri, aut impugnari, debebit, ſed ſatis eſſe volumus ſi vocalium, & ſuffragiorum numerus legitimus a iure, vel per cuiuſcūque ordinis ſtatuta præfinitus interuenerit. Et quod de capitulo Prouinciali, aut generali dictum eſt, idem iuris ſtatuimus, ſi quæ Religiones non capitulorum, ſed Congregationem, aut dietarum, vel alio quouis nomine vti reperiantur.

Quod autem pertinet ad profeſſionem tam illegitimorum, quam eorum qui poſt 16. ætatis annum expletum regularem habitum ſuſceperunt, quia tūc demum vere, & proprie religioſi effici dicuntur, cum profeſſionem emittunt, Declaramus eos, qui ante prædictam noſtram editam Conſtitutionem habitum ſuſceperint, & poſt ipſius promulgationem capiunt profiteri, non alias ad profeſſionem admittendos eſſe, quam facta inquiſitione, & ſeruata forma in ipſa conſtitutione præſcripta, & eorum qui poſt dictam promulgationem etiam ignorantes non habita dicta inquiſitione, & non ſeruata forma ad profeſſionem admiſſi fuerint, profeſſionem nullius eſſe roboris, & momenti. In oblatis autem, & Conuerſis profeſſionem emittentibus ſatis erit ſi quo ad mores, & ſtatutum perſonarum ipſa inquiſitio fiat.

Sed cum eadem ratio vigeat in tacita profeſſione emittenda, quæ militat in expreſſa, ſtatuimus, quod in quibuſuis ordinibus, & religionibus, neque etiam tacita profeſſio quorumcunque religioſorum induci poſſit, nec dicta intelligatur niſi in receptione conſtitutionis forma ſeruata fuerit.

Si quis vero ante editam noſtram Conſtitutionem iam tacite profeſſus, expreſſe cupiat profiteri, vel ſi quis apoſtata ad ſuam Religionem redire voluerit, inquiſitio, & forma præſcripta non erit neceſſaria, niſi vel de moribus, ſtatu, & qualitate perſonæ, vel de validitate ipſius tacitæ profeſſionis dubitatio aliqua oriatur.

In iis autem qui in locis a ſua patria longiſſime remotis degentes, vel quorum patria ab Hæreticis, vel infidelibus miſere oppreſſa detinetur voluerint ſe diuinis obſequiis, ſua regulari habitu dicere, vt in hoc quoque ſedis Apoſtolicæ benignitas eluceſcat, quæ cunctos mortales, præſertim vero exteros ex longinquis regionibus ad eum aſſidue confluentes materno ſinu libenter amplectitur, ſancimus exteros huiuſmodi aduenas, quamuis non liquido conſtet, de iis omnibus, quæ in conſtitutione noſtra

requi-

requiruntur, tamen ſi diligentia adhibita nihil appareat, quod eos impediat, habiles reputandos eſſe.

Quod ſi quis ante, vel poſt Conſtitutionem ipſam profeſſus ad ſacros ordines, vel ad honores, gradus, & dignitates, promotus exiſtat, & poſtmodum in eo natalium defectum, aut criminum in dicta Conſtitutione noſtra expreſſorum, nota, quæ prius ignorabantur, detegi contigerit, Decernimus eum ſtatim poſt huiuſmodi defectus notitiam habitam non alias quam iuxta formam ipſius conſtitutionis ad honores, gradus, & dignitates, aut ad executionem ſacrorum ordinum admitti debere.

Contra criminoſos vero, quorum profeſſio eadem conſtitutione noſtra irrita declaratur, ac propterea iudicibus, & curijs ſæcularibus procedendi facultas conceditur; tunc demum id locorum habere volumus, & nō aliter cū actis publicis conſtiterit ipſos iudices, & curiam ſæcularem ante ſuſceptionem habitus, de ipſo crimine aduerſus eos accuſationem ſuſcepiſſe, vel inquiſitionem inſtituiſse.

Ceterum quæ a nobis circa religioſos viros in præfata conſtitutione ſancita ſunt, ea nequaquam volumus ad moniales nunc extendi.

Poſtremo dum interdicimus, ne quis regularis alterius Prouinciæ intra aliquod monaſterium, domum, vel locum alienæ prouinciæ, etiam tanquā hoſpes, & ad modicum tempus recipi poſſit, niſi a ſuperiori loci vbi reſidebat, & a quo diſceſſit licentiam expreſſam in ſcriptis exhibuerit, vel niſi ſatis cognitus ſit, id obſeruari volumus non ſolum in religioſis itinerantibus de vna in aliam Prouinciam, ſed in iis quoque, qui proficiſcuntur de vno in aliud eiuſdem prouinciæ monaſterium tam ſui, quam alterius ordinis, Quod ſi dicerent ſe ad Apoſtolicam ſedem confugere ob grauamina a ſuis ſuperioribus licentiam, & literas obtinere non potuiſſe, non propterea vllo modo recipi valeant, niſi fide digno teſtimonio de petita ab eis licentia, & per ſuos ſuperiores denegata conſtiterit.

In Alma vero Vrbe noſtra religioſi aduenæ, & peregrini de grauaminibus ſibi illatis conquerentes nullibi ſine huiuſmodi literis, aut licentia recipiendi erunt, niſi prius ad Congregationem dictorum Cardinalium ſuper negotiis regularium a nobis deputatorum, vel ad ſuos Protectores remittantur, vbi ipſis auditis pro rerum, & perſonarum qualitate quid agendum ſit, ſtatuetur.

Reliqua autem in priori noſtra Conſtitutione contenta, quæ in præſentibus literis non declarantur, Volumus perpetuo firma, & valida, & in ſuo robore permanere: ac ab omnibus ad quos ſpectat inuiolabiliter obſeruari.

Et ſi quid a nobis alicui ordini, aut religioni præter, aut contra præfatæ conſtitutionis formam poſt illius editionem circa recipien. extra capitula Nouitios, aut alias indultum, aut conceſſum fuit, id omne, ac deſuper confectas literas prorſus reuocamus, & annullamus ac, ad terminos præſentis conſtitutionis reducimus, & alias nemini volumus ſuffragari. Decernentes ſic in præmiſſis vniuerſis, & ſingulis per quoſcunque iudices, &c. Non obſtan. &c.

Moderatio prædictarum Conſtitutionum Sixti V. contra illegitimos Regularium

gularium fuit facta a Gregorio decimoquarto, Idus Martij 1590. tenoris ſequentis.

GREGORIVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

CIrcumſpecta Romani Pontificis prouidentia ea, quæ rationabilibus cauſis, authoritate Apoſtolica ſancita fuerunt, ipſa rerum experientia ſuadente, ex alijs interdum non minus iuſtis cauſis moderatur, & immutat, prout in Domino conſpicit ſalubriter expedire. Sane licet alias felicis recordationis Sixtus Papa Quintus prædeceſſor noſter, nonnulla circa qualitates, modum, & formam admittendi religioſos ad quoſcunque Ordines ſalubriter ſtatuerit, prout in duabus deſuper, prima videlicet ſub datum ſexto Kalendis Decembr. Anno tertio, & altera ſub datum Duodecimo Kalendis Nouembris, Anno Quarto ſui Pontificatus, editis conſtitutionibus latius continetur. Quia tamen vſu comprobatum eſt, multa inuenta fuiſſe impedimenta, propter quæ ea, quæ in præmiſſis ſtatuta fuerunt, executioni mandari minime poterunt. Vnde quam plures literis, & pietate inſignes viri a ſancto propoſito regularem ducendi vitam abducti, ac impediti, atque etiam alij diu cum maxima eorum laude in religione verſati ab illius dignitatibus, honoribus, prælaturis cum non modico religionis, & ordinum huiuſmodi detrimento repulſi, & inhabiles penitus redditi fuerint. Nos igitur ea, quæ docuit experientia ſalubriter fuiſſe conſtituta, confirmare, quæ vero moderatione aliqua indigere moderari volentes, ac dictarum conſtitutionum, & inde ſequutorum quorumcunque tenores etiam veriores præſentibus, pro expreſſis habentes, Habita cum Venerabilibus fratribus noſtris, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, ſuper negotijs, & conſultationibus, regularium deputatis, matura deliberatione, ne eorundem conſilio prædictas conſtitutiones in ea parte qua cauetur, ne illegitimi ex certo in ibi expreſſo damnato thoro, vel complexu ad quamcumque religionem, neque ad habitum, aut profeſſionem regulares, ſed tantum ad habitum Conuerſorum, aut famulorum in monaſterijs, alijſque locis regularibus ſeruientium admittantur, & ſi poſt dictam conſtitutionem profeſſionem emitterent, voluit illam nullius eſſe momenti. Et in altera parte, in qua illegitime genitos, etiam ante ipſas conſtitutiones profeſſos vigore priuilegiorum, aut indultorum Apoſtolicorum cuius ordini, religioni, monaſterio, aut congregationi, eorumve ſuperioribus in genere, vel in ſpecie conceſſorum, etiam ipſi per ingreſſum religionis, vel eoſdem ſuperiores legitimatos, ſeu gradus, honores, & dignitates habilitatos, ſeu integratos, ab honoribus, gradibus, & dignitatibus quibuſcunque, tam in antiquis, quam alijs priuilegiis, literis Apoſtolicis, indultis, aut declarationibus, non obſtantibus excludi, ac diſpenſationes quaſcunq;, aut legitimationes non ſuffragari, neque in futurum cum his niſi a ſede Apoſtolica, priuilegijs, quibuſcunq; non obſtentibus diſpenſare voluit, authoritate Apoſtolica tenore præſentiũ ad terminos iuris reducimus,

& mo-

& moderamur, ac omnes diſpenſationes, & habilitationes vigore priuilegiorum, aut indultorum Apoſtolicorum cuius Ordini, Religioni, Monaſterio, aut Congregationi, eorumve Superioribus in genere, vel in ſpecie, vt præfertur, conceſſorum, quæ tempore conſtitutionum huiuſmodi vſu recepta, & non ſub vllis alijs reuocationibus comprehenſa erunt per quoſcunque eorum Superiores factas, in priſtinum ſtatum, & validitatem, in quibus ante ipſas conſtitutiones exiſtebant, reſtituimus, & redintegramus. Volentes iiſdem Conſtitutionibus non obſtantibus, eos, qui quomodo illegitimi procreati fuerint, ad habitum, & profeſſionem regulares admitti poſſe quemadmodum admitti poterant, ſi ſupradictæ Conſtitutiones editæ non fuiſſent. Ita tamen, vt cum de recipiendis quomodocunque illegitimè natis, ad habitum, & profeſſionem Ordinum quorumcunq; agetur, ij, ad quos huiuſmodi receptio ſpectat, præter alia, de quibus ex dictarum conſtitutionum præcepto circa quoſcunque etiam legitimos diſquirere debent, diligenter eorum vitam, & mores inquirant, & ita demum recipiant, ſi tamen bonam indolem, & virtutis ſpecimen præ ſe ferant, ac tot eis merita ſuffragentur, vt Natalium ſuppleant defectum, eorumque receptio Religionis commodo, & vtilitati profutura videatur. Et ſuper hoc ipſo ij ad quos, vt dictum eſt, pertinet huiuſmodi receptio matura deliberatione habita ita cenſuerint, & iudicauerint, dummodo tamen filius illegitimus in Religione in qua pater, ſiue ante, ſiue poſt natiuitatem dicti filij profeſſus fuerit, ipſo patre viuente admittatur, quod expreſſe prohibemus. Volumus quoque ac ſtatuimus licere Generali, aut Prouinciali ſingulorum Ordinum, aut Congregationum, aut Hoſpitalium, ad quos dicta diſpenſatio ſpectat iuxta tenorem priuilegiorum, & indultorum Apoſtolicorum eis conceſſorum, quæ dummodo vſu recepta, nec alias ſub vllis reuocantibus comprehenſa ſint, vt præfertur, in hac parte reualidamus cum illegitimis, quos alias dictus Generalis, aut Prouincialis, cum Generali, Prouinciali, ſeu intermedio capitulo, & non alias ſuffragantibus meritis dignos iudicauerint, ad honores, gradus, & dignitates obtinendas diſpenſare, ac diſpenſationes huiuſmodi pro tempore ita factas; & inde ſequuta quæcunque, vt antea valere, tenore, perinde ac ſi ſupradictæ conſtitutiones non emanaſſent. Ceterum cum acceperimus, nonnullarum Religionum, & ordinum, præſertim Monachalium Monaſteria ita inſtituta eſſe, vt in eis perpetua quædam filiatio conſtituatur, Ideoque receptio Nouitiorum in vnoquoque Monaſterio ad ſuperiorem Prælatum, & Capitulum eiuſdem Monaſterij tantum pertineat, quæ etiam Monaſteria, vt plurimum inter ſe longe diſtant, nec Generalia, Prouincialia, aut intermedia Capitula niſi raro celebrare ſolent. Ideo ſtatuimus, vt Superiores illorum Monaſteriorum de conſenſu ſui Capituli præhabita ſimul cum his, de quibus in vnaquaque Religione, aut Monaſterio iuxta eius conſtitutiones recipiendas interrogari ſolet, aliqua informatione ſuper his, quæ dictis conſtitutionibus continentur, ad receptionem huiuſmodi procedere valeant, dum tamen antequam ad profeſſionem admittatur, plenaria, & eo modo, prout in dictis conſtitutionibus habetur, inquiſitio fiat, quæ poſtea ab his a quib. in prædictis monaſterijs examinari ſolent, diligenter examinetur, & approbetur, & demum omnia in dicto Capitulo coram ſuperiore referantur. Volentes

lentes

tentes, quod ſuperiores prædicti cum eorum capitulo, aut vbi conſuetudo non fuerit celebrandi capitula cum tribus, aut quatuor, ac in generali Congregatione per vota ſecreta deputatis, ſeruatis eorum regularibus inſtitutis, ac ſupradictis omnibus eandem in recipiendis Nouitijs habeant authoritatem, quæ per dict. conſtitutiones Prouincialibus eſt attributa decernentes ſic, & non aliter per quoſcunque Iudices, & Commiſſarios quauis authoritate fungentes, etiam eiuſdem Romanæ Curiæ Cardinales, & cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & authoritate vbique iudicari, & diffiniri debere, Irritum quoque, & inane, quicquid ſecus ſuper his a quoquam quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus præmiſſis, ac quibuſuis alijs conſtitutionibus, & ordinibus Apoſtolicis, cæteriſque contrariis quibuſcunque. Volumus autem, quod præſentium tranſumptis, etiam impreſſis manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius Prælati, vel perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ obſignatis, eadem prorſus fides in iudicio, & extra illud adhibeatur, quæ eiſdem præſentibus adhiberetur, ſi fuiſſent exhibitæ, vel oſtenſæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ reductionis, moderationis, reſtitutionis, redintegrationis, prohibitionis, reualidationis, ſtatutorum, voluntatum, & decreti infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum.

Dat. Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis, Dominicæ 1595. Idus Martij Pontificatus noſtri anno primo.

L. Dat. M. Veſtrius Barbianus.

A. de Alexijs.

Decretum Sanctiſſimi D. N. D. Clementis Papæ VIII. de Nouitijs ad Regularem habitum non recipiendis niſi in monaſterijs, & locis deſignandis.

SAnctiſſimus in Chriſto Pater, & D. N. D. Clemens diuina prouidentia Papa Octauus, cum iam dudum animaduerteret collapſæ Regularis diſciplinæ reſtitutioni, pro qua potiſſimum, iuxta ſui muneris debitum vigilare, ac laborare non deſiſtit, illud in primis magnum impedimentum afferre, quòd in omnibus monaſteriis, & conuentibus, iiſque præſertim, qui maiori indigent reformatione, ſinguli ad religionem profitendam accedentes, paſſim ac ſine delectu recipiuntur, ac inde fieri, vt quo magis variis conſtitutionibus male affectas radices, euellere ſtudet, eo magis infructuoſa nouiter profitentium germina quotidie ſuccreſcant, cumque ob zelum, ac deſiderium, quo tenetur ſanctitas ſua omnes regulares ad vetus ſuæ cuiuſque religionis inſtitutum redigendi diſtricte prohibuerit, ne quis in certis Monachorum, & mendicantium ordinibus ad ſuſcipiendum habitum Religionis

Digitized by Google

gionis admittere, profitereturve, quouſque Monaſteria, & conuentus aliquot deſtinarentur, in quibus poſſet commodius regularis obſeruantia ſecundum reformationem a Sanctitate ſua inſtitutam introduci; quia tamen non obſtante tali prohibitione cognouit nonnullos fuiſſe, vel ſub colore facultatis, & licentiæ a Sanctitate ſua obtentæ, vel quia talis prohibitio ad illorum notitiam non peruenerit, receptos, & admiſſos præter mentis ſuæ ſenſum; Idcirco huic malo proſpicere volens ne licentiarum, ac facultatum huiuſmodi, ſubreptione, ac prætextu, Decretum Sanctitatis ſuæ irritum reddatur; Nunc denuo deſtricte præcipit ac mandat omnibus Generalibus, Prouincialibus, Commiſſarijs, Miniſtris, Præſidentibus, Abbatibus, Prioribus, Guardianis quibuſcunque, ceteriſque ſuperioribus conuentuum, monaſteriorum, ac domorum quocunque nomine appellentur, intra Italiam, & inſularum adiacentium fines exiſtentium quorumcunque ordinum Mendicantium, & non Mendicantium (exceptis tamen Cartuſianorum fratrum Minorum diſtrictioris obſeruantiæ, necnon Capuccinorum Sancti Franciſci, Reformatorum Sancti Dominici, Diſcalciatorum ordinis Carmelitarum, necnon fratrum cõgregationis Folienſis Ciſtercienſis ordinis, ac Eremitarum Eremi Camaldulenſis, & montis Coronæ, Clericorum Regularium Theatinorum, Societatis Ieſu, Sancti Pauli Decollati, & aliorum Deſomaſcha miniſtrorum infirmorum reſpectiue ordinibus, ſocietatibus, ſeu congregationibus nuncupatis, quæ etiam antea exceperat, & nunc iterum excipiendo, voluit prohibitionem hanc ad illa nullo modo extendi,) Ne ſub curuſuis licentiæ, & facultatis impetratæ, vel impetrandæ obtentu, niſi per literas in forma breuis duntaxat, & non alias, quemquam ad habitum Regularem ſuſcipiendum, nec etiam conuerſos, niſi in conuentibus, monaſterijs, & domibus, authoritate eiuſdem S. D. N. propediem in vnaquaque Prouincia deſignandis recipere, aut receptos ad profeſſionem admittere vllo modo audeant.

Quinimo contra primam prohibitionem Sanctitatis ſuæ receptos etiam ſi imperfectum habitum, aut ſine caputio gerant poſt præſentis Decreti in Romana Curia publicationem omnino eijcere debeant.

Superiorem autem qui huius Decreti tranſgreſſor extiterit ipſo facto pœnam priuationis omnium officiorum, quæ tunc obtinebit, vocis actiuæ, & paſſiuæ, & perpetuæ inhabilitatis ad alia in poſterum obtinenda, eo ipſo incurrere voluit, ac decreuit, & alijs etiam pœnis arbitrio Sanctitatis ſuæ imponendis ſubiacere.

Receptiones vero, ad profeſſiones quaslibet eorum qui contra huiuſmodi Decretum admiſſi fuerint, nullas, & irritas eſſe ad quemcunque effectum ex nunc decernit, & declarat.

Hoc autem Decretum noluit Sanctitas ſua eos ordines comprehendere, qui conuentus, domos, & monaſteria a ſe probata pro nouitiorũ receptione, & educatione hactenus permiſſione ſua conſtituerint.

Ceteras vero licentias ſiue generales ſiue particulares, quæ in hanc diem effectum non ſunt ſortitæ, reuocat, & annullat.

Vult autem Decretum hoc ſuum in ſolitis locis Vrbis publicatum ita prædictorum ſingulos afficere, ac ſi cuilibet perſonaliter fuiſſet intimatum, Priuilegijs, ſtatutis, & conſtitutionibus quibuſcunque in contrarium

minime

minime obſtantibus. Dat. Romæ apud Sanctum Marcum die 20. menſis Iunij 1599.

A. Sorbolongus Secret.

Die tertia menſis Iulij 1599. Supradictæ literæ affixæ, & publicatæ fuerunt in acie Campi Floræ, & aliis locis ſolitis, & conſuetis Vrbis per me Iacobum Brambillam Curſorem.

Proſper Spada Mag. Curſ.

Romæ apud Impreſſores Camerales 1599.

Decretum S. D. N. CLEMENTIS PAPÆ VIII. *Super forma recipiendi Nouitios regularium ad habitum, & profeſſionem.*

SAnctiſſimus in Chriſto Pater, & D. N. D. Clemens diuina prouidentia Papa VIII. Qui alias pro Regularis diſciplinæ reſtitutione, ſingulis Regularium Ordinibus (quibuſdam exceptis) prohibuit, ne ad regularem habitum Nouitios in poſterum reciperent, receptosve ad profeſſionem admitterent, quibuſque in aliquibus cuiuſuis Ordinis monaſteriis, ſeu conuentibus, (in quib. Nouitiatus pro recipiẽdis, & educãdis Nouitiis deſignarentur, & approbarentur) ad eius, quam profeſſi ſunt, Regulæ præſcriptum, vitam moresque reſtituerent, & componerent, certior deinde factus quoſdam (omniũ fere Ordinum) conuentus, ſeu monaſteria ad priſtinam illam Regularem viuendi formam, & diſciplinam, quam diutius deſiderauerat, fuiſſe redacta; in eiſdem Monaſteriis, & conuentibus, vt Nouitiatus erigi, Nouitijque recipi poſſent, (ſub certis tamen legibus, ac ea præſertim, vt licentia a Congregatione Reformationis Apoſtolicæ prius obtenta eſſet) conceſſit, & ad id illa deſignauit, & approbauit. Nunc volens, vt ea, quæ pro Nouitiorum receptione, & inſtitutione de mandato Sanctitatis S. præſcripta fuerunt, in poſterum accuratius, & exactius obſeruentur, vltra formam in Cõſtitutionibus fel. rec. Sixti Papæ V. & etiam Sanctitatis S. ſuper receptione Nouitiorum, decreuit, ac præſentis Decreti virtute mandauit, ne in conuentibus, ſeu monaſteriis ad Nouitios recipiendos, de Sanctitatis S. ſeu d. Congregationis Reformationis licentia hactenus deſignatis, & approbatis, ſeu in poſterum deſign. & approbandis, Nouitii ad habitum, vel profeſſionem recipi vllatenus poſſint, vel admitti, niſi prius ab ipſa Congregatione, vel ab eorum ordinariis, & ab illis etiam, in quorum diœceſi Nouitiatus exiſtunt, in quibus Nouitii recipiendi fuerint, expreſſe, & nominatim Nouitii ipſi recipiendi approbati fuerint, & vt recipi, & admitti poſſint, licentiam in ſcriptis (gratis tamen in omnibus, etiam quo ad ſcripturam, conceden.) obtinuerint. Monet autem Sãctitas S. eoſdem Ordinarios omnẽ curã, & diligentiam adhibere, vt circa ætatem, conditionem, educationem, ſcientiam, vitam, & mores, ceteraſq; qualitates in ipſis Nouitiis requiſitas, obſeruentur Inſtitutiones pro illis recipiẽdis ab eadẽ Congregatione Reformationis factæ, & publicatæ, Neque aliter nec alio modo aliquẽ ad habitũ, vel profeſſionem recipi permittant, Ordinariorũ ipſorum conſcientiam onerãdo, ſi quempiã approbauerint, vel admitti permiſerint, qui non ſit idoneus,

& iuxta

& iuxta conſtitutiones, & inſtitutiones prædictas approbandus, & admittendus. Firmis nihilominus remanentibus pœnis omnibus contra ſuperiores quorumcunque ordinum, qui in admittendis ad habitum, & profeſſionem Nouitijs, formam conſtitutionum, & inſtitutionum prædictarum non ſeruauerint, tunc Nouitium aliquem, quantumuis idoneum, & approbatum, in quouis alio conuentu, loco, ſeu monaſterio, præterquam in hactenus a S. Sanctitate, vel a dicta congregatione deſignatis, & approbatis, ſeu in poſterum deſignandis, & approbandis, vel vltra numerum in eorum ſingulis præſcriptum, ſeu præſcribendum receperint, vel admiſerint, ſeu alias præmiſſis quouis modo contrafecerint, irritum ex nunc, & inane decernens quicquid ſecus, vel alias, quauis authoritate a quouis geſtum, vel attentatum fuerit. Non obſtantibus quibuſcunque, &c.

Dat. Rom. apud S. Petrum die 19. Maij 1602. Pontificatus eiuſdem Sanctiſs. D. N. Anno 11.

Anchariſius Viſitationis, & Reformationis Apoſtol. Profecretarius.

Romæ, ex Typographia Cameræ Apoſt. 1602.

INSTITVTIONES SVPER RECEPTIONE, & educatione Nouitiorum religioſorum in monaſterijs, & conuentibus deſignatis, vel deſignandis.

S. D. N. CLEMENTIS Papæ VIII. iuſſu editæ.

CVM ad regularem diſciplinam in ſingulis religioſorum monaſterijs, propagandam Nouitiorum inſtitutio maxime vtilis ſit, & neceſſaria, & nihil ad grauem illam, ac laudatiſſimam priſcorum Patrum viuendi rationem relaxandam maiorem vim habuiſſe compertum ſit, quam, vel nimiam in recipiendis Nouitijs facilitatem ſupra numerum, quem capere, atque alere monaſteria ipſa poſſent, vel negligentiam in probando, & examinando eorum ſpiritu, an vere eſſet ex Deo, atque ex præcipuo deſiderio illi inſeruiendi, vel denique incuriam in eis educandis, atque inſtituendis. Idcirco, vt huiuſmodi incommodo deinceps occurratur, præcipitur omnibus, & ſingulis ad quos ſpectat, vt in recipiendis Nouitijs, & in eorum inſtitutione, atque educatione, necnon in Magiſtri, & aliorum miniſtrorum electione, præter alia, quæ in ſacris canonibus, & decretis præſertim Concilij Trident. Summorum Pontificum, & cuiuſcunque ordinis, aut inſtituti conſtitutionibus continentur, tam in alijs deſignatis, quam nũc, & in poſterum ad hoc deſignandis monaſterijs, & conuentibus, hæc quæ ſequuntur inuiolate obſeruari, & exequi perpetuo curent.

Primum, quod attinet ad Nouitiorum recipiendorum formam, vltra diligentem perquiſitionem, quæ habenda erit de vniuſcuiuſque natalibus,

X corporis,

Digitized by Google

corporis habitudine, moribus, & vita anteacta, ac præcipue eorum, qui ſextum decimum ætatis ſuæ annum excederent, an criminoſi, aut ære alieno grauati, vel reddendæ alicuius adminiſtrationis rationi obnoxij ſint, iuxta formam conſtitutionis fel. recor. Sixti Quinti, & moderationum ſubſecutarum; illud etiam ſuperiores, ad quos ſpectabit, ſedulo perquirant, vt quibus in monaſterijs, & conuentibus ex Apoſtolica facultate Nouitiatus fuerint inſtituti, in ijs ad religionem nullus in poſterum admittatur, qui ex honeſtis parentibus natus non ſit, & alias conditiones, ſacris Canonibus, Summorumque Pontificum Conſtitutionibus præſcriptas, non habeat, ac alias iuxta decretum ſuper forma recipiendi Nouitios, die 19. Maij 1602. editum.

Quiſque recipiendus in aliquo Ordine regulari etiam Mendicantium, in ea ſit ætate conſtitutus, quam eius ordinis, in quo recipientur, regularia inſtituta, & ordinationes requirunt, eam vero literarum ſcientiam calleat, aut illius addiſcendæ ſpem indubiam præ ſe ferat, vt minores, & ſuis temporibus maiores ordines, iuxta Decreta Sacri Concilij Tridentini ſuſcipere valeat. Sed ſi quis annum vigeſimumquintum excedens ad habitum regularem admitti poſtulauerit, & talis eruditionis expers inuentus fuerit, in conuerſorum tantum, quibus literarum ſcientia non eſt neceſſaria, numerum referatur, ipſi autem conuerſi non recipiantur ante vigeſimum ætatis ſuæ annum, & niſi ſaltem præcipua Doctrinæ Chriſtianæ capita nouerint.

Demum Superiores diligenter exquirant, quo ſpiritu, qua mente, ac voluntate id regularis vitæ genus elegerint, quem ſibi finem propoſuerint, num zelo melioris frugis, ac perfectioris vitæ, & vt Deo, ac D. N. liberius famulari poſſint, an potius leuitate, vel humano aliquo affectu, aut inordinato animi motu ducantur, & an eorum parentes ope, & ſubſidio ipſorum indigentes deſtituantur.

Prouideant quoque, vt omnes, etiam conuerſi recipiendi, priuſquam ad habitum regularem admittantur, ab iis, quibus munus hoc incumbit, de regula, quam profeſſuri ſunt, tribus votis eſſentialibus, ſtatuque regulari, & aliis cuiuſque ordinis peculiaribus inſtitutis, conſtitutionibus diligenter inſtruantur. Et quia quarundam Religionum moris eſt, nedum conuerſos, ad profeſſionem admittendos, verum & oblatos, vt vocant, recipere, circa ipſorum oblatorum receptionem vnaquæque religio ſuas peculiares Conſtitutiones, ſpecialique inſtituta obſeruare teneatur.

Statim atque Nouitii ad habitum recepti, & in locum Nouitiatus introducti fuerint, per generalem omnium peccatorum confeſſionem totius anteactæ vitæ conſcientiam diſcutiant, & expurgent.

Quod vero ad loci qualitatem vniuſcuiuſque Nouitiatus ſpectat, locus huiuſmodi propria clauſura ab ea parte conuentus, & monaſterii, in qua degunt profeſſi, ſegregatus ſit, atque diſtinctus: habeatque tot ad dormien. cellulas ſeparatas, quot erunt numero Nouitii, vel dormitorium ita capax, vt pro ſingulis ſinguli lectuli commode ſterni poſſint, in quo etiam cellulæ, vel certus, ac determinatus locus pro Magiſtro, eiuſque ſocio reperiatur.

In eo etiam, præter alias communes commoditates, aptus locus adſit ad ſpirituales collationes, ſeu conferentias faciendas, ac lectiones, inſtructionesque Magiſtri audiendas, & in quem hyemis tempore ad calefaciendum

ſe igne:

eigne communi recipiant, Oratorium inſuper, ſeu Cappella, ſi commode fieri poterit, ad Nouitios in ſpiritualibus, præſertim in cæremoniis, eccleſiaſticiſque functionibus exercendos.

Hortus quoque peculiaris ad honeſtam recreationem bene concluſus, atque munitus adſit, ſin minus, hortum ceteris Fratribus communem recreationis tempore ingrediantur. Ipſis vero Nouitiis ibi commorantibus, curabit Magiſter cum loci Superioris authoritate (ſi opus fuerit) ne in eundem quiſquam alius ingrediatur.

Ad huiuſmodi locum Nouitiatus nemini eiuſdem, vel alterius Ordinis regulari, etiam Conuentus, & Monaſterii Officiali, vllo vnquam tempore ſub quouis prætextu aditus pateat, præterquam Magiſtro, eiuſque ſocio, ac etiam Monaſterii, aut Conuentus Superiori, ſi quandocunque ingrediendum ſibi neceſſario exiſtimauerit, quo tamen caſu aliquem ſemper ex ſenioribus Conuentus, vel Monaſterii Patribus ſocium aſſumant.

Huius loci clauſuræ clauis apud Magiſtrum ſemper aſſeruetur, illique ſoli liceat ex graui tantum cauſa ingreſſum illuc alicui permittere: ſi quis autem Nouitiorum quempiam alloqui voluerit, Magiſtro præſente, & non aliter alloquatur.

Nouitiorum Magiſtro ſocius, ſi per Nouitiorum inſtruendorum multitudinem neceſſarius fuerit, vita, & moribus (quoad fieri poterit) conſimilis deputetur, qui in his, quæ ad Nouitiatus regimen, ſpectant, dicto Magiſtro immediate ſubiectus exiſtat, eligaturque tam Magiſter, quam ſocius per Prouinciale Capitulum per triennium ad minus onus huiuſmodi ſubituri. Quod ſi aliquo caſu extra tempus capitulare noua loca Nouitiatus concedi contingat, tunc electionem Magiſtri Nouitiorum, & ſocijs huiuſmodi in his nouis locis per Generalem, vel Prouincialem, ſeu miniſtrum, aut eorum Viſitatores, ſeu vicarios de Diffinitorum tamen, vel grauiorum aliorum Patrum conſenſu fieri permittitur, idem ſeruetur, ſi intra triennium, alterum, vel vtrumque vrgenti aliqua de cauſa in aliis locis amoueri, vel mori contigerit, in cuius, vel quorum locum alii conſimiles ſubrogari debeat.

Tam Nouitiorum Magiſter, quam ſocius ab iis omnibus officiis, oneribuſque vacationem habeant, quæ Nouitiorum curam, & regimen impedire valerent. Ipſe Magiſter ſacerdotali ordine ſit initiatus, ac in quinto ſaltem ſupra trigeſimum ætatis ſuæ anno conſtitutus, & per decennium a profeſſione emiſſa in religione perſtiterit: Socius vero trigeſimum annum excedat, ſintque ambo doctrina, & quantum per Superiorum diligentiam, & vires fieri poterit, vitæ etiam anteactæ exemplo præſtantes, orationis præterea, & mortificationis operibus addicti, prudentia, charitateque referti, non ſine affabilitate graues, zelum Dei cum manſuetudine præferentes, ab omni cordis, ac animi perturbatione ita præſertim, & indignatione, quæ in ſe, & erga alios charitatem impedire conſueuerunt, quam longiſſime alieni, & tales demum, qui in omnibus ſeipſos bonorum operum exemplum præbeant, vt iis, qui eorum curæ ſubſunt, illos non tam metuant, quam reuereantur, nec illis vnquam detrahere quicquam poſſint.

Habeat etiam Magiſter plenam, & abſolutam poteſtatem circa Nouitiorum inſtitutionem, ac Nouitiatus regimen, ita vt in illis nemini (Viſita-

X 2 toribus

Digitized by Google

toribus, ac ſuperioribus maioribus, vel etiam localibus exceptis) quouis colore ſe ingerere liceat.

Curam adhibeat diligentem, vt Nouitij omnes in regulari diſciplina ſedulo exerceantur, agnoſcantque præcipue diuinam (qua digni facti ſunt) vocationis præſtantiam, & excellentiam; quæ vero ſit, atque perfecta votorum ſolenniuni, & quam neceſſaria cuiuſque Ordinis Conſtitutionum obſeruantia, modum in oratione, tum vocali, tum mentali, fructuoſe perſiſtendi, illicitas paſſiones, & vitij (ad quæ natura per peccatum labefacta omni tempore prona eſt, atque procliuis) per ſenſuum cuſtodiam, & mortificationem cohibendi, auſteritatem, ieiunia, cilicia, diſciplinas, conſcientiæ puritatem, crebram illius diſcuſſionem, Sacramentorum frequentiam (confeſſionis præſertim) quæ his ſaltem ſingulis menſibus fiat, per aperitionem, quotidianam motuum internorum, cordis, & tentationum manifeſtationem, per exercitium humilitatis circa viliora miniſteria, per modeſtiam in omnibus actionibus, diuturnumque ſilentium.

Quilibet Nouitius bis quotidie orationi mentali, & vocali incumbat, vnuſquiſque ſecundum propriam capacitatem, & ordinem ſibi a Magiſtro præſcriptum, ac pluries in die propriam conſcientiam vnuſquiſque examinare contendat. Ipſi autem Magiſtro ſoli, Nouitiorum confeſſiones audiendi, cura committatur. Liceat tamen Superiori, etiam locali, ſi ita expedire iudicauerit, vel per ſeipſum, vel per aliū ab eo deputandum, ſemel, aut bis in anno eorundem Nouitiorum confeſſiones audire.

Quotidie Miſſæ ſacrificio interſint, & ſtatutis horis in choro, nocturni, diuiniſque Officijs aſſiſtant.

Exercitationibus, etiam corporalibus vacent, legant, vel ſcribant res ſpirituales modeſtiam animi recreationem interponant, quæ in ſolitario loco, & commodo extra Nouitiatum ſemel in hebdomada, vel in alternis ſaltē hebdomadibus longior ſtatuatur, fiatque ſemper Magiſtro præſente, vel ſocio, qui multum inuigilent, ne duo ab alijs commorentur diſiuncti, atque eo tempore cuiuſque, in quam natura feratur propenſionem, ſcrutentur.

Non liceat eis durante Nouitiatus, & probationis tempore, vna cum Profeſſis, niſi in choro, in eccleſia tempore officiorum, in proceſſionibus, aut in cœnaculo cauſa refectionis commorari, nec permittatur eis profeſſos domos exeuntes comitari.

Pro communibus, & proprijs cuiuſque neceſſitatibus, quæ accidere poſſunt vnus ex Nouitijs ipſis, ætate, moribusque prouectior deputetur, qui abſente ſocio (Magiſtro permittente) omnia prout opus fuerit agat, cui etiam ianuæ cuſtodia, & rerum leuioris momenti prouiſio intra Nouitiatum committi poterit.

Cū autem, (licet Clericorum bene inſtituendorum cura debeat eſſe præcipua) Conuerſorum tamen religioſa inſtructio non ſit prætermittenda, quin potius æquanimiter amplexanda, quandoquidem ſatis exploratum eſt, illorum etiam, cum regulam profiteantur eādem, eorum perfectam educationem tum Religioni decorem, & ornamentū, tum alijs Chriſti fidelibus ædificationem, exemplum, atque vtilitatem afferre, Conuerſis ipſis a Clericorū Nouitiatu ſeparatus ad dormiendum locus (quantum commode fieri poterit)

Digitized by Google

eſt) aſſignari præcipitur. Illi tamen, hac ſeparatione non obſtante, Magiſtro Nouitiorum, ſeu ſuperioribus monaſteriorum, & conuentuum iuxta cuiuſque ordinis ſtatuta, & conſtitutiones ſubditi eſſe, & obedientiam præſtare debebunt, a quo non tantum circa corporalia obſequia probandi, & exercendi, verum etiam, pro eorum capacitate, & commoditate, de ſpiritualibus, præſertim de modo mentaliter orandi diligenter inſtruendi erunt, quod vt commodius fiat ad capitula, & ſpirituales Conciones, quæ per Magiſtros Nouitiis fieri ſolent, accerſiri debeant; & in eccleſiis ſtatutis horis conueniant, niſi tunc in ſuis officiis actualiter occupati fuerint.

Tempore vero probationis elapſo, ii tantum, qui non ſolum religioſæ profeſſionis capaces, ſed ad laborem corporalem apti, nouo, ac diligenti examine reperti fuerint (dummodo ætatis ſuæ annum quo ad Clericos, decimum ſextum, quo vero ad conuerſos vigeſimumprimum exceſſerint) ad profeſſionem admittantur. Sed qui ad conuerſorum habitum recepti fuerint, ad Clericorum ſtatum tranſire, etiam durante tempore probationis, non poſſint.

Superior cuiuslibet conuentus, in quo Nouitiatus fuerit conſtitutus, particularem librum habeat, in quo vniuſcuiuſque Nouitii profeſſio regiſtretur, illamque Nouitius profeſſus propria manu, & duo teſtes, qui præſentes fuerint, ſubſcribant.

Conuerſus vero literarum ignarus profeſſus in eorundem teſtium, qui ſe ſubſcripſerint præſentia propria manu ſignum crucis apponat, aſſeruetur-que liber, & coſtodiatur in Archiuio, vbi ſcripturæ ad monaſterium, ſeu conuentum pertinentes repom conſueuerunt.

Quia vero in quibuſdam ordinibus filiationis vſus eſt receptus, declaratur, quod licet decretum ſit, vt Nouitiis educandis certa monaſteria, aut conuentus deſignatos quilibet Ordo habere debeat, licitum tamen ſit ſuperioribus monaſteriorum, & conuentuum huiuſmodi ordinum, in quibus filiationis vſus receptus eſt, eos quos prænarratis qualitatibus ſuffultos repererint in ſuorum locorum filios iuxta cuiuſque ordinis conſtitutiones, adſcribere, ſicque adſcriptos, cum iuxta præſentes inſtitutiones, & alias ſeruatis ſeruandis ad ordinem recepti fuerint, ad loca Nouitiatum cum teſtimonialibus literis tranſmittere, vbi tanquam dictorum conuentuum, ſeu monaſteriorum filii, eorundem nomine, & inſtantia recipi, ac in Nouitiatu probari, & deinde antequam ad eadem monaſteria, ſeu conuentus filiationis huiuſmodi remittantur, in profeſſorio ad perfectionem, vt præmiſſum eſt, exerceri debebunt.

Porro ne loca vnius monaſterii, ſeu conuentus ab alio præoccupentur, capituli Generalis, aut prouincialis partes erunt, numerum praſcribere pro omnibus, & eam ſimiliter rationem circa alimentorum contributionem (ſi opus fuerit) inire; ac ſingulis conuentibus, & monaſteriis præſcribere, quæ magis expedire videbitur.

Vt autem Nouitii iam in profeſſorum numerum (ſicvt præmittitur) recepti melius in bono ſpiritu, regulariſque diſciplinæ obſeruantia ſtabiliantur, & confirmentur, mandatur, vt ſtatim poſt profeſſioné emiſſam, ſi in cōuentibus, aut monaſteriis, pro Nouitiatibus aſſignatis locus aderit ſecundi Nouitiatus, ſiue profeſſorii ab ea, quæ Nouitiorum eſt, atque antiquorum

Digitized by Google

profeſſorum habitatione diſtinctus, & ſegregatus, ibi collocentur, ſi monaſterium, aut conuentus eos alere queat, ſin minus, in alium commodiorem conuentum, aut monaſterium transferantur, in quo is locus cum requiſitis ad Nouitiatum ſupranarratis reperiatur, vel accommodetur, aut de nouo conſtruatur.

Ab hoc tamen illæ religiones excipiuntur, quæ ſuarum conſtitutionum, ſeu inſtitutorum vigore maioris temporis curſus nouos profeſſos intra Nouitiatum detinere conſueſcunt, quibus in hac parte non derogatur, illis tamen permittitur, vt, prædictis earum conſtitutionibus non obſtantibus, id ipſum facere poſſint, ſi id rationi, ac religioni magis expedire diiudicauerint, quibus in locis degant ſub regulis, & modo viuendi adhuc arctiori, quam ſeruent antiquiores profeſſi, ita quod in negotijs monaſteriorum, aut conuentuum non ſe intromittere, nec communibus tractatibus intereſſe, neque alicuius exterioris obedientiæ officium exercere debeant, ibique permaneant, quouſque ad ætatem ſacris Ordinibus ſuſcipiendis ſufficientem deuenerint, vel ſaltem per triennium poſt profeſſionem, quo etiam tempore poterunt, quinimo, & debebunt literarum ſtudijs operam nauare ſub directione, ac regimine ſuperioris, qui eas qualitates habeat, quibus Nouitiorum Magiſtrum præditum eſſe oportere dictum eſt.

Declaratur tamen, quod propter præmiſſa non cenſeatur conceſſa licentia recipiendi Nouitios, niſi in locis pro Nouitiatu deſignatis, aut in poſterum deſignandis, & pro numero dumtaxat in eorum ſingulis præſcripto, vel præſcribendo.

Denique ſi illi, qui inter religioſos gradu, & ordine ſuperiores ſunt, & alij, ad quos ſpectat, in prædictis omnibus, vel eorum aliquo deliquerint, ſeu quouis modo contrafecerint, officiorum omnium, quæ tunc obtinebunt priuationem, grauioreſque pro modo admiſſæ culpæ pœnas ſe ſubituros certo ſciant.

Dat. Rom. apud S. Petrum die 19. Martij 1603.

A. Acharisius Viſitationis, & Reformationis Apoſt. Pro ſecret.

Romæ apud impreſſores Camerales 1603.

Sciendum eſt, quod ad declarationem Concilij Trid. ſeſſ. 25. de regula. c. 16. Relationem per ſacram congregationem Concilij Pio V. factã Sanctitas ſua dixit, Decretum dicti Concilij procedere tantum in illis Nouitijs, quos ſuperiores lapſo tempore Nouitiatus habiles inuenerint, non in his, quos inhabiles inuenerint, vt ſunt illi, qui non bene adhuc didicerunt, & ideo quod attinet ad illos, Sanctitas ſua conceſſit, quod ſuperiores poſſint prolongare illorum profeſſionem, dummodo habeant ſpem probabilem, quod efficiantur habiles intra ſex menſes, ita teſtatur Paſſarel. in priuileg. Minim. fol. 464. quod conſulenti ſibi a Neapoli 8. die Nouemb. anno Dom. 1569. reſponderunt Illuſt. Cardinales Concilij interpretes.

Decre-

Decretum ſacræ Regularium Congregationis contra Regulares ad Vrbem temere, leuive ex cauſa accedentes abſque eorum ſuperiorum licentia.

QVoniam nonnulli Regulares vagandi ſtudio, ſiue dum imminentem admiſſorum criminum pœnam, ex ſuis conſtitutionibus, aut alias debitam ſibi metuunt, falſa & commentitia grauamina cauſati non ad immediate ſui ordinis ſuperiores, ſcilicet, a grauamine Prioris ad Prouincialem, a Prouinciali ad Generalem: a Generali ad Protectorem, prout cuiuſque Religionis conſtitutionibus diſponitur, ſed ad hanc Romanam Curiam abſque licentia ſæpius fugiunt, potius quam recurrant, ex quo ordinum diſciplina relaxatur, Prælati contemnuntur, & ipſi in dies audaciores euadunt. Placuit ſacræ Regularium Congregationi, ex ordine Sanctiſſimi ſtatuere, vt ſi quis Regularium in poſterum temere, leuive ex cauſa hanc almam Vrbem, ſeu Curiam abſque ſui Superioris licentia, & ſupradicta forma prætermiſſa, adire præſumpſerit, ad ſuos eoſdem Superiores, ſeueriori pœna plectendus remittatur.

F. Michael Bonellus Card. Alexandrinus.

Gregorius Palearius V. I. D. Secretarius.

Romæ apud Hæredes Antonij Bladii Impreſſ. Cameral. 1587.

Nos Hieronymus Miſeratione diuina tit. S. Pancratii S. R. E. presbyter Card. Matthæius totius Ordinis Fratrum Minorum S. Franc. de obſeruantia protector, Corrector, & Gubernator.

VT fratres Minores de obſeruantia purius, ac ſincerius in feruore ſpiritus, & altiſſima humilitate Domino inſeruire valeant, ac quæcunque occaſiones tranſgreſſionum tollantur, ordinamus, ac decernimus, vt quando a Generali, ac Miniſtris prouincialibus, Cuſtodibus, Guardianis, aliiſque Superioribus Regularibus Sancti Franciſci de Minor. obſeruantia, pro culpis leuibus, diſciplina, vel alia pœnitentia in refectorio, vel alibi facienda, ſubditis mortificationis gratia imponitur, nullus eorum, quibus talis pœnitentia iniungitur, ad Nos, ſiue ad alios Superiores Regulares nobis ſubiectos, appellare poſſit. Si quis autem contrafecerit, triduo carceri mancipetur, & in pane, & aqua ieiunet. Item ſi quis pænitentias impoſitas a prædictis ſuperioribus reuelauerit aliis, quam ſuis Superioribus pœnæ inobedientiæ ſubiaceat. In quorum fidem, &c.

Dat. Romæ in Palatio noſtro, die 2. menſis Decembris 1602.
Hier. Card. Matthæius Protector.
Locus ſigilli. Angelus Pianus Secret.

Romæ, apud Impreſſ. Camerales 1603.

REVOCATIO Indultorum, præter iuris communis diſpoſitionem, conceſſorum, recipiendi, vel retinendi Religioſos alterius Ordinis etiam laxioris, publicata Romæ die 1. Decembris 1569. fol. 1509. in bullar. incipien. Quæcunque ſacrarum Religionum, & infra. De nobis attributæ poteſtatis plenitudine reuocamus, & abolemus omnia, quæcunque priuilegia, facultates, diſpenſationes, & indulta præter iuris communis diſpoſitionem emanata, recipiendi, vel retinendi Fratres Monachos, Canonicos, & alios etiam laxiorum ordinum profeſſores, quibuſcunque Ordinibus, Monaſteriis, Hoſpitalibus, Militiis, & piis locis, etiam S. Antonii Viennen. Sancti Spiritus in Saxia de Vrbe, Sancti Ioannis Hieroſolymitani, Ieſu Chriſti, Sancti Iacob. de Spada, Sancti Lazari Hieroſolimitani, eorumque Eccleſiis, membris, ſuperioribus, & perſonis; per quoſcunque Rom. Pontifices prædeceſſores noſtros, ac nos, & Sedem Apoſtolicam, tantum ipſorum Monaſteriorum, Hoſpitalium, & locorum inſtitutione, quam deinceps quomodocunque ac quotieſcunque, per modum ſtatuti perpetui, ac initi, & ſtipulati contractus, & alias ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis reſtitutionibus præſeruationibus mentis atteſtationibus derogatoriarum derogatoriis, aliiſque fortioribus, efficacioribus, efficaciſſimis, & inſolitis clauſulis, necnon irritantibus & aliis decretis, etiam motu proprio, & ex certa ſcientia, deque ſimili poteſtatis plenitudine, etiam pauperum, infirmorum (miſerabilium, & cuiuſcunque alterius pii operis intuitu ac etiam ex quibuſcunque aliis cauſis, quantumuis grauibus charitatiuis, & neceſſariis, etiam conſideratione, vel ad ſupplicationem Imperatorum, Regum, aliorumque Principum, necnon S. R. E. Cardinalium, deque illorum conſilio, & matura deliberatione prius habita, conceſſa confirmata, ac etiam multiplicatis vicibus innouata, extenſa, vel etiam moderata. Caſſamus quoque & annullamus quo ad illa, omnes Apoſtolicas, & alias literas ſuper iis confectas, ac proceſſas, & alia inde ſecuta quæcunque: Ac volumus ea omnia vires & effectum de cetero non habere, ita vt poſthac illorum ſic reuocatorum prætextu, Prælati, & ſuperiores prædicti, aut alii quicunque nullum prorſus alterius, etiam laxioris Ordinis, vel obſeruantiæ regularem, etiam ſpecialem tranſeundi ad ipſos licentiam (iuxta huiuſmodi priuilegia dumtaxat) ferentem ad habitum, & profeſſionem regularem in ſuis quiſque Monaſteriis, domibus, locis, vel Ordinibus, etiam, vt in clauſtro perpetuo maneat, admittant nec omnino quemquam recipiant, vel retineant; Eos vero, quos in aliquo ex caſibus prædictis (vigore huiuſmodi priuilegiorum tantum, ac præter iuris communis diſpoſitionem) iam habent translatos ad eorum ſuperiores, & loca eius Ordinis, vnde erant profecti, quam primum remittant. Decernentes admiſſiones receptiones, & retentiones huiuſmodi nulla firmitate ſubſiſtere, nemineque prorſus vlli voto, vllique regulæ, vel obſeruantiæ, etiam iuramento, aliave ſolennitate promiſſæ obligare, necnon irritum, & inane, quicquid ſecus per prædictos, aut quoſcunque alios quauis authoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quicunque vero aliquem contra huius noſtræ reuocationis tenorem admiſerint, aut receperint, aut illos, aut quos iam habent (modo prædicto) translatos, aut receptos retinuerint, ipſos omnibus, & ſingu-

lis di-

lis dignitatibus, ad miniſtrationibus, beneficiis, officiis, fructibus, & penſionibus eccleſiaſticis præſentium authoritate priuamus, & ad futuram inhabiles eſſe volumus eo ipſo. Quocirca omnibus locorum Ordinariis, in quorum diœceſibus loca præd.cta conſiſtunt, per Apoſtolica ſcripta mandamus, vt per ſe, vel alium, ſeu alios de translatis prædictis authoritate noſtra cognoſcentes, in eos quos contra hoc præſcriptum noſtrum degere inuenerint, ac ẽt recipientes, vel retinentes, relecto quocunq; exemptionis priuilegio, animaduertant, ipſoſq; remittere procurent. Contradictores quoſcunque per cenſuras & pœnas Eccleſiaſticas ceteraque iuris, & facti remedia opportuna, quacunque appellatione poſtpoſita, compeſcendo, inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii, ſæcularis, non obſtantibus, &c. Nulli ergo &c.

Quo ad tranſitum Religioſorum de vna Religione ad alium, in quodam libro priuilegiorum Sancti Benedicti Congregationis, Romæ impreſſo anno Domini 1585. referente Emanuele Roderico tomo tertio quæſt. regular. quæſt. 50. artic. 20. in fine, continetur quædam declaratio Illuſtriſſimorum Cardinalium, quæ ita ſe habet: Illuſtriſſimi Cardinales definierunt, quod tranſitus ad parem, vel arctiorem Religionem non fiat, niſi cauſa cognita tranſeuntis, & vitæ, ac morum ratione, idque ex approbatione capituli generalis. Item a Sacra Congregatione ſuper negotiis Regularium reſolutum refertur, quod per licentias, quæ conceduntur clauſtralibus ingrediendi quamlibet Religionem, non licere eis tranſire ad non clauſtrales, vt ſunt Militares, & hoſpitalariæ, prout admonet apoſtilla ad conſil. 58. Nauar. de regular. in nouis.

Reductio ad terminos iuris, & ſacrorum Canonum, vnius, ſuper qualitatibus, ac modo, & forma recipiendorum Religioſorum, & alterius illius declaratoriæ Conſtitutionum fel. rec. Sixti Papæ V. quo ad nullitates profeſſionum ſaluis pœnis contra ſuperiores Ordinum in receptione Religioſorũ peccantes inflictis.

Sub Dat. Romæ die 2. Aprilis, M D C I I.

In ſuprema Eccleſiæ Catholicæ ſpecula, meritis licet imparibus, Diuina prouidentia diſponente conſtituti, omnibus incommodis, quę in eadem Eccleſia, non ſine Fidelium animarum periculo, & detrimẽto oriri poſſunt, obuariam, & ſiniſtram Conſtitutionum Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum, quas iuſtis de cauſis ediderunt, interpretationem, pro noſtri Paſtoralis officii munere conamur prouidere, prout in Domino ſalubriter conſpicimus expedire. Cum igitur fel. rec. Sixtus Papa V. prædeceſſor noſter ad integritatem, & candorem in Regularibus, & religioſis Ordinib. in eccleſia Sancta inſtitutis retinendum, & conſeruandum, quadã ſua, quæ incipit; cum de omnibus eccleſiaſticis Ordinibus ſub Dat. ſexto kalen. Decembris, Pontificatus ſui anno tertio, nulla circa modum, formam, & qualitatis admitiẽdi Religioſos ad quoſuis regulares Ordines decreuerint, & deinde alia ſimili, quæ incipit, ad Romanum ſpectat Pontificẽ ſub Dat. 12. Kalend. Nouembris, pontificatus ſui anno tertio, quædã dubia ſuper dicta priori conſtitutione exorta, declarauerit. Et præterea piæ memoriæ Gregorius

Papa

Papa XIV. etiam prædeceſſor noſter alia ſua perpetuo valituris conſtitutionibus, quæ incipit, Circumſpecta Romani Pontificis prouidentia, ſub Dat. Idibus Martij, pontificatus ſui anno primo reſpectiue editis, Conſtitutiones Sixti prædeceſſoris ſupradictas, quo ad illegitimos moderatus fuerit, prout in eiſdem Conſtitutionibus plenius continentur. Tamen quia longo vſu, & experientia compertum eſt ex nimia facilitate, & multitudine caſuũ, in quibus profeſſio a ſuſcipientibus habitum alicuius Regularis Ordinis a dicto Sixto prædeceſſore nulla declaratur, multos, hac occaſione accepta fraudulenter petijſſe, & indies petere, vt profeſſio, quam in aliquo Regulari Ordine emiſerunt, nulla declaretur, ex quo nonnulli eorum Regulares Ordines, & inſtituta, ſub hoc prætextu deſeruerunt, & iccirco pleriſque in locis maxima incommoda, & ſcandala exorta fuerunt. Nos ea ſcandala, & incommoda, quantum in Domino poſſumus, remouere, & ne in poſterum alia eiuſmodi hac de cauſa oriantur, opportuna ratione prouidere cupientes, ſingularum conſtitutionum prædictarum tenores præſentibus pro expreſſis habentes, matura ſuper his cum Venerabilibus fratribus noſtris Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus ſuper negotiis epiſcoporum, & Regularium deputatis conſultatione præhabita, ex illorum ſententia, & voto Cõſtitutiones prædictas Sixti prædeceſſoris, quo ad eam partem, per quam eorum, qui formam in eiſdem Conſtitutionibus præſcriptam de cetero nõ ſeruauerint, & quo ad alios etiam caſus ibidem expreſſos, in quibus receptorũ in quibuſcunque etiam Mendicantium Ordinibus profeſſio nulla declaratur, ad terminos iuris, & ſacrorum Canonum, perinde ac ſi prædictæ Conſtitutiones in illa parte editæ non fuiſſent, authoritate Apoſtolica tenore præſentium reducimus. Ceterum pœnas contra Superiores quorumcunque Ordinum etiam Mendicantium huiuſmodi, qui in admittendis Regularib. ad habitum, & profeſſionem, earundem Conſtitutionum formam non ſeruauerint, aut aliter quouis modo contrafecerint, in ipſis Conſtitutionibus inflictas ſaluas eſſe volumus, & ſtatuimus, ſicque & non aliter in præmiſſis omnibus & ſingulis per quoſcunque iudices Ordinarios, & delegatos, etiã cauſarum palatij Apoſtolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, etiam de latere Legatos, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & authoritate iudicari, & diffiniri debere, ac irritum, & inane quicquid ſecus ſuper his a quoquam quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, pariter decernimus.

Non obſtantibus &c.

Dubium illud, An ſcilicet renunciatio, ſeu donatio bonorum facta ab exiſtente adhuc in ſæculo, & intuitu prætextu ingreſſus Religionis, ſtante diſpoſitione Conc. Triden. ſeſſ. 25. de regular. c. 16. valida ſit, vel ne: Illuſtriſſimi Cardinales Concilij interpretes definierunt in hũc modum, videlicet. Congregatio Conc. cenſuit decretum Conc. Trid. cap. 16. ſeſſ. 25. de reg. & mor. non habere locum in renunciatione facta ante ſuſceptionem habitus. Hieronymus Card. Matth. Quam declarationem refert, ac profitetur editam fuiſſe ſuper precibus monaſterij Sanctæ Agnetis ciuitatis Mediolani, Menoch. in addit. ad lib. 2. de arb. iud. caſu 436. ſub num. 3. qua attenta non eſt habenda

habenda ratio eorum, quę in contrarium ſcripſerunt, Nauar. in conſ. vltim. de donatio. in antiq. & Molina de iuſtit. diſp. 139. in verſ. Ambiget rurſus, &c. de qua declaratione admonet etiam Apoſtilla ad conſil. 81. Nauarr. ſub tit. de regul. in nouis.

Sequitur eiuſdem Sanctiſs. D. N. Clementis Papę VIII. præſcriptio normæ dandi licentiam ab Ordinarijs ad ædificanda in poſterum Regularia Monaſteria.

Quoniam ad inſtitutam Regularium locorum, & perſonarum reformationem promouendam, & conſeruandam maxime pertinet, vt in quibuſq; domibus, & monaſterijs is tantum numerus Religioſorum qui commode ibidem ali poſſunt, contineatur, ac eo pariter ſpectat, vt in quibuſq; Ciuitatibus, & locis nouæ domus, & Monaſteria, præſertim Mendicantium, non erigantur, niſi in eiſdem ciuitatibus, locis, aliarum domorum, & monaſteriorum in eis exiſtentium, habita ratione, commode ſuſtentari poſſe dignoſcatur. Hac igitur nos cōſideratione ducti, & in præmiſſis noſtro paſtorali munere opportune prouidere volentes, motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, ac matura deliberatione, deq; Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, ex voto etiam venerabilium fratrum noſtrorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium ſuper cōſultationibus, negotijs Epiſcoporum, & Regularium Præpoſitorum, harum ſerie declaramus, locorum ordinarios non poſſe licentiā ad nouos Conuentus cuiuſque etiam Mendicantium ordinis in ciuitatib. & locis eorum ordinariæ iuriſdictioni ſubiectis erigendos impartiri, niſi vocatis, & auditis aliorum in eiſdem ciuitatibus, & locis exiſtentium Conuentuum prioribus, ſeu procuratoribus, & alijs intereſſe habētibus, & cauſa ſeruatis ſeruandis cognita conſtiterit, in eiſdem ciuitatibus, & locis nouos huiuſmodi erigendos Conuentus ſine aliorum detrimento commode ſuſtentari poſſe; Si vero ab eorum in huiuſmodi cauſis, & ſentētijs ad nos, & Apoſtolicam Sedem prouocari, & appellari contigerit, ipſos ordinarios tamdiu erectionem nouorum Conuentuum ſuſpendere debere, quouſq; a nobis, & Apoſtolica Sede in eadem cauſa pronunciatum extiterit, irritum nihilominus, & inane decernētes quicquid ſecus ſuper his a quoquam quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocirca vniuerſis venerabilibus fratribus noſtris Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & alijs locorum ordinarijs per præſentes in virtute ſanctæ obedientiæ diſtricte præcipiendo mandamus, vt præſentes noſtras literas obſeruent, & obſeruari curent, & faciant. Non obſtantibus, &c.

Datum Romæ apud S. Marcum ſub annulo piſcatoris die 23. Iulij MDCIII. Pontif. anno 12.

Sciendum eſt, quod ad reformationem ordinis minorum Conuentualium S. Franciſci editæ fuerunt infraſcriptæ conſtitutiones contentæ in Bulla Pij V. incip. illa nos cura, &c. publicata Romæ die 2. Auguſti 1568. fol. 1023. in Bulla. & ſunt videlicet

Nouitij etiam oblati ante decimumoctauum ætatis ſuæ annum completum, ne recipiantur, neque ante decimumnonum item completum ad profeſſionem admittantur, Qui hactenus recepti etiam oblati, quintumdecimū

annum

annum non expleuerint, detracto habitu religionis, domum ad parentes, vel neceſſarios, etiam inuiti remittantur, vel alias omnino remittantur, nec poſtea in ædibus vnde exierint, aut in alijs eiuſdem ordinis domibus verſari vllo modo poſſint.

Laici, qui vigeſimumquintum annum non attigerunt, ad ſeruiendum ne recipiantur, & qui recepti etiam nunc ea ætate minores ſunt, eijciantur.

Nouitij ne recipiantur, aut educentur, niſi in cõuentibus inſignioribus, in quibus dormitorium, & capitulum habeant ſeorſum ab alijs fratribus.

Nullus deinceps prouinciæ præficiatur, qui eiuſdem prouinciæ ſit, ſed prouinciales ex aliena prouincia ſemper aſſumantur, qui tamen idonei ſint ad id officium, & cultores regularis obſeruantiæ.

Guardianatus inſigniores, & priuilegiati, vt Rom. Aſſiſien. & huiuſmodi triennio, non priuilegiati biennio diuturniores ne ſint, in quo tamen habenda eſt ratio prouinciarum externarum, in illis enim locis hæc officia iuſta de cauſa in longius tempus arbitrio ſuperioris protrahi poterunt.

In paternitatibus hactenus conceſſis, & poſthac concedendis, ea moderatio adhibeatur, vt nemo paternitatis titulo, vel priuilegio fruatur, niſi qui prouincialatus officium obtineat, vel obtinuerit, vel quadrageſimum annũ agat, & alias etiam eo titulo, & priuilegio dignus exiſtat.

Nulli in eodem conuentu plus biennio manere liceat, exceptis ſexagenario maioribus quibus aliquid ex cauſa ſuperioris arbitrio honeſte condonari poterit.

In conuentu, vel domo pauciores ne ſint duodecim fratribus, ſi qua autẽ domus hunc familiæ numerum alere non poſſit, vel tota prouincia victum, & quæ præterea neceſſaria ſunt ſuppeditet, vel fratres cum bonis ex ea domo in aliam transferantur, prouiſione tamẽ adhibita, ne eccleſiæ deſtruentur, ſed ad eius populi commoditatem conſeruentur. Permittimus tamen, vt in conuentibus, qui fratribus iter facientibus commodi ſint, ſaltem quatuor fratres, non minores quinquaginta annis, conſtanti, & probata vita maneant, ſi plures ea domus alere poſſit.

In maiorib. ſtudiis Regentes duas lectiones Theologicas interpretentur, alteram practicã, veluti de Sacramentis, vel de vita recte, ſancteq; inſtituenda, ex magiſtro ſententiarum, ac S. Bonauentura, alteram ſpeculatiuam ex Scoto, in minorib. vero ſtudiis, vna lectione ex Theologia practica contenti ſint. Curent aũt ſuperiores, vt in ſingulis Conuentibus Fratres maxime in conſcientiæ caſib. & reliquis, quæ ad audiendas confeſſiones pertinent, ob rei grauitatem, & neceſſitatem; ſummo ſtudio ac diligentia exerceantur.

Fratres etiã ſi ſuperiores ſint, nihil proprium habere poſſint, ſed omnia in communem conferant, diſtribuenda ſingulis, vt vnicuique opus fuerit, ita vt ex communibus cuiuſque conuentus facultatibus, & eleemoſynis pro viribus domus, vnicuique fratri, quæ ſunt neceſſaria, præbeantur.

Fratres omnes, & ſuperiores, & quomodocunque priuilegiati, ægrotis tãtum exceptis, in Refectorio cibum capiant, & communi menſa vtentes, communibus epulis veſcantur. In primis autem ęgrotorum, & ſenũ cura habeatur. Quod ſi propriæ facultates domui non ſuppetant, ad ſubueniendũ neceſſitatibus ægrotantium vicini conuentus ditiores ſuppleant, aut etiã to-

ta Prouincia contribuat.

In omnibus Conuentibus, vel domibus, locus communis Theſauri, vel capſa ſit tribus clauibus clauſa, quarum vnam habeat Guardianus, alteram Procurator, tertiam Depoſitarius, quo in loco, vel capſa vaſa aurea, argentea iocalia, & quæque pretioſa, pecunia item conuentus, cum inuentario earundem rerum, condita cuſtodiantur, ſeruata tamen diſtinctione ſacrarum, & profanarum rerum.

Nullus ex fratribus, quamuis Magiſtratus, & ſuperioris titulo fungatur, priuatas ædes aut in clauſtro, aut alibi vſquam habeat, ſed ſinguli vnica cella in communi Dormitorio nullo ornatu nudis omnino parietibus, ac lectulo, & menſa humilibus contenti ſint, quemadmodum pauperes religioſos decet. Cameræ, ſiue ædiculæ, quæ extra Dormitorium ſeparatim ſunt, ad officinas, vel alios vſus, toto conuentui communes redigantur, vel ſi Cellæ communis Dormitorij pro fratrum numero non ſufficiant, & illæ Cameræ, vel ædiculæ, quas diximus, ad formam communis Dormitorij redigi poſſint; in Dormitorium commune redigantur, ſin minus deſtruantur, ac materia, & cæmenta ad reparandam fabricam conuentus, ſi opus fuerit, conuertantur, vel vendantur, & pretium ad communem vſum conuentus conferatur.

Nullus ex fratribus priuatum hortum habeat, ſed horti ſint totius conuentus communes, Veruntamen Nouitij, infirmaria, hortum, ſeu viridarium a communi Viridario ſeiunctum habere poterunt, quo ceteris ingredi nullo modo liceat.

Veſtes, libri, & reliqua a Superioribus cuiquam fratri ad vſum, & neceſſitatem conceſſa, quæcunque apud eos mortis tempore reperta fuerint nulli fratri priuatim aſſignentur, ſed ita diſtribuantur, vt dimidia pars ſit natiui Conuentus, altera vbi mortuus fuerit.

Generalis a prouincialibus, Cuſtodibus, & alijs Religionis Miniſtris quouis illi nomine appellentur, prouincialibus item a Guardianis, aliisve officialibus, ob eorum deputationem, vel confirmationem, nihil omnino, neque magnum, neque paruum exigant, ac ne ſponte quidem oblatum accipiant, neque cancellario, aut ſcribæ pro ſigillo, ſiue ſcriptura quicquam detur, ſed omnia gratis fiant, ac dentur. Neque Generalis, neque prouincialis miniſter, neque Cuſtos, neque Guardianus, a quouis fratre ſui ordinis, aliquid etiam ſponte oblatum, ſiue dono datum acceptet, vel recipiat. Pro communibus autem impenſis, quas neceſſario ad commodum totius Ordinis, vel alicuius priuatæ domus fieri contigerit Generali, Prouinciali, & aliis eo modo conſulatur, quo in literis Sanctiſſimi D. N. Pij V. proxime editis cautum eſſe conſtat.

Quod vero ad promotiones, & gradus attinet, id omnino ſeruetur, quod Alexandrinis conſtitutionibus ſancitum eſt, vt nihil a promouendo exigatur aut quouis modo ſponte oblatum accipiatur. Quod ſi promotione facta conuentus promotorum aliquid Religioni donare voluerit, quicquid id ſit, Procuratori detur, vt ad leuationem onerum, & communium ſumptuum Religionis conferatur, ac Procurator omnium acceptorum, & expenſarum rationem reddat.

Fratres omnes quocunq; gradu, & honore ſint, camiſijs laneis, & reliquo

veſtitu

veſtitu honeſto, ac Religioſo, omnique ſupellectili, & inſtrumento paupere atque humili, quemadmodum aliis etiam conſtitutionibus cautum eſt, vtantur.

Reliquum eſt, vt conſtitutiones omnes, ad diſciplinam regularem reſtituendam, conſeruandam, & augendam, (quæ tamen iis contrariæ non ſint) præcipue vero, ea quæ a Sanctiſs. D.N. Pio Papa Quinto ad reformationem huius ordinis proxime ſunt editæ, ab omnibus ſancte, inuiolateque ſeruentur.

S.D.N.D. PAVLI PAPÆ V. DECRETVM De certo Religioſorum numero cuicunque Monaſterio, Conuentui, ac Domui Regulari præfigendo.

SAnctiſſimus in Chriſto Pater, & Dominus Noſter, Dominus Paulus Diuina prouidentia Papa V. Dum ex plurimis, iiſque grauiſſimis Decretis quæ fel. recor. Clemens VIII. ad regularem diſciplinam reſtituendam, & augendam condidit, illud maximi momenti eſſe animaduerterit, quod a Sacro Cõcilio Tridentino multo ante cautum etiam fuerat, vt is tantum Religioſorum hominum numerus in ſingulis Monaſteriis, Conuentibus, & Domibus Regularibus conſtitueretur, qui vel propriis redditibus, & obuentionibus, vel conſuetis emolumentis, ac eleemoſynis ali commode poſſent; magnamque fortaſſe obſeruantiæ regularis iacturam inde factam eſſe, quod Ordinum Superiores illud exequi nimium diſtulerunt, vt hoc etiam adhibito remedio, huiuſmodi incommodo proſpiceret, aditumque iis Prælatis Regularibus præcluderet, qui plures ad ſuam Religionem admittentes, quam monaſteriorum, & conuentuum cenſus, eleemoſynæ, & qualitates ferant, non leuem ſubditis, vitæ clauſtralis relaxandæ occaſionem præbere videntur, Decreuit, & præcepit, ac præſentis Decreti vigore præcipit, & mandat omnibus, & ſingulis Generalibus, Prouincialibus, Commiſſariis, miniſtris, Præſidentibus, Abbatibus, Prioribus, Præpoſitis, Guardianis, Vicariis, & quibuſcunque aliis Superioribus Monaſteriorum, Conuentuum, & Domorum quouis nomine nuncupentur, Ordinum, congregationum, & Inſtitutorum, tam Monachorum, quam Mendicantium, & non mendicantium Regularium quorumcunque, exiſtentium intra fines Italiæ, Inſularum adiacentium; vt ſinguli, ad quos pertinet, in qualibet prouincia, adhibitis duobus aut tribus monachis Fratribusve ſui ordinis, vel Congregationis, probationibus, & rerum vſu peritioribus, bona immobilia, cenſus, redditus, & prouentus omnes, conſuetas item eleemoſynas, & obuentiones, tam communes monaſteriorum, Conuentuum, & Domorum eiuſdem Prouinciæ, quam etiam ſingularibus perſonis religioſis aſſignatas, ſeu permiſſas in communem vſum deinceps conferendas, decem annorum diuerſorum habita ratione, diligenter ac mature recognoſcat, iis omnibus detractis, quæ reparationes, præſtationes, grandines, ſterilitates, aliave cuiuslibet generis onera conſueuerunt abſorbere, eaque omnia ſcripto fideliter exarata idem Superior, cuius intereſt, in primo capitulo, ſeu Congregatione prouinciali coram tribus Iudicibus ab ipſemet capitulo, vel Congregatione de-

ligen-

figendis proponat, qui computatis huiuſmodi redditibus, eleemoſynis, & obuentibus vniuerſis, ac oneribus, vt ſuperius detractis, ſedulo examinent, quot religioſi homines in vnoquoque Monaſterio, Conuento, & domo regulari, iuxta regionis, & proprij inſtituti morem, victum, & veſtitum in communi habentes competenter valeant ſuſtentari; Tum eorundem bonorum, redditũum, eleemoſynarum, & onerum præciſam notam ipſimet Congregationi, capitulove prouinciali exhibeant, vt in illo diligenter omnibus diſcuſſis, cuicunque familiæ conuentus, monaſterij, & domus regularis quouis nomine nuncupatæ in ſingula quaque prouincia certus earum tantum perſonarum numerus communi Patrum capitularium voto præfigatur, quæ redditibus, eleemoſynis, & obuentionibus, vt ſuperius, ſufficienter ali poſſint. Ne vero Superiores, qui id præſtare debent, ſerius aut remiſſius, quam par eſt, muneri ſuo ſatisfaciant. Mandauit, ac mandat Sanctitas Sua, vt infra annum a die dati præſentis Decreti computandum, omnia hæc de genere capitulariter geſta in authenticam formam redacta ad Congregationem Reformationis Apoſtolicæ ſinguli mittant, numerumque familiæ ſingulorum cõuentuum, monaſteriorum, & domorum huiuſmodi regularium, capituli, vel Congregationis prouincialis ſententia, & authoritate præfinitum ijdem Superiores Ordinum, Congregationum, & inſtitutorum quorumcunque tam Generales, & prouinciales, quam locales omnes perpetuo ſeruare omnino teneantur, eos autem Superiores cuiuſcunque ſtatus, gradus, & conditionis exiſtant, qui prædicta omnia præfixo termino non præſtiterint, vel numerum huiuſmodi præſcriptum quouis modo augere præſumpſerint, priuationis omnium officiorum, quæ tunc temporis obtinebunt, vociſque actiuæ, & paſſiuæ, ac ad omnia ſuæ Religionis officia, & gradus inhabilitatis perpetuam pœnam eo ipſo incurrere, atque alijs etiam grauioribus ad Sanctitatis Suæ, & ſucceſſorum ſuorum arbitrium infligendis pœnis ſubiacere voluit, & declarauit. Vult præterea Sanctitas Sua per Decretum eiuſdem Congregationis Reformationis Apoſtolicæ Secretarij manu ſubſcriptum, conſuetiſque Almæ Vrbis locis affixum, & publicatum ad omnes, & ſingulos Ordinum Regularium Superiores, ad quos ſpectat, perinde affici, ac ſi fuiſſet cuilibet perſonaliter intimatum. Non obſtantibus conſtitutionibus Apoſtolicis, priuilegijs, ſtatutis, indultis, nec non alijs contrarijs quibuſcunque.

Dat. Romæ apud S. Petrum die 5. Decembris MDCV. Pontificatus eiuſdem S. D. N. Anno primo.

Ant. Seneca Refor. Apoſtolicæ Secr.

ROMÆ, Ex Typographia Reuerendæ Cameræ Apoſtolicæ. MDCV.

Cetera de Regularibus vide in Concil. Trident. præſertim ſeſſ. 25. aliquaſque declarationes Sacræ Congregationis circa vſum bonorum in particulari per regulares vtriuſque ſexus, habes ſupra in verbo caſus reſeruati, ſub num. 6.

MONA-

Digitized by Google

MONASTERIA MONIALIVM.

PRæter Summiſtas ſciendum eſt; quod quantum attinet ad clauſuram vltra conſtitutionem Bonifacij Octaui, in cap. vnico, de ſtatu regul. in 6. & Conc. Trid. ſeſſ. 25. de Regular extat etiam Conſtitutio Pij V. ſuper clauſura, & reformatione quarumcunque Monialium Romæ publicata die 19. Iunij 1596. fol. 937. in Bullar. tenoris ſequentis.

PIVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

Cõgruit titu. de ſtatu regula.

CIrca paſtoralis officii nobis, meritis licet imparibus, deſuper commiſſi curam, (quantum nobis ex alto permittitur) inuigilantes, aſſidue ad ea per quæ ſingulis erroribus, & exceſſibus obuiatur, ac perſonis quibuslibet, præſertim, feminei ſexus, virginitatem ſuam altiſſimo vouentibus, ſub religionis iugo Chriſto Saluatori in caſtitatis holocauſto famulari affectantibus, ſemita iuſtitiæ, & honeſtatis declinantibus nequicquam in eis reperiatur incongruum, quod in regularis ponat honeſtatis gloria maculam, & diuinam merito poſſit offendere maieſtatem, opportune ſuccurrere, libenter intendimus, ac in his noſtræ vigilantiæ partes propentius impartimur, prout id in Domino ſalubriter expedire conſpicimus. Hac igitur perpetuo valitura conſtitutione, inhærentes etiam conſtitutioni fel. recor. Bonifacij Papæ Octaui, prædeceſſoris noſtri, quæ incipit, Periculoſo, & decretis Cõcil. Trid. ſuper clauſura Monialium editis, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium ſtatuimus, atque perpetuo decernimus, vniuerſas, & ſingulas moniales, præſentes, atque futuras cuiuſcunque religionis, ordinis, vel militiarum, etiam quod Hieroſolymitan. ſint, quæ vel iam receptæ ſint, vel in poſterum in quibuſuis monaſterijs ſiue domibus recipiantur, & tacite, vel expreſſe, religionem profeſſæ, etiam ſi conuerſæ, aut quocumque alio nomine appellentur, etiamſi ex inſtitutis, vel fundationibus earum Regulæ ad clauſuram non teneantur, nec vnquam in earum monaſteriis, ſeu domibus etiam ab immemorabili tempore, ea ſeruata fuerit, ſub perpetua in ſuis monaſterijs, ſeu domibus de cetero debere permanere clauſura, iuxta formam dictæ cõſtitutionis fel. rec. Bonifacii Papæ VIII. prædeceſſoris noſtri, quæ incipit, Periculoſo, in ſacro Concilio Trid. approbatam, & innouatam, quam nos auctoritate præfata etiam approbamus, & innouamus in omnibus, & per omnia, ac illam diſtricte obſeruari mandamus. Quod ſi aliquæ Moniales forſan reperiantur, quæ conſuetudine etiam immemorabili, aut inſtituto, vel fundatione regulæ ſuæ fretæ animo obſtinato huic clauſuræ reſiſtant, aut quoquomodo reluctẽtur, ordinarii vna cum ſuperioribus earum omnibus iuris, & facti remediis cõpellant eaſdem, tanquam rebelles, & incorrigibiles ad præcise ſubeundum dictam clauſuram, & perpetuo obſeruandum. Mulieres quoque, quæ tertiariæ, ſeu de pænitentia dicuntur, cuiuſcunque fuerint ordinis in congregatione viuentes, ſi & ipſæ profeſſæ fuerint, ita vt ſolẽne votũ emiſerint, ad clauſurã præcise, vt præmittitur, & ipſæ tenean-

teneantur. Quod ſi votum ſolenne non emiſerint, Ordinarij vna cum ſuperioribus earum hortentur, & perſuadere ſtudeant, vt illud emittant, & profiteantur, ac poſt emiſſionem, & profeſſionem eidem clauſuræ ſe ſubijciant; quod ſi recuſauerint, & aliquæ ex eis inuentæ fuerint ſcandaloſe viuere, ſeueriſſime puniantur, Ceteris autem omnibus, ſic abſque emiſſione profeſſionis, & clauſuræ viuere omnino volentibus, interdicimus, & perpetuo prohibemus, ne in futurum vllam aliam prorſus in ſuum ordinem religionem, congregationemve recipiant. Quod ſi contra huiuſmodi hanc noſtram prohibitionem, & decretum aliquas receperint, eas ad ſic viuendum omnino inhabiles reddimus, ac illarum quaſlibet profeſſiones, & receptiones irritas decernimus, & nullas, prout etiam præſenti decreto irritas facimus, & annullamus. Porro ne moniales, vel Tertiariæ prædictę propter hanc clauſuram, detrimentum, aut incommodum aliquod in earum neceſſitatibus, maxime in pertinentibus ad illarum victum patiantur, ſed vt eis opportune conſulatur, authoritate Apoſtolica præfata ſtatuimus, decernimus, præcipimus, atque mandamus, ordinarijs, & ſuperioribus earum, vt curent colligi fidelium eleemoſynas per conuerſas, quæ non ſint profeſſæ, vel ſi profeſſæ fuerint, ſint tamen ætatis annorum quadraginta, & in domibus contiguis, extra tamen monaſterium degant, & non ingrediantur clauſuram aliarum monialium, niſi in caſibus ex earum conſtitutionibus permiſſis, & de earum domibus exire non poſſint pro huiuſmodi eleemoſynis colligendis, Niſi ex licentia ordinarij, vel earum ſuperiorum, & de cetero nullæ aliæ conuerſæ profeſſæ recipi amplius etiam de conſenſu ſuorum ſuperiorum, vel Prælatorum poſſint. Quod ſi aduerſus hanc noſtram prohibitionem receptæ fuerint, illarum receptio, nulla, irrita, & inanis ſit prout ex nunc nullam, irritam facimus, & annullamus. Quod ſi prædicto modo neceſſitatibus monialium, & mulierum Tertiarum prædictarum ſuccurri ſufficienter non poterit, mandamus ipſis ordinarijs, & ſuperioribus earum, vt ipſi prouideant de alijs perſonis pijs, & Deo deuotis, quæ fidelium eleemoſynas colligant, vel alias eo meliori, & commodiori modo quo fieri poterit, etiam ex opere manuum ipſarum monialium, & mulierum prædictarum arbitrio ordinariorum, & ſuperiorum earundem; & prout eis congruentius expedire videbitur prouideatur, & ſuccurratur. Et ne propter monialium numerum exceſſiuum clauſuræ obſeruatio violetur, inhærentes etiam ſimiliter diſpoſitioni dictæ conſtitutionis Bonifacij, & Concilij Tridentini decreto, monialibus prædictis, & illarum ſuperioribus, & ordinarijs diſtricte inhibendo præcipimus, & mandamus, ne plures in earum monaſterijs recipiant, admittant, ſiue recipi, & admitti permittant, quam ex proprijs redditibus ipſorum monaſteriorum, vel conſuetis eleemoſynis commode ſuſtentari poſſint. Mandantes propterea in virtute ſanctæ obedientiæ ſub obteſtatione diuini iudicij, & interminatione maledictionis æternæ, vniuerſis venerabilibus fratribus, Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, quatenus in ciuitatibus, & diœceſ. proprijs præſentes noſtras literas publicari faciant, ac in monaſterijs monialium ſibi ordinario iure ſubiectis, in his vero quæ ad Rom. mediate, vel immediate ſpectant eccleſiam, Sedis Apoſtolicæ authoritate, vna cum ſuperibus eo-

Digitized by Google

rundem monaſteriorum clauſuram, (vt præmittitur,) quam primum poterint ſeruari procurent: Contradictores, atque rebelles per cenſuram eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita compeſcendo, inuocato ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachij ſecularis. At vt hoc tam ſalutare decretum facilius obſeruetur, omnes principes ſeculares, & alios Dominos, & Magiſtratus temporales rogamus, requirimus, & obſecramus, per viſcera miſericordiæ Domini noſtri Ieſu Chriſti, eiſdem in remiſſionem peccatorum iniungentes, quod in præmiſſis omnibus eiſdem Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, & alijs monialium ſuperioribus aſſiſtant, ac ſuum fauorem & auxilium præſtent, ac impedientes pœnis, etiam temporalibus afficiant. Præmiſſis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ſtatutis, & conſuetudinibus etiam immemorabilibus, etiam per ſedem Apoſtolicam approbatis, & confirmatis, priuilegijs quoque, indultis, & literis Apoſtolicis, etiam in fundatione, & inſtitutione eiſdem monaſterijs, vel domibus, & monialibus ſub quibuſcunque verborum formis, & clauſulis irritantibus, & alijs decretis quibuslibet conceſſis, confirmatis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, & innouatis, quibus omnibus, etiam ſi pro ſufficienti illorum derogatione de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & indiuidua, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut aliqua exquiſita forma ad hoc ſeruanda foret, tenores huiuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum inſererentur pro ſufficienter expreſſis habentes, quo ad effectum validitatis noſtræ conſtitutionis tantum derogamus, contrarijs quibuſcunque. Aut ſi aliquibus communiter, vel diuiſim ab eadem ſit ſede indultum, quod interdici, aut ſuſpendi non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem. Per hoc autem in monaſterijs exemptis ordinarij locorum quo ad alia nullam ſibi credant iuriſdictionem, vel poteſtatem aliquatenus eis attributam. Volumus autem, quòd præſentes literæ ad valuas Baſilicæ Beati Petri Apoſtolorum Principis, & in Cancellaria noſtra in acie Campi Floræ publicentur, & inter conſtitutiones extrauagantes perpetuo valituras conſcribantur, & quia difficile foret præſentes ad ſingula quæcunque loca deferri, volumus, & etiam declaramus, quod earum tranſumptis etiam impreſſis manu alicuius Notarij ſcriptis, ac ſigillo alicuius Prælati munitis, eadem prorſus fides vbicunque adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ approbationis, innouationis, ſtatuti, decreti, mandati, interdicti, prohibitionis, annullationis, præcepti, inhibitionis, requiſitionis, obſeruationis, iniunctionis, derogationis, declarationis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum anno incarnationis Dom. Milleſimo quingenteſimo ſexageſimo ſexto, iv. Kal. Iunij Pontific. noſtri Anno primo.

Ad

Ad prędictæ Conſtitutionis maiorem declarationem aliam Conſtitutionem edidit Gregor. XII. de clauſura Monialium, & de eleemoſynis eis præſtandis Romæ publicatam die 21. Ianuarij 1563. fol. 1205. in Bullario tenoris ſequentis.

GREGORIVS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei.

DEO ſacris virginibus, quæ contemptis illecebris ſæculi diuinis ſe obſequijs manciparunt, æquiſſimum eſt præcipua quadam a nobis, ac ſingulari ſolicitudine prouideri, tum vt ab eis, omnia, quæ ſanctum ipſarum propoſitum impedire poſſent, remoueantur, tum etiam vt ijs in cultu Dei caſte, ac religioſe permanentibus quæ ad victum neceſſaria ſunt ſubminiſtrentur.

Et quidem poſt ſacri Concilij Tridentini decretum, quo conſtitutio fel. record. Bonifacij Papæ VIII. prædeceſſoris noſtri, quæ incipit periculoſo, renouatur, prohibēs ne aut ipſis Monialib. ex Monaſterijs ſuis egredi, aut illi cuiuſcunque ſexus, aut ordinis perſonæ ad eas ingredi liceat, & præterea vniuerſis Epiſcopis præcipitur, vt in omnibus Monaſterijs ſibi ſubiectis, in alijs vero ſedis Apoſtolicæ authoritate clauſuram ſanctimonialium, vbi violata diligenter reſtitui, vbi vero inuiolata conſeruari maxime procurent: piæ memoriæ Pius Papa Quintus, etiam prædeceſſor noſter victui quoque, & neceſſitatibus ipſarum proſpicere cupiens, cum ſuperiora illa approbaſſet, atque innouaſſet, eademque omnia etiam in Monialibus quarumcunque militiarum, etiam Hieroſolymitanæ omnibusque alijs tacite, vel expreſſe religionem profeſſis quocunque nomine cenſerentur, locum habere decreuiſſet: ne illæ quicquam detrimenti in neceſſitatiqus ſuis hac occaſione paterentur, etiam præcepit locorum ordinarijs, & ſuperioribus earum, vt fidelium eleemoſynas per conuerſas non profeſſas, vel profeſſas quidem ſed ætatis ſaltem quadraginta annorum, & iampridem conuerſas, quæ in domibus contiguis extra tamen Monaſterium degerent, colligendas curarent, ita tamen, vt prædictæ Conuerſæ neq; clauſuram aliarum Monialium niſi in caſibus permiſſis ingrederentur, nec ex illis ipſis habitationibus ſuis ad tales eleemoſynas colligendas, ſine permiſſu Ordinariorum, aut ſuperiorum ſuorum exire poſſent. Quod ſine hoc quidem ſufficere videretur, idem Pius prædeceſſor mandauit ipſis ordinarijs, & ſuperioribus vt negotium darent aliquibus perſonis pijs tales eleemoſynas colligendi aliaque arbitratu ſuo proſpicerent, quæ ad ſubleuandam Monialium inopiam expedire iudicarent.

Cum autem, ſicut accepimus, multæ Moniales, etiam quæ Tertiariæ vocantur, ſub ſolenni religionis voto, perpetuaque clauſura degentes, aliaſque talibus literis comprehenſæ, & in ipſa clauſura permanentes, multis præterea ad ſe ſuſtentandas neceſſarijs egeant, neque vſque ad hoc tempus vllo ſufficienti remedio earum neceſſitatibus ſubuentum ſit. Quin etiam aliæ Tertiariæ circa vllum ſolenne hucuſq; votum viuant, quæ ad ſuas, ſuorumve domos neutiquam rediturae eſſent, ſed ſub ſolenni religionis voto, & clau-

ſura prædictis permanerent, ſi earum congruæ ſuſtentationi prouideretur. Nos qui illas neceſſarijs rebus deſtitui nolumus, certioreſque facti in multis Ciuitatibus, oppidis, villis, aut aliis locis, tam in eccleſiis, & monaſteriis, quam Hoſpitalibus, collegiis, confraternitatibus, & aliis locis piis etiam quæ a priuatis hominibus tum eccleſiaſticis, tū laicis, multas, ac diuerſas eleemoſynas Chriſti pauperibus erogari, Conſiderantes in eiuſmodi perſonas, vel in primis exercendam eſſe charitatem, quæ voluntaria paupertate ſuſcepta ab omni hominum commercio ſegregatæ Deo ſeruiunt, & aſſiduis precibus iram ipſius, ob peccata conceptam, a Chriſtiano populo deprecantur. Illud quoque cogitantes ſi eis ad tales eleemoſynas petendas ad loca prædicta conferre ſe liceret, vix fore, vt prædicta Monaſteria, eccleſiæ, loca, ac perſonæ, eis ſingulis non tantum ſaltem tribuerent, quantum ſingulis aliis pauperibus eodem concurrentibus ſolent, vniuerſo illi Deo deuotarum mulierum generi de opportunæ, ac ſufficientes ſubuentionis auxilio prouidere cupientes.

De nobis attributæ poteſtatis plenitudine, ſtatuimus, & ordinamus, vt omnes, & quicunque Patriarchæ, Primates, Archiepiſcopi, Epiſcopi, & alii eccleſiarum Prælati, nec non Abbates, Priores, Præpoſiti, & alii eccleſias Patriarchales, Primitiales, Metropolitanas, Cathedrales, & alias eccleſias, necnon Monaſteria, Prioratus, Præpoſituras, Canonicatus, præbendas, dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, officia, ceteraque beneficia eccleſiaſtica, cum cura, & ſine cura, ſæcularia, & Sācti Benedicti, S. Auguſtini, Ciſtercien. Cluniacen. Præmoſtraten. Cartuſien. Camaldulen. Sancti Baſilii, Caſſinen. alias Sanctæ Iuſtinæ, Montis Oliueti, Sancti Saluatoris, ac Lateranen. & Cruciferorum, ſeu fratrum Sancti Hieronymi, necnon Prædicatorum, Minorum, Minimorum, & Carmelitarum, Eremitarum eiuſdem Sancti Auguſtini, Seruorū Beatæ Mariæ, Sanctę Claræ, & quorumcunq; aliorum tam virorum, quam mulierum, etiam mendicantium ordinum, & congregationum, & militiarum regularia etiam de iure patronatus laicorum, etiam nobilium, Ducum Regum, & aliorum Principum exiſtentia, in titulum, commendam, adminiſtrationē, & alias quomodocunq; obtinentes, necnon Rectores, Gubernatores, confratres adminiſtratores ceteriq; omnes, qui ratione illorum nec non capitulorum, conuentuum, menſarū, hoſpitalium, etiam laicorum, & per laicos adminiſtrati ſolitorum. Chriſti fidelium confraternitatum, ſcholarum, & collegiorum, ac aliorum piorum locorum quocunq, nomine nuncupatorum, & in quibuſuis mundi partibus conſiſtentium, quæ ſingulis annis, menſibus, hebdomadis, vel diebus ex eccleſiarum, monaſteriorum, prioratuum, officiorum, dignitatum, & beneficiorū, ac congregationum, hoſpitalium, confraternitatum, ſcholarum, collegiorum piorū, & aliorum locorum prædictorum fructibus, redditibus, & prouentibus pauperibus Chriſti aliquas eleemoſynas in pane, frumento, farina, vino, edulis, pecunia, ſeu aliis ad victum vel veſtitum pertinentibus, etiam ad ſupplicationem, & preces, & per cedulas, & bollettina, aut alias diſtribuere, & elargiri ab immemorabili tempore conſueuerunt, aut alio quocunq; iure tenētur ex dictis fructib. redditib & prouentib. & quo ad hoſpitalia prędicta ex iis, quę ſeruata in illis actuali hoſpitalitate ſuperſunt, ſeu ſupererint, necnō quęcūq; perſonę particulares, et laicæ, vel vniuerſitates, etiam laicorū, quæ teſtamēto

vltima voluntate, vel a diſpoſitione, etiam inter viuos aliquas tales eleemoſynas facere tenentur, dimidiam partem omnium, & quarumcunque eleemoſynarum, & largitionum huiuſmodi quocunque nomine nuncupatarum, quocunque tempore, & modo diſtribui ſolitarum, etiam ſi ſpeciali nota dignæ, & ſecundum pias defunctorum, aut aliorum voluntates ſub certa forma ab eis in teſtamento, vel alia quacunque diſpoſitione diſtribuendæ ſint, (dummodo non in certas perſonas, nec ad certos vſus pios alios, quam victus, & alimenta pauperum diſtribuantur) quibuslibet prædictarum monialium, etiam Tertiariarum ſub ſolenni religionis voto, & perpetua clauſura de cetero viuentibus & in terris, & locis quorum pauperibus huiuſmodi eleemoſynæ diſtribuuntur conſiſtentibus, vere realiter, & cum effectu, & abſque vlla eleemoſynarum, & largitionum huiuſmodi petitione, exactione, conquiſitione, aut alia deſuper a nobis expectata iuſſione, aut mentis noſtræ declaratione, ac quibuſuis mora, ſubterfugio, ac exceptione ceſſantibus, & eiectis dare, atque diſtribuere omnino teneantur, & quam dimidiam partem nos illi applicamus.

Vt autem præmiſſa omnia cum charitate, & pietate procedant, & efficaciter ſuum effectum ſortiantur, Vniuerſis, & ſingulis Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & aliis locorum ordinariis per Apoſtolica ſcripta mandamus, vt quiſque per ſe, vel alium, ſeu alios, ad præſentium executionem in ſuis ciuitatibus, & diœceſibus procedens, a b eccleſiis, monaſteriis, hoſpitalibus, confraternitatibus, ſcholis, collegiis, locis, & eccleſiaſticis, ac laicis perſonis prædictis, etiam quomodolibet exemptis, dimidium eleemoſynarum huiuſmodi exigant, ac pro portione, vt ordinariis ipſis locorum æquum eſſe videbitur, ſingulis pauperum monialium, etiam Tertiariarum monaſteriis huiuſmodi ſuarum ciuitatum, & diœceſum, etiam ſi aliis ſuperioribus ſubiectæ ſint, cum effectu diſtribuant. Nos enim eiſdem locorum ordinariis, etiam tanquam Apoſtolicæ ſedis delegatis, ac cuilibet illorum tam per ſe, quam alium, vel alios præmiſſa faciendi, ac etiam contradictores quoslibet, & rebelles, per pœnas pecuniarias eorundem ordinariorum, & cuiuslibet illorum arbitrio infligendas, & applicandas, ac in ſubſidium ſententias, cenſuras, & pœnas eccleſiaſticas, aliaque opportuna iuris, & facti remedia, quacunque appellatione poſtpoſita, reſpectiue compeſcendi, auxiliumque brachii ſæcularis inuocandi, aliaque in præmiſſis, & circa ea neceſſaria, & opportuna faciendi, gerendi, mandandi & exequendi plenam, & liberam facultatem, & authoritatem concedimus, & impartimur.

Inſuper quia valde rationi conſonum eſt, vt etiam ii, qui ipſis monialibus etiam Tertiariis indigentibus præfatis, conſanguinitate aliqua ſunt coniuncti, aliquod in præmiſſis ſubſidium conferant, cum ratio ſanguinis, & debitū charitatis, & honeſtatis id expoſtulet, ſingulis locorum ordinariis committimus, vt omni eos officio, & diligentia monere, eiſque perſuadere ſtudeant; parentes vero, & fratres, ac alios ad quos illas ſi in ſæculo permanſiſſent, dotare pertinebat, vel ad quos bona, & ſucceſſiones deuenerunt, & qui ſi eas nuptui tradidiſſent, multo amplius, quam ingredientibus monaſteriū dediſſent, vel qui ſi eas nunc domi retinerent, vel ſi ad illorum domos redirent,

eas alere tenerentur quibuſcunque vijs ipſis bene viſis inducant, vt monialibus etiam Tertiarijs prædictis iuxta eorum facultates charitatiue ſubueniant ſcituri id ſibi etiam ad animarum ſalutem plurimum profuturum.

Ceterum quod attinet ad conuerſas profeſſas, quas prædictus Pius prædeceſſor per prædictas literas ſub certis conditionibus ibi contentis permiſit poſſe manere extra monaſteria, pro colligendis eleemoſynis, eiſdem locorum ordinarijs iniungimus, vt quibus monaſterijs, prædictarum monialium quotidianis laboribus computatis, ſupradicta, vel alia qualibet ratione de ſufficienti ſubuentione, & ſuſtentatione prouiſum eſſe cognouerint, easdem conuerſas ſub eadem clauſura cum alijs monialibus reducant, neque a ſuis monaſterijs amplius exire permittant. Conuerſas vero non profeſſas, & profiteri volentes dimiſſo habitu domum remittant, neque alias in futurum, niſi profeſſionem ſuo tempore emiſſuras, atque ſub perpetua clauſura manſuras in monaſteria huiuſmodi recipi permittant. Quod autem idem Pius prædeceſſor ſtatuit de cetero nullas alias conuerſas profeſſas recipi amplius etiam de conſenſu ſuorum ſuperiorum poſſe, ita eſſe intelligendum declaramus, præter illas conuerſas, quæ extra monaſterium in domibus contiguis degerent, eleemoſynarum vero prædictarum contributionem, & applicationem durare, & valere decernimus, ac ſuos effectus ad plenum ſortiri, tribuere, donec numerus monialium, etiam Tertiariarum huiuſmodi (quem per ipſos locorum ordinarios etiam in monaſterijs ab eorum cura, & regimine quomodocunque exemptis, cum illarum ſuperiorum interuentu ſtabiliri, & ordinari, neque ſupra illum numerum alias recipi poſſe, etiam de conſenſu ſuorum ſuperiorum, volumus, & mandamus) ita minuantur fuerit, vt reliquæ moniales (& Tertiariæ ex proprijs redditibus monaſteriorum ipſorum, vel conſuetis eleemoſynis ſe commode ſuſtentare queant, ſuper quo eorundem ordinariorum conſcientiam oneramus, ita tamen, vt decentibus ſingulis ex tribus earundem monialium partibus, tertiæ quoque earundem eleemoſynarum partis diſtributio, & ſic ſucceſſiue in totum extinguantur, atque in priſtinum ſtatum ſub debitis, aut ſolitis oneribus reuertantur, & remaneant.

Declaramus præterea nullis monialibus, etiam Tertiarijs licere habere oſtium, per quod ex monaſterio introiri poſſit in ipſarum monialium eccleſiam exteriorem, in quam ſæcularibus ad miſſas, & diuina officia patere ſolet acceſſus, ſed omnino muro obſtruendum, neque quidem licere monialibus etiã Tertiariis, egredi ianua monaſterii, quæ eſt pro clauſura ipſius monaſterii etiã ad claudendum aliam vlteriorem ianuam, per quam patere ſolet aditus ſæcularibus venientibus, vel ad Rotam, vel ad crates, ſeu loca colloquijs deſtinata, quæ vulgo parlatoria vocantur, vel ad pulſandum ipſam ianuam clauſuræ, quæ loca cum ſaltem pro cauſis prædictis patere ſoleant ſæcularibus, extra clauſuram cenſeri debent, etiam tempore quo clauſa ſunt. Inſuper quoſcunque dominos, & magiſtratus temporales in domino hortamur, monemus & requirimus, vt ad omnem ipſorum ordinariorum, aut alicuius ipſorũ petitionem, vel ſimplicem requiſitionem illis in præmiſſis aſſiſtentes omnem opportunum fauorem, & auxilium præſtent, & exhibeant. Ipſis deni-

que.

que Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & alijs locorum ordinarijs præcipimus, & mandamus, vt has præſentes noſtras literas (quarum tranſumptis etiam impreſſis manu alicuius Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eandem vbique fidem in iudicio, & extra adhiberi debere volumus quæ ipſis originalibus literis adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ) ſinguli in ſua Ciuitate, & diœceſi publicent ac publicari, eaſque iuxta earum continentiam, & tenorem vna cum prædictis, ac aliis prædicti Pii Quinti, & aliorum prædeceſſorum noſtrorum litteris, conſtitutionibus, & iuſſionibus pro integra clauſuræ inſtauratione, cuſtodia, & firmitate editis, inuiolabiliter & obſeruent, & obſeruari faciant. Non obſtantibus &c.

Declarantur præd. Conſtitutiones cum aliquorum dubiorum diſcuſſione, & reſolutione poſt Nauar. in d. c. ſtatuimus num. 54. per Emanuel. Roderic. tomo 1. regul. quæſt. q. 44. art. 3. & 4.

Decreto inſuper Concil. Triden. ſeſſ. 25. de regul. capit. 5. prouiſum eſt his verbis. Ingredi intra ſepta monaſterii nemini liceat, cuiuſcunque generis aut conditionis, ſexus, vel ætatis fuerint ſine epiſcopi, vel ſuperioris licentia in ſcriptis obtenta ſub excommunicationis pœna ipſo facto incurrenda. Dare autem tantum epiſcopus, vel ſuperior licentiam debet in caſibus neceſſariis, neque alius vllo modo poſſit etiam vigore cuiuſcunque facultatis, vel indulti hactenus conceſſi, vel in poſterum concedendi. Hactenus verba Conc.

Amplia vt nec etiam ipſi ſuperiores poſſint ingredi extra caſus neceſſarios per Conſtitutionem Gregor. XIII. publicatam Romæ, die 30. Decemb. 1582. fol. 1308. in Bullar. tenoris ſeq.

Gregorius Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei.

DVbiis, quæ emergunt, declarationis remedium expedit adhibere, cum igitur ſuper eo quod optima primum ratione Concilium ſanxit Tridentinum, deinde in conſtitutione fel. recor. Pii Papæ V. prędeceſſoris, noſtri, nonis Iunii Pontificatus ſui anno tertio, atque item noſtra idibus Iunii Pontificatus noſtri anno quarto editis fuit prouiſum, ne cui in poſterum niſi in caſibus neceſſariis ſepta Monaſteriorum monialium ingrediendi cócederetur licentia, a nonnullis dubitatum fuiſſe ſciamus circa perſonas, quæ alterius ad id licentia non indigent, ſed ſui authoritate officii nituntur, an liceat eis pro libito ſuæ voluntatis, huiuſmodi ſepta ingredi, vel potius ſeruare debeant ipſi quoque regulam a concilio præſcriptam. Nos omnem hæſitationis materiam tollere, & viam ſcandalis præcidere, ac ſanctimonialium quieti conſulere volentes; harum tenore authoritate Apoſtolica declaramus, prælatos omnes tam ſeculares, quam regulares, quibus cura & regimen Monaſteriorum Monialium quouis modo incumbit, facultate ſibi ex officio attributa ingrediendi monaſteria prædicta ita demum vti poſſe, ſi id faciant in caſibus neceſſariis, & a paucis iiſque ſenioribus, ac religioſis perſonis co-

mitati, quo circa vniuerſos & ſingulos epiſcopali ſeu maiori, ac etiam Cardinalatus dignitate præditos, ac quorumuis ordinum Abbates, Priores, Miniſtros, & alios quoſcunque ſuperiores regulares ſerio monemus, & facultate huiuſmodi, qui eam habent, præterquam in caſibus, vt præfertur, neceſſariis nequaquam vtantur: quod ſi contrafecerint, eadem authoritate Apoſtolica ſtatuimus atque decernimus, qui pontificalis dignitatis fuerint, eos pro prima vice qua contrafecerint, ingreſſu eccleſiæ interdictos, pro ſecunda a munere ponficali, & a diuinis ſuſpenſos, ac deinceps ipſo facto, abſque alia declaratione excommunicatos exiſtere. Regulares vero omni officio ac miniſterio priuatos excommunicationi ſimiliter ſubiacere. Non obſtantibus, &c.

Qui tamen habent licentiam a ſuperioribus ingrediendi monaſteria Monialium in caſibus neceſſariis, & vtuntur ea extra caſus neceſſarios, ingrediendi, incurrunt excommunicationem latæ ſententiæ Summo Pontifici reſeruatam cum priuatione, & inhabilitate, & extenditur etiam ad moniales admittentes per alteram conſtitutionem Greg. XIII. Romæ publicatam die 24. Iunii 1575. fol. 1229. in Bullario, vbi etiam reuocauit omnes licẽtias tenoris ſequentis.

Gregorius Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

Cognit titu. de ſtat. reg.

VBi gratiæ, & indulta ab hac ſede conceſſa ſucceſſu temporis in commodum afferre noſcuntur, expedit illa ſalubri præſidentis conſilio ſubmoueri. Proinde ſanctimonialium quieti, & tranquillitati conſulere, ac omnia quæ illas a ſpiritualium rerum cogitationes, & exercitio auocant, impedimẽta tollere, periculaque & ſcandala ab eis remouere cupientes authoritate præſentium reuocamus, & abolemus omnes, & quaſcunque licentias, ac facultates ingrediendi monaſteria, domos, & loca monialium, ac etiam virorum quorumuis ordinum, quibuſuis etiam Comitiſſis, Marchioniſſis, Duciſſis, & aliis cuiuſcunque ſtatus, & conditionis mulieribus, ac etiam omnes, & quaſcunque licentias ingrediendi monaſteria, domos, & loca ipſarum ſanctimonialium, quibuſcunque viris etiam eiuſdem ſtatus, & dignitatis tam a prædeceſſoribus noſtris, quam etiam a nobis, & ſedis Apoſtolicæ legatis, aut aliis in quibuſuis, quantumcunque vrgentibus cauſis, ſub quibuſcunque tenoribus, & etiam derogatoriarum derogatoris, reuocatorum reſtitutoriis; aliſque efficacioribus clauſulis, irritantibuſque, & aliis decretis, etiam Motu proprio, & ex certa ſcientia, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, atque ad Imperatoris, Regum, Reginarum, aliorumve Principum contemplationem, vel ſupplicationem conceſſas, confirmatas ac etiam iteratis vicibus renouatas. Caſſamuſq; & annullamus literas deſuper cõfectas, & proceſſus habitos per eaſdem inhibentes eiſdem, qui illas obtinuerunt, ſub excõmunicationis pœna ipſo facto incurrẽda, ſuper qua a nemine niſi a Romano Põtifice (præterquam in mortis articulo) abſolutionis beneficiũ poſſit impertiri, ne ipſarum licentiarum prætextu monaſteria huiuſmodi quouis modo ingredi

gredi audeant. Abbatiſſis vero necnon Abbatibus, Conuentibus, & aliis monaſteriorum, vtriuſque ſexus ſuperioribus, & perſonis quocunque nomine vocentur, diſtricte pręcipimus ſub eadem excommunicationis pœna, nec non priuationis dignitatum, beneficiorum, & officiorum ſuorum ac habilitatis ad illa, & alia in poſterum obtinenda, ne in monaſteria, domos, & loca ſua quenquam prætextu huiuſmodi licentiarum, & facultatum ingredi faciant, vel permittant. Quin etiam ſub eiſdem pœnis ipſo facto incurrendis prohibemus, atque interdicimus omnibus, & quibuſcunque perſonis eccleſiaſticis ſæcularibus, ac etiam ordinum quorumcunque etiam mendicantium regularibus, ne prætextu licentiarum ab epiſcopis, vel ſuperioribus quibus illas cōcedendi in caſibus neceſſariis tantum ex Decreto Concilii Tridentini tribuitur, ne monaſteria ipſa monialium pro libito, ſed neceſſitatibus vrgentibus dumtaxat ingredi, neve moniales ſub eiſdem pœnis illos aliter admittere præſumant. Non obſtantibus præmiſſis, &c.

Amplia dictam conſtitutionem includere etiam intrantes ſepta monaſterii non habentes licentias ex declaratione, & mente Pii V. & Greg. XIII. relata per Nauar. in capi. ſtatuimus, ſub numero 62 in 7. nota. 19. quæſtio. 3. commentar. 4. de regular. & in Manuali confeſſ. capitu. 27. ſub numero 150. in impreſſo ab anno 1584. poſt quartam recognitionem ipſius authoris, vt dictum fuit ſupra in verbo monaſteria Regularium virorum fol. 305. qui vero intrauit ad malum finem non poterit abſolui a confeſſaris habentibus facultatem abſoluendi a caſibus ſedi Apoſtolicæ reſeruatis, vt patet ex declaratione decreti, quo prohibetur abſolutio a caſibus reſeruatis relata ſupra in verbo caſus reſeruati fol. 147. ante tamen dictas conſtitutiones Pii Quinti, & Greg. XII. contra intrantes abſque licentia per decretum Concil. Trident. ſeſſ. 25. capitulo quinto de regula, excommunicatio nō erat reſeruata, & conſequenter poterat abſolui ab epiſcopo cap. nuper, de ſent. excomm. alias explicationes vide per Eman. Roder. in d. tomo 1. q. regul. q. 47. in plures articulos diuiſa.

Extenſionem, quam hic ex Nauarri teſtimonio poſuimus videlicet, ex vi Bullarum Pii V. Gregorii XIII. vetari illum ingreſſum cum cenſura Summo Pontifici reſeruata, non ſolum ex prætextu licentiarum facultatum ſed etiam ingreſſum abſque tali facultate negat Franc. Suarez de cēſur. diſputa. 22. Sect. 6 excomm. 6. affirmans, vt præf. Bullæ ſub ea limitatione, & conditione ſint intelligendę, nempe quo ad ingredientes ſolum ex pręſumptione, & prętextu facultatum ad id conceſſarum, non autem quo ad ingredientes ex alio titulo, & capite; Negat itidem Roderic. tom. 1. queſt. reg quęſt. 48. arti. 2. reſpondens ad Nauarrum, quia cum declarationis Gregorii XIII. ab ipſo Nauarro inſinuatę non extent literę, authenticę, virtute quarum fieri valeat pręd. extenſio, debet illa pœna excommunicationis reſtringi ad actionem prohibitam ſcilicet ad ingreſſum ex prætextu facultatem tantum, prout verba ſonant; ſed ſalua pace tantorum virorum pręfatę Bullę ſatis videntur illam declarationem, & extenſionem recepiſſe, & aſſumpſiſſe, ex communi obſeruantia Pręto rii Sacræ Pænitentiariæ, cuius ibi meminimus, & quæ ſufficere debet ad illarum conſtitutionum interpretationem, cum ſtylus Rom. Curię faciat ius ad tex. in c. ex literis, vbi notat Panor. nu. 6. de cōſtitut. & in c. quam graui. de crim. falſi.

De puel-

De puellis cauſa educationis fuit reſcriptum a ſacra Congregatione D. Epiſcopo Hieracenſi tenoris ſequentis. Reuerendiſſime Domine ex ſacra Congregatione Cardinalium Triden. Concilii interpretum, Amplitudinis tuæ nomine quæſitum eſt. An Puellæ in monaſteriis monialium educationis cauſa permanere poſſint, ii vero ſic cenſuerunt ad te ſcribendum, iam dudum ab eadem congregatione ſtatutum eſſe nullo concilii decreto prohiberi, quo minus Puellæ in monaſteriis monialium educentur, ſi tamen eadem monaſteria ante concilium conſueuerint huiuſmodi puellas recipere, ſicque ſuperioribus monaſteriorum ſcriptam licentiam impetrarint, atque Abbatiſſæ, & reliquarum monialium conſenſus acceſſerit, tum vero hæ ipſæ Puellæ eo veſtitu in monaſteria intromittantur, qui virginali pudori, ac modeſtiæ conueniat, nullamque ſecum famulam adducant, nec manere in eis poſſint niſi vſque ad ætatis ſuæ annum vigeſimumquintum, atque in eis dum erunt eandem ſeruent clauſuræ legem, quam moniales ipſæ, & ſi ſemel exierint nullam habeant ad ea reuertendi facultatem. Proinde congregatio his literis impartiendam tibi hanc facultatem duxit, vt quandocunque in iſta tua Ciuitate, & diœceſi Hieracenſi id expedire amplitudo tua iudicauerit, poſſit permittere puellas in monialium monaſteria, in quibus pie, & honeſte inſtituantur introduci, adhibitis tamen cōditionibus ſupraſcriptis, & bene in domino valebit. Romæ die vltima Auguſti 1575. Amplitudinis tuæ vti Frater.

Philippus Boncompagnus Card. Sancti Sixti.

Decem, & ſeptem declarationes Sacræ Congregationis Cardinalium circa receptionem Puellarum, & aliarum mulierum quo ad educationem, & manſionem in monaſteriis recenſet Emanuel. Roder. tom. 1. quæſt. regular. quæſt. 46. ar. 10.

Mulieri nuptæ permanere volenti in monaſterio ex cauſa rationabili an repugent. capit. vnicum, de ſtatu reg. in ſexto. Concil. Trident. d. ſeſſ. 25. capi. quinto, & conſtitutio Pii V. vide Nauar. in conſ. 5. de diuor. in nouis cū apoſtilla.

Quantum vero attinet ad egreſſum ipſarum monialium vltra dictam Cōſtitutionē Bonifacii VIII. in c. vnico, de ſtatu regul. in 9. & Conc. Trid. ſeſs. 25. c. 5. de regul. per hæc verba.

Nemini autem ſanctimonialium liceat poſt profeſſionem exire a monaſterio etiam ad breue tempus, quocunque prætextu niſi ex aliqua legitima cauſa ab epiſcopo approbanda; indultis quibuſcunque, & priuilegiis non obſtantibus.

Hactenus verba Concilii, extat etiam cōſtitutio Pii V. Romæ publicata die 27. Febr 1570. fol. 1060. in bulla. tenoris ſequentis.

P I V S Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

Decori, & honeſtati omnium ſanctimonialium, quarum Ieſus Chriſtus Dominus noſter ſponſus eſt, vt in puritate, & caſtitate ſuper ædificātes, in ipſo

Digitized by Google

in ipſo feliciter inhabitare valeatur, conſulentes ea, quæ illorum exiſtimationi detrahere poſſent decet nos conſulto ſummouere. Sane periculo, & ſcandalo plena res eſt, ac regulari obſeruantiæ vehementer aduerſatur, ſanctimoniales aliquando parentes, fratres, ſorores, aut alios agnatos, vel cognatos, necnon monaſteria, & alia filiationes nuncupata, etiam eis ſubiecta viſitandi, aut infirmationis cauſa, alioue prætextu a monaſterijs exire, & per ſecularium perſonarum domos diſcurrere, & vagari, quo veluti colore eximium quoque honeſtatis, & pudicitiæ decus, in diſcrimen committunt. Vnde nos malo huic pro noſtro paſtoralis officij debito ſalubriter occurrere volentes, inhærentes etiam decreto ſacri Concilij Tridentini de clauſura monialium diſponenti, ac alijs noſtris literis ſuper huiuſmodi clauſura editis adijcientes, volumus, ſancimus, & ordinamus, nulli Abbatiſſarum, Prioriſſarum, aliarumve monialium, etiam Cartuſien. Ciſtercien. Sancti Benedicti, & mendicantium, & quorumcumque aliorum ordinum etiam militarium, ac ſtatuum, graduum, conditionum dignitatum, ac præeminentiarum exiſtentiam, etiam a Regia, vel Illuſtri proſapia ortarum, de cetero etiam infirmitatis, ſeu aliorum monaſteriorum, etiam eis ſubiectorum, aut domorum parentum, aliorumve conſanguineorum viſitandorum, aliave occaſione, & prætextu, niſi ex cauſa magni incendij, vel infirmitatis lepræ, aut epidemiæ, quæ tamen infirmitas præter alios ordinum ſuperiores, quibus cura monaſteriorum incumbeter, etiam per epiſcopum, ſeu alium loci ordinarium, etiam ſi prædicta monaſteria ab epiſcoporum, & ordinariorum iuriſdictione exempta eſſe reperiantur, cognita, & expreſſe in ſcriptis approbata ſit, a monaſterijs præfatis exire, ſed nec in prædictis caſibus extra illa niſi ad neceſſarium tempus ſtare licere. Aliter autem quam vt præfertur egredientes, ſeu licentiam exeundi quomodocunque concedentes, necnon comitantes, ac illarum receptatrices perſonas, ſiue laicas, aut ſeculares, vel eccleſiaſticas, conſanguineas, vel non, excommunicationis maioris latæ ſententiæ vinculo ſtatim eo ipſo abſque alia declaratione ſubiacere, a quo præterquam Romano Pontifice, niſi in mortis articulo abſolui nequeant. Et inſuper tam egreſſas, quam præſidentes, & alios ſuperiores prædictos eis licentiam huiuſmodi concedentes, dignitatibus, officijs, & adminiſtrationibus per eas, & eos nunc obtentis priuamus, & illas, & illos ad obtenta, & alia in poſterum obtinenda inhabiles, necnon licentias, & facultates, ſeu indulta, & priuilegia exeundi a monaſterijs, & extra illa ſtandi a nobis, ſeu alio Romano Pontifice prædeceſſore noſtro, ac ſedis Apoſtolicæ Nuncijs, & Legatis, etiam de latere, ac maiore pænitentiario, aut ordinum prædictorum ſuperioribus alijſque perſonis ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis reſtitutiuis, præſeruatiuis, mentis attellatiuis etiam nouam gratiam, & datam concedentibus, abſque efficacioribus, & efficaciſſimis, ac inſolitis clauſulis, irritantibuſque, & alijs decretis in genere, vel in ſpecie, etiam motu proprio, & ex certa ſcientia, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, etiam Imperatoris, Regum, Ducum, & aliorum principum, necnon Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium intuitu, & contemplatione, ac inſtantia, vel alias quomodolibet conceſſas (quæ prorſus abolemus) ac literas deſuper confectas, & in poſterum concedendas, & con-

Digitized by Google

& conficiendas nullas, & inualidas, nulliuſque roboris, & momenti fore, nec illas habentibus, & habituris ſuffragari poſſe, & ita quoſcunque Iudices, & commiſſarios quauis authoritate fungentes, ſublata eis, & eorum cuilibet aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & authoritate iudicari, & diffiniri debere, irritum quoque, & inane quicquid ſecus ſuper his a quoquam quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus. Mandantes vniuerſis, & ſingulis venerabilibus fratribus noſtris, Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & alijs locorum ordinariis in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub obteſtatione diuini Iudicii, & interminatione maledictionis æternæ, quatenus per ſe, vel alium, ſeu alios præſentes literas in Ciuitatibus, & diœceſibus propriis, quolibet anno publicent, omniaque in illis contenta, necnon præfatum decretum ipſius Concilii, quod incipit Bonifacii octaui diligenter, & inuiolabiliter ſub cenſuris eccleſiaſticis, aliiſque præfatis pœnis, & in eodem decreto contentis obſeruēt, & obſeruari faciant, & procurent, contradictores quoslibet, & rebelles, ac præmiſſis non parentes, etiam aliis pœnis, authoritate noſtra appellatione, poſtpoſita compeſcendo, necnon legitimis ſuper his habendis ſeruatis proceſſibus, pœnas ipſas, etiam iteratis vicibus aggrauando interdictum eccleſiaſticum apponendo, inuocato etiam ad hæc ſi opus fuerit, auxilio brachii ſecularis. Non obſtantibus præmiſſis.

De monialibus, an ex aliis cauſis iuſtis præter tres contentas in prædicta Conſtit. Pii Quinti poſſint a monaſteriis exire poſt Nauar. in capit. ſtatuimus 19. quæſtio 3. commentario quarto de Regularibus ſub numero 47. vbi hanc extrauag. declarat. late diſſerit Io. Gutierez lib. 1. cano quæſt. 14. capitulo 14. & Emanuel. Rodericus in libro quæſt. regular. tom. 1. quæſt. 49. artic. 3. & 5.

Aduertendum tamen eſt, quod contra loquentes cum monialibus nulla adeſt cenſura, & pœna impoſita a iure communi, ſed tantum per edicta ordinariorum locorum, & epiſcopi per eorum ſtatuta ſolent fulminare excommunicationem, inquit Abb. in cap. monaſteria, de vi. & honeſt. cleric. vbi eſt tex. contra frequentantes monaſteria monialium, & quantum ad regulares attinet, non poſſunt hodie loqui cum monialibus per decretum Sacræ congregationis tenoris ſequentis.

DECRETVM, QVO RELIGIOSI AD MONIALIVM Monaſteria cuiuſcunque ordinis accedere prohibentur, nouiſſime reformatum.

Illuſtriſſimi, & Reuerendiſſimi D. Cardinales, Sacræ Regularium Congregationi Præfecti ad occurrendum ſcandalis, quæ contingere poſſunt, aliiſque iuſtis, & rationabilibus cauſis animum pie mouentibus, de ſpeciali, & expreſſo mandato S. D. N. D. Sixti diuina prouidentia Papæ V. viuæ vocis oraculo eis facto, decreuerunt, & mandauerūt, nulli poſthac religioſo, cuiuſcūq; ordinis, gradus, qualitatis, & dignitatis exiſtat (ſuperiore cui monaſterii, ſeu domus cura incumbit, viſitatore, vel viſitatoribus cōfeſſarioq; ordinario

dinario, & extraordinario, cum ad tempus deputabitur dumtaxat exceptis) licere abſque licentia expreſſa eiuſdem Sacræ Congregationis accedere ad Monaſteria, ſeu domus quorumcumque Monialium, vel ſeruorum, ſiue ſui, ſiue alterius etiam ſui ordinis, ad colloquendum, ſiue tractandum cum eis. Quod ſi aliquando mandato ſui ſuperioris aliquos religioſos ad prædicandum Verbum Dei, vel ad celebrandas miſſas in ipſarum monialium, ſeu ſororum eccleſijs, ſiue oratorijs exterioribus ſiue extra clauſtra exiſtentib. mitti contigerit, prohibuerunt ne dicti Religioſi vllo quæſito colore, moniales, ſorores, aut quamlibet aliam perſonam, intra clauſuram degentes alloqui poſſint. Confeſſariis autem ſimiliter interdixerint; ne in ædibus monaſterii, ſeu domus, vel monaſterio, ſeu domui monialium, aut ſororum contiguis pernoctent aut alios pernoctare faciant, vel alias ſecum retineant; neue extra tempora generalium confeſſionum quibus ſoli tantum confeſſario, refectionem diurnam accipere vix permittitur, & tunc demum videlicet cum ſua habitatio, aut virorum domus, vel monaſterium in quo degit, a monialium, ſeu ſororum monaſterio, vel domo minimum diſtat (niſi tamen, & eo caſu contrarium ſpecialiter conſtitutũ ſit) ibi nullo modo comedant, reficiantur, aut cibum ſumant. Quæ omnia, & ſingula ſub pœnis priuationis officiorum ac vocis actiuæ, & paſſiuæ ipſo facto incurren. aliiſque eiuſdem Congregationis arbitrio, præceperunt inuiolabiliter obſeruari, iniungentes cunctis RR. Patrib. Generalibus, Prouincialibus, & aliis quorumuis monaſticorum, & mendicantium, ac non mendicantium ordinum, & congregationum ſuperioribus ad quos ſpectat, quatenus infra terminum vnius menſis, a die quo præſens decretum ipſis notificatum fuerit, computandi, debeant eiuſdem decreti copiam, cum huiuſmodi præcepto omnibus ſuorum ordinum, & Religionum monaſteriis, domibus, & conuentibus intimare, & notificare, ac intimaſſe, & notificaſſe, ne vllam aliquando deſuper ignorãtiam in futurum allegare, aut prætendere quoquo modo poſſint.

Romæ Nonis Maij 1590.

F. Michael Bonellus Card. Alex.

Georgius Palearius Secr.

Romæ apud Paulum Bladum impreſſorem Cameralem 1590.

Decretum hoc fuit extenſum etiam ad regulares S. Ioannis Hieroſolymitani, ut Sacra Cõgregatio ſcripſit Vicario Neap. ſunt enim vere religioſi vouentes tria ſubſtantialia vota, Caſtitatis, Paupertatis, & Obedientiæ iux. tradita per Nauar. in conſ. 2. nu. 2. & 3. de conuer. coniugat. ac gaudent priuilegio clericali, nempe canonis, fori, immunitatis, vt per Emanuel. Roderi. tomo 1. quæſt. regularium q. 1. art 6. dum tractat vtrum profeſſi in ordinib. militaribus ſint religioſi vbi refert, quod prædicti habent ex priuilegio pontificio, vt non comprehendantur, ſub iure aliquo religioſorum, quantum ad odia, & rigores, ex Petr. de Arrag. 2. 2. q. 88. artic. 11. ad vlt. & faciunt dicta per Abb. in rubr. de regularibus quo ad eos poteſt dici fauorabile hoc decretum,

tum,

tum, quia quãdo agitur de euitando animarum periculo etiam in pœnalibus & odioſis admittitur extenſio, Panor. in cap. ex tenore, nume. 6. qui filij ſint legit. Crauet. de antiquit. tempor. parte 4. ſect. Videamus. numer. 10. Rota. Rom. in deciſ. diuerſ. vol. 2. deciſ. 29. num. 10. & dixi ſupra in verbo caſus reſeruati, num. 3. fol. 138.

Dubitari poſſet, An regulares adeuntes monaſteria monialium abſq; Epiſcopi licentia incidant in pœnam excommunicationis, quam epiſcopus ſuo edicto propoſuit, Reſpondetur, quod non, ſi Regulares habent ex priuilegio non poſſe ab epiſcopis excommunicari, & alias ſic excommunicati, non poſſint abſolui a ſuis Superioribus, ſed ab epiſcopo, qui ſibi hanc abſolutionem reſeruauit, & ita Sacram Congregationem reſpondiſſe die 9. Aprilis 1587. ex Capuccino in Compend. Medic. refert. Roder. tom. 1. quæſt. regul. q. 45. art. 2. in fine.

Hinc tangenda veniunt duo quæſita, ſed remiſſiue, quorum alterum eſt, An epiſcopi poſſint declarare excommunicatos a iure, vel Apoſtolicis conſtitutionibus regulares exemptos habentes priuilegium, vt excommunicari, & ſuſpendi non poſſint. Pro cuius reſolutione vide tex. in cle. 1. & ibi Card. Zabarel. num. 24. & Panor. nu. 92. de priuileg. Felin. in c. non poteſt. ſub. nu. 2. de ſent. & re iud. & Henric. in Sum. lib. 7. de indulgent. c. 25. ſub. § 7. Et quid ſi per edictum ſub excommunicationis pœna prohibiti eſſent certum peccatum committere, quod publice perpetraſſent, an epiſcopus poſſit eos excommunicatos denunciare, videndus eſt Nauar. in conſ. 2. de ſenten. excom. in nou. Alterum eſt quæſitum, An ſtatutum epiſcopi excommunicans accedentes ad monaſteria monialiũ intra diœceſim exiſtentium, ſed exempta, & ſubdita regularibus, valeant, ligentque tam ſubditos, quam non ſubditos ad illa accedentes. Ad quod videndi ſunt Gemin. Ancharan. & Franc. in c. vnico, de ſtatu regu. in 6. Henric. in tract. de Synodo epiſ. par. 4. art. 1. conclu. 13. nume. 40. examinat Iaſon. in con. 83. num. 6. vol. 1. & declarat Rolan. a Valle in conſ. 33. ſub. nu. 46. vol. 3. ac faciunt dicta per Sylueſt. in verbo Excom. 4. num. 12. & ſeq. Quo vero ad licentiam petendam quo ad huiuſmodi monaſteria exempta refertur Sacram Congregationem cenſuiſſe facultatem concedendi licentiam ad colloquium cum monialibus, Regularibus ſubiectis, ſpectare ad ipſos Superiores Regulares, niſi eſſet conſuetudo legitime præſcripta, vt huiuſmodi licentiæ, etiam quo ad monaſteria, quæ regularibus ſubſunt, ab Epiſcopo tantum, vel ab epiſcopo, & Superiore regulari coniunctiue obtinerentur, tunc enim conſuetudinem eſſe obſeruandam, & Neapoli obſeruatur, vt accedentes ad monaſteria etiam exempta petant licentiam a Vicario monialium.

Sed an liceat epiſcopo licentiam dare, matri, ſororibus, & conſanguineis monaſterium ingrediendi cauſa viſitandi filiam, vel ſorores, quæ graui aliqua infirmitate detinentur. Reſpondetur negatiue, etiam ſi eſſent in mortis periculo, & minus quando filiæ, aut aliæ profeſſionem emitterent, vel habitum ſuſciperent religionis ex declaratione Sacræ Congregationis, quam recenſet Roderic. tomo 1. quæſt. reg. q. 46. art. 11.

Quantum vero attinet ad reformationem monialium extant infraſcriptæ ordinationes tenoris ſequentis.

ORDI-

ORDINATIONES QVÆDAM PER ILLVSTRISSIMOS & Reuerendiſſimos DD. Cardinales, ſuper Congregatione Regularium deputatos datæ Reuerend. Dominis Viſitatoribus Apoſtolicis Monaſteriorum Sanctimonialium Ciuitatum Neap. & Salerni. ſub die 2. Iulij 1589. Et per eoſdem Illuſtriſſ. DD. Cardinales reformatæ, & modificatæ, ſub die 12. Iulij 1592. vt eas perpetuo obſeruari, & cuſtodiri mandent, & operentur, &c.

1 IN quolibet monaſterio non habeantur, nec permittantur plures Crates ferreæ, ſeu feneſtræ collocutoriæ, quam vna, aut ad ſummum duæ.

2 Hæ nullo modo in eccleſijs ſint, ſed extra eas tantum.

3 In monaſterijs vero, in quibus hactenus laminarum vſus non eſt introductus, in feneſtris collocutorijs ponantur binæ crates ferreæ introrſus altera, altera extrorſus, & diſtantes ab inuicem ſaltem per ſpacium duorum palmorum, vel totius craſſitudinis muri, necnon ſpiſſæ, ſeu ſtrictæ adeo, vt nec puellæ manus per foramina tranſmitti poſſit, Inque exteriori crate figantur claui ferrei eminentes, & acuti, ita vt locutoris facies illis nequeant adhærere, & colloquentium verba exaudiri valeant.

4 In feneſtellis confeſſionalibus configantur etiam laminæ ferreæ, ſcilicet cum minutis foraminibus, e quibus, nec ipſæ moniales cernere, vel ſpectare quempiam, nec a quopiam vllo modo cerni, aut ſpectari poſſint.

5 Feneſtella vnde Sanctiſſimæ Euchariſtiæ Sacramentum percipiant, alta ſit dimidiato palmo, lata vero integro, quæ bonis foriculis totidemque ſeris, & clauibus alternis intrinſecus occludantur.

6 Tam in ingreſſu, ſeu in habitu regulari ſuſcipiendo, quam in profeſſione emittenda, velo ſuſcipiendo, vel conſecratione monialium, in quibus monaſterijs ordinis, vel regulæ S. Benedicti mos eſt, vt conſecretur, faſne ſit eis munera, xenia, dona, vel aliud quidlibet ſingularibus, vel particularibus monialibus dare, vel erogare, ſed quicquid a cognatis, vel affinibus donatur, vel offertur, id vniuerſum tribuatur, & referatur in commune, nec lauta, aut ſumptuoſa, ſiue luculenta conuiuia fiant, aut permittantur; ſed ſobria tantum, quæ ſacras virgines deceant, ſpiritus corporiſque recreatio concedatur.

7 In quouis monaſterio eligatur quotannis magiſtra Nouitiarum, cui voi cura ſit illas inſtituere, nec eidem curæ ſiue illis inſtituendis materteræ, ſeu amitæ, vel quæuis alia, etiam qualibet cognatione coniunctæ, ſe immiſceant vllo pacto.

8 Ad ianuam monaſterij, veſtibulum ſit binis foribus munitum, in quod moniales nunquam intrent, dum fores exteriores, vel apertæ ſint, vel mox aperiendæ, ne inde vnquam moniales ſpectare, aut ſpectari poſſint.

9 Collocutorium interius locus ſit ſeris occluſus, in quem nulla monialium ingrediatur niſi vocata, & a ſua ſuperiore venia ei data, ibique auſcultatrices huic muneri deſignatæ ſemper interſint, & aſſiſtant: Quæ quicquid dicatur audire debent, niſi futurus ſermo ſecretum expoſtularet, quo caſu, de Abbatiſſæ, ſiue Prioriſſæ licentia propinquioribus conſanguineis, remotis arbitris, permitti poſſet.

10 Non ſcribant literas iniuſſu Superioris, ſcilicet Abbatiſſæ, ſiue Prioriſſæ, nec dent, neve ad eas miſſas recipiant, niſi antea ab eiſdem fuerint perlectæ.

11 Presbyteris, confeſſarijs ab abbatiſſis, prioriſſis, vel alijs præfectis, monaſteriorum ſtatuatur æqua, & idonea eleemoſyna ſine prouiſio, quæ ære communi monaſterij perſoluatur, ijs autem viciſſitudo munerum quantumuis exigui valoris, quæ ſibi cum monialibus poſſint intercedere omnino interdicta ſit, ſub pœna perpetuæ ſuſpenſionis ab audiendis, tam illarum, quam quorumuis aliorum confeſſionibus, in quam ipſo facto incurrant.

12 Nulla monialis, vel conuerſa, dona, munera, & pecuniam, aut aliud quidpiam, etiam charitatis, aut pietatis, vel eleemoſynæ nomine, ſiue intuitu, cuicunque perſonæ, tribuat, donet, aut largiatur, ſed ſi ex aliqua iuſta, vel rationabili cauſa aliquod dandum, vel tribuendum viſum fuerit, id a præfecta, ſeu Superiori monaſterii, & re communi fiat.

13 Præſertim vero caueatur, ne qua monialis, vel conuerſa quicquam ex bonis monaſterij det, aut donet, nec ex eis quidem, quæ in vſum ſuum aſſignantur, niſi de licentia Abbatiſſæ.

14 Neque vllius generis bellaria, edulia, eſculenta, ientacula, offellas, confectiones, & ſiropata, vel alia ſimilia quæcumque conficiant, aut coquant, vt illa vendirent, donent, aut largiantur, niſi de licentia Abbatiſſæ, & de rebus modicæ impenſæ, & in conſanguineos tantum.

15 Moniales, officiales monaſterii, in ſuis muneribus obeundis nihil niſi de re, & pecunia monaſterii expendant.

16 Denuncietur cunctis Sanctimonialibus cuiuſcumque ordinis, Religioſas profeſſas, quæ teſtamentum faciunt, vel de rebus ſibi in vſum aſſignatis diſponunt, mori, & decedere proprietarias, illaſque cenſuris, & pœnis a ſacris Canonibus, regulis, ac ordinum, & monaſteriorum Conſtitutionibus, atque alijs ordinationibus contra proprietarios editis, & promulgatis ſubiacere, ac obſtrictas eſſe. Itemque contractus, & inſtrumenta, in quibus moniales ab eorum monaſterio emunt annuos redditus, quoad ipſa vixerint, vel etiam vt poſt ipſarum obitum alia ſuccedat, & ſimilia nullius ſunt roboris, vel momenti, ſed irrita, & inania, ac proinde iis defunctis cuncta omnino monaſterio incorporentur, cui ſunt redditus huiuſmodi acquiſiti.

17 In quouis monaſterio ſit infirmaria communis, & vbi nō fuerit, a Superioribus, exirui vel fieri, quam primum curetur, etiam ſi res poſtulat, ſub cenſuris, & pœnis eis bene viſis; in eam autem recipere teneantur, in virtute ſanctæ obedientiæ, omnes moniales, & conuerſas, tam profeſſas, quam nouitias ægrotas, quibus opus ſit medico, nec medicus quampiam ſecūdo inuiſat nec inuiſere permittatur a præfecta monaſterii, neque medicinā præſcribat extra infirmariam, ſub pœna excommunicationis. Neque etiam extra illam confeſſarii monialiū deputati cuiuſuis audiant confeſſionē, ſub pęna ſuſpēſionis ab illarum, & aliorum quorumuis confeſſionibus audiendis, in quam ipſo facto incurrant. Si tamen aliqua monaſteria ob anguſtiam loci, aut ob nimiam paupertatem, non poſſent ita ſtatim extruere infirmariam, Ordinarius ſiue Superior viſitet monaſterium, & illis præſcribat certum locum, &

aſſignet

Digitized by Google

aſſignet ſpacium temporis, intra quod omnino debeat exequi, & quo ad impenſam neceſſariam pro fabrica videat idem ordinarius, vt per eleemoſynas, aut per alios ſibi beneuiſos modos ei prouideatur, & quam primum de his, quæ egerint, congregationem certiorem faciant.

18 Ægrotantibus autem, & infirmis, in infirmaria decumbentibus, ex ea pecunia, quæ in eam cauſam, vt infra, aſſignabitur, ſuppeditentur omnes ſumptus, & expenſæ pro victu, alimentis, lectulis, & medicinis, & aliis rebus neceſſariis ad illarum morbos curandos, ac valetudinem conſequendam.

19 In ea vero nulla audeat aliunde particulares ſumptus ſibi facere: quocirca viſitatores, & ex inde ſuperiores in monaſteriis, in quibus huiuſmodi ſubuentiones non ponuntur in communi depoſito, aſſignabunt huiuſmodi infirmariæ communi redditus ſufficientes tam ex communi menſa monaſterii, quam ex aſſignatis rebus, cenſibus, & bonis ad ſingularum, ſeu particularium monialium vſum, ſiue ſuſtentationem pro ea rata tamen, quæ eis videbitur huic negotio ſatis eſſe.

20 Eligatur autem monialis, ſolicitudine, ſedulitate, & charitate præſtans, quæ ægrotantium ſororum cum omni ſtudio, & pietate curam gerat, fideliterque pecuniam ſibi commiſſam adminiſtret, cuius rationem reddere teneatur.

21 Ei autem conſtituantur tot moniales conuerſæ auxiliares, quod videbuntur ei muneri ſatis eſſe.

22 Nulla audeat accedere ad infirmariam tanquam ægrotans, vel infirma, niſi febri, vel alio morbo laboret, quam ibi curare oporteat de conſilio medici, qui ad reſtitutionem expenſarum in foro conſcientiæ teneatur, ſi cui huiuſmodi conſilium dederit, vbi opus non erit.

23 Omnes feneſtræ, vel foramina, quæ fuerint in clauſtrorum parietibus, è quibus moniales foras ſpectari poſſint, omnino occludantur, præmiſſis ſolis feneſtris aliquibus ad lumen excipiendum neceſſariis, quæ tamen talia ſint, ne inde vllo modo proſpici, aut proſpicere queant.

24 Monialibus, & earum eccleſiis, non permittatur cantus figuratus, ſed tantum firmus, ac præterea, etiam ex omnibus monaſteriis omnia inſtrumenta muſica (exceptis organis, quæ in exteriore eccleſia permittuntur) tollantur.

25 Solæ moniales officium diuinum in ſuis eccleſiis celebrent, ita vt nulla regularis, vel ſæcularis, aut alia quælibet laica perſona, ad id quomodolibet ſe ingerat, ſed tantum ſacerdotes, & clerici deputati, vel deputandi ab ordinario, ſiue ſuperiore, pro celebrandis miſſis, in die ſolennitatis monaſterii, ad ea ſua munera obeunda, quæ ſint ex vſu neceſſario eccleſiæ cuiuſmodi ſunt miſſæ celebratio, benedictiones, & his ſimilia, quæ per moniales expediri nõ poſſunt, accidant.

26 Nulla monialis, vel conuerſa, vel quæuis alia perſona, etiam quæ non ſit de monaſterio, audeat alias priuatas ſibi miſſas celebrari facere in eccleſiis monaſteriorum monialium, præter eas, quæ a cappellanis deputatis communibus impenſis monaſterii celebrandæ ſunt.

27 Quia uero in quibuſdam monaſteriis, quam plurimæ Miſſæ, quæ magnũ

ſacerdotum numerum requirunt, celebrari debent ex teſtamentis, vel relictis, & aliis diſpoſitionibus, & nihilominus ob defectum cappellanorum, aut monaſteriorũ paupertate, vel alia de cauſa omittuntur, vel omitti oportet; mandatur Dominis viſitatoribus, & ſucceſſiue Ordinariis, & Superioribus, vt ei rei opportune prouideant, iuxta Decreta Sacroſancti generalis Concil. Trid. & Prouincialis Synodi Neap. aut alia meliori ratione conſulentes, ac referant huic Sanctæ ſedi.

28 Nulla monialis, vel conuerſa cum aliquo Aduocato, Procuratore, Solicitatore, Exactore, alioque negotiorum Geſtore quodcumque negotium, cauſam, vel litem pertractet, niſi cum ſolis iis, qui pro communibus negotiis, cauſis, & litibus monaſterii procurandis, & defendendis deputati ſunt, & de licentia Præfectæ eiuſdem monaſterii.

29 Vectores, qui vinum pro vſu monaſterii, vel etiam aquam Balneorum pro infirmis conuehunt, monaſterium ingredi niſi interdiu nullatenus permittantur.

29 Ad conficiendum panem, vel etiam ad cernendam farinam nemo in monaſterium intret, quod ſi alia de cauſa neceſſaria, & vrgenti intrauerit, huiuſmodi operam ne præſtet.

31 Abiiciantur è monaſteriis omnes Catelli.

32 Collocutoria exteriora fores ne habeant, quæ poſſint occludi, ſed omnia pateant.

33 Ianitrices, & quæ Sacriſtiæ curam habent, & Comitatrices, quæ ingreſſos comitantur, quadraginta annis: non paucioribus natæ ſint.

34 Comitatrices, confeſſarios, medicos, chirurgos, & alios, qui ex neceſſitate intra clauſtra pro tempore admitti oportet, vbi ingreſſi fuerint, ſemper comitentur.

35 Omnino aſſignetur confeſſarius extraordinarius iuxta decretum ſacri generalis Conc. Trid. quem quæuis monialis adire teneatur, cui tamen liberũ ſit illi ſua peccata confiteri, vel non confiteri.

36 Ne quicquam commodato accipiant pro ipſarum eccleſiis, vel Oratoriis ornandis, ſed proprio ſint ornatu contentæ, quem nec aliis commodent.

37 Omnes conuerſæ rei communi monaſterii inſeruiant, conuerſæ autem particulares nulli monialium concedantur, quæ iam conceſſæ ſunt in communitatem redigantur, ſed ſi qua, vel propter infirmitatem, morbum, aut ſenectutem, particulari miniſterio indigeat, Abbatiſſa, vel Præfecta monaſterii, ex eiſdem conuerſis communibus vnam, pluresve aſſignet, prout opus fuerit, ad nutum tamen ipſius reuocabiles, & ex induſtria, aliam, vel alias viciſſim ad tempus ſubſtituat, vt neceſſitati vniuſcuiuſque ſit conſultum, & priuato ſeruitio nequaquam illarum quæpiam addicta, ſeu aſſignata ſit, aut addici poſſit.

38 In conuerſas non recipiantur in quoquo monaſterio plures tertia parte aliarum monialium, vel ad ſummum non niſi duæ ad rationem quinque monialium, vbi vero conſuetudo eſt, vt ea proportio non expleatur, ſed minor ſit numerus conuerſarum, ea, vtpote laudabilior, obſeruetur.

37 Famulæ ſæculares, quæ in monaſteriis pro illorum ſeruitio & miniſterio

degunt

degunt, omnino dimittantur, nec habitum ſuſcipiant, niſi prius extra monaſterium dimiſſæ ab Ordinariis illarum voluntas fuerit explorata iuxta prædicti Sacri Concilij Tridentini Decretum, quod tamen fiat omnino gratis, neque ſint ſupra numerum proxime definitum.

40 Tam moniales, quam converſæ, ſuam quæque cellam habeat, nec in vna plures commorentur, neque vna cum alia, ſeorſum quælibet in ſuo lectulo dormiat, ſeu quieſcat.

41 Non recipiatur monialis, vel conuerſa in quoduis monaſterium, niſi in eo ſingulæ, ſingulis monialibus, & conuerſis propriæ cellæ, quæ ſiue ex muro, vel cemento, ſiue ex tabulis, ſiue ex tela in communi dormitorio diſtinguantur, aſſignatæ ſint: & actu eas inhabitent, & vacua ſuperſit propria cella pro recipienda in monialem, vel conuerſam.

42 Viſitatores numerum monialium, ac etiam conuerſarum iuxta ſupradictam rationem in quolibet monaſterio, certum definiant, ex facultatibus, & redditibus quæ à monaſterio in communi poſſidentur, & ex conſuetis eleemoſynis ſtatuentes, in monaſteriis Ciuitatis Neapolitanæ pro ſingulis monialibus annuatim quinquagenos ducatos, quadragenos autem pro ſingulis conuerſis; quæ tamen præſcriptam portionem non excedant.

43 Verum vbi monaſterium aliquas in moniales ſupra numerum definitum recipere voluerit, id quidem conceditur ſi fuerint cellæ pro eis; Vel aliud ex prædictis non obſtiterit, & in dotem præterea, vel eleemoſynam à ſingulis aſſignetur, præſens pecunia, ex qua ſaltem poſſit emi annuus redditus ducatorum ſexaginta ſex illius monetæ in abſolutum monaſterii commodum, & vtilitatem conuertendus, & inalienabilis, ac perpetuò retinendus. In monaſteriis vero Salernitanæ Ciuitatis (obſeruatis conditionibus, ceteris iam dictis) Domini Viſitatores taxent certam annuam quantitatem redditum pro loci, & perſonarum qualitate.

44 Nulla vnquam recipiatur in monialem, niſi prius parentes, fratres, vel ij ad quos eius cura ſpectat, promptam habuerint vniuerſam pecuniam pro dote, vel eleemoſyna conſueta, ex qua puellæ nomine annuus redditus ematur. Accedente monaſterii conſenſu, cui huiuſmodi redditus alimentorum cauſa vſque ad profeſſionis diem cedat, ea vero ſequuta, ſucceſſionis iura integer acquiretur.

45 Cum vero regularis viuendi ratio, & optimi inſtituti, & tuta via qua ad omnem perfectionis gradum aſcenditur, ſit vita communis, nihilque proprii poſſidere, nec pecuniam tractare, ne eam quidem, quæ in vſum cuiuſque conceditur, diſtricte præcipitur, & mandatur, vt ſi quæ moniales huiuſmodi ſanctam, & regularem viuendi rationem elegerint, & omnia bona, redditusve quouis modo ad vſum conceſſa, vel reſeruata a ſe abdicauerint, & monaſterio ceſſerint, Abbatiſſa, Prioriſſa, vel aliæ Præfectæ monaſteriorum renunciationem huiuſmodi recipere omnino teneantur, & ex monaſterii bonis, redditibus, ſeu introitibus in his, quæ ad victum, & veſtitum, & reliquam vitæ ſuſtentationem pertinent, illis præcipue prouidere, & ita opportune omnia ſubminiſtrare, vt nulla re indigere permittatur. Si quis autem, vel ſi qua intra, vel extra mo-

Z 2 naſte-

naſterium talem diu viuendi vſum dicto, vel facto, nutu, vel ſigno exturbare, reprehendere, aut quouis modo impedire, maligno ſpiritu inſtigante, præſumpſerit, Superiores in eum, eamve maledictionem æternam, & excommunicationis ſententiam, etiam ipſo facto incurrendam comminari, & infligere poſſint. Quinimo omnibus dictorum monaſteriorum Superioribus, & Præfectis in Domino iniungatur, vt prædictarum monialium pie & Religioſe viuentium ſingularem curam gerant, vtpote, quæ ſub ſpeciali protectione ſanctæ Sedis Apoſtolicæ, & noſtræ Congregationis exiſtunt, & vt hæc tuta viuendi ratio, dante Domino, amplificetur de cetero in prædictis monaſterijs, Nulla ingreſſura monaſterium, recipiatur, aut admittatur aliquo modo in monialem, vel conuerſam, niſi promiſerit communis vitæ inſtitutum prædictam amplecti, & iuxta illud perpetuo viuere, vbi vero ingreſſa fuerit, vna cum alijs monialibus eiuſdem inſtituti, & obſeruantiæ adiungatur, & cum eis viuat: Confeſſarij etiam ſedulo hortentur, ac moneant moniales, vt prædictum communis vitæ inſtitutum, & tutam Deo ſeruiendi viam ſequantur.

46 In monaſterijs, in quibus ſimiliter retinentur hactenus prouiſiones, & ſubuentiones, & non omnia in communi conferuntur, concedatur licentia accipiendi aliquam ſubuentionem, de manibus tamen Abbatiſſæ, ſeu Præfectæ monaſterij, ſiue Depoſitariæ, ad nutum tamen Abbatiſſæ, ſiue Præfectæ prædictæ pro ſuis religioſis neceſſitatibus, quæ vero ſuperſunt, Abbatiſſa erogare teneatur in communes vſus monaſterij, ac Ordinarij, ſiue Superiores monaſterij quotannis exigant rationem a Depoſitaria, & Abbatiſſa, ſeu Præfecta prædictis de huiuſmodi prouiſionibus, ſubuentionibus, & depoſitis, & in eas tranſgredientes grauiter animaduertant.

47 Vt autem ad Dei gloriam, & monialium in Domino profectum, & animarum ſalutem ſupradictæ ordinationes debita deuotione, & reuerentia ſuſcipiantur, Vniuerſis, & ſingulis Reuerendis Abbatiſſis, Prioriſſis, ac alijs Præfectis, & Superioribus Monaſteriorum, ac monialibus, & conuerſis, in virtute ſanctæ obedientiæ, ac ſub priuationis officiorum, & perpetuæ inhabilitatis, ac vocis actiuæ & paſſiuæ, atque alijs cenſuris eccleſiaſticis, & pœnis, etiam ipſo facto incurrendis reſpectiue (in caſibus tantum a Congregatione præſcribendis quo ad cenſuras ſcilicet) ac alias iuxta facultates dictis Dominis Viſitatoribus conceſſas diſtricte præcipitur, & mandatur, vt omnia, & ſingula in eiſdem ordinationibus contenta, & obſeruent, & exequantur, ac obſeruari, & exequi faciant.

48 Præterea Dominus Ordinarius Neapolitanus, eiuſque Vicarius, & Officiales in ſpiritualibus Generales, & prædicti Domini Viſitatores Apoſtolici necnon, & alij Superiores Regulares, ad quos Monaſteriorum cura quomodolibet ſpectat, ſtudeant, vt hæc omnia inuiolabiliter obſeruentur. Tranſgredientes vero prædictis cenſuris eccleſiaſticis, & pœnis etiam inuocato ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachij ſæcularis, ac alijs, prout eis videbitur, iuris & facti remedijs opportunis exerceant, & caſtigent, cum facultate declarandi Abbatiſſas, Prioriſſas, & alias præfatas culpabiles repertas incurriſſe in pœ-

nas

nas etiam priuationis officiorum, & inhabilitatis ad ea, atque illas ſic declaratas deponendi, & puniendi, ac alias idoneas illarum loco ſubrogandi, & ſufficiendi, quæ regularis diſciplinæ zelo accenſæ huic reformationi inuigilare poſſint, & velint.

49 E monaſterijs ſanctæ Mariæ Angelorum, ſanctæ Mariæ Conſolationis, ſancti Antonij de Padua, & ſanctæ Mariæ Magdalenæ Neapolitanæ ciuitatis emittantur omnes, & quæcunque puellæ, atque ſæculares mulieres, quæ educationis, vel alia quauis cauſa in eis morantur, Non obſtantibus quibuſcunque.

50 In monaſterio ſanctæ Mariæ Angelorum, ſanctæ Mariæ Conſolationis, & ſancti Antonij de Padua, nulla de cetero admittatur in monialem, vel conuerſam, nec religionis habitum ſuſcipiat, ſub pœna priuationis, ipſo facto officiorum, & vocis actiuæ, & paſſiuæ, tam per Abbatiſſam, quam per Diſcretas, quæ huic rei authoritatem, vel aſſenſum præbent, incurrenda. Ac inſuper illius receptio, & profeſſio inde ſequuta irrita ſit, & inanis, ac nullius ſit roboris, vel momenti, ſed & quæ de facto in poſterum iam recepta fuerit, de monaſteriis eijciatur.

51 Idem quoque obſeruetur in monaſterio ſanctæ Mariæ Magdalenæ, cum propter loci inſalubritatem, & alias iuſtas, ac rationabiles cauſas, Dominis Viſitatoribus datum fuerit in mandatis, vt ipſi, habita ratione redituum, tam communium, quam particularium, ſeu in proprios vſus aſſignatorum, tantum ex redditibus conuentui, ſeu menſæ monialium tribuatur, quantum videatur ſatis eſſe ad illarum congruam ſuſtentationem, quod autem ſuper eſt futuro monaſterio extruendo reſeruetur.

Dat. Rom. in ſacra Congregatione ſuper regularibus inſtituta, habita Domi Illuſtr. & Reuerend. D. Cardinalis. S. Seuer. Die 2. menſis Iulij 1589.

F. Michael Bonellus Card. Alex. Epiſc. Alban.

Georgius Calearius Secr.

Romæ, apud Paulum Bladum impreſſ. Cameralem 1591.

Sequuntur declarationes quædam quorundam prædictorum capitum tenoris ſequentis.

M DC. Die 6. Maij. Facta relatione Sanctiſſimo D. N. decreuit. Ad primum, & ſecundum, vt curet Illuſtriſs. Cardinalis Archiepiſcopus decreta reformationis Apoſtolicæ inuiolabiliter ſeruari, & executioni mandari, præſertim quæ de duplicibus cratis ferreis in cap. 2. & quæ de vita communi in 45. & 46. diſponuntur, hoc addito, vt moniales teneantur præſtationes omnes ipſi aſſignatas, ſuperioribus fideliter notificare, & conſignare in certo libro notandas, & per communes officiales monaſterii exigendas ad hoc, vt in vſum ipſarum monialium, pro ſingularum religioſis neceſſitatibus de mandato Abbatiſſæ, ſeu alterius ſuperioris per miniſtros publicos, & communes monaſterij, in totum, vel pro parte, vt opus erit quotannis erogetur.

Ad Tertium prouiſum.

Ad quartum vnicuique monaſterio vnicus tantum confeſſarius ordinarius aſſignetur, ſed per annum ter, aut quater alius extra ordinem ad præſcriptum Sacri Conc. Trid. offeratur.

Alex. Cardinalis Floren. Locus ſigilli.

Bernardinus Epiſcopus Auerſanus Secret.

ILLVSTRISSIMO ET REVERENDISSIMO
Signor mio oſſeruandiſſimo.

NOſtro Signor iſteſſo ha voluto vedere, & eſſaminare le ſcritture mandate da V. S. Illuſtriſſima, e date a nome delle Monache ſopra l'oſſeruanza dei decreti della riforma de i monaſterij di coteſta città; Et eſſendo aſſai chiari li capitoli 45. & 46. dell'ordinationi generali, Sua Santità vuole, che ſi oſſeruino, come cantano, nè ſi aggiunga obligo doue non è. Et circa la difficoltà che conſiſte intorno l'vltimo decreto fatto alli 6. di Maggio 1600. come s'habbia da pratticare. Sua beatitudine ha ordinato ſi dichiari a V.S. Illuſtriſſima, che ſia lecito all'Abbadeſſa, e Superiora di ciaſcuno monaſterio di permettere alle monache, che poſſa ciaſcuna di eſſe ſpendere qualche coſa delle ſouuentioni, che gli vengono date ſenza paſſare per le mani de miniſtri communi de monaſterij, e ſenz'obligo di hauerne a rendere altro conto, come ſaria a ragione di vn ſcudo il meſe per ſeruitij minuti, purche ſi oſſerui nel reſto il Decreto come ſtà. E benche quanto alla vita commune non intende ſua Santità, che le monache profeſſe prima della riforma, lequali non eleggono volontariamente ſiano aſtrette ad accettarla, come non le obliga meno il ſudetto capitolo 45. coſi comanda, che non ſi riceuano nell'auenire in modo alcuno monache all'habito, nè alla profeſſione, ſe non ſotto la intiera riforma, & oſſeruanza della vita commune; e coſi in ciaſcuno dei ſudetti caſi V. S. Illuſtriſſima ſi compiacerà ordinare che ſia eſſeguita la ſanta mente di ſua Beatitudine, e le bacio humilmente la mano.

Di Roma il dì 8. di Marzo 1602.

Di V. S. Illuſtr. & Reuer.

Humiliſs. Seruitore

Il Cardinale di Firenze.

SAnctiſſimus Dominus noſter Clemens Papa VIII. Ad tollenda dubia, & difficultates ortas ſuper executione, & obſeruatione capitulorum 45. & 46. conſtitutionum ſuper regimine monialium ciuitatis Neapolitanæ declarauit, ac decreuit capitulum 45. obſeruandum fore totum, vt iacet in monaſterijs in quibus iam fuit introducta, acceptata a maiori parte monialium vita communis: In alijs vero, in quibus retinentur hactenus prouiſiones, & ſubuentiones illa parte tantum, in qua mandatur, vt ſi quæ moniales huiuſmodi ſanctam, & regularem viuendi rationem elegerint, & eorũ bona a ſe abdicauerint, & monaſterio ceſſerint, ſuperior monaſterij renunciationem huiuſmodi recipere, & ex monaſterij bonis in his, quæ ad victum, & veſtitũ, ac reliquam vitæ ſuſtentationem pertinent, illis prouidere teneantur, moniales vero, quæ poſt eaſdem conſtitutiones receptæ fuerint, vel in poſterum admitten-

mittentur in eiſdem monaſterijs, in quibus ſubuentiones retinentur, nullatenus inuite cogantur ad vitam communem, ſed teneantur obſeruare Capitulum 46. cum declarationibus inde ſecutis, ſub die 9. Maij 1600. & 5. Martij præſentis anni 1602. illæ autem moniales, quæ in eiſdem monaſteriis reperiebantur profeſſæ ante Conſtitutiones, quibus idem capitulum 46. obſeruare non placuerit, priuatæ ſint omnino voce paſſiua, donec reſipiſcentes tam ſanctum Inſtitutum acceptauerint. Eaſdem porrò Conſtitutiones omnes innouans ſua Sanctitas mandauit in ceteris omnibus obſeruari, & executioni demandari.

Romæ 26. Iunij 1602.

Alex. Card. Floren. Locus Sigilli.

Hieronymus Agucchius Secret.

Declaratio quomodo ſint ſoluendæ eleemoſynæ pro Monialibus ſupra numerum recipiendis, & quando poſſint concedi, vel promitti loca in Monaſterijs puellis habitum regularem ſuſcipere volentibus.

QVemadmodum ſacri olim Canones, & nouiſſime Sacrum generale Concilium Tridentinum ſumma ratione decreuit, vt in monaſterijs, & domibus tam virorum, quam mulierum bona immobilia poſſidentibus, vel non poſſidentibus, is tantum numerus conſtituatur, ac in poſterum conſeruetur, qui vel ex redditibus proprijs monaſteriorum, vel conſuetis eleemoſynis commode poſſit ſuſtentari, ita quoque Sacra Congregatio S.R.E. Cardinalium, quæ negotijs, ac conſultationibus Epiſcoporum, & Regularium præeſt, cui antiquius nihil eſt, quam ſalutaria huiuſmodi decreta debitæ executioni demandari curare, ſæpius locorum Ordinariis reſcripſit, vt certum numerum in ſingulis monaſteriis monialium, etiam curæ Regularium, ſeu militarium ſubiectis, iuxta cuiuſque monaſterij facultates præſcriberent, & ſi quæ ſupra ſtatutum numerum reciperentur, duplicem eleemoſynam adferre, & ſupranumerarium locum tenere deberent. Verum quia in dubium plerumque venit, num ſupranumerariæ prædictæ, aliquibus ex numero in quolibet monaſterio definito decedentibus in earum locum ſubrogari poſſent, aut deberent, Eadem Sacra Congr. quæ peculiariter ſuper ea id ſæpenumero reſcripſit, prouidere volens, ne quis deinceps dubitationis locus relinquatur, huius generalis decreti tenore ſtatuit, & declarat, moniales quæ ſupra numerum in quolibet monaſterio conſtitutum, recipiuntur, in locum monialium decedentium intra numerum, nequaquam ſubrogari, neque impedimento eſſe, quin aliæ in locum earundem ex numero demortuarum recipi eo modo valeant, quo in ſingulis monaſteriis moniales intra numerum poſſunt admitti, quinimo eaſdem ſic ſupra numerum receptas, ſupranumerarias ſemper quo ad hoc remanere, etiam ſi in ceteris ab aliis nihil differant, ſed illis in omnibus pares, & æquales iuxta cuiuſque monaſterii inſtitutum eſſe debeant.

Decretum ſacræ Congregationis. Cōgnitu. de ſtatu regu. in 6.

Declarat inſuper eadem Sacra Congregatio duplici eleemoſynæ nomine intelligi ſemper debere duplicatam ſummam eius, quæ in receptione cu-

Digitized by Google

iuſque monialis intra numerum in quolibet monaſterio conſtitutum eroga ri pro tempore conſueuerit;ita tamen vt vbi ſumma, quæ confertur, minor eſt ſcutis ducentis, ibi ſaltem ratione duplicatæ eleemoſynæ, ſoluenda ſint ſcuta quadraginta,& non minus.

Eadem quoque Sacra Cógregatio diſtricte prohibet, ne loca per obitum monialium intra numerum decedentium pro tempore vacatura, cuiquam puellæ ad habitum regularem recipiendæ concedantur,neque promittantur niſi ſequuta vera,& reali illorum vacatione,atque ita demum,& non antea de eis diſponi ac in monialis demortuæ locum,promiſſionem, aut receptionem in capitulo ſeu quouis alio modo fieri iubet, dummodo tunc temporis puella ipſa recipienda & ætatem habeat idoneam, & ceteras qualitates requiſitas: quibus etiam præditas eſſe debere vult eas puellas, quæ ſupra numerum recipiendæ ſunt iam tunc,cum eis loca vel promittuntur,vel dantur: ſi quid vero contra a quoquam fieri contigerit,irritum, & inane, ac nullius roboris,& momenti fore & eſſe decernit. Ac nihilominus Abbatiſſas, Prioriſſas, & alios quoſcunque monaſteriorum ſuperiores, qui cuiuſuis puellæ receptioni,vel admiſſioni,aut locorum vacaturorum promiſſioni, ſeu conceſſioni aduerſus præſentis decreti diſpoſitionem cóſenſerint, priuationi vocis actiuæ,& paſſiuæ,alijſque arbitrio eiuſdem Congregationis infligendis pœnis obſtrictos, & obnoxios fore declarat, ſaluis etiam ſemper,& in ſuo robore permanentibus aliiſquibuſcunque ipſius Congregationis decretis alias latis præſenti decreto non contrariis, præſertim circa monialium admiſſionem,& receptionem ad habitum, & profeſſionem,& circa eleemoſynarum depoſitionem,ſolutionem,& erogationem in bona ſtabilia, quibus nullatenus derogare vult, & intendit.

Romæ die 6.menſis Septembris M DC IIII.

Alex.Card.

Berlingerius Gypſius Secr.

Romæ ex Typographia Cameræ Apoſtolicæ M. DC. IIII.

MONTES PIETATIS.

Cógruit titu. de vſuris.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt,Montes Pietatis licitos eſſe,& contrarium prædicantes excommunicationis latæ ſententiæ pœnam incurrere Leonis X.Conſtitutione caueri in bull.fol.189. incip. Inter multiplices & infra,

Sacro approbante concilio declaramus,& diffinimus,montes Pietatis antedictos p Reſpublicas inſtitutos,& authoritate Sedis Apoſtolicę hactenus probatos,& confirmatos,in quibus pro eorum impéſis, & indemnitate aliquid moderatum,ad ſolas miniſtrorum impenſas, & aliarum rerum ad illorum conſeruationem (vt præfertur) pertinentium,pro eorum indemnitate duntaxat vltra ſortem abſq; lucro eorundem montiũ,recipitur, neq; ſpeciẽ mali præferre,nec peccandi incentiuũ præſtare, neque vllo pacto improbari; quinimo meritorium eſſe,ac laudari,& probari,debere, tale mutuũ minime vſurarium putari,licereque illorum pietatem, & miſericordiam populis prædicare etiam cum indulgentiis,a ſancta Sede Apoſtolica eam ob cauſam

con-

conceſſis, & deinceps alios etiam ſimiles mōtes cum Apoſtolicæ Sedis appro bationeerigi poſſe. Multo tamen perfectius, multoque ſanctius fore ſi omnino tales montes gratuiti conſtituerentur, hoc eſt ſi illos erigentes, aliquos cēſus aſſignarent, quibus ſi non omni ſaltem, vel media ex parte huiuſmodi montium miniſtrorum ſoluerentur impenſæ, vt ad leuiorem æris ſoluendi portionem medio hoc pauperes grauari contingat, ad quos cum huiuſmodi cenſus aſſignatione, pro impenſarum ſupportatione erigēdos, Chriſti fideles maioribus indulgentiis inuitandos eſſe decernimus. Omnes autem religioſos, & eccleſiaſticas, ac ſæculares perſonas, qui contra præſentis declarationis, & ſāctionis formā de cetero prædicare, ſeu diſputare verbo, vel ſcriptis auſi fuerint, excommunicationis latæ ſententiæ pœnam priuilegio quocunque non obſtante incurrere volumus. Non obſtantibus, &c.

Datum Romæ in publica ſeſſione in Lateranen. Sacroſancta Baſilica ſolenniter celebrata anno incarnationis Dominicæ 1515. quarto nonas Maij Pont. noſtri anno tertio.

Nauar. in Manua. confeſſ. cap. 17. num. 213. & Ioan. Lup. in repeti. c. nauiganti, commentario, 3. §. 3. de vſuris. fol. 117. & alii hanc conſtitutionem declarant, & extat tractatus Card. Caiet. de Monte Pietatis.

MVNERVM LARGITIO REGVLARIBVS VTRIVSQVE ſexus interdicta.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quod extat Cōſtitutio S. D. N. D. Clementis VIII. de largitione munerum vtriſque ſexus regularibus inter dicta, publicata Romæ die 2. Iulij 1594. tenoris ſequentis.

Religioſæ Congregationes, ab inſigni ſanctitate viris Spiritus Sancti afflatu inſtitutæ, tantas Eccleſiæ Dei vtilitates omni tempore attulerunt, vt ad eas conſeruandas, & inſtaurandas Rōmani Pontifices prædeceſſores noſtri, magnam iure optimo diligentiam ſemper adhibuerint. Nam cum ea ſit rerum humanarum conditio, & natura, vt etiam quæ optime fundata, & conſtituta ſunt partim hominum imbecillitate, & ad malum proclinitate, & parum Dæmonis aſtutia, paulatim deficiant, ac niſi cura peruigili ſuſtententur, in deterius prolabantur: Iccirco Summorum Pontificum vigilantia magnopere laborauit, vt Regularium ordinum diſciplina, aut labe facta in priſtinum reſtitueretur, aut ſalutaribus. Conſtitutionibus communita, integra, atq; incolumis permaneret. Quorum nos veſtigijs pro eodem officii muuere inſiſtere, & Paſtoralē illorum ſolicitudinem (quātum poſſumus) diuina adiutrice gratia, cupimus imitari. Quare ne ex muneribus, quę a pluribus Religioſę vitæ profeſſoribus, ex Chriſti patrimonio, qbuſuis hominib. quauis ex cauſa ſæpe tribuūtur grauia incommoda, & mala, etiam boni ſpecie exiſteant, præcauere ſtudentes; hac noſtra perpetuo valitura Conſtitutione vniuerſis, & ſingulis cuiuſcunque ordinis mendicātium, vel non mendicantium bona immobilia, & redditus certos ex indulto Apoſtolico poſſidentium

Cōgnit titu. de ſtatu mona. ſeu regula.

tium

tium, vel non poſſidentium, ſeu cuiuſuis Congregationis Societatis, & inſtituti (non tamen Militiæ) Regularibus perſonis vtriuslibet ſexus omnem, & quamcunque largitionem, & miſſionem munerum penitus interdicimus. Sub qua prohibitione comprehendi volumus omnia, & ſingula capitula, Conuentus, & Congregationes, iam ſingulorum Conuentuum, monaſteriorum, Prioratuum, Præpoſiturarum, Præceptoriarum, domorum, & locorum, quam prouincialia, aut Generalia cuiuſlibet prouinciæ, ſiue vniuerſi Ordinis, Societatis, aut inſtituti, eorumque, vel earum Camerarios, Commiſſarios, & quoſcunque Officiales, & ſingulares perſonas. Ipſos etiam Ordinum, Congregationum & Societatum huiuſmodi Superiores quaſcunque dignitates obtinentes, etiam generales, & prouinciales, Magiſtros, Miniſtros, & quocunque nomine Præfectos, necnon Conuentuum, monaſteriorum, Prioratuum, Præpoſiturarum, Præceptoriarum, domorum, & locorum quorumcunque Abbates, Priores, Præpoſitos, Præceptores, etiam maiores Guardianos, Miniſtros, Rectores, atque Abbatiſſas, prioriſſas, & alio quouis titulo Præſidentes, tam ipſis Regularibus, quam locorum Ordinarijs, ſeu quibuſuis Superioribus ſubiectas vtriuslibet ſexus ad vitam, vel ad tempus deputatos, adeo, vt nemo vnquam eorum, vel earum directe, vel indirecte palam, vel occulte, tam communi, quam particulari, & proprio nomine etiam ſub quouis Statuti, vel conſuetudinis, ſeu verius corruptelæ, aut alio prætextu, vel quacunque cauſa in Generali capitulo, aut alia Generali Congregatione re maturæ diſcuſſa vnanimi conſenſu omnium Superiorumque permiſſu cauſa approbata fuerit, quicquam tale attentare valeat.

Id autem ita abſolute, & generatim vetitum intelligatur, vt neque omnino fas ſit quicquam donare, tam ex fructibus, redditibus, & prouentibus, collectis, vel contributionibus; aut oblationibus; ſiue eleemoſynis, aut ſubſidijs certis, vel incertis ordinarijs, ſeu extraordinarijs, menſæ, ſeu maſſæ communis, vel cuiuſuis Fabricæ, & Sacriſtiæ, quorum bona communiter, vt præfertur, adminiſtrantur, ſeu quæ rationibus reddendis ſunt obnoxia, quam ex pecunijs, etiam quæ a ſingulis quouis modo acquiſitæ in commune conferendæ omnino ſunt. Nec ſi per viam voluntariæ contributionis in commune congregantur. Nec ſi forſan priuatim, & nominatim cuilibet Religioſo a ſuis Superioribus, vel a proprijs affinibus, propinquis, familiaribus, amicis, aut beneuolis, vel a pijs Chriſti fidelibus, etiam eleemoſynæ, aut charitatis, & illius proprie perſonæ intuitu attributæ, ſeu quoquomodo per quemlibet religioſum ſuo monaſterio, Domui, aut Loco acquiſitæ, eique vt ad libitum de eis diſponat per Superiores conceſſæ fuerint. Præterquam leuiora eſculenta, aut poculenta ſeu ad deuotionem, vel Religionem pertinentia munuſcula communi tantum, nunquam vero particulari nomine (vbi Superiori de conſenſu Conuentus videbitur) tradenda.

Sed huiuſmodi miſſiones munerum ipſis Religioſis vtriuslibet ſexus non ſolum per ſe, verum etiam per alias, tam directe, quam indirecte prohibitas, declaramus.

Neque vero quiſpiam ab hac generali prohibitione ſe excuſare valeat, etiam

Digitized by Google

etiam ſi munera miſerit, cuiuis perſonæ laicæ, vel Eccleſiaſticæ cuiuſcunque ſtatus, gradus, dignitatis, ordinis, vel conditionis, & quauis non ſolum mundana, & Ducali, Regia, Imperiali, verum etiam Eccleſiaſtica, & Pontificali, aut alia maiori, etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalatus dignitate fungenti, etiam proprio loci ordinario, etiam ex cauſa, & occaſione benedictionis, vel ſuſceptionis habitus Regularis, tonſuræ, aut profeſſionis monialium, tam ſibi ſubditarum, quam non ſubditarum, aut ipſi etiam proprio ordinis, vel Congregationis Protectori, Viceprotectori, Generali, vel Prouinciali, aut cuiuſuis monaſterij, prioratus, domus, aut cuiuſlibet alterius loci Regularis Superiori, aut alio quocumque officio, munere, aut dignitate fungenti, vel cuicumque etiam ſimplici, & particulari Religioſo. Ita vt inter ipſos quoque Religioſos (ne praua ambitione impulſi pro conſequendis in ſua Religione gradibus, & dignitatibus alter alterius gratiam, aut beneuolentiam aucupetur) quæcunque largitio, aut donatio munerum (niſi rerum minimarum, de licentia expreſſa, & in ſcriptis Superiorum) ſit penitus interdicta.

Inſuper prohibemus, ne vnquam eiſdem Regularibus liceat vllas pecunias quoquomodo erogare in alicuius etiam benefactoris, aut protectoris, vel ordinarij honorem, etiam occaſione tranſitus, vel primi ingreſſus, aut ad beneficiorum acceptorum memoriam, gratique animi teſtificationem, ſeu pro prædictis perſonis quauis authoritate, vel dignitate fungentibus honorifice, laute, & opipare excipiendis, ſeu pro quibuſuis conuiuijs eiſdem, aut cuiuis alteri quacomque occatione, vel cauſa exhibendis, vel pro comeſſationibus, aut compotationibus quibuſuis perſonis, tam eiuſdem Ordinis Congregationis, Monaſterij, domus aut loci, quam extraneis largiendis, aut pro exhibendis ſpectaculis etiam pijs intra Eccleſias, monaſteria, & domos ſacras, ſeu pias, vel extra eas, in quibuſuis publicis, aut priuatis ſacris, aut profanis locis etiam vbi Sanctorum, & Sanctarum vita, aut res pie geſtæ, etiam in memoriam Paſſionis Dominicæ populis ſpectandæ proponuntur, aut alias in prædictis, ſiue in quibuſuis rebus ſuperuacaneis ad pompam, & oſtentationem, aut ad oblectationem, vel paucorum lucrum, & priuata commoda quomodolibet pertinentibus, Niſi re ipſa pro diuino cultu, & veris Chriſti pauperum indigentijs, ſeruato in hoc charitatis ordine, & habita neceſſitatis ratione, de conſilio, & conſenſu Superiorum ſubleuandis, aut alias in rebus licitis, & per Capitulum Generale, aut Prouinciale non prohibitis, vel taxam ibi forſan præſcriptam non excedentibus, ſumptus huiuſmodi fiant.

Declarantes tamen per hæc laudabilem, & ab Apoſtolica doctrina ſacriſque Canonibus commendatam hoſpitalitatem præſertim erga pauperes, & peregrinos, nequaquam imminui, aut prohiberi. Quinimo ſi qui redditus ad id vel ex fundatione, vel ex inſtitutis, ſtatutis, aut conſuetudinibus aliquorum monaſteriorum, ordinum, aut regularium huiuſmodi locorum, aut ex teſtatorum, vel donantium voluntatibus ſiue alias applicati, aut donati ſunt eos omnino (vt decet) integre in vſus pios hoſpitalitatis huiuſmodi erogandos eſſe, & præſertim in monaſterijs, ſeu locis deſertis, & ab laicorum ædibus longius remotis, vbi tamen pauperum, & vere egenorum ratio in primis habeatur.

Si

Si quos vero ditiores occaſione tranſitus, ſiue alias ex deuotionis, aut neceſſitatis cauſa eo diuertere contigerit, eos ſane deceret Refectorio communi cum Religioſis, menſaque, & ferculis communibus, nequaquam a ceteris diſtinctis contentos eſſe. Verum omnino ipſi Regulares in hoſpitibus huiuſmodi potentioribus excipiendis ita ſe gerant, vt in eis frugalitas, & paupertas religioſa prorſus eluceat.

Pari etiam ratione diſtricte inhibemus, ne quiſpiam ex prædictis laicus alias, quam vt ſuperius dictum eſt, vel clericus ſæcularis, vel regularis quocunque honore, præeminentia, nobilitate, aut excellentia Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalatus dignitate præditus etiam protector, Vice protector, loci ordinarius Prælatus, Generalis, Prouincialis, aut monaſterij, domus, vel loci cuiuslibet ſuperior, eorumve affines, propinqui, familiares, aut miniſtri vtriuslibet ſextus, quicquam contra hanc ſuperius expreſſam prohibitionem recipiant.

Quod ſi, vel ab aliquo particulari Religioſo, vel a Superiore quopiam Generali, Prouinciali, aut alio quocunque officio fungente, aut a Conuentu, Capitulo, vel Congregatione, ſiue ab vniuerſo ordine, & Religione quicquam receperint; id quod acceperint ſuum non faciant. Verum ipſo facto abſque aliqua monitione, iudicis decreto, ſententia, aut declaratione ad illius reſtitutionem omnino in vtroque foro teneantur; adeo vt reſtitutione ipſa realiter non facta, neque etiam in foro conſcientiæ abſolui poſſint.

Hanc autem reſtitutionem fieri volumus non priuatim ei Religioſo, qui donauit, ſed ei Monaſterio, Domui, vel alteri loco de cuius bonis facta eſt largitio, vel ſi non de eius bonis donatum eſt, in quo idem Religioſus donans profeſſionem emiſit, vel ſi nomine totius Capituli, Conuentus, aut Congregationis, vel vniuerſi ordinis, ſeu Religionis donatio facta extiterit, pariter communi menſæ, aut maſſæ cuius nomine donatum fuerit, accepta munera reſtituantur; ita vt nec qui donauit, nec Conuentus, Capitulum, Congregatio, ordo, aut Religio, cui reſtitutio facienda eſt, illam remittere, & iterum condonare, aut recipientem ab obligatione reſtituendi eximere, vel vt in pauperes eroget concedere quoquo modo poſſit.

Quod ſi quis ex ſupradictis Regularibus vtriuslibet ſexus cuiuſcunq; gradus, ordinis, dignitatis, ac vbilibet locorum exiſtentibus, coniunctim, cum ceteris, ſeu diuiſim noſtrarum huiuſmodi prohibitionum, ſtatutorum, ordinationum, iuſſionum, decretorum, mãdatorum tranſgreſſor fuerit, ſtatuimus, vt omnibus, & ſingulis per eum obtentis dignitatibus, gradibus, muneribus, & officijs eo ipſo priuatus, ac ad illa, & alia ſimilia, vel diſſimilia in futurum obtinenda inhabilis perpetuo, & incapax, ac perpetua infamia, & ignominia notatus exiſtat. Et præterea priuationem vocis actiuæ, & paſſiuæ abſque vllo Superioris decreto, aut miniſterio ipſo facto incurrat, necnon vltra huiuſmodi pœnas, etiam tanquam contra furti, & ſimoniæ criminum reũ, tam per viam denunciationis, accuſationis, aut querelæ, quam etiam ex officio procedi, & inquiri, condignisque ſupplicijs affici debeat.

Pœnis alijs a iure ſtatutis, ac per alias Conſtitutiones Apoſtol. aut propria cuiuſuis Ordinis Congregationis, monaſterij, Domus, aut loci, ſtatutis

vel

Digitized by Google

vel conſuetudine, contra perſonas aliquid præmiſſorum committentes forſan decretis, & inflictis, nihilominus in ſuo robore permanſuris.

Quocirca vniuerſis, & ſingulis modernis, & pro tempore exiſtentibus locorum ordinariis, eorumque Vicariis, & officialibus necnon quorumcunque Ordinum, Prioratuum, monaſteriorum, & Domorum ſuperioribus, etiam Generalibus, ſeu Prouincialibus, ceteriſque ad quos ſpectat, per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus ipſi, & eorum ſinguli, quantum ad eos pertinet, curent omni ſtudio, diligentiam, authoritate, & vigilantia præſentem Conſtitutionem firmiter, & inuiolatè obſeruari, & contra inobedientes vel tranſgreſſores condignis pœnis animaduerti. Eoſdem inobedientes, necnon contradictores quoslibet, & rebelles per opportuna iuris, & facti remedia appellatione poſtpoſita compeſcendo, inuocato etiam ad hoc (ſi opus fuerit) auxilio brachii ſæcularis.

Non obſtantibus Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, dictorumque monaſteriorum, Prioratuum, Domorum, Locorum, necnon Ordinum, Congregationum, Collegiorum, iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, priuilegiis quoque indultis, & literis Apoſtolicis quorumcunque tenorum exiſtant, per quæ præſentibus non expreſſa, vel ad Verbum non inſerta effectus præſentis noſtræ conſtitutionis impediri quomodolibet valeat, vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus habenda ſit in noſtris literis mentio ſpecialis. Quæ omnia quatenus præmiſſis in aliquo aduerſentur, prorſus tollimus, & abrogamus, ceteriſque contrariis quibuſcunque.

Volumus autem, vt præſentes literæ in valuis S. Ioannis Lateranen. & Principis Apoſtolorum de Vrbe Baſilicarum, & in Acie Campi Floræ publicentur affixis inibi earum exemplis, & dimiſſis. Quodque earum exempla, ſeu illorum compendia in libris quorumcunque Statutorum prædictorum Monaſteriorum, Prioratuum, Collegiorum, Domorum, Ordinum & Congregationum (quoad moniales, in vernaculum, & vulgarem cuiuſque Religionis ſermonem verſa) & a loci ordinario, qui id quam primum fieri curet, ſubſcripta inſerantur, & ſaltem quotannis in capitulis, ſiue Congregationibus cuiuſque earum alta, & intelligibili voce legantur. Et nihilominus poſt ſexaginta dies a die publicationis (vt præfertur) in Romana Curia facienda vnumquemque citra montes, vltra montes vero poſt quatuor menſes, perinde arctent, & afficiant, ac ſi cuique perſonaliter intimatæ, & per eos iuratæ fuiſſent.

Quodq; earum tranſumptis etiam impreſſis manu Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ obſignatis eadem prorſus fides in iudicio, & extra illud vbique adhibeatur, quæ adhiberetur, eiuſdem præſentibus, ſi eſſent exhibitæ, vel oſtenſæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtrorum interdicti, prohibitionis, declarationis, inhibitionis, ſtatuti, mādati, ſublationis, abrogationis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire, Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum, eius ſe nouerit incurſurum. Dat. Romæ in Monte Quirinali. Anno Incarna-

carnationis Dominicæ, Milleſimo quingenteſimo nonageſimoquarto, Tertio decimo Kal. Iulij. Pontificatus Noſtri Anno Tertio. Pro declaratione eius conſtitutionis vide Sorbum in Compendio priuilegiorum Mendicantium in verbo Dare.

INDVLGENTIAE.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quòd vltra diſpoſita per ſacros canones & decreta Concil. Trident. ſeſſ. 25. in fine in decreto de indulgentijs, & ſeſſio. 21. capitulo finali. extat conſtitutio Pij Quinti Reuocatoria indulgentiarum pro quibus conſequendis manus adiutrices ſunt porrigendæ tenoris ſequentis.

Bulla Sanctiſſimi Domini Noſtri D. Pij Diuina prouidentia Papæ V. Reuocatoria omnium Indulgentiarum, etiam perpetuarum, pro quibus conſequendis manus adiutrices ſunt porrigendæ, & quæ quæſtuandi facultatem quomodolibet continent.

Pius Epiſcopus Seruus Seruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

ETSI Dominici gregis ſaluti ſemper intenti, ſingulis cum humilitate poſcentibus ea benigne concedere Nos, & Prædeceſſores noſtri ſtuduerint, per quæ peccatorum mole depoſita ſalus ipſis ſuccedat, & hoſtis humani generis ſeruitute ereptas animas lucrifaciant Altiſſimo, qui eas nobis ſua bonitate cõmiſit, id tamen propenſiori ſtudio nos præcauendum eſſe cẽſemus, ne cuiuſuis Indulgentiæ, remiſſionis, vel facultatis obtentu, Chriſti fideles procliuiores ad illicita in poſterum committenda reddantur, aut facilitas veniæ eis peccandi tribuat incentiuum, & exinde Clauium authoritas deducatur in contemptum, & Chriſti fideles quamplurimum ſcandalizentur. Sane cum ad auditum noſtrum ex diuerſis Mundi partibus quam plurimæ querelæ perlatæ fuerint, quod vigore diuerſarum indulgentiarum & facultatum per prædeceſſores noſtros, ac etiam nos, vel authoritate noſtra tam fabricæ noſtræ Baſilicæ Principis Apoſtolorum & Eccleſiæ S. Ioannis Lateranen. de Vrbe, ipſiuſque Eccleſiæ, Necnon S. Ioannis & S. Lazari Hieroſolymitani, ac S. Spiritus in Saxia, & S. Ioannis Lateranen. ac S. Iacobi incurabilium de eadem Vrbe, Necnon S. Elmi, & S. Bouis, ac S. Gothardi, & S. Leiguzoni, necnon S. Nicolai, & S. Bernardi montis Iouij, necnon S. Leonardi, ac S. Marthæ, necnon Sanctiſſimi Crucifixi Syracuſanen. Sac. Mariæ de monteſerrato, hoſpitalibus, ac etiam S. Sebaſtiani prope, & extra muros dictæ Vrbis, Necnon S. Antonij de S. Antonio Viennen. diœc. & redemptione captiuorum nuper Neapoli inſtitutorum monaſteriis, illorumque, ac diuerſis aliis eccleſiis, monaſteriis, Hoſpitalibus, militiis, confraternitatibus, ſocietatibus, & piis locis, conceſſarum multi quæſtores ex eiuſdem indulgentiis lucrum temporale tantum quærentes nominibus fabricæ, Eccleſiarum, hoſpitalium, monaſteriorum, militiarum, confraternitatum, ſocietatum, & piorum locorum prædictorum in diuerſis Ciuitatibus, & diœceſ. quæſtus facere, confratres deſcribere, cappellas, & oratoria erigere, illiſque erectis indulgentias huiuſmo-

di

di communicare, & in diuerſis gradibus a iure prohibitis diſpenſare, ac plura etiam concedere, quam eis vigore facultatum prædictarum licitum ſit, ipſique lucro intenti, pecuniaſque potius, quam Chriſti fidelium ſalutem quærentes, ac eiſdem indulgentijs ſic abutentes, quæſtum ex illis particularem facere conantur, varioſque, & diuerſos quæſtores, commiſſarios, procuratores, receptores, theſaurarios, factores, nuncios, & alios miniſtros, conſtituere, qui non ſolum ſupradicta, ſed etiam plura alias eis nunquam conceſſa facere, & concedere; Necnon locorum ordinarios illorumque in ſpiritualibus Vicarios generales, & officiales, ac miniſtros, eccleſiarumque, & ordinum prælatos, ſuperiores, & perſonas quæſtus huiuſmodi impedientes cenſuris eccleſiaſticis innodare, & alias in pluribus grauiter excedentes in diuinæ maieſtatis offenſam, ac ſuarum, & Chriſti fidelium animarum perniciem, ac ordinariorum perturbationem, & piarum mentium ſcandalum, præſumunt, Nos qui Deo propitio gregis Dominici, meritis licet inſufficientibus, Curam gerimus, & illum ſpiritualis Theſauri elargitione cupimus ipſi Deo reddere acceptabilem, ex præmiſſis, & alijs rationabilibus cauſis animum noſtrum mouentibus, fel. record. Calixti Quarti, Clementis VII. Pauli III. Iulij ſimiliter III. & diuerſorum aliorum Roman. Pontifi. prædeceſſorum noſtrorum veſtigijs inhærentes, motu proprio, non ad alicuius nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de mera noſtra voluntate, & deliberatione omnes, & ſingulas Indulgentias etiam perpetuas, & peccatorum remiſſiones fabricæ, & eccleſiæ huiuſmodi, necnon S. Ioann. Hieroſoly. etiam pro conſtructione, & ædificatione illius nouæ ciuitatis prædictis in quibuſuis alijs hoſpitalibus, monaſterijs, eccleſijs, domibus, militijs, ordinibus, etiam mendicantium congregationibus confraternitatibus, & vniuerſitatibus, & pijs locis, illorumque ordinibus, capitulis, conuentibus, magiſtris, & ſuperioribus, & tam ſæcularibus, quam quorumuis etiam mendicantium ordinum Regularibus perſonis tam ſingulariter, quam vniuerſaliter quoſcunque Roman. Pontif. prædeceſſores noſtros ac etiam nos ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis clauſulis, & decretis, etiam motu proprio, & ex certa ſcientia, ac ex quibuſuis etiam vrgentiſſimis cauſis, etiam cauſa redemptionis captiuorum, & alias quomodolibet conceſſis, pro quibus conſequendis manus ſunt porrigendæ adiutrices, & quæ quæſtuandi facultatem quomodolibet continent, illarum omnium, tenores, formas, & derogationes, & decreta præſentibus pro expreſſis habentes authoritate Apoſtolica tenore præſentium perpetuo reuocamus, caſſamus, irritamus, & annullamus, ac viribus vacuamus. Et inſuper perpetuo hac noſtra valitura conſtitutione decernimus, quod ex nunc de cetero ſub indignationis noſtræ pœna prætextu indulgentiarum, & facultatum, per quoſcunque Roman. Pontif. prædeceſſores noſtros, ac nos, & ſedem Apoſtolicam, etiam motu ſimili, ac ſedis Apoſtolicæ legatos, & alias quomodolibet conceſſarum, & quas a nobis, & ſede prædicta in poſterum verbo, literis, aut quauis alia ſcriptura, etiam manu noſtra ſignata etiam cum clauſula, quod ſola ſignatura ſufficiat, etiam in fauorem fidei, aut cruciatæ ſanctæ, vel cuiuſcunque alterius piæ cauſæ, etiam priuilegiatæ concedi quomodolibet contigerit, nullus quauis etiam epiſcopali, ar-

chiepi-

Digitized by Google

chiepiſcopali, & patriarchali, aut maiori dignitate, etiam Cardinalatus honore, ſed etiam regi, vel temporali, excellentia, præfulgeat, audeat ve, præſumat quæſtus facere, aut nuncios, quæſtores, commiſſarios, theſaurarios, receptores pro illis recipiendis in d. hoſpitalibus, Eccleſijs, domibus, monaſterijs, militijs, & aliis ſupra nominatis, vel pro eis aut illorum nominibus, alibi conſtituere, & deputare, niſi ex ſpeciali licentia, & ex certa ſcientia noſtris, & Romani Pont. pro tempore exiſtentis, de qua per literas noſtras, & eiuſdem Romani Pont. pro tempore exiſtentis locorum ordinarijs, vel eorum in ſpiritualibus vicarijs, ſeu officialibus derogationem præſentis noſtræ conſtitutionis illius tenore de verbo ad verbum inſerto expreſſe continentes, nos enim ex nunc irritum decernimus, & inane, quicquid ſecus ſuper his a quoquam quauis authoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari, conſtare debeat. Mandantes in virtute ſanctæ obedientiæ omnibus, & ſingulis venerabilibus fratribus noſtris patriarchis, primatibus, archiepiſcopis, & epiſcopis, quatenus in ciuitatibus, & diœceſ. ſuis præſentes noſtras literas publicare, & obſeruare debeant, roganteſque omnes, & ſingulos principes ſæculares, & alios dominos, & magiſtratus temporales, eiſque per viſcera miſericordiæ Domini noſtri Ieſu Chriſti in remiſſionem peccatorum ſuorum iniungentes, Quatenus in præmiſſis eiſdem patriarchis, primatibus, Archiepiſcopis, & Epiſcopis aſſiſtant, & ſuum auxilium, & fauorem præſtent cum auxilio brachii ſæcularis. Non obſtantibus præmiſſis, ac quibuſuis Apoſtolicis, nec non in Prouincialibus, & Synodalibus conciliis editis generalibus, vel ſpecialibus Conſtitut. & ordinationibus, necnon fabricæ Eccleſiæ Hoſpitalium, monaſteriorum, militiarum, confraternitatum, ordinum, capitulorum, conuentuum, aliorumque locorum prædictorum, & quorumuis illorum membrorum, eccleſiarum, etiam Cathedralium, & Metropolitan. etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, ſtabilimentis, vſibus, & naturis, priuilegiis quoque indultis, & literis Apoſtolicis illis, & præſertim S. Ioannis, & S. Lazari, ac Sancti Spiritus in Saxia Hoſpitalibus; Necnon Sancti Antonii, de Sancto Antonio, & Sanctorum Nicolai & Bernardi montis Iouii monaſterijs ipſorumque monaſteriorum Hoſpitalibus, ſingulorumque eorum conuentibus, ſuperioribus, & perſonis præfatis per quoſcunque Rom. Pont. prædeceſſores, ac Nos, & ſedem Apoſtolicam ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, nec non irritantibus, & aliis decretis etiam motu ſimili, & ex certa ſcientia, ac quauis etiam Imperiali, vel Regali Conſideratione, vel inſtantia, & alias quomodolibet conceſſis, approbatis, & innouatis quibus omnibus etiam ſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, indiuidua, & expreſſa, non autem per clauſulas generales idem importantes mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſeruanda foret, tenores huiuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum nihil penitus omiſſo, & forma in illis tradita obſeruata inſerti forent, præſentibus, pro ſufficienter expreſſis, habentes. motu ſcientiæ & poteſtatis plenitudine, ſimilibus ſpecialiter, & expreſſe derogamus,

gamus, & ſufficienter derogatum eſſe volumus, contrariis quibuſcunque. Aut ſi aliquibus communiter, vel diuiſim ab Apoſtolica ſit ſede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicati non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum, de indulto huiuſmodi mentionem. Volumus autem quod præſentes literæ in cancellaria noſtra Apoſtolica, & Acie Campi Floræ de more publicentur, & inter conſtitutiones perpetuo valituras deſcribantur. Et quia difficile foret eaſdem præſentes ad ſingula quæque loca deferri, volumus, & etiam declaramus, quod earum tranſumptis etiam impreſſis manu alicuius Notarii ſubſcriptis, ac alicuius ſigillo prælati munitis eadem prorſus fides adhibeatur, quæ adhibeatur ſi originaliter forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ reuocationis, caſſationis, irritationis, annullationis, vacuationis, decreti, mandati, iniunctionis, derogationis, voluntatis, & declarationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum.

Dat. Rom. apud S. Petrũ anno incarnationis Dominicæ 1566. Sexto idus Februarii Pontificatus noſtri anno ſecundo.

Cæſ. Glorierius.

G. Cumyn.

Regiſtrata apud Cæſarem Secretarium.

Anno a natiuitate Domini Milleſimo quingenteſimo ſexageſimoſeptimo, indictione decima. Die vero decimaſeptima menſis Februarii, Pontificatus ſanctiſſimi in Chriſto patris, & Dom. N. D. Pii Papæ Quinti, anno ſecundo, retroſcriptæ literæ Apoſtolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt ad valuas Cancellariæ Apoſtolicæ, & in Acie Campi Floræ, per nos Antonium Clerici, & Ioannem Andream Rogerium Prælati Sanct. Dom. Noſt. Papæ Curſores.

Scipio de Octauianis Magiſter Curſorum.

NVLLITAS.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, extare conſtitutionem Sanct. Dom. Noſt. Dom. Clementis Papę VIII. de Nullitatibus alias, quam ex defectu iuriſdictionis, citationis, aut mandati in quocunque tribunali ſtatus eccleſiaſtici non attendentis, Rom. publicatam die 22. Martii 1593. tenoris ſequentis. *Cõgruit tit. de iudicijs.*

Litium diſpendiis, & ambagibus, præſertim inter perſonas curæ, & iuriſdictionis noſtræ, etiam in temporalibus ſubiectas occurrere, quantum in nobis

bis eſt, cupientes, ſtatutum fel. recor. Pij Papæ IIII. prædeceſſoris noſtri, ne iudices Almæ Vrbis nullitates attendant, niſi ex defectu citationis, iuriſdictionis, aut mandati, ſed illis non obſtantibus ad expeditionem cauſarum procedant, ad omnes, & quoſcunque iudices, ordinarios, & delegatos, magiſtratus, & officiales, in quibus ditionis noſtræ temporalis eccleſiaſticæ, prouincijs, & ciuitatibus, terris, oppidis, & locis quamcunque iuriſdictionem exercentes, & quauis authoritate, & dignitate, fungentes, hac noſtra perpetua valitura conſtitutione extendimus, & ampliamus, atque in quocunque Tribunali, aut Curia ſæculari, vel eccleſiaſtica firmiter, & inuiolate ſeruari, ſicque & non aliter per quoſcunque ex ipſis iudicibus, etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, etiam Sanct. Rom. Ecc. Cardin. ac legatos etiam de latere ſublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi facultate, in quacunque cauſa, & inſtantia etiam nunc pendente, aut in futurum mouenda, eccleſiaſtica, prophana, ciuili, & criminali, aut mixta iudicati, & diffiniri, & quibuſcunque nullitatib. præter ſuperius expreſſas, nequaquam attentis ad expeditionem cauſarum earundem procedi debere præcipimus, & mandamus. Decernentes irritum, &c. Non obſtantibus, &c.

O R D O.

PRæter Summiſtas in hoc verbo ſciendum eſt, quod in materia Ordinationum vltra diſpoſita per anteriores canones ac per Concil. Tridentin. præſertim ſeſſ. 23. a capit. 2. vſque ad 18. & ſeſſ. 21. capit. 2. & ſeſſ. 6. cap. 10. & 13. (cuius Concil. Trident. decreta referuntur per extenſum in Pontific. nouiſſime edito iuſſu Sanct. Dom. N. D. Clement. VIII. in princ. in tit. de ordinibus conferendis) extant etiam quatuor Summorum Pontific. Conſtitutiones nempe Pii Quinti, Sixti Quinti, & Clement. VIII. & eiuſdem declarationes editæ per Sacram Congregationem, quas referam. Prima eſt Pii II. contra promotos ante legitimam ætatem, aut extra tempora, aut ſine dimiſſorijs in Bullar. fol. 79. tenoris ſeq.

Cum ex ſacrorum ordinum collatione, character inuiſibilis animę imprimatur, ſacra myſteria diſpenſentur, & ipſarum cura tribuatur animarum, in eorum ſusceptione exceſſus graues, tanto magis plectendi ſunt, quãto ex illis maiora in mentibus fidelium ſcandala generantur. Cum itaque (ſicut dignorum relatione, non niſi moleſte accepimus) nonnulli clerici extra tempora a iure ſtatuta, quidam ante ætatem legitimam, aliqui vero ſine dimiſſorijs literis, contra ſanctiones canonicas, ſe faciunt ad ſacros ordines promoueri, nos eorundem temeritatem tali caſtigatione reprimentes, vt alijs in poſterum committendi ſimilia aditus præcludatur, authoritate Apoſtol. hac conſtitutione perpetuo valitura ſtatuimus, & ordinamus, quod omnes, & ſinguli, qui abſque diſpenſatione canonica, aut legitima licentia, ſiue extra tempora a iure ſtatuta, ſiue ante ætatem legitimam, vel abſque dimiſſorijs literis, etiam citra montanis (præterquam ſi in hoc vltimo caſu per Cam. Apoſtol. iuxta illius ſtylum ordinati fuerint, & ad aliquam ex ſacris ordinibus ſe fecerint promoueri) a ſuorum ordinum executione, ipſo iure ſuſpenſi ſint: & ſi huiuſmodi ſuſpenſione durãte in eiſdem ordinibus miniſtrare pręſumpſe-

ſumpſerint, eo ipſo irregularitatem incurrant. Præterea vltra alias pęnas in tales generaliter a iure inflictas, beneficijs eccleſiaſticis poſſint iure priuari. Volumus autem, quòd præſens noſtra conſtitutio in Romana Curia exiſtentes poſt quindecim dies: abſentes vero Italicos poſt duos menſes, alios vero Vltramontanos, poſt ſex menſes, ab ipſius in audientia contradictarum, & Cancellaria Apoſtolica publicatione, & affixione, ligare incipiat. Nulli ergo, &c. Datum Romæ 1461.

Colliguntur ex Diui Pij II. Conſtitutione tria requiſita in promouendo ad ſacros ordines circa quæ plura conſideratione digna, & vix frequentia ex diuerſorum Doctorum dictis ad communem vtilitatem breuiter, & diſtincte annotare, & in vnum redigere curaui. Primum ergo requiſitum eſt, vt ſit in ætate legitima, in qua hodie attendi debet decretum ſacroſancti Concil. Trid. ſeſſ. 22. de refor. capit. 12. per quod diſponitur, vt nullus ad Subdiaconatum ante 22. annum, ad Diaconatum ante 23. & ad Presbyteratum ante 25. promoueatur, & corrigitur text. in clemen. generalem. de ætat. & qualit. ſufficit annum eſſe inceptum Nauar. in Manua. capit. 25. ſub nume. 116. & in conſil. 6. de ætat. & qualitat. in antiquit. & hoc fauoris cauſa l. ad rempublicam §. annus, ff. de mun. & honor. Imol. in d. clemen generalem, numero 14. in fine, Syluest. in verbo Ætas. ſub numero 4. qui igitur ante dictam ætatem ad aliquẽ ex prædictis ordinibus ſacris promouetur, eſt ipſo iure ſuſpenſus ab ordinum executione, & ſi in eo præſumpſerit miniſtrare, efficitur irregularis, prout ſancitur in hac extrauag. Quam amplia primo, vt non tantum ſit ſuſpenſus vſque ad legitimam ætatem ſuperuenientẽ, ita vt ipſa accedente ceſſet impedimentum, vt iuris eſt iux. text. in capit. vel non eſt compos, de tempo. ordinan. & communem eſſe opinionem fatetur, Couar. in clemen. ſi furioſus. par. 1. §. 1. numero 44. de homicid. ſed per hanc extrauag. eſt perpetuo ſuſpenſus, donec abſolutionis beneficium conſequatur, prout animaduertit Rebuff. in prax. benefi. par. 2. tit. de cler. ad ſacr. ordin. male promot. gl. 4. num. 3. Tolet. in ſum. lib. 1. capit. 61. Secundo amplia in accipiente preſbyteratum ante ætatem legitimam, vt ex vi huius extrauag. ex vno, eodemque actu ſuſpenſionem ſimul, & irregularitatem incurrat, antequam ipſe ſolus alias celebret, nam cum in eodem actu ordinationis vtatur ordine preſbyteratus, poſt quam illum aſſumpſit, concelebrando, & conſecrando cum Epiſcopo irregularis iudicandus eſt, Nauar. in conſ. 4 de cler. excommunic. miniſtr. in antiq. ita teſtatur Lopez ad Diaz in pract. crim. can. capit. 26. tenuiſſe quoſdam grauiſſimos viros Societatis Ieſu, cum inter eos de hac diſpenſatione ſermo haberetur, quam Nauarri doctrinam aduertendam eſſe inquit Fr. Hieron. a Sorbo in Compen. Priuileg. Mend. in verbo ordines ſacri. verſ. Item notando ſecundo, ſubdens hoc non occurrere in ſuſceptione aliorum ordinum.

De ordinato in ſacris ordinibus ante ętatem.

Ampliatio illa innixa, & fundata ex Nauarri authoritate, ſcilicet Sacerdotem ordinatum ante legitimam ætatem, qui cum Epiſcopo Ordinante concelebrat incurrere, & ſuſpenſionem ſimul, & irregularitatem, coadiuuatur etiam ex dictis per Didac. Couar. in relect. capit. Alma mater. parte 1. §. 3. ſub numero 5. Verum oppoſitum tenet Medinam ſequens Henriq. in ſumma libr. 14. de irregular. capit. 3. ſub §. 6. v. ſcilicet fiat ſuſpenſus ab ordinis Officio, ſed non fiat irregularis ratione, de qua ibi per eum, qua ratione mo-

ius Rodriquez in ſum. par. 1. cap. 68. concluſ. 2. ſa Nauarri opinione recedit, & huic contrariæ hæret. Accedit etiam huic ſententiæ Sayr. libro 4. theſ. caſ. conſc. cap. 15. num. 23. & lib. 6. cap. 12. nu. 11. & longe altius probabiliorem demonſtrat, & confirmat Suarez, de cenſur. diſputa. 31. ſect. prima, pag. 561. quam & nos vti benigniorem, & maiori Doctorum calculo fulcitam, ac validioribus rationibus munitam libentius recipimus, eoque maxime cũ praxis Cancellariæ hos non reputet irregulares, vt latius ſignificatur per Apoſtillam ad conſil. Nauarri ibi citatum, quod in poſtrema editione eſt octauum in ordine ſub eodem tit. de cleric. excommun. miniſt. &c. Illud autem frequentiſſimo omnium calculo receptum eſt, vt Regularis qui ante legitimam ætatem presbyteratum ſuſcipit, non contrahat irregularitatem exercendo actus ſolum in ſacerdotio conſtitutis conuenientes, veluti ſi vſus fuiſſet ſtatione, & ſeſſione, inter Sacerdotes, vel electione tam actiua, quã paſſiua ad ſolos Sacerdotes pertinente ex dictis per Innoc. Panorm. & alios in cap. fin. de exceſſ. prælat. Idque amplia procedere etiam ſi præfati actus eſſent deputati Ordini Sacerdotali per aliquod Ordinis ſtatutum, ſeu iure particulari conſtitutionum alicuius Religionis, eo quia non ſunt diuina officia, vt in terminis conſuluit Nauar. conſ. 9. de cler. excommun. miniſt. in nouis & habetur per Roderic. tomo 3. quæſt. regul. quæſt. 23. artic. 12. & in ſumma par. 1. capit. 166. concluſ. 1. peccat tamen ſecundum præfatos Doctores talis Religioſus exercendo prædictos actus honoris ei ratione Sacerdotalis Ordinis conuenientes.

An autem durante ſuſpenſione reſpectu epiſcopi ante legitimam ætatem ordinatus a collatione ordinum per text. in d. cap. vel non eſt compos, & gl. & doct. in d. clem. generalem, & ſi interim celebraret, fieret irregularis, vide Philip. Franc. in cap. 1. §. ſciturus, ſub num. 4. de ſent. & re iudic. in 6. Rebuff. loco citato. gl. 2. num. 7. & Maiol. de irregul. lib. 1. capit. 30. nu. 9. Hæc ætatis probatio quot modis fieri poſſit, de hac re latiſſime inter alios ſcripſerunt Mandoſ. in comment. ad regul. Cancell. Reg. 18. a quæſt. 4. vſque ad 10. Maſcard. tomo 2. de probat. concluſ. 667. & pluribus ſequen. & Menoch. lib. 2. de præſumpt. præſumpt. 51.

Deuenio ad ſecundum requiſitum, quod eſt, vt dicti ordines ſacri recipiãtur temporibus a iure ſtatutis, & concordat Concil. Trid. ſeſſ. 23. cap. 8. quæ, & qualia ſint, habes in cap. fin. 75. diſt. & in cap. de tempo. ordi. & de ratione quare potius in temporibus ibi præſcriptis, quam aliis ordines ſacri conferantur, & quare potius in die Sabbati quam aliis diebus, vide per Rebuff. loco præalleg. gl. 1. num. 8. & infra, & Lopez loco etiam cit. & in Catechiſmo ad Paroch. in tit. de ordin. ſacramen. fol. 206. in magnis. Amplia vt non ſuffragetur, neque vllam obtineat firmitatem conſuetudo, qua contrarium eſſet introductum, cap. ſane. de tempor. ordin. Limita vbi ex ſpeciali Summi Pontificis indulgentia per Breue fuerit facultas epiſcopo cõceſſa in fauorem alicuius ordinandi de eum promouendo extra tempora in diebus dominicis, ſeu feſtiuis Rebuff. ibidem num. 22. & ſtylum Curiæ Romanæ hoc obſeruare teſtatur Maiol. de irregul. lib. 3. cap. 14. num. 9.

Quoad tertium requiſitum, ſcilicet circa literas dimiſſorias, quæ in terminis præſentis cõſtitutionis ſunt quoddam medium, per quod quis ab alieno Epiſcopo promoueri poſſit, dicimus triplicem eſſe poſſe Epiſcopum ordinarium

rium, qui illas concedere valeat iux. text. notab. in capit. cum nullus de tempor. ordin. in 6. originis, beneficij, & domicilii, & quo ad primum non ſufficere originem paternam, de qua plura tradit Caeſar. de Graſ. deciſion. 15. ſub titu. de probation. ſed intelligi de propria, & ſic vbi natus eſt ipſe ordinandus, doct. in d. capit. cum nullus. qui ante factum conſulunt, ita eſſe tenendum, & poſt factum cenſent haberi pro excuſatis, tam ordinantem, quã ordinatum.

Circa ſecundum, ratione beneficii intellige primo, etiam ſi beneficium non eſſet tale, propter quod quis eximeretur a iuriſdictione primi epiſcopi, vt quia beneficium nõ requirat reſidentiam. ita Scribentes in d. tex. & praeter eos Henriquez in ſumm. lib. 10. de ordin. ſacramen. capit. 24. ſub §. primo, in gl. & nos dict. text. in hac parte locum habere intelligimus, dummodo beneficium, quod poſſideret, ſit ſufficiens ad victum, iux. decretum Concil. Trident. ſeſſ. 21. de reform. capit. 2. nam lex noua declarat veterem l. non eſt nouum, ff. de legi. & quae quantitas ſufficiat ad honeſte ſuſtentandum, eſt arbitrarium, vt dictum fuit ſupra in verbo beneficiorum reſignatio, octaua cauſa.

Quãdo Epiſc. poſſit cõferre ordines ratione domicilij. vide Nauarr. in conſ. 10. & 11. de tẽp. ordi. in antiq. & 1. et 2. in nouis.

Secundo intellige etiam ſi beneficium eſſet in vna dioeceſi, ſed eſſet ſubiectum alteri epiſcopo, niſi eſſet ſubiectum etiam quo ad iura epiſcopalia, vt ex mente Imolae ibi, ſub numero quinto, aduertit Gemin. ita vt in hoc caſu ad iſtum ſpectet dare hanc licentiã ad ordines, & non ad illum, in cuius dioeceſi ſitum eſt beneficium. Tertio intellige niſi beneficium conferatur in fraudem. Franc. ibidem, ſub num. 3. gl. in cap. eos, qui. in verbo, figmento, de tempor. ordin. in 6.

Circa tertium ratione domicilii aſſerunt ijdem Doct. quod poteſt quis in momento abſque temporis expectatione acquirere domicilium, quando ſcilicet transferret ſe ad habitandum in aliquo loco, expreſſe declarando, ſe habere animum ibi perpetuo manendi, & domicilium contrahendi. Sed Rota Roman. in deciſio. diuer. deciſio. 150. numer. 8. part. 2. dicit, non ſufficere illam animi declarationem, quia requiritur etiam aliquis actus ſignificatiuus domicilij, puta quòd emerit domum, Socin. optime in capit. fin. numer. 25. de foro compet. ad cuius rei plenam cognitionem habendã, quando ſcilicet, ex coniecturis probetur domicilium mutatum, & alibi conſtitutum, videndi ſunt Abb. in capit. fin. de Paroch. Felin. in capit. dilectus, el 2. de reſcript. Petr. de Vbal. in tract. de canon. Epiſcop. & Paroch. cap. 7. Maſcard. de probat. concl 534. Menoch. de arbit. iudic lib. 2. centur. 1. caſu. 86. & aliqua tradit Afflict. deciſion. 384. & Henriquez in ſuprad. cap. 22. §. 2. Sed quantum ad hunc effectum ordinandi admodum R. P. Marius in publica lectura de ſacramentis in titu. de ordine Neapolit. habita in templo Societatis I E S V, tenuit quod epiſcopus poſſit ordinare aliquem ratione domicilii, quando in eum locum commigrauerit ibi habendo, vel transferendo maiorem partem bonorum, animo ibi perpetuo manendi, qui animus iuramento declarari poteſt, vel in eo loco domum emerit, & per aliquot annos habitauerit, ſi vero non habeat bona, requiritur habitatio per decennium cum animo perpetuo manendi l. 2. C. de incolis, lib. 10. Hoc tamen intellige, quando quis ratione domicilii habens alia requiſita a iure vellet initiari prima tonſura, vel ordines minores ſuſcipere, vel ad ſubdiaconatum promoueri, nam

ſi eſſet primo ad ſubdiaconatum ordinatus ab epiſcopo orginis ad tit.beneficii requirentis reſidentiam,vel ad tit.patrimonii pro neceſſitate,& vtilitate eccleſiæ,& alibi domicilium transferret,nō poſſet ab epiſcopo ratione domicilii contracti,vt ſup.ordinari ad Diaconatum,& presbyteratum ad eundem titu.niſi audito primo epiſcopo,an cauſa,ob quam fuit ordinarius adhuc duret,quia tunc ad eundem remitti debet,vt inſeruiat eccleſiæ,cui fuit aſcriptus.

Licētiā ordinandi an Vicarius poſſit cōcedere.

Vertitur tamen dubium,an ſi quis promoueatur ad ſacros ordines cum literis dimiſſoriis Vicarii generalis,ſatisfactum ſit huic conſtitutioni. Reſpondeo negatiue,& omiſſis citationibus quamplurimorum doctorum,quos pro hac parte tuenda congerere poſſem,quod inquam,ad officium Vicarii huiuſmodi facultas non extendatur,tenet in ſpecie Rebuff.in prax.benefic.part.1.titu.de forma Vicar.num.47.Sbroz.de Vicar.Epiſcop.libro.2.quæſt.41.& late comprobat Mandoſ.contraria diluendo in comment.in regul Cancellar.Apoſtolic.tomo 2.regul.24.quæſtion.2.quæ concluſio primo limitatur,quando Vicarius haberet ſpeciale mandatum ab epiſcopo,vt huiuſmodi literas dimiſſoriales ad ordines etiam ſacros concedere poſſet,gl.in dict.capit.cum nullus §.inferiores,in verſic.non extendat.& fatentur Pred.doct.quibus adde,quod tale mandatum præſumitur procedere,quando Vicarius publice pro habente hanc authoritatem reputetur,veluti,quia talem licentiam ad ordines recipiendos tribueret præſente,& ſciēte epiſcopo.Creſcent.deciſ.1.nume.4.ſub tit.de offic.Vicar.imo cum per curiales huiuſmodi licentias impetrare,non ſoleat deueniri ad illam inquiſitionem an Vicarius habeat ad id ſufficiens mandatum vel ne,iſta bona fides vniuerſalis credulitas,ac reputatio debet ſufficere ſaltem ab excuſando a pœnis huius conſtitutionis,& in aliis iuribus contentis,ita Mandoſ.dict.quæſtio.6.numer.7.qui etiam inferius,numero 15.arbitratur,vt ad hanc excuſationem,nō ſufficiat ſimplex credulitas,ſed tūc demum,quando veniret iuſtificanda ex eo,quod talis promotus vidiſſet innumeros antea ſimiliter ordinati cum literis aliorum Vicariorum generalium,quibus eam facultatem habere haſque licentias concedere ſolitis,ſucceſſiſſet præſens Vicarius,qui ei hanc tribuit licentiam.Secundo limitatur quando epiſcopus ageret in remotis,vt clare liquet ex dict.cap.cum nullus.§.epiſcopo,vbi gl.in verſic.remotis,Creſcent.dict.deciſ.1.numero 5,licet Sbroz.vna cum Rebuff.tutius exiſtiment,vt etiam in caſu abſentiæ epiſcopi ſpecialiter in literis Vicariatus hæc poteſtas exprimatur,& intellige,vt in hoc caſu validæ ſint dimiſſoriæ Vicario conceſſe,etiam mortuo ipſo epiſcopo in remotis agente,ſi de eius morte non conſtabat.Henriq.dict.capit.22.ſub §.3.in gl.An vero hoc poſſit Vicarius capitularis ſede vacante,tractatum fuit ſupra in verbo capitulum ſede vacan.quæſt.10.fol.138.

Licētia ordinādi ab alieno epiſcopo eſt de neceſſitate,vt præcedat.

Amplia hanc extrauagant.vt nihilominus literæ dimiſſoriæ requirantur in promouendo ad ſacros ordines ab epiſcopo alieno,etiam ſi eſſet perſona cognita,& eius qualitates ſupponantur,cum non ſit facienda differentia inter cognitum,& alios,ex eo,quod hæc conſtitutio literas dimiſſorias requirat pro forma,quæ inducta videtur,cum non ſolum diſponat ſuper illo actu faciendo,ſed vltra procedat ibi ſcilicet a ſuorum ordinum executione,Deci.conſil.455.nume.7.& quando eſt data forma,ſemper,& omnino eſt ſeruanda.ca-

da.capitul.cum dilecta.de reſcript.& ita concludit Mand.in dict. regul.24.
quæſtio.3.Secundo amplia,vt pœnæ huius conſtitutionis non tollantur per
ſuperuenientem ratihabitionem proprii prælati, quam partem ex pluribus
ad contraria reſpondendo firmat Mandoſ.loco citat.quæſtio.4.& Rebuff.in
prax.benefic.par.1.tit.de formula dimiſ.liter.nume.11.& 29.& veriorē ar-
bitratur Ignat.Lopez.loco ſuperius allegat. dicens, quod opinio contraria
anſam præſtaret Epiſcopis,vt hoc quæſito colore alienos ad ordines promo
uerent,& inde innumerabilia damna orirentur;ideoque dicendum per hāc
con.non procedere iura antiqua,item,& dicta gloſſarum,& doctorū de ra-
tihabitione conualidante ordinationem. Neque per hoc inferimus ipſam
ratificationem omnino ſuperuacuā eſſe, operabitur enim aliqua,de quibus
per Nauarr.conſilio 25.& 43.& de tempor.ordinat.in antiq.Maiol.de irre
gul.libro primo,capit.20.numero primo,& Pariſ.de reſignat.benefic.lib.4.
quæſt.2.num.87.

Limita in eo,qui per triennium fuerit commoratus cum aliquo Epiſcopo
vt ab eo ordinibus inſigniri poſſit abſque dimiſſorijs proprii Epiſcopi, dum
modo ſtatim,& ſine fraude ei beneficium conferatur ex decreto Cōcilii Tri
dent.ſeſſ.23.de reform.capit.6.quod primo intellige procedere,& locum ob
tinere in illis familiaribus, qui cum Epiſcopo commorantur, id eſt præſen-
tes ſuis obſequiis aſſiſtant, alioquin ſecus, ſi abſentes fuerint in regione re-
mota,etiam ſi ipſius ſumptibus viuant. Maiol.lib.3.de irregul.capi.2.num.
5.Lopez.ad Diaz.dict.capit.26.qui doctores rationem afferunt, cū propter
hanc abſentiam minime poſſet Epiſcopus illius mores noſſe, & triennium
ad hoc eſſe præfixum a concilio. Secundo intellige vt ipſa collatio beneficii,
ſuper qua fundatur validitas collationis ordinis,eodem tempore cōcurrere
debeat,vt in dict.cap.9.Concil.Trident.& ratio quare Concilium requirat
beneficii collationem, eſt, vt ordinatus ab Epiſcopo non ſuo ratione bene-
ficii efficiatur de eius foro,ſitque eis ſubditus. Rota Roman.in deciſ. diuerſ.
deciſ.371.numer.15.volum.1.quæ colligitur ex Gemin.& Franc. in ca. cum
nullus.de tempo.ordin.in 6.illamque prędicti Domini de Rota afferūt mi-
litare etiam in prima tonſura,& Sacram Congregat. Cardinalium Concilii
Tridentini interpretum cenſuiſſe dict.decretum habere locum tam in mino
ribus,quam in maioribus ordinibus,& vtroque caſu opus eſſe beneficij col-
latione,habetur in eadem deciſ.numero 3.& illud idem innuere videtur Na
uar.in conſil.24.nume.1.de tempo.ordin.in antiq.Et per eandem Congreg.
diffinitum fuiſſe refert Pariſ.lib.4 de reſignat.benefic.quæſt.2.num.91.non
ſatisfeciſſe prędicto decreto eum,qui ordinauit,& poſt elapſos vndecim mē
ſes contulit beneficium. Tertio intellige, vt quamuis Epiſcopus poſſit ordi
nare familiarem ſuum triennalem alias ſibi non ſubditum, nequeat tamen
diſpenſare ſuper interſtitiis temporum,neque ſi eſſet illegitimus ad minores
ordines illum habilitare, vt per plura in vtroque negatiuam partem ſuſten-
tando deducit Nauar.in conſi.27.28.de tempo.ordin.in antiq.Quarto deni
que intellige non habere locum in familiaribus Epiſcoporum titularium, a
quibus nec ad primam tōſuram promoueri poſſunt,etiam prętextu familia
ritatis continuæ,& commenſalitatis ſuæ,abſque proprii prælati expreſſo cō
ſenſu,& literis dimiſſoriis de eod.Concil.Trident.ſeſſione 14. de reformat.
capitulo ſecundo,& ratio eſſe poteſt, cum iſti titulares non habeant diœce-

ſim, in qua ordinatus fiat domiciliatus, Henriquez loco paulo ante citato.

Pœna Epiſcopi ordinantis non ſubditũ. vide Suarez de cenſuris, fol. 501. col. 1.

De pœna Epiſcopi ordinantis eum, qui ſibi ſubditus non eſt ſed alterius diœceſis, non habita eius ordinarij licentia, habetur in capitulo ſecundo, & fin. de tempo. ordin. in quinto, & in Concil. Trident. ſeſſione. 23. de reform. capitulo ſexto, in quibus iuribus diſponitur, vt per annum ſit ſuſpenſus ab ordinum collatione. Hinc oritur dubium, an iſta ſuſpenſio extendatur ad omnes ordines, an vero reſtringatur tantum quo ad eos, quos ſic male contulit, de quo vide Ioan. Monach. in dict. capitulo 2. numero ſexto, & Gemin. ſub num. 5. vbi Io. Andreas, num. 2. inquit, Epiſcopum hac pœna in duobus caſibus non teneri. Primus eſt quando ipſo probabiliter ignorante, alienus clericus furtiue, vel ex ſimplicitate ſe in multitudine ordinandorum ingeſſerit. Secundus caſus ſi deceptus eſſet iuſta ignorantia facti, potuit enim eſſe, quod ordinatus detulerit literas furtim impetratas a Cancellario ſui Epiſcopi, & ita reſidet, Ordinatus vero cum dimiſſorijs falſis eſt ſuſpenſus, quia habetur ac ſi ſine dimiſſorijs.

Quinã excuſentur a pœnis huius extrau.

Quibus ſic ſpecialiter examinatis, amplia rurſus extendendo totam huius extrauagan. diſpoſitionem, vt non ſolum comprehendat clericos ſæculares, ſed etiam regulares, & monachos, ſuper quo tanquam indubitato non inſiſto, idque ex pluribus comprobat Mandoſ. in dict. regul. 24. quæſt. ſecunda. Limita vt non ſit irregularis is, qui contra huius conſtitutionis diſpoſitionẽ ordine Sacro inſignitus in eo miniſtrauerit bona fide, ſine dolo ſibi licere putas, alioquin non facturus. Nauar. in cap. accepta, oppoſit. 8. ſub numer. 34. de reſtitut. ſpol. & hoc propter verbum præſumpſerit, in ea appoſitum, cum diſpoſitio puniens aliquid præſumentem non comprehendat eum, qui id bona fide, ignoranter, aut imprudẽs, ſeu inaduertens facit, iux. doctrinam ſingularem Cardin. in cle. 1. quæſt. 39. de priuileg. relatam ſupra in verbo, Alienatio, ſua num. 9. fol. 12. ideoque ſi quis bona fide parentum teſtimonio credendo ſe legitimam ætatem habere, cum non habeat, ordinatus fuerit, non incurrit vllam pœnam, neque eſt cur ſcrupulis ob id angi debeat, inquit idẽ Nauar. conſil. 50. de tempo. ordin. in antiq. qui tam in dict. capitul. accepta, quam etiam in Man. capit. 27. num. 155. idem dicendum affirmat de eo, qui temerarie quidem ordinatus eſt, poſtea tamen bona fide, & candida ſimplicitate, per pænitentiam purgato peccato illius malæ ſuſceptionis, ordinem exercuerit, exiſtimans id ſibi licitum eſſe. Prædictam Nauarri mitigationem ſequi videtur Couarr. in clement. ſi furioſus, part. 1. §. 1. numero 4. in fine, de homicid. & Ignat. Lopez. dict. capitu. 26. Fuſcus vero in tract. de viſit. libr. 2. capit. 28. ſub. numer. 27. illam non ita ſimpliciter recipit, eo quod nõ deceat ignorare, quod communiter omnes ſu ordinis ſciunt, ſed vt prodeſſe poſſit, attenta qualitate perſonæ, vt facilius diſpenſetur, & ſic vt liberetur a tanto, non a toto, & Tolet. in ſum. lib. 1. cap. 28. verſic. Quarta habetur, illam intelligit, quando ſcilicet taliter ordinatus putabat ſibi licuiſſe ea probabili ignorantia facti, ſecus ſi craſſa facti ignorantia, aut iuris ignorantia fuit, vt tunc ſuſpenſionem incurrat, cum præſumere dicatur, & atteſtatur hoc ſequi Tribunal Supremi Pænitentiarij.

Notandum, quod in ordinato ante legitimam ætatem dupliciter poteſt præd. iuris ignorantia contingere, & primo ignarãdo ætatem a iure preſcriptam ad ſacros Ordines ſuſcipiendos, & tunc (niſi eſſet inuincibilis) quia ac-

cedens

cedens ad ipſos ordines ſuſcipiendos, illud eius tanquam vulgare, & commune ſcire tenetur, vix ſine culpa illud ignorare poteſt: ſecundo modo accidere poteſt ignorando hoc ius ſpeciale extrauag. Pii II. imponentis ſuſpenſionis pœnam ipſo iure, quo caſu etiam illius pœnæ ignorantia non impedit, neque excuſat, quo minus illa incurratur: conferre tamen dum ignoraret ſe ſuſpenſum ipſo facto ad excuſandam irregularitatem, ſi in ordine ſic ſuſcepto miniſtraret, ita concludit Suarez de cenſuris diſput. trigeſima prima, ſect. prima, ſuſpenſione 5. Quo vero ad ignorantiam facti non erit inutile dubitare, An ſtante, quod Ordinatus presbyter ante legitimam ætatem propter bonam fidem a principio a ſuſpenſione ipſo facto liberatus fuerit, celebrauerit. Sicuti ex Nauarro ibi poſuimus, ſi poſtea adueniente mala fide, & ſciens ſe non habere legitimam ætatem, antequam illam ingreſſus fuerit, celebrauerit, contrahat irregularitatem. Huic dubitationi negatiue reſpondetur per Roderic. tomo 3. qq. regul. q. vigeſima tertia, artic. 14. licet toties, quoties ſacra fecerit, mortaliter peccaſſet; ſed ſibimetipſi contradicit, cum contrarium cum Medina ſentiat in ſum. par. 1. cap. 165. ſub num. 3. & de ætate ſingulis Ordinibus eccleſiaſticis requiſita late agit. Ioan. Gutier. libro 1. Canon. q. c. 26.

Pœna ſuſcipientis primam tonſurã, & minores abſque dimiſſorijs.

Secundo limita ex communi Doctorum ſententia hanc conſtitutionẽ non habere locum in minoribus ordinibus, cum id ex eius præfatione, & verbis clare colligatur, Rebuff. in prax. benef. part. 2. ti. de cler. ad ſacr. ord. male promot. glo. 3. Mandoſ. in ead. regula vigeſima quarta, quæſtione prima. Lopez, & Tolet. locis citatis; ita vt ſi quis contraueniendo diſpoſitioni huius extrauag. ad minores tantum ordines initiatus, fuerit, minime ſuſpenſionis pœnam incurrat, voluit etiam Nauar. in Man. capitulo vigeſimo quinto, num. 70. & in pluribus aliis locis verum vigore decretorum Concilii Tridentini ſeſs. 6. de ref. capitulo quinto, & ſeſs. decimo quarto, capitulo ſecundo, ſecus eſt in ordinato ad minores ordines abſque literis dimiſſoriis proprii prælati, ſi quidem ipſo iure eſt ſuſpenſus ab executione ordinum ſuſceptorum, nec gaudet priuilegio clericali, præſertim in criminalibus ex decreto Cõcilii Tridentini, ſeſſione 7. capitulo decimo, de reformatione, ex quo ſequitur, quod iſte talis exercendo ſolenniter actum ordini minori deputatum, propriam, & peculiarem incurreret irregularitatem, in qua ſolus Papa diſpenſat. Nau. in Man. capitulo vigeſimo quinto, ſub. numer. ſeptuageſimo ſexto, & cap. 27. ſub numer. 164. vbi declarat illa dici deputata alicui ordini, quorum faciendorum ſpecialis poteſtas traditur in ordinatione exemplificando, vt ibi per eum, ſecus ſi exerceret non ſolenniter tanquam laicus, cum laici ex conſuetudine interdum exerceant officium minorum ordinum, idem Nauar. in dicto capitulo vigeſimo ſeptimo, ſub numer. 42. & 44. idq. ex D. Thoma, & D. Anto. Tertio limita, vt in irregularitate contracta in caſibus huius extrauag. poſſit Epiſcopus diſpenſare in foro conſcientiæ, ſi delictum eſt occultũ vigore facultatis conceſſæ a Concilii Tridentini ſeſs. vigeſima quarta, de ref. capitulo ſexto, & quando dicatur occultum, iuxta terminos Concilii declarant Nauar. in Man. capitulo vigeſimo ſeptimo, numero 255. Maiol. lib. 5. de irregular. capitulo 51. numero quarto, Henriq. in ſumma lib. 14. de irregular. cap. 20. §. 4. Tolet. in ſumm. libro primo, cap. 89. quibus adde Farinac. in pract. crim. tit. de delict. & pœn. quæſt. 21. numer. 7. quod intellige, & primo, vt

Quando epiſcop. poſſit diſpẽſare, & abſoluere male: [illegible]

mo, vt

mo, vt reſpectu eius, qui eum contraxit propter ætatis defectum non poſſit niſi impleta ætate, ſiquidem receptiſſima eſt fere omnium ſententia, accedente etiam Burgaſ. de irregular. par. 6. capitulo ſecundo, numero 30. non poſſe Epiſcopum etiam ante promotionem diſpenſare circa ætatem ordinandorum, nam cum ipſe aliter ordinans puniatur, in ſua poteſtate eſſet illudere dictæ pœnæ, diſpenſare poſſet, inquit Vitalin. in clem. ſi. numero 32. de ætat. & qualit. Secundo intellige niſi ipſe epiſcopus ſcienter fuerit in cauſa peccati inducentis diſpenſationem, cum ſic ordinauerit in eo participando arg. tex. notab. in cap. diuerſis fallacijs de cler. coniug. Panor. in cap. pen. ſub num. 4. de temp. ord. Burgaſ. d. cap. ſecundo, parte ſexta, num. 72. & 32. vbi intelligit de factis ab aliis, & non a ſeipſo. Tertio intellige vt in iſtis caſibus, in quibus Epiſcopus diſpenſat, & abſoluit ſibi ſubditos, non poſſit ſibi ipſi diſpenſare, ſi forte in aliquam irregularitatem incidiſſet, ſed licitum erit ei eligere confeſſarium inferiorem, qui ſecum ab ea diſpenſet, & abſoluat, nam talis confeſſor ab Epiſcopo electus in hoc caſu habet vicem ſuperioris ſcilicet Archiepiſcopi. Maiol. notab. libro 2. de irregul. capitulo ſecundo, ſub numero 12. Henriquez, libro quarto, de irregul. capitulo 18. ſub §. 3. & alii ab ipſis citati, idque ex ſententia Sacræ Congregat. vt atteſtatur Toled. loco prox. alleg. quę facultas Epiſcoporum ad eligendum confeſſorem nouiſſime explicatur per Franciſc. Suarez in 3. per. D. Thom. tom. quarto, diſputatione 27. ſect. 2. quæ adde ad dicta a me ſupra, in prima addit. ad ver. Archiepiſcopo authoritas. fol. 51.

Epiſcopũ male promouentem quando eius confeſſari⁹ poſſit abſoluere, & diſpẽſare.

Quarta limitatio aſſignanda, ſcilicet, quod per illa verba præd. extrauag. videlicet (a ſuorum ordinum executione ipſo iure ſuſpenſi ſint,) ſit nihilominus illa ſuſpenſio intelligenda de ordinibus ſic male ſuſceptis, & in quib. tantum delinquitur, vt ipſa pęna ſit culpæ proportionata, & conſequenter, vt taliter ordinatus ſit impeditus, nec vlterius aſcendat, non autem inferiori ordine vtatur, ſi illũ legitime ſuſcepit, & ita reſolutiue præfatus doctor Suarez cenſet de cenſur. diſp. 31. ſect. 1. ſuſpenſ. 6.

SECVNDA Conſtitutio eſt Pii Quinti, extendentis decretum Concilii Tridentini ſeſſ. vigeſima prima, de regu. capitulo ſecundo, ad regulares non profeſſos Romæ publicata die 12. Nouembris 1568. in Bull. fol. 1305. tenoris ſeq.

Cõgruit. tit. de æta. & quali. ordi.

Romanus Pontifex ſacrorum Conciliorum author, & interpres, illa quæ in huiuſmodi Conciliis, a prudentibus Patribus in Spiritu Sancto legitime congregatis ſalubriter ſancita ſunt, pro ſui paſtoralis officii debito, dũ æquitas, honeſtas, & decus ſua det, ſicut declarare, & moderari, ita etiam ad alios caſus extendere conſueuit. Sane cum non deceat diuino miniſterio aſcriptos cum ordinis dedecore mendicare aut ſordidum aliquem quæſtum exercere, a Sacro Tridentino Concilio inter alia decretum fuit, ne quis deinceps clericus ſæcularis, quamuis alias moribus, ſcientia, & ætate eſſet idoneus, ad ſacros ordines promoueretur, niſi prius legitime conſtaret, eum beneficium eccleſiaſticum, quod ſibi ad victum honeſte ſufficeret pacifice poſſidere, vel alias ordinari non poſſet, niſi iuxta decreti ab ipſo Concilio deſuper editi formam, & tenorem: cum autem nulla in huiuſmodi decreto religioſorum clericorum mentio facta fuerit, ac propterea nonnulli (vti moleſte accepi-

accepimus) ceterorum ordinum Religioſi, ſeu Canonici vel Clerici, intra clauſtra monaſteriorum, ſeu domorum more Regularium in communi viuentes, qui nunquam, ſeu non niſi ad certum tempus profeſſionem emittunt, & ex clauſtro exire, vel dimitti, ad ſæculum redire libere, & licite poſſunt, Religionis prætextu abſque titulo ſufficientis beneficij nec iuxta dicti decreti tenorem ad ſacros ordines ſe promoueri prætendunt, & a nonnullis Epiſcopis paſſim promoueantur, atque inde, plerunque illud inconueniens eueniat, vt ſic promoti, & a clauſtro exeuntes, & per ſæculum vagantes, vel mendicare, vel ſordidum quæſtum exercere, non ſine ipſorum dedecore, ac ordinis vilipendio, & quam plurimorum Chriſti fidelium ſcandalo cogantur. Nos igitur qui ſingulorum Dei miniſtrorum honorem, & decus (quantum in nobis eſt) ſinceris exoptamus affectibus, Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, hac perpetuo valitura ſanctione decretum prædictum de Clericis ſæcularibus loquens ad omnes, & ſingulos etiam cuiuſcunque ordinis Clericos religioſos ſiue ſæculares more religioſorum viuentes in communi non profeſſos harum ſerie extendimus, & ampliamus, ac religioſis, & aliis prædictis non profeſſis, vt ad ſacros ordines promoueri, nec non omnibus, & ſingulis venerabilibus fratribus noſtris Patriarchis, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, gratiam, & communionem Sedis Apoſtolicæ habentibus, vt ordines ipſos huiuſmodi Religioſis perſonis impendere, niſi obſeruata forma dicti decreti, nos virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub indignationis noſtræ pœna interdicimus, & prohibemus, ac contra facientes per annum a præſtatione talium ordinum ipſo iure ſuſpendimus. Statuentes, & decernentes promotiones quarumlibet religioſarum perſonarum prædictarum ad ordines huiuſmodi contra ipſius decreti Concilij Tridentini formam, etiam cuiuſuis licentiæ illis ab Apoſtolica Sede vel illarum ſuperioribus cuiuſcunque dignitatis, ſtatus, gradus, & præeminentiæ exiſtant, etiam ſi Pontificali dignitate fungantur, vel Cardinalatus honore præfulgeant, conceſſæ prætextu factas, executione prædictorum ordinum omnino carere, nullaſque prorſus, & irritas exiſtere, ſicque promotas perſonas in altaris miniſterio miniſtrare non poſſe. Quinimo miniſtrantes priuilegijs, exemptionibus, immunitatibus, & aliis gratiis clericis conceſſis omnino priuari, & irregularitatis, aliaſque in dicto decreto contentas pœnas eo ipſo incurrere, a quibus niſi a Romano Pontifice, vel in mortis articulo minime abſolui poſſint. Non obſtantibus, &c.

An ordinatus abſque titulo ſit ſuſpenſus.

Quia hæc conſtitutio loquitur tantum de regularibus non profeſſis, diſcrimen eſt inter doctores an clericus ſæcularis ordinatus in ſacris abſque titulo ſit ipſo iure ſuſpenſus: hanc quæſtionem difficilem, & aliquando controuerſam fuiſſe in ſacro Pænitentiariæ prætorio teſtatur Nauar. in conſilio primo quæſtione decima ſexta, de conſtit. & negatiuam ſententiam tenet Tole. in ſum. libro primo, capitulo quadrageſimo octauo, verſi. Decima octaua habetur, & latius Henriquez in ſum. libro decimo tertio, de excommun. capit. trigeſimo ſeptimo, Parıſ. libro ſecundo, de reſignat. benef. quæſtione ſexta, numero 18. referendo Sacræ Congregationis declarationem, cuius opinionis inter alios contradictores ſunt Nauar. in præd. quæſtione decima ſexta, Maiol. libro quarto, de irregu. cap. decimo quinto, in prin. quẽ ſequi videtur

Lopez.

Lopez ad Diaz.in pract.crim.canon. capit.decimo octauo, numero primo; ideo has opiniones conciliando iuxta com. præceptoris ſententiam P. Marii de Andria diſtinguo tres caſus. Quorum primus eſt, quando quis titulo carens proprio Epiſcopo expoſuit ſe nullum habere titulum, & Epiſcopus ſciens, vel ſcire debens abſolute illum abſque titulo ad ſacros ordines promouit, tunc ordinatus non incurrit ſuſpenſionem, & habet actionem contra Epiſcopum ſucceſſorem, vt eum ſuo ſumptu alere cogatur, vel prouidere de beneficio, cap. accepimus, de ætat. & qualit. capitulo Epiſcopus, & c. cum ſecundũ Apoſtolum, de præb. cap. ſi Epiſcopus. eodem titulo in ſexto. Quod autem diximus ad dicta alimenta præſtanda teneri etiam ſucceſſorem, intellige niſi Epiſcopus, qui ordinauit viuat, vt promotus ad pinguiorem eccleſiam, quia tunc ipſe potius quam ſucceſſor tenebitur, Henriquez in ſum. lib. 10. de ordin. ſacra. cap. decimo ſeptimo. ſub §.4. qui ibidem in gloſ. extendit hanc obligationem prouidendi de alimentis etiam ad capitulum Sede vacãte, ſi non reſtitit tali ordinationi pauperis, ex quo ſequitur quod ſi habet vnde de ſuo viuere poſſit, vel patrem haberet diuitem, ei non debentur alimenta, d.c. Epiſcopus, vbi Dec. de præb. Pariſ. loc. cit. numero 23. & infra. Quid ſi quis ordinari ſe fecit ad verum titulum ſibi donatum, ſed ipſe tantundẽ creditoribus debebat, an ſit ſuſpenſus, adde Nauar. in conſ. 13. de temp. ord. in antiq. & conſ. 18 in nouis.

Secundus caſus eſt quando quis habens titulum, ſed non ſufficientem ad honeſtam ſui ſuſtentationem iux. Concilij Tridentini diſpoſitionem, ſincere veritatem ſuo Epiſcopo narrauit, quia patrimonium vel beneficium erat tenue, quo nõ obſtante Epiſcopus ſciens, vel ſcire debens eum ordinauerit, & tunc etiam ipſe ordinatus non incurrit ſuſpenſionem, & agere poteſt cõtra Epiſcopum ad ſupplementum glo. in capitulo tuis de præb. Franc. in dicto capitulo ſi Epiſcopus ſub numero tertio, quo ſupplemento non habito, non debet aſcendere, ſeu promoueri ad Diaconatum, & Presbyteratum, & in his duobus caſibus procedat opinio negatiua. In quo notanda ſunt duo. Primum, quod hæc inueſtigatio, ſeu diſcuſſio tituli diligenter eſt facienda, an ſit ſufficiens vel ne, vt ſatisfiat decreto Concilij Tridentini, cum nõ poſſit dari certa regula, ſeu taxa, erit hoc arbitrio proprii Epiſcopi, conſiderata qualitate, ſeu dignitate perſonæ, loci, & temporis. Alterum eſt, quod non ſit iudicandus ſuſpenſus clericus ille, qui dixerit ſe habere ſufficiens patrimonium, cum non haberet, quando ad ſufficientiam deceret parum, ſiue quantitas, quæ non eſſet notabilis arbitrio boni viri, ex Nau. in conſ. 18. de temp. ordin. in antiq. & conſ. 23. in nouis.

Tertius caſus eſt, quãdo ordinatus fuit in culpa, exponendo patrimoniũ ſiue in totum, ſiue in partem falſum, & ſic per fraudem, & mendacia decepe rit Epiſcopum, affirmando ſe habere beneficium, vel titulum patrimonialẽ ſufficientem, aliqua demonſtrando, per quæ ordinatur probabiliter ei credidit, & credere debuit, vt tunc non ſolum incurrat ſuſpenſionem a iure impoſitam in capitulo, neminem. & capitulo, ſanctorum. diſtin. 70. ſed neque ordinator eum alere teneatur ex rationibus per Nauar. adductis in conſilio decimo quarto, & conſilio ſeptuageſimo quarto, de tempo. or. in antiq. & conſilio quadrageſimo ſexto, in nouis, quem in vtroque ſequitur Pariſ. in dicto lib. 2. quæſt. 6. licet Tolet. in hoc vltimo diſſentiat, & in hoc caſu proce

dat

dat opinio affirmatiua, quæ etiam comprobatur ex verbis Concil. Trident. in princ. d. cap. 2. ſeſſ. 21. ibi (qui varijs artibus, ac fallacijs confingunt ſe beneficium eccleſiaſticum, aut etiam idoneas facultates obtinere.) Vnde ſequitur; quod ſi tali ſuſpenſione durante in ordine ſuſcepto miniſtrauerit, incurrit irregularitatem a ſolo Papa delebilem capitulo ſecundo, de ſent. excomm. eodem libro declarando, vt per Nauarr. in man. capitulo ſecundo numero 244 & ſeq. poterit vero in ea Epiſcopus diſpenſare ſi delictum eſt occultum, vt ſup. tractatum fuit, cum hodie non obſtet conſtitutio Sixti V. ſtante eius moderatione habita per S. D. N. D. Clementem Papam VIII. de qua infra.

Retroceſſio tituli an faciat ordinatũ ſuſpẽſum, & ſimoniacum.

Quotidianus caſus de quo quæritur, de eo inquam, qui poſt ordinationem ad ſubdiaconatum ad titulum patrimonij ſibi donati, illud renunciauerit, & retroceſſerit in fauorem parentum vel alterius, fecitque poſtea ſe ordinari ad ſuperiores ordines, an incurrat aliquam cenſuram, & irregularitatem, Reſpondeo quod non, cuius potiſſima ratio eſt, quia præfata renunciatio ſeu remiſſio eſt inualida, & prorſus nulla per decretum Concilij Tridentini d. ſeſ. 21. de ref. cap. prohibentis in fauorem ordinati titulum huiuſmodi ſine licentia epiſcopi nullatenus remitti, & extingui poſſe, & verbum nullatenus inducit actus nullitatem ipſo iure, & ſic habetur ac ſi d. renunciatio facta non fuiſſet, cum non præſtet impedimentum, quod iure nõ ſortitur effectum ex regula, non præſtat. de regulis iuris in 6. & ita concludit Nauar. in conſilio decimoſexto, & conſi. 24. de temp. ordin. in antiq. & conſi. decimoſeptimo, in nouis, & Tolet. loco ſuperius cit. quod intellige, vt dicam inf.

Nota, quia frequenter accidit.

Quod intellige, niſi ante ordinationem ad ſubdiaconatum præceſſiſſet ſeu interueniſſet pactum, ſiue conuentio occulte facta de non petendo, vel reſtituendo, poſtquam ordinatus fuerit, id quod ſibi pro titulo donatum fuerat, quia a paritate rationis incideret in pœnam ſuſpenſionis ab ordine, cõtentam in cap. per tuas el 3. & cap. pen. de ſimon. iuxta ſententiam Nauarri in Man. cap. vigeſimo ſeptimo, num. 157. & poſt eum ſentit etiam Lop. ad Diaz. in pract. crim. can. cap. 18. num. 12. quam valde probabilem ſibi videri inquit Saur. libro quarto theſ. caſ. conſ. capit. 15. numero vigeſimo tertio, eãque, & alij ſequuntur, nam quando donatio, ſeu aſſignatio patrimonij non ſimpliciter, ſed ad finem ſuſcipiendi ordines illo titulo fit, tunc donator habet vicem præſentatoris ad ordines. Suarez de cenſur. diſput. 31. ſect. 1. ſuſpẽ. 7. ſub numero trigeſimo quinto, quæ opinio quamuis ſit ſuſtentabilis, pluresq; vt præfertur, in eam conueniant, attamen re melius perpenſa præſens caſus ſub diſpoſitione prædictorum iurium non videtur comprehendi poſſe quia, cũ caſus ſit diſſimilis, pœnæ extenſio de vno ad alium fieri non debet, etiam ſi eadem ratio id ſuadeat, vt conſiderat, & tenet Nauar. ſibi contrarius in conſilio 42. numero tertio, de tempor. ordin. in antiq. & 17. in nou. & quod ad caſum ſpecialem inibi dumtaxat expreſſum, ſcilicet in paciſcente cum ordinante, vel præſentante reſtrictio fieri debeat, complures Theologos, & V. I. peritos conſultos approbaſſe fatetur Henriq. in ſum. libro 10. de Ordinis ſacram. cap. decimo ſeptimo, §. 3. in gloſ. lit. O. & non induci ſuſpenſionem in paciſcente cum alijs, decreuiſſe, ſeu declaraſſe ſignaturam Pœnitentiariæ: itaque ſeruari teſtatur Tolet. in ſum. lib. cap. 48. verſi. Quinta habetur

betur in fine; & hanc poſteriorem ſententiam firmauit admodum Reu. P. Marius Andria, qui Doctor etiam pro conſtanti aſſeuerauit, (eiſdem recentis terminis,) præd. promiſſionem, ſeu renunciationem etiam iuratam, ante ordinationem factam, inualidam eſſe, & firmitatem non obtinere, tum per Concilij Tridentini decretum, prout ex dictis per Nauar. in eod. Conſ. elicitur, & ex Toleto vbi ſupra, tum quia repugnat, ſeu præiudicat bono publico, & decori Eccleſiæ, quod verſatur in hoc ordinandorum titulo ex Felino, & alijs in d. cap. pen. ideoque remitti nequit ad tex. in cap. ſi diligenti, de foro compet. quicquid per ambages verborum in hoc ſentiat Suarez vbi ſupra numero trigeſimo ſeptimo, & proinde taliter Ordinato ſequuta ordinatione eſt acquiſitum ius ad res ſibi donatas, qui etiam, ſtante præd. renunciationis inualiditate euitabit ſuſpenſionem comminatam in capitulo nemi nem, & c. Sanctorum 70. diſt. quia videtur cum titulo ordinari cum illo non careat, & non ſine titulo, vt aſſerit Lopez. Cui concluſioni, illam ſubtiliter more ſuo ſuſtinendo, ſubſcribit ſe Dominus Io. Hieronymus Campanillis in ſuo Diuerſorio iuris Canonici. rubr. de non ordinand. abſque titulo, cap. pen. grauiter tamen peccat, & non debet impunitus remanere, quam tamen incurreret Clericus, cui non ad effectum vt promoueatur ad Ordines, ſed ſimpliciter facta eſſet donatio, illamque ante ordinationem retroceſſiſſet & poſtmodum eius prætextu ad illius titulum (nulla retroceſſionis mentione facta) ad Subdiaconatum promotus eſſet. Vel & ſecundo quando a Patre, ſeu fratribus ei vti Clerico facta eſſet alicuius poſſeſſionis donatio ficte, & in publicam fraudem, veluti ad euitandam ſolutionem gabellarum, ſeu collectarum, vtque ipſe Clericus nudum tantum nomen retineat, qua donatione abſque donatoris conſenſu poſtea vſus fuiſſet pro titulo ad effectum ſuſcipiendi ordines, nam cum in primo caſu valida ſit retroceſſio, & in ſecundo palam eſt eam ſub ficto titulo promotum eſſe, vtique ex vi præd. antiquorum canonum ſuſpenſus remaneret iuxta tradita per nos ſupra verſic. Tertius eſt caſus, quibus concinunt, & adſtipulantur ſcripta nouiſſime per Suarez loco indicato, quæ quando per nos typis mandata fuerunt, nondum quintum eius volumen prodierat; a qua ſuſpenſione, quia id ſupponitur ſecrete commiſſum, poterit Epiſcopus diſpenſare. Ad euitandas fraudes Neapoli obſeruatur, quod quando contigerit donationem, ſeu aſſignationem patrimonij ab alijs fieri, producatur publicum inſtrumentum ab vtraque parte iuramento vallatum, præd. aſſignationem eſſe realem, & omni dolo, & fictione carere, & quod neque in præteritum confectus fuerit, neque in futurum conficietur actus, ſeu contractus aliquis in præiudicium d. aſſignationis cum annullatione, &c. Præcipitur etiam ſub excommunicationis pœna donatori, vt non præſumat talem aſſignationem efficere ſuper cenſibus ſeu redditibus alteri forſan obligatis, vel quorum ipſe non eſſet verus & legitimus Dominus, prout in edicto Sacræ Ordinationis continetur. Ex quib. infertur ſecundum præfatum Suarez ibidem numero 26. & nos libenter amplectimur. (quamuis Henriq. in ſum. libro decimo tertio, de excommunicatione capitulo trigeſimo ſeptimo, ſub 2. §. contrarium annuere videatur,) quod ſi Clericus cum literis dimiſſorijs cum ficto titulo a proprio Epiſcopo impetratis ſe promoueri faceret, duplicem incurreret ſuſpenſionem, vnam quia ſine vero titulo ordinatur: & alteram, quia cum dimiſſorijs ſubreptitijs,

Seſ. 21. de re. c. 2.

tiis, & ſuper ementitio titulo fundatis, & ſic inualidis, cum paria ſint nõ habere literas dimiſſorias, & habere ſubreptitias, & ratio ſubreptionis eſt, quia ſi Epiſcopo de talis tituli conditione plena notificatio facta fuiſſet, ipſe nemini talem conceſſiſſet facultatem, ideoque ad abſolutionem obtinendam vtraque ſuſpenſio erit aperienda, & explicanda.

Hac ſecũda ſuſpẽſio incurritur vigore extrau.

Suſpenſionis pœnam extendimus etiam ad Clericum, qui diſpenſatione a Summo Pontifice obtenta, Sede vacante, vel ſuo Epiſcopo abſente, vt ab alio Antiſtite ordinari poſſit, promoueretur ad ordines abſque literis teſtimonialibus ſui Ordinarij, quia talis licentia, ſiue diſpenſatio intelligitur cum iſta ſubordinatione approbationis ſui Ordinarij, ad quod optime facit Concliũ Tridentinũ. ſeſs. vigeſima tertia, de ref. cap. 8. verſi. Quod ſi quis ab alio &c. & alias ſine eis diceretur furtiue promotus ex gloſ. in capitulo primo, verſi. furtiue de eo qui fur. ord. ſuſcepit, taleſque ſuſpenſos exiſtimauit, P. Marius Andria, & quod dictas literas teſtimoniales non prohibeatur Capitulum Sede vac. etiam infra annum dare Nauar. in conſilio 19. de tempo. ordi. in antiquis.

An vero ſacris initiato abſque vero, & ſic cum ficto titulo, & a ſuſpenſione abſoluto ſit præcluſa via, vt non poſſit ad Superiores Ordines abſque noui tituli exiſtentia aſcendere. Reſpondeo, quod Henriq. loco præcitato inquit, quod Epiſcopus poteſt cum tali occulte diſpenſare, ne homo iam matrimonio inhabilis viliter viuat, verum Suarez in eodem etiam loco numero trigeſimo nono, firmat nec talem poſſe ſine vero titulo nouo ad altiorem ordinem promoueri, alias incideret in eandem ſuſpenſionem ea ratione, quia ſimpliciter iura prohibent ſine vero titulo ſuſcipere quemlibet ordinẽ ſacrum, & non Subdiaconatum tantum, præſertim ex Concilij Tridentini, quod diſtributiue, & in plurali loquitur. Ne quis Clericus ſæcularis ad Sacros Ordines promoueatur, &c. Et accepi a quodam grauiſſimo Doctore, ita fuiſſe obſeruatum etiam in eo, qui abſque dolo, & fallacijs ad titulum aliquem ordinatus fuit, quem poſtea a creditoribus euinci contigit, nulla eius conſiderata culpa. At quid ſi ſacerdos effectus, appareat illum veri tituli exiſtentiam non habere, ſed ſub ficto, & ſuppoſito titulo promotum, an Epiſcopus poſſit cum eo diſpenſare, ipſumq; ad Sacerdotalis Ordinis executionem habilitare, videtur dicendum, quod ſic præuia abſolutione a ſuſpenſione, ſi fuerit occultum vigore Concilij Tridentini, ſeſs. 24. de ref. capitulo 6.

An ordinato ſub diacono ſine vero titulo ſit denegandus aſcẽſus ad altiores ordines.

Seſ. 21. de refo. c. 2.

Erit igitur huius occaſione perſcrutandum, An in caſibus propoſitis in prædictis textibus ſub. cap. per tuas el 3. & cap. t. pen. de ſimo. in quibus ſuſpenſionis pœna infligitur, propter pactum illud ſimoniæ labes conſideretur. Et quidem pro ratione dubitandi prima fronte videtur affirmatiue reſpondendum, tum quia dicti textus ſunt ſituati, & collocati ſub rub. de ſimonia, tum quia adeptum videtur ius ſpirituale, ſcilicet Ordo dato aliquo temporali, ſtante remiſſione non petendæ portionis, ſeu fructuum ipſi ordinando debendorum vigore obligationis ſibi oriendæ ſequuta ordinatione, ergo pactum illud redolet ſimoniam, cum remittere in hac materia idem ſit quod dare, capitulo veniens el 1 de teſtibus, & facit text. in l. quin etiam. in princ. ff. de calumniat. & tradunt Panor. Zabarel. & Fel. in dicto capitulo per tuas, ac dare & remittere æquantur non ſolum, vbi remittitur ius acquiſitum,

De intellectu c. per tuas el 3. & cap. pen. de ſimon.

Digitized by Google

ſitum, & de præſenti competens, ſed etiam quærendum ex Hoſt. & Henr. Boich. in eodem capite.

At facilis eſt reſponſio confirmando obiecta, ſed illa reſtringendo, videlicet, vt in memoratis caſibus videatur interceſſiſſe ſimonia, non quidem ſtricte, & proprie, ſed large, & improprie, vt concludunt Anan. & Butr. in dicto capitulo pen. nam re vera nihil lucri, ſeu commodi pecuniarij ob talem remiſſionem accedit ipſi ordinatori, & præſentatori, cum prius ad nihil ordinato tenebantur. Quod enim vere, & ſtricte loquendo non ſit inibi ſimonia commiſſa, arguitur communiter a leuitate pœnæ ibi expreſſæ, cum ordinatus ibi ſuſpenſus pronuncietur ab ordine tantum ſic ſuſcepto: Ordinator vero a collatione ordinum per triennium, ac præſentator ab executione ordinum per idem tempus, ſed ſi vera ibi in ordine ſimonia patrata eſſet, ordinator eſſet perpetuo ſuſpenſus ab ordinum collatione, & ordinatus eſſet ſuſpenſus nedum ab ordine ſimoniace ſuſcepto, ſed ab omnibus alijs ordinibus iuxta pœnas aduerſus ſimoniacos in ordine a iure ſtatutas a communi DD. ſententia quam refert, & defendit Vgo. in tract. de ſimonia: tabula 4. c. 4. nu. 3.

Vnde reſolutiue dicendum, quod neque in illis caſibus ſubintrent pœnæ comminatæ contra ſimoniacos in ordine per extrauag. Cum deteſtabile. ſub titul. de ſimonia inter communes. & ratio eſt, quia ibi non dicitur committi ſimonia directe in ordine, ſed in conſequutione ad ipſum ordinem, cum rei veritate inſpecta ordinator volebat ordinare, & ordinatus ordinari nullo dato, Innocentius, Ioan. Andera Panorm. & Zabarel. in dicto capitulo penultimo loco proxi. citato. Nauar. in ſpecie, in cõſilio ſexageſimo ſeptimo verſi. Tertio, quod qui ordinat &c. de ſimonia in nouiſſim. Suppetit & alia ratio relata a Doctore Ioanne Hieronymo Campanili loco ſuperius indicato. Cum enim Papa certam inibi infligat pœnam, qua plectendi ſunt, ordinans, ſeu præſentans, & ordinatus, implicite negat ipſos alijs pœnis afficiendos ex vulgari iuris regula, quod qui vnum includit, alterum excludit, & excipit: ergo affirmandum præferendis extrauagantijs non complecti illos caſus.

Sed res dubia eſt, An in caſu præd. capituli per tuas, propter interpoſitam fidem ab ordinato de non petenda portione a Rectore illius Eccleſiæ ad quam fuit aggregatus, vt ſub illius titulo ordinari poſſit, inducta ſit ſaltem ſimonia confidentialis, ſeu beneficialis confidentia, vt locum habeant pœnæ, & cenſuræ extrauagantis Pij Quinti relatæ in verbo ſimonia. Reſpondeo, quod quamuis Pariſius in tractatu de confident. benefi. prohiben. quæſtione prima, numero non ageſimo tertio, & infra, ex pluribus, per eum congeſtis affirmatiuam partem firmare conetur, contrarium tamen ſuaderi videtur ea ratione, quia pactum retrocedendi beneficium, vel eius fructus ipſiuſmet reſignanti non arguit confidentiam, ſed ſimoniam, & vendicaret ſibi locum extrauagan. Pauli II. & non Pij Quinti, ſecus vero quando cum reſignante beneficium conuentum fuerit, vt fructus dentur alicui cognato, vel amico ipſius cedentis, & ſic tertiæ perſonæ, & non eidem cedenti, quia tunc iudicatur confidentia iuxta præd. Pij Quinti, extrauag. ita Nauar. in conſilio ſeptuageſimo ſexto, numero ſexto, de ſimonia in nou. ac tenuit P. Marius Andria, & ad caſum d. c. per tuas, neutrũ applicari

plicari

plicari poteſt, quia in illo textu per præſentatorem intelligitur Rector alicuius eccleſiæ collegiatæ, vbi adeſt maſſa communis, quæ diuiditur inter inſeruientes, qui totum collegium repræſentando, clericum epiſcopo præſentauit, aſſerendo illum eſſe aſcriptum ſeruitio dict. eccleſiæ collegiatæ, vt ad illius titulum ordinetur ſubdiaconus, facto prius ab eo pacto de non petendo portionem in dict. eccleſia.

Subſequenter (vt errandi materia ſubtrahatur) ſe offert indagandum, nec paſſim a doctoribus tactum, videlicet, in terminis in dicto capitulo pen. de ſimon. per præſentatorem quis intelligatur. Reſpondeo, quod debet intelligi altero de duobus modis. Et primo, quod præſentator ad ordines de iure communi eſt Archidiaconus, epiſcopi oculus appellatus, vel alia perſona in ſimili dignitate conſtituta, cuius officium eſt ordinandos examinare, & inquirere an habeant titulum ſufficientem, & poſtea illos præſentare epiſcopo ordinatori, ad text. in capit. vt noſtrum, & capit. Ad hæc, vbi gloſſ. de offic. Archid. & ita exponit Hoſtien. quem etiam refert Alex. de Neuo in vltima apoſtilla ad Abbatem in dicto capitulo pen. Secundo modo poteſt ſumi huiuſmodi præſentator pro epiſcopo ordinario faciente literas dimiſſorias ſub ſubdito, vt promoueri poſſit ab alio Antiſtite, per quas illum approbatum, & examinatum, ex mandato Concil Trident. ſeſſ. 22. de reform. capit. 3. dimittere debens, præſentare videtur, vel ſi hanc licentiam daret certis perſonis iux. text. in capitul. ſi epiſcopus, de præben. libro 6. ex interpretatione P. Marij de Andria publica lectura de ſimonia, & ſic excipitur ex diſpoſitione illius text. laicus præſentans ad aliquem titulum beneficij, vt ibidem Cardin. Zab. annuit in finalibus verbis, aut pœna ſuſpenſionis ab ordinum executione ibi lata non cadit in laicum.

Prædicta intellige non habere locum in initiato prima tonſura, vel ordinato ad ordines minores, in quibus non requiritur titulus gl. in capitulo 2. de præb.

Exiſtentia tituli debet conſtare in quolibet ordine ſacram.

Obligationem epiſcopi ad prouidendum de alimentis, ſeu beneficio ordinato, ſine titulo, ſicuti in primo, & ſecundo caſu dictum eſt, extende etiam ſi ordinauerit aliquem qui prius erat in ſacris conſtitutis, ex text. in dict. capitulo epiſcopus, vbi Decius in primo notab. de præben. Secundo intellige, niſi epiſcopus huiuſ inueſtigationem, ſeu ſcrutinium, Archidiacono, ſeu examinatoribus commiſerit, quia ſi in hoc negligenter ſe geſſerint, vel ad eorum falſam relationem aliquis ſine vero titulo fuerit ordinatus, tunc actio petendi alimenta dabitur contra ipſos, & in ſubſidium contra epiſcopum glo. notab. in capit. ad hæc, in verſic. examinentur, de offic. Archid. & in d. capit. cum ſecundum Apoſtolum in verſic. ſucceſſores; Syueſt. in verbo Archidiaconus, quæſt. 8. Henriq. in ſum. lib. 10. de ordinis ſacram. cap. 17. ſub §. 4. Tertio intellige, quod epiſcopus cui ex cauſa committitur ordinatio certæ perſonæ iam approbatæ, & examinatæ a proprio epiſcopo (prout ita ex decreto Concil. Trident. ſeſſ. 23. de refor. cap. 3. dimitti debet) ipſe non tenetur inueſtigare titulum, tex. in cap. ſi epiſcopus. de præben. in 6. Maiol. lib. 4. de irregu. cap. 13. ſub num. 8. neque examinare perſonam, ſi vero ſciret eum indignum, peccaret ordinando, In n. & Panorm. in dict. cap. cum ſecundum Apoſtolum. Vnde timorati epiſcopi pro ſecuritate examinant tales ſic dimiſſos, & bene faciunt, & ita ſeruatur Neapoli.

Nota contra examinatores.

Secundo extende ad Capitulum ſede vacante ſeu eius Vicarium, vt teneatur ſubdito ſine titulo cum eius licentia, & dimiſſorijs ordinato alimenta ſubminiſtrare, per ea, quæ a fortiori diximus de Epiſcopo, ideo cauti ſint canonici, vt in commiſſione Vicario facienda apponant clauſulam, quod nequeat licentiam ad ordines concedere abſque expreſſo conſenſu totius Capituli, ad id conſulto congregati, cum agatur de eorum præiudicio, & intereſſe. Nec enim deſunt Doctor. qui aſſerunt Vicarium, ſeu Officialem generalem capituli, ſede vacante, non poſſe literas commendatitias ad ordines dare, niſi ei ſpecialiter concederetur, ſicuti poſt Pauin. in tract. de offic. & pot. cap. ſede vacante, parte ſecunda, quæſtione 10. ſub numero 17. & Mandoſ. in comment. ad regul. 24. Can. quæſtione 6. ſub num. 10. adnotauit etiam Io. Gutier. libro ſecundo can. quæſt. cap. 17. ſub num. 20. Inſuper in hac materia ordinationis aduertendum eſt, quod beneficium obtinẽs tenue, & adiuncto patrimonio ſi vtrumque ſimul eſſet ſufficiens ad victum, poteſt ordinari ab epiſcopo propriæ patriæ ad dictum titulum ſeruatis de iure ſeruãdis; quod ſi beneficium tenue eſſet extra patriam, & ibi adiuncto patrimonio vellet ordinari ab Epiſcopo illius beneficij abſque dimiſſorijs epiſcopi propriæ patriæ, hoc non conſulerem ob ſuſpicionem fraudis declinandi iuriſdictionem epiſcopi propriæ patriæ, Doct. in d. cap. nullus, & gloſ. in cap. nullus, & gl. in cap. eos, in verbo figmento, de tempo. ordin. in 6. quæ fraus detegeretur ſi beneficium fuiſſet de proximo collatum, præſumeretur etiam ſi reuerteretur ad habitandum in propria patria ſic ordinatus cum dimiſſorijs dicti epiſcopi ordinatorijs de proximo poſt ordinationem.

Accepi a quibuſdam ſciſcitari, An loco beneficij ordinari quis poſſit ad titulum ſeruitij in aliqua Eccleſia, cui aſcribitur, & deſeruire tenetur in ordine ſuſcepto, iuxta decretum ſacroſ. Concil. Trident. ſeſſione 24. de reform. capitulo 16. & ex cuius communis maſſæ fructibus participat? Et reſpondendum videtur, quod ſic, quia titulus deuinctum ſibi reddit eum, qui ordinatur. Maiol. libro 4. de irregul. capitulo 16. ſub numero ſecundo, & taliter aſcriptus certæ Eccleſiæ a nullo Epiſcopo recipiendus eſt, ex declaratione Sacræ Congregationis; teſte Pariſio libro ſecundo, de reſign. benefic. quæſt. 6. nume. 34. Ad cuius maiorem comprobationem adducitur Breue quoddam fel. recor. Sixti Quinti, quod impreſſum reperitur in Synodo Veneta, celebrata ab Illuſtriſs. & Reuerendiſs. D. Laurentio Priolo Venetiarum Patriarcha anno 1592. tenoris ſequen.

Venerabili fratri Patriarchæ Venetiarum, Sixtus Papa V.

Venerabilis frater, ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem, Rom. Pontific. quem Dominus Eccleſiæ ſuæ ſanctæ præeſſe, & prodeſſe voluit, aſſidue inuigilare decet, vt in eccleſijs magnarum præcipue ciuitatum, non deſint qui miniſterio Diuino aſcripti ad Dei gloriam, & hominum religionem augendam deſignentur. Relatum ſiquidem nobis nuper fuit, in iſta Ciuitate Venetiarum nobilium, & populi frequentia celeberrima, perpauca eſſe beneficia ſub quorum titulo multi pauperes Clerici patrimonij ſufficientis titulo carentes iuxta conſtitutionem noſtram poſſint promoueri. Nos igitur ſingularum Eccleſiarum particulariter id exponentium neceſſitatibus, vtili-

tatibuſque

Digitized by Google

tatibuſque prouidere deſiderantes, fraternitati tuæ, vt omnes, & ſingulos dictæ Ciuitatis Clericos, qui vita, moribus, ætate, natalium legitimitate, & alijs qualitatibus a iure requiſitis, per te idonei reperti fuerint, etiam ſi titulo beneficij Eccleſiaſtici, vel penſionis annuæ non ſint prouiſi, aut patrimonialia, aliaque bona non poſſideant, dummodo alicui Eccleſiæ dictæ Ciuitatis de conſenſu eiuſdem eccleſię Rectoris fuerint aſcripti pro celebratione Miſſarum, & diuinorum officiorum, ex quarum ſeruitio, & eleemoſynis a piis Christi fidelibus elargiendis aliquid ad ſuſtentationem victus capere poſſint, & ab eadem eccleſia, cui aſcripti fuerunt, nullo vnquam tempore amoueri, vel ipſi ab ea recedere poſſint, & debeant, niſi illis de competenti beneficio, aut penſione ſuper fructibus eccleſiaſticis aſſignanda prouiſum fuerit, vel ita eorũ exigentibus demeritis, ab ipſa eccleſia amouendi veniant, ad quatuor minores, nec non ſacros etiam Presbyteratus Ordines debitis temporibus, ſeruatisque Concilij Tridentini decretis promouere libere, & licite valeas, licentiam Apoſtolica authoritate tenore præſentium concedimus, & facultatem prædictam, ac quibuſuis alijs conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ceteriſque contrariis non obſtantibus quibuſcunque.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub annulo Piſcatoris die 30. Decembris 1590. Pontificatus noſtri anno quinto.

M. Veſtrius Barbianus.

Quæritur, An Superiores Regularium poſſint quemadmodum Epiſcopi, vt ſeſſione 23. capitulo 11. & 13. diſpenſare ſuper temporum interſtitijs cum ſubditis ſuis? Congregatio Concilij cenſuit Superiores Regulares non poſſe diſpenſare ſuper interſtitiis Regularium ordinandorum, ſed id pertinere ad Epiſcopum ordinantem, qui tamen quo ad cauſam diſpenſationis iudicium ſuum formare debet ex atteſtatione Superiorum Regularium.

P. Aemilius Cardinalis Sancti Marcelli.

Tertia, & quarta conſtitutio eſt Sixti Quinti inſerta in conſtitutione Sanctiſſimi Dom. N. Dom. Clementis VIII. Moderatoria Bullæ fel. recor. Sixti Papæ Quinti contra clericos male promotos, ac in epiſcopos in ordinum collatione peccantes.

Clemens Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

ROmanum Pontificem decet ea, quę ob iuſtas cauſas interdum ſtatuta ſunt cum ipſa rerum experientia ſuadet, moderari, & immutare, prout in Domino ſalubriter conſpicit expedire. Alias ſane emanarunt literæ fel. rec. Sixti Papæ V. prædeceſſoris noſtri contra Clericos male promotos, ac in Epiſcopos in ordinum collatione peccantes tenoris infraſcripti, videlicet SIXTVS Epiſcopus Seruus Seruorum Dei ad perpetuam rei memoriam. Sanctum, & ſalutare Sacri ordinis Sacramentum ab ipſo Domino, & Saluato- *Cõgruit titu. de ætat. & qualit. ord.*

re noſtro Ieſu Chriſto inſtitutum, beatiſque Apoſtolis, & eorum legitimis ſucceſſoribus ſingulari diuinę bonitatis munere traditum, ita ad Dei omnipotẽtis gloriam ſalutemque animarum ſanctè, ac religioſe adminiſtrari decet, vt quæ vel ex typo, & figura veteris legis, vel alias ex multa Sanctorum Patrum prouidentia, circa ordinandorum natales, ætatem, vitæ ac morum probitatem, ſanctitatem, ſcientiam, & alias qualitates in ſacris ordinationibus requiſitas per ſacros Canones, vel Apoſtolicas Conſtitutiones, aut generalium Conciliorũ decreta ſalubriter ſtatuta fuerunt, ea inuiolate obſeruentur. Nam ſi in veteri teſtamento tam multa de integritate, & munditia Sacerdotum, & miniſtrorum Altaris, deq; eorum præſtantia, & dignitate legimus, de quibus dixit Dominus per Malachiã Prophetam, Labia Sacerdotis cuſtodient ſcientiam, & legem requirent ex ore eius, quia Angelus Domini exercituum eſt: certe multo maior ratio, & diligentia adhibenda erit in promouẽdis tam inferiorum graduum Clericis, quam etiam presbyteris, qui ad conſummationem Sanctorum in opus miniſterij, in ædificationem corporis Chriſti conſtituuntur, prout de his ipſis & diuino verbo, & Beatorũ Apoſtolorum præceptis, ac ſimul Sanctorum Patrum ſtatutis ſæpiſſime traditũ eſt. Quare nos pro ea, quæ nobis a Domino iniuncta eſt cũctarum eccleſiarum cura, & ſolicitudine, ipſos Paſtores, & Præſules eccleſiarũ, quorum propriũ munus eſt perſonas idoneas clericali militiæ aſcribere, & ad minores, maioreſque ordines rite promouere, authoritate noſtra duximus admonendos, vt in exequendo hac in parte ſuo paſtorali officio attentius poſthac inuigilent, canonicas ſanctiones, vt par eſt, obſeruent, ac vt nemini detur offenſionis occaſio, neve eorum miniſterium vituperetur, ſtudeant vitare ea omnia ſcandala & abſurda, quæ ex vitioſa, & minus canonica Clericorum ordinatione cernimus cum magno animi noſtri dolore frequentius exoriri.

Cum enim multi, etiam interdum inhabiles, & indigni, nõ vocati ſancta Dei vocatione, ſed potius Satanæ dolis decepti prætextu deuotionis, & pietatis rem quidem ſacram, & diuinum munus, intempeſtiue tamen, & inordinate, affectantes, ſeu temporale aliquod commodum, aut lucrũ ſibi proponentes, vel nimia ſimplicitate, & imperitia, malitiave, aut fraude ad ſuſcipiendũ clericalem characterem, alioſque ordines ante ætatem legitimã, vel a non ſuo epiſcopo, aut non præuio debito examine, & approbatione, & ſine alias minus rite, vel etiam temere ſe ingerant. Debent ſane Epiſcopi paterna charitate, & prudentia eorum ſaluti, qui ſæpe neſciunt quid petant, melius etiam quam ipſimet poſtulant, & ſalubrius conſulere, nec tam quid flagitent quam quid expediat conſiderare, ſumma vero diligentia prouideretum in alienæ diœceſis ſubditis ordinandis, ne quemquam promoueant ſine eorũ Ordinarij literis dimiſſorijs tum in recognoſcendis ipſis literis, ne falſo, aut ab aliquo, qui authoritatem illas concedendi non habeat, confectę ſint, tum denique in examinandis natalibus, ætate, vita, moribus, ſcientia, idoneitate, titulo, & reliquis qualitatibus, ne quid in ſitæ, vel alienæ diœceſis perſonis ad clericalem honorem, & eccleſiaſticos ordines promouendis deſideretur aliquid eorum, quæ ex præſcripto ſacrorum canonum requirũtur.

Vt igitur Præſules Eccleſiarum intelligant, ſi in re tam graui, & tanti momenti culpa, aut negligentia peccauerint, ſe non modo in tremendo Dei iudicio, verum in hoc quoque ſæculo Rom. Pontifici ſuę villicationis rationẽ

fore

Digitized by Google

fore reddituros; Præſenti Conſtitutione perpetuo ſtatuimus, & ordinamus, vt ſi in poſterum Antiſtes aliquis Epiſcopali, Archiepiſcopali, Primitiali, vel etiam Patriarchali dignitate præfulgens, aut Abbas ad primam tonſuram minoreſque ordines ſuis ſubditis conferendos a Sede Apoſtolica authoritatem habens; quemcunque ſecularem, vel cuiuſuis ordinis, aut militiæ regularem ex aliquo crimine vitio, aut defectu, ſeu alias inhabilem, vel irregularem exiſtentem, vel extra tempora a iure ſtatuta, vel abſque veris dimiſſorijs, ſui Ordinarij literis, aut per ſaltum, vel furtiue, aut quod ſæculares ſine titulo ſufficientis beneficij, vel patrimonij, aut ante ætatem per ſacri generalis Tridentini Concilij decreta primæ tonſuræ, aut cuique ordini præſcriptam, aut non ſeruatis temporum interſtitijs, ita vt aliquis vnico die, ſeu continuatis diebus ad plures Ordines ſacros, vel poſt vnum ordinem ſuſceptum ſine cauſa rationabili antequam tempus ab eodem Concilio Tridentino, præfixum elabatur, ad alium ordinem promoueatur, ſine diſpenſatione, aut indulto Apoſtolico, Clericali charactere non legitime inſigniuerit, aut ad ordines minores, vel ſacros, vt præfertur, vel alias male promouerit, ſiue id ſcienter, ſiue ignoranter fecerit, niſi debita diligentia adhibita iuſtus error, & probabilis facti ignorantia eum excuſet, vt in quo deliquit, in eo puniatur, a collatione quorumcunque ordinum, atque adeo ipſius tonſuræ, & ab executione omnium munerum Pontificalium eo ipſo ſuſpenſus, & ab ingreſſu Eccleſiæ interdictus exiſtat, aliiſque grauioribus pœnis noſtro, & pro tempore exiſtentis Romani Pont. arbitrio puniatur.

Quod ſi ſpreta huiuſmodi ſuſpenſione, & interdicto in præmiſſis ſe temere ingeſſerit, etiam in regimine, & adminiſtratione ſuæ Eccleſiæ, ſeu Monaſterij, & a perceptione fructuum menſæ eiuſdem, ac quorumcunque beneficiorum per eum in titulum, vel commendam, ſeu alias obtentorum ſuſpenſionem, eo ipſo incurrat, eiuſque, interdicti, aut ſuſpenſionis relaxationem, aut pœnarum remiſſionem ab alio, quam a Roman. Pontifi. pro tempore exiſtente, nequeat obtinere.

Et nihilominus fel. rec. Pij I I. & aliorum Romanorũ Pontif. noſtrorum prædeceſſorum, qui per ſuas Conſtitutiones, aut in Cancellaria Apoſtolica publicatas regulas contra huiuſmodi Clericos male promotos, diuerſas pœnas inflixerunt, veſtigiis inhærentes, eoſdem Clericos poſt hoc male promotos, ab executione, miniſterio, & exercitio ordinum ſuſceptorum, & ab omni ſpe, & facultate aſcendendi ad alios ſuperiores perpetuo ſuſpenſos declaramus, & ſi in eis miniſtrare præſumpſerint, illos hic irregulares effectos, omnibus, & quibuſcunque per eos in titu. commendam, aut alias obtentis dignitatibus officiis, & beneficiis Eccleſiaſticis cum cura, quomodocumque qualificatis, ſæcularibus, vel cuiuſuis ordinis, aut militiæ regularibus; ac etiam ſi ipſi Clerici regulares fuerint, actiua & paſſiua voce, ipſo facto priuamus, & iis priuatos atque ad illa, & alia ſimilia, vel diſſimilia in poſterum obtinenda, in perpetuum inhabiles, & incapaces eſſe decernimus, & declaramus, dignitatum, officiorum, & beneficiorum huiuſmodi, ſic tempore vacantium, diſpoſitionem nobis, & Apoſtolicæ Sedi perpetuo reſeruantes.

Digitized by Google

Vt autem homines, qui nimia indulgentia, & ſpe impunitatis, ac veniæ facilitate, hactenus fuerunt ad huiuſmodi facinora procliuiores, ea ſublata, & præcluſa ab his abſtineant, & caueant, in futurum tam abſoluendi, quam diſpenſandi facultatem in caſibus ſuperius expreſſis, etiam in foro conſcientiæ nobis & ſucceſſoribus noſtris duntaxat, authoritate, & tenore præmiſſis, perpetuo reſeruamus, inhibentes ne a quoquam ſæculari, vel cuiuſuis ordinis regulari Presbytero, vel Prælato quauis authoritate fungente, nec per quacunque Iubilea, & indulgentias, etiam pleniſſimas, & extraordinarias per noſtros prædeceſſores, aut noſmetipſos, vel ſucceſſores noſtros anno Iubilei, aut alio quouis tempore & Cruciatæ Sanctæ, vel quocunque alio titulo, modo, & forma, Motu proprio, & Conſiſtorialiter, ſeu ad quorumcunque Principum, Regum, aut Imperatoris inſtantiam, earumque contemplatione, & intuitu quibuſuis ampliſſimis in genere, vel in ſpecie derogatorijs clauſulis conceſſa, vel in poſterum concedenda, vel vigore, aut prætextu facultatum, aut Priuilegiorum Mare magnum, aut alias quomodolibet nuncupatorum, quibuſuis ordinibus, Congregationibus, aut perſonis regularibus aut Epiſcopis, per decreta Concilij Tridentini, aut officio ſacræ pænitentiariæ Apoſtolicæ, vel minoribus, aut etiam Maiori pænitentiariis noſtris, & Romani Pontificis pro tempore exiſtentis, vel alias quomodolibet pro tempore conceſſorum perſonæ, ſic vt præfertur, delinquentes, tam ſcilicet Antiſtes, ſeu Abbates promouentes, quam Clerici male inſigniti, ſeu ordinati a reatibus, & exceſſibus præfatis abſolui, præterquam in mortis articulo poſſint, aut debeant, nec cum iis ſuper irregularitate propter præmiſſa contracta, etiam ſi crimen penitus occultum fuerit, quouis modo valeat diſpenſari.

Verum enim vero quia grauioribus morbis fortiora ſunt adhibenda remedia, & iuxta perſonarum, locorum, ac temporum qualitates leges ſunt immutandæ, pœnæque aggrauandæ, & molliendæ, cum huiuſmodi peccatum Satana ſuggerente, hominumque fragilitate aſſentiente, videatur, iam ad culmen vitiorum aſcendiſſe, & in præcipiti eſſe; Ideo, vt homines ſaltem pœnæ timore & proprii honoris confuſione, a peccato deterreantur, nouum huic veneno antidotum cogimur præparare. Ac propterea volumus, vt qui abſolutionem, & diſpenſationem huiuſmodi petent, ſemper quamuis delictum, adhuc occultum extiterit, non per officium Sacræ Pænitentiariæ, ſed a nobis & pro tempore exiſtente Rom. Pont. in vtroque foro abſolutionem petere teneantur, alioquin ipſæ conceſſiones & abſolutiones; etiam cum clauſula, quod præſentis Conſtitutionis tenor, & alia prædicta habeantur pro expreſſis, prorſus nullæ, irritæ, & inualidæ exiſtant, ac nemini penitus ſuffragentur.

Cognit tit. de ſimon.

Ceterum ſi quis Antiſtes, vel Abbas, ſeruatis quidem cunctis præmiſſis & ceteris omnibus, quæ in ipſius tonſuræ, & ordinum collatione obſeruari debent, perſonas habiles & idoneas, ſed tamen recepta ab iis, quibus tonſuram aut ordines conferet, pecunia, pretio, vel præmio ſimoniace in futurū inſigniuerit, vel promouerit: volumus, vt præter alias cenſuras, & pœnas contra ſimoniace ordināꝰtes & ordinatos, ſacris Canonibus, & conſtitutionibus Apoſtolicis alias inflictas & irrogatas, quibus nequaquā derogare intendimus,

mos, etiam omnia, & ſingula ſupradicta in ſic promouentibus, & promotis locum habeant: Decernentes præſentes literas ſub quibuſuis conceſſionibus, facultatibus, & gratijs, etiam in caſibus quibuſcunque Sedi Apoſtolicæ quomodolibet, etiam in Bulla Cœnæ Domini reſeruatis, etiam ſub nomine Iubilei plenarij, vel Cruciatæ ſanctæ, abſoluendi facultatem quibuſuis perſonis generaliter, vel ſpecialiter tribuentibus minime comprehendi, ſed ſemper ab illis exceptas eſſe & cenſeri; ſicque in præmiſſis vniuerſis, & ſingulis per quoſcunque Iudices, & Commiſſarios, etiam cauſarum Palatij Apoſtolici, Auditores; & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, ſublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate in quauis cauſa & inſtantia iudicari & definiri debere, ac irritum & inane quicquid ſecus ſuper his a quoquam quauis authoritate, ſcienter, vel ignoranter, contigerit attentari. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac in Concilijs etiam generalibus editis, ceteriſque contrarijs quibuſcunque. Vt autem præſentes literæ omnibus innoteſcant, mandamus illas ad Valuas Sancti Ioannis Lateranenſis, & Principis Apoſtolorum de Vrbe Baſilicarum, & in acie Campi Floræ, affigi, & publicari, & poſt quindecim dies qui in Vrbe ſunt, qui vero extra eam, & citra Montes intra quatuor menſes, qui demum vltra Montes erunt, intra octo menſes, a die publicationis huiuſmodi computandi perinde afficere, & arctare, ac ſi eorum cuique perſonaliter intimatæ fuiſſent, ac earundem præſentium literarum exemplis, etiam impreſſis, Notarij publici manu ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ obſignatis, eandem fidem in iudicio & extra illud adhiberi, quæ ipſis præſentibus adhiberetur, ſi eſſent exhibitæ, vel oſtenſæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtri ſtatuti, ordinationis, declarationum, priuationis, reſeruationum, inhibitionis, voluntatum, decretorum, & mandati infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ, Milleſimo, quingenteſimo, octuageſimo octauo, Nonis Ianua. Pontificatus noſtri Anno Quarto.

Nos animaduertentes in dictis literis nihil fere, quod ad ea, quæ in ordinum collatione ſeruanda ſunt, diſponi vltra id, quod in ſacris Canonibus & in Concilii Tridentini decretis, ac aliorum Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum Conſtitutionibus diſpoſitum fuit, ſed diuerſas pęnas & cenſuras Eccleſiaſticas contra Epiſcopos, & alios Prælatos in ordinum collatione peccantes, & ſimiliter contra Clericos tam ſæculares, quam cuiuſuis ordinis, inſtituti, & militiæ regulares male promotos conſtitui abſolutionemq; & diſpenſationem Sedi Apoſtolicæ reſeruari, & alias ſicut in præfatis literis continetur, conſiderranteſque tam promouentes, quam eos qui ad dictos ordines promouentur ſæpe cenſuris, & pœnis huiuſmodi, ob illarum multiplicitatem in eorum perniciem animarum varijs modis illaqueari, nonnullos ex Prælatis, & Epiſcopis in conferendis huiuſmodi ordinibus nimis ſcrupuloſe procedere, multoſque metu pœnarum, & cenſurarum præfatarum ab ordinum collatione prorſus deterreri, adeo, vt clericorum, & Sacerdotum

Bb 4 nume-

Digitized by Google

numerus propterea aliquibus in locis valde imminutus ſit omnium in præmiſſis ſecuritati, ac animarum ſaluti, paterna charitate proſpicere volentes: Motu proprio, & ex certa ſcientia noſtris, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, hac noſtra perpetuo valitura conſtitutione ſupradictas literas ad terminos Sacrorum Canonum, ac Conſtitutionis fel. mem. Pii Papæ II. etiam prædeceſſoris noſtri, quæ incipit. Cum ex ſacrorum ordinum, ſub dat. videlicet Quintodecimo Kalendas Decembris, Pontificatus ſui Anno Quarto, cuius tenorem præſentibus pro expreſſo haberi volumus, & ad diſpoſitionẽ decretorum Sacri Concilii Tridẽtini reſtringimus & reducimus, necnon cenſuras & pœnas in eiſdem Sixti literis contra quoſcunque præterquam contra Simoniace ordinantes, & ordinatos inflictas, quas nolumus in ſuo robore permanere (aliis etiam pœnis & cenſuris per eoſdem Canones, ac Conſtitutionem Pii II. Conciliumque Tridentinum iniunctis ſaluis, & firmis remanentibus) moderamur, & abolemus. Decernentes ſic, & non aliter per quoſcunque Iudices, & Commiſſarios quauis authoritate fungentes, etiam eiuſdem Romanæ Curiæ Cardinales, & cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores ſublata eis, & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & authoritate, vbique iudicari, & definiri debere, irritum quoque & inane quicquid ſecus ſuper his a quoquam quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus &c.

Super hac bulla vide Clemen. viij. Say l. 4. The. caſuum cõſcientię, cap. 17. in fin.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1599. Pridie. Kal. Martii Pontificatus noſtri Anno Quinto.

Quantum vero ad regulares attinet vltra prædictas Conſtitutiones, & decreta Concilii Tridentini præſertim in dicta ſeſſione vigeſimatertia, capitulo duodecimo, & decimotertio, & ſeſſione ſeptima, capitulo vndecimo de reformatione extat ſequens decretum.

De mandato Sanctiſſimi Domini Noſtri Clementis Diuina prouidentia Papæ VIII. Tenore præſentium mandatur omnibus, & ſingulis quorumcunque Regularium ſuperioribus, vt de cetero obſeruent, & obſeruari faciant ea, quæ in Decreto Sacræ congregationis Concil. Trid. continentur, cuius tenor eſt talis. Congregatio Concilii cenſuit ſuperiores Regulares poſſe ſuo ſubdito itidem regulari, qui prædictis qualitatibus requiſitis, ordines ſuſcipere voluerit, literas dimiſſorias concedere, ad epiſcopum tamen Diœceſanum, nempe illius monaſterii, in cuius familia, ab iis, ad quos pertinet, is regularis poſitus fuerit, & ſi Diœceſanus abfuerit, vel non eſſet habiturus ordinationes, ad quemcunque alium Epiſcopum, dum tamen ab eo epiſcopo, qui ordines cõtulerit, examinetur quo ad doctrinam, & dum ipſi regulares non diſtulerint de induſtria, conceſſionem dimiſſoriarum, in id tempus, quo Epiſcopus Diœceſanus vel abfuturus, vel nullas habiturus eſſet ordinationes. Verum cum a ſuperioribus regularibus Epiſcopo Diœceſano abſente, vel ordinationes non habente literæ dimiſſoriæ dabuntur, in eis vtique huiuſmodi cauſam abſentiæ Diœceſani Epiſcopi, vel ordinationum ab eo non habendarum, exprimendam eſſe, quod qui non fecerint officii, & dignitatis, ſeu adminiſtrationis, ac vocis actiuæ, & paſſiuæ priuationis, ac alias arbitrio eiuſdẽ Sanctiſſimi Domini Noſtri Papæ reſeruatas pœnas incurrẽt. In quorum fidem, &c.

Datum Romæ die 25. menſis Martii 1596.

Notan-

Notandum, quod eadem ſacra Congreg. Card. declarans id quod in Cóc. Trid. ſeſſ. 23. de ref. ſtatuitur, videlicet.

Abbatibus, & aliis quibuſcunque quantumuis exemptis, non liceat in poſterum, intra fines alicuius Diœceſis conſiſtentibus, etiam ſi nullius Diœceſis, vel exempti eſſe dicantur, cuiquam, qui Regularis ſubditus ſibi non ſit, tonſuram, vel minores ordines conferre; nec literas dimiſſorias clericis ſæcularibus, vt ab aliis ordinentur, concedant. Ait ipſa Congregatio, quod Abbates Regulares, habentes ius baculum deferendi, & Mitram, poſtquam ſacerdotalem, & munus benedictionis ſuſceperint, poſſunt tonſuras, & ordines minores ſæcularibus epiſcopi iuriſdictioni ſubiectis, conferre: Si modo ipſius epiſcopi conſenſus accedat, & a dicto epiſcopo quiſque literas dimiſſorias impetrauerit, ita vt ſatis non ſit, id generatim ab epiſcopo conceſſum eſſe, ſed hac conceſſione ſemper opus ſit ſingulis, &c.

Poſſunt etiam ipſi Abbates eoſdem ordines cóferre aliis Regularibus qui dimiſſorias ſpeciales Superiorum ſuorum, & ſpecialem conſenſum epiſcopi loci habuerint, ac præterea aliis ſæcularibus, qui aliorum Epiſcoporum iuriſdictioni ſubiecti ſint, dummodo ſuperiorum ſuorum dimiſſorias attulerint, & ſpecialem conſenſum Epiſcopi loci, in quo ordines huiuſmodi cupiunt ſuſcipere.

Poſſunt etiam ex priuilegio Apoſtolico (de conſenſu tamen ordinarii, vt ſupra) confirmationis ſacramentum conferre; prout declarauit ſacra Congregatio prędicta in ſeſſ. 7. can. 3. de confirmatione.

Præſcriptę declarationes repertuntur etiam impreſſæ in compendo Priuilegiorum Fratrum Minorum, & aliorum Mendicantium, & non Mendicãtium, nouiſſime impreſſo Brixiæ anno 1591. in verbo ordines ſacri, fol. 457. & 458.

ADDITIO. In ordinatione Regularium diſpenſatio ſuper interſtitijs pertinet ad Epiſcopum ordinantem, debet tamen fieri mentio in literis dimiſſorialibus ſuorum ſuperiorum petentium ab Epiſcopo, vt ſuper illis diſpenſare dignetur attenta neceſſitate, vel vtilitate eccleſia, ſeu religionis, prout refert Sorb. in compend. Priuil. Mend. in verbo ordines ſacri. Quomodo intelligatur arbitrium Epiſcopo conceſſum authoritate Concilij Tridentini ſeſſ. 23. de ref. capitulo 11. in diſpenſando ſuper interſtitijs. & an Epiſcopus tacite aliquem diſpenſare cenſeatur. Pro horum dubiorum deciſ. remittimus lectorem ad Maio. libro tertio. de irregul. capitulo. 24 numero decimo tertio ad Lopez. ad Diaz. capitul. 25 in ver. vna eadem die. & ad Menoch. de arbi iud libro ſecundo; cent. 5 caſu 64. qui doctores vno ore illa determinant, ſic ampliando etiam ſi ab alio epiſcopo ordinetur de licentia tamen ſui epiſcopi. & Nauarr. de primo agit in conſilio 27. numero ſecundo. de tempor. ordin. in antiq. Item qua dicatur eccleſiæ neceſſitas, & vtilitas, vt ſufficiens cauſa ad diſpenſandum reputetur poſt gloſſ. in ſum. diſt. 74. Abb. & Zabar in capitu. quaris de ætat. & qualit. hoc, & alia egregie reſoluit Sorbus loco prealleg. Notandum inſuper circa annum interponendum ab vno ad alterum ordinem ſacrum attendendum eſſe

Ita declarante ſacra Cõgre. die. 7. Septé. 1594. vt teſtatur Io. Bap. Confect. in colle. priu ſacr. ord. folio 136.

eſſe annum eccleſiaſticum, non autem ſolarem. Hinc ſacra Congregatio declarauit eos, qui ad ſubdiaconatus ordinem quatuor temporibus, Quadrageſimæ promoti fuerint, poſſe anno ſequenti eiſdem quatuor temporibus Quadrageſimæ ad Diaconatum promoueri licet annus naturalis integer tunc lapſus non fuerit, cum futuro anno Paſchæ feſtum celerius, quam ſuperiori celebretur.

Sciendum eſt etiam qualiter extat Sanctiſſ. D. N. D. Clementis diuina prouidentia Papæ VIII. Conſtitutio contra eos, qui cum ad ſacrum Preſbyteratus ordinem minime promoti ſint, Sacerdotis tamen authoritatem temere ſibi aſſumentes Miſſarum celebrationes vſurpare, & Sacramentum Pœnitentiæ Chriſti fidelibus miniſtrare præſumunt, Rom. publicata die 5. Decemb. 1601. tenoris ſequent.

Cõgruit titu. de clerico nõ ordi. miniſtr.

ETſi alias fel. rec. Paulus Papa IV. prædeceſſor noſter ad nefariam, & ſacrilegam quorundam hominum temeritatem coercendam, qui cum ad ſacrum presbyteratus ordinem minime promoti ſint, Sacerdotis tamen authoritatem ſibi temere aſſumentes, Miſſarum celebrationem vſurpare, & Sacramentum Pœnitentiæ miniſtrare præſumunt, decreuerit huiuſmodi delinquentes a Sanctæ inquiſitionis Iudicibus tradi debere curiæ ſæculari debita animaduerſione puniendos, poſtea fe. mem. Sixtus Papa V. etiam prædeceſſor noſter prædictum Pauli Papæ Quarti, decretum innouari, ac ſerio obſeruari mandauerit, eo tamen dictorum hominum prorupit audacia, vt prætextu ignorationis huiuſmodi decretorum, ac pœnarum contra ipſos, vt præfertur, inflictarum, illis ſe minime ſubiacere, & obnoxios eſſe putent, ac propterea ſe ab eiſdem liberari, & abſolui poſſe prætendant. Nos igitur animaduertentes huiuſmodi perditos, & nefarios homines ad ſacrum Presbyteratus ordinem non promotos Miſſarum celebrationem vſurpare præſumentes non ſolum actus idolatriæ ſaltem extrinſece, ſeu per extrema, & viſibilia Religionis, & pietatis ſigna exercere, ſed etiam quantum in ipſis eſt, efficere, vt Chriſti fideles, qui credunt eos ordinatos eſſe, & rite conficere Sacramentum Euchariſtiæ, idolatriæ crimen ignoranter incurrant, purum videlicet panem, & Vinum tanquam verum Chriſti Domini noſtri corpus, & ſanguinem eiſdem adorandum proponentes. Confeſſiones autem audientes non ſolum Sacramenti pœnitentiæ dignitatem contemnere, verum etiam Chriſti fideles decipere, cum ſcilicet inique ſibi aſſumunt gradũ Sacerdotalem, authoritatem abſoluendi a peccatis magno cum periculo, & ſcandalo plurimorum; Propterea, vt grauiſſima hæc ſcelera committentes, poſt hac debito ſupplicio puniantur, Motu proprio, & ex certa noſtra ſciẽtia, ac matura deliberatione, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine. S. Inquiſitionis iudicum conſcientię conſulere, & ne in futurum de pœna hiſce delinquentibus imponenda dubitari poſſit, prouidere volentes ſupradictorum prædeceſſorum noſtrorum veſtigiis inhærentes, hac perpetuo valitura Conſtitutione decernimus, atque ſtatuimus, vt quicunque non promotus, ad ſacrum Presbyteratus ordinem repertus fuerit miſſarum celebrationem vſurpaſſe, vel Sacramentalem confeſſionem audiuiſſe, a Iudicibus Sanctæ Inquiſitionis,

Digitized by Google

nis, vel locorum ordinariis tanquam Eccleſiæ miſericordia indignus a foro eccleſiaſtico abijciatur, & ab ordinibus eccleſiaſticis, ſi quos habuerit, rite degradatus, ſtatim Curiæ ſeculari tradatur, per Iudices ſæculares debitis pœnis plectendus. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac in concilijs, etiam generalibus editis, etiam in corpore iuris clauſis; Quibus omnibus, & ſingulis illarum tenores, pro ſufficienter expreſſis, & ad verbum inſertis habentes, ſpecialiter, & expreſſe derogamus, ceteriſque contrarijs quibuſcunque. Vt autem huiuſmodi Conſtitutionis ignorantia de cetero allegari, aut prætendi nunquam poſſit, atque, vt præſentes literæ omnibus innoteſcant, volumus illas ad Valuas S. Ioannis Lateran. & Principis Apoſtolorum de Vrbe Baſilicarum, & in Acie Campi Floræ more ſolito publicari, & affigi, atque ijs inde amotis earundem exempla, etiam impreſſa ibi affixa relinqui, factaque huiuſmodi publicatione omnes, qui in Vrbe poſt menſem, qui vero extra eam, & citra Montes, poſt quatuor menſes, qui demum vltra Montes fuerint poſt decem menſes a die publicationis præſentium computandos afficere, & arctare, ac ſi eorum cuilibet perſonaliter intimatæ fuiſſent. Ac præterea mandamus earundem præſentium literarum exemplis etiam impreſſis, & manu Notarii publici ſubſcriptis, & Sigillo Officii Sanctæ Romanæ Inquiſitionis, vel alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eandem prorſus fidem haberi, qua hiſce præſentibus haberetur, ſi eſſent exhibitæ, vel oſtenſæ. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum ſub Annulo Piſcatoris: Die prima Decembris 1601. Pontificatus noſtri Anno Decimo.

POENAE PECVNIARIAE.

COMMVNIS eſt Scribentium concluſio in capitulo, vt clericorum, de vita, & hon. cler. addendo etiam Felin. in capitulo irrefragabili, §. ceterum, de offi ordi. & Petrus Follor. in pract. crimin. can. capit. 33. numero 126. poſſe aliquando Epiſcopum correctionis zelo Clericos pro delicto pœna pecuniaria punire, potiſſime vbi ea magis timeretur, iuxta gloſſ. in capit. licet, & ibi Panor. de pœnis, videretque alias pœnas negligi, & paruipendi, & ad emendationem nihil proficere, adhibita tamen cautela ne in illa imponenda modum excedat, ſed peccati qualitatem, & perſonarum conditionem attendere debet, & quod ipſis Doctoribus, vti honeſtius (ſequendo Hoſt. in ſum. de off. ord. §. quid pertinet) viſum eſt, nempe vt illam pœnam Epiſcopus ad effugiendam auaritiæ ſuſpicionem, ſibi non retineat, in propriam conuertendo vtilitatem, ſed in pios vſus eroget, & deputet, id expreſſe decreto Concilio Tridentino, ſeſſione vigeſima quinta, de ref. c. quinto, præcipitur, vt mulctæ pecuniariæ, eo ipſo, quod exactæ fuerint, piis locis aſſignentur, adeo quod refertur Sacram eiuſdem Concilij Congregationem cenſuiſſe, nec poſſe Epiſcopum ex mulctis, & pœnis, quas exigi contigerit in eius Curia aliquam portionem Vicario ſuo aſſignare pro eius mercede; Super quo etiam Concilium Tolet. celebratum anno 1565. actio. ſecunda, c. decimo quarto, relatum ab Ignatio Lopez in addit. ad Diaz. in pract. cri. can. capitulo 145. diſpoſuit, vt ſequitur: pœnæ pecuniariæ, ſi quando a Iudi-

Digitized by Google

cibus Ordinariis, iuxta rationem delicti, vel delinquentis qualitatem, eas imponi contigerit, in pios tantum vſus, & pro executione iuſtitiæ, non pro priuata Epiſcoporum vtilitate expendantur arbitrio Epiſcopi, vel eius Vicarij. Deputeturque ab eodem Epiſcopo, qui eaſdem pœnas recipere debeat, earumque rationem reddere teneatur. Hactenus verba Concilij Tolctani. Pluraque imitatione digna circa dictarum pœnarum iniunctionem, depoſitionem, adnotationem, ac diſtributionem faciendam, Gabriel Paleot. S. R. E. Cardinalis dictauit, & ordinauit in ſuo Archiepiſcopali Bononien. parte quarta, titu. de cauſis in foro Epiſcop. folio 270. & latius par. ſexta, tit. de adminiſtratione fori Archiep. fol. 436. & ſequenti. Illud ſane cõcordi omnium conſenſu, (Felino atteſtante loco indicato, ſub numerum ſextum,) admittitur, vt in caſu quo Epiſcopus euidenter indigeret, ac pauper eſſet licite poſſit dictas pœnas ſibi vendicare, & in proprium vſum expendere. In quam ſententiam deſcenderunt etiam Henric. Boti. in tract. de Synodo Epiſcop. parte tertia, ſub numerum vigeſimum quintum, puto tamen, &c. Couar. libro ſecundo, var. reſol. c. 9. ſub numerum ſextum, ac Fuſ. de viſitat. lib. 1. cap. 32. num. 3. Ego tamen adhuc tutius exiſtimarem conſulendam eſſe Sacram Congregationem notificando, & redditus, & onera Epiſcopatus.

PRAECEDENTIA.

PRAETER Summiſtas ſciendum eſt, quod per Greg. XIII. edita fuit declaratio circa Præcedentiam Fratrum Mendicantium, & Confraternitatum Laicorum in proceſſionibus, vt patet ex eius conſtitutione Romæ publicata die 17. Iunij 1585. fol. 1323. in Bullario incipien. Expoſcit paſtoralis officij, & infra.

De nobis attributæ poteſtatis plenitudine volumus, & Apoſtolica authoritate decernimus, quod quicunque ex dictis Fratribus mendicantibus inter ſe de præcedentia huiuſmodi contendentibus, aut Confratribus confraternitatum prædictarum, inter quos lites, & cauſæ præmiſſorum occaſione ortæ tam ſint, ſeu oriri contigerit in futurum, qui in quaſi poſſeſſione præcedentiæ, ac iuris præcedendi ſunt ij, (quibuſcunque reclamationibus, proteſtationibus, appellationibus, & alijs ſubterfugijs prorſus remotis, & ceſſantibus, & poſtpoſitis) in proceſſionibus tam publicis, quam priuatis præcedere debeant, quando vero non probetur, aut non conſtet de quaſi poſſeſſione præcedentiæ huiuſmodi inter fratres quidem Mendicantes ij, qui antiquiores in loco controuerſię, inter Confratres vero inter ſe litigantes ij, qui prius ſacris vſi ſunt, in proceſſionibus tam publicis, quam priuatis præcedere debeant, ita vt ſi contigerit noua monaſteria, aut domos alicuius ordinis Mendicantium in loco, in quo alterius ordinis ex dictis Mendicantibus monaſteria, aut domus prius erecta, & inſtituta ſint ille ordo, qui prius monaſterium ſeu domum in loco habuerit, præcedat. Præterea, quia inter prædictos ordines plerumque alia in proceſſionibus, & alia in Concilijs Generalibus, & alijs actibus publicis, ſiue priuatis, ratio circa modum præcedendi ſeruatur, nolumus, per præſentes prærogatiuis dictorum

ctorum ordinum quo ad præcedentias huiuſmodi quæ proprijs ordinibus præterquam in proceſſionibus prædictis debentur, aut fratribus Capuccinis nuncupatis, qui in proceſſionibus publicis ſub Conuentualium Sancti Franciſci, aut Minorum de obſeruantia fratrum nuncupatorum Cruce, vt ſolent, incedere poſſint, aliquod præiudicium generari. Sicque per quoſcunque Iudices, &c. Non obſtantibus &c.

Et quoniam poſt dictam Conſtitutionem ortæ fuerunt multæ lites, ideo die 26. Auguſti 1593. Sacra congregatio Illuſtriſſimorum, & Reuerendiſſimorum DD Cardinalium negotijs, & conſultationibus Epiſcoporum, & regularium præfecta, ad tollendas omnes lites, & cõtrouerſias, quæ inter Regulares plerumque ſolent oriri, ſuper eorum præcedentia in proceſſionibus ceteriſque actibus cum publicis, tum priuatis, illud in futurum obſeruandũ cenſuit, quod in hac alma Vrbe omnium magiſtra ſeruatur.

Die 30. Auguſti 1593. Illuſtriſſimus, & Reuerendiſſimus Dom. Cardinal. Alexandrinus retulit ſupraſcriptam Congregationis ſententiam ſanctiſſimo placuiſſe, & iuxta eam in caſibus occurrentibus ſemper reſcribi, & ſi opportunum fore videbitur generalem conſtitutionem deſuper fieri mandaſſe illa, Greg. XIII. quæ incipit. Expoſcit, alijſque contrarijs quibuſcunque non obſtantibus.

Habentur iſtæ declarationes impreſſæ in priuilegiis ordin. Camaldulenſ. folio 218. & in collectione priuilegiorum ſacrorum ordinum Mendicantium, & non Mendicantium Per Io. Bapt. Confectũ fol. 188. Impreſſ. Florentiæ.

De præcedentia in proceſſionibus inter regulares, & clericos ſæculares plura tradit Præpoſ. in capit. concilia, §. Epiſcopus 17. diſt. ad quem ſpectet diffinire controuerſias, quæ oriri ſolent circa præcedentiam in proceſſionibus, vide Conc. Trident. 25. de regu. capitulo decimo tertio, & nouiſſime Roderi. tom. 3. quæſt. regu. arti. primo. Item an omnes clerici de iure teneantur accedere ad proceſſiones, vide Archid. Gemin. & Præpoſ. in cap. quando 38. diſt. & Felin. in cap. dilectus numero ſeptimo, de offi. ordin. & quid in Religioſis, vide Panor. in capitulo nimis praua. el 2. de exceſſ. prælat. Hodie tamen per Conc. Trident. dicto capitulo 13. ſancitum eſt vt exempti omnes tam clerici ſæculares quam regulares; etiam monachi, ad publicas proceſsiones vocati accedere compellantur, iis tantum exceptis, qui in ſtrictiori clauſura perpetuo viuunt, & publicæ proceſsiones dicerentur veluti ſi pro bono publico indictæ eſſent, vt alias eſſent conſuetæ, & publicæ, vt declarauit ſacra Congregatio, vel etiam, vt inquit Abb. loc. cit. numero tertio, quando proceſsio fieret ex magna cauſa, vt in nouo introitu Epiſcopi, vel imminente peſte, ſeu alio flagello, vel ad generales litanias, quæ fiunt poſt Paſcha ante feſtum Aſcenſionis, vt ibi per eum. Verum non obſtante, d. decreto Conc. Trid. cap. 13. cenſuit Sacra congregatio ſi monachi, ſeu Regulares vere vltra dimidium militare e ciuitate diſtarent, non eſſe vtique compellendos ab Epiſcopo accedere ad proceſsiones.

An in caſu, quo Regulares exempti tenentur accedere ad proceſsiones, ſi citati, ſeu vocati venire renuerent, poſsit contra eos Epiſcopus per cenſuras procedere, & videtur dicendum, quod non; ſed per alias pœnas eccleſiaſticas ex Gambar. in tract. de poteſt legati a latere libro octauo, cap. fi. numero 72.

& Henriq.

& Henriq. in ſum. libro 7. de indulgent. capit. 25. ſub §. 7. Et quid in Religioſis, qui ex priuilegio eis conceſſo habent, vt non teneantur ire ad proceſſiones, ſi ab Epiſcopo vocati pluries acceſſiſſent, an debeant iterato eodem modo accedere. Reſpondeo, quod non, tum quia priuilegium eſt facultatis, & poſſunt ire ſi volunt, & ſi nolunt, abſtinere; tum quia precario videntur iuiſſe, & ſic nullum ius eſt Epiſcopo acquiſitum, vt in ſpecie determinat Calderin. in conſi. 8. ſub tit. de regular. quem refert, & ſequitur Felin. in cap. dilectus. ſub nu. 7. de offi. ordi.

Circa confraternitates laicorum, quæ laicorum Confratriæ nuncupantur, an ſint loca religioſa, deq; alijs in propoſito, late tra. Io. Gutierrez. lib. primo, canon qq. cap. 35. Item in quibus epiſcopus, & in quibus Iudex laicus ſe intromittere poſſint circa has confraternitates, & laicorum collegia, vide Pari. notabiliter in conſilio 34. volum. 4. & Nauar. in conſilio 3. de foro compet. in nouis, Borgnin. Caual. deciſ. 17. numero 60. par. 2. quibus adde Conc. Trid. ſeſſ. 22. de refor. c. 8. & 9. Item an poſſint compelli ab epiſcopo, & cenſuris diſtringi, vt accedant ad publicas proceſſiones? Reſpondeo pluries per Sacram Congregationem fuiſſe decretum non poſſe compelli, vt fuit etiam reſcriptum Epiſcopo Scalenſi tenoris ſequentis. Reuerendiſſime Domine vti frater. Quamuis theſaurarij Magiſtri, & Confratres Sanctæ Mariæ Annunciatæ magis conſcientiæ ſuæ, ac pietati ſatisfeciſſent, ſi amplitudini tuæ, eos ad publicas proceſſiones vocanti morem geſſiſſent, cum tamen ad eas accedere deteſtauerint, neque ab amplitudine tua compelli, neque vllis propterea cenſuris diſtringi, atque innodari debuerunt, quod ſæpius alias conſulti reſponderunt Illuſtriſſimi Patres Sacri Concilij Tridentini interpretes, itaque interdictum hac de cauſa latum protinus tollas oportet, ac de cetero a ſimilibus compulſionibus omnino abſtineas. Deus amplitudinem tuam incolumen ſeruet.

Romæ die 6. Maij. 1597.

Amplitudinis Tuæ vti frater — Cardinalis Matthæius.

PRÆDICATOR.

Cõgruit ti. de priuileg. Leo X.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quod de prædicatorum officio, eorumve examine, & approbatione extat Leonis X. conſtitutio in Concilio Lateranen. fol. 205. in Bullar. incip. Supernæ, & infra.

Sacro approbante Concilio ſtatuimus, & ordinamus, vt nullus, tam clericus ſæcularis, quam cuiuſcunque etiam Mendicantium Ordinis Regularis, aut quiuis alius, ad quem facultas prædicandi, tam de iure, quam de conſuetudine, vel priuilegio, aut alias pertinet, ad huiuſmodi officium exercendum admittatur, niſi prius per ſuperiorem ſuum reſpectiue diligenter examinatus (in qua re conſcientiam ipſius ſuperioris oneramus) ac morum honeſtate, ætate, doctrina, probitate, prudentia, & vitæ exemplaritate ad illud aptus, & idoneus reperiatur, & hic quocunque poſtea prædicaturus acceſſerit, de huiuſmodi examine, & idoneitate ſua per literas authenticas, ſeu alias ſui examinatoris, approbatoriſque, Epiſcopis, & alijs locorum ordinarijs fidem legiti-

legitime faciant, Mandantes omnibus, qui hoc onus ſuſtinent, quique in fu-
turum ſuſtinebunt, vt Euangelicam veritatem, & ſanctam Scripturam iux-
ta declarationem, interpretationem, & ampliationem Doctorum, quos Ec-
cleſia, vel vſus diuturnus approbauit, legendoſque hactenus recepit, & in
poſterum recipiet, prædicent, & explanent, nec quicquam eius proprio ſen-
ſui contrarium, aut diſſonum adiiciant: ſed illis ſemper inſiſtant, quæ ab
ipſius ſacræ Scripturæ verbis, & præfatorum Doctorum interpretationibus
rite, & ſane intellectis non diſcordant. Tempus quoque præfixum futurorũ
malorum, vel antichriſti aduentum, aut certum diem iudicii prædicare, vel
aſſerere, nequaquam præſumant, cum veritas dicat. Non eſt veſtrum noſſe
tempora, vel momenta, quæ pater poſuit in ſua poteſtate, ipſoſque qui ha-
ctenus ſimilia aſſerere auſi ſunt, mentitos, ac eorum cauſa reliquorum etiam
recte prædicantium authoritati non modicum detractum fuiſſe conſtet. inhi
bentes omnibus, & ſingulis clericis ſæcularibus, vel regularibus præfatis, ce-
teriſque cuiuſcunque ſtatus, gradus, & ordinis exiſtant, qui hoc onus aſſu-
ment, ne de cetero in ſermonibus ſuis publicis, alia quoque futura ex lite-
ris ſacris conſtanter prædicere, nec illa Spiritu Sancto, vel diuina reuelatio-
ne ſe habuiſſe affirmare, & alienas inaneſque diuinationes aſſeuerando, aut
alio quocunque modo tractanda aſſumant, ſed ex diuina vocis præcepto E-
uangelium omni creaturæ cum vitiorum deteſtatione, & virtutum commẽ-
datione enucleaſſent, & declarent, & pacem ac dilectionem mutuam a Re-
demptore noſtro tantopere commendatam vbique fauentes, non ſcindant
veſtem inconſutilem Chriſti, ſed ab Epiſcoporum, & Prælatorum, ac aliorum
Superiorum, eorumque ſtatus ſcandaloſa detractione, quos coram Vulgo,
& laicis non modo incaute, ſed etiam intemperanter reprehendunt, & mor-
dent, & ab eis male geſtorum expreſſis quandoque nominibus aperta, &
manifeſta redargutione abſtineant. Denique conſtitutionem felicis record.
Clementis Papa V. quæ incipit, Religioſi, quam tenore præſentium innoua- *Clem. 5.*
mus, & approbamus, inuiolabiliter ab eis obſeruari debere decernimus, vt *de priui.*
hac ratione ad vtilitatem populi prædicantes, & cum Domino lucrifacien-
tes, talentum, quod ab illo acceperant, ſuperlucrari, & eiuſdem gratiam,
& gloriam conſequi mereantur. Ceterum ſi quibuſdam eorum, Dominus
futura quædam in Dei Eccleſia inſpiratione quadam reuelauerit, vt per A-
mos prophetam ipſe promittit, & Paulus Apoſtolus prædicatorum prin-
ceps, ſpiritum, inquit, nolite extinguere: prophetias nolite ſpernere, hos
aliorum fabuloſorũ, & mendacium gregi connumerari, vel aliter impedi-
ri minime volumus. Extinguitur namque ipſius gratia Spiritus, Ambroſio
teſte, ſi incipientibus loqui feruor contradictione ſopitur; & tunc Spiritui
Sancto iniuria certe fieri dicitur. Et quoniam res magni momenti eſt, eo
quod non de facili credendum ſit omni ſpiritui, ſed ſunt probandi ſpiritus,
teſte Apoſtolo, an ex Deo proueniant; volumus, vt lege ordinaria tales aſ-
ſertæ inſpirationes, antequam publicentur, aut populo prædicentur, ex
nunc Apoſt. Sedis examini reſeruatæ intelligantur. Quod ſi ſine moræ pe-
riculo id fieri non valeret, aut vrgens neceſſitas aliud ſuaderet, tunc eodem
ordine ſeruato, Ordinario loci notificentur, vt ille adhibitis ſecum tribus
aut quatuor doctis, grauibus viris, & huiuſmodi negotio cum eis diligen-
ter examinato, quando id expedire videbunt (ſuper quo eorum conſcien-

tias

Digitized by Google

tias oneramus) licentiam concedere poſſint. Si qui autem contra præmiſſorum aliquod committere quidquam auſi fuerint, vltra pœnas contra tales a iure ſtatutas, excommunicationis etiam ſententiam, a qua non niſi a Rom. Pont. præterquam in mortis articulo conſtituti, abſolui poſſint, eos incurrere volumus. Et vt eorum exemplo alij attentare ſimilia minime audeant, eis prædicationis etiam officium interdictum eſſe perpetuo decernimus. Non obſtantibus, &c. Nulli ergo, &c.

Adſunt etiam aliqua Concilij Tridentini Decreta, in quibus plura ad concionatores pertinentia ſtatuuntur, nempe ſeſſione quinta, de ref. cap. 2. ſeſſ. vigeſima quarta, capitulo quarto, & ſeſſ. vigeſima quinta, in Decreto de purgatorio, & inſtructiones prædicationis verbi Dei reperies apud acta Eccleſiæ Mediolanen. part. quarta, pagina 473. & declarationem Sacræ Congregationis de punitione Regularis prædicantis abſque Epiſcopi licentia habes infra folio 406. Quando vero poſſit parochus hanc facultatem in ſua Parochia dare poſt Nauar. in Man. capitulo vigeſimo quinto, numer. 141. exprimit Henriq. in ſum. libro ſeptimo. de indulgent. capitulo 28. ſub numer. octauo. An autem prædicare ſit actus Sacri Ordinis ita, vt non poſſit per Epiſcopum alicui, qui non ſit in ſacris conſtitutus demandari, vide eundem Nauar. in conſi. 2. de tempo. ordinat. in antiq. & conſi. 7. de offi. iud. delega. in nou.

Gregorius Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

SANCTA Mater eccleſia, cuius Chriſtus caput eſt, ingenitam ſuam charitatem ad omnes late diffundens, antiquæ Iſraeliticæ gentis, populique Dei peculiares reliquias, pio nunquam deſinit affectu miſerari, grauiterque contriſtatur Iudæorum quondam nationem præcipuis auctam muneribus, & gratijs, cuius erat adoptio filiorum, gloria, teſtamentum, legiſlatio, obſequium, & promiſſa, vnde etiam Chriſtus Saluator noſter ſecundum carnem naſci dignatus eſt, per diuerſas orbis partes tot iam ſæcula diſperſam, accontagioſi gregis more per inuia, & inaquoſa miſere vagantem, verbi Dei fame, & aquæ refectionis ſiti perire, longeque non a terrena tantum, ſuper quam dominus fleuit, ſed quod grauius eſt, a cæleſti quoque Ieruſalem, niſi Chriſtus quem negauit, confiteatur exturbari, qua miſeratione, & mœrore nos quoque non leuiter commoti indies ſemper aliquid excogitamus, vnde eorum conuerſioni, & ſaluti opportunius prouideatur, ipſiſque ad intelligentiæ viam, quam ſibi præcluſerunt, valeant Deo propitio peruenire. Quare ſollicito hæc animo meditantes, ac felicis recordationis Nicolai Papæ V. nonnullorumque Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum veſtigijs inhærentes, præſenti conſtitutione generali præcipimus omnibus Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & alijs eccleſiarum prælatis, etiam Cardinalatus honore præditis, vt in ſuis quiſque ciuitatibus, terris, & locis in quibus competens aliquis numerus Iudæorum, qui ſynagogam conſtituat, commoratur, curēt ſabbati, vel alio cuiuſcūq; hebdomadę ſtatuto die ad iudęos ipſos in locū pręſtitutū non tamen ſacrū, nec vbi ſacra confici ſolent, cōuoca-

tos

tos per aliquem magiſtrum in Theologia, aliumve idoneum virum ab eis eligendum cum mercede congrua illi ex ipſorum Hebræorum collatione, aut talis, prout commodius eis videbitur Hebraicæ ſi fieri poterit linguæ peritum ſermones, vel lectiones haberi, in quibus illis exponantur ſcripturæ veteris teſtamenti, Moyſis ſcilicet, & Prophetarum, præſertim vero, quæ eo Sabbato leguntur, ſeu lecta in eorum ſunt ſynagogis iuxta ſanctorum tamen patrum interpretationes, & verum catholicæ eccleſiæ ſenſum, ac in eis diſſeratur de veritate Chriſtianæ fidei, de certo aduentu, & Incarnatione filij Dei, illiuſque Natiuitate, vita, miraculis, paſſione, morte, ſepultura, deſcenſu ad inferos, reſurrectione, in cælum aſcenſione, de eius Euangelio in toto terrarum orbe per Apoſtolos eius, & alios ſanctos prædicato, innumeris, atque clariſſimis virtutibus, & illuſtrium miraculorum gloria confirmato, ac de eius ſpirituali, & vero regno, & de impio idolorum cultu ſublato, & gentium vocatione, de perpetua Ieruſalem, & terræ eorundem Iudæorum deſolatione, tum ipſorum, vbique terrarum diſperſione, captiuitate, & de aliis ſimilis argumenti dogmatibus, & articulis ex lege, & Prophetis, de diutina præterea, & irrita Iudæorum aduentus Meſſiæ, & carnalis illius regni expectatione, de vana eorum, quæ ſæpe quinimo quotidie eos fruſtrata eſt ſpe reditus in terram promiſſionis, & reſtaurationis tertij templi, & demum de multiplicibus, & varijs erroribus, & hæreſibus eorum, in quas miſerrime ſe demerſerunt, poſtquam Chriſtum Dominum in carne venientem agnoſcere noluerunt, & de falſa per eorum Rabinos tradita ſacrarum ſcripturarum interpretatione, quarum literam, & ſenſum fabulis, mendacijs, & varijs dolis, & modis detorquentes corruperunt, & deprauarunt, & hactenus corrumpere, & deprauare non deſinunt, deque omnibus aliis, quæ eos poſſint ad agnitionem fidei, ad errorum ſuorũ correctionem, ad orthodoxamq; fidem conuertere, pro loci, temporis, ſumptique argumenti ratione prudenter agant, veris, & ex ſacra ſcriptura depromptis demonſtrationibus nulla cum obtrectatione, aut iracundia, ſed magna cum charitate, & modeſtia veritatis lumen illis aperire conentur, ad quos ſermones, & lectiones volumus, vniuerſos, & ſingulos vtriuſque ſexus iudæos a duodecim annis ſupra infirmitate, aut alia legitima cauſa, de qua ordinarios docere debeant, non impeditos in ciuitate, & locis, vt præfertur habitantes, vel aliunde obuenientes, etiam ſi inibi domicilium non habeant, ita per circuitum conueniri, vt tertia ſaltem eorum pars, nec vnquam minor ſemper adſit. Quod ſi facere neglexerint interdicti cum fidelibus commercij, & aliis pœnis arbitrio ordinarij pro contumaciæ modo imponendis, donec ſatiſfecerint competenter, ad ipſos ſermones audiendos compellantur. Si quis vero de numero fidelium ita fuerit ſalutis aut ſui, aut proximi ſui, de quo vnicuique mandatum eſt immemor, qui eos a ſalutarib. huiuſmodi ſermonibus, ſeu lectionibus directe, vel indirecte abduxerit, aut impediuerit, ſeu contenderit quoquomodo, excommunicationis ſententia ſit eo ipſo ligatus, & contra eum ad alias pœnas ordinarij arbitrio omnino procedatur.

Ceterum imperatorem regeſq;, & principes omnes, necnon reſpublicas magiſtratus, & dños tẽporales ſæculareſve rogamus, & obteſtamur in dño, vt Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & aliis ordinariis prædictis, eorũq;

vicarijs, & miniſtris ſuum in præmiſſis auxilium præſtent, ampliſſimum ab omnipotenti Deo præmium in ſupremis gloriæ æternæ tabernaculis, habituri,&c.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum anno Incarnationis Dominicæ 1584. Kal. Septembris. Pontificatus noſtri anno tertiodecimo. Sequitur publicatio facta Romæ die 14. Septembris 1584.

PRIVILEGIA REGVLARIVM.

PRAETER Summiſtas ſciendum eſt, priuilegia Regularium fuiſſe moderata per Concilium Lateranenſe ſub Leone X. deinde per Concilium Tridentinum & per eius Sacram Congregationem fuiſſe factas aliquas declarationes, ac poſtremo conſtitutiones præſertim Pij Quarti, Gregorij XIII. quas referam. Moderatio priuilegiorum per ſedem Apoſtolicam Fratribus Mendicantibus, & alijs religioſis conceſſorum per Leonem Decimum, facta in Concilio Lateranenſi habetur in Bullario. fol. 217. incip. Dum intra mentis arcana, & infra.

c. p'exēptionē. de priu. in 6 Cōcil. Tridēt ſeſſ. 21. de regul. c. 3.

Sacro approbante Concilio ſtatuimus, & ordinamus, quod Epiſcopi, & eorum ſuperiores, & alij prælati præfati, parochiales ad eoſdem Fratres ratione locorum ſuorum legitime ſpectantes, quo ad ea, quæ ad parochianorum curam, & ſacramentorum conſtruationem, adminiſtrationemque pertinent, ſine tamen viſitatorum inſolito grauamine, vel impenſa viſitare, & illarum curam gerentes, & circa illam delinquentes, ſi Religioſi fuerint iuxta ipſius ordinis regularia inſtituta, intra ſepta regularis loci; ſæculares vero presbyteros, & fratres huiuſmodi beneficia obtinentes, libere tanquam ſuæ iuriſdictioni ſubiectos punire.

Concil. Trid ſeſ. 25 de refor cap. 25. et extat declara. cōgreg. cōcil. vt infr. Cl. dudum. d ſepul. & vide Concil. Trid. ſeſ. de refor. c. 15. ac declara: conc. ſupra relatam in

Ac tam prælati, quam presbyteri ſæculares, qui vinculo excommunicationis legati non fuerint, miſſas in eccleſiis domorum eorundem, deuotionis cauſa, celebrare volentes, libenter recipere debeant.

Ac ab eiſdem prælatis ad proceſſiones ſolennes pro tempore faciendas requiriti (dummodo eorum loca ſuburbana vltra vnum milliare ciuitatibus reſpectiue non ſint remota) accedere.

Necnon ſuperiores eorundem Fratrum, Fratres, quos ad audiendas confeſſiones ſubditorum eorundem prælatorum pro tempore elegerint, eiſdem prælatis perſonaliter exhibere, ac præſentare, ſi eos ſibi exhiberi, & præſentari petierint, alioquin eorum Vicariis (dummodo ad prælatos vltra duas dietas accedere non cogantur) omnino teneantur, poſſintque illi per eoſdem Epiſcopos, & prælatos ſuper ſufficienti literatura, & aliqua ſaltem huiuſmodi ſacramenti peritia duntaxat examinari, Talibuſque præſentatis admiſſis, vel etiam indebite recuſatis, confitentes, conſtitutioni, quæ incipit, omnis vtriuſque ſexus, quo ad confeſſionem duntaxat ſatisfeciſſe cenſeantur. Ipſique Fratres, etiam forenſium confeſſiones audire valeant, laicos tamen & clericos ſæculares a ſententiis ab homine latis nullatenus abſoluere poſſint.

Euchariſtiæ vero, & extremæ vnctionis, aliaque eccleſiaſtica ſacramenta illis, quorum etiam infirmorum, ac decedentium confeſſiones audierint, di-

ſcentibus

Digitized by Google

centibus proprium ſacerdotem illa ſibi dare denegare, dare nequeant, niſi denegatio ſine legitima cauſa facta, vicinorum teſtimonio probata, aut requiſitio coram Notario publico facta doceretur. Eorundem vero Fratrum obſequio inſiſtentibus ſacramenta huiuſmodi nullatenus miniſtrare valeãt, niſi illorum dátante obſequio.

verſ cō- feſſor & aliã vt ĩfra.

Pacta autem, & conuentiones inter eoſdem Fratres, & prælatos, atque curatores pro tempore inita valeant, niſi per ſubſequutum capitulum proximum generale, vel prouinciale refutata per eos refutatio huiuſmodi intimata debito tempore fuerit.

Clem. 1. de priu.

Parochias autem cũ Cruce ad leuanda funera, eorum, qui apud eccleſias domorum, & locorum eorundem ſuam elegerint ſepulturam, intrare non poſſint, niſi prius præmonito, & requiſito, ac recuſante parochiano preſbytero, & tunc ſine eius, ac ordinarii præiudicio, niſi eiſdem Fratribus ſuper hoc antiqua conſuetudo, quæ ſit in viridi obſeruantia, & cum pacifica poſſeſſione ſuffragetur.

Volentes quoque ſpeliri habitu eorundem Fratrum in clauſtro non degentes, ſed in propriis domibus habitantes, in eorum vltima voluntate ſepulturam ſibi eligere poſſint.

Vide decretum ſacr Cō- gregationis, vt ĩfra.

Quodque Fratres ipſi ad ordines, promouendi per Ordinarios, de grammatica, & ſufficientia examinari, & dummodo competenter reſpondeant, per eoſdem Ordinarios libere admitti, ac nullatenus in eorum eccleſiis, ſeu domibus, aut aliis eorum locis ab alio quam a diœceſano Epiſcopo, vel eius vicario, ſuper hoc cum debita reuerentia requiſito, & abſque rationabili cauſa contradicente, vel eo a diœceſi abſente, ad dictos ordines promoueri debeat.

Nec ab alieno Epiſcopo conſecrationem eccleſiæ, vel altaris, aut cœmiterii benedictionem petere, ſeu in eccleſiis per eos pro tẽpore ædificandis primum lapidem per alienum epiſcopum poni facere poſſint, niſi vbi Ordinarius bis, aut ter cum debitis reuerentia, & inſtantia requiſitus ſine legitima cauſa id recuſauerit.

Cōc. Tri. ſeſ. 23. de ref. c. 12 vide declarationem conc. ſupra relatam inter ordo fol. 377.

Et abſque curatorum conſenſu ſponſum, & ſponſam benedicere nequeant.

Cōc. Tri. ſeſſ. 24. de refo. ma. c. 1.

Et vt debitus honor matrici eccleſiæ reddatur, tum ipſi Fratres quam alii clerici ſæculares, etiam ſuper hoc Apoſtolicæ ſedis priuilegio muniti die Sabbati maioris hebdomadę, antequam campana cathedralis, vel matricis eccleſiæ pulſauerit, campanas in eccleſiis ſuis pulſare minime poſſint, contrafacientes pœnam centum ducatorum incurrant.

Vide ſupr. ĩ verſic. campana

Cenſuras autem per eoſdem Ordinarios lata, & promulgatas, ac in matrici eccleſia ciuitatum, necnon in collegiatis, & parochialibus eccleſiis, caſtrorum, & oppidorum reſpectiue ſolenniter publicatas, quando ſuper hoc ab eiſdem Ordinariis requiſiti fuerunt, in eccleſiis domorum ſuarum publicare, ac ſeruare.

Clem. 1. de ſent. exc. Cōc. Tri. ſeſſ. 25 de regul c. 12.

Et vt animarum vtriuſque ſexus Chriſti fidelium ſaluti vberius conſulatur, illos, quorum confeſſiones pro tempore audiuerint, cuiuſcunque ſtatus, & conditionis fuerint ad ſoluendum decimas, ſiue aliam bonorum, ſeu fructuum quorum in locis, in quibus decimæ ipſæ, aut ſimilia ſolui conſueuerunt, etiam ſub onere conſcientiarum ſuarum monere, &

Capit. 1. de deci. in 6 cle.

hortari, ipſiſque etiam illas ſoluere recuſantibus abſolutionem denegare, & ſuper hoc requiſiti, id populo etiam publice prædicare, & perſuadere teneantur.

cupientes de pant Cō. cil. Tri. ſeſ. 25. de ref. c. 12. Vide declarationem Cōc. vt infra.

Conſeruatores autem eiſdem Fratribus pro tempore a ſede Apoſtolica deputandi doctrina, & probitate præſtantes, & in eccleſiaſtica dignitate conſtituti eſſe debeant, & coram eis pro eoſdem Fratres, quibus dati fuerint, vltra duas dietas a loco ſuæ ſolitæ habitationis nullus trahi poſſit, priuilegiis ſuper hoc alias eis conceſſis nullatenus ſuffragantibus.

Excommunicati quoque ordinem Mendicantium profiteri volentes, vbi de intereſſe tertii ageretur abſolui non poſſint, niſi præuia ſatisfactione.

Procuratores quoque, & negotiorum geſtores, ac operarii eorundem Fratrum ſeruitiis inſiſtentes ſententiis excommunicationis promulgatis, illaqueati ſint, & eſſe cenſeantur, ſi illis cauſam dederint, aut dantibus conſilium, auxilium, uel fauorem præſtiterint.

Ca. Za. in cle cū ex eo de ſent. ex-com. ubi gl. clem. 1. de relig. dom. Capit. de eiſ. 113. & faciunt c. cū plātare §. fi. & ibi gl. in verſic. nullatenus c. vt priu. & c. quidam. de priui. & cle. 1. §. ſi eo. tit. Cōc. Tri. ſeſſ. 24. de ref. c. 11. vbi de oblatis.

Fratres autem, & Sorores Tertii ordinis, nec non Mantellati, Corrigiati, Pizocharæ, Cordellati, & alii quocunque nomine nuncupati, in propriis domibus habitantes, ſepulturam, vbi voluerint eligere valeant. Sed die Paſchatis tantum Euchariſtiam, necnon extremam vnctionem, cæteraque eccleſiaſtica ſacramenta (pænitentiæ ſacramento duntaxat excepto) a proprio ſacerdote recipere, & ad onera, quæ laicis incumbant, præſtanda teneantur, ac in foro ſæculari coram iudicibus ſæcularibus conueniri poſſint. Et ne cenſura vileſcat eccleſiaſtica, & minoris authoritatis interdicti ſententia reputetur, iidem dicti Tertii ordinis ad diuina audienda in eccleſiis ſuorum ordinum tempore interdicti nullatenus admittantur, ſi cauſam dederint interdicto, vel cauſam ipſam nutriant, ſeu foueant, aut dantibus auxilium, conſilium, vel fauorem quoquo modo præſtiterint. Collegialiter autem viuentes, ſeu cum Clauſtralibus habitantes, ac mulieres virginalem, ſeu cęlibem, aut caſtam vidualem, expreſſo voto, & ſub dicto habitu vitam ducentes, priuilegiis quibus fratres ordinis cuius tertiæ regulæ habitum geſtant, gaudere debeant.

Omnia etiam ſingula ſupradicta ad reliquos Religioſos ordinum quorumcunque extendi, & per eos etiam ſeruari debere volumus, atque decernimus. Saluis tamen in reliquis deſuper non expreſſis, tam Epiſcoporum, quam Fratrum, & aliorum Religioſorum prædictorum iuribus, quibus per præmiſſa in aliquo præiudicare, ſeu quicquam innouare non intendimus. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac ſtatutis, & conſuetudinibus dictorum ordinum, iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, priuilegiis quoque, & indultis, ac literis Apoſtolicis, &c.

Datum Romæ in publica ſeſſione in Lateranenſi ſacroſancta Baſilica ſolenniter celebrata anno Incarnationis Dominicæ 1516. 19. Decembris, Pontificatus noſtri anno Quarto.

Prædicta verba (expreſſo voto) declarata fuerunt deinde per eundē Leonem V. vt per eius conſtitutionem incip. Nuper in ſacro Lateranenſi Concilio, & infra. Cum autem ſicut accepimus a quibuſdam nimium curioſis verſatus

tatus

tatur in dubium, an votum prædictum de voto ſolenni religionis intelligatur cum illud tria ſubſtantialia comprehendat; obedientiam ſcilicet, paupertatem, & caſtitatem, & circa dictas mulieres virginalem, ſeu caſtam viduaalem vitam ducentes, de virginitate, & caſtitate tantummodo mentio fiat. Nos ad tollendum omne dubium motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine harum ſerie decernimus, & declaramus, quod in præmiſſis de voto ſolenni religionis minime intelligi debeat, ita vt mulieres virginalem, aut cælibem vitam ſimpliciter vouentes etiam in conſanguineorum, & affinium ſuorum, aut propriis domibus, vel ſeorſum habitantes, & priuilegiis &, immunitatibus prædictis in omnibus, & per omnia frui, & gaudere debeant. Non obſtantibus omnibus illis, quæ in dicta conſtitutione noſtra voluimus non obſtare. Ceteriſque contrariis quibuſcunque.

Datum Romæ ſub annulo Piſcatoris die prima Martii. 1518. Pontificatus noſtri anno quinto.

Reperitur hæc declaratio impreſſa in collatione priuilegiorum per Ioan. Bapt. Confec. fol. 116. & in priuileg. Minimorũ fol. 78. De Tertiariis mulieribus in Congregatione viuentibus videnda erit conſtitutio Pii Quinti incip. Circa. in ver. mulieres quoque. & conſtitut. Greg. XIII. incip. Deo ſacris, quę fuerunt relatę ſupra in verbo Monaſteria monialium fol. 336. & 359. & iſte tertius ordo fuit reformatus per eundem Pium V. vt in eius conſt. incip. Ea eſt officii noſtri ratio, fol. 1019. in Bull.

Ne liceat regularibus leuare defunctorum funera, ſine proprio defuncti parocho. *Decretum ſacræ congregationis.*

Licet in ſacro generali Lateranenſi Concilio ſtatutum, & ordinatum fuerit, vt fratres Ordinum Mendicantium, ceterique religioſi regulares non poſſint intrare Parochias cum Cruce ad leuanda funera eorum, qui apud eccleſias domorum, & locorum eorundem ſuam elegerint ſepulturam, niſi prius præmonito, & requiſito, ac recuſante Parochiæ presbytero, & tunc ſine eius, & ordinarii præiudicio. Significatum tamen eſt ſacræ Congregationi S. Rom. E. Cardinalium negotiis Epiſcoporum, & regularium propoſitæ nonnullos fratres præſertim Ordinis Minorum de obſeruantia, cuiuſda[illegible]onſuetudinis prætextu, quam neq; antiquitate vallati, neq; obſeruantia viridi inniti, neque pacifica, & non interrupta poſſeſſione firmatam eſſe conſtat, contendere ſibi licere, defunctorum funera proprio eorum parocho abſente, eoque irrequiſito, efferre, & leuare, idque haud leues controuerſias, & altercationes, aliquibus in locis, non ſine populi ſcandolo, & Dei offenſio ne excitaſſe, ideo volens eadem ſacra congregatio omnem eiuſmodi diſſenſionum, & ſcandalorum materiam, & occaſionem præcidere, atque in futurum prouidere, vt tam parochi, quam Fratres ipſi, vnanimi inter ſe voluntate, & ea, qua par eſt, charitate, vltima hæc chriſtianæ pietatis officia defunctis pręſtẽt, declarat, & huius decreti tenore ſtatuit, prędictis Fratribus Ordinis minorum de Obſeruantia, aliiſque quibuſuis regularibus quorumcunq; Ordinum, & congregationum, tam mendicantium, quã non mendicãtium exiſtant, nullo modo licere: etiam ſpecialis alicuius conſuetudinis prætextu, *Cognit ti. de ſepult. Vide ſupra 493*

Parochias cum cruce proceſſionaliter, aut alias ad offerenda, & leuanda defunctorum funera intrare, vel illa leuare, & efferre, niſi vocato, & expectato proprio defuncti parocho, eoque ibidem præſente, ſi tamen ipſe aliter fieri non conſentiat, & permittat, vel niſi requiſitus, venire expreſſe omnino recuſet. Atque ita obſeruari mandat, & diſtricte præcipit, firmis cetero qui, & in ſuo robore permanentibus ijs omnibus, quæ ſuper quarta funerum, & canonica portione, alijſque iuribus, ad ſepulturas pertinentibus, a ſacris canonibus & Conciliorum decretis, Summorumque Pontificum conſtitutionibus hactenus ſancita, atque ordinata ſunt, vel alias ex particulari conſuetudine, vel alio iure obſeruantur.

Rom. die 12. Ianuar. M.D.C.IV.

Alex. Card. Floren.

Hieron. Agucchius Secret.

Romæ, apud Impreſſ. Camer. M.D.C.IV.

Poſt Concilium Lateranenſe ſequitur Concil. Trident. vbi etiam fuerunt moderata, & correcta in aliquibus Regularium priuilegia, & ideo ſtandum eſt eius diſpoſitioni, ex dict. Concil. aliqua recollecta habes ſupra in verbo, exemptio reliqua patent ex dict. Concil. lectura, & non abs re inſerendas eſſe cenſui quaſdam declarationes ad regulares pertinentes.

Decretum Sacræ Congregationis Illuſtriſſ. ac Reuerendiſſ. DD. R. S. E. Cardinal. Sacroſancti Trident. Concilij interpretum ſuper intelligentia, & obſeruatione cap. 12. verſ. Dies etiam feſti ſeſſ. 25. de reg. & quædam aliæ deciſiones eiuſdem congregationis ad regulares ſpectantes.

Congregatio Concilij cenſuit decretum ca. 12. verſ. Dies etiam feſti, ſeſſ. 25. de regular. ita eſſe intelligendum, vt regularium ritus illis feſtis ſemper maneat, quo ad miſſas celebrandas, & cetera diuina officia, tam publice, quam priuatim ab ipſis regularibus in eorum eccleſijs perſoluenda. Nec circa hæc ab epiſcopis quoquomodo quicquam in contrarium eiſdem regularibus præcipi poſſe. Quod ſi de facto præceperint, regulares neutiquam ipſis epiſcopis obedire teneri. Verum quoad conciones, & lectiones, quas iidem regulares ad populum habuerint, debere ſe conformare euangelijs, & epiſtolis, quibus clerus ſæcularis vtitur illis diebus feſtis.

Congregatio item Concilij cenſuit regulas, qui abſque licentia epiſcopi prædicauerint in eccleſiis, quæ ſuorum ordinum non ſunt, tametſi decreto eiuſdem Concilii. c. 12. ſeſſ. 5. contra fecerint, non poſſe tamen puniri ab epiſcopo; ſed tantum a ſuis ſuperioribus regularibus.

Congregatio Concilii etiam cenſuit, regulares monaſterii vltra medium miliare a ciuitate diſtantis non poſſe ab epiſcopo compelli accedere ad proceſſiones.

Congregatio itidem Concilii cenſuit epiſcopos, aut alios locorum ordinarios vigore cuiuſuis decreti eiuſdem Concilii, nullam habere facultatem quouis

Digitized by Google

quouis tempore in monaſteriis, domibus, & eccleſijs regularium exemptorum, quibus non imminet cura animarum perſonarum ſæcularium, viſitandi ſacriſtias, paramenta, vaſa ſacra, altaria, & cetera huiuſmodi, aut etiam tabernaculum, ſeu pyxidem, in qua Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum aſſeruatur.

Hieron. Card. Matthæius.

Locus † ſigilli. Io. Franc. Fagnatus, Sacr. Congreg. Conc. Sec.

Romæ, Ex Typographia Cameræ Apoſtolicæ 1602.
Superiorum permiſſu.

Declarauit etiam ſacra Congregatio die 2. Iulii 1587.

Regulares qui quo ad confeſſiones audiendas idonei generaliter ab ordinariis eorum ve examinatoribus reperti, & probati fuerint, generaliter quoque & indiſtincte abſque aliqua limitatione temporis, certorum ve locorum aut generis perſonarum admittantur in Diœceſi propria. De ceteris vero qui non adeo idonei reperientur, ſi petierint ſe admitti, arbitrio ordinariorum relinquitur, ipſos cum limitata facultate, prout eiſdem ordinariis magis expedire videbitur, probare, & admittere. Qui autem in domibus laicorum confeſſiones ex cauſa audierint, ſtatim parochum admonere teneantur, & fidem auditæ confeſsionis pro Medico aduenientε relinquere.

F. Michael Bonel. Card. Alex.

Gregorius Paleatius Secret.

Inſuper ſciendum eſt, quod per Sacras Congregationes ſuper interpretatione ſacri Concil. Trident. & Regularium iuſſu Gregor. XIII. declaratum fuit, nempe, quod Regulares omnes in Ciuitatibus Italiæ exiſtentes, ſibi conſeruatores eligerent, coram quibus conuenirentur, ac ſemel electus non niſi in capitulis prouincialibus mutaretur, eorumque nomina intra mēſem a die electionis Epiſcopis locorum ordinariis indicarent, alioquin coram ipſis ordinariis conuenire poſsint.

Has declarationes refert Io. Bapt. Confect. in ſummario priuil. ord. Mendic. tit. 17. cap. 4. fol. 154. & tit. 4. cap. 9. fol. 73. & notādum, quod quidā ſunt conſeruatores ſecūdum iura, & priuatarum perſonarum, de quibus habetur in c. 1. & cap. fin. vbi Io. And. aliique doctores de offic. deleg. in 6. & in Cōc. Trid. ſeſſ. 14. de refor. cap. 5. quidam vero ſunt conſeruatores priuilegiorum regularium, de quibus poſt Guid. Pap. in deciſ. 18. & deciſ. 247. Mandoſ. de ſignat. gratiæ tit. Conſeruatoriæ, Nauar. in man. cap. 27. num. 125. & in conſ. 1. de offic. deleg. in antiq. & 3. in nou. latiſsime de eis agitur per Sorb. in Compen. priuileg. Mendic. in verbo conſeruatores ordinis, Emanuel. Roderic. tomo 1. quæſt. regular. quæſt. 65. & Confect. loco proxime citato, quam declarationem de conſeruatoribus eligendis per regulares habes etiam in concil. Prouinc. Mediolan. quinto, ſub titulo de Epiſcopo, epiſcopali iuriſdictione, & foro, fol. 126. in volumine actorum Eccleſiæ Mediolan.

Digitized by Google

Decretum, quo declaratur Epiſcopis, in eccleſiis Regularium Pontificalia exercentibus, licere Baldachinum erigere.

DEcet Epiſcopos, pro eo, quo in eccleſia Dei excellunt dignitatis gradu, in quocunque ſuarum Diœceſum loco, quoties eos, ibi Pontificalia exercere, aut in pontificalibus adeſſe, & aſsiſtere contingit, eam, quam par eſt, reuerentiam, & honorem, decoro cultu, & ornatu exhiberi. Quare non ſine graui animi dolore, auditum eſt, nonnullos regulares, vano quorundam immunitatum & priuilegiorum prætextu, Epiſcopis in eorum eccleſiis in Pontificalibus intereſſentibus, non modo tenuiſſe in eis ſupra locum Epiſcopalis ſolii, Baldachinum erigere, verum id etiam iuſſu ipſorum met epiſcoporum curantes, prohibere, & arcere auſos fuiſſe. Atque ideo Sacra congregatio S. R. E. Cardinalium negotiis, & conſultationibus Epiſcoporum, & Regularium præpoſita, facto verbo cum Sanct. Domino noſtro Clem. Papa VIII. ac de ſanctitatis ſuæ ſpeciali, & expreſſo mandato hoc præſenti decreto perpetuis futuris temporibus valituro, declarat, ſtatuit, decernit, & mandat, vt de cætero Epiſcopi, vbi tam ex conſuetudine, & priuilegio, quam ex ſacrorum Canonum conſtitutionibus, & Pontiſ. Roma. præſcripto, aut alio iure, Pontificalia exercere, aut pontificalibus paramentis cum mitra, vel etiam ſola cappa induti, in quibuſuis Regularium, tam Mendicantium, quam non Mendicantium, Monachorum, etiam Caſsinenſium, clericorum, presbyterorum, & cuiuſuis alterius Ordinis, & Religionis, Militiæ, Societatis, aut congregationis Eccleſiis, intereſſe poſſunt, ipſi Regulares, quoties opus fuerit, teneantur ibi, & debeant in loco ad ſolium epiſcopi conſtituendum opportuno, & congruo, Baldachinum attollere; Eis autem id facere negligentibus, aut nolentibus, liceat eiſdem Epiſcopis illud aſportari, & in quacunque eorundem Regularium, aut alia quantumuis exempta eccleſia, ſupra epiſcopale, ſolium, ſeu pontificale faldiſtorium, erigi facere, atque ſub eo ſedere, & ſtare; quemadmodum in propriis, & cathedralibus eorum eccleſiis ſtare, & ſedere ſolent, eo tamen duntaxat tempore, quo pontificali eiuſmodi functione exercebunt, vel dum actus ipſe, cui in pontificalibus aderunt, peragetur. Si qui vero Regularium huic declarationi, ſtatuto, decreto, & mandato, inobedientes, & contumaces fuerint, ſciant ſe ab eiſdem epiſcopis ad id, per cenſuras, & pœnas eccleſiaſticas, huius Decreti virtute cogi, & compelli poſſe, aliiſque pœnis tam ſpiritualibus, quam temporalibus arbitrio Summi Rom. Pont. ſubiacere, & obnoxios fore. Non obſtantibus quibuſuis Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac dictorum Ordinum, Religionum, Militiarum, Societatum, & Congregationum quocunque nomine cen[ſ]eantur, ſtatutis, & priuilegiis quoque indultis, & literis Apoſtolicis ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, & cum quibuslibet, etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, ac irritantibus, & aliis decretis in contrarium præmiſſorum hactenus quomodolibet conceſsis, confirmatis, & approbatis; quibus omnibus, & ſingulis, etiã ſi talia eſſent, quæ ſub generali expreſſione, & derogatione nõ venirent, ſed illis, eorumq; totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, & indiuidua mẽ-

Digitized by Google

tio habenda foret, eorum tenores, præſentibus pro expreſſis, & ad verbum inſertis habens Sanctitas ſua, hac vice duntaxat ſpecialiter, & expreſſe derogat, cæteriſque in contrarium facientibus quibuſcunque. Romæ die 10. Iunij 1603.

Alex. Card. Flor. Epiſ. Præneſtin.

Hier. Agucchius Secret.

Nota hanc declarationem pro ampliatione Clem. Archiepiſcopo, de priuil. quia antea non poterant prohiberi ab exemptis Card. Zabar. in d. Clem. §. ſimiliter no etiam eis inuitis poterant exercere ea quæ in d. Clem. continentur, & per eoſdem Epiſcopos poſſunt hodie compelli cenſuris, & pœnis eccleſiaſticis vigore decreti, nam antea oportebat agere coram ſuperiore exemptorum, idem Card. in d. Clem. §. fin. in fi. dictum fuit ſupra in ver. Archiepiſcopi authoritas. in 30. authoritate. fol. 62.

Quaſdam alias declarationes habes ſupra in verbo confeſſor, & quantum ad quartam funeralium attinet, apud conuentum S. Aloyſij, ſeu S. Ludouici de Neap. ordinis Minorum conſeruatur ſequens declaratio authenticata ab Auditore Cameræ Apoſtolicæ tenoris ſequentis.

Illuſtriſſimi, & Reuerendiſſ. DD. Fratrum Minorum Sancti Franciſci de Paula Sacra Religio a ſuis primordiis gaudet quodam Apoſtolico priuilegio per fel. mem. Iulium ſecundum Pont. Max. Anno Domini M D VI. ſui vero Pont. III. Beato Franciſco de Paula Patri, & Fundatori prædicti ordinis tunc in humanis agenti, & ſuæ Religioni benigne conceſſo, in quo Indultum extitit Monaſteria, Domus, & Conuentus dicti Ordinis tã conſtructa olim, quam in futurum conſtruenda nondum decimas ex Noualibus prædiis, Hortis verum etiam nullam Parochis eccleſiarum quartam funeralium teneri ac debere perſoluere, vt in dicto priuilegio latius eſt videre, ad huius effectum huic Sacræ congregationi præſentatum. Et quia licet hoc non obſtante aliquibus in locis prædicti eccleſiarum Parochi, & Rectores perperam forſan intelligentes Sacri Conc. Trid. ſeſſ. 25. cap. 13. ſenſum ſui illum in eorum fauorem retorquentes nituntur a prædictis Fratribus huiuſmodi funeralium portionem quartam extorquere, quoties cadauer aliquod apud ipſorum Fratrum monaſteria ſepeliri contingit, magnas pro ea fratribus moleſtias inferentes aſſidue. Ideo Frater Petrus a Mera prouincialis miniſter dictæ Religionis minimorum Sancti Franciſci de Paula in Caſtellæ prouincia Illuſtriſſimis, & Reuerendiſſimis DD. VV. humiliter ſupplicat, vt ad ſedanda ſcandala, & euitandas lites dignentur declarare, an per d. Sacrũ Conc. Trident. huiuſmodi priuilegio derogatum veniat quo ad ſolutionem prædictam, vel decreto ipſius Concilij non obſtante, debeat obſeruari, & Fratres d. Ordinis ab ea ſolutione immunes, & liberos cenſeri. Quare D. Opt. Max. congregatio concilii cenſuit huiuſmodi priuilegio ante quadraginta annos ante Concilium, vt proponitur, conceſſo minime derogatum eſſe eiuſdem Concilii decretis.

Hier. Card. Matthæius. Locus † Sigilli.

Aliam

Digitized by Google

Aliam declarationem habes impreſſam in 1. tomo Regula. quæſt. Emanuel. Roderici, art. 39. q. 2. fol. 365. videlicet.

Congregatio Concilij cenſuit non comprehendi monaſteria ædificata a quadraginta annis, citra, aut quæ indies ædificantur, vel in futurum ædificabuntur, præſuppoſito, quod huiuſmodi monaſteria ſunt eius religionis, cui a ſede Apoſtolica indultum ſit, vt quartam funeralem non debeant ſoluere Epiſcopo.

Antonius Card. Caraſa.

Publicato Conc. Trid. pro eius obſeruatione fuerunt editæ a Pio IV. duæ conſtitutiones derogando etiam priuilegijs Regularium in his, in quibus ſtatutis, & decretis dicti Concilij contrariantur, quæ relatæ fuerunt ſupra in verbo Concil. Trident. fol. 193. de quorum priuilegiorum abrogatione habes, per Emanuel. Roderic. tomo primo, quæſt. regul. quæſt. 8. Et cum per Pium Quintum, fuiſſent editæ tres conſtitutiones, pro Regularibus prima incip Et ſi Mendicantium. fol. 982. in Bull. Secunda incip. Ad hoc nos Deus. fol. 1135. in Bull. Tertia incip. Ad exequendum. fol. 999. in Bullario, & vide infra verbo Vicarius perpetuus, tandem, per Greg. XIII. fuit facta reductio dictarum conſtitutionum, pro Mendicantibus, & alijs Regularibus contra locorum ordinarios ad terminos iuris, & Conc. Trident. Rom. publ. die 23. Martij 1573. fol. 1105. incip.

In tanta rerum, & negotiorum mole, qua Rom. Pontif. ex omnibus mundi partibus aſſidue premitur, vix vitari poteſt, ne aliqua interdum exhant, quibus poſtea recognitis neceſſe eſt moderationis remedium adhibere. Cum itaque alias fel. recor. Pius Papa V. prædeceſſor noſter, auditis grauaminibus, quæ fratribus ordinum Mendicantium ob ordinariis locorum, & parochialium eccleſiarum Rectoribus multis inferri dicebatur, ſuper ſacris concionibus, & lectionibus habendis, confeſſionibus audiendis, pœnitentiis iniungendis fratribus ad ordines promouendis, celebrationes Miſſarum, cura animarum, ſacramentorum adminiſtratione, ſepulturis, quarta funeralium, legatis, donationibus, eleemoſynis, collectionibus, aliiſque huiuſmodi iuribus, necnon decimis, & diuerſis oneribus, ac etiam ſuper ſtatu, & regimine ſanctimonialium ipſis fratribus ſubiectarum, formatione proceſſuum cenſurarum publicatione, proceſſionibus præcedentia, locorum acquiſitione, ceteriſque aliis rebus tunc expreſſis, multa, per quaſdam ſuas literas pro dictis fratribus non modo ſtatuerit, ſed & quæ tam in Conc. Triden. decreta fuerant ad hæc pertinentia declarauerit, multaq; præterea priuilegia eiſdem decimo ſeptimo, Kal. Iunij, Pontificatus ſui anno ſecundo, & deinde ea omnia diuerſis alijs ordinibus, & congregationibus Regularium non Mendicantium, etiam per modum communicationis conceſſerit. Poſtea per quandam ſuam conſtitutionem de vicariis perpetuis in parochialibus eccleſijs vnitis, per ordinarios locorum inſtituendis, & portione illarum vicariis aſſignanda editam, alia ſuper conſtitutione fratrum eorundem ad exercitium curæ animarum in eius parochialibus eccleſijs, quæ domibus, & locis ſuis vnita ſunt decreuerit. Demum animaduerſo, quod ea omnia multis dubitationibus inuoluta, magniſque difficultatibus obſtructa, multas, magnaſque diſſentientes altercationes, & lites inter prædictos locorum ordinarios, & fratrum

Digitized by Google

rum ipſorum ordines,non ſine graui diuini cultus,& animarum detrimento,ac populum ſcandalo concitauerant, contra,ac ipſe ſperabat, & præter ſuam expectationem, vt qui interdum conquereretur multa aliter, alioque ſenſu a ſe prolata fuiſſe, quam literis expreſſa eſſent. Cupiens his mederi incommodis primum illa omnia, quæ regularibus aliorum ordinum, quam Mendicantium communicauerat,& ſecundum præmiſſa conceſſerat, Motu proprio reſtrinxerit. Deinde plenius prouidere volens prioribus literis a ſe quo ad ipſos Mendicantes magna in parte moderatis,& omnes quaſcunque alias literas,quæ de alijs ordinibus, & congregationibus extra Mendicantium ordines de obſeruantia nuncupatos emanauerant, omnino aboleuerit,cauſas omnes iam de his etiam in Romana curia pendentes ad ſe aduocando, lites extinguendo, ac formatos ſuper illis proceſſus, lataſque ſententias annullando, quemadmodum alijs ſuis literis in regiſtro proxime compertis, nunquam tamen publicatis, plenius continetur. Poſtremo circa confeſſariorum Regularium etiam Mendicantium approbationem iuxta Concilii prædicti decretum faciendam, etiam lectoris in theologia graduatos,& certos alios tunc expreſſos comprehendi debere declarauit. Nos hac tanta varietate cognita, quæ etiam ex multiplici literarum, & conſtitutionum editione procedit præſentibus,& futuris diſcriminibus occurere volentes. De nobis attributa poteſtatis plenitudine ſtatuimus, & ordinamus prædictis,& alijs omnibus literis,& conſtitutionibus, quæ ab eodem prædeceſſore eiſdem de rebus,pro quorumcunque Regularium, etiam Mendicantium ordinibus, & congregationibus quomodolibet emanarunt, ac omnibus, & quibuſcunque in eis contentis, eam deinceps diſpoſitionem atque deciſionem,pro ſubiecta materia futuram eſſe, quæ ſiue ex iure veteri, ſiue ex ſacris dicti Concilii decretis, ſiue alias legitime, ante dictarum literarum, & conſtitutionum editionem erat,& ſi ipſæ non emanaſſent futura fuiſſet, ad quam diſpoſitionem,& deciſionem, ſuumque priſtinum, & integrum ſtatum, ac terminum illa omnia reducimus. Quin etiam tollimus,& abrogamus omnia irritantia, & alia decreta, nec non prohibitiones, declarationes, mandata, & quæcunque alia ipſius literis, & conſtitutionibus appoſita alias eorum occaſione, vel cauſa factis, his noſtris ſtatuto, ordinationi, & reductioni aduerſantia, quibuſcunque illa ſint concepta formulis ac præſeruationib. declarationib. modificationib. reſtitutionibus mentis atteſtationib. derogatoriarum derogatoriis aliiſque efficaciſſimis,& inuiolabilibus clauſulis, etiam motu,& poteſtatis plenitudine ſimilibus, & ex certa ſcientia etiam, pro conſeruatione ſtatus regularis, & ex quibuſcunque alijs vrgentiſſimis cauſis quotieſcunque roborata. Decernentes illa omnia, pro nullis, & infectis haberi, omneſque ſupradictos illam vſu, commodo, & effectu carere, ac omnes lites controuerſias, quæ coram quibuſuis iudicibus ſiue ordinariis, ſiue commiſſariis etiam cauſarum palatii Apoſtolici Auditoribus, & S. R. E. Cardinalibus, etiam de latere legatis, prædictarum literarum,& conſtitutionum occaſione ſuper præmiſſis iam motæ ſunt, necdum deciſæ, aut finitæ, vel etiam, quæ iam deciſæ ſunt, ſi modo tractum habeant ſucceſſiuum, eaſque rurſus, & inter quoſcunque excitari in poſterum contingat, ſecundum prædictam diſpoſitionem, nec aliter decidendas, futura vero dubia, & difficultates quandocunque, & vbicunque orientur,

ad

Digitized by Google

ad nos & ſedem Apoſtolicam vbi & cetera, quę ad decreta dicti Concilii pertinent, quotidie declarantur, omnino referenda eſſe, necnon irritum, & inane quicquid ſecus ſuper his per quoſcunque ſcienter vel ignoranter contigerit attentari. Mandamus &c. Non obſtantibus, &c.

Datum Romæ &c. Anno Incarnationis Dominicæ 1572. Cal. Martii, Pōtificatus noſtri Anno primo.

Quibus ſic ſtantibus deinde per Sixtum. V. fuit facta confirmatio priuilegiorum, indultorum, & exemptionum fratrum minorum, & monialium Sācti Franciſci de obſeruantia, ac Sanctæ Claræ, & Tertii ordinis de pænitentia, die 3. Octob. 1587. cum clauſula in his omnibus in quibus decretis Cōc. Triden. non aduerſentur, vt per eius conſtitutionem incip. Et ſi mendicantium ordines fol. 244. in bullar. cetera ergo priuilegia non aduerſantia remanent, vt clare etiam patet ex diſpoſitione d. Conc. ſeſſ. 29. de regula. cap. 20. in fin. ibi (in ceteris omnibus præfatorum ordinum priuilegia, & facultates, quæ ipſorum perſonas, loca, & iura concernunt, firma ſint, & illæſa) vt per Emanuel Roder. in d. to. primo, quæſt. Regu. q. 8. art. 8. & per Io. Bapti. Confect. in d. Summario priuileg. tit. 9. cap. vbi de Regularium priuilegiorum confirmatione, & validitate fol. 56. qui etiam tractant, An regularium priuilegia per non vſum, ſeu contrarium vſum, aut per præſcriptionem tollātur, quæ clauſula eſt clarior illa Greg. XIII. confirmantis d. priuilegia, quatenus ſint in vſu, & ſacris Canonib. & decretis ſacri Conc. Tride. non aduerſentur ſub die 21. Aprilis 1575. fol. 1234. incip. in Bullar. Benigna.

Vide ſupra ī uerbo monaſteria monial. Gr. XIII Seſſ. 24. de refo. gen. c. 11.

Inſuper Greg. XIII. non ſolum reuocauit tres conſtitutiones prædictas Pii V. ſed etiam per eundem fuit facta reductio quarundam literarum Pii V. ſub die 20. Nouembris 1568. pro militibus Sancti Ioannis Hieroſolymitani ad terminos decretorum Concil. Trident. qui milites, cum etiam regulares ſint, dictam conſtitutionem inſerendam eſſe cenſui, quæ habetur in Bullar. folio 1295. incip. Circumſpecta & infra, Motu proprio, & non ad alicuius nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed ex mera voluntate, ac deliberatione, & certa ſcientia, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, & omnia & ſingula priuilegia, exemptiones, gratias, & indulta magiſtro, Conuentui, militibus, & militiæ dicti hoſpitalis per quaſcunque Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, & ſedem prædictam in genere, vel in ſpecie quomodolibet conceſſa, & confirmata, necnon dicti Pii V. literas ſuper eorundem confirmatione emanatas, ſub datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub Annulo piſcatoris die 29. Nouembris 1568, Pontificatus ſui anno tertio ad prædicti Concilii decretorum terminos tenore præſentium reducimus, ac reducta eſſe, nihilque ex ipſis priuilegiis, exemptionibus, gratiis, & indultis ordinariis locorum detractum eſſe quo minus ipſorum militum Vicarii Cappellani, miniſtri, ſeruientes aſcripti, coloni, procuratores, & familiares militum huiuſmodi quibus ea iam conceſſa ſunt, & in poſterum concedi contigerit, ab ipſis ordinariis tanquam Sedis Apoſtolicæ delegatis de eorum exceſſibus criminibus, & delictis etiam extra viſitationem, quando & quoties opus fuerit, inquiri, viſitari, puniri, &

corrigi

corrigi poſſint, ipſorumque ordinatorũ iuriſdictioni plene in prædictis ſubiectis exiſtant (Exceptis tamen ijs, qui eccleſijs, aliiſque locis dictorum militum actu ſeruiunt, & intra eorum ſepta, & domos reſident, ac ſub eorũ obedientia viuunt, quæ omnia debere ſimul concurrere intelligantur, ſiue ijs, qui legitime, & ſecũdum regularem prædictæ Religionis profeſſionem fecerint, de qua loci ordinario conſtare debeat; & ita in præmiſſis omnibus, & ſingulis per quoſcunque Iudices, &c. Non obſtantibus, &c.

Eiuſdem Pij Papæ V. literis memoratis quo ad alia, & in eo maxime quaſi voluit prædictorum militum priuilegia, illorumque confirmationem non comprehendere neque eccleſias, neque perſonas in his quæ ad curam animarum pertinent, ſed in his dicti Concilij Trid. decreta omnino ſeruari debere, in ſuo robore permanentibus. Volumus autem quod præſentium tranſumptis, &c. Seſ. 25. de reg. c. 81.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub Annulo Piſcatoris, die 25. Nouemb. 1580. Pont. noſtri anno nono.

Per eundem Gregor. XIII. die 7. Ianuarij 1584. fuit facta declaratio facultatis ordinariorum viſitandi, & corrigendi loca, & perſonas Militiæ, & hoſpitalis S. Ioanais Hieroſolymitani in his duntaxat, quæ concernunt curã animarum aut ſacramentorum adminiſtrationem, in quibus Conc. Tride. decreta, & conſtitutionem fel. rec. Pij V. ſub die 22. Septembris 1571. editam ſeruari omnino voluit fol. 1326. in Bullar. incip. Conſueuit, & vide capi. per exemptionem de priuileg. in 6. & Conc. Trid. ſeſſ. 25. de regula. c. 11 & dicta Pij V. Conſtitutio ſequens eſt. Gregorij XIII.

Breue per quod datur forma Epiſcopi, & alijs locorum ſuperioribus, vt tanquam Sedis Apoſtolicæ delegati tantum viſitare poſſint parochiales eccleſias ordinis S. Io. Hieroſolymitani in his duntaxat, quæ curam animarũ, & Sacramentorum adminiſtrationem reſpiciunt, & hoc gratis abſque vlla impenſa, & onere fol. 134. Bullar. incip. Expoſcit, & infra.

Decernimus, declaramus, ſtatuimus, omnes, & ſingulos locorum Epiſcopos, & alios ſuperiores tanquã Apoſtolicæ ſedis delegatos, omnes, & quaſcunque Parochiales eccleſias, ceteraque beneficia eccleſiaſtica ſuarum ciuitatum, & diœceſ. quibus animarum cura imminet, ad dictam religionem, eiuſque Milites, Cappellanos, Miniſtros, Rectores, quomodolibet pertinentia, etiam quod in eis epiſcopalem, & temporalem iuriſdictionem religio. & milites prædicti haberent, eorumque eccleſias, Rectores Vicarios, & Miniſtros quoſcunque (in his tamen duntaxat, quæ animarum curam, illiuſque exercitium Sacramentorum adminiſtrationem reſpiciunt; (viſitare, omneſque actus viſitationem concernentes exercere, poſſe, & debere, ac rectores, ceteroſque huiuſmodi miniſtros curam animarum exercentes minus idoneos repertos, ſi quidem ad nutum amouibiles ſint, ſtatim amouere; ſin vero titulares ſint, illico ſuſpendere, ac ſuperiores eorum monere, vt intra aliquem breuem terminum in locum amotorum ſubrogent alios ideoneos, prius tamen per ipſos Epiſcopos, & alios ſuperiores examinatos, & approbatos, titularibus vero ſuſpenſis deputent alios idoneos pariter examinatos, & approbatos, vt ſupra in coadiutores, ſeu Vicarios iuxta decretum Concilij ſeſſione vigeſimaprima, capitulo 6. Interea vero dum Pij. V.

hæc

hæc ſubrogatio, ſeu deputatio fiat, ipſi Epiſcopi, & alij ſuperiores pro neceſſitate curæ animarum prouideant arbitrio ſuo, quod ſuperiores dictorum rectorum, & miniſtrorum intra tempus præfixum non ſubrogauerint, aut deputauerint vt ſupra, tunc dicto termino elapſo, ipſi Epiſcopi, & alii ſuperiores alios, præuio examine, iuxta eiuſdem Concilii formam idoneos repertos in locum amotorum ſubrogent. Titularibus vero ſuſpenſis coadiutores deputent iuxta dictum capitulum ſextum, ſeſſio. 21. qui tamen in dictis parochialibus perinde inſeruiant, ac ſi ſubrogati, aut deputati ab ipſis ſuperioribus religionis, & militum prædictorum fuiſſent. Volumus autem, quod Epiſcopi, & alij ſuperiores prædicti viſitationem huiuſmodi, & prædicta omnia ſolum tanquam delegati Apoſtolicæ ſedis, & gratis, & abſque vllis dictæ religionis rectorum, & miniſtrorum impenſa, & onere faciant, in collatione item ordinum, necnon conſecratione eccleſiarum, & ſacrorum vaſorum, ac benedictionibus, & alijs actibus ſpiritualitatem concernentibus, ac inſtitutione præſentatorum ab eiuſdem militibus ad beneficia, aut approbationes, ſeu confirmationes, quas ab eiſdem fieri harum præſentium vigore contigerit, gratis omnia faciant, & diligenter attendant, vt nullos admittant, qui qualitates a concilio requiſitas non habent, ac præuio examine iuxta eiuſdem Concilij decreta idonei exiſtant. Nolumus autem Epiſcopos, & alios ſuperiores locorum ſupraſcripta facultate viſitandi vti, qui cum eadem religione, & militibus ſuper iuriſdictione Epiſcopi in locis viſitan. coram quibuſcunque iudicibus litigant, niſi ipſi epiſcopi, & alij ſuperiores in quaſi poſſeſſione antiqua exercitij iuriſdictionis huiuſmodi exiſterent, ſaluo tunc iure vtrique illæſo in petitorio, ſed quod epiſcopi, & alij ſuperiores viciniores ius aliquod in iuriſdictione huiuſmodi non habentes, nullumque intereſſe prorſus prætendentes, facultate prædicta vtantur. Nolumus item per præſentes vllum afferri præiudicium iuri viſitandi dictas parochiales eccleſias, & alia beneficia curam animarum habentia, quod antea religioni, & militibus prædictis competebat, inhibemus que expreſſe dictis epiſcopis, & alijs ſuperioribus, ne hac facultate viſitan. eis per præſentes conceſſa, alio vtantur modo, quam præſcripto, ſicque per quoſcunque Iudices, &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub annulo Piſcatoris, die 22. *Sept* 1571. Pontificatus noſtri Anno ſexto.

In confirmatione priuilegiorum religionis S. Ioannis Hieroſolymitani, facta a Sanctiſſimo Clemente VIII. die 27. Iunij 1591. in fine addita eſt, hæc clauſula, volumus autem, quod fel. rec. Pij Quinti, 22. Septembris anno ſexto, Grego. XIII. prædeceſſorum noſtrorum literis ſub annulo piſcatoris 25. Nouembris anno nono, pontificatuum ſuorum expeditis, in ſuo robore, & efficacia permanentibus, præſentes literæ non comprehendant, neque eccleſias, neque perſonas in his, quæ ad curam animarum pertinent, in quibus decreta Concilii Tridentini, huiuſmodi omnino ſeruari debeant.

Poſtremo animaduertendum eſt, qualiter vtriuſque ſexus religioſis perſonis ordinum mendicantium Pius V. conceſſit exemptiones ab exactionibus

bus, gabellis, pedagijs, & vectigalibus, vt per eius conſtitutionem ſub die 29. Iulij 1599. fol. 944. in Bullar. incip.

Dum ad vberes, quos ſacri mendicantium ordines in agro dominico quotidie faciunt fructus, attente reſpicimus, & attentæ conſiderationis indagine perſcrutamur, ipſorum religionis ſynceritatem, & voluntariæ paupertatis habitum, in quibus ſub humilitatis ſpiritu, deuotum altiſſimo præſtant famulatum. Dignum, quin potius debitum reputamus, vt illis ea libenter concedamus, per quæ ſemoti quibuslibet grauaminibus promptiores eiuſdem altiſſimi inhæreant ſeruitijs. Hinc eſt, quod nos volentes, eoſdem mendicantium ordines, ac dilectos filios eorum fratres, & monachos, ceteraſque perſonas, ac etiam moniales quaſlibet eiuſdem ordinis ſub illorum cura degentes ſpecialibus fauoribus, & gratijs proſequi: motu proprio, non ad alicuius nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed ex certa noſtra ſcientia, ac de ſedis Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, quod ex nunc deinceps perpetuis futuris temporibus, & omnes, & ſinguli Mendicantium ordinum huiuſmodi fratres monachi, & dilectæ filiæ in Chriſto moniales, ſeu ſorores, ac aliæ vtriuſque ſexus perſonæ regulares vbilibet, per totum Chriſtianum orbem diffuſi, & conſtituti, illorumque monaſteria, Cœnobia, domus, Conuentus, Eccleſia, Cappellæ, oratoria, & alia loca etiam vnita, ac membra, & dependentia, necnon terræ cultæ, & incultæ, poſſeſſiones, prædia, agri, & alia omnia, & ſingula mobilia, & immobilia, ac ſe mouentia, & vbilibet, ac quibuſcunque rebus conſiſtentia bona, necnon eorum in dictis bonis laboratores, coloni, Arrendatarij, locatarij, & affictuarij, negotiorumque ſuorum geſtores vniuerſi quomodolibet nuncupati, nunc, & pro eo tempore, exiſtentes in perpetuum ab omnibus, & ſingulis exactionibus, tam vrbanis, quam ruſticis, necnon Datijs, Gabellis, pedagijs, vectigalibus, collectis, impoſitionibus, & oneribus ordinarijs, & extraordinarijs, tam realibus, quam perſonalibus, meris, & mixtis, etiam ſubſidio triennali, & augmento, ac facultatibus equorum taxis, multumque hoſpitijs, ac alias quibuſcunque nominibus nuncupatis, quauis auctoritate, quomodolibet impoſitis, & imponendis, & quæ laicis, ac alijs quibuſuis quomodolibet imponi conſueuerunt, & in futurum imponentur, ac ratione quarumcunque mercium, & rerum cuiuſcunque generis, vel qualitatis exiſtentium, tam per mare, & aquam dulcem, quam per terram, vndecunque, & quomodocunque pro tempore delatarum, necnon animalium quorumcunque mortuorum, & viuorum, & quæ alias quomodolibet, & ex quauis cauſa, ac ſuper quibuſcunque rebus tam in alma vrbe noſtra, quam extra eam, vbilibet locorum exiguntur, & in futurum exigentur, necnon a contributionibus, & ſolutionibus in illis faciendis, ac tam pro victu, & veſtitu, quam quocunque alio vſu ſuo tantum, ac tam emendo, quam vendendo, & alijs quomodolibet negotiando, necnon etiam a ſolutione quadrantis pro ſingulis libris carnium de animalibus, quæ nunc, & pro tempore ex armentis occidi contigerit, necnon etiam, quæ in ſuis ædibus prædijs, & poſſeſſionibus priuatim detinent, & nutriunt, ac a contributione ſumptuum, & expenſarum, quæ aliquando pro pontibus, & viis, aquæductibus, muris, mœnibus, alijsve machinis ſtruendis, & reparandis, ſeu reficiendis, ac ciuitatum, terrarum, & locorum quorumcunque fortificationibus,

Pij V.

In fauorem omniũ clericorũ vide c. quã quã de cẽſib. in 6. et cle. præſẽti. eo tit et Conciliũ Tridẽti. ſeſſ. 25. c. 40.

Has immunitates etiã oẽs alij regulares per ſua priui. dicũtur habere, vt ſunt Benedictioni, et ẽt, per extẽſionẽ factam a Pio V.

Exẽptio a quadrante carnis pro ſingulis libris carnium.

bus, necnon etiam alijs in omnibus, & per omnia, ac tam in dicta vrbe, quam extra eam, vbilibet penitus, & omnino liberi, immunes, & exempti, ac liberæ, & exemptæ, liberaque immunia, & exempta ſint, & eſſe cenſeantur, ac pro talibus teneantur, & reputentur quodque terræ, agri, & poſſeſſiones, & loca aratiua, (vt præfertur) in illis, quæ aliquando pro paſcuis animalium ad certum tempus reſeruantur nullatenus vnquam comprehendantur, nec comprehendi cenſeantur, ac etiam monaſteria, Cœnobia, aliaque omnia regularia loca prædicta, pro quorumcunque militum, tam equitum, quam peditum hoſpitijs quemadmodum magno cum noſtro dolore hucuſque in pleriſque locis factum comperimus, nequaquam aſſignentur, nec aſſignari debeant. Et inſuper, quod fructus, redditus, prouentus, introitus, & alia quæcunque bona monaſteriorum, Cœnobiorum, & aliorum locorum regularium præfatorum, ab alijs, quam a Syndicis, procuratoribus, & religioſis fratribus monachis, & monialibus alijſque perſonis præfatis exigi, illaque duntaxat in beneficium loci, vel ſuſtentationem ipſorum religioſorum fratrum, & monialium expendi, nec per alios quoſcunque, quotis nomine cenſeantur, nec in alium, quam præmiſſum vſum conuerti, ſeu expendi poſſint, neque debeant, niſi de conſenſu ſuperiorum illius loci, cui data, vel conſignata, aut donata fuerint, ſeu ad quem alias ſpectabunt, nec etiam ſoli tutores, aut curatores, ſeu protectores, & alio nomine Sanctelij, aut alias nuncupati de eiſdem bonis vllo modo diſponere poſſint. Quodque id ipſum etiam de eleemoſynis, oblationibus, & quibuſcunque alijs donatiuis intelligi, & obſeruari debeat, Apoſtolica authoritate tenore præſentium perpetuo ſtatuimus, ordinamus, volumus, & declaramus. Necnon fratres monachos, moniales, ac alias regulares perſonas, eorumque monaſteria, Cœnobia, conuentus, Eccleſias, cappellas, oratoria, & alia loca, & terras, & poſſeſſiones, prædia, agros, & bona, necnon laboratores, colonos, arrendatarios, locatorios, affictuarios, ac geſtores, prædicta, vt præfertur, libera, immunia, & exempta, eiſdem authoritate, & tenore facimus, ac fore, & eſſe decernimus. Mandantes propterea dilectis filiis hodiernis, & pro tempore exiſtentibus Cameræ Apoſtolicæ Camerario, præſidentibus, & Clericis, ac Commiſſariis, Agentibus, & Officialibus quibuſcunque, vt omnibus, & ſingulis, tam virorum quam mulierum monaſteriis mendicantium ordinum huiuſmodi exiſtentibus ſubditione noſtra temporali, mediate, vel immediate conſtitutis, tantum ſal, quantum pro eorum vſu ſuffecerit ſingulis annis omni dilatione ceſſante, & contradicti one remota contribuere, & aſſignare, ac contribui, & aſſignari facere debeant realiter, & cum effectibus. Diſtrictius etiam in virtute Sanctæ obedientiæ, & ſub indignationis noſtræ, ac excommunicationis maioris latæ ſententiæ, ac duorum millium ducatorum auri de Camera pro vna Baſilicæ S. Petri de vrbe, & pro altera medietatibus ſingulis monaſteriis, & locis præfatis, quæ moleſtari ſeu perturbari contigerit, irremiſſibiliter applicandorum pœnis, eo ipſo, ſi & quoties contrafactum fuerit, incurrendis, inhibentes, &c.

Hic corrigitur. L. ad inſtr. cum gl Doct. C. de ſacroſan. ec. & olim correcta fuit per Aut. itē nulla cō munitas. C. de epi. & cle. & pro eodē faciūt c. nonnullis & c. aduerſus. de immuni. eccl. & c. quāquā, de cēſu. in 6. & c. fi. de vita, & hone. & alia ſuperius dicta.

Nota quod ſub reuocatione ſupra relata facta per Gregor. XIII. incip. In tanta. fol 410. non comprehenditur iſta conſtitutio Pij V. vt animaduertunt author Catecheſis Neap. folio 302. & Sorbus in d. Compend. folio 451.

Hæc

Hæc breuiter de priuilegiis regularium dixiſſe ſufficiat, cetera particularia ſatis abunde habentur in d. Compendio priuilegiorum cum additionibus Sorbi, ac in Compendio priuilegiorum minimorum, præſertim in verbo Notanda priuilegiorum per Paſſarellum, D. Ioan. Baptiſt. Confectius duos libros edidit vno volumine contentos ſic inſcriptos, collectio priuilegiorum ſacrorum ordinum mendicantium, & non mendicantium iuxta ſacri Conc. Trid. reformationem, & Summorum Pontificum nouiſſimas confirmationes, & innouationes, alter vero ſic, Summarium materiarum notabilium ex ſupradictis priuilegiis, & literis Apoſtolicis, necnon iure communi, ac decretis ſacr. Concil. Trid. deſumptum, & ſub ſuis titulis, & ordine in vnum congeſtum atque redactum, Impreſs. Florentiæ anno 1597. Nouiſſime vero Emanuel Rodericus magnum volumen edidit Regularium, & Canonicarum quæſtionum Salamanticæ Impreſs.

QVARTA EPISCOPALIS.

QVoniam ſequens Rotæ Rom. deciſio ad quartam Epiſcopalem pertinens inter volumina nouiſſimarum deciſionum diuerſorum eiuſdem Rotæ Auditorum minime excuſa reperitur, & perſpiciens ad ſedandas lites, quæ excitari poſſent, plurimum prodeſſe, vt aliis innoteſcat, ideo communitati conſulendo, illam fideliter, ſicuti impreſſa ad manus peruenit meas, ſic typis mandare curaui.

Fuit dubitatum per Illuſt. & Reuerend. D. Seraphinum Oliuarium Regalium Rotæ auditorem in cauſa Syracuſan. quartæ, An opera pia, in quibus conſumenda ſunt bona hæreditaria, ſint priuilegiata a iure, ita vt non debeatur quarta Epiſcopo Syracuſano, & die Mercurii 5. Mart. 1585. fuit facta reſolutio infraſcripta, videlicet.

Circa propoſitum dubium plures conſideratæ fuerunt difficultates, Prima fuit, an Reuerendiſſimo D. Epiſcopo Syracuſano debeatur quarta ex relictis pro maritandis, ſeu monachandis puellis pauperibus, & pro pane præſtando qualibet hebdomada pauperibus, & circa hunc articulum Domini dixerunt regulam eſſe, quod de relictis pauperibus in genere nulla debetur quarta gloſ. in cap. 2. in ver. decernit, & ibi Innocen. numer. 1. Abb. numer. 8. de ſepult. Bal. in l. id quod pauperibus, numer. 30. verſic. addo tertiam rationem, C. de epiſc. & cler. Rom. conſi. 233. numer. 1. verſi. tertio fallit. Petr. de Vbald. de canonica epiſcopali, c. 5, num. 10. & 11. & cap. 7. numer. 15. & 50. & ratio eſt, quia quando relinquitur pauperibus in genere, relinquitur perſonis, non autem piis locis, derelictis autem perſonis non detrahitur quarta epiſcopalis, iuxta tex. in cap. ex parte, il terzo de verb. ſign. Inn. Abb. Pet. de Vbald. vbi ſupra. Fallit. autem hæc regula in relicto facto pauperibus certi loci, quia tunc legatum videtur factum intuitu illius loci, & ſic factum loco pio, vt poſt Ioan. And. limitat Abb. in d. c. 2. numer. 3. & Pet. de Vbal. vbi ſup.

Secunda difficultas eſt, An de relictis pro reſtauratione Eccl. matricis, ædificatione, & reparatione Eccleſiarum, Monaſteriorum, Hoſpitalium, &

Dd aliorum

aliorum locorum piorum debeatur quarta, & Domini cenſuerunt, non deberi, iuxta text. in capitulo vltimo ibi, ſeu fabrica, de teſtam. & in dict. capit. ex parte, ibi, vel ad fabricam, Roman. dict. conſil. 233. in princ. Capy. deciſ. 23 numero quarto. Sed circa hunc articulum inſurgit alia difficultas. An hoc caſu debeatur quarta, quando de præſenti non indigent reſtauratione. Nam affirmatiuam tenuerunt Hoſtien. Ioann. Andr. Anchar. in dict. capitulo vlt. de teſtamen. vbi Couar. exiſtimat eſſe magis communem opinionem; Contrarium vero tenuerunt Goffred. Cardinal. Barb. & ipſe Couar. per tex. in capit. nobis 2. quæſt. 2. quia legatum Eccleſiæ non indigenti, ſeruandum eſt in futuram eccleſiæ refectionem, & reſtaurationem. Idem in hoc conflictu attendenda eſt forma legati, ſi enim teſtator vult ſtatim, vel in ſingulos annos, ſolui aliquid pro reſtauratione eccleſiæ, quæ reparatione non indigeat, tunc ſeruari poterit communis ſententia. Si vero legat pro reſtauratione eccleſiæ, quoties ea indigebit, tunc contraria ſententia erit ſequenda, & ſub hoc articulo cadunt etiam relicta pro ſubuentione eccleſiæ reſpectu luminarium, ornamentorum, & aliorum ad cultum diuinum pertinentium: ex his namque non debetur quarta, dict. capitu. fin. ſi vero vſus eſt indeterminatus, & non deſtinatus perpetuo cultui diuino, tunc debetur quarta, dict. capitu. ex parte, & cap. requiſiſti, de teſtam.

Tertia difficultas eſt, An de relictis pro aliis operibus piis in genere detrahatur quarta, & hæc pendet a futuro euentu: ſi enim executores diſtribuerint legatum in fabricam, luminaria, & ornamenta eccleſiæ, vel in concernentia diuinum cultum, tunc quarta non deducitur, dict. cap. fin. & capit. ex parte, & Couar. in d. capit. fin. nume. 7. quia diſtributio quam facit executor, cenſetur facta ab ipſo teſtatore, l. vnum ex familia, §. 1. vbi Dynus, Bartol. & Doct. de leg. 1. ſecus ſi executores diſtribuerent legatum in vſum non priuilegiatum locorum piorum.

Quarta difficultas verſatur circa legatum factum pro maritandis duabus puellis ſingulis annis, & pro vna puella conſanguinea, & concluſum fuit, neque etiam hoc caſu deberi quartam, quia aut ſunt pauperes, & non debetur quarta, vt ſupra dictum eſt, cum legatum ſit factum perſonis, & non locis: aut non ſunt pauperes; & vltra præfatam rationem, militat alia ratio, quod tale legatum non dicitur pium, & ideo ex eo quarta non debetur, Tiraq. de priuileg. piæ cauſæ in princip. Quare concluſum fuit ſecundum legatorum differentias, & diſtinctiones ſupra deductas eſſe in hac cauſa pronunciandum.

Seraphinus Oliuarius Auditor.

REGVLAE, ORDINATIONES, ET CONSTItutiones Cancellariæ Apoſtolicæ Sanctiſs. D. N. D. Clementis diuina prouidentia Papæ VIII.

SAnctiſſimus in Chriſto Pater, & Dom. N. D. Clemens diuina prouidentia Papa VIII. ſuorum prædeceſſorum veſtigiis inhærendo, normam, & ordinem rebus gerendis dare volẽs, in craſtinũ aſſumptionis ſuæ ad ſummi Apoſtolatus

Digitized by Google

ſtolatus apicem, videlicet, die vltima menſis Ianuarii, Anni ab Incarnatione Domini Mileſimi, quingenteſimi, nonageſimi, Reſeruationes, Conſtitutiones, & regulas infraſcrip. fecit, quas etiam ex tunc ſuo tempore duraturas, obſeruari voluit, & quas, Nos Alexander Sancti Laurentii in Damaſo Diaconus Card. Mõtaltus, S. R. E. Vicecancellarius, die 6. menſis Febr. dicti anni in Cancellaria Apoſtolica publicari fecimus.

Reſeruationes generales, & ſpeciales.

1 In primis fecit eaſdem reſeruationes, quæ in Conſtitutione fel. rec. Benedicti Papæ XII. quæ incipit, Ad regimen, continentur, & illas innouauit, ac locum habere voluit, etiam ſi officiales in eadem conſtitutione expreſſi, Apoſtolicç Sedis officiales ante obitum eorũ eſſe deſierint, quo ad beneficia, quæ tempore, quo officiales erant, obtinebant. Declarans nihilominus beneficia, quæ dictæ Sedis officiales, qui ratione officiorum ſuorum huiuſmodi, eiuſdem Sedis Notarii erant, etiam dimiſſis ipſis officiis, & quãdocunque aſſequuti fuerint, ſub huiuſmodi reſeruationibus comprehendi. Ac reſeruauit beneficia, quæ per conſtitutionem Ioannis XXII. quæ incipit, Execrabilis, vacant, vel vacare contigerit. Et ea etiam beneficia omnia, de quibus ordinarii, & alii collatores, contra Concilii Tridentini decreta diſpoſuerunt, & diſponent in futurum. *Sub tit. de præben. inter extrauag. com.*

Reſeruatio Cathedralium Eccleſiarum, & Monaſteriorum, ac de tempore vacationis Epiſcopatuum, vacaturorum beneficiorum.

2 Item reſeruauit generaliter omnes Eccleſias Patriarchales, Primitiales, Archiepiſcopales, Epiſcopales, necnon omnia Monaſteria virorum, valorem annuum ducentorum florenorum auri cõmuni æſtimatione excedentia, nũc quomodocunque vacantia, & in poſterum vacatura. Et quod exceſſus huiuſmodi in literis exprimatur; Ac etiam reſeruauit dignitates & beneficia omnia, ad collationem, præſentationem, electionẽ, & quãcunque aliã diſpoſitionem Patriarcharum, Primatum, Archiepiſcoporum, & Epiſcoporum, necnõ Abbatum, & aliorum quorumcunque Collatorum, & Collatricum ſæcularium, & regularium quomodolibet, nõ tamẽ ad collationẽ cum alio vel aliis aut etiam ad alterius præſentationem, vel electionẽ, pertinentia, quæ poſt illorum obitum, aut Eccleſiarum, ſeu monaſteriorum, vel aliarum dignitatũ ſuarum dimiſſionem, ſeu amiſſionem, vel priuationem, vſque ad promotionẽ ſucceſſorum, ad eaſdẽ Eccleſias, aut Monaſteria, vel dignitates, Apoſtolica authoritate faciendam & adeptam ab eiſdem ſucceſſoribus pacificam illorum poſſeſſionem, quomodocunque vacant, & vacabunt in futurum.

Reſeruatio dignitatum, nec non ſuorum, & S. R. E. Cardinalium familiarium, beneficiorum.

3 Item reſeruauit generaliter diſpoſitioni ſuæ omnes dignitates maiores, poſt Pontificales in Cathedralibus, etiam Metropolitanis, & Patriarchalibus, necnon valorem decem florenorum auri communi extimatione excedentes principales in Collegiatis eccleſijs. Reſeruauit etiã Prioratus, præpoſituras, præpoſitatus, ac alias dignitates conuentuales, & præceptorias generales ordinum quorumcunque, ſed non militiarum, Ac quæcunque beneficia, quæ ſui, etiam dum Cardinalatus fungebatur honore, exiſtentes, ac S. R. E. viuentium nunc & qui erunt ſuo tempore Cardinalium familiares, continui commenſales obtinent, & in poſterum obtinebunt eorum familiaritate durante, ac in quibus ſeu ad quæ, ius eis competit, aut competierit, etiam ſi ab ipſa familiaritate per obitum Cardinalium eorundem, vel alias receſſerint. Declarans dignitates, quæ in cathedralibus etiam Metropolitanis, poſt Pontificales non maiores exiſtunt, & quæ ex Apoſt. Sedis Indulgentia, vel ordinaria authoritate, aut conſuetudine præſcripta, vel alias quouis modo in collegiatis Eccleſiis principalem præeminentiam habere noſcuntur ſub reſeruatione prædicta comprehendi debere.

Reſeruatio Beneficiorum Collectorum, & Subcollectorum.

4 Item reſeruauit generaliter omnia beneficia eccleſiaſtica quorumcunq; Collectorum, & vnicorum in quacunque ciuitate, vel diœceſi, qui ſuo tempore officia exercuerint, Subcollectorum fructuum, & prouentuum Cameræ Apoſtolicæ debitorum illa videlicet beneficia duntaxat, quæ durante eorum officio obtinebant, & in quibus ſeu ad quæ ius tunc eis competebat.

Reſeruatio beneficiorum Curialium, dum Curia transfertur.

5 Item reſeruauit omnia, & ſingula beneficia eccleſiaſtica quorumcunque Curialium, quos dum curia Romana de loco ad locum transfertur eam ſequendo, decedere contigerit in quouis loco, quantumcunque etiam a dicta curia remoto.

Reſeruatio beneficiorum Cubiculariorum, & curſorum.

6 Item reſeruauit generaliter idem D. N. Papa diſpoſitioni ſuæ omnia beneficia Cubiculariorum, Curſorum ſuorum.

Reſer-

Reſeruatio beneficiorum Eccleſiarum S. Ioan. Lateran. & S. Petri, ac B. Mariæ Maioris de Vrbe, & beneficiorum titulorum Cardinalium a Curia abſentium.

7 Item reſeruauit diſpoſitioni ſuæ generaliter quoſcunque canonicatus,& præbendas,ac dignitates,perſonatus,& officia,in S. Ioannis Lateranenſis,& Principis Apoſtolorum, ac Beatæ Mariæ Maioris de vrbe Eccleſijs, necnon ad collationem,prouiſionem,& præſentationem, ſeu quamuis aliam diſpoſitionem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium a Rom. Curia abſentium, ratione ſuorum epiſcopatuum, Cardinalatus, ac ipſorum Cardinalium titulorum,& Diaconiarum,ſpectantia,quamdiu abſentia ſua durauerit,canonicatus,& præbendas,dignitates,perſonatus,adminiſtrationes,& officia,ceteraque beneficia eccleſiaſtica,cum cura, vel ſine cura vacantia,& in antea vacatura,tam in eadem Vrbe,quam in eccleſijs,ciuitatibus,& diœceſibus dictorum epiſcopatuum conſiſtentia, ac decreuit irritum, &c.

Reſeruatio Menſium Apoſtolicorum de alternatiua pro Epiſcopis reſidentibus.

8 Item cupiens idem D. N. Papa pauperibus clericis, & alijs benemeritis perſonis,prouidere, omnia beneficia eccleſiaſtica cum cura,& ſine cura, ſæcularia,& quorumuis ordinum regularium, qualitercunque qualificata, & vbicunque exiſtentia,& ſingulis,Ianuarij,Februarij,Aprilis,Maij,Iulij,Auguſti,Octobris,& Nouembris,menſibus,vſque ad ſuæ voluntatis beneplacitum extra Romanam curiam,alias quam per reſignationem,quocunque modo vacatura, ad collationem, prouiſionem, præſentationem electionem, & quamuis aliam diſpoſitionem quorumcunque collatorum,& collatricum ſæcularium,& quorumuis ordinum regularium, non tamen Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium, aut aliorum ſub concordatis inter ſedem Apoſtolicā, & quoſcunque alios initis,& per eos,qui illa acceptare, & obſeruare debuerant, acceptatis, & obſeruatis, quæ lædere non intendit, comprehenſarum quomodolibet pertinentia,diſpoſitioni ſuæ generaliter reſeruauit, Volens in ſupplicationibus, ſeu conceſſionibus gratiarum, quæ de dictis beneficijs tunc vacantibus,etiam Motu proprio, fient de menſe,in quo vacauerint,diſpoſitique mentionem fieri, alioquin gratias nullas eſſe. Ac conſuetudines,etiam immemorabiles, optandi maiores, & pinguiores præbendas, necnon priuilegia, & indulta Apoſtolica circa ea, ac etiam diſponendi de huiuſmodi beneficijs, aut quod illa ſub huiuſmodi reſeruationibus nunquam comprehendantur, etiam cum quibuſuis derogatoriarum derogatorijs, & fortioribus,efficacioribus,& inſolitis clauſulis,necnon irritantibus, & alijs decretis, quibuſuis perſonis,& collegijs cuiuſcunque dignitatis,& ſtatus,gradus,ordinis, & conditionis exiſtentibus quomodolibet conceſſa, aduerſus reſeruationem huiuſmodi minime ſuffragari. Inſuper Sanctitas ſua ad gratificandum Patriarchis, Archiepiſcopis, & Epiſcopis intenta, ipſis quamdiu apud Eccleſias,aut diœceſes, ſuas vere,ac perſonaliter reſederint duntaxat,de omnibus,

& quibuſcunque beneficijs eccleſiaſticis cum cura, & ſine cura, ſæcularibus, & regularibus, ad liberam ipſorum duntaxat (non autem aliorum cum eis diſpoſitionem, ſeu præſentationem, vel electionem, nec etiam cum conſilio, vel conſenſu, ſeu interuentu capitulorum, vel aliorũ, aut alias) pertinentibus quæ in antea in menſibus Februarij, Aprilis, Iunij, Auguſti, Octobris, & Decembris, extra curiam ipſam vacare contigerit. (Dummodo alias diſpoſitioni Apoſtolicæ reſeruata, vel affecta non fuerint) libere diſponendi facultatem conceſſit; ac etiam voluit, vt ſi ipſi in collatione, aut alia diſpoſitione beneficiorum in alijs ſex menſibus, videlicet, Ianuarij, Martij, Maij, Iunij, Septembris, & Nouembris, vacaturorum (quæ etiam diſpoſitioni ſuæ, vt præfertur, reſeruauit) ſeu etiam aliorum diſpoſitioni ſuæ, & dictæ Sedis, alias quomodolibet reſeruatorum, vel affectorum, ſeſe intromiſerint, aut quo minus prouiſiones, & gratiæ Sanctitatis ſuæ de illis debitum effectum conſequantur, impedimentũ quoquomodo præſtiterint, vſu, & beneficio prædictæ facultatis, eo ipſo exiſtant, ac collationes, & aliæ diſpoſitiones de beneficijs, illius prætextu deinceps faciendæ, nullius ſint roboris, vel momenti. Illi vero, qui gratiam alternatiuæ prædictæ acceptare voluerint, acceptationẽ huiuſmodi per patentes literas manu propria ſubſignatas, ſuoque ſigillo munitas, & in ſua quiſque ciuitate, vel diœceſi datas declarare, & literas ipſas huic ad Datarium Sanctitatis ſuæ tranſmittere teneantur, quibus ab eo receptis, & recognitis, tunc demum, & non antea, vti incipiant gratia ſupradicta. Decernentes ſic in prædictis omnibus per quoſcunque, &c. iudicari debere, ac irritum, &c.

De literis in forma Rationi congruit expediendis.

9 Item voluit idem Dom. Noſt. Papa, quod conceſſa per fel. recor. Gregorium Papam XIIII. & Innoc. IX. prædeceſſores ſuos, & de eorum mandato expediantur in forma Rationi congruit, ſub die coronationis ſuæ, vt moris eſt, & idem quoad conceſſa per piæ memor. Gregor. XIIII. Sixtum Quintum, & Vrbanum VII. etiam prædeceſſores ſuos, ad 6. menſes duntaxat, ab ipſo die coronationis incipiendos, obſeruari voluit.

Declaratio reſeruationis Eccleſiarum, & beneficiorum per prædeceſſores reſeruatorum.

10 Item declarauit, omnium, & ſingularum Eccleſiarum Cathedralium, & monaſteriorum prouiſiones, quas prædicti prædeceſſores ſui ordinationi, & diſpoſitioni eorum, necnon omnia, & ſingula beneficia eccleſiaſtica, quæ dicti prædeceſſores etiam prædictæ diſpoſitioni cum interpoſitione decreti, reſeruauerant (quæ quidem Eccleſiæ, & Monaſteria, necnon ſic reſeruata beneficia tempore obitus eorundem prædeceſſorum vacabant, aut Eccleſiæ ipſæ, vel monaſteria huiuſmodi, ſi commendata, vel eis adminiſtratores deputati non fuiſſent, etiam tunc vacaſſent) remanſiſſe, & remanere per huiuſmodi reſeruationem, & decretum affecta, nullumque de illis præter Romanum Pontificem, ea vice ſe intromittere, vel diſponere potuiſſe, ſiue poſſe quoquo

modo.

modo. Decernentes irritum, & inane, ſi ſecus ſuper illis attentatum forſan erat tunc, vel in poſterum contingeret attentari.

Reualidatio literarum prædeceſſoris, gratiæ, & iuſtitiæ infra annum conceſſarum.

11 Item prædictus D.N. omnes, & ſingulas ab ipſis Vrbano VII. & Gregorio XIIII. ac Innoc. IX. prædeceſſoribus ſuis infra annum, ante diem obitus eorum conceſſas, gratiæ, vel iuſtitiæ literas, temporibus debitis eorum exequutoribus ſeu Iudicibus non præſentatas, omnino reualidauit, in ſtatum priſtinum, in quo videlicet ante fuerant, vel pro quibus erant obtentæ, quo ad hoc plenarie reſtituit, ac decreuit per exequutores, ſeu Iudices prædictos, vel ab eis ſubdelegandos, ad expeditionem negotiorum in eis contentorum procedi poſſe, & debere iuxta illarum formam.

Reuocatio vnionum.

12 Item rationalibus ſuadentibus cauſis, ipſe D.N. omnes vniones, annexiones incorporationes, ſuppreſſiones, extinctiones, applicationes, & diſmembrationes, etiam perpetuas, de quibuſuis cathedralibus, necnon aliis eccleſiis, monaſteriis, dignitatibus perſonalibus, officiis, & beneficiis eccleſiaſticis, eorumve domibus, prædiis, & locis, per ceſſum vel deceſſum, aut quamuis aliam dimiſſionem, vel amiſſionem, qualicunque fuerint, inuicem, vel aliis eccleſiis, monaſteriis, & menſis, etiam capitularibus, dignitatibus, perſonatibus officiis, beneficiis, ac piis, & aliis locis vniuerſitatibus etiam ſtudiorum generalium, & collegiis, etiam in fauorem S. R. E. Cardinalium, ſeu eccleſiis, monaſteriis, & beneficiis per eos obtentis, quomodolibet, Apoſtolica, vel alia quauis (non tamen Concilii Tridentini) authoritate, necnon pro fundatione, ſeu datione, augmento, vel conſeruatione collegiorum, & aliorum, piorum, & religioſorum locorum ad fidei Catholicæ defenſionem, & propagationem, bonarumque artium cultum inſtitutorum, factas, quæ ſuum non ſunt ſortitæ effectum; Ac quæcunque conceſſiones, & mandata ſuper vnionibus, annexionibus, incorporationibus, & aliis præmiſſis taliter faciendis reuocauit, caſſauit, & irritauit, nulliuſque decreuit exiſtere firmitatis, nec alicui quaſcunque clauſulas, vel adiectiones, aut decreta, quæ Sanctitas ſua pro expreſſis haberi voluit, in quibuſuis Apoſtolicis etiam quæ motu proprio, aut ex certa ſcientia, & conſiſtorialiter proceſſerunt & emanauerunt literis etiam ſi in eis decretum eſset, illas ex tunc effectum ſortitas eſse, aut ius quæſitum fore, quomodolibet contenta aduerſus reuocationem, & irritationem huiuſmodi, voluit aliquatenus ſuffragari.

Reuocatio facultatum quibuſuis conceſſarum.

13 Item reuocauit quaſcunq; facultates cõceſsas quibuſuis Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & aliis prælatis, & perſonis, necnon Apoſtolicæ Sedis

Nunciis, ac fructuum, & prouentuum Cameræ Apoſtolicæ debitorum collectoribus, de diſpenſando cum quibuſuis perſonis ſuper matrimonio contracto, vel contrahendo in gradu prohibito, ac natalium, & ætatis defectibus, & de incompatibilibus beneficiis eccleſiaſticis in ſimul retinendis necnon de Notariis publicis creandis, ac diſponendo quomodolibet de quibuſuis beneficiis eccleſiaſticis, & alias præmiſſis, officia ipſorum nunciorum, & Collectorum directè non concernentes, etiam ſi in literis deſuper confectis ſint clauſulæ reſtitutoriæ, & derogatoriarum derogatoriæ, & aliæ efficaciores; quas pro expreſſis haberi voluit, quo ad omnia, in quibus facultates ipſæ non ſunt ſortitæ effectum, etiam ſi Nunciis eiſdem, dictæ Sedis Legatis de latere, competens ſit conceſſa poteſtas, Decernens irritum, &c.

Reuocatio facultatum conferendi beneficia reſeruata.

14 Item reuocat quaſcunque facultates, & literas deſuper confectas, per quas quicunque ſui prædeceſſores Romani Pontifices quibuſuis perſonis ordinariam collationem, ſeu aliam diſpoſitionem beneficiorum eccleſiaſticorum de iure, vel conſuetudine habentibus, & quauis etiam Patriarchali, Archiepiſcopali, Epiſcopali, vel alia dignitate, vel alio non tamen Cardinalatus honore fungentibus, quauis conſideratione, vel intuitu, etiam Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine conceſſerant, aut quamdiu viuerent, vel ſuis eccleſiis, ſeu monaſteriis præeſſent, aut aliud tempus, de beneficiis eccleſiaſticis generaliter reſeruatis, ſeu affectis, ad eorum collationem, prouiſionem, præſentationem, electionem, & quamuis aliam diſpoſitionem, communiter, vel diuiſim ſpectantibus diſponere libere, licite valerent, aut etiam ad id per eoſdem prædeceſſores Vicarii perpetui, vel ad tempus conſtituti forent.

De Dictionibus Numeralibus.

15 Item, vt in Apoſtolicis literis committendi crimen falſi per amplius tollatur occaſio, voluit, ſtatuit, & ordinauit, quod dictiones numerales, quæ in dictis literis ante Nonas, Idus, & Kal. immediate poni conſueuerunt, per literas, & ſyllabas extenſæ deſcribantur, & illæ ex prædictis literis, in quibus huiuſmodi dictiones aliter ſcriptæ fuerint, ad Bullarium nullatenus mittantur.

De concurrentibus in Data.

16 Item voluit, quod de cōcurrentibus in data eiuſdem diei ſuper vacantibus, ſeu certo modo vacaturis beneficiis, illi quibus gratiæ Motu proprio cōceduntur, ceteris ſimili modo gratias non habentibus alia graduati, non graduatis, aut inter graduatos magis graduati, ac inter æqualiter graduatos prius graduati. necnon colorato titulo poſſeſſores non poſſeſſoribus ac inter perſonas alias in Curia præſentes abſentibus ab ea, ac inter præſentes

tes

tes non beneficiati, beneficiatis,& ſimiliter inter abſentes, (ceteris paribus oriundus non oriundo,& diœceſanus non diœceſano. In reliquis vero ſinguli,qui prius Apoſtolicas deſuper literas eorumque exequutoribus præſētauerint,aliis,in ipſorum,de quibus agi contigerint,beneficiorum aſſecutione præferantur.

De non tollendo ius quæſitum.

17 Item ne per varias,quæ pro commiſſionibus,ſeu mandatis, & declarationibus habendis in cauſis,plerumque fiunt ſuggeſtiones,iuſtitia poſtponatur.idem D.N.decreuit,& declarauit, ſuæ intentionis fore, quod deinceps per quamcunque ſignaturam,ſeu conceſſionem,aut gratiam,vel literas Apoſtolicas,pro commiſſionibus ſeu mandatis,aut declarationibus huiuſmodi, etiam ſi Motu proprio,& ex certa ſcientia,ac etiam ante motam litem,a Sanctitate ſua emanauerint,vel de eius mandato, faciendas, nulli ius ſibi quæſitum quomodolibet tollatur.

Regula de viginti.

18 Item voluit, quod ſi quis in infirmitate cōſtitutus reſignauerit aliquod beneficiorum,ſiue ſimpliciter,ſiue ex cauſa permutationis,vel alias dimiſerit aut illius commendæ ceſſerit,ſeu ipſius beneficii vnionis diſſolutioni conſenſerit,etiam vigore ſupplicationis,dum eſſet ſanus ſignatæ, & poſtea infra viginti dies a die per ipſum reſignantem præſtandi conſenſus,computandos, de ipſa infirmitate deceſſerit,& ipſum beneficium quauis authoritate conferantur,per reſignationem ſic factam,collatio huiuſmodi ſit nulla,ipſumque beneficium nihilominus per obitum cenſeatur vacare.

De idiomate.

19 Item voluit,quod ſi contingat ipſum,alicui perſonæ de parochiali Eccleſia vel quoquis alio beneficio exercitium curæ animarum Parochianorū quomodolibet habente prouidere,niſi ipſa perſona intelligat, & intelligibiliter loqui ſciat idioma loci,vbi Eccleſia vel beneficium huiuſmodi conſiſtit, prouiſio,ſeu mandatum,& gratia deſuper, quo ad Parochialem Eccleſiam, vel beneficium huiuſmodi, nullius ſint roboris, vel momenti.

De non impetrando beneficium per obitum viuentium.

20 Item,ſi quis ſupplicauerit ſibi de beneficio quocunque tanquā per obitum alicuius licet tunc viuentis,vacante prouideri,& poſtea per obitum eius vacet,prouiſio,& quęuis diſpoſitio,dicto ſupplicanti per obitum huiuſmodi denuo faciendæ,nullius ſint roboris,vel momenti.

De vnionibus, & vnionum confirmatione.

21 Item voluit, quod petentes beneficia eccleſiaſtica aliis vniri, teneantur exprimere verum annuum valorem ſecundum communem æſtimationem, tam beneficij vniendi, quam illius, cui vniri petitur, alioquin vnio non valeat, & ſemper in vnionibus commiſſio fiat ad partes, vocatis quorum intereſt, & idem voluit obſeruari in quibuſuis ſuppreſſionibus, perpetuis conceſſionibus, diſmembrationibus, & applicationibus, etiam de quibuſcunque fructibus, & bonis eccleſiaſticis, ac etiam in confirmationibus, vnionum ſingularumque diſpoſitionum huiuſmodi.

De Mendicantibus transferendis.

22 Item de Mendicantibus transferendis, qui ad alios Ordines tranſierint pro tempore, voluit conſtitutionem fel. rec. Martini Papæ V. prædeceſſoris ſui deſuper factam, & in libro Cancellariæ Apoſtolicæ deſcriptam, quæ incipit. Viam ambitioſæ cupiditatis, &c. firmiter obſeruari.

De male promotis.

23 Item de Clericis extra tempora a iure ſtatuta, ſiue ante ætatem legitimam, aut abſque dimiſſorijs literis ad ſacros ordines ſe promoueri facientibus, pro tempore, etiam voluit conſtitutionem piæ mem. Pij II. ſimiliter prædeceſſoris ſui deſuper editam, & in dicto Cancellariæ Apoſtolicæ deſcriptam, quæ incipit, cum ex ſacrorum ordinum, &c. pari modo obſeruari.

De moneta.

24 Item declarauit idem D. N. quod libra Turonen. paruorum, & florenus auri de camera, pro æquali valore in concernentibus literas, & Cameram Apoſtolicam computari, & extimari debeant.

De beneficijs vacaturis per promotionem ad Eccleſias, & monaſteria.

25 Item prædictus D.N. Papa voluit, decreuit, & ordinauit, quod quæcunque conceſſiones, gratiæ, & mandata, etiam Motu proprio, & cum derogatione huius cōſtitutionis, quæ ab eo, pro quibuſuis perſonis emanauerint, de prouidēdo eis de quibuſuis beneficiis vacaturis per promotionem quorumcunque ad eccleſiarum, & monaſteriorum regimina, ſi huiuſmodi conceſſiones, & mandata diem promotionis promouendorum ipſorum præceſſerint, necnon quæcunque collationes, prouiſiones, & diſpoſitiones pro tempore faciendæ de præmiſſis, ac quibuſuis aliis beneficiis eccleſiaſticis ſæcularibus & regularibus, quæ per promouendos, vel aſſumendos ad quaſcunque

Præla-

Prælaturas inter illarum vocationis, & huiuſmodi promotionis, vel aſſumptionis tempore ſimpliciter, vel ex cauſa permutationis vbicunque reſignari, vel alias dimitti contigerit, cum inde ſecutis pro tempore, ſint caſſæ, & irritæ, nulliuſque roboris, vel momenti.

De non iudicando iuxta formam ſupplicationum, ſeu literarum expeditarum.

26 Item, cum ante confectionem literarum gratia Apoſtolica ſit informis, voluit, ſtatuit, & ordinauit idem D. N. quod iudices in Romana Curia, & extra eam pro tempore exiſtentes, etiam ſi ſint S. R. E. Cardinales, cauſarũ Palatij Apoſtolici Adiutores, vel quicunque alii, non iuxta ſupplicantium ſignaturam ſuper quibuſuis impetrationibus, (niſi in dicta Curia duntaxat ſint commiſſiones iuſtitiam concernentes, per placet, vel S. R. E. Vicecancellarium, iuxta facultatem ſuper hoc ſibi conceſſam ſignatæ) ſed iuxta literarum ſuper eiſdem impetrationibus, & conceſſionibus confectarum tenores, & formas iudicare debeant. Decernens irritum, &c. ſi literæ ipſæ per præoccupationem, vel alias minus bene expeditæ reperiantur, ad illorum, quorum intereſt, inſtantiam ad Apoſtolicam Cancellariam remitti poterũt per eius officiales, quibus huiuſmodi tenores, & formas reſtringere conuenit, ad formas debitas reducendæ.

De regulis Cancellariæ producendis.

27 Item attendens N. D. Papa, quod ſuper habendis de Cãcellaria Apoſtolica regulis, & conſtitutionibus deſcriptis, faciliter per eos, qui in Romana Curia indiguerint, ad ipſam Cancellariam recurſus dirigi poteſt, nec conſultum foret, quod ſuper earundem regularum, & conſtitutionum, quæ iuxta varietatem occurrentium cauſarum, & negotiorum aliquoties immutari cõuenit, probando tenorem, vel effectum teſtium, plerumque tenacem deſuper memoriam non habentium, depoſitionibus ſtari deberet, voluit, ſtatuit, & ordinauit, quod deinceps quilibet ex Auditoribus cauſarum Palatij Apoſtolici, & aliis, (etiam ſi S. R. E. ſint Cardinales) in ipſa Curia pro tempore deputatis, authoritate Apoſtolica, iudicibus, etiam in cauſis actu dependentibus, ſuper huiuſmodi tenore vel effectu probando duntaxat ſtet, fidemque adhibeat cedulæ, ſeu ſcripturæ deſuper a duobus de maiori parte, quod danda ſit, a tergo ſignatæ, & etiam a duobus aliis literarum Apoſtolicarum Abbreuiatoribus in ipſa Cancellaria auſcultatæ, & D. Vicecancellarii, ſeu dictam Cancellariam Regentis manu ſubſcriptæ, vt moris eſt. Quicquid autẽ ſecus fieri contigerit nullius ſit roboris, vel momenti.

De ſubrogandis collitigantibus.

28 Item D. N. cupiens litiũ ſuccidere anfractus, & ne noui collitigantibus aduerſarii dentur, prouidere voluit, ſtatuit, & ordinauit, quod quoties deinceps

Digitized by Google

ceps aliquem ſuper quouis eccleſiaſtico beneficio collitigantem, in iure, vel ad ius, quod forſan eius aduerſario in dicto beneficio competierit. ſubrogari conceſſerit (dummodo prædictus, collitigans in dicto beneficio intruſus non fuerit, nec ſuper eo contra dictum aduerſarium, poſtquam illud per trienniũ pacifice poſſederit, lis tunc mota fuerit) aliorum quorumlibet de præmiſſo iure ſiue tunc vacet, vel cum vacauerint, impetrationes, vel conceſſiones, etiã Motu proprio, infra menſem ante conceſſionem huiuſmodi factæ, nullius ſint roboris, vel momenti. Et nihilominus cupiens eorum fraudibus obuiare, qui viuentium beneficia, illorum præſertim, quibus, aut propter ſenium, aut propter infirmitatem immineret vitæ periculum, impetrant, vt illis decedentibus, tamquam colligantes in eorum iuribus facilius ſubrogentur, voluit, vt deinceps nullus in iure, vel ad ius in beneficio defuncti, quod illo viuẽte in caſibus præmiſſis, vel ſimilibus impetrauerit, aliquo modo ſubrogetur ac ſubrogatio, vel gratia ſi neutri, ſi nulli, ſeu nouæ prouiſionis, aut perinde valere, taliter impetranti nullatenus ſuffragetur, quod etiam ſtrictiſſime obſeruari mãdauit in impetrationibus beneficiorum per priuationem & amotionem ex quibuſuis criminibus, & exceſſibus, forſan perpetratis, etiã ſi vſque ad diffinitiuam ſententiam quæ tamen in rem non tranſiuerit iudicatam, proceſſum foret.

De veriſimili notitia.

29 Item voluit, & ordinauit, quod omnes gratiæ, quas de quibuſuis beneficijs eccleſiaſtis cum cura, vel ſine cura, ſæcularibus, vel regularibus per obitum quarumcunque perſonarum vacantibus, in antea fecerit, nullius roboris vel momenti ſint, niſi poſt obitum, & ante datam gratiarum huiuſmodi tantum tempus effluxerit, quod interim vacationes ipſæ de locis, in quibus perſonæ prædictæ deceſſerint, ad notitiam eiuſdem D. N. veriſimiliter potuerint perueniſſe.

Non valeant commiſſiones cauſarum niſi literis expeditis.

30 Item quod omnes, & ſingulæ commiſſiones cauſarum, quas in antea fieri contigerit, obtentæ, vel occaſione conceſſionum duntaxat Apoſtolicarum de beneficijs eccleſiaſticis gratiarum, deſuper quibus literæ Apoſtolicæ confectæ non fuerint, ac proceſſus deſuper habendi, nullius ſint roboris, vel momenti.

De impetrantibus beneficia per obitum familiarium Cardinalium.

31 Item voluit, quod impetrans beneficium vacans per obitum familiaris alicuius Cardinalis, teneatur exprimere nomẽ, & titulũ ipſius Cardinalis, & ſi ille in curia fuerit, eius, ad id accedat aſſenſus, alias deſuper gratia ſit nulla & idem ſeruari voluit, ſi dicti familiares eorundem Cardinalium familiares

eſſe

eſſe deſierint, ſed ad aliorum Cardinalium familiaritatem ſimilē tranſierint, quo ad beneficia, quæ familiaritate priori durante obtinuerint, & in quibus vel ad quæ, priori ipſa familiaritate durante, ius eis competierit, ita quo ad illa, & Cardinales, quorum prius familiares fuerint, ſuum habeant adhibere conſenſum. Declarant præſentem conſtitutionem locum non habere in illis beneficiis, quæ familiares ipſi tempore obitus eorum in dicta Curia, vel extra eam obtinerent, aut antea obtinuiſſent, & ratione officiorum per eos obtentorum dictæ diſpoſitioni generaliter reſeruata, vel effecta fuiſſe apparerent. Nec non illos, quo ad effectum dictæ conſtitutionis, familiares eorundem Cardinalium cenſeri, qui ipſorum Cardinalium familiares continui commenſales ad minus per quatuor menſes etiam ante Cardinalatum, fuiſſe probarentur. Decernens irritum, &c.

Super eadem familiaritate.

32 Item idem D. N. ad euitandas lites, & contentiones, quæ ex præcedenti ſua conſtitutione exoriri poſſent, veſtigijs prædeceſſorum ſuorum inhærendo voluit, ſtatuit, & ordinauit, quod ſi beneficia, quæ per obitum familiarium continuorum commenſalium eorundem Cardinalium in futurum vacabunt (ceſſantibus Apoſtolicis reſeruationibus) ad alterius Cardinalis collationem vel aliam diſpoſitionem pertinere deberent, in dicta præcedenti conſtitutione non comprehendantur, quo ad hoc, vt prouiſionibus talium beneficiorum ſuper expeditione literarum illius Cardinalis cuius familiaris defunctus ille extitit, conſenſus requiri debeat, ſed beneficia huiuſmodi ad collationem, ſeu quamuis aliam diſpoſitionem Cardinalis Ordinarij collatoris, vt præfertur, libere ſpectare cenſeantur, & ſi apud Sedem Apoſtolicam beneficia huiuſmodi, per obitum dictorum familiarium vacauerint, tunc in prouiſione talium beneficiorum, ſupra expeditione literarum illius Cardinalis exigatur conſenſus, ſi in Romana Curia præſens fuerit, ad quem eorundem collatio, vel diſpoſitio, vt præfertur, peruenire deberent.

Signatura per Fiat, præfertur alteri per Conceſſum.

33 Item voluit idem D.N. quod concurrentibus eadem die ſuper quocunque beneficio, per Fiat, & conceſſum, etiam Motu proprio habenti, præferatur, etiam ſi in illa per Conceſſum prægnantiores, & quantumlibet priuilegiatiuæ eſſent clauſulę.

De Annali poſſeſſore.

34 Item Sanctiſſimus D. N. vt improbi lites exquirentiū motus exprimantur, voluit, ſtatuit, & ordinauit, quod quicunque beneficium eccleſiaſticum tunc per annum immediate præcedentem pacifice poſſeſſum, & quod certo modo vacare prętenditur, deinceps impetrauerit, nomen, gradū, & nobilitatem

tatem poſſeſſoris eiuſdem, & quotannis illud ipſe poſſederit, ac pacificam, & determinatam, ex qua clare poterit conſtare, quod nullum ipſi poſſeſſori in dicto beneficio ius competat, cauſam in huiuſmodi impetratione exprimere, infra ſex menſes, ipſum poſſeſſorem, ad iudicium euocari facere, cauſamque ex tunc deſuper infra annum vſque ad ſententiam diffinitiuam incluſiue proſequi debeat, & teneatur. Alioquin impetratio prædicta, & quæcunque inde ſequuta nullius exiſtant firmitatis, & idem impetrans de damnis, & intereſſe poſſeſſorem præfatum propterea contingentibus, ei ſatisfacere, & ſi poſſeſſorem ipſum iniuſte, friuole, & indebite moleſtaſſe repertus extiterit, quinquaginta florenos auri perſoluere Cameræ Apoſtolicæ, ſit adſtrictus, nec alius quam permiſſæ vocationis modus etiam per literas ſi neutri, aut ſurrogationis, aut alias ſibi, quod hoc, vt beneficium huiuſmodi ea vice conſequi, aut obtinere valeat, quomodolibet ſuffragetur, illudque nullatenus in antea litigioſum propterea cenſeatur, quod etiam extendi voluit ad impetrantes beneficia eccleſiaſtica cuiuſcunque qualitatis, per priuationem, & amotionem, vel alias propter commiſſa, exceſſus, & crimina vacantia, vel vacatura, & ſimiliter ad impetrantes beneficia tanquam vacantia per deuolutionem.

De Triennali.

35 Item ſtatuit, & ordinauit idem D. N. quod ſi quis, quæcunque beneficia eccleſiaſtica qualiacunque ſint, abſque ſimoniaco ingreſſu, ex quouis titulo, Apoſtolica, vel ordinaria collatione, aut electione, & electionis huiuſmodi confirmatione, ſeu præſentatione, & inſtitutione illorum, ad quos beneficiorum huiuſmodi collatio, prouiſio, electio, & præſentatio, ſeu quæuis alia diſpoſitio pertinet, per triennium pacifice poſſederit (dummodo in beneficijs huiuſmodi, ſi diſpoſitioni Apoſtolicæ ex reſeruatione generali in corpore iuris clauſa reſeruata fuerit, ſe non intruſerit) ſuper eiſdem Beneficijs taliter poſſeſſis moleſtari nequeat, necnon impetrationes quaſlibet de beneficiis ipſis ſic poſſeſſis factas, irritas, & inanes cenſeri debere decreuit, antiquas lites ſuper illis motas penitus extinguendo.

De non appellando ante diffinitiuam ſententiam.

36 Item idem D. N. vt finis litibus celerius imponatur, & litigantium parcatur ſumptibus, & expenſis, ſuorum prædeceſſorum conſtitutionibus, & ſtatutis inhærendo; ſtatuit, & ordinauit, quod in cauſis pendentibus, & quas in poſterum contigerit agitari, nulli ante diffinitiuam ſententiam liceat appellare, nec appellatio ſi fuerit emiſſa, debeat admitti, niſi ab interlocutoria, quæ vim habeat diffinitiuæ, vel a grauamine minime concernente negotium principale, quod non poſſit per appellationem a diffinitiua ſententia reparari, nullæque cauſæ appellationum committantur, niſi in commiſſione exprimatur, quod interloquutoria vim diffinitiuæ habeat, vel grauamen ſit tale, quod in appellatione a diffinitiua non valeat reparari. Alioquin appellationes,

nes,& commiſſiones in poſterum,& quicquid inde ſequutum fuerit,nullius ſit roboris,vel momenti commiſſionibus appellationum iam iudicibus præſentatis,& exhibitis,in ſuo robore permanſuris, in quibus,latis ſuper eiſdem ſententiis, ſecundo, vel vlterius ab eis non liceat appellare. Appellantes vero, & appellationes etiam ab interloquutoriis, grauaminibus huiuſmodi ſuo, vel alterius nomine proſequentes ſi ſuccubuerint; vltra expenſas, & dãna, ad quæ reſarcienda de iure condemnatus compellitur; viginti florenorum auri pœna mulctentur.

Non ſtetur remiſſioni poſt concluſionem.

37 Item ſtatuit,& ordinauit,quod in commiſſionibus de iuſtitia,ſeu mandatis,aut etiam conſiſtorialibus, per eum, ſeu de eius mandato, vel authoritate, in cauſis, in quibus concluſum exiſtat, in poſterum concedendis, etiam ſi in eis de concluſione huiuſmodi implicite, vel explicite mentio facta fuerit, nihil cenſeatur eſſe conceſſum, niſi per conceſſionem commiſſionis huiuſmodi derogetur expreſſe.

De literis Religioſorum expediendis.

38 Item voluit, & ordinauit, quod ſi aliqui Religioſi petunt aliquod beneficium ad nutum amouibile, cum clauſula, quod exinde pro ſolo nutu Abbatis, vel Superioris amoueri nõ poſsint; literæ, quo ad ipſam clauſulam, nullatenus expediantur, niſi idem D. N. ponat in ſignatura, quod non poſſit amoueri, vel ad partem clauſulam ipſam concedat.

De clauſula ponenda in literis permutationum beneficiorum.

39 Item ſi committatur alicui beneficii reſignationis receptio ponatur clauſula, Attente quoque prouideas, &c. & ſi ex cauſa permutationis reſignationes fiant, ponatur clauſula. Quod neuter permutantium ius acquirat, niſi quilibet ipſorum ius habuerit in beneficio per ipſum reſignato.

De ſupplendis defectibus.

40 Voluit, quod ſi petatur ſuppleri defectus in genere, nullatenus literę deſuper concedantur, niſi in petitione deſuper huiuſmodi defectus exprimantur, vel, per fiat vt petitur, ſupplicatio ſignata fuerit.

De derogatione iuris patronatus.

41 Item voluit, quod ſuper quouis beneficio eccleſiaſtico de iure patronatus laicorum non expediantur literæ, niſi ponatur expreſſe, quod tale beneficium tanto tempore vacauit, quod eius collatio ad Sedem Apoſtolicam legitime eſt deuoluta, vel quia tempus patronis laicis ad præſentandum a iure præfi-

præfixum lapſum exiſtat, aut ad id patronorum ipſorum accedat aſſenſus, & ſi per ipſum iuri patronatus huiuſmodi derogari contigerit, iuris patronatus huiuſmodi mentio diſpoſitiue, ac ſpecifice, & determinate non autem conditionaliter fiat: & ſi illud ad aliquem Regem, Ducem, Marchionem, vel alium Principem pertineat, & de hoc in literis prouiſionis, vel mandati de prouidendo de dicto beneficio ſimilis mentio facta non fuerit, non cenſeatur quomodolibet derogatum.

De commendis.

41 Item voluit, quod nulli ſæculari de regulari, nec religioſo de ſæculari, beneficiis commenda detur, niſi in ſignatura, per clauſulam ad partem ſuper petitione commendæ huiuſmodi, de commenda ipſa mentio fiat.

De reformationibus.

43 Item voluit, ſtatuit, & ordinauit, quod ſuper quibuſcunque reformationibus ſignatis ſuper impetrationibus quorumcunque beneficiorum vacantium, vel certo modo vacaturorum, in quibus petitur, quod literæ ſuper prima data expediri poſſint ſi ex huiuſmodi expeditione ſub tali data cuiquam videatur poſſe fieri præiudicium, literæ huiuſmodi ſub ipſa prima data nullatenus expediantur, niſi reformationes huiuſmodi per fiat ſub prima data ſignatæ fuerint.

De conſenſu in reſignationibus, & penſionibus.

44 Item voluit, & ordinauit, quod ſuper reſignatione cuiuſcunque beneficij eccleſiaſtici, ſeu ceſſione iuris in eo, quam in manibus ſuis, vel in Cancellaria Apoſtolica fieri contigerit, Apoſtolicæ literæ nullatenus expediantur, niſi reſignans, vel cedens, ſi præſens in Romana Curia fuerit, perſonaliter, alioquin per procuratorem ſuum ad hoc ab eo ſpecialiter conſtitutum, expeditioni huiuſmodi in eadem Cancellaria expreſſe conſenſerit, & iurauerit, vt moris eſt, & vt ipſum reſignantem, ſeu cedentem pluries ſuper vno, & eodem beneficio in fauorem diuerſarum perſonarum ſucceſſiue conſentire contigerit, voluit Sanctitas ſua, quod primus conſenſus tenere debeat, & alij poſteriores conſenſus, ac literæ illorum prætextu, etiam ſub priori data expeditæ pro tempore, nullius ſint roboris, vel momenti, nec literæ reſeruationis, vel aſſignationis; etiam motu proprio, cuiuſuis penſionis annuæ ſuper alicuius beneficii fructibus expediri poſſint, niſi de conſenſu illius, qui penſionem perſoluere tunc habebit.

De ingreſſu religionis.

45 Item non dentur literæ ſuper beneficijs vacaturis per ingreſſum Religionis, niſi ille præceſſerit datam deſuper petitionis.

Non

Non valeat impetratio facta per modum in Cancellaria exprimendum.

46 Item voluit, quod ſi petatur aliquod beneficium vacans per modum in Cancellaria Apoſtolica exprimendum, talis impetratio non valeat, nec literæ deſuper expediantur.

De executione facienda.

47 Item voluit, ſtatuit, & ordinauit quod quotieſcunque per ſignaturam ſuam vel de eius mandato factam, ſuper exequendis aliquibus cum adiectione proprii nominis, vel dignitatis cuiuſuis, iudex datur, literæ deſuper expediantur cum expreſſione, quod idem iudex executionem faciat per ſe ipſum,

De diſpenſationibus in gradibus conſanguinitatis.

48 Voluit, quod in literis diſpenſationum ſuper aliquo gradu conſanguinitatis, vel affinitatis, aut alias prohibito, ponatur clauſula, Si mulier rapta non fuerit; Et ſi ſcienter, ponatur clauſula addita in quaterno.

De defectu natalium.

49 Voluit, quod in diſpenſationibus ſuper defectu natalium, quod poſſint ſuccedere in bonis temporalibus, ponatur clauſula, Quod non præiudicetur illis, ad quos ſucceſſio bonorum ab inteſtato pertinere debeat.

Super diſpenſationibus.

50 Item, quod per quamcunque ſignaturam in quauis gratia nullatenus diſpenſatio veniat, niſi dicta gratia totaliter effectum huiuſmodi diſpenſationis concernat, vel alias nihil conferat, aut operetur.

Nulli ſuffragatur diſpenſatio niſi literis confectis.

51 Item, cum conceſsiones ſuper gratiis diſpenſationum quarumcunque quibuſuis per ipſum Dominum Noſtrum cõceſſarum, vel concedendarum, per regulas Cancellariæ Apoſtolicæ ſint prouide limitatę, licet aliquando in petitionibus ſuper huiuſmodi conceſsionibus oblatis multa ſint petita, ne quis talium conceſsionum prętextu, id diſpenſatiue tenere, aut facere præſumat, ad quod conceſsiones huiuſmodi ſe non extendant, voluit idem D. N. quod nulla talis diſpenſatio cuiquam in iudicio vel extra, ſuffragetur, antequam ſuper ea literę Apoſtolicæ ſint confectæ.

Digitized by Google

De clauſulis ponendis in literis Indulgentiarum.

52 Item voluit, quod in literis Indulgentiarum ponatur, quod, ſi eccleſiæ, vel cappellæ, vel alias, aliqua Indulgentia fuerit per ipſum conceſſa, de qua inibi ſpecialis mentio facta non ſit, huiuſmodi literæ ſint nullæ.

De Indulgentijs conceſsis ad inſtar.

53 Item voluit idem Dom. Noſt. quod literę ſuper indulgentiis non expediantur ad inſtar, niſi ſpecificetur.

De exprimendo valore Beneficiorum in impetrationibus.

54 Item voluit, quod in gratiis, quas quibuſcuis perſonis, de beneficiis, vacantibus, ſeu certo modo vacaturis, fieri contigerit, illorum, & aliorum quorumcunque beneficiorum, quæ dictę perſonę tunc obtinuerint, ſeu de quibus eis fuerit prouiſum vel conceſſum, aut mandatum prouideri: verus annuus valor per marchas argenti, aut ſterlingorum, vel libras Turonen. paruorum, ſeu florenos auri, aut ducatos, vel vncias auri, ſeu aliam monetam ſecundum communem extimationem exprimatur, niſi perſonæ prædictæ beneficia, quæ tunc obtinuerint, aut in quibus, vel ad quæ ius eis competit, iuxta ipſarum oblationes, aut alias dimittere teneantur: alioquin gratiæ prædictæ ſint nullæ, & idem ſeruetur in gratiis, quas a Sanctitate ſua Motu proprio emanare contigerit, quo ad beneficia tamen de quibus per Sanctitatem ſuam pro tempore prouidetur, ſeu prouideri mandatur, aut alias diſponitur, ac literis per quas pro tempore ad eccleſiarum Parochialium, & Cathedralium, ac Monaſteriorum regimina promotis conceditur, vt Monaſteria, & alia beneficia eccleſiaſtica ſæcularia, & regularia per eos obtenta, & in quibus, & ad quæ ius eis competit, retinere poſsint.

De clauſulis in beneficijs vacantibus ponendis.

55 Voluit, & ordinauit, quod quando prouidet, ſeu mandat prouideri alicui de beneficio eccleſiaſtico vacante, tunc dare poterunt clauſulæ, ſi petantur, etiam ſi illud quouis modo, &c. ſeu per conſtitutionem, Execrabilis vacet, ac ſpecialiter reſeruatum, inter aliquos litigioſum ſit, & eius collatio deuoluta fuerit, & ſi pro collitigante, vel ſubrogationem, aut ſi neutri, vel ſi nulli, &c. petente, ſi tunc lis ſpecifice exprimatur. Nec detur aliqua generalis reſeruatio diſpoſitiue niſi deſuper in conceſsione ſpecialis, & expreſſa, ac pure & non ſub conditione, mentio fiat, & tunc reliquæ reſeruationes ibi contentæ vemabt. Si vero tempore expeditionis inde literarum, generalis reſeruatio huiuſmodi probari non poſsit, aut in nouis prouiſionibus ſeu pro collitigantibus ſi neutri, vel ſi nulli, &c. ſit expreſſum, quod ab aliquibus aſſeritur.

ſeritur, illum cuius beneficium conceditur, collectorem, vel vnicum ſubcollectorem abbreuiatorem, vel familiarem Notarium, aut dictæ ſedis officialem, fuiſſe, clauſula ponatur, etiam ſi dictum beneficium ex eo, quod talis collector, vel vnicus ſubcollector, abbreuiator, vel familiaris Notarius aut dictæ Sedis officialis, fuit, diſpoſitioni Apoſtolicæ generaliter reſeruatum exiſtat, dummodo non ſit in eo alicui ſpecialiter ius quæſitum: in reliquis vero nulla clauſula detur, vnde reſeruatio generalis elici poſsit, niſi deſuper ſignatura per duplex fiat ſignata ſit, aut reſeruatio, vel alias ſpecialiter habeatur.

De expreſſione qualitatum Beneficiorum in impetrationibus.

56 Item voluit, quod ſuper beneficiis eccleſiaſticis, de qualitatibus illorum, videlicet, an dignitates, perſonatus, vel officia ſint, eiſque immineat cura animarum & ad illa conſueuerint, qui per electionem aſſumi, mētio fiat, alias gratiæ deſuper factæ ſint nullę, & ſi qualitates huiuſmodi affirmatiue, vel conditionaliter non exprimantur, negatiua expreſſe deſuper fiat in beneficiis, quæ tales qualitates, vel ex eis aliquas conſueuerunt habere.

De beneficijs vacantibus per contractum matrimonij.

57 Item, ſi reſeruetur beneficium per contractum matrimonii, non dentur alii modi vacationum de foro, ne cenſeatur beneficium reſeruatum ſpecialiter vel affectum, niſi ſequatur matrimonium, ſed in beneficiis per promotionem, aut ingreſſum Religionis, vel aſſecutionem, vacaturis ponatur clauſula, etiam ſi non petatur. Cum beneficia huiuſmodi pręmiſſo, vel alias quouis modo, &c. præterquam per obitum obtinentis, vacare contigerit, etiam ſi vacent.

De clauſulis ponendis in literis Religioſorum.

58 Item voluit, quod ſi petatur aliquem in Religioſum recipi, & ſibi de quouis beneficio eccleſiaſtico prouideri per ſimplicem ſignaturam fiat, receptio huiuſmodi duntaxat detur, adiecto, ſi petens idoneus ſit, aut aliud canonicum non obſiſtat, & exprimatur, ſi certus numerus Regularium ſit ibidem, cui etiam non derogetur niſi expreſſe concedatur: & ſi numerus iſte non exiſtat, ponatur. Dummodo receptionis locus huiuſmodi nimium propterea non grauetur poſsintque executores prouiſionis huiuſmodi, ad receptionem emiſsionis profeſsionis, non expectato probationis anno, procedere.

De tranſlatione Religioſorum.

59 Item ſi regularis petat ſibi de beneficio ab aliquo Monaſterio, vel alio regulari loco dependente, prouideri, & appareat ex petitione huiuſmodi, quod alterius Monaſterii, vel loci religioſus ſit, licet ibi tranſlatio non petatur, nihilominus illa veniat.

Digitized by Google

De clauſula, ſi eſt ita.

60 Item, quod in literis ſuper beneficiis, per conſtitutionem, Execrabilis. vacantibus, ponatur clauſula, ſi eſt ita, ſimiliter de quibuſcunque narratis informationem facti requirentibus.

Petenti prouideri de vacaturo, dentur literæ de vacanti.

61 Item petenti ſibi prouideri de vacaturo, dentur literæ de vacanti, prout expedierit impetranti.

Reuocatio decimarum, & aliarum impoſitionum.

62 Item reuocauit quaſcunque decimarũ, ſubſidiorum, vigeſimæ, & aliorum onerum impoſitiones, quæ a prædictis Sixto V. Vrbano VII. Gregorio XIV. & Innocentio IX. prædeceſſoribus ſuis, ex quauis cauſa etiam, in ſubſidium expeditionis contra Turcas, & orthodoxæ fidei hoſtes, emanarunt, & quaſcunque facultates ſuper decimarum, vigeſimæ, & onerum huiuſmodi exactione quibuſuis fructuum, & prouentuum Cameræ Apoſtolicæ debitorum collectoribus & Apoſtolicæ Sedis Nuncijs ab eiſdem prædeceſſoribus conceſſas. Suſpendit quoque ad ſuæ Sanctitatis, & Sedis Apoſt. beneplacitum, quaſcunque plenarias Indulgentias, ab eiſdem prædeceſſoribus ex quauis cauſa, etiam expeditionis huiuſmodi, conceſſas, ſi quæ per Nuncios, vel Quæſtores deferebantur. Necnon deputandi, & eligendi confeſſores, qui plenarie abſoluant, & alia faciant earundem Indulgentiarum ſuſpenſarum effectum, reliquaſque facultates ipſas indulgentias quomodolibet concernentes, præterquam quo ad ea, in quibus indulgentiæ, & facultates in aliqua ſui parte ſint ſortitæ effectum, ita vt illis, qui implentes iniuncta eis in literis Indulgentiarum huiuſmodi iam conſequuti ſunt facultatem eligendi confeſſores, qui abſoluant eos plenarie in mortis articulo, per huiuſmodi ſuſpenſionem non præiudicetur, quia facultate ipſa vti poſſint in futurum, decreuit quoque irritum, & inane, quicquid facultatum reuocatarum earundem prætextu, in poſterum contigerit attentari.

Reuocatio facultatum percipiendi pretium officiorum.

63 Item reuocauit, caſſauit, & annullauit, ac irritas declarauit, quaſcunq; facultates percipiendi pretium Officiorum Romanæ curiæ pro tempore vacantium, in toto vel in parte, ac quaſuis conceſſiones & collationes, aliaſque diſpoſitiones, per fel. rec. Innoc. Papam IX. prædeceſſorem ſuum de dictis officiis, etiam ex die collationum, cõceſſionum, & diſpoſitionum earundem in antea vacaturis, in fauorem quarumcunque perſonarum, eccleſiarum, monaſteriorum, piorum locorum, collegiorum, ſeu eorum menſarum etiam perpetuo, etiã in vim contractus, & ex titulo oneroſo, & ſub alia quauis verborum

borum forma, quam, & præmiſſorum tenores pro expreſſis haberi voluit, conceſſas, & factas quoad officia, quæ poſt obitum ipſius prædeceſſoris vacarunt, & in poſterum quomodolibet vacabunt.

Item, reuocauit, caſſauit, & annullauit, ac irritas declarauit quaſcunque infeudationes, inueſtituras, gratias, & conceſſiones, quoquomodo, etiam in emphyteuſim ad tempus, ſeu in perpetuum, etiam Motu proprio, & de plenitudine poteſtatis, ac cum quibuſuis derogatoriarum derogatorijs, (extra tamen Conſiſtorium, & ſine S.R.E. Card. conſilio, & conſenſu) a die Conſtitutionis fel. rec. Pij Papæ V. prædeceſſoris ſui ſuper prohibitione alienandi, & infeudandi, Ciuitates, & loca S.R.E. ſed data Romæ apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo ſexageſimoſexto, Quarto kal. Aprilis Pontificatus ſui anno ſecundo, vſque in præſentem diē, per quoſcunque Rom. Pont. ſuos prædeceſſores, aut mandato, vel authoritate eorum, quomodocunque, ac qualitercunque, & quouis colore factas, & conceſſas, de ciuitatibus, terris, oppidis, caſtris, arcibus, & locis S. R. E. & S. Sedi Apoſtolicæ tam mediate, quam immediate ſubiectis, tunc videlicet de tempore dictarum infeudationum, inueſtiturarum, gratiarum, & conceſſionum, nondum deuolutis; Necnon quaſcunque prorogationes, & extenſiones quarumcunque infeudationum, inueſtiturarum, gratiarum, conceſſionum de dictis ciuitatibus, terris, oppidis, caſtris, arcibus, & locis, tunc videlicet, de tempore, dictarum prorogationum, & extenſionum, nondum finitarum, quibuſuis perſonis cuiuſcunque gradus, ſtatus, & conditionis, ac præeminentiæ, etiam ſi Imperiali, Regali, Ducali, aut alia quauis, præfulgeant dignitate, etiam in vim contractus, & ex quocunque titulo etiam oneroſo, & per quaſcunque; tam ſub plumbo, quam in forma Breuis ſub annulo Piſcatoris, aut etiam alias quomodocunque & qualitercunque, expeditas literas, ac ſua quauis verborum forma, quam, & præmiſſorum omnium tenores ſanctitas ſua pro expreſſis haberi voluit latiſſime extend.

Quod fructus in tertia parte augeri poſſint vigore clauſulæ.

64 Item, cum nonnulli in impetrationibus beneficiorum eccleſiaſticorum pro tempore vacantium, & certo modo vacaturorum, aſſerendo illorum fructus &c. certum per eos expreſſum annuum valorem non excedere, & nonnumquam obtineant a Sanctitate ſua, vt huiuſmodi valorem annuum augere poſſint, vt verius poſſit in confectione literarum ſuper huiuſmodi impetrationibus, ſumma, ac valor ipſe annuus exprimi, aliter deſuper non ſpecificato, ne de virtute huiuſmodi conceſſionis in poſterum haſitari contingat, declarauit prætextu conceſſionis huiuſmodi valorem ipſum vſque ad tertiam partem valoris expreſſi, & in prima, quæ deſuper fiet literarum expeditione, dumtaxat, augeri poſſe, & eas quas, literis iam expeditis cum expreſſione valoris ſpecificati, aut non integro augmento prædicto, denuo deſuper expediri contigerit literas cum aliquo augmento valoris huiuſmodi, nullius eſſe roboris, vel momenti, etiam ſi Motu proprio beneficiales gratiæ, & diſpoſitiones quæcunque a Sanctitate ſua emanarent.

De inſordeſcentibus.

65 Itē, ne perſonis, pro quibus literæ ſuæ Sanctitatis emanabūt, ob genera-

Item abſolutionem a cenſuris eccleſiaſticis, quibus ligati forent, ad eorum effectum indifferenter concedi, & in literis Apoſtolicis apponi ſolita, præſtetur occaſio cenſuras ipſas vilipendendi, & inſordeſcendi in illis, ſtatuit, & ordinauit huiuſmodi abſolutionem, & clauſulam in literis quas in futurum cum illa concedi continget, non ſuffragari non parentibus rei iudicatæ, incendiarijs, violatoribus Eccleſiarum, falſificantibus, & falſificari procurantibus literas, & ſupplicationes Apoſtolicas, & illis vtentibus receptatoribus, & fautoribus eorum, ac res vetitas ad infideles deferentibus violatoribus Eccleſiaſticæ libertatis, via facti, auſu temerario Apoſtolicis mandatis non obtemperantibus, & Nuncios, vel executores, Apoſtolicæ Sedis, & eius Officialium, eis commiſſa exequentes, impedientibus, qui propter præmiſſa, vel aliquod eorum excommunicati a iure, vel ab homine, per quatuor menſes, ſcilicet excommunicationis ſententiam huiuſmodi ſuſtinuerint, & generaliter quibuſcunque alijs, qui cenſuris aliquibus etiam alias quam vt præfertur, quomodolibet ligati, in illis per annum continuum inſorduerint.

Officiales nihil exigant vltra debitum.

66 Item, idem Dominus noſter exactionibus quas Sanctitas ſua, non ſine diſplicentia, plerumque fieri intellexit per officiales Romanæ curiæ, qui conſtitutis ſibi emolumentis pro exercitio officiorum, quæ obtinet, non contenti, vltra, a proſequentibus negotiorum quorundam expeditionem in eadem, exigere non verentur, obuiare volens, diſtrictæ præcipiendo inhibuit omnibus, & ſingulis, quæuis officia in eadem curia obtinentibus ne de cetero quicquam, prætextu officiorum, quæ obtinent, quouis colore, ét celerioris expeditionis, vltra emolumenta huiuſmodi, exigere, ſeu ad hunc effectum expeditionem eorum, quæ eis incumbunt, malitioſe differre, ſub excommunicationis, & præter illam, ſuſpenſionis a perceptione emolumentorum huiuſmodi pro prima ad ſemeſtre, & pro ſecunda ad annum, & pro tribus vicibus quibus ſic exceſſerint, priuationis officiorum, per eos obtentorum, in quibus ſic exceſſerint, pœnis. Ac voluit, quod Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Vicecancellarius, & Camerarius, excedentes ipſos, reſpectiue prout eis ſubſunt, per ſubtractionem emolumentorum eorundem, ac alias, vt præmittitur, compellant ab huiuſmodi illicitis exactionibus abſtinere, & contra eos, per prædictas pœnas, & alias prout melius expedire viderint procedant.

Quod Cardinales non comprehendantur ſub Regulis faciendis.

67 Item, cum S. R. E. Cardinales ipſi S. D. N. aſſiſtant, ac propterea debeant ſpecialibus prærogatiuis, & priuilegijs gaudere, idem D. N. ſtatuit, & ordinauit, decreuit, & declarauit, quod in quibuſcunque Conſtitutionibus, & Regulis per Sanctitatem ſuam in poſterum poſt hanc primam editionem, & ſuarum Conſtitutionum, & regularum publicationem, faciendis, non includantur ipſi Card. niſi illæ eorundem Card. fauorem concernant, vel ipſæ Conſtitutiones edendæ, de eorundem Card. vel maioris partis eorum conſilio, editæ fuerint.

De

De poteſtate Reuerendiſſimi Domini Vicecancellarij, & Cancellariam Regentis.

68 Primo, quod poſſit committere abſolutionẽ illorum, qui ignoranter in ſupplicationibus, vel in literis Apoſtolicis, aliquid ſcriberent, corrigerent, vel delerent.

Item quod poſſit corrigere nomina, & cognomina perſonarum, non tamen eorum, quibus gratiæ, & conceſſiones fiunt, ac beneficiorum, dum tamen de corpore conſtet.

Item, quod poſſit omnes cauſas beneficiales, etiam non deuolutas, committere in Curia, cum poteſtate citandi ad partes.

Item, quod proceſſus Apoſtolica authoritate decretus aggrauare poſſit cũ inuocatione brachij ſæcularis, & ſententias executioni demandari facere contra intruſos, & intrudendos, per literas Apoſtolicas deſuper conficiendas, & non alias.

Item, quod poſſit ſignare ſupplicationes, manibus duorum Referendariorum, ſignatas, de beneficijs eccleſiaſticis ſæcularibus, & regularibus, diſpoſitioni Apoſtolicæ generaliter non reſeruatis, quorum cuiuslibet valor centum florenorum auri de camera, vel totidem librarum Turon. paruorum, ſeu totidem in alia moneta ſecundum communem æſtimationem, valorem annuum non excedat. *Super regulis Cancellariæ vltra gloſſã ſcripſerũt Rebuff. Gomeſ. & Mandoſius.*

Item, quod poſſit ſignare ſupplicationes etiam duorum Referendariorum manibus ſignatas, de nouis prouiſionibus, ſi neutri, & ſubrogationibus pro colitigantibus in quibus non detur clauſula generalem reſeruationem importans.

Item, quod poſſit, ad ordines ſuſcipiendos arctatis, prorogare terminos de dictis ſuſcipiendis ordinibus, vſque ad proxima tunc a iure ſtatuta tempora in quibus ſic arctari, ſucceſſiue ad ipſos ordines promoueantur.

Placet publicentur, & deſcribantur Hip.

Lectæ, & publicatæ fuerunt ſupraſcriptæ Regulæ, Ordinationes, & conſtitutiones Romæ in Cancellaria Apoſtolica, anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo nonageſimo primo, die ſexta menſis Februarij, Pontificatus prælibati Sanctiſſimi D.N. anno primo.

Claudius Ciccolinus Apoſtolicæ Cancellariæ cuſtos.

RESIDENTIA.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quod contra obligatos reſidere, & non reſidentes attenditur diſpoſitio ſacrorum Canonum, vt in tit. de cler. non reſiden. & Concil. Trid. ſeſſ. 6. de reform. c. 1. & 2. & ſeſſ. 23. de refor. c. 1. ac ſeſſ. 24. de reform. generali c. 12. Pius V. ſuper reſidentia facienda in parochialibus per obtinentes eas, ac canonicatus, aut dignitates, ſeu aliud beneficium conſtitutionem edidit Rom. publicatam die 15. Iunij 1568. fol. 1021. in bull. incip.

Cupientes pro noſtri paſtoralis officij munere Chriſti fidelium animarũ ſaluti, quantum cum Deo poſſumus ſalubriter conſulere, & parochialibus eccleſijs ab earum parochis, prout tenentur, in diuinis debite, & laudabiliter *Pij V.*

deſeruiri, inhærendo etiam decretis ſacri Concil. Trident. Motu proprio, & ex mera deliberatione certaque ſcientia noſtra, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine hac noſtra perpetuo valitura conſtitutione, omnes, & ſingulos Rectores parochialium Eccleſiarum cuiuſcunque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ fuerint, in quibuſcunque Regnis, Prouinciis, Ciuitatibus, Diœceſibus ac aliis Chriſtiani Orbis partibus conſiſtētes, qui parochialem eccleſiam, ac canonicatum, aut dignitatem, etiam poſt põtificalem maiorem, ſeu principalem in quibuſuis Patriarchalibus, aut Metropolitanis, vel cathedralibus ſeu collegiatis eccleſiis, ſeu aliud quocunque beneficium eccleſiaſticum, etiam quorumcunque diſpēſationem a Romanis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris ſeu etiam a nobis hactenus quomodolibet impetratarum, ac literarum Apoſtolicarum deſuper expeditarũ titulo, quas omnes hac præſenti conſtitutione abolemus, & reuocamus, ſeu quocũque alio prætextu obtinent, cum prima, & præcipua debeat eſſe cura animarum, eos ad reſidendum in eccleſia parochiali, & ibi in diuinis deſeruiẽdum debitoque eorum officio fungendum omnino teneri, & obligatos eſſe, ac ad id per epiſcopos, & aliorum locorum ordinarios etiam tanquam Apoſtolicę Sedis delegatos, ſub ſententiis, & cenſuris eccleſiaſticis, ac pecuniariis arbitrio eorum declarãdis, ac etiam priuationis dictarum parochialium, & aliorum quorumcunque beneficiorum pœnis, quacunque appellatione remota, cogi & compelli poſſe, & debere authoritate Apoſtolica tenore præſentium ſtatuimus, præcipimus, & ordinamus. Eos tamẽ ſic reſidẽtes in eccleſiis parochialibus omnes, & ſingulos fructus, redditus, & prouentus, etiam canonicatus ſui, vel diſtributionibus & aliis quæ ex iuſta cauſa abſentes percipere non ſolent, lucrari volumus. Sicque per quoſcunque iudices, &c. Non obſtantibus &c.

Hæc conſtitutio loquitur de habentibus parochialem, & canonicatum ex diſpenſatione, aliter tamen eſſet, ſi dignitati vel præbendæ parochialis ſit annexa, cap. extirpandæ. §. qui vero. de præb. & c. ſuper eo, eod. tit. lib. 6. & quid ſi tũc animarum curæ incumbere voluerit, vide Conc. Trid. ſeſſ. 22. de refor. c. 3. verſ. quod. ſi alicui.

Quod aũt communis opinio aſſerit clerici abſentibus ex quauis cauſa iuſta deberi quidem fructus eccleſiaſticos, quia cenſentur, vt præſentes, c. de cetero, & c. ad audientiam, de cler. non reſid. c. 1. eod. tit. lib. 6. non aũt diſtributiones in quotidianas, quæ nõ dantur niſi intereſſentibus horis canonicis, & diuinis officiis, vt d. c. 1. & c. cum non deceat. de elect. in 6. & c. licet, de præb. Hoc quidem ſane intelligendum eſt, vt locũ habeat in diſtributionibus propriis & veris, quæ actu diſtribuuntur intereſſentibus: aliæ. n. quæ nõ actu diſtribuuntur, ſed in fine anni, nõ dicuntur proprie diſtributiones, & in his non procedunt iura diſponentia priuilegiatis non deberi diſtributiones *gl.* ver. perceperint d. c. 1. de cler. nõ reſid. lib. 6. & ibi Domini. Gemi. in §. qui vero, & in c. licet, de præb. ver. deſtributiones, enim propriæ extrauag. Ioan. 22. cum nonnullæ eccleſiaſticæ. Cald. conſ. 21. de præben. & in conſ. 1. de cler. nõ reſid. Abb. in d. cap. licet, & in ca. olim, de verb. ſign. optime declarat Card. Pariſ. in conſil. 32. vol. 4. itaque clericus abſens ab eccleſia ſua, vt literis operam nauaret in aliquo publico ſtudio, vel academia bonarum artium iuris diuini, & humani ad maiorem eccleſiæ vtilitatem, poteſt tuta conſcientia

perci

percipere illas diſtributiones impropriè dictas, quæ menſa communis ſeu groſſa dicitur, nempe cenſus, & fructus, ſeu decimas, vel alios reditus decimarũ loco aſſignatos eccleſiæ, qui in fine anni diſtribuuntur clericis, & ei de iure debentur ex juſta cauſa abſenti; non autem mortuaria; ceterave emolumenta in dies obuenientia, quæ intereſſentibus tantum pro labore diſtribuuntur dietim.

ADDITIO. Iuxta præfatam doctrinam conſuluerunt etiam Fel. in conſilio 18. loquens in canonico abſente ex cauſa ſtudij; & Rebuff. in conſilio 134. numero 3 loquens in canonico abſente commorante in ſeruitio Epiſcopi ſcilicet quod fructus, qui computantur inter groſſos, & ſingulis annis percipiuntur nomine Capituli per eius miniſtrum, & in communi ponuntur, ac poſtea in fine anni ſecundum numerum canonicorum diuiduntur in portiones, prædictis ex iuſta cauſa abſentibus debeantur, idque comprobatur tum authoritate gloſſæ notab. in extrauag. vnic. in ver. in totum, ſub titu ne ſede vacante. quam ſequitur Rota diuer. deciſ. 330. ſub numero 5. par 1. & Hier. Gonzalez in comm. ad 8. reg. Cancell. §. 7. proœm. numero 205. dicentes diſtributiones quotidianas proprie eſſe quæ actu diſtribuuntur, & non alias tum ratione, nam in pluribus eccleſiis Cathedralibus, & collegiatis ſunt Canonicatus non habentes præbendas diſtinctas, alioſue fructus præter memoratas diſtributiones in quibus duntaxat Canonicatuum redditus conſiſtunt, & tunc huiuſmodi diſtributiones dicuntur efficere præbendam, eiuſque loco ſuccedunt; ac fructuum nomine veniunt optime Phil Prob. alios citans in addit. ad Ioan. Monac. in cap. vn numero 60. de cler. non reſid. in 6. & Tib. Decian. in proprijs terminis in conſilio 43. numero 13. volumine 1. quas ſi non poſſent abſentes ex cauſa ſtudij conſequi, eorum priuilegium redderetur inutile, & ſine effectu. nihilque eis prodeſſet, quod eſt inconueniens arg text. in capit. in his de priuil. & in cap. ſi Papa. eodem titulo, lib. 6. Rebuff. in prax. tit. de differ. inter priuil. & reſcript. numero 11. & in ſpecie tradunt Horat. Lucius in tract. de priuil. ſcholaſt. priuil 93. limit. 1. ac Gregor. Toloſ. in inſtit nou. rei beneſ. cap. 7. ſub numero 12. Et quamuis Alexander Moneta in tracta. de diſtribut. quotid. parte ſecunda, quæſtio. 10. numero 24. & infra in hoc quodammodo aliter ſentire videatur, ego tamen id habeo pro abſoluto, ferturque etiam Sac. Concil. Trident. congregationẽ illud declaraſſe in eum, qui ſequitur modum videlicet congregatio cenſuit Canonicum abſentem ſtudiorum cauſa percipere quidem fructus præbendæ non autem diſtributiones quotidianas, quod ſi in huiuſmodi diſtributionibus omnes capituli redditus conſiſtant, percipere etiam diſtributiones dempta tertia parte, quæ inſeruientibus accreſcit. nullo autem caſu debere ipſum Canonicum percipere diſtributiones miſſis, aut defunctorum anniuerſarijs applicatas. Eadem Sacra congregatio declarans capitulũ tertiũ, Concil. Trident. ſeſſio. 21. de ref. (referente Gonzal. in prac §. 79.) cenſuit dicens ſic, Abſentia cauſa ſtudiorum etiam obtenta a Sede Apoſtolica, non excuſat ab amiſſione iſtius tertiæ partis, detracta, ſicut nec excuſat ab amiſſione ceterarum diſtributionum quotidianarum, quæ ne præcedenti declarationi aduerſetur, in hunc ſenſum accipienda eſt de Canonico Sacræ Scripturæ Lectore in qualibet eccleſia iux formam capituli primi, Concil. Trident. ſeſſio. 5. de ref. habendo idem Doct. numero

numero

mero 108. ſubiectis eiuſdem Sacr. Congregationis declarationem ſub his verbis, Idem cenſendum eſt de docentibus in eccleſiis qui quamuis a ſeruitio chori abſentes eſſent, poſſunt percipere fructus ſuorum canonicatuum, exceptis quotidianis diſtributionibus ſed ex gratia diebus, quibus legunt habendi ſunt, ſicut præſentes in choro, & inſeruientes, non modo pro illis horis, vt ſi mane legunt pro horis matutinis, & miſſa ſolenni, ſed etiam pro toto die, vt declarauit S. D. N. Greg XIII. Et licet Domini de Graſſ. in deciſ. 12. ſub tit. de præb. & deciſ. vn. nume. 8. ſub tit. de cler non reſid. voluerint, quod diſtributiones quotidianæ etiam dicantur quamuis ſolutio ſemel tantum certo tempore fiat non autem in dies ſingulos, vel horas, quando tamen in ſolutione habetur reſpectus ad ſeruitium ſingularum horarum canonicorum, cui dicto annuit etiam Mandoſ de ſigna grat. tit. Penſiones verſ. Diſtributiones quotidianæ, & in conſil. 15. num. 3. illud intelligendum eſt vt ſint tales impropriè ſumptæ, ſecundum diſtinctionem a D. Authore præhabitam. Accedit præterea, iuxta eoſdem terminos fuiſse per Dominos de Rota in vna Salamantina canonicatus, & præb. concluſum teſte Caput aquenſi deciſ. 29. par. 2. nempe quod in condemnatione fructuum perceptorum per iudicem facta licet non comprehendantur diſtributiones quotidianæ, quę dantur intereſſentibus qualibet hora pro ſeruitio perſonali illæ vero, quæ fiunt in fine anni pro ſeruitio facto etiam vnius diei debeantur, & in ſententiam veniant: quod vltimum ſcilicet. An canonicus in lite quam ſuper Canonicatu patiebatur succumbens condemnatus ad relaxandos fructus collitiganti a die motæ litis, dicta ſe condemnatio extendat ad diſtributiones quotidianas, tangit etiam Alex Mon. in præall. tract par. 1. q 6. num. 16. & diſerte explicat Gonzal. loco ſuperius indicato, num 155. & infra.

Verum reuocatur in dubium, an vt canonicus ex cauſa ſtudij abſens poſſit legitime fructus percipere, ſit neceſſaria licentia ſui Epiſcopi Reſpondeo quod receptior ſententia ſe habet in negatiuam partem, quam etiam tenet Nauar. in Man. capit. 25. numero 121. imò quod de conſuetudine fere vniuerſali huiuſmodi licentia non petatur, nec requiratur poſt Pan. in capit. tuæ ſub numero quinto, de cler. non reſid affirmant Rebuff. in prax. tit. de diſpenſ. de non reſid. numero 25. Mandoſ de ſignat. grat. verbo Indultum percipiendi fructus &c. & Greg. Toloſ. loco præalleg. ſub numero decimo, & ratio eſt quia ius eam concedit in cap fin de Magiſtr. Conc. Trident ſeſſ. 5. de ref. cap. 5. in fi. & fruſtra precibus impetratur, quod iure communi conceditur in l. 1. C de theſaur lib. 10 Limitatur vt Epiſcopi licentia requiratur, quando conferret ſe ad profitendum alias ſcientias, præter illam Sacræ Theologiæ, vel iuris Pontificij, niſi in contrarium vigeret conſuetudo. Nauar. loco citato Lopez. ad Diaz. in pract. cri. cap. 52.

Prædictam concluſionem videlicet non requiri Epiſcopi licentiam, & conſenſum propter abſentiam cauſa ſtudij, intellige ad effectum lucrifaciendi fructus, ſecus tamen quo ad diſceſſum ſeu, ſe abſentandum ab eccleſia, tum ne proprius Prelatus contemni videatur, tum etiam quia ipſe Epiſcopus cognoſcere & dijudicare habet, an abſentia ſit pro cauſa ſtudij, quanto tempore duratura & ad quam ſcientiam adipiſcendam, qui etiam tanquam ſuperior licentiandi arbitrari debet, an ſit habilis ſiue aptus ad diſcendum, ne illis ingenium, & natura repugnent, ac reſiſtant, an in loco ad quem ſe tranſ-

ſerre

Digitized by Google

ferre deſtinauerit, regatur & vigeat generale ſtudium, text.in capitulo ſecundo, vbi Doct. de priuil.in 6. an minus competens ſtudiorum exercitium c. tuę.de cleric. non reſcid. Epiſcopus attendere debet qualitatem ſtatus ipſius eccleſiæ, ne propter talem diſceſſum graue detrimentum patiatur in cultu diuino ex miniſtrorum defectu.arg.tex.in cap.penult.de cler. non reſid Pan. in d.cap.tuæ, ſub num 5.& Alex.Monal in præcit.tract.par.2. q.14. ſub nu.27. quam licentiam ſi ſine cauſa proprius Prælatus concedere denegaret tunc poteſt haberi recurſus ad ſuperiorem vt eum compellat ad illam dandam. idem Pan.in cap relatum, num 6.& in eo.cap.tuæ,num.3. vbi etiam Card.Zab q.4. de cler.non reſid.

Et quoniam hæc conceſſio eſt limitata ad certum tempus ſcilicet, ad quinquennium & non vltra d.cap fin. non otioſe dubitatur, quid ſi dictum tempus ab Epiſcopo prorogetur. Reſpondeo, quod hæc Epiſcopi licentia nihil operatur, ita ſane ſacra cenſuit Congregatio his verbis videlicet, Licentia, vt quis abeſſe poſſit cauſa ſtudij a ſeruitio ſuæ Eccleſiæ, vel ſui Canonicatus, non ſuffragatur vltra quinquennium impetrata a die quo cœpit ſtudere, quam declarationem refert Lopez vbi ſupra, & Rodriq. in ſum par.2.38. Num autem Canonici, vt prædicto indulto percipiendi fructus in abſentia gaudeant, poſſint eodem tempore in ſtudio eſſe vltra duos ex eodem collegio videndi ſunt Hoſt. Panor. & alij in c.ad audientiam, de cler.non reſid.quibus adde Horat.Luciũ de priu 98.limi.2.

Prædicta amplia, vt in tantum ſit priuilegiata, ac prærogatiua digna abſentia ratione ſtudiorum ſuſcepta, quod in hoc caſu non teneatur Canonicus loco ſui Vicarium ſeu ſubſtitutum relinquere, tum quia defectus ipſius abſentis poteſt ſuppleri per alios de Capitulo, tum quia contingere poſſet, quod detracta portione ſubſtituti nihil ſibi remaneret.Panor. in capit. licet.numero 9. de præb. Nec omnino Eccleſiæ dicitur non ſeruire (inquit Oldr.conſilio 220. numero tertio,) qui proficiendo in ſtudio literarum parat ſe vt ipſi, imo, & vniuerſali Eccleſiæ poſſit exiſtere fructuoſus arg. text. in cap.cum ex eo.de elect in 6.

Limita vt non ſufficiat canonico ad hoc vt huius priuilegij commodo potiri poſſit in ſtudio morari & ſcholas ingredi, qui re ipſa non proficeret, operamque daret, vt addiſceret, ſed otioſe viueret ita ſentire videtur Abbas in dicto capit.fin num 6. & Felin.ſub nume.3. & in ſpecie Alber. de Roſate loquens contra eos, qui vadunt ad ſtudium non cauſa ſtudendi, ſed vt habeãt fructus beneficiorum ſine labore reſidentiæ in l.& qui data opera, ſub num.1. ff.ex quibus cauſa maio.Sfortia Oddo in tract de reſtit. in integ par.1. quæſt.9. art.14. num.131.

Item limita in parochis, qui hodie poſt Concil.Trid ſeſſ.22. de refor. cap.1. §.eadem omnino, non poſſunt ſtudiorum cauſa abſentiam facere, nec ordinarij talem licentiam eis concedere, vt declarauit Sacra eiuſdem Concil. Congregatio relata per Hieron Gonzalez in comment ad 7.reg Canc. gloſ 6. num 151. ſic dicens, Obtinentibus Parochiales Eccleſias poſt Concil Trident. ſtudendi licentia ac in abſentia ſtudiorum cauſa fructus percipiendi, non datur. Et poteſt eſſe ratio ſecundum præf. Doct nam cum hodie parochiales Eccleſiæ prouideantur per concurſum præſupponitur, quod ille, qui tanquam idoneior, Parochialem eccleſiam per concurſum, alios ſuperando aſſecutus fuerit, iam

prius

prius ita ſtuduerit, quod ſtudiorum cauſa abeſſe neceſſe non ſit, & ideo ceſſat occaſio abſentiæ, ne ſub hoc prætextu ſeruitium defraudetur. Hinc Pius IIII. quadam ſua conſtit. Romæ in Cancellaria Apoſt. publicata die 24. Nouembr 1564. fol. 831. in Bullar. declarauit, quod diſpenſationes de non reſidendo, & beneficiorum fructus percipiendo ratione ſtudij non valeant, ſine conſenſu ordinariorum, vt ſequitur.

Sanctiſſimus in Chriſto Pater, & dominus noſter Do. Pius diuina prouidentia Papa III. ad cuius aures nuper peruenit nonnullos curata, vel alios ſacros ordines, aut perſonalem reſidentiã requirentia beneficia obtinentes ſub prætextu, quod literis operam dare cupiebant, poſt confirmationẽ Concil. Triden. per ſanctitatem ſuam factam, & publicatam ſecum, vt literarum ſtudio in loco, vbi illud vigeat generale, actu exiſtentes ratione beneficiorum per eos obtentorum huiuſmodi vſque ad quinquennium, vel aliud tempus tunc expreſſum, dummodo infra primum illius annum ſubdiaconi fierent, ad reliquos ordines promoueri minime tenerentur, & tam ijdem interim, quam alij, etiam ad eoſdem ordines, vel eorum aliquem, ſeu aliquos promoti, quod ſimiliter vendentes beneficijs per eos obtentis, vel Vicarios idoneos, per locorum Ordinarios etiam congrua fructuum beneficiorũ huiuſmodi portione illis aſſignata, vel alias deputandos in diuinis deſeruiendo, animarum curam illis imminentem exercendo, & alia incumbentia onera ſupportando, vſque ad ſimile tempus perſonaliter in eiſdem beneficijs reſidere non tenerentur, nihilominus interea omnes eorumdem beneficiorum fructus percipere poſſent, per ordinariam Sanctitatis ſuæ ſignaturam, ſeu Pænitentiariæ ſuæ officium diſpenſari, ſibique pariter indulgeri obtinuerunt, nullum in his, vel fraudi, vel circumuentioni locum, præſertim quo ad abſentes a Romana Curia, de quorum qualitatibus facilis notitia haberi non poteſt, quantum humana ratione prouideri poteſt, relinquere volens, Concilij etiam Trident. Decretis inhærendo huiuſmodi diſpenſationes, & indulta hactenus conceſſa, ac tam ipſius Pænitentiariæ, quam Apoſtolicas, & alias deſuper confectas, & conficiendas literas, proceſſuſq; habitos, & habendos, per eaſdem dictis abſentibus, nullatenus ſuffragari, niſi ſingulorum Ordinariorum locorum, in quibus ſingula, beneficia huiuſmodi conſiſtunt, conſenſus gratis præſtandus ad id accedat, Apoſtolica authoritate declarauit, decernens irritum, &c.

In quæſtione illa, An ſcilicet priuilegium, quo gaudent duo Canonici exiſtentes in epiſcopi obſequio, vt lucrari poſſint fructus in abſentia, extẽdatur ad alios clericos inferiores non canonicos dicimus, quod licet quidam doctores affirmatiue ſentiant, dummodo interueniat ipſius epiſcopi diſpenſatio, hoc tamen non ita indiſtincte a Dominis de Rota admittitur, ſcilicet quãdo ſolum occuparẽtur in ſeruitio perſonali ipſius epiſcopi, ſed ita demum ſi alterum duorũ concurrat, vel. ſ. vtilitas in ſpecie illius eccleſiæ, de cuius fructibus lucrandis quæritur ex Io. And. in c. 1. ſub num. 4. de cleri. non reſid. in 9. Put. deciſ. 194. in fi. lib. 3. vel vrgens neceſſitas ipſius epiſcopi ex Panorm. in d. cap. ad audientiam, ſub num. 8. & Nauar. etiam addit. & eccleſia non indigeat ſeruitio, differentiæ ratio aſſignatur, cum non ſit tanta communio inter epiſcopum, & clericos inferiores, ſicut eſt inter epiſcopum, &

Canoni-

Google

Canonicos, qui ſunt membra corporis eius ad text. in c. requiſiti, de teſta. accedit etiam, quia cum hæc ſit materia damnoſa eccleſijs, cum per talem ſubtractionem diminuatur cultus diuinus, potius eſt reſtringenda, quam relaxanda. Abb. in c. dilectus, nu. 7. de cler. non reſi.

Item propoſitionem illam, quæ ſe habet, non debere canonicos abſentes *Cap. 1.* diſtributiones quotidianas percipere, niſi diuinis officijs interſint, amplia; *de cler.* & primo procedere etiam per illud ſpacium trium menſium, quo (iuxta *nõ reſid.* decretum Trid. ſeſſ. 24. de ref. cap. 12. §. præterea) abeſſe licet, etiam ſi *in 6.* conſuetudo eſſet in contrarium, ſicut cenſuit Sacra Cong. referente Pariſ. lib. 1. de relig. benef. q. 10. numer. 65. Secundo amplia, vt nec liceat Capitulo aliquo prætextu prædictas diſtributiones quotidianas donare, aut remittere ei, qui ab Eccleſiæ ſeruitio abfuerit, quinimo eum, qui illas receperit teneri ad reſtitutionem, nec illas ſuas facere poſſe, prout fertur eandem Sacram Congregationem declaraſſe, & colligitur ex eodem text. Concilij, ibi. ſcilicet (quauis colluſione, aut remiſſione excluſa,) ſequitur Menoch. in addi. ad caſum 429 numer. 6. de arbi. iud. ad quod vide Nauar. notab. examinantem, ac limitantem in miſcellan. 56. de orat. Ceterum in quibus caſibus principalis aſſertio limitanda foret, deque alijs ad hanc materiam pertinentibus poſt Doctores, & præſertim Phil. p. Prob. in d. c. 1. adde Petr. Duen. in tract. regul. & fallent. regula 206. Couar. lib. 3. var. reſol. c. 13. Nauar. in conſ. 9. & ſeq. de cler. non reſid. in antiq. & Hoied. in tract. de benef. incompatib. par. 1. c. 17.

Quæ vero ſint iuſtæ cauſæ excuſantes a perſonali reſidentia, & ex quibus licitum ſit per ſubſtitutum deſeruire, plures enumerantur per Io. de Sylu. in tractat. de benef. part. 4. q. 6. & poſt eum de illis agunt Rebuff. Lopez. & Hoieda in locis citat. Inter quas potiſſima & rationabilis reputetur, quando graues ſuperuenirent inimicitiæ, ita vt non poſſit parochus ſine vitæ diſcrimine in beneficio reſidere, gloſ. in c. fin. ver. excuſationem, de cler. non reſid. quia inimicitiarum cauſa durante poterit per annum ab eccleſia parochiali abeſſe de licentia Epiſcopi, qui idoneum Vicarium conſtituere debet, vt dictæ eccleſiæ inſeruiat, aſſignata ei de illius fructibus congruenti mercede ex declaratione Sacræ congregationis relata a Lopez, vbi ſupra, & interim debet ipſe Epiſcopus partes ſuas interponere, vt inimicitiæ extinguantur, ac animaduertere, an culpa ipſius Parochi factum ſit, quo minus intra annum reconciliatio proceſſerit, quia nulli debet ſuus dolus patrocinari, cap. audiuimus, de collu. deteg. De ſignis vero ſeu coniecturis, ex quibus inter aliquos inimicitia & odium præſumatur, nouiſſime ſcripſit Menoch. in tract. de præſump. lib. 5. præſ. 43. Cauſas autem, ob quas Concil. Trident. ſeſſ. 23. de reform. cap. 1. permittit Epiſcopis in propria eccleſia & diœceſi non reſidere, & ad tempus abeſſe, in gratiam eorundem Epiſcoporum declarat. Tolet. in ſum. lib. 5. cap. 4.

Præter Summiſtas in hoc verbo rurſus ſciendum, extare infraſcriptas Sacræ Congreg. Concilij declarationes, relatas per Hie. Gonzalez in commentar. ad reg. 9. Cancell. Romæ impreſ. gloſ. 6. num. 254. & infra, & ſunt videlicet, An deficiente magiſtro Grammaticæ in ciuitate, poſſit in ea curatus habitare, relicto idoneo Vicario, & approbato cum congrua mercede in parochiali,

Digitized by Google

chiali, dummodo ſolennibus diebus interſit, congregatio cenſuit non poſſe.

Item an Epiſcopo liceat pro cathedralis Eccleſiæ ſeruitio, & item ſuo, aliquem ex curatis ſuæ Diœceſis ipſorum Eccleſiis, conſtituto in illis idoneo Vicario, ad certa negotia adhibere, qui quando in huiuſmodi ſunt ſeruitio, a ſuis eccleſiis minime abeſſe cenſeantur? congregatio cenſuit non licere. Et iterum.

An ſi Epiſcopus iudicauerit expedire, vti opera alicuius curati pro Secretario, vel pro vicario foraneo, poſſit abeſſe, vel excuſetur a reſidentia, dummodo cura ſuæ eccleſiæ diligenter exerceatur. Congregatio cenſuit non poſſe.

Item Epiſcopus non poteſt vti opera parochi in viſitatione, vel alia opera ſuæ Diœceſis, niſi pro tempore duorum menſium a concilio permiſſo, & idoneus vicarius deputetur.

Item Inquiſitoris, vel Subcollectoris Apoſtolici officium exercens, a reſidentia parochiali non excuſatur.

Item obtinens parochialem eccleſiam per prouiſionem Sedis Apoſtolicæ & habens liberum curæ exercitium, & omnium bonorum, fructuum, & prouentuum ad dictam eccleſiam parochialem pertinentium, poſſeſſionem, licet in limine adeptæ poſſeſſionis prædictæ mota lis fuerit per aliquem in petitorio, tamen tenetur ad reſidentiam in dicta eccleſia.

Item, An Cappellani coadiutores rectorum parochialium inſtituti authoritate Apoſtolica teneantur ad perſonalem reſidentiam, vt rectores ipſi? congregatio cenſet teneri. Quam declarationem narrat idem doctor in præcit. comment. gloſ.4. §.9. numer. 16. qui etiam inferius numer. 30. atteſtatur eandem Sacram Concilii Trident. congregationem cenſuiſse, quod propter deputationem coadiutoris, parochus cui datus eſt coadiutor, non poterit abeſse a reſidentia. Nam parocho illiterato, qui ſuo muneri minus habilis eſt, poteſt Epiſcopus coadiutorem dare, iuxta formam decreti Concilii Trident. ſeſs.21. de ref. capit. ſexto, qui ſi tunc abeſse poterit, ſequeretur, quod melioris conditionis eſset ſtultus, quam peritus contra tex. in cap. cum qui. de præb. lib.6. & vide etiam ſupra in verbo, diſtributiones quotidianæ.

Ante publicationem Concilii Trid. Pius Quartus edidit Conſtitutionem ſuper Reſidentia Epiſcopali Romæ publicatam die 13. Septembris 1560. fol. 678. in Bullar. incip.

De ſalute gregis Dñi nobis ex alto commiſſi, attentius cogitantes, ad ea libenter intendimus, per quæ grex ipſe continua ſuorum cum eo reſidentia Paſtorum præſeruetur a noxiis, & in deuium prolabens ad rectitudinis tramitem reducatur, vt paſtores ipſi reſidentiam ipſam, prout tenentur cōmodius facere, ac circa ipſius gregis curam libentius, ac feruentius inuigilare, & illū ab errorum præcipitiis præſeruare, ac in fide orthodoxa, & deuotione noſtra continere valeant opem, & operam efficaces impendimus, prout rerum, & temporum qualitate penſata conſpicimus in Domino ſalubriter expedire. Hinc eſt, quod nos Motu proprio, nō ad alicuius nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiā, ſed de noſtra mera deliberatione, Vniuerſos, & ſingulos venerabiles fratres noſtros Epiſcopos, Archiepiſcopos, Primates, & Patriarchas

clias ab Eccleſiis, & diœceſibus ſuis abſentes in virtute ſanctæ obedientiæ ac ſub interdictis ingreſſus Eccleſiæ pœna, eo ipſo, abſque alia declaratione incurrenda diſtincte præcipiendo monemus, vt omnibus poſtpoſitis quanto citius, in Romana Curia videlicet moram trahentes, intra vnum, extra eam vero in Italia intra duos, extra vero Italiam exiſtentes, intra quatuor menſes a die publicationis præſentium in locis infraſcriptis faciendam computandos, ſe itineri committere, & legitimis itineribus ad eccleſias, ſeu diœc. ſuas proficiſci, & ſeſe perſonaliter conferre, ac ibidem, vt tenentur, reſidere, & paſtorale officium exercere debeant. Si quis autem a Patriarchali, Primatiali, Metropolitana ſeu Cathedrali Eccleſia ſibi quocumque titulo, nomine, ſeu iure commiſſa, quacunque illa dignitate, gradu, & præeminentia præfulgeant, legitimo impedimento, ſeu iuſtis, & rationabilibus cauſis ceſſantibus ſex menſibus continuis extra ſuam Diœc. morando abfuerit quartæ partis fructuum vnius anni fabricæ Eccleſiæ, & pauperibus loci per ſuperiorem eccleſiaſticum applicandorum pœnam ipſo iure incurrat. Quod ſi per alios ſex menſes in huiuſmodi abſentia perſeuerauerit, aliam quartam partem fructuum ſimiliter applicandam, eo ipſo amittat: creſcente vero contumacia, vt ſeueriori ſacrorum canonum cenſuræ ſubiiciatur, Metrapolitan. ſuffraganeos Epiſcopos abſentes, Metropolitan. vero abſentem, ſuffraganeus Epiſcopus antiquior reſidens ſub pœna interdicti ingreſſus Eccleſiæ ipſo iure incurrenda, infra tres menſes per literas, vel nuncium Rom. Pontific. denunciare teneatur, qui in ipſos abſentes, prout cuiuſque maior, aut minor contumacia exegerit ſuæ ſupremæ ſedis authoritate animaduertere, & Eccleſiis ipſis de Paſtoribus vtilioribus prouidere poterit, ſicut in Domino nouerit ſalubriter expedire. Eoſdem autem Patriarchas, Primates, Archiepiſcopos, & epiſcopos mandatis noſtris parentes, & apud ſuas eccleſias ſeu in earum Diœc. perſonaliter reſidentes ſpecialibus fauoribus, & gratiis proſequi volentes, vt liberius, & commodius eorum officio fungi valeant, eis & eorum cuilibet, vt quando reſederint etiam prætextu quorumcunque delictorum, & exceſſuum etiam atrociorum, etiam hæreſis, & læſæ Maieſtatis criminum per eos quomodolibet commiſſorum, ad comparendum perſonaliter in Rom. Curia per quoſcunque iudices ordinarios, vel delegatos etiam Sanct. Rom. Eccleſ. Cardinales, niſi vigore ſpecialis commiſſionis manu noſtra vel Roman. Pontific. pro tempore exiſtentis ſignatæ trahi aut citari non poſſint, nec debeant, atque aliter facta citationes, & cenſuras in eis appoſitas, inde ſecuta quæcunque nulla, & irrita, ac nullius roboris, & momenti fore, ac eos minime efficere, aut arctare ſtatuimus, & ordinamus. Necnon eos, & eorum quemlibet ab omnibus & ſingulis decimis, & aliis oneribus ordinariis, & extraordinariis, quomodolibet nuncupatis, per nos, & ſucceſſores noſtros Rom. Pont. pro tempore exiſtentes, ac ſedem Apoſtolicam etiam Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac etiam conſiſtorialiter, etiam ad inſtantiam Regum & principum quomodolibet, & ex quauis ac quantumuis vrgentiſſima iuſtiſſima ac pia, & neceſſaria cauſa etiam pro defenſione fidei Catholicæ ratione dictarum eccleſiarum nunc, & pro tempore impoſitis, illorumque ſolutione, authoritate

Apo-

Apoſtolica, tenore præſentium, ex ſimili ſcientia penitus, & omnino eximimus, & liberamus, nec ad id a dilectis filijs modernis, pro tempore exiſtentibus Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Camerario, necnon Cameræ Apoſtolicæ Theſaurario, Præſidentibus, & clericis, ac decimarum, ſubſidiorum, & aliorum onerum huiuſmodi collectoribus, & ſubcollectoribus, ſeu exactoribus, & commiſſarijs ad id pro tempore deputatis, etiam vigore quorumcunque priuilegiorum, indultorum, & literarum, etiam præſentibus derogantium, ac illarum totum tenorem de verbo ad verbum exprimentium eis quomodolibet conceſſorum, & concedendorum cogi, ſeu compelli, & ob non ſolutionem huiuſmodi aliquas ſententias, cenſuras, & pœnas incurrere poſſe decernimus, illiſque, & quibuſuis alijs in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub noſtra indignationis necnon excommunicationis, aut ſuſpenſionis, ac priuationis ſuorum officiorum, & beneficiorum, quæ obtinent, & pro tempore obtinebunt, eo ipſo incurrendis pœnis, nec eoſdem Epiſcopos, Archiepiſcopos, Primates, & Patriarchas ſic in dictis Eccleſijs, vel earum Diœceſi reſidentes, quamdiu in illis reſederint, vt præfertur, ad ſolutionem decimarum, ſubſidiorum, & onerum præfatorum cogere, ac propter illorum non ſolutionem excommunicationis, aut alias ſententias, cenſuras, & pœnas promulgare quoquomodo audeant, ſeu præſumant, diſtrictius inhibemus.

Cõc. Tri. ſeſſ. 6. de ref. c. 3. & ſeſſ. 7. de refor. cap. 114. & ſeſ. 25. de reg.

Et inſuper eiſdem Epiſcopis, Archiepiſcopis, Primatibus, & Patriarchis ſic, vt præmittitur, reſidentibus, vltra priuilegia, & indulta eis per quoſcunque Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, ac Sedem Apoſtolicam, & Generalia Concilia, & Cancellariæ Apoſtolicæ Regulas conceſſa, quæ in ſuo robore permanere volumus, tanquam a dicta ſede delegati in quibuſcunque ciuilibus, criminalibus, vel mixtis cauſis contra quoſcunque clericos ſæculares particulares, ac etiam extra eorum monaſteria, ſeu regularia loca degentes regulares quomodolibet exemptos authoritate noſtra procedere, & cauſas ipſas cognoſcere, fineque debito terminare, ac quicquid terminauerint exequi, & obſeruari facere, ipſoſque exemptos pro tempore delinquentes iuxta eorum exceſſus, & delicta punire, corrigere, & omnem iuriſdictionem in eos exercere, omniaque alia, & ſingula in præmiſſis, & circa ea quomodolibet neceſſaria, & opportuna, quæ noſmet facere, exercere, & exequi poſſemus, in omnibus & per omnia facere, exercere, & exequi libere, & licite valeant, plenam, & liberam licentiam, ac facultatem, authoritate, & tenore prædictis concedimus, & indulgemus. Decernentes ab eorum ordinationibus, interlocutionibus & decretis ante diffinitiuam ſententiam, vel vim diffinitiuæ habentem, & vbi agetur de morum correctione nullatenus, etiam ad nos, & ſedem Apoſtolicam appellari poſſe, & nihilominus per appellationes quaſcunque contra præſentium tenorem quomodolibet interpoſitas minime cauſas deuolui, aut etiam per quaſuis inhibitiones etiam cum quibuſuis cenſuris, & pœnis eis a quibuſuis ordinarijs iudicibus, vel delegatis forſan faciendas, illarum vlteriorem cognitionem, & expeditionem, & vbi de morum correctione agetur etiam legitimam executionem, minime impediri, aut cenſuris, & pœnis huiuſmodi ligati, aut irretiri cenſere. Sicque in præmiſſis, &c. Non obſtantibus, &c.

cap. 3. §. Nec liceat, & ſeſſ. 24. de re. gẽ. cap. 11.

Concil. Trid. ſeſ. 13. de refor. ca. 1. & ſeſ. 24. de refor. gen. cap. 10. & 20. ſeſſ. 22. de refor. c. 1.

Diſpoſi-

Digitized by Google

Diſpoſitio huius conſtitutionis eſt conformis dicti Concilij decretis citatis in margine. Quo publicato in anno 1564. Idem Pius Quartus pro exequutione decretorum dicti Concilij contra non reſidentes alteram edidit conſtitutionem Romæ publicatam die 14. Decembris 1564. fol. 833. incip.

In ſuprema militantis eccleſiæ ſpecula, meritis, licet inſufficientibus diuina diſpoſitione conſtituti cunctos non ſolum vigilantiæ noſtræ commiſſos dominicos greges, ſed etiam ſingulorum paſtorum ſuorum actus intenſa noſtræ mentis acie colluſtrantes ſtudium efficax, operamque ſedulam ad hoc omnino ſtatuimus adhibere, vt quemadmodum operoſum ſacrum Concilium Tridentinum progreſsum feliceınque exitum, Domino cooperante, præſtitimus: Ita ſanctiſſima huius decreta, ipſorum præſertim, qui in Apoſtolicæ ſolicitudinis partem vocati ſunt Paſtorum officium concernentia non tepide, neque diſſimulanter exequantur. Sane licet in Concilio præfato ſaluberrima fuerit ordinatione decretum quod omnes, & ſinguli venerabiles fratres noſtri, Patriarchæ, Primates, Archiepiſcopi, & Epiſcopi, & alij beneficiati apud eccleſias ſponſas ſuas reſidere teneantur, nonnulli tamen (quod non ſine animi noſtri mœrore referimus) adeo ſui, gregumque quos olim deperditos, Saluator noſter proprio ſanguine redimere dignatus eſt ſibi creditorum obliti ſunt, vt etiam nunc in alma vrbe, vel alibi commorantes, & ſacroſancta ſpiritualis matrimonij inter eos, ſuaſque eccleſias ſolenniter contracti iura confundentes, ſponſas ſuas in longa quaſi viduitate relictas, ac prædictas eccleſias quomodocunque ſibi conceſsas inuiſere, & apud illas, vt probos, & prouidos patres familias decet, reſidere non curent, in perditionem animarum ſuarum, & ſubditorum ſuorum, ac pernicioſum exemplum, & ſcandalum plurimorum. Nos hanc illorum contumaciam aliquius, etiam temporalis pœnæ metu frangendam, & ſeu conuincendam eſse cenſentes: Motu proprio, & ex certa ſcientia noſtra, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, omnibus, & ſingulis Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, & Epiſcopis præfatis, ac alijs quibuſcunque, etiam quauis authoritate, dignitate, gradu, vel præeminentia præfulgentibus prædictas eccleſias in commendam, vel adminiſtrationem, aut alio quouis nomine obtinentibus, & alijs quibuſcunque, beneficiatis curam animarum habentibus, qui iuxta decreti ſuper reſidentia in Concilio prædicto promulgati, tenorem, perſonalem in ſuis eccleſiis reſidentiam facere teneantur, in virtute ſanctæ obedientiæ, & vltra pœnas in dicto decreto Concilij contentas, etiam ſub priuationis eorum a regimine, & adminiſtratione eccleſiarum ſuarum, ac aliis, noſtro, & pro tempore exiſtentis Romani Pontificis ſucceſsoris noſtri arbitrio imponendis pœnis, diſtricte præcipiendo per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus omni mora ceſsante in eiſdem ſuis eccleſiis iuxta formam, & tenorem dicti Concilij perſonaliter reſideant. Et nihilominus ſi quos mandato noſtro huiuſmodi, quod abſit, non parere contigerit, ne etiam tales abſentes melioris in hac parte conditionis, quam ceteri in ſuis eccleſiis, reſidentes exiſtant, hac noſtra perpetuo valitura ſanctione per præſentes ſtatuimus, & ordinamus, quod deinceps omnia, & ſingula mobilia, & immobilia etiam in vrbe, vel eius diſtrictu exiſtentia,

Digitized by Google

& ſe mouentia, res, & bona, iura, & actiones cuiuſcunque qualitatis, & quantitatis, & valoris, ac vbicunque locorum conſiſtant ad Patriarchas, Primates, Archiepiſcopos, Epiſcopos, & alios quoſcunque etiam quauis authoritate, dignitate, gradu, præeminentia præfulgentes, Eccleſias prædictas in titulum, vel commendam, ſiue adminiſtrationem, aut alio quouis nomine obtinentes, & alios, quoſcunque beneficiatos curam animarum habentes, qui extra prædictas eccleſias, ac diœceſes, etiam in Romana Curia, aut alibi degentes, & iuxta decretum, & formam Concilij huiuſmodi non reſidentes deceſſerint, pertinentia, & per illos ſuarum eccleſiarum, ac quorumcunque Monaſteriorum, prioratuum, prępoſiturarum, & aliorum beneficiorum eccleſiaſticorum, cum cura, & ſine cura, ſæcularium, & regularium, quæ illi quomodolibet obtinuerint, ac fructuum, redditnum, & prouentuum eccleſiaſticorum, necnon penſionum annuarum ſibi ſuper ſimilibus fructibus, redditibus, & prouentibus reſeruatarum, & aſſignatarum occaſione quæſita, etiam ſi facultatem ſpecialem de illis, aut eorum parte teſtandi, & alias libere diſponendi a nobis, & quibuſcunque aliis Romanis Pontificibus prædeceſſoribus, & ſucceſſoribus noſtris, etiam cum clauſulis, quod facultates huiuſmodi reuocari non queat, alijſque irritantibus decretis obtinuerint, & in vim illarum literarum deſuper confectarum de rebus, & bonis huiuſmodi iamque diſpoſuerint, tanquam ſpolia ad Cameram Apoſtolicam legitime pertineant, Liceatque dilectis filijs moderno, & pro tempore exiſtenti commiſſario noſtro generali, & ſuis, dictæque Camerę deputatis in euentum deceſſus huiuſmodi ſolitum inuentarium ſuper rebus, & bonis præfatis conficere, illaque prout de reliquis clericorum ſpolijs fieri ſolet ad dilecti filij noſtri moderni, & pro tempore exiſtentis Generalis Theſaurarij manus redigere, dictæque cameræ applicare cuiuſuis licentia deſuper minime requiſita. Ac facultates, & deſuper confectas literas prædictas, etiam motu, & ſcientia ſimilibus etiam in recompenſam laborum, & obſequiorum etiam nobis, & Eccleſiæ Romanæ, dictæque ſedi impenſorum, quomodolibet conceſſas, & etiam literatis vicibus approbatas, illarum omnium tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis, & ad verbum inſertis habentes in euentum obitus huiuſmodi etiam ſi in Vrbe aut eius diſtrictu, vel alibi extra ſuas eccleſias, vt præfertur, contigerit, ex nunc pro vt ex tunc, & contra, in dictæ contumaciæ pœnam eiuſdem poteſtatis plenitudine, & tenore reuocamus, caſſamus, & anullamus; Ac iam eas, quam earum prætextu quomodolibet pro tempore condita, factaque teſtamenta, codicillos, legata, donationes, & alias diſpoſitiones quaslibet, etiam ad pias cauſas, vel in remunerationem ſeruitiorum nulla, inualida, nulliuſque roboris vel momenti fore neque cuiquam contra præſentium tenorem ſuffragari, Et ſic per quoſcunque iudices, & Commiſſarios quauis authoritate fungentes etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales in quauis inſtantia, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis alias iudicandi, & interpretandi facultate, iudicari, & diffiniri debere, ac quicquid ſecus, a quoquam quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decernimus. Per hoc autem noſtris, & Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum ordinationibus, reſernationibus, & decretis, quo ad Prælatorum, & aliorum beneficiatorum, etiam in ſuis eccleſiis,

aut

Digitized by Google

aut Diœceſib. reſidentium, & ibi decedentium, quæ etiam ampliamus, & extendimus ad habentes eccleſias in vrbis diſtrictu, ibique reſidentes, & decedentes, ſpolia Cameræ Apoſtolicæ applicata hactenus emanatis nullatenus præiudicare, neque quicquam in eis alterare intendimus, ſed ea in ſuo robore, vt antea manere volumus, præterquam quo ad eos, qui in ſuis eccleſijs iuxta formam prædicti Cōcilij reſederint, & ſpecialem licentiam teſtandi habuerint, hunc enim tantum ſaluam eis eſſe volumus, ita vt generalis licentia teſtandi eis, quidam reſidentibus minime ſuffragetur; ſed ſola ſpeciali ſi quam habuerint, tueri ſe poſſint. Ceterum &c. Non obſtan. &c.

REVERENTIA DIVINORVM OFFICIORVM, & Eccleſiarum.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quod vltra diſpoſita in capitul. decet, de immunitate eccleſiæ in 6. & in decreto Concil. Tridẽt. de obſeruandis, & euitandis in celebratione Miſſæ, incip. Quanta cura, verſ. Ab eccleſijs vero. &c. adeſt conſtitutio Pij V. fol. 924. in Bullar. incip. Cum primum. §. Vt igitur.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, quod contra illicita in eccleſijs, facientes, vltra pœnas per ſacros Canones, & leges ciuiles comminatas, ſunt aliæ pœnæ ſtatutæ per Conſtitutionem Pij Quinti, ſub dat. Romæ Kal. Aprilis 1566. incip. Cum primum, §....

Vt igitur Deo Optimo Maximo, glorioſæ Virgini, & Sanctis omnibus debitus honor deferatur, Gregorij Decimi prædeceſſoris noſtri Conſtitutionem innouantes, ac ſtatuta in Tridentino Concilio obſeruari volentes, ſtatuimus, & ordinamus, vt ad eccleſias ſit humilis, & deuotus ingreſſus, quieta conuerſatio, deuotis orationibus inſiſtant, & omnes genibus flexis ſactiſſimum Sacramentum adorent, ad nomen Ieſu Chriſti Domini noſtri cum exhibitione reuerentiæ caput inclinent, nullus in dictis eccleſijs ſeditiones faciat, tumultum excitet, clamores moueat, impetumque committat, ceſſent vana, fœda, & profana colloquia, riſus immoderati, & ſtrepitus omnes iudiciorum, & alia quæcunque diuinum officium perturbare poſſunt. Nullus intra eccleſias deambulare audeat, ſiue præſumat, dum celebrantur ſacra Miſſarum myſteria, & alia diuina officia. Qui vero prædicta petulanti animo contempſerint, præter diuinæ vltionis acrimoniam, noſtri quoq; arbitrij pœnas incurrent, quę omnia locorum quoq; Ordinarij in ſuis eccleſijs faciẽt obſeruari. Quicunq; vero in eccleſijs, dum ibi ſacrificium Miſſæ, & diuina celebrantur officia ac verbum Dei prædicatur, deambulare, vociferari, aut verſo tergo ad ſanctiſſimum Sacramentum irreuerenter ſedere, aut aliquid, quod ſcandalum generet, aut diuina perturbet officia, facere præſumpſerit, pœnam viginti quinque ducatorum incurret, præter alias arbitrio noſtro imponendas, & moderandas pœnas, & qui non habet in ære, luet in corpore aut exilio mulctabitur. Qui vero in eccleſiis cum mulieribus impudicis, ſiue etiam honeſtis colloquium ſcurrile habuerit, aut alios inhoneſtos actus fecerit, vigintiquinque ducatorum pœnam incurrat.

& carceris per menſem. Qui in eccleſijs, vt ſupra, obſcœnis, & inhoneſtis verbis, aut ſignis vſus fuerit, aut alia fœda colloquia cum perſonis quibuſcunque habuerit, decem aureorum pœna mulctetur, aut alias corporaliter puniatur. Mandamus præterea omnibus, & ſingulis Cathedralium, Collegiatarum, & parochialium eccleſiarum capitulis, Rectoribus, Vicarijs, Sacriſtis, Oſtiarijs, & alijs ipſarum cuſtodibus quatenus præfatos omnes in eccleſijs delinquẽtes admoneant, & vt in eis vetita fieri non permittant, vel ſaltem ipſis ordinarijs, vel officialibus noſtris puniendos deferant, quod ſi facere neglexerint, pœnam duorum aureorum vice qualibet incurrent.

Pauperes quoq; Mendicantes, ſeu eleemoſynas petentes per eccleſias tempore Miſſarum, prædicationum, aliorumq; diuinorum officiorum ire non ſinant, ſed eos ad valuas Eccleſiarum ſtare faciant, ſub pœna duorum aureorum Capituli infligenda pro qualibet vice niſi eos eijci curauerint, & parochi dimidij aurei. Religioſis etiam clauſtralibus ſiue regularibus pręcipimus in virtute ſanctæ obedientiæ, vt in eccleſiis ſuis deputent aliquem, qui tales eiiciat, & ſi negligentes fuerint, grauiſſime ab ordinario corripiantur, quod ſi illi parere recuſauerint, grauiſſimas pœnas incurrent, & pro qualitate perſonarum etiam corporaliter punientur arbitrio, noſtro, ſiue Superiorum, & vt in eccleſiis nihil indecens relinquatur iidem prouideant, vt capſæ omnes, & depoſita ſeu alia cadauerum conditoria ſuper terram exiſtentia omnino amoueant prout aliis ſtatutum fuit, & defunctorum corpora in tumbis profundis infra terram collocentur.

Sequitur Edictum de non fabricando in Eccleſiis, neque in earum porticis, de non ſepeliendis mortuis niſi in cæmiteriis ac tumbis, necnon de feneſtris eccleſias introſpicientibus remouendis, ac remurandis.

Iacobus miſeratione diuina tituli Sanctæ Mariæ in Coſmedin Sanctæ Romanæ Eccleſiæ presbyter Cardinalis Sabellus, Sanctiſſimi Domini Papæ in alma Vrbe, eiuſque diſtrictu, ac ſuburbiis Vicarius Generalis.

Vniuerſis, & ſingulis Patriarchalium, & Collegiatarum Parochialium, & aliarum dictæ Vrbis, & ſuburbiorum eccleſiarum Archipresbyteris, canonicis, Præpoſitis, Rectoribus, & quorumuis Monaſteriorum, & conuentuum, cuiuſcunque Ordinis in eadem Vrbe, & ſuburbiis exiſten. Abbatibus, Prioribus, & Guardianis, capitulis, & Præpoſitis, Hoſpitaliumque, & confraternitatum, aliorumque piorum locorum cuſtodibus, Gubernatoribus, & Adminiſtratoribus, ſeu quouis alio nomine nuncupatis, ne de cetero ſub ducentorum ducatorum auri, toties quoties contrauentum fuerit perſoluendorum mandati executioni, & in iuris ſubſidium excommunicationis, alijſque cenſuris eccleſiaſticis arbitrio noſtro imponendis, & erogandis pœnis, audeant ſiue præſumant, aut aliquis eorum audeat, ſiue præſumat per ſe, vel alium, ſeu alios in dictis eorum eccleſiis, & porticis fabricari, nec fabricari facere etiam ex cauſa cappellarum, aliarum, & ſepulchrorum conſtruendorum, ſeu aliquid innouare, aut innouari facere, vel permittere, minuſque quibuſuis perſonis cuiuſcunque ſtatus, gradus, & conditionis exiſtentium, licentiam in dictis eorum eccleſijs, & porticis fabricandi, vel fabricari faciẽdi, aut aliquid innouandi,

Digitized by Google

uandi, vt ſupra concedere, ſine noſtra expreſſa licentia inſcriptis obtenta, neque ſupradictas eccleſias, & porticus cæmiteria, aliquas ſtantias, manſiones vel habitationes conſtruere, & conſtrui facere, aut id permittere, vel illas ad vſum priuatum concedere. Minuſque mortuos, niſi tantum in cæmiterijs, tumbis ſiue ſepulchris ad huiuſmodi officium fabricatis ſepelire, vel ſepeliri facere, vel id permittere, eoſdemque prænominatos omnes requirimus, & monemus, quod infra quindecim dierum ſpacium a publicationis præſentium die computandum, ſub ſimilibus pœnis debeant, & quilibet eorum debeat quaſcunque feneſtras domorum vicinarum, & contiguarum eccleſijs ſupra dictis etiam ipſorum introſpicientes dictas eccleſias remouiſſe, obturaſſe remuraſſe, remoueri que, obturari, & remurari feciſſe, necnon infra terminum prædictum, vbi cæmiteria deſunt, tumbos, ſiue ſepulturas communes in dictis eorum eccleſijs ad ſepeliendum capaces, & ſufficientes, locis tamen prius per nos, ſeu noſtrum Vicegerentem, aſſignandis, conſtruxiſſe, & conſtrui fecisse. Alioquin ad prænominatas, & alias arbitrio noſtro reſeruatas pœnas contra inobedientes, & præmiſſa non obſeruantes, procedere curabimus; volumus autem, & decernimus, quod præſentibus in locis ſolitis affixis, & publicatis, ita eorum quemlibet arctet executio perinde, ac ſi perſonaliter intimati fuiſſent. In quorum fidem &c. Dat. Rom. in ædib. noſtris ſub anno a Natiu. D. N. Ieſu Chriſti 1566. Indictione 9. die vero 18. menſis Nouemb. Pont. ſanctiſ. in Chriſto P. & D. N. D. Pij diuina prouid. Papæ V. anno primo.

A. Binarius Vicegeren.

Triphon. Victorellus Nor.

Quamuis præfatum edictum ſit locale, ſub hoc verbo apte locandum cenſuimus, cum ſit valde decens, vt quæ in alma vrbe Romana omnium magiſtra obſeruantur, ab alijs in occurrentibus caſibus imitentur.

Sciendum eſt etiam, quod quæ ſanctiſſime ob honorem Dei, & vt eccleſijs, ſacriſque templis debita habeatur reuerentia, per antiquos Canones introducta, & ſtatuta eſt immunitas, quo ad tutelam perſonarum ad ea confugientium, vt inde per vim extrahi non poſſint, neque debeant pro d. immunitatis renouatione, ac obſeruantia nouiſſima emanauit Pontifica conſtitutio fel. me. Gregorij X I I I I. publicata Romæ die 28. Maij 1595. tenoris ſequen. *Ca. minor cum duob ſe qu. 17. q. 4. c in ter alia c. Eccleſia, & c. fi. de immunit. eccle. Gregor. XIIII.*

Cum alias nonnulli prædeceſſores noſtri, & præſertim felic. recor. Sixtus Papa V. necnon Pius etiam Quintus, ſancto zelo ducti diuerſas facultates, & indulta, extrahendi, etiam in caſibus quibuſdam a iure non permiſſis & eccleſijs criminoſos, & delinquentes, compluribus ſæcularib. Princip. eorumq; Curijs, & Magiſtratibus ſub varijs modis, & formis conceſſerint, prout in illis plenius continetur. Experientia poſtmodum docuit, tū ob diuerſitatem & differentiam huiuſmodi indultorum, tum quia pleriq; eorundem, Principum Miniſtri, ex hoc ipſo illa diuerſimode, etiam latius quam par erat, & ad ſuum habitum interpretandi occaſionem arripuerunt, illiſq; abuti cœperunt ſubortam eſse nō mediocrem in aliquibus locis libertatis, & immunitatis eccleſiaſticæ perturbationē, & confuſionem, alias vero ne ipſos quidem laicos.

Ff 3 indul-

indultis huiuſmodi vti voluiſſe, aut potuiſſe, quod populis inueterata erga Eccleſias reuerentia deuotis, & aſſuetis, ſcandali potius, quam quietis occaſionem præberet: illud etiam abſurdum ſępe numero ſecutum eſt, vt infirmæ interdum conditionis laici non modò iuris, ſed etiam literarum penitus ignari, & imperiti, dum quaſi poteſtates, aut miniſtri Curiæ ſæcularis in aliquo caſtro, aut oppidulo iuriſdictionem exercebant, facultatem, & indultorum huiuſmodi limites longe exceſſerint, eaque ſuo arbitratu in ſenſus minus rectos, & ab intentione concedentis omnino alienos detorſerint, & illorum prætextu quicquid ſibi in mentem venit, attentare præſumpſerint, in graue iuriſdictionis & immunitatis eccleſiaſticæ præiudicium, locorum, & perſonarum diuino cultui dicatarum contemptum, ipſius Diuinæ Maieſtatis offenſam, & ſcandalum plurimorum. Quare pro commiſſo nobis a Diuino Paſtoralis officij munere, prædictis abſurdis, & ſcandalis obuiare, ac differentias huiuſmodi vniformem regulam reducere, omnemque dubitandi, ac perperam interpretandi occaſionem dilucida declaratione ſubmouere, abuſus tollere, & ne eccleſiaſtica iura plane conculcentur, & negligantur, opportune prouidere decreuimus, prout etiam dictus Sixtus prædeceſſor noſter ijſdem de cauſis motus ſtatuere decreuerat, licet morte præuentus hoc adimplere nequiuerit, ita tamen, vt quando præſens temporum calamitas, & nimia, quæ iam inualuit peruerſorum hominum malitia id expoſcit, aliquid, etiam ad terrorem delinquentium, & ad coercenda illorum facinora vltra id quod priſca illa maiorum noſtrorum diſciplina, & vetus ſacrorum Canonum norma præſcripſerat in quibuſdam caſibus congrua moderatione adhibita, permittamus. Hac itaque noſtra perpetuo valitura conſtitutione, omnia, & quæcunque priuilegia, indulta, & gratias, iam per prædictum Sixtum, ac Pium Quintum, quam alios quoſcunque noſtros prædeceſſores, aut noſmetipſos, Sedemque Apoſtolicam, eiuſve Legatos, ſuper abducendis, vel extrahendis ab eccleſijs, monaſterijs, ſacellis, domibus regularibus, & ſæcularibus locisve ſacris, aut religioſis, aliaſque in caſibus a iure permiſſis hominibus certorum tunc expreſſorum, vel non expreſſorum criminum reis, aut fraudulentis decoctoribus etiam in odium certorum delictorum, & pro bono, pace, & quiete publica, & ex cauſis vrgentiſſimis, ac neceſſarijs, & æquipollentibus caſibus in iure expreſſis, atque ex paritate, identitate, aut maturitate rationis extentis perpetuo, vel ad certum nondum elapſum tempus, ſeu ad vitam alicuius principis, aut beneplacitum, ſeu alias quomodolibet conceſſa, etiam iteratis, aut multiplicatis vicibus, approbata, & innouata, ac vſu recepta, literaſque Apoſtol. ſub plumbo, aut in forma Breuis, ſeu alias quomodocunque deſuper confectas, quarum tenores hic haberi volumus pro expreſſis, ac ad verbum inſertis, ſublata penitus omni differentia, ita ad vnam tantum formam reducimus, & moderamur, vt laicis ad eccleſias, locaque ſacra, & religioſe prædicta confugientibus ſi fuerint publici latrones, viarumque graſſatores qui itinera frequentata, vel publicas ſtratas obſident, ac viatores ex inſidijs aggrediuntur, aut depopulatores agrorum, quive homicidia, & mutilationes membrorum in ipſis eccleſijs, earumve cœmiterijs committere non verentur, aut qui proditorie proximum ſuum occiderint, aut aſſaſſini; vel hæreſis, aut læſæ maieſtatis in perſonam ipſiuſmet principis rei, immunitas Eccle-

ſiaſtica

Digitized by Google

ſiaſtica non ſuffragetur, ſed vniuerſis, & ſingulis Venerabilibus fratribus noſtris Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis ceteriſque ecclesiarum, & Monaſteriorum Prælatis tam ſæcularibus quàm cuiuſuis Ordinis Regularibus diſtricte præcipiendo mandamus, & percipimus, vt laicos, in caſibus prædictis delinquentes, ad eorum eccleſias Monaſteria, domos, & alia loca ſupradicta Sacra, ſeu Religioſa reſpectiue confugientes, & in eis ſe recipientes atque morentes, qui prædicta delicta, eorumve aliquod iudicio ſuo commiſiſſe videbuntur, quando a Curia ſæculari fuerint requiſiti, & quilibet eorum fuerit requiſitus, & a miniſtris, & officialibus curiæ ſæcularis, abſque irregularitatis nota, aut alicuius cenſuræ eccleſiaſticæ incurſu tradi, & conſignari curent, & faciant, & quilibet eorum curet, & faciat. Ne autem curia ſæcularis, prædicta Miniſtri facultate illos per ſe, & propria authoritate extrahendi, & abducendi ſibi olim, vt præfertur attributa, & per præſentes reuocata, abutantur, volumus, dictaque authoritate decernimus, & declaramus, vt curia ſæcularis, eiuſque Iudices, & officiales, ab eccleſiis, Monaſterijs, lociſque ſacris prædictis laicum aliquem, vt præfertur, delinquentem in nullo ex caſibus ſupra dictis ſine expreſſa licentia epiſcopi, vel eius officialis, & cum interuentu perſonæ eccleſiaſticæ ab eo authoritatem habentis ad quos ſolos, & non alios epiſcopis inferiores etiam ſi alias Ordinarij ſint, aut nullius Diœceſis, aut Conſeruatores ab hac Sede ſpecialiter, vel generaliter deputati prædictam licentiam dandi facultas pertineat. Occurrente autem caſu in loco exempto, & nullius Diœceſis, tunc ad epiſcopum viciniorem deuoluatur hęc cognitio, & non ad alios, capere, extrahere, aut incarcerare non poſſint, niſi eo caſu quo ipſe epiſcopus, & dictæ perſonæ eccleſiaſticę requiſitę illos in delictis ſuperius expreſſis culpabiles tradere, aut capturæ, carcerationi interuenire, & aſſiſtere recuſauerint, tuncque reuerentię Eccleſię, & locis ſacris debitę memores prędictos delinquentes minori quo ad id fieri poterit cum ſcandalo, tumultu, extrahere curent. Quodque delinquentes laici prędicti, poſtquam vt prefertur, ab eccleſiis, locisve ſacris extracti, & capti fuerint, ad carceres Curię eccleſiaſticę reponi, & inibi ſub tuto, & firmo carcere, ac opportuna cuſtodia data illis, ſi opus fuerit, per curiam ſęcularem, detineri debeant, nec inde extrahi, curięque ſęculari prędictę conſignari, nec tradi poſſint, niſi cognito prius per Epiſcopum, ſeu ab eo deputatum an ipſi vere crimina ſuperius expreſſa commiſerint, tuncque demum de mandato Epiſcopi per Iudicem eccleſiaſticum curię ſęculari, quacunque appellatione poſtpoſita, conſignentur. De crimine vero heręſis cognitio ad forum eccleſiaſticum tota pertineat, neque in ea curia ſęcularis ſe quoquomodo intromittat: ſicuti etiam prohibemus ne contra eccleſiaſticas perſonas ſęculares, aut cuiuſuis Ordinis, vel militię, etiam ſancti Ioannis Hieroſolymitani regulas, in quoquomodo, etiam vigore prędictorum priuilegiorum, indultorum, aut conceſſionum, quę omnia ad terminos Iuris per preſentes reducimus, procedant, aut ſe intromittant, illasve ab eccleſiis, Monaſteriis, Domibus, locisque ſacris aut religioſis, etiam in caſibus in hac Conſtitutione expreſſis, extrahere, abducere, capere, carcerare, aut cognoſcere de criminibus ad forum eccleſiaſticum pertinentibus alias, quam de iure, & per priuilegia

eiſdem Ordinibus aut militijs conceſſa permittitur quomodolibet præſumant. Quod ſi quis, quacunque dignitate, & authoritate præditus, præmiſſorum, aut alio quouis prætextu, quicquam præter, aut contra huius noſtræ conſtitutionis tenorem attentare præſumpſerit, declaramus eum ipſo facto cenſuras & pœnas eaſdem incurrere, quæ contra libertatis, iuris. & immunitatis eccleſiaſticæ violatores, per ſacros Canones, & Conciliorum generaliũ, noſtrorumque prædeceſſorum conſtitutiones ſunt promulgatæ, ſicque per quoſcunque Iudices, &c. Non obſtantibus, &c.

De hac materia præter doctores tam Ciuiliſtas, quàm Canoniſtas, variis in locis tractantes, vide Summiſtas in verb. Immunitas. Boer. dec. 109. & ſeq. alioſque quam plures, amplum, & aureum de ea elucubrauit tractatum Remigius de Goni, & poſt eum ſcripſerunt Didac. Couar. doctiſſime lib. 2. var. reſol. cap. 20. Iulius Clar. in pract. crimin. §. fi. quæſt. 30. Nauar. in man. cap. 25. num. 17. & infra, aliqua Menoch. in tract. de præſumpt. lib. 5. præſumpt. 10. Anaſtaſius Germonius libro tertio, de ſacrorum immunitatibus, capit. 16. Roderic. in ſum. par. 1. capit. 155. & tom. 2. qq. regul quæſt. 50. art. 3. præfatam inibi Conſtitutionem recitans Salaman. impreſſ. & noſtris temporibus diffuſe Proſper. Farinac. in ſua praxi. crim. par. 1. tit. de carceribus, quæſt. 28. per totum.

SEQVESTRVM.

PRAETER Summiſtas ſciendum eſt, quòd Pius Quartus tradidit facultatem iudicibus lite pendente, decernendi ſequeſtra, ſuper fructibus beneficiorum Sedi Apoſtolicæ reſeruatorum, ſiue affectorum, & ordinaria, vel alia authoritate nulliter collatorum, adijciendo pœnas deſuper litigantium vt per eius conſtitutionem Romæ in Cancellaria Apoſtolica publicatam die 26. Octobris 1560 fol. 896. in Bul. incip. Sanctiſſimus, & infra.

Cōgruit rit de ſe queſtr. poſſ. & fruct.

Hac ſua perpetuo valitura conſtitutione ſtatuit, & ordinauit, quod quoties in antea aliquem ſuper quouis beneficio eccleſiaſtico, vt præfertur, reſeruato, ſeu affecto, & dicta authoritate, vel alias nulliter collato, tam in dicta curia, quam extra eam litigare contigerit, & iudici ordinario, ſeu cui cauſa deſuper commiſſa fuerit etiam ſummarie, & extraiudicialiter quantum ſibi pro rei qualitate ſufficere parte legitime citata videbitur, conſtiterit beneficium ipſum in dictis menſibus vacauiſſe, aut alias, vt præfertur, reſeruatum, ſeu affectum, & nihilominus ordinaria, ſeu alia authoritate nulliter collatũ & indebite detentum exiſtere; idem Iudex reproducta citatione, fructus, redditus & prouentus beneficiorum ſic nulliter collatorum, & indebite detentorum ſequeſtrari mandet, & faciat, ac alia exequatur in præmiſſis neceſſaria, & opportuna. Super quod eidem iudici omnem poteſtatem, & authoritatem impartitus eſt. Idemq; ſanctitas ſua in cauſis nunc in quauis inſtanti corã eiſdẽ iudicibus pendentib. ſimiliter obſeruari mãdauit. Præterea decreuit, & declarauit ſic reſignantes, ſeu cedentes, & nihilominus lites huiuſmõi proſequẽtes, ne eorũ malitia illis prodeſſe, & fouentib. bonũ ius nocere valeat,

ad

Digitized by Google

ad fructuum, reddituum, & prouentuum dictorum beneficiorum per eos receptorum reſtitutionem, ac expenſarum in litibus huiuſmodi factarum refectionem, omniaque, & ſingula damna, & intereſſe, in quibus condemnati fuerint, ſi non ceſſiſſent, vel reſignaſſent, per iudices tam ordinaria, quam delegata, vel alia authoritate fungentes, coram quibus lites ipſas pro tempore pendere ſeu moueri contigerit condemnandos fore, & condemnari debere, ad id teneri, & obligatos eſſe. Ipſoſque ac etiam in dictis beneficijs ſucceſſores quoſcunque ad paritionem ſententiæ, ſeu ſententiarum, ac literarum executorialium pro tempore latæ, ſeu latarum, & decretarum, a quibus appellare non liceat, ad reſtitutionem, ſeu relexationem poſſeſſionis, ac fructuum, reddituum, & prouentuum, necnon refectionem expenſarum, ac damnorum, & intereſſe huiuſmodi, perinde ac ſi contra eoſdem ſucceſſores ſententia, ſeu ſententiæ, latæ, & literæ executoriales huiuſmodi decretæ fuiſſent, cogi, & compelli. Sic tamen, quod poſtquam alter ipſorum ſententiæ ſeu ſententijs, ac reſtitutioni, vel relaxationi poſſeſſionis, & fructuum, reddituũ, & prouentuum necnon damnorum, & intereſſe huiuſmodi refectioni, alijſque præmiſſis realiter & cum effectu paruerit, alter deſuper moleſtari non poſſit. Et ita in præmiſſis &c.

Extat etiam Pij V. conſtitutio, quod fructus beneficiorum lite pendente deponi debeant apud perſonam a iudice eligendam, non obſtantibus quibuſcunque ſtatutis diſponentibus, quod capitula, & canonici percipiant, publicata Romæ die ſecundo Iunij 1568. fol. 1053. in Bullar. tenoris ſeq.

Hanc cõſtitutionẽ explicat Gonzalez ĩ proœmio octauæ regulæ cancel. ca. 7. n. c. 2. 1.

Cordi nobis eſt lites minuere, a laboribus ſubditos, maxime perſonas eccleſiaſticas diuino cultui deditas, releuare. Sane cum ſicut accepimus in pleriſque cathedralibus, & collegiatis Eccleſijs earum conſtitutionibus ſtatutis, etiam a Sede Apoſtolica approbatis, & confirmatis cautum ſit, quod occurrentibus litibus, & controuerſijs, inter promiſſos de dignitatibus officijs, canonicatibus, & præbendis portionibus, & præſtimonijs, ceteriſque beneficijs eccleſiaſticis qualitercunque qualificatis, tam ordinaria, quam Apoſtolica authoritate, tam ſuper illorum prouiſione, ſeu inſtitutione, aut poſſeſſione, quam illorum idoneitate, & habilitate, aut alias ex quauis cauſa, & eorundem ad dignitates, canonicatus, & præbendas, ceteraque beneficia eccleſiaſtica prædicta admiſſione & receptione, & capitulum, & canonicas ceteraſque capitulares perſonas, ad quos admiſſio, & receptio tam de iure, quam ex conſuetudine ſpectat, & pertinet, aut etiam alias perſonas eccleſiaſticas aſſerentes beneficia prædicta ad ſe de iure ſpectare, ipſi ſic protiſi interim beneficiorum huiuſmodi fructus, ac diſtributiones non percipiant, ſed capitulum, & canonici illas, vel in ſuos vſus, & vtilitatem conuertendas, ſeu reſtituendas ei, cui de iure reſtituendæ erunt, recipiunt, prout in dictis conſtitutionibus, & ſtatutis, ſeu conſuetudinibus continetur, quo factum eſt vt lites huiuſmodi immortales efficiantur, nec earum optatus finis videri poſſit. Hinc eſt, quod nos hac noſtra perpetuo valitura conſtitutione authoritate Apoſtolica ſtatuimus, atque decernimus, quod fructus, reditus, & prouentus, & diſtributiones ceteraque emolumenta, quæ vigore conſtitutionum, conſuetudinum & ſtatutorum prædictorum a capitulo, & canonicis recipienda (vt præmittitur) erant, amplius

non

Digitized by Google

non ab eiſdem capitulo, & canonicis recipiantur ſed penes perſonam fide, & facultatibus idoneam, per iudicem, coram quo cauſæ huiuſmodi pendere reperta fuerint, eligendam, & nominandam deponantur, reſtituenda ei cui de iure poſtea reſtituenda fuerint. Sicque per quoſcunque iudices &c. Non obſtantibus &c.

SERVITIVM CAPPELLANIÆ.

QVONIAM inter noſtrates Iuriſconſultos concertatum eſt varie ſentientes in dubitatione illa, videlicet, Quando teſtator, præuia Ordinarii licentia, ex propriis bonis Cappellaniam fundauit, diſponendo, quod quotieſcunque vacaret, prouideretur Cappellanus qui celebret, vel dicat tot Miſſas in qualibet hebdomada, ſeu menſe, An in hoc caſu Cappellanus præſentandus debeat neceſſario eſſe Sacerdos, ſeu ſaltem in tali ætate quod poſſit infra annum presbyteratus Ordinem ſuſcipere, an vero teſtatoris voluntati ſatisfieret etiam ſi præſentaretur non Sacerdos qui per aliū Miſſas celebrari curaret, ſciendū eſt, quod poſteriorem partem, nempe quod talis Cappellania non ſit ſacerdotalis recipit ac plures decidendo amplexa fuit Rota Rom. teſte Hieron. Gonzalez in commen. ad reg. 8. Cancell. gloſ. 5 ſub. nume. 77. & infra, eo quod prædicta verba (qui celebret tot Miſſas) non reſpiciunt factum ipſum celebrationis ab ipſemet Cappellano, nec obligationem Sacerdotii, ſed potius ſunt poſita ad denotandum onus, quod ipſe fundator Cappellæ imponebat, & ſufficit vt expreſſe non ſit ita impoſitum Cappellano quod per alium expleri non poſſit. Accedebat ad tollendam omnem hæſitationem declaratio congregationis ſacroſ. Concil. Tride. in vna Piſtorien. ſub his verbis: item Epiſcopus non poteſt compellere obtinentem cappellaniam vt ipſemet celebret, licet in eius fundatione diſponatur, quod cappellani celebrent, nam iſtis oneribus Miſſarum recte per ſubſtitutum ſatisfit. Et ſimiliter eadem Sacra congregatio declarauit vt ſequitur. Si fundatio cappellæ eſſet ſub verbis teſtatoris, quod cappellanus debeat celebrare diuina officia die, noctuque ſicut ceteri cappellani faciunt, an cappellanus hic debeat eſſe presbyter? congregatio cenſuit ex his verbis poſitis in fundatione huius cappellæ, non inferri neceſſario, vt cappellanus debeat eſſe presbyter.

Prædicta ſunt intelligenda, niſi expreſſe contrarium in fundatione cautum eſſet, ſcilicet quod cappellania ſit ſacerdotalis, & ad eum præſententur Sacerdotes, & non alijs, qui per ſeipſos, & non per ſubſtitutum celebrare poſſint, vel quod cappellanus præſentandus debeat eſſe actualiter Sacerdos, Cum enim hæc verba exploratum diſponentis voluntatem oſtendant, interpretandi ratio ceſſat; verum in primo caſu adhuc ſufficeret, quod præſentandus in ea ſit ætate, vel ſaltem intra annum ad presbyteratus Ordinem promoueri valeat, in vltimo autem ſecus, adeo quod niſi tempore præſentationis cum effectu ſit Sacerdos, cum ei deficeret qualitas illa a fundatore requiſita, nec verba conueniant, cenſetur ab ipſo fundatore (cuius voluntas ſeruanda erit) excluſus, quæ cum ipſis ſenſui expoſita ſint, nullus probationis ope indigent, Dicunt tamen Doctores, & præſertim Felin. in cap.

cum

cum acceſſiſſent, ſub numero 16.& 20. de conſtit. poſſe epiſcopum ex cauſa pro vnica vice diſpenſare. Sed an hodie huic poteſtati ſit derogatum per Cõcil. Trid. ſeſſ. 25. cap. 5. de refor. eſſet conſulenda ſacra Congregatio. An autẽ Sacerdos obtinens cappellaniam cum onere celebrandi certas Miſſas, teneatur illas tempore infirmitatis per alios celebrari facere, adeo quod ſi id negligeret Cappellaniæ redditus ſuos facere nequiret, late tradit Petr. Nauar. lib. 2. de reſtit. num. 220.

SIMONIA.

PRæter Summiſtas ſciendum eſt, quod vltra committentes ſimoniam realem in ordine, & beneficio ac mediatores, vt in extrauag. com. Pauli 2. de ſimon. declarata per Nau. in Man. conf. c. 27. ſub nu. 106. per Card. Pariſ. in conſ. 29 num. 12. & infra vol. 5. per addentes ad Diaz. in pract. crim. can. c. 16. & late per Io. Gutier. lib. 1. can. quæſt. c. 9. eius pœnę fuerunt innouatæ, & ampliatæ per Pium V. vt patet ex conſtit. edita Kal. Aprilis 1567. fol. 624. in Bullar. incip. Cum primum & infra.

Vt ſimoniacæ prauitatis labes prorſus aboleatur, conſtitutiones Anteceſſorum noſtrorum cõtra ſimoniacos editas, & præſertim Pauli 2. inuiolabiliter obſeruari mandamus, & delinquentes tam in ſacrorum ordinum receptione: quam in beneficiorum aſſecutione, ſtatutis etiam inferius pœnis noſtra authoritate affici volumus; Quicumque igitur deteſtabile crimen ſimoniacæ prauitatis commiſiſſe conuictus fuerit in conſequendis ordinibus eo ipſo ſit ab illorum executione per decennium ſine ſpe diſpenſationis ſuſpenſus, & per annum carceribus mancipetur. Qui dignitates eccleſiaſticas ſimoniace acquiſierit, illis ſit ipſo iure priuatus in futurum inhabilis ad eas, & quaſcumque alias obtinendas. Qui beneficium, aut officium eccleſiaſticum ſimoniace adeptus fuerit, illis ſimiliter ſit ipſo iure priuatus, & ad fructuum omnium, quos perceperit reſtitutionẽ teneatur, & perpetuo ſit inhabilis ad ea & quæcumque alia beneficia eccleſiaſtica obtinend. Siquis autem tale crimen pluries commiſiſſe conuictus fuerit, præter ſupra dictas pœnas etiam corporaliter puniatur, & ab ordinibus eccleſiaſticis degradatus a fidelium conſortio eijciatur. Qui verò ordines, & beneficia ſimoniace contulerint, pœnis a iure ſtatutis puniatur, cuiuſcunque gradus, conditionis, & dignitatis, etiam ſi Epiſcopi, Archiepiſcopi, vel maioris fuerint. Caueant præterea quicunque ne in ſacramentorum exhibitione ſimoniacum aliquid faciant, alioquin grauiſſime puniantur per locorum ordinarios, qui huiuſmodi criminis reos cum maxima ſeueritate coercere procurent iuxta Conci. Trid. ſtatuta.

Sixtus Quintus alias pœnas addidit cõtra promouentes, & promotos ad ordines ſimoniace etiam in prima tonſura; vt in eius conſtitutione contra Clericos male promotos, quæ in hoc non fuit moderata per Sanctiſſ. D. N. Clemen. VIII. quam habes ſupra in verbo Ord. fol. 387.

ADDITIO. Præd. extrauagantem Pauli 2. nouiſſime explicat Rodriquez

in

in ſum. par. 2. c. 58. concluſ. 6. & Barth. Vgolin. in tract. de Simonia tab. 4. cap. 3 & ſequentibus, vbi etiam aliqua ad intellectum cōſtitutionis Sixti V. quam ad verbū recitat reperies, & ad id quod paſſim præallega. Doctores, aliique ab eis citati aſſirmant, ſcilicet extrauag. Pauli II. habere tantum locum in ſimonia reali, quando aliquid datur vel recipitur, deciſum fuit per Dominos de Rota prout continetur in deciſ. 408. diuerſ. volum 2. An autem qui dat pecunias mediatori, vt ſibi impetret dimiſſorias ſeu reuerendas ad ordines ſuſcipiendos, quas per pecunias mediator impetrauit comprehendatur in diſpoſitione d. extrag. Pauli II. diſputat & reſoluit Nauar. in conſ. 58. de ſimon. in antiq. & 97. in nouis.

Contra pœnas conſuetudinis recipiēdi a prouiſis de beneficiis, vide Cōc. Trid. ſeſſ. 24. c. 14. de refor. generali. Reuocatio priuilegiorum, & conſuetudinum eccleſiarum aliquid recipiendi in colllatione, aut alia prouiſione, ſeu admiſſiōne ad poſſeſſionem beneficiorum fuit facta a Pio V. Romæ publicata die 23. Iunij 1570. fol. 1080. in Bullar. incip.

Durum nimis, & incommodū arbitramur, quod eccleſiarum miniſtri in iis, quæ ad ipſorum ſuſtentationem ſuppeditant, diſpendia patientur. Quo circa cum hanc ad rem, ſimulque prohibendam ab eccleſia Dei auaritiæ prauitatem, editas ante hanc ſanctiones minime ſatis eſſe intelligimus, nouæ conſtitutionis ſubſidio cogimur prouidere. Cum itaque alias ex plurium eccleſiarum cathedralium, & collegiatarum conſtitutionibus, aut ex praua conſuetudine obſeruari intelligeretur, vt in electione, præſentatione, nominatione inſtitutione, confirmatione, collatione, vel alia prouiſione, ſiue admiſſione, ad poſſeſſionem alicuius cathedralis eccleſiæ, vel beneficii, canonicatuum, aut præbendarum, vel partem prouentuum, ſeu ad diſtributiones quotidianas certæ conditiones, ſeu deductiones ex fructibus, ſolutiones, promiſſiones compenſationes illicitæ, aut etiam quæ in aliquibus eccleſijs dicuntur turnorum lucra, interponerentur, licet ſancta Synodus Tridentina hæc deteſtata mandauerit Epiſcopis, vt quæcunque huiuſmodi quæ in vſus pios non conuerterentur, atque ingreſſus eos, qui ſimoniacæ labis, aut ſordidæ auaritiæ ſuſpicionem haberent, fieri non permitterent. Ipſique diligenter de eorum cōſtitutionibus, ſiue conſuetudinibus ſuper prædictis cognoſcerent, & illis tantum quas probarent exceptis, reliquas vt prauas & ſcandaloſas reiicerēt. Eos vero, qui aduerſus prædicta quauis ratione commiſiſſent, pœnis contra ſimoniacos editis teneri decreuerit. Multorum tamen indomita cupiditate tam prædicta, quam alia ad beneficium, & commodum ipſorum miniſtrorum, edita, aut omnino contemnuntur, aut in varios ſenſus traducta perperā eluduntur. Quare nos pro diuini cultus exercitio, ſimulque euocatorum ad illum auxilio plenius, euidentiuſque conſulendum fore, rati, Reuocamus & abolemus omnia quæcunque priuilegia, conſuetudines, & ſtatuta quarū cunque eccleſiarum Cathedralium, Metropolitanarum, ac maiorum necnon collegiatarum, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, aut alio quouis præſidio munita, ac etiam ſupra hominum memoriam, & longiſſimo, ac quantocunque tempore etiam continuo obſeruata, ſiue pro ſol-

uendis

Digitized by Google

tiendis eccleſiarũ, vel Prælatorum debitis, ſiue pro ſupportandis illorũ oneribus ſiue alijs etiam maioribus, maximis, & vrgentibus cauſis conceſſa, & approbata, ac etiã multiplicatis vicibus innouata, extenſa, & moderata, quod vacantibus ipſarũ Eccleſiarum dignitatibus Canonicatibus præbendis, portionibus, beneficij & officij fructus, ac etiã quotidianæ diſtributiones ex eis primo ab ipſa vacatione Anno, aut longiore, vel etiã breuiori tempore prouenturi, Menſæ epiſcopali, ſeu Capitulari, aliove loco integre, vel partim remaneant, ſeu applicentur, aut in cões vſus cedant, ſeu inter alios canonicos & perſonas eccleſiæ ſeu Capituli diuidantur. Quodque nullus etiam Apoſtolica authoritate prouiſus in canonicũ recipi aut ad dignitatẽ, ſeu portionẽ, beneficium, vel officium admitti, vel alias in eius poſſeſſionem induci poſſit, niſi prius de obſeruandis huiuſmodi priuilegijs, conſuetudinibus & ſtatutis iuramentũ præſtiterit, & obtentæ illorũ derogationis, ac fructuum, & diſtributionũ perceptioni renunciauerit, ſeu Capitulo, & perſonis prędictis ceſſerit, ſed (vt appellant) dulciaria, aut quid aliud præſtiterit. Quorũ oĩum tenores cauſas, & effectus habemus præſentibus pro expreſſis, quibuſcunq; illa cõcepta ſint formulis, necnõ irritantibus, & alijs decretis roborata. Volẽtes ea omnia vires & effectũ de cetero non habere. Præcipimus igitur & interdicimus omnib. Epiſcopis Capitulis, Collegijs, & perſonis ad quod id pertinet, ne poſthac fructus aut diſtributiones huiuſmodi, nec prorſus vllã eorũ partem retineant, neve ipſorũ ceſſionem, vel renunciationem, aut dulciaria, vel alia quomodocunque petant, vel exigant, aut quẽquam ſiue ordinaria, ſiue Apoſtolica authoritate prouiſum, ad præſtandum huiuſmodi iuramentũ inducant aut illi prædicta non facienti poſſeſſionẽ impediant, vel remorẽtur. Quicunque contrafecerint, ſi eccleſiarum Antiſtites ſint tam diu a Pont. officii exercitio ſint ſuſpenſi, donec ſatisfactione præuia illis per ſedẽ Apoſtolicam ſuſpenſio relaxetur: Capitula vero, & Collegia quæcunque eccleſiaſtico ſubiaceant interdicto, ac ſingulares perſonæ in excõmunicationis ſententiam incurrant. A qua, niſi, in mortis articulo conſtituti, ab alio q̃uã a Rom. Pont. abſolutionis beneficium nequeant obtinere. Decernentes huiuſmodi, præſtita iuramenta non tenere nec quẽquã illius obligari, quinimo iurantes in huiuſmodi cenſuram incidere, necnon irritum & inane quicquid ſecus ſuper his per quoſcunque ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Et nihilominus ſtatuimus, vt vbicunq; huiuſmodi fructus, & diſtributiones fabricæ, vel ſacriſtiæ aut alterius pii loci vſibus vltra ſemeſtre tempus reperiuntur conceſſi, horum duntaxat dimidia pars ipſi ſacriſtiæ vel fabricæ, aut pro loco deinceps tribuatur, alteram vero beneficiari prædicti integre percipiant. Nõ obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis contrariis quibuſcunque. Aut ſi aliquibus communiter vel diuiſim ab Apoſtolica ſit ſede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem Decreto prædicta Synodi, ac etiam conſtitutione fel. recor. Ioannis Papæ X X I I. quæ incipit. Suſcepti, & alijs iuribus hac de re diſponentibus nihilominus alias in ſuo robore duraturis. Ceterum per prædicta non intendimus illis præiudicare Capitulis Collegiis, menſis, aut perſonis fructus & diſtributiones inter vacationem beneficiorum, & eorum collationem, ſiue poſſeſſionis apprehenſionẽ prouenientes ex ſta-

tuto,

Digitized by Google

tuto, conſuetudine, vel priuilegio huiuſmodi percipientibus, vel retinentibus, quo minus ipſi illos interim vt antea, exigere valeant & habere. Poſtremo volumus, vt præſentium exempla etiam impreſſa, Notarij publici manu, & Prælati eccleſiaſtici, eiuſque Curiæ ſigillo obſignata eandem illam prorſus fidem vbique locorum in iudicio & extra illud faciant, quam facerent ipſæmet preſentes, ſi eſſent exhibitæ, vel oſtenſæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ reuocationis, abolitionis, præcepti, interdicti, decreti, ſtatuti, intentionis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ Milleſimo quingenteſimo, ſeptuageſimo, pridie Kal. Iulij Pontificatus noſtri Anno Quinto.

Et vide capit. veniens, &c. Iacobus, & extrauag. com. Vrbani IV. dict. tit. de Simonia, & Concil. Trid. ſeſſ. 24. de reform. generali. capit. 14. & adde ad extrauag. com. vnicam, ne ſede vacan. quę eſt eadem cum extrauag. Ioan. 22. de electio.

ADDITIO. Huius decreti Concil Trident. vigore præter alia argumenta ab eo adducta conſuluit Nauar. conſil. 15. de Simo. in antiq non licere Epiſcopo pro expeditione literarum collationis beneficij tertiam partem fructuum illius accipere, & proinde ad restitutionem teneri. Eiuſdem decreti virtute conſuluit idem conſil. 7. eod. tit. non potuiſſe tuta conſcientia, Secretarium Cardinalis, conſuetudine non obſtante percipere ſcuta duo, vnum ſcilicet pro ſubſcriptione, & regiſtratura bullæ prouiſionis beneficij eccleſiaſtici, & alterum pro impreſſione ſeu appenſione ſigilli nullum alium laborem in ea ſuſtinendo. Fertur tamen quo ad hoc Sacr. Congregationem declaraſſe non poſſe Cancellarios pro expeditione literarum collationis, vel inſtitutionis quorumcunque beneficiorum, vel pro deputatione Vicariorum in illis accipere ſuam mercedem niſi ſuo labori conuenientem, qui tamen ſcriptura, ſigillo, & ceris computatis vnum aureum non excedat dummodo ipſis Cancellariis ſalarium vllum pro officio exercendo conſtitutum non ſit, & ex pecunia quam acceperint nihil prorſus emolumenti Collatores aliquo modo directe, vel indirecte accipiant. Poteſt vero in adeptione poſſeſſionis alicuius beneficij ſeu canonicatus vbi talis adeſt conſuetudo aliquid ſolui conuertendum tamen in aliquem pium vſum ex Tanor. in c. Iacobus. de ſimon. quem communiter receptum idque per præalleg. Conc. decretum confirmari fatetur. Nauar. in Man. confeſ. c. 23. ſub num. 102. vt ibi latius per eum.

Contra dantes, & recipientes etiam Epiſcopi miniſtros pro collatione ordinum vide Conc. Trid. ſeſſ. 21. cap. 1. de reform. ex quo text. notat inter alia Tolet. Sum. lib. 5. cap. 88. ex eo quod Concilium generaliſſime loquatur, periculum eſſe etiam Candelas accipere, vide S. Thom. 2 2 & quæſt. 100. art. 2. ad 4. lib... Sot. lib. 9. deciſ. & in quęſt. 6. artic. 1. Nauar. in Man. cap. 23. num. 102. & conſ. 98. de Simon. in nouis, Vgol. de ſimon. tab. 4. cap. 3. num. 2.

Contra

Contra examinatores deputatos pro eligendis ad gubernandas eccleſias parochiales aliquid accipientes decernit Concil. Trid. ſeſs. 24. de refor. gen. cap. 18. §.

Cauentque ne quidquam prorſus occaſione huius examinis nec ante, nec poſt accipiant, alioquin ſimoniæ vitium tam ipſi, quam alij dantes incurrant, a quo abſolui nequeant, niſi dimiſſis beneficijs quæ quomodocunque etiam antea obtinebant, & ad alia in poſterum inhabiles reddantur, &c.

ADDITIO. Huius ratio eſſe videtur, quia per approbationem factam in concurſu acquiritur approbatio iuris ad beneficium, & ſic pro illo iure ſpirituali datum videretur temporale examinatoribus. Nauar. conſ. 48. verſ. Ad quartum de ſim. in antiq. qui etiam in Miſcell 41. de oratione inſinuat, in quibus huiuſmodi examinatores peccare ſoleant, de quibus quatenus ad Simoniæ labem pertinent, agit Vgol. in pract de Simo tab. 1. c. 48. §. 3. Et ex parte competitorum committi poteſt ſimonia ex ſequentibus, & primo ſi duo concurrentes ad beneficium alter ad impedimentum tollendum alteri pretium det, vt a concurſu deſiſtat, vt ſic ſolus exiſtens ipſe obtineat Maiol lib. 5 de irreg. c. 45. nu 3. Secundo ſi fieret pacto, quod alter alteri in cōcurſu defectus, & exceptiones non opponat, cum realiter poſſint obijcere, ſed ſe examini ſubmitterent, & qui per ſuperiorem dignior indicaretur beneficium haberet, & ſolueret alteri penſionem annuam cum beneplacito Sedis Apoſtolicæ. Nau. conſ. 3. num. 1. de ſimon in antiq. & conſ 39. 41. & 42 de ſimon. in nouis. Flamin. Pariſ. in tract de confid benef prohib. q. 47. num. 6. Tertio ſi quis per virum potentem, cui pecuniam traderet ſeu promitteret, metum alij inferret, vt a concurſu ceſſet Vgolin. in d. §. 3. ſub num. 5.

Eſt, & alia certa Simoniacæ prauitatis ſpecies, quam beneficiorum confidentiam vocant, de qua extat Pij IV. conſtitutio contra quoſcunque eccleſias, & beneficia eccleſiaſtica quæcumque in confidentiam retinentes, ſeu recipientes. Romæ publicata die 4. Decemb. 1564 fol. 820. in Bull. incip.

Roman. Pontific. in excelſa militantes eccleſiæ ſpecula conſtitutum, vigiles mentis oculos, non ſolum in abſentium extendere, ſed potiſſimum in præſentium domeſticorumque fratrum, & filiorum ſuorum mores diligenter perſcrutandos, aliquando reflectere, ac eos præſertim quos in Apoſtolicæ ſolicitudinis partem euocauit altiſſimus, nedum ab omni pactionis illicitæ cōtagione, verum etiam ab eius omnimoda ſuſpicione, vacuos, & immunes ſeruare decet, vt qui ceteros illuſtri officij ſublimitate antecellunt, eoſdem priſca etiam illa morum integritate præſtare dignoſcatur. Sane licet dudum, cum certam ſimoniacæ prauitati ſpeciem, quam beneficiorum confidentiam vocant, etiam in Roman. Cur. atque adeo in ſacrum venerabilium fratrum noſtrorum, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium Collegium, quaſi per cuniculos irrepſiſse, ac nonnullos ex ipſis fratribus, nimia quadam facilitate, ſeu potius importunis amicorum, famliarumque precibus adductos beneficia eccleſiaſtica in confidentia huiuſmodi recepiſse, & frequenter recipere,

pere intelleximus hanc illicitam beneficientiæ exercendæ, ſeu amicitiæ colendæ viam, a tanto ſaltem Collegio prorſus eliminare cupientes, eoſdem fratres in conſiſtorio noſtro ſecrete, non ſemel admonuerimus, hoc aliena beneficia cuſtodiendi modo ne aſſueſcerent, neve illa hoc pacto reciperent, vſque ſic recepta dimitterent. Nihilominus, nuper ad aures noſtras peruenit, eorum aliquos monitionis noſtræ, immo potius ſuimet oblitos, ea, quæ cuſtodienda receperant, beneficia nondum tamen dimiſiſſe. Et inſuper illos, & nonnullos alios etiam Patriarchas, Archiepiſcopos, & alios Epiſcopos, ac etiam Cameræ Apoſtolicæ Clericos, Eccleſias, monaſteria, dignitates, & alia beneficia huiuſmodi, in ſui fauorem reſignata, ceſſa, vel alias dimiſſa, acceptaſſe, aut de illis, per obitum, vel alias vacantibus a nobis, & prædeceſſoribus noſtris, ſeu etiam ab ordinarijs, & alijs inferioribus collatoribus etiam ad patronorum præſentationem ad alterius commodum ſibi prouideri obtinuiſſe, illaque, ac etiam alia aliter vacantia ſibi in titulum, commendam, vel adminiſtrationem, aut alias dicta authoritate conceſſa quandoque in reſignantium, vel cedentium, ſeu etiam aliorum fauorem ceſſiſſe, vel alias dimiſiſſe. Ac ſibi propterea penſiones annuas, ac fructus, redditus, & prouentus Eccleſiarum, Monaſteriorum, dignitatum, & aliorum beneficiorum huiuſmodi, in toto, vel in parte, etiam aliquando cum facultate illas, & illos transferendi, ac etiam collationem, prouiſionem, præſentationem, & aliam diſpoſitionem beneficiorum eccleſiaſticorum, ad earundem eccleſiarum monaſteriorum, & dignitatum Prælatos pro tempore exiſtentes, ac alios huiuſmodi beneficia pro tempore obtinentes pertinentium, necnon regreſſus, ſiue acceſſus, & ingreſſus ad eccleſias, etiam cathedrales, monaſteria, ac alia diuerſa beneficia eccleſiaſtica, ſibi reſeruari procuraſſe, & obtinuiſſe, ac hoc videlicet vt confidentes ſic decimarum Apoſtolicarum, vel communis dicti collegij, & annatæ, aliorumque iurium dictæ cameræ debitorum, ſolutionem eludant integriſque beneficiorum etiam in menſibus Apoſtolicis vacantium, aut alias diſpoſitioni ſedis Apoſtolicæ generaliter reſeruatorum, collationibus, ac interdum vt beneficia ipſa, tempore procedente, in aliquorum tunc forſan de iure inhabilium, & incapacium, vel nondum adhuc natorum fauorem cedantur, ſeu reſignentur, vel vt perſonæ inhabiles, & incapaces huiuſmodi, etiam laicis, penſionibus, ac fructibus redditibus, & prouentibus eccleſiaſticis fruantur, & gaudeant, ſeu potius illis, & facultate transferendi prædicta abutantur, in animarum ſuarum periculum, & perniciosum exemplum. Quare nos hanc Cardinalium eorundem in monitionibus noſtris parendo, incuriam, & tam illorum, quam ceterorum Prælatorum etiam clericorum, ac aliorum quorumcunque indignam fallaciam, conniuentibus oculis diutius minime diſſimulandam, ſed huic errori, ne radices altius agat, occurendum tandem eſſe cenſentes. Et quoniam hanc ipſorum, qui monitioni noſtræ non parentes beneficia huiuſmodi in confidentiam, vt præfertur, retinuerunt, & fructus ex eis, indebite, vel percipiendo, vel per alios nomine ſuo etiam per ſimulatas illorum locationes, & fictas de receptis quietantias, ac donationes, & remiſſiones percipi ſinendo grauiter exceſſerunt Cardinalium incuriam, potius ex immoderata erga ſuos indulgentia, quam alioquin præceptorum noſtrorum ſpretu proceſſiſſe facile reputamus, idcirco omnes, & ſingulas eccleſias, etiam

Digitized by Google

tropolitanas, & alias Cathedrales, & monaſteria, etiam conſiſtorialia, prioratus, præpoſituras, præpoſitatus, dignitates, etiam maiores, & principales etiam Conuentuales, perſonatus, adminiſtrationes, & officia, ceteraque beneficia eccleſiaſtica, cum cura, & ſine cura, ſæcularia, & quorumvis ordinum regularia, etiam de iure patronatus, etiam laicorum, etiam nobilium, & Illuſtrium, etiam ex fundatione, & donatione exiſtentia, per eiuſdem Romanæ eccleſiæ etiam Epiſcopos, Cardinales, & quoſcunque alios etiam Patriarchas, Archiepiſcopos, & alios Epiſcopos, ac etiam eiuſdem Cameræ clericos, in titulum, commendam, vel adminiſtrationem, aut alias, in huiuſmodi confidentiam iure prohibitam, cuiuſuis perſonæ, vt præfertur, contemplatione, vel intuitu, quouis modo recepta, illorum liberam collationem, & diſpoſitionem nobis, & ſedi Apoſtolicæ, harum ſerie reſeruantes, ipſo iure a die receptionis eorundem vacauiſſe, & vacare; Ac fructuum, & penſionum reſeruationes, ac facultates transferendi, & collationis beneficiorum conceſſiones, eis, vt præmittitur, factas, ac regreſſus, ſiue acceſſus, & ingreſſus conceſſos huiuſmodi, ceſſaſſe, & ceſſare, ac extinctos eſſe, & eoſdem Cardinales, ſeu quouis alios a prima die receptionis beneficiorum huiuſmodi citra fructus, redditus, & prouentus earundem Eccleſiarum, Monaſteriorum, dignitatum, & aliorum beneficiorum, ac penſiones prædictas, indebite percipere, ſuoſque facere non potuiſſe, neque debuiſſe, ſed illos omnes, & ſingulos, ad Cameram eandem deuolutos fuiſſe, & eſſe, illique deberi, ac ipſos Cardinales, & alios, ad quorum manus quomodolibet peruenerunt, & eorum hæredes, ad integram illorum reſtitutionem in vtroque foro teneri, & ad id opportunis iuris remedijs compelli debere, authoritate Apoſtolica, tenore præſentium decernimus, & declaramus. Et inſuper vniuerſis, & ſingulis, tam eiuſdem Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus etiam Epiſcopis, quam Prælatis, & clericis, & aliis prædictis præſentibus, & futuris, ne deinceps vllo vnquam tempore, aliquas Eccleſias, monaſteria, dignitates, vel alia beneficia, etiam, de dicto iure patronatus, vt præfertur, exiſtentia, aut fructus, vel penſiones, aut regreſſus, ſeu acceſſus, in confidentiam prædictam, aut ad effectum reſeruationum huiuſmodi, ſibi poſt nondum credentibus procurandarum; recipere præſumant, Cardinalibus videlicet, & alijs prælatis huiuſmodi in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub interdicti ingreſſus eccleſiæ, reliquis vero ſub maioris excommunicationis latæ ſententiæ pœna, per contrafacientes eo ipſo incurrenda, a qua niſi a nobis, aut Roman. Pontif. pro tempore exiſtente, præterquam in mortis articulo conſtituti, abſolui nequeant, diſtrictius inhibemus. Ac quaſcunque collationes, prouiſiones, præfectiones, commendas, reſeruationes, facultates, etiam transferendi, ac regrediendi, ſiue accedendi, & ingrediendi, ac alias diſpoſitiones, de eccleſiis, monaſteriis, dignitatibus, & aliis beneficiis, eorũque fructibus, & beneficiorũ collationibus per nos, & alios Rom. Pont. ſucceſſores noſtros etiam motu proprio, ſeu conſiſtorialiter, aut etiam per ordinarios, & alios inferiores, collatores, etiam ad patronorum eorundem præſentationem, & alias quomodolibet cum interuentu confidentiæ huiuſmodi

expreſſe, ſiue occulte, ac de iure præſumpte, & alias contra præmiſſa pro tempore factas, nullas, & inualidas, nulliuſque roboris, vel momenti fore, neque cuiquam ſuffragari, ſed eccleſias, monaſteria, dignitates, ac alia beneficia huiuſmodi, ipſo iure vacare, ac noſtræ, & ſedis Apoſtolicæ diſpoſitioni reſeruata, fructuſque, & penſiones Cameræ Apoſtolicæ applicatos, vt præfertur eſſe, & cenſeri: Sicque in præmiſſis omnibus, & ſingulis per quoſcunque iudices, & commiſſarios, etiam ipſius eccleſiæ Romanæ Cardinales, ſublata eis quauis aliter interpretandi, & iudicandi facultate, etiam per præſumptiones, & coniecturas legitimas, & eorum arbitrio (cum alias confidentia huiuſmodi in lucem erui, & probari non poſſe conſtet) procedendo, iudicari, & definiri debere. Ac quicquid ſecus ſuper his a quoquam, quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter, attentari contigerit, irritum, & inane ſimiliter decernimus. Non obſtantibus, &c.

De confidentijs beneficialibus, earumque caſibus, præſumptionibus, & probationibus, & pœnis retinentium beneficia in confidentiam extat etiam Pij Quinti conſtitutio Romæ publicata die 5. Augu. 1560. fol. 2051. in Bullario incip:

Intolerabilis multorum peruerſitas, qui ſacroſanctas conſtitutiones nouis quotidie fraudibus eludere nituntur, ſæpe illarum authores in neceſſitatem adduxit cautius prouidendi, quo pertinacium animi ab improbis conatibus grauiore ſanctione propoſita reprimantur. Bene quidem, & prouidenter felicis recordationis Pius Papa IV. prædeceſſor noſter ad tollendā fiduciariæ mancipationis beneficiorum eccleſiaſticorum corruptelam, ſtatuit, & decreuit, vt ipſo iure vacarent eccleſiæ, monaſteria, cæteraque beneficia eccleſiaſtica in confidentiam a quibuſcunque, etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardi. cuiuſuis perſonæ contemplatione, vel intuitu recepta, liberam illorum diſpoſitionem, ſibi, & Apoſtolicæ ſedi reſeruando, Nec valerent ipſorum collationes, ſeu conceſſiones, nec fructuum, nec penſionum, reſeruationes, nec facultates illas transferendi, nec regrediendi, ſeu accedendi ad eccleſias, monaſteria, beneficia ſupradicta, illaque recipientes, fructus, penſiones, & alias res eorundem indebite perciperent, Prohibens quibuſcunque etiam ſub cenſuris eccleſiaſticis, neſquid huiuſmodi amplius auderent. Ac etiam decreuit omnes, & quaſcunque prouiſiones, præfectiones, collationes, commendas, & alias diſpoſitiones de eccleſijs, monaſterijs, & beneficiis, necnon reſeruationes fructuum, penſionum, rerum, & iurium, ac etiam transferendi, regrediendi, accedendi, & ingrediendi, aliaſque facultates, ſiue per ſe, ſiue per futuros Romanos Pontifices etiam motu proprio, ac conſiſtorialiter, ſiue etiam per ordinarios collatores, etiam ad patronorum præſentationem, cum interuentu confidentiæ huiuſmodi; ſiue expreſse, ſiue occulte, ac de iure præſumpto, & alias contra prædicta pro tempore factas, nullius momenti fore, nec cuiquam ſuffragari, ſed eccleſias, monaſteria, & beneficia huiuſmodi ipſo iure vacare, ac prædictæ diſpoſitioni reſeruata eſse, ſicque per quoſcunque etiam per præſumptiones, & coniecturas legitimas, & alias

eorum

Digitized by Google

eorum arbitrio procedendo (cum alioquin confidentias huiuſmodi in lucem erui, & probari non poſſe conſtaret) iudicari, & diffiniri debere. Necnon irritum, & inane quicquid ſecus contigerit attentari, quemadmodum confectis ſuper his literis ſuis plenius continetur. Verumtamen propter improbas multorum cupiditates, prædicta quæ ad purgandam hac pernicie eccleſiam, & animarum ſalutem ab ipſo prædeceſſore edita ſunt, in multis deprehendimus viam aperuiſſe grauius delinquendi. Si quidem cum frequentibus plurium querelis pridem concitati, quod iudices in cauſis huiuſmodi confidentiarum expediendis remiſſiores eſſent, omnes, & ſingulas cauſas ipſas vbicunque & inter quoſcunque motas ad nos aduocauiſſemus, ac omnimodam huiuſmodi cauſarum præſentium, & futurarum, rerumque omnium ex ipſis reſultantium cognitione nobis & ſucceſſoribus noſtris reſeruauiſſemus, & ſuper quibuſdam coram nobis proceſſum fuiſſet, variis inde, nec leuibus coniecturis intelleximus vitium quidem confidentiæ occultum irrepſiſſe, ſed in pleriſque cauſis præſumptiones, & coniecturas, quæ ad illud probandum deducuntur, minime ſufficere, eiuſque rei cauſa plurimos, qui antea literarum prædictarum editionem huiuſmodi confidentias exercebant vbi cognouerunt obſtructam veritatem propter difficultates probandi in iudiciis confidentias ipſas contempta conſtitutione prædicta, eccleſias, monaſteria, & beneficia ſic recepta vt prius retinere, alios fructus, penſiones, & alias res percipere; alios eorum exemplo ad ſimilia, & grauiora fidentius commoueri. Multi enim ipſa beneficia iure retinere nequeuntes, alij ne cogantur ad ſacros ordines, ad reſidentiam, ad incedendum in habitu clericali, vt ad bellum proficiſcantur, vt inimicos occidant, alijs vt alieno nomine lites agant, aut defendant, alij propter crimina incapaces, quidam vt purgato delicto, vel abſolutione conſecuta illa repetant, eadem in alios deponunt, & in pleriſque fructus ipſorum aut eis miniſtrantur, aut quibus ipſi ſtatuunt, ſæpe locis, & inhabilibus. Plerique vel ſenes, vel infirmi, vt beneficia in domibus ſuis perpetuent, illa renunciarunt & renunciant in alios, qui vel profanam familiam cedentium de fructibus eccleſiaſticis alant, vel illa etiam vt infantibus, aut naſcituris aſſeruent, facto interdum circuitu retroceſſionis, cum reſeruatione fructuum, & aliarum rerum, aut acceſſu præſertim ab illis, qui præſtandorum iurium Cameræ Apoſtolicę ſunt immunes, aliis aut incapaces, aut aliis beneficiis eccleſiaſticis onuſti, aut eccleſiaſtico ordini ſeſe mancipare refugientes, aut mere laici beneficia eccleſiaſtica aliis conferenda procurant, vt de illis poſt modum ad libitum ſuum diſponatur, fructus etiam percipientes illorum. Ad hæc plerique ordinarii, & alii collatores, ac etiam patroni laici curant deponenda beneficia, vt fructus ſeu penſiones capiant eorundem, aliusve faciant miniſtrari. Alia item per multa eiuſcemodi admittuntur, quibus immaculata rerum diuinarum puritas impie violatur, diſciplinæ eccleſiaſticæ neruus dirumpitur, & imminens patratur exitium animarum. Quare nos volentes periculoſam talium audaciam noui iuris ſubſidio cohibere, præſentium authoritate ſtatuimus, vt ſi qui quacunque authoritate eccleſiam, vel monaſterium, aliud ve beneficium eccleſiaſticum qualecunque ex reſignatione, vel ceſſione cuiuſ-

cunque perſonæ ſimpliciter, aut cum circuitu retroceſſionis cum regreſſus, vel acceſſus, etiam ſola dimittentis intentione receperit, vt illa, vel illud etiã in euentum regreſſus, vel acceſſus, eidem dimittendi vel alteri poſtea conferatur, aut illius fructus, vel eorum pars alij, vel aliis concedantur, per penſiones ſoluantur ex eiſdem hæc confidentia cenſeatur. Itidem ſi ordinarius, vel alius collator contulerit ante hac, aut conferat in futurum beneficium eccleſiaſticum quouis modo vacans, ea conditione tacita, vel expreſſa, aut poſtea in alterum pro arbitrio collatoris, ſeu alterius cuiuſcunque contra iuris communis ordinationem diſponatur, ſiue vt de eo prouiſus, fructus illius, vel partem ad vtilitatem vel libitum conferentis, vel cedentis, aut alterius relinquat, & remittat, ſeu penſionem illi, vel illis, quem vel quos idem collator, aut cedens, vel alius per ſe, vel alium ſcripto, aut verbo iuſſerit, ſeu ſignificauerit, perſoluat, & pariter, ſi a patrono etiam laico, vel alteri præſentatori, ſeu electori contigerit, aut contingat id fieri. Ad hæc ſi clericus prædictæ cameræ, aut Cardinalis, aut alius a ſolutione iurium ipſius cameræ, vel etiam Cancellariæ Apoſtolicæ exemptus poſt reſignationem, vel ceſſionem alicuius extranei, de eccleſia, monaſterio, vel alio beneficio eccleſiaſtico in ſe. Apoſtolica, vel alia authoritate factam, & admiſſam, illam, vel illud etiam confectis literis Apoſtolicis, & poſſeſſione appreheñſa in eundem reſignantem vel cedentem, modico ſpacio interiecto, veluti duorum, aut trium menſium retroceſſerit, aut retrocedat in futurum, & ex illa retroceſſione fructus eccleſiæ, ſeu monaſterii, aut beneficii, vel eorum pars, ſeu penſio, ſeu quid aliud ſuper illis reſeruatum, aut regreſſus, ſeu acceſſus, & ingreſſus ad illam, vel illud ipſi clerico, vel Cardinali, aut alii exempto ſit fueriue conceſſus. Poſtremo ſi quis in crimine aliquo abſolutus, aut cum quo ſuper irregularitate diſpenſatum eſt, denuo receperit, quacunque authoritate eccleſiam, monaſterium, vel aliud beneficium eccleſiaſticum, quod ante, vel poſt commiſſum delictum, aut contractam irregularitatem dimiſerit in quouis horum caſuum confidentiæ prauitas ſit contracta, caſusque huiuſmodi literis prædictis comprehendatur, ac ſi illi ſpeciatim expreſſi fuiſſent, licet ipſum confidentiæ crimen alterius tantum partis conſcientia ſit admiſſum. Ad probandum vero plene confidentiarum abuſum inter alias etiam hæ præſumptiones, & coniecturæ habeantur legitime videlicet, ſi quis poſt ceſſam ab ſe eccleſiam, vel monaſterium, aut beneficium, & publicatam reſignationem, ſeu conceſſionem, captamque a ſucceſſore poſſeſſionem, ſeſe in illa vel illo, ſeu rebus illius, per ſe, vel alium, ſeu alios de facto ingeſſerit, aut fructus perceperit, aut quicunque ſucceſſor illi vel eius propinquis ipſos, aut partem aliquã remiſerit eorundem. Si recipiens beneficium conſtituerit dimittentem, vel eius, parentes, aut propinquos procuratores ad percipiendum, vel locandum fructus beneficij dimiſsi, & illi vel illis de fructibus perceptis, aut percipiendis, donationem fecerit. Si vel ſola procuratoris depoſitione, vel libris rationalibus menſariorum ex parte dimittentis, expeditio, quæ perſonam recipientis concernit proſecuta ſit, ſimulque expenſæ pro ea neceſſariæ ab illo factæ fuerint. Denique ſi quis pro conceſsione alicui facta quacunque authoritate de beneficio eccleſiaſtico per ſe, vel alium ſeu alios interceſſerit, vel alias in negotio conceſsionis ſeſe immiſcuerit quoquo modo, deinde aliquid de fructibus ta-

bus ta-

talis beneficij de facto etiam per manus poſſeſſoris, ac etiam ſimplicis donationis titulo perceperit, ſeu de illa poſtmodum ad voluntatem interceſſoris fuerit diſpoſitum quandocunque. Teſtes autem de quaque re ſingulares ſingulas probare valeant præſumptiones, & coniecturas, pluresque huiuſmodi præſumptiones, & coniecturæ plenam probationem faciant in prædictis. Ceterum criminoſi, & ceteri omnes, qui ad perhibendum in caſibus ſimoniæ teſtimonium recipi poſſunt, ad prædicta omnia admittātur. Sed ne quiſquam etiam vana fiducia fretus, non intendendi contra ſe iudicij in crimine perſeueret, vtque hoc malum grauioris cenſuræ ſtimulo vſquequaq; prohibeatur, omnes, & ſingulos, qui hucuſque eccleſias, monaſteria, beneficia, fructus, penſiones, aliaſve res, intercedente hoc confidentię vitio receperunt, ac retinent, niſi ſtatim ad ſe reuerſi, & reſipiſcentes celeri dimiſſione ſibi pro ſpexerint, & quicquid tale admiſerint in futurum, etiam omnibus & ſingulis aliis eccleſiis, monaſteriis, dignitatibus, adminiſtrationibus, officiis, & beneficiis obtentis, quæ pariter ſub dicta reſeruatione comprehendi volumus, necnon fructibus, penſionibus, & aliis rebus eccleſiaſticis, ac etiam Romanę Curiæ, & aliis officiis temporalibus præſentium authoritate priuamus, & ad futuras inhabiles decernimus, & in iuris ſubſidium excommunicationis ſententia innodamus, a qua nullus, niſi in mortis articulo conſtitutus, ab alio quam a Roman. Pontific. abſolutionis beneficium valeat obtinere. Nos enim aduocatione cauſarum huiuſmodi, & reſeruatione cognitionis illarum, rerumq; omnium inde emergentium, nobis, & prædictis ſucceſſoribus, vt prædictum eſt, facta (cauſis illis duntaxat exceptis, quæ iam coram nobis pendere noſcuntur, ac etiam iis quas ratione eccleſiarum, & monaſteriorum, quorum diſpoſitio in conſiſtorio fieri conſueuit, aut debet, itemque contra ordinarios collatores Epiſcopos, & alios ſuperiores, pręlatos, etiam Cardinales haberi contigerit, vt iam aliis noſtris literis ſtatutum eſt, audiendis, decidendis, & terminandis) harum ſerie prorſus relaxata, decernimus ita deinceps quoſcunque iudices ordinarios, & delegatos etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, ac prædictæ Romanę Eccleſię Cardinales, ſublata eis, & ipſorum cuicunque quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & authoritate, vbique iudicare, interpretari, & diffinire debere, necnon irritum & inane quicquid ſecus in prædictis per quoſcunque quauis authoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocirca omnibus locorum ordinariis diſtrictius iniungimus vt in ſuis quiſque eccleſiis, ciuitatibus, diœceſibus, & locis etiam exemptis ad prædicta ſtudioſe attendant, & quatenus illis relaxauimus in delinquentes ſeuere animaduertant, ſi diuinæ maieſtatis iudicium, dictæque ſedis cenſuram voluerint euitare. In ceteris vero cauſis, negotiis (nobis, & prędictis ſucceſſoribus exceptis) eoſdem locorum ordinarios pręſentium authoritate delegamus, vt gratia, & fauore poſtpoſitis, pro ſe quiſque cum venerit vſus contra prędictos omnes ſub ipſa exceptione comprehenſos diligenter inquirant, ſuoque inquiſitiones omnes ſigillo obſignatas ad prædictam Sedem quam primum transferant, vt nos, & prædicti ſucceſſores in cauſis huiuſmodi procedentes, quod iuſtum fuerit decernamus. Nos enim ſingulis ordinariis ipſis prędictos omnes, & quoſcunq; alios etiam exemptos, etiam per edictum publicum, cōſtito prius ſummarie, & extra iudicialiter de nō tuto ad illos acceſſu, citandi, monendi, eiſq; ac iu-

dicibus ordinariis, & delegatis, aliiſque perſonis quibuſcunque, ne prædictorum executionem quoquomodo impediant, vel alias in illis ſeſe interponant, etiam per ſimile edictum inhibendi, eoſdemque, alios contradictores, & rebelles quoſcunque per cenſuras, & pœnas eccleſiaſticas, ac omnia alia iuris, & facti remedia opportuna compellendi, auxilium brachij ſæcularis, quandocunque opus erit, inuocandi, ceteraque in prædictis omnibus, & ſingulis neceſſaria faciendi, & exequendi, plenam, & liberam tenore præſentium concedimus facultatem. Non obſtantibus, &c. literis prædeceſſoris huiuſmodi in ſuo robore duraturis. Volumus autem, &c.

Ad hanc conſtitutionem vide Suarez de cenſuris, diſp. 22. ſect. 6. fol. 437. & ad materiam confidentiæ per hanc extrauag. prohibitæ extant conſ. Nauar. in tit. de ſimon. in nouis videlicet a conſilio 70. vſque 84. & vide Gutier. lib. 2. cano. q. cap. 23. a num. 7. Ludouic. Lopez in inſtructorio conſcien. part. 2. cap. 9.

ADDITIO. Præfatæ conſtitutionis Pij V. quatuor ſunt partes principales, quæ tota die practicantur, ſi quidem poſt relationem tenoris conſtitutionis Pij IV. quam fortiori vinculo innouat, confirmat, & ampliat, & poſt ſpecificationem cauſarum, ex quibus moueri poſſunt homines ad confidentiæ crimen committendum, vt in verſic. Multi enim. & cap. In prima parte exprimit ſeu ponit quatuor caſus quos ipſe confidentiales indicat, qui continentur in §. Quare nos volentes, & cet. in ſecunda parte inducit modos probandi confidentiam per quatuor coniecturas ſeu legitimas præſumptiones, ex quibus in foro exteriori commiſiſſe conuincitur in §. Ad probandum. & cet. in 3. parte diſponit circa perſonas teſtium ſcilicet vt ad probandum hoc confidentiæ crimen teſtes ſingulares ſufficiant, & vnius teſtis dicto ſtetur in §. teſtes autem, & cap. Et quoniam præd. caſus & coniecturæ quibus hæc Simoniæ ſpecies ſcilicet confidentia detegitur poſt Nauar. in Man capit. 23. numero 109. & ſequen. reaſſumuntur per Maiol. lib. 5. de irregu. cap. 4. Maſc. in tract. de prob. concluſ. 1307. Menoch. in tract. de præſumption. lib. 5. præſumpt. 9 Bartholom. Vgolin. in tract. de Simonia tabula prima. capit. 22. latiſſime explicantur per Flamin. Pariſ in tracta. de confident. benefic. prob. præſertim, quæſt. 27 & ſeptem aliis ſequen. non erit propterea inſiſtendum, addimus tamen duas alias confidentiæ ſpecies per Rotam Romanam tales iudicatas, quarum prima eſt quando reſignans cum eſſet infirmus conuenit cum reſignatario, cui beneficia reſignauerat, vt ſi ex illa infirmitate conualeſceret ita beneficia ſibi reſtitueret, & ſi moreretur eſſent ſua. ita habetur in deciſ. 337. diuerſ. par. 3. lib. 3. altera eſt, quando conſtaret ex literis miſſiuis reſignanti directis in quibus reſignatarius fateretur ſibi factam fuiſſe beneficij reſignationem, ob id quod ipſe tanquam fideiuſſor reſignantis ſoluerat debitum eius creditori, & quia ſumus in his quæ difficilem habent probationem ſicuti in confidentia, quæ ſecrete tractatur, fuit concluſum hanc coniecturam ſeu circumſtantiam ſufficere ad probandum confidentiam. ita Caputaque deciſ. 202. par. 1. aſſertio illa quòd quando ſumus in his quæ ſunt difficilis probationis ſufficit probatio per coniecturas, declaratur per Gratum in conſil. 35. nu. 4. lib. 2.

Quar-

Quartam igitur, & poſtremam huius conſtitutionis principalem partem aſſumendo ſcilicet circa pœnas inobedientibus, & contrafacientibus inflictas, de quibus agitur in § ſed ne quiſquam &c. breuiter, & ſuccincte aliqua diſſeremus. Et primo quod ſtante priuatione ſeu vacatione beneficiorum ipſo iure per prænarratas extrauagantes illata quorum collatio ipſi Sedi Apoſtolicæ reſeruatur nota caſum ſpecialem cuius meminimus nos ſupra in verbo beneficiorum reſignatio fol. 104. verſ. Huius occaſione, &c. in quo quis in foro conſcientia tenetur beneficia dimittere, etiam quod non præcedat ſententia declaratoria, & ratio eſt quia in illis non videtur iuſte intitulatus. Paris in præalleg. tract. q. 58. numer. 15. & ab initio nihil iuris in eis acquiſiuit Nauar. in man. c. 23. ſub numer. 111. optime Rodriquez in ſum c. 58 concluſ. 6 notab. 8. par. 2 Et Vgolin. in tract. de Simon. tab 4. c. 1. §. 1. nu 2 Amplia vt poſtquam illa dimiſerit non poſſit de nouo impetrare, & illa ex nouo titulo obtinere, Caputaquen. deciſ. 201. numer. 2. part. 1. & expreſſe ſtatuitur in quadam conſtit. Pij IIII. edita ad reformandum officium Pænitentiariæ fol. 744. in Bul. incip. In ſublimi §. 3.

Caueat autem Pænitentiarius ne in abſolutionibus a Simonia reali, vel conuentionali etiam occulta vnquam concedat; vt ipſi ſimoniaci beneficia, ſuper quibus Simoniam commiſerunt, ſeu pecunias, vel alia pro illis recepta, aut fructus exinde poſt commiſſam Simoniam perceptos in toto, vel in parte retinere poſſint. Quinimo, & in abſolutionibus huiuſmodi apponatur clauſula quod vterque ad beneficium, ſuper quo fuit commiſſa Simonia perpetuo inhabilis exiſtat. Hactenus verba Pij IIII. per quæ verba, vt aſſerit Tolet. in ſum. lib. 5. cap. 63. d. Sum. Pont. reſeruauit ſibi diſpenſationem in retinendo beneficio, & fructibus per Simoniam conuentionalem, & occultam perceptis.

Secundo amplia vt d. priuatio cenſeatur ipſo iure facta non ſolum de beneficijs, ſuper quibus eſt commiſſa confidentia, ſed etiam de alijs ante rite, & licite obtentis, ita ex vi verborum conſtitutionis Pij V. colligi per plura docet Pariſ. in eadem quæſt. 58. num. 31. & infra, quod nota quo ad multos effectus qui reſultant ex amiſſione beneficiorum ipſo iure, de quibus per Hoied. in tract. de incompatibilibus benef cap. 13. num. 59. & ſeq. par. 1. Declara ſecundum Henriq. lib. 13. de excom. c. 37. ſub §. prope finem. hoc procedere in foro exteriori, verum vt in foro conſcientiæ Simoniacus dimiſſo beneficio Simoniace habito, & abſolutus ab excommunicatione poſſit frui primis beneficijs rite ſuſceptis, & ita in gloſ. lit. c. inquit temperandum eſſe rigorem extrauag. Pauli II. & Pij V. de confidentia, vbi rationem affert, quia bonis proprijs, & iure acquiſito, ac poſſeſſione nemo in pœnam priuandus eſt ante ſententiam ſaltem criminis declaratoriam.

Tertio amplia, vt ad euitandam hanc priuationis pœnam non ſuffragetur allegare ignorantiam præd. conſtitutionum, ac confidentiæ per eas prohibitæ quam opinionem veriorem in iure eſſe, eam ſuſtinendo, voluit Decius in c. 1. num. 35. de conſtitut. & ratio eſt, quia hæc ignorantia non videtur probabilis ex attentatione facti alias de ſe damnati, & illiciti Pan. in c. a nobis el. 2. num. 9. de ſen. excom. quam opinionem ſectando Pariſ. quæſt. 25. num. 30.

alia ratione comprobat, quia alias daretur cauſa committendi confidentias deludendi præfatas conſtitutiones, ideoque hanc viam non eſſe aperiẽdam.

Limita, & primo, quando confidentia eſſet commiſſa ab alio, accipientibus tamen beneficia illam ignorantibus, veluti cum conſanguineus procurat, vt alicui ex ſuis coniunctis conferatur ſeu renuncietur beneficium, promittens beneficij, eiuſque fructuum diſpoſitionem ad libitum ipſius conferentis, ſeu reſignantis, vel, & ſecundo cum beneficia aſſeruantur quibuſdam incapacibus, quibus effectis habilibus fuerunt poſtea dicta beneficia reſignata ab his qui illa habuerunt in confidentiam, quæ limitatio ſane eſt intelligenda, & primo non quidem ad effectum, vt in foro exteriori priuari non poſſint ipſis beneficijs, ſuper quibus commiſſa eſt confidentia, quamuis inſcijs illius facti, & ratio eſt quia in odium criminis ad quoſcunque tranſit res, tranſit cum vitio, Panorm. in cap. ex inſinuatione, num. 6. de Simon. ſed duntaxat quo ad pœnas priuationis aliorum beneficiorum iuſte obtentorũ, & declarationis inhabilitatis ad alia, quæ per has conſtit. inducuntur; eſſet enim contra omnem legem, vt quis ex delicto ab alio commiſſo puniatur, & ita cum hic caſus eueniſſet fatetur Pariſ. in d. quæſt. 21. ſub num. 47. ſe vidiſſe conſultum per plures excellentiſſimos V. I. DD. Italiæ, & Hiſpaniæ. Secundo d. limitatio intelligenda eſt, quod iſti tales, ne incipiant ligari his, & alijs pœnis in præd. extrauag. adiectis ſuperueniente ſcientia, & certificati de hoc, ſ. de confidentia ab alio commiſſa, debẽt ſtatim illa beneficia dimittere, quam concluſionem approbaſſe Ro. Romanam aſſerit Gomeſ. in regula de Trien. poſſeſſ. quæſt. 12. verſ. Et iſta quæ dicta fuerunt, &c. Nauar. in conſ. 15. num. ſexto. & conſil. 65. de Simon. in antiq. Vgolin. in cit. tract. tab. 4. §. 1. num. 1. & eſt comm. opinio, vt per Pari. in ead. quæſt. 21. num. 52. Secundo limita has extrauag. in eo, quod reddunt ipſarum tranſgreſſores incapaces, & inhabiles ad alia beneficia in futurum obtinenda, niſi habuerint diſpenſationem, qua mediante ſit licitum, quod alias erat illicitum Doct. in c. at ſi clerici. §. de adulterij. de iudic. Capuaq. in præalleg. deciſ. 201. num. 3. par. 1. & dec. 338. part. 3. Tertio limita vt per has conſtitutiones non puniatur tractatus illicitus de renunciando beneficium ſub confidentia, ipſa reſignatione non ſequuta, vel etiam ſi fuiſſet ſequuta, ſed non eo modo vt fuit tractatum, ac etiã ſi facta fuiſſet traditio chirographi continentis promiſſionem illicitorum, a quibus poſtea receſſum fuerit ex Nau. in conſ. 58. nu. 3 de Sim. in antiq. & ex lectura ac contextu præd. conſtitutionum apparet illas loqui in caſibus in quibus realiter fuerit confectus actus ſub titulo confidentiæ prout conſiderat Pariſ. in d. tract. quæſt. 3.

Altera pœna quæ ex his extrauag. & præſertim Pij IIII in ver. in eoſdem Cardinales, &c. colligitur, eſt, Confidentiarios, eorumq; hæredes in vtroque foro teneri ad integram fructuum perceptorum reſtitutionem ex beneficijs, quos habuerunt in confidentiam a prima die receptionis illorum Cameræ Apoſtolicæ faciendã, & ratio eſt quia illos ſuos facere non potuerunt ex cauſa iniuſtæ acceptionis, tanquam a lege prohibitæ, arg. tex. in cap. qui contra iura. de reg. iur. in 6. vnde cum cauſa confidentiæ cõmiſsæ reddidit eorũ titulum iniuſtum, & ipſo iure nullum, non habuerunt facultatem ad illos capiendos, & ſic, vt quidam fures rem alienã detinere videntur Rodoa. in tract. de

Simo,

Digitized by Google

Simo.par.4.capitu.14.ſub nume.19.& diceretur integre fieri reſtitutio quãdo plenarie,& vſque ad vnum quadrantem fieret argu.text.in capitu,commiſſum,&c.tua nobis.de decim.Bald.in capit.conquerente,nume. primo de reſtit. ſpoliat. vide Purpura. conſil.466. numer.27.volum.2. Amplia tanquam iniuſti alienæ rei poſſeſſores tam in iudicio animæ quam in foro exteriori teneantur reſtituere non ſolum fructus, qui potuiſſent a quolibet diligenti percipi, ſed etiam fructus perceptos propter eorum induſtriam, & ſolicitudinem, deducta tamen huius ſolicitudinis iuſta mercede, prout explicat Didacus Cou.in relect. regulæ peccatum.par.2,§.2,numer.4. de reg. iur.in ſexto. Declara hoc eſſe intelligendum deductis etiam expenſis in colligendo ipſos fructus,& illis,qui expenſi ſunt in vtilitatem Eccleſiæ D.Tho. ſecunda ſecundæ quæſt. 100.articu.6.in ſolut. ad 3.Burgaſ.in tract.de irregular.par.6.titu.de Simonia,nume 85.& Vgolin.in præalleg. tract. tab. 4.capit.ſexto.§.ſecundo nume.quarto,& capit.7.§.2.nume.3.Ioan. Gutier. lib.ſecundo cano.qq.ca.24.nume.14.Secundo amplia vt etiam habita prius abſolutione ab excommunicatione reſeruata,nequeant Confeſſarii, hos Cõfidentiarios abſoluere,niſi facta præd. fructuum reſtitutione, alioquin ſi per ignorantiam craſſam, ſeu affectatam abſoluerent ante reſtitutionem, vel antequam perciperent eam confitenti ad id parato, peccarent, & remanerent obligati ad reſtituendum,quia fuiſſent in cauſa ne alienum reſtituatur,Roſel.in verbo Reſtitutio.2.§.5.Angel.in eod.verbo vlti.§.5. declarando,vt per Nauar.in man.capit.17.nume.22.Limita vt non debeat fieri reſtitutio de fructibus perceptis ab iis,qui d.beneficia aſſequuti ſunt per confidentiam a tertio commiſſam,ipſis tamen ignorantibus ex dictis per Nauar. in conſil.30.nume.3.& 4.& conſil.60.de Simon.in antiquit.quod intellige, & primo de perceptis ante habitam notitiam de confidentia, ſecus vero de perceptis poſt eius notitiam ex rationibus per eundum Nauar. adductis in conſ.61.num.7.eod.titu.ſecundo intellige de perceptis & qui bona fide con ſumpti reperiuntur ante d.ſcientiam vitii confidentiæ,ſecus vero de fructibus extantibus tempore ſcientiæ, & dimiſſionis faciendæ ipſorum beneficiorum D.Thom.loco præcit.quem ſequi videtur Coua. in regul. peccatum par.2.§.7.ſub nume.8.de regul.iur.in 6.& Rodriq. in ſum.par.2.capu.68. concluſ.2. Vgolin.in d.capit.7.§.2.Pariſ.vero in præalleg. tract. quæſt.21. nume. 50. nulla habita diſtinctione hoc caſu in terminis huius extrauag. Pii V. tenet,fructus percepto eſſet reſtituendos: mihi vero æquius, & probabilius videtur eius opinionem eſſe moderandam, ac intelligendam ſecundum præſentem,& prænarratam declarationem,tu autem cogita. Secundo limita quo ad fructus ſic male,& indebite perceptos,condonatos,ſeu remiſſos ipſi beneficiario, ſiue in totum ex gratia,ſiue in partem vltra ſummam ſolutam ratione compoſitionis factæ cum Camera Apoſtolica, cum de ſtylo Datariæ ſit, vt ſoleat partem fructuum male perceptorum exigere: & reliquos condonare,vt colligitur ex Nauar.in comment.de Spol.cleri.§.12.ſub nume.4.& Mandoſ.de ſig.[illegible] grat.titu.de Abſolutio.a mala fruct. percep. quæ compoſitio dicitur q[illegible] gratuita conuentio. Rebuſi.in tract.de decim.quæſt.13.nu.15.qui beneficiatus vt [illegible] in foro conſcientiæ, debet exprimere verum valorem fructuum exactorum,Nauar. conſil.73.de Simo. in antiq.etiamſi huiuſmodi fructus fuiſſent modicæ quantitatis,cum eius ta

citu-

citurnitas gratiam ſurrepititiam redderet. Puteus dec.131. libr. 1. Mandoſ.loc.cit.Pariſ.in eo.tract.quæſt 60.num.35.& infra, quo loco etiam inſinuat formam,& praxim hodiernam circa hanc fructuum reſtitutionem, ſeu compoſitionem.

Eſt & alia pœna quæ per has extrauag. infligitur ſcilicet excommunicatio ipſo facto incurrenda,cuius abſolutio Summo Pontifici reſeruatur. Ampliа, & primo vt de eius ſubſtantia non requirantur, ſeu expectetur iudicis declaratio, ſed ſtatim ipſi confidentiarij in eam incidant, eaque ligentur, & ratio eſt quia immediate trahit ſecum executionem capit. paſtoralis.§. verum,de appellat.Felin.in capitu. Rodulphus, ſub.numer.38 de reſcript. Decius,conſil.45.nume.quarto Sot.lib.primo de iuſt. & iure quæſt. ſexto artic.6. Ro.leri.Tom.primo quæſt regu.quæſtio.8.arti. nono Cæſar de Graſ.deciſ.2.nume.13.ſub titu.de ſentent.excommu. Secũdo hanc excommunicationis pœnam extende, vt illa afficiatur etiam mediator ſeu interceſſor, qui ipſam confidentiam procurauerit, tum quia mediator criminis dicitur ipſum delictum committere,vt ad notatum Gemin.& Franc.in cap.mediatores, de teſtibus in 6. tum quia qua ratione mediator Simoniæ incidit excommunicationem, vt expreſſe cauetur in extrauag.2. §. ſtatuentes, ſub titu. de Simon.inter com. eadem etiam mediator Confidentiæ argu. text. in l.illud.ff.ad legem Aquil.& in l.a Titio de verbo.oblig. & ad hoc vt quis dicatur mediator Simoniæ, ſeu confidentiæ non requiritur, quod ipſe ob eam aliquid percipiat,ſibique quærat, ſed ſatis eſt, vt mediator fuerit, vt illa fiat,ſicuti probatur in d.extrauag.2. & tradit Nau. in conſil.59. de Simon. in antiq. Vgolin.in eod.tract.tab.4. capit. octauo vbi de iſtis proxenetis,& mediatoribus,poſt Redoan.in tract.de Simon.par.4.capit.10.agit, & ad pœnas ad quas teneantur, Vbi vero huiuſmodi mediator aliquid de beneficij fructibus perceperit, tunc quia non ſolum eſt mediator, ſed etiam dicitur principaliter facere,& confidentiæ delictum committere, alijs vtique pœnis afficietur præter illam excommunicationis Pariſ. in eo, tract. quæſtio.22 ſub nume.14.dicentis id aperte liquere ex verbis d.extrauagan. Pij V.in verſ. Denique ſi quis. &c. Limita vt in hanc excommunicationis pœnam non incidant eam ignorantes prædictas conſtitutiones iuxta ea,quę ſcribit Nauar.in pluribus conſilijs,ſub titu.de ſentent.excommu. & præſertim.in man.capit.27.num.274.vbi neruoſius quam aliqui huius concluſionis rationes tangit etiam ſi per legem Papæ excommunicatio eſſet impoſita pro facto de ſe illicito,& tradit Tolet.qui alios citat in ſum.lib.primo cap. 8.ver. Aduerte rurſus.prope finem, quam etiam ignorantes confidentiam ab alio commiſſam, in quo omnes Doctores concordare aſſerit Pariſ.in d. tract.quæſt.21.nume.43.quod declara ex dictis ſupra in ſecundo intellectu primæ limitationis ad primam pœnam. Secundo limita, vt neque irregularitatem incurrant ſi ante abſolutionem ab excommunicatione a Summo Pontifice obtentam ignoranter celebrarent. quia ignorantia, ac bona fide attenta ab irregularitate excuſarentur; cum ſine dolo non contrahatur ex allegat.in proprijs terminis per Nauar.in conſil.18.num. quinto de Simon. in antiquis.Sed extra caſum violatæ cẽſuræ dubium verſatur in eo, an reſpectu ipſius criminis ſcilicet confidentiæ in beneficio commiſſę efficiatus quis irregularis, ſi quidem quod Simoniacus in beneficio ſit irregularis probat

Lam-

Digitized by Google

Lamber.de iure patron.par.1.lib.ſecundo quaſt.9.artic.10. Maiol. de irregula.lib.5.capit.45.ſub nume.primo,& firmat Achil.de Graſ.deciſ. ſecunda ſub.tit.de Simo. Veruntamen Nau.in conſ.34.& ſeq.eod.tit.in antiq.ſentire videtur,quod non ſolum iure antiquo attento,ſed etiam nouo extrauag.Pij V.incip. Cum primum,ob crimen Simoniæ in beneficio cõmiſſum ipſo iure in foro conſcientiæ quis irregularitatis,& inhabilitatis pœnas non cõtrahat ante ſententiam condemnatoriam,& Henriquez loco ſuperius cit. aſſerit Simoniacum etiam publicum in beneficio non fieri irregularem. quia nullo iure exprimitur,nec fit crimen depoſitione dignum, in terminis vero huius conſtitutionis Pij V.Pariſ.in prealleg.tract.q.61.nu.9. affirmatiuam opinionem veriſſimam,ac in iudicando,& conſuledo tenendam exiſtimat ponderando inter alia ipſam in eo,quod confidentiarios beneficijs obtentis priuet, & ad futura inhabiles reddat, ex quo, inquit, ſatis videri conſtare de irregularitate, quæ inter præcipuos effectus hunc inducit; vt irregularibus non poſſint beneficia conferri Docto.in capit.cum noſtros, de conceſ.præb. Card.Pariſ.in conſ.136.nu.40.vol.4.aliique citati per Didac. Cou.in præd. §.8.ſub num.6.

Pauli IV.conſtitutio publicata Romæ die 27.Nouembris 1557.cõtra eos, qui pro obtinendis beneficiis ſeipſos pro aliis in examine ſupponunt, vel annuas penſiones offerunt,aut beneficia impetrant pro aliis,vt ab eis aliquid conſequantur,vel pro ſeipſis,vt aliis poſtea cum pẽſione reſignent,fol.6014. in Bullar.incip. Inter ceteras curas.& infra.

Nos præmiſſis fraudibus,& dolis,ac hęreſi Simoniacæ quãtum cum Deo poſſumus efficaciter occurrere volentes, Apoſtolica authoritate, tenore præſentiũ ſtatuimus, & ordinamus, atq; decernimus, quod de cetero omnes, & ſinguli qui poſt publicationem præſentium in locis infraſcriptis faciendum occaſione beneficiorum obtinendum ſe alios eſſe ſimulauerint, & tanquam tales ſe in examine ſuppoſuerint aut beneficia pro perſonis id ignorantibus, ſeu pro ſe, vel pro aliis cum oblatione alicuius penſionis annuæ,aut pro aliis cum ſpe penſionem annuam,aut aliud quantumuis modicum temporale cõmodum ab eis conſequendi, vel pro ſe ipſis principaliter,animo, & intentione ea poſtmodum in fauorem aliorum etiam quantumuis idoneorum, & benemeritorum,cum ſimili penſione, aut commodo,aut etiam ſine eo reſignãdi obtinere procurauerint,cuiuſcũque ſtatus,gradus, ordinis, & conditionis exiſtant,etiam ſi Epiſcopali,aut alia maiori dignitate Eccleſiaſtica,vel Cardinalatus honore ſeu mundana etiam Regia,Ducali,aut Marchionali præeminentia præfulgeant, excommunicationis, & anathematis, ac maledictionis æternæ ſententiam,a qua niſi a nobis,aut Romano Pontifice pro tẽpore exiſtente,præterquam in mortis articulo conſtituti abſolui nequeant, necnon priuationis omnium,& ſingulorum beneficiorum Eccleſiaſticorum cũ cura,& ſine cura,ſęcularium,& quorumuis ordinum regularium per eos in titulum,vel commendam,aut alias quomodolibet obtentorum, & inhabilitatis ad illa,& alia in poſterum obtinenda pœnam eo ipſo abſque alia deſuper facienda declaratione incurrant,ita vt conſtito ſolum ſummarie,& extraiudicialiter,quod ipſi contra tenorem præſentium aliquid fecerint, per Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ generalem Auditorem, ſeu Viceauditorem, vel eius Locumtenentem pro talibus,& vt tales publicari poſſint,& nihilominus

minus ſic,vt præfertur,obtentæ prouiſiones,& commendæ, aliæque diſpoſitiones nullæ ſint,irritæ,& inanes,nullumque alicui ius in ipſis beneficiis,vel ad illa tribuant,nec aliquis earum vigore fructus ſuos faciat, ſed ad eorum reſtitutioné teneantur,poſſintque beneficia,tum ſic impetrata,quam per eos obtenta,tanquam modo præmiſſo vacantia a nobis, & Ro. Pontifice pro tempore exiſtente duntaxat libere impetrari, volumuſque ſtatutum, ordinationem,& decretum noſtrum huiuſmodi,etiam quo ad Monaſteria monialium,& alia beneficia per moniales,aut alias mulieres obtineri ſolita locum habere. Non obſtantibus, &c.

SODOMIA.

PRæter Summiſtas ſciendum eſt, qualiter contra clericos nefandi criminis reos vltra diſpoſita in Concil. Lateranenſi ſub Alex. 3. relato in c. clerici, de exceſſi. prælat. pœnæ fuerunt aggrauatæ per duas conſtitutiones Pii V. quarum prima eſt ſub Datum Romæ kalen. Aprilis 1566. in Bullario fol. 924. incip. Cum primum.

§. Si quis crimen nefandum contra naturam, propter quod ira Dei venit in filios diffidentiæ, ppetrauerit, curiæ ſæculari puniendus tradatur, & ſi clericus fuerit, omnibus ordinibus degradatus ſimili pœnæ ſubiiciatur.

Altera vero conſtitutio de ptiuatione clericorum propter incontinẽtiam, & eorum traditione brachio ſæculari eſt eiuſdem Pii V. publicata Romę, die tertio Septembris. 1566. fol. 1028. in Bullario incip.

Horrẽdum illud ſcelus, quo pollutæ fœdatæque ciuitates tremendo Dei iudicio conflagrarunt, acerbiſſimum nobis dolorem intulit, grauiterq; animũ noſtrum commouet, vt ad illud quantum poteſt cõprimendũ, ſtudia noſtra conferamus. Sane Lateranenſi Concilio dignoſcitur conſtitutum, vt quicunque Clerici, illa incontinentia, quæ contra naturã eſt, propter quam ira Dei venit in filios diffidentiæ, deprehenſi fuerint laborare, a Clero deiiciãtur, vel ad agendam in Monaſteriis pęnitentiam detrudantur. Verum ne tanti flagitii contagium, impunitatis ſpe, quæ maxima peccandi illecebra eſt, fidentius inualeſcat, Clericos huius nefarii criminis reos, grauius vlciſcẽdos deliberauimus, vt qui animæ interitum non horreſcunt, hos certe terreat ciuilium legum vindex gladius ſæcularis. Itaque quod nos iam in ipſo Pontificatus noſtri principio, hac de re decreuimus plenius nunc, fortius perſequi intendentes, omnes, & quoſcunque Presbyteros, & alios Clericos ſæculares, & regulares, cuiuſcunque gradus, & dignitatis, tam dirum nefas exercentes, omni priuilegio clericali, omnique officio, dignitate, & beneficio eccleſiaſtico præſentis Canonis authoritate priuamus, ita quod per Iudicem Eccleſiaſticum degradati, Poteſtati ſtatim ſæculari tradantur, qui de eis illud idem capiat ſupplicium, quod in laicos hoc in exitio deuolutos, legitimus reperitur ſanctionibus conſtitutum. Nulli ergo, &c.

ADDITIO Præſentis conſtitutionis diſpoſitionẽ, et pœnas ampliamus non ſolũ in clerico Sodomita maſculorũ concubitore, ſed & in eo, qui feminã prapoſtera Venere cognouerit, cũ in hoc caſo Sodomia proprie cõmitti dicatur ſicuti piæ.

Digitized by Google

*ti prę alÿs voluerunt Afflic. in conſtit. regni legum aſperitate lib. 3. rubr. 42.
numero 32. Iul Clar. qui de comm. opinione atteſtatur lib. 5. recep. ſen. §. Sodo-
mia. numero 2. eamque ſequutus eſt Menoch. de arb Iud. li. 2. caſu 287. num.
5. & in addi. ad eundem caſum numer. 40. Couar. in epitome de ſponſ. & matr.
par. 2 §. 5. nume. 7. & Say. lib 7. theſaur. conſcien cap 1 ſub num 21. Secundo
ampliamus in Cleric. qui vitium beſtialitatis commiſerit cum brutis luxuriæ
cauſa turpiter ſe commiſcendo, vt in ſpecie notat Rodriq in ſum. par. 1. ca. 209.* ***Ampl.***
ſub. num. 2. ratione de qua ibi per eum. vide Rol conſ. 7. vol. 1. ***1.***

*Illam vero in plurib. limitamus, & primo in Clerico Sodomita occulto quo
ad ſuſpenſionem ipſo iure in foro conſcientiæ ab ordinum executione, & per cō
ſequens quo ad irregularitatem ſi illis miniſtrat, & quamuis in contrarium ſe* Limit:
*habeāt quā plurimorū Doctorū authoritates et poſt peractā pęnitentiā ante
diſpenſationem prout eſt videre apud Lamber. de iure patron. par. 1. lib. 2. q. 9.
art. 18. Couar. in Cle. ſi furioſus par. 1. §. 1. nu 6. de homic. & huic opinioni ad
ſtipulatur Lopez. ad Diaz cap. 80. & ita propter criminis grauitatem practi-
candum eſſe inquit Folcr in pract. cri. can in miſcellan. cap. 38. nume. 11. Oppo-
ſitum tamen ex plurib defendit, ac demonſtrat. Naua. in man. cap. 27. nume.
240. & latius in comm de neceſ defend. prox. numero 37. Vgolin. in tract. de
irreg. capitul. 33. numero 1. & ſeq idque etiam ſtante præfato Pij V. motu Hen
riq. in ſum. lib. 11. de excomm. capit. 36 in fine in gloſ. lit. & clarius lib. 14. de
irreg. capitul. 5. ſub. §. 1 concurrit Rodriq in præalleg. capitul 209. concluſ. 1.
ſecus vero in notorio, & publico ex præd. doct. quo caſu vt aduertit Tolet. in
ſum. lib. 1. capitul. 74 huiuſmodi irregularitas nō dicitur prouenire ex delicto,
ſed ex infamia, et ſcandalo quę ex delicti notorietate oriuntur minuſq; dicendū
eſt irregularitatem per laicos contrahi de quib hæc extrauag. non ſequitur ex* Limit. 2.
*eiſdem Nauar. Toleto & Vgolino. Secundo limita procedere tantum in clerico
habente copulam Sodomiticā quæ non alias conſummari dicitur, niſi intra vas
contra naturam ſemen effunderetur, argu. text in capitul. fin de Sponſ & ita
declarat Nau. vbi ſupra quem ſequitur Lopez. & Rodriq. tam in ſum. quam in
tom. 1. quęſti. regu. quęſti. 30. art. 10. & tom. 2. quęſtio. 27. art. 1 Vgolin. loco
prox. cit. ſecus autem ſi extraordinariā pollutionem cum puero haberet, quam
uis inter actus Sodomiticos computetur. Tertio conſequenter limita in Cleri-* Limit 3.
*co, qui attentauerit hoc ſcelus perpetrare ex allegatis per Menoc. lib. 2 de
arb iud. in addi ad caſ. 286. numero 37. etiam ſi ad actum proximum deueniſ-
ſet, non tamen delictum perfeciſſet: Vnde ſciendum, quod dicitur attentari
pueri pudicitia cum id agitur vt ex pudico impudicus fiat capitulo ſi quis tam
fęminam de pęnit. d 1. idque verificari, & exiſtere poteſt duobus modis, &
primo quando proceſſum eſſet ad aliquem actum de per ſe ordinatum de præ-
ſenti ad ipſum factum ſceleſtiſſimum, veluti ad leuandum veſtes, & alia
præparatoria, de quibus per Card. Pariſ. in conſ. 163. vol. 4. Secundo modo
quando peruentum eſſet ad actum magis proximum & immeditum qui tunc
talis diceretur, quo ſuppoſito de facili ipſius facti continuatio ſequeretur ex
dictis per Boer. dec. 316. & ſic vt neutro modo clericus pœnis per hanc con-
ſtitutionem pro hoc crimine impoſitis puniēdus veniret, niſi tale delictum per
feciſſet, & omnino conſummaſſet, idq; probatur ex eo, quia hodie generali con
ſuetudine totius Italię imo totius mundi, (per quam iuri communi abro-
gatum eſſe cenſetur) introductum eſt, vt etiam in atrociſſimis, & gra-
uiſſimis*

niſſimis attentatũ pro conſummato non puniatur, nec conatus ſeu affectus non ſequuto effectu, etiamſi adactum proximum eſſet, ita vt licet puniatur eadẽ lege, non tamen eadem pœna ab ipſa lege determinata, ſed minus ſeu mitius, et extraordinarie, de qua conſuetudine præter alios, quos recenſere poſſent, atteſtantur Afflic. in conſt. regni aſperitatem par. 2. rub. 11. numer. 2. Gram. dec. capitul 2. numero 8. & infra, & dec. 74 numero 7. & 30. idem Gram. in voto. 19. numero 4 & voto 20. numero 8. Iul Clar. in prac. cri queſt. 92. ſub nume. 2. tutius hoc eſſe exiſtimans & nouiſſime Proſper Farinac. qui alios Doctores plena manu congerit, in ſua pract. cri. titu. de delict. & pœn q. 19. nume. 49. Ego autem perpenſa huius criminis deteſtatione, & grauitate, & cum ſit res pernicioſi exempli arbitrarer (meliori iudicio ſemper ſaluo) quod vbi clericus conatus, fuerit hoc ſcelus committere, & ad aliquem actum admodum proximum ſeu directum in ſceleris conſummationem perueniſſet, deinde propria pœnitentia ductus ſua ſponte, & a nemine impeditus a crimine ceſſauerit incœpto, ex doctrina Couar. loco infra citando debere predictas pœnas in alias mitiores commutari argu. text. in l. qui falſam ff de falſ. & glo. in l. qui ea mente. ff. de fur. vbi vero per ipſum minime ſtetiſſet omnem conatum adhibendo ad actus perfectionem, ſed aliquo extriori impedimento fuerit impeditus, quo minus crimen perageret exequeretur, & in totum conſummaſſet, veluti quia detectus fuiſſet ab aliorum ſuperuenientiam, vt in hoc caſu veniat puniendus pœnis in d. conſtitutione contentis, & expreſſis. Et ad ita dicendum mouent me ſcripta per Felin in tract. quando conatus puniatur. & in capitul 2. de præſum & præciſe tradita per Couar in d. Clem ſi furioſus. par. 2. in initio numero 6. & infra, ita in ſpecie admonet me Menoch. lib. 4. de arbit iud. caſu 300 numero. 60. & Rodriq in d. cap. 197. aſſerens in Regnis Hiſpaniæ comburi eos, qui hoc peccatum committere conantur, & procurant, quãuis impediti copulam non conſummaſſent. Quarto limito vt huius extrau. pœna ſaltem quo ad forum conſcientiæ procedat in clerico, qui ex iteratis actib. vitium hoc frequentaret, adeo vt ex vſu quaſi cõtinuato id exerceret, ac boni viri arbitrio illius exercitor dici poſſit, ex alleg. per Nauar. d. capit. 27 num. 250. non autem in eo qui aliquoties cadit, & cecidiſſe pœnitet ideoq. minus recte ſenſiſſe exiſtimo Ignat. Lopez. loco præalleg. qui vnicum lapſum ſufficere prætendit Nauar. opinionem impugnando & reprobando, de quo etiam miratur Rodriq. in locis citatis eo quod ob quoddam leue & fragile argumentum, cui ipſe reſpondet, & ego ne inutiliter mẽbranas occupem referre omitto a tam pia, & tanti viri opinione recedat Greg. XIII. authoritate confirmata. Sed quoniam prædictorum difficilis eſt probatio niſi per confeſſionem ipſorum delinquentium, cum huius delicti natura ſit, vt ex communiter accidentibus ſecrete, & occulte committi ſoleat, dubitari poſſet. An & quando dictum ſolum pueri ſtuprati, & Sodomiam paſſi faciant indicium ad torturam contra Stuprantem, ſeu agentem; Ad cuius dubij reſolutionem præ alijs videndi ſunt Egid. Boſ. in titu. de indic & conſid. ante tort Plot. in conſi. 133. quod eſt inter conſilia criminalia diuerſorum, Gram. dec. 49. numero 16. Cardin. Pariſ conſ. 163. vel. 4. & nouiſſime ac notab. Proſper. Farinac. qui communẽ Doctorum opinionem, & praxim inſinuat in pract crim titu de indic. & tort. queſt. 43 numer 89. & inf. Quinto, & denique limito præſentem conſtitutionem quo ad pœnas in eo contentas ipſo facto incurrendas quantum

ad

Digitized by Google

ad forum interius, quia clericus tali vitio irretitus nō tenetur ſtatim commiſſa culpa dimittere beneficia officia, & dignitates Eccleſiaſticas, abſque eo quod præcedat iudicis ſententia. non. n. tenetur eſſe executor dictarum pœnarum contra ſe ipſum excomm. & frequentiori ſententia, vt per Symanc. de cathol inſtit. capitul. 9 numero 1209. Nauar. in comment. de dat. & promiſ. notab. 31. numero. 52. in fine. Molina in tract de iuſt diſp. 96. late Gutier lib. 1, can. q cap. 1. ſub numero 12 concludit, quod ſententia tenentium contrarium eſt a communi Schola Theolog. & canoniſtarum exploſa, quod ſ. vtrum legum pœnalium tranſgreſſores ante latam ſententiam pęnas ipſas ſubire teneantur examinat etiam Rodericus to. 5. q regular q. 7. art. 16. & latiſſime Alex. Moneta in tract de diſtributio. quotidian. par. 1. q. 7. quinimo quod d extrauagans tantum reſpiciat forum exterius, & quo ad forum conſcientiæ in praxi recepta non ſit, inquit Henriq. & Tolet. locis ſuperius cit. & ex plurib. demonſtrare nititur Graſ. p. 1. lib. 2. deciſ. aurear. dec. 90. numero 5. & infr. & ita refert Vgol in tract. de irregul. capitul 43. §. 2. ſub. numero 4. in fine teſtatum fuiße quendam ex Societate Illuſ Card Sabellium Rom. Pont Vicarium, cum de hac re Romæ contentio eſſet, conſuetum reſpondiſſe, hancque ſententiam probaſſe vnum ex pœnitentiarijs S. Petri de Vrbe, quam, & ipſe ſequitur.

Hinc deducitur, & primo, quod cum pœna priuationis beneficiorum, &c. ſit ipſo iure ab hac extrauag. impoſita propter illa. verba ſ. (præſentis canonis authoritate priuamus) quæ cum ſint præſentis temporis, inducunt pœnam ipſo iure ex allegatis per Nauar. in man. capitul. 27. numero 24. non erit neceſſaria ſentētia priuatoria, & ſic vt feratur ſup pęnā, quæ longe diſtat a declaratoria, in qua per ſimplicem criminis declarationem venit ipſo iure priuatio Sot. lib. 1. de iuſt. & iur. q 6 art. 6. concluſ. 3. Rota diuerſ. deciſ. 728. par. 3. ſub. num. 2. ſed requiritur declaratoria tantum ad factum, non autem ad ius Achilles, de Graſ. deciſ. vnic. numero 5. ſub tit. de pęnis, & alibi diximus alios citantes.

Deducitur ſecundo quod quis poſſet facere ſibi prouidere de beneficijs, illaque acceptare etiam ante d. ſententiam ex comm. opinione vt inquit Mandoſ qui quam plurimos Scribentes in hoc conuenientes, cumulat, in addit. ad Lap. allegat. 15 lit. Ad idem Achil de Graſ. in eadem deciſ. numero. 2. ipſe vero clericus de hoc crimine infamatus remanet in poſſeſſione, a qua inauditus amoueri non poteſt ex veriori & com. ſententia, vt teſtatur Hoieda de benef. incompat. par. 2 capitul. 4. ſub nume. 9. vel antequam ſententia declaratoria promulgetur, imo neque poſt datam ſētētiam, ipſe reus de poſſeſſione expolietur, Henriq. optime lib. 3. de excom c. 56 in fi. 9. 3. vide ſupra in verbo alienatio. nu. 49. et in verbo beneficiorum reſignatio.

SPOLIA CLERICORVM.

PRæter Summiſtas ſciendum eſt, quod in hac materia ſunt aliquæ ſummorum Pontificum conſtitutiones, quarum prima eſt Pauli III. Declaratio, & conſtitutio ſuper Spolijs ad Cameram Apoſtolicam ſpectantibus ab antiquiſſimo tempore, citra fol. 240. in Bullario incip. Romani.

Cōgruit tit. de peculio Clericorū.

Decla-

Pauli 3. Declaratio quod fructus beneficiorum, tempore obitus beneficiatorum in exacti debeantur ſucceſſoribus in beneficijs, & non hæredibus dictorum beneficiatorum, &c. incip. cum ſicut nobis nuper fol. 504. in bull.

Declaratio regulæ, ſiue conſtitutionis perpetuæ nuper publicatæ ſuper fructibus beneficiorum tempore obitus beneficiatorũ inexactis in bul. fol. 405.

Eiuſdē Quod conſtitutio perpetua ſuper fructibus beneficiatorũ in exactis edita locum non habeat in locis in quibus collectores Cameræ Apoſtolicæ eſſe cõ ſueuerũt fol. 596. & ſic limitatur diſpoſitio c. fi. de offi. ord. in 6. & c. q a ſæpe. de electio. in 6. & Clem. ſtatutũ eod. tit. & c. cum vos, de offic. ord. quia nõ re ſeruantur vacantib. Eccleſijs eorũ ſucceſſoribus. Aduerte tamen quod extat Breue ſuper fructibus pendẽtibus, & maturatis, & a ſolo minime ſeparatis, ſeu nondũ exactis vſq; ad diẽ apprehẽſionis poſſeſſionis per beneficiatũ ſpectantibus ad Camerã Apoſtolicã Sixtus Papa V. ad perpetuam rei memor.

Cum ſicut accepimus, variæ dubitationes, ac etiam contentiones inter modernum, & pro tempore exiſtentem noſtrum, & Sedis Apoſtolicæ Nuncium in Regno Neapolitano ex vna, & clerum ſingularũ ciuitatum, & diœceſum eiuſdem Regni, qui ſuper ſpolijs clericorum, & presbyterorũ beneficiatorũ, ac aliorum dicti Regni ab humanis pro tempore decedẽtium cum nobis, & Camera noſtra Apoſtolica tranſegerunt, & concordarunt, eorumq; hæredes prætendẽtes fructus beneficiorum Eccleſiaſticorum clericorum, & presbyterorum dicti Regni ab humanis pro tempore eorum obitus pendentes, & maturatos, ac etiam a ſolo minime ſeparatos, ſeu a quibus id cõtingit nondum exactos ad clerum, ſeu capitulum, vel hæredes beneficiatorum huiuſmodi, non autem Cameram prædictam ſpectare, quamuis in cedulis, ſatisfactionũ ſuper ſpolijs huiuſmodi mentis, intentioniſque noſtræ fuerit eoſdem fructus pendentes quorumcunq; benef. Eccleſiaſt. in quouis menſe, pro tempore vacantium, etiam iuxta felicis recordationis Iulij Papæ 3. prædeceſſoris noſtri conſtitutionem deſuper editam, eidem Cameræ noſtræ reſeruaret, eoſq; a die obitus beneficiatorum vſq; ad diem captæ poſſeſſionis per illorum ſucceſſores in dictis beneficijs decurrẽtos, eidem cameræ applicaret, indies oriri ſoleant. Nos igitur pro noſtri Paſtoralis Officij munere dubitationes, & contentiones, ſeu cõtrouerſias huiuſmodi e medio tollere volẽtes motu proprio & ex certa noſtra ſcientia omnes, & ſingulos fructus, redditus, & prouentus quorumcunq; beneficiorum Eccleſiaſticorum cum cura, & ſiue cura, ſæcularium, & etiã quorumuis ordinum regularium in dicto Regno cõſiſtentium etiam in quocunque menſe pro tempore vacantium, tam ante obitũ illorum poſſeſſorũ pendentes, & maturos, ac etiam a ſolo minime ſeparatos, ſeu nõdum exactos, quam etiam poſt eorum obitum vſq; ad diem adeptæ poſſeſſionis dictorũ beneficiorum per ſucceſſores in eis maturandos, & ſeu decurrendos, pro rata temporis a die adeptæ poſſeſſionis eorundem beneficiorum ad ipſam cameram noſtram ſpectare, illoſque eidem cameræ applicãdos eſſe, & illos per venerabilem fratrem Marcum Antoniũ Epiſcopum Fulginatẽſem modernũ, & pro tempore exiſtentem Nuncium Apoſtolicum in Regno prędicto pro eadẽ camera, & eius nomine percipi, exigi, & leuari, ac ẽt ꝑ faciliori illorũ exactione ſi videbitur in fine anni cũ ſucceſſorib. in dictis beneficijs cõputandi, diuidi, & illorũ ſic diuiſorũ, quemlibet eorundẽ Nuncij ſeu ab eo deputatorum cõmiſſariorum in dictis beneficiis ſucceſſorũ datas partes modo,

do,& forma præmiſſis,in dictis beneficiis reſpectiue tangentes, etiam perci pere,exigere,& leuare poſse,& debere declaramus, ac de cetero perpetuis, fu turis temporibus,ita,& non aliter in præmiſſis obſeruari volumus, ac etiam perpetuo ſtatuimus,& ordinamus,omneſq; & ſingulas lites,cauſas, quæſtio nes,& controuerſias ſuper præmiſſis fructibus, & illorum perceptione inter ipſum Nuncium ex vna,& quoſuis Clericos hæredes, & ſucceſſores, dictorũ beneficiorum defunctorum coram quibuſuis iudicibus,etiam ordinariis, & delegatis hactenus quomodolibet introductas, adhuc indeciſas, pendentes partibus,ex altera in eiſdem ſtatu,& terminis,in quibus reperiuntur, ab eiſ- dem iudicibus ad nos aduocamus,illaſque penitus extinguimus,& annulla- mus,ſicque per quoſcunque iudices,&c. Non obſtantibus litis pendentia, & aliis præmiſſis, ac quatenus opus ſit noſtra de non tollendo iure quæſito, & quibuſuis aliis conſtitutionibus,& ordinationibus Apoſtolicis,ceteriſque cõ trariis quibuſcunque. Volumus autem,&c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub annulo Piſcatoris die 1. Ianua rii 1589. Pont. noſtri anno quarto.

Applicatio R.Cam. Apoſtolicæ fructuum beneficiorum in regno Neapo. ſedi Apoſtolicæ reſeruatorum a die vacationis vſque ad diem, quo prouiſi a Rom. Pont. poſſeſſionem capient de manu Nuncii Apoſtolici in eodem Re- gno fol. 691. incip. Cupientes,&c.

Reſeruatio, & applicatio ad R Cameram Apoſtolicam fructuum omniũ beneficiorum,ſedi Apoſtolicæ reſeruatorum,ſeu affectorum pro tempore va cantium,fol.700.incip. Cupientes malitiis,&c.

Quod clericorũ bona ex illicita negotiatione acquiſita ſub ſpoliorum no- mine veniant,fol 685.incip. Decens,&c.

Declaratio literarum ſuper bonis,ex illicita negotiatione acquiſitis, edita- rum,fol.695.incip. Romanus, &c.

Et ad maiorem declarationem. Per procedere ſopra l'illecita negociatione nel Regno die Neapoli,non obſtante le compoſitioni, fatte,etiam, che non ſia cominciata la lite,in vita del negotiãte,extant literæ Sixti Quinti tenoris ſequent.

Monſignor Glorierio Clerico della noſtra Camera Apoſtolica,& noſtro nuntio nel Regno di Napoli. Eſſendoſi di noſtro ordine fatte molte com- poſitioni di Spogli con diuerſi capitoli,& Cleri, & altri particolari di detto Regno, come per inſtromẽti ſupra cio in piena Camera Apoſtolica,ſtipula- ti appare,& in eſſi ſi ſia conuenuto, che per cauſa della illecita negotiatione fatta da Preti, ò Clerici non ſi poſſa procedere doppo la morte di eſſi non eſſendoſi cominciato il giudicio in vita loro; Et intendendo, che da que- ſto, loro ſi fanno piu arditi a contrauenire alli Sacri Canon, & cõſtitutio ni Apoſtolici, quali con tanto rigore prohibiſcono tali illecite negotiatio nĩ,& che di qua,loro pigliano occaſione di peccare licentioſamente, Per- cio volendo noi in queſto prouedere alla ſalute dell'anime loro, che e il no- ſtro principale intento; Per la preſente Apoſt. authoritate,& di certa noſtra ſcientia,& Motu proprio dechiaramo, che quando coſterà, ò in vita, ò do- po morte loro,trouandoſi in eſſer la mercantia,ò prouandoſi di voce,e fama publica,ò per proue euidenti,e preſenti,e non mendicate che loro habbiano negotiato illicitamente, detto patto, ò conuentione poſto in detti inſtro-

Hh menti-

menti di compoſitioni non obſti, anzi ordiniamo, & comandiamo tanto a voi, quanto all'altri Nuntii Apoſtolici, che pro tempore ſaranno in detto Regno, che conforme a queſta noſtra intentione, debbiano nelli caſi predetti procedere, & giudicare, leuando, & a voi, & ad eſſi, & a qualunque altra perſona qual ſi voglia autorita, & facolta di giudicare altrimente. Et tanto eſſeguirete che tale e mente, & intentione noſtra, non obſtante le dette compoſitioni, & inſtromenti ſopra eſſe, etiam di ordine noſtro ſtipulate, e le regole di Cancellaria de non tollendo iure quæſito, & qual ſi voglia altra coſa, che faceſſe in contrario, alle quali, ancorche, di eſſe biſognaſſe farne qui eſpreſſa mentione, hauendole noi per inſerte, & ſufficienter eſpreſſe, per queſta volta ſola in quanto alle coſe predette deroghiamo. Dal noſtro Palazzo Apoſtolico il di 16. d'Aprile M. D. XC.

Sixtus Papa Quintus.

ADDITIO. Quia huc pertineret examinare clericos negotiatores, & aliena rei conductores tangentia pro Spolijs Cameræ Apoſtolicæ faciendis, ne hic idem repetam, deſeruient dicenda infra in addit. ad Verbum Vectigal. & vide Naua conſ. 10. de teſtamen. in antiq.

Declaratio applicationis fructuum omnium beneficiorum reſeruatorum in Regno Neapolitano pro tempore vacantium a die vacationis vſque ad diem, quo prouiſi poſſeſſionem ceperint de manu Nuntii folio 1008. in Bullar. incipien. Cupientes, &c. & vide ſupra in verbo beneficiorum poſſeſſio.

Declaratio circa bona, quæ non veniunt ſub nomine Spoliorum Romæ publicata die 28. Septembris 1567. folio 995. in Bullar. incipien. Romani Pontificis prouidentia circumſpecta ad ea ſolicitudinis ſuæ partes potiſſimum conuertit, per quæ ſingulis eccleſiis debita obſequia, & opportuna ſubuentionis auxilia minime ſubtrahantur. Cum itaque ſicut accepimus, nonnulli Patriarchæ, Archiepiſcopi, Epiſcopi, & Abbates, ſeu commendatarii, ac alii beneficia Eccleſiaſtica obtinentes, proprii honoris, & ſalutis immemores, etiam prætextu facultatum teſtandi eis per Sedem Apoſtolicam conceſſarum in eorum vltimis voluntatibus res ſacras, ac vaſa, ornamenta, & paramenta Eccleſiaſtica, aliaque cultui diuino dicata quandoque ex fructibus eccleſiaſticis per eos acquiſita, non eccleſiis, & Monaſteriis, ac beneficiis, quibus præfuerunt ſeu a quibus prouentus eccleſiaſticos, & ſtipendia acceperunt, pro vt rationi & honeſtati conſentaneum foret, ſed aliis locis, etiam aliquando non piis, ac interdum eorum conſanguineis, & affinibus relinquere, ac cameræ Apoſtolicæ collectores prætextu quod illa ſub appellatione Spoliorum veniant tanquam eiuſdem cameræ Spolia exigere, & percipere non erubeſcant in maximum religionis dedecus, ac eccleſiarum, Monaſteriorum, & beneficiorum eorundem detrimentum, ac relinquentiū animarum periculum ſcandalumque plurimorum. Nos abuſibus, ſcandaliſque huiuſmodi prouidere, ac ſingularum Eccleſiarum, & Monaſteriorum, ac beneficiorum indemnitati, animarumque quorumlibet ſaluti conſulere volen-

volentes. Motu proprio,& ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, hac noſtra perpetuo valitura conſtitutione ſtatuimus, ordinamus, decernimus, & declaratius quod de cetero omnia, & ſingula paramenta, ac vaſa, necnon Miſſalia, & gradualia, ac cantus firmi, & muſicæ, aliique quomodolibet nuncupati libri, & aliæ res ſacræ, etiam auri, & argenti, ac quæcunque alia bona per quoſcunque Patriarchas, Archiepiſcopos, Epiſcopos, Abbates ſeu Commendatarios, & alioſcunque quæcunque, & qualiacunque beneficia eccleſiaſtica, cum cura, & ſine cura, ſæcularia, & quorumuis ordinum regularia in titulum, vel Commendam, aut alias quomodolibet obtinentes quocunque nomine, vel titulo cenſeantur, etiam ſi de illis, & eorum qualitatibus ſpecialis, & expreſſa mentio habenda foret, ad vſum,& cultum diuinũ etiam in eorum priuatis ædibus, & Cappellis, vel Oratoriis deſtinata tempore eorum obitus ex teſtamento, vel ab inteſtato relicta ſub quibuſuis facultatibus teſtandi, & alias diſponendi, de bonis per eos ex altari, vel alias quomodolibet acquiſitis per quoſcunque Roman. Pontific. prædeceſſores,& ſucceſſores noſtros, ac nos ſub quibuſuis tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis clauſulis, & decretis, etiam motu proprio, aut alias quomodolibet conceſſis,& concedendis nomine cõprehendantur. Nec ſub appellatione Spol. veniãt, ſed ad ſingulas Eccleſias, Monaſt. etiam Conuentu carentia, & beneficia huiuſmodi in quibus reſederint, aut quibus præfuerint, ſeu quæ alias obtinuerint omnino ſpectent,& pertineãt, ac ſpectare,& pertinere, illaque poſt eorum obitum eiſdem eccleſiis, Monaſteriis,& beneficiis, etiam ſi in Rom. Curia, & procul ab illis deceſſerint, vel ad illa nunquam acceſſerint, etiam ſi antea eccleſiarum, & Monaſteriorum regimini ceſſerint, vel beneficia huiuſmodi renũciauerint, eo ipſo applicata, & incorporata ſint,& eſſe cenſeantur. Ita quod liceat illis defunctis, in eiſdẽ eccleſiis, Monaſteriis, & beneficiis ſucceſſoribus, ac eccleſiarum, & Monaſteriorũ, huiuſmodi capitulis, & conuentibus, reſpectiue illa propria authoritate, libere apprehendere, ac eorum eccleſiis, & Sacriſtiis applicare, & incorporare, ac quæcunque donationes ac relicta,& legata teſtamenta, & codicilli,& aliæ vltimæ voluntates, ſeu ſpolia deſuper cõtra præſentis conſtitutionis noſtræ tenorem quomodolibet pro tẽpore facta, quo ad præmiſſa nulla, & inualida nulliuſque roboris,& momenti exiſtant,& perſonis, etiam eccleſiaſticis, ſeu locis etiam piis, aut Eccleſiaſticis aliis quibuſcunque, in quarum, ſeu quorum fauorem pro tempore facta fuerint, minime ſuffragentur, nec per ea eiſdẽ perſonis, ſeu locis, vel aliis eccleſiis huiuſmodi aliquod ius in rebus prædictis, vel ad illas acquiri poſſit. Quinimo res ſacras, ac alia bona prædicta, quocunque nomine, vel titulo pro tempore detinentes ad illa eccleſiis, & Monaſteriis, ac beneficiis per defunctos quomodolibet acquiſitis vt præfertur iuxta præſentium tenorem realiter,& cum effectu reſtituendũ, & conſignandũ, quibuſuis diſpoſitionibus de illis in contrariũ quomodolibet factis minime attentis, omnino teneantur,& ad id per cenſuras, & pęnas, etiã furti,& ſacrilegii, ac alia iuris, & facti remedia opportuna cogi, & compelli poſſint, & debeant. Inſuper ne deinceps contingat inſolentia Spoliorum Cameræ Apoſtolicæ Collectorum, vel ſubcollectorum aliquas Eccleſias, nec hominum quemquam damno,& iniuria affici, nec cuiquam de cetero vertatur in dubiũ, quæ res habendæ ſint nomine ſpolii, ſimili modo ſtatuimus, decerni-

cernimus, & declaramus, quod quæcumque ſcamna, Cathedræ, arcæ, & etiam ligneæ, vel lapideæ, etiam marmoreæ Menſæ, & Tabulæ, ac quæcumque dolia ſeu vaſa vinaria, & alia ſimilia ſupellectilia domeſtica per quoſuis presbyteros, ſeu clericos ab humanis pro tempore decedentis tempore eorum obitus in eccleſijs, ſeu eorum domibus eccleſiarum earundem, vel alibi vbiuis locorum relicta etiam ſi ex fructibus, & prouentibus beneficiorum quæ dum viuerent obtinebant, acquiſita fuerint ſub ſpoliorum appellatione minime veniant, nec pro ſpolijs vllo modo reputari poſſint: præterea quod nullum ſpolium Cameræ præfatæ, fieri nec quicquam a quibuſuis ſpoliorum Cameræ huiuſmodi Collectoribus, vel ſubcollectoribus exigi poſſit per obitum illius qui dum viueret, vnum, vel plura beneficia eccleſiaſtica obtinuerit, cuius, vel quorum inſimul fructus, redditus, & prouentus, triginta ducatorum auri de camera ſecundum communem æſtimationem valorem annuum non exceſſerint, aut qui penſiones annuas ſuper quibuſuis fructibus eccleſiaſticis vſque ad dictum valorem annuatim perceperit, dummodo tamen is ſe ab omni illicita negociatione, & a ſacris Canonibus prohibita abſtinuerit. Ita quod ſi quis dictorum Collectorum aliquid ex bonis quarumuis defunctorum, qui ſimilia beneficia obtinuerint, ſeu ſimiles penſiones perceperint prætextu ſpoliorum eiuſdem Cameræ percipere, aut alias contra præſentes noſtras literas, attentare præſumpſerit, ad totalem bonorum per eum perceptorum reſtitutionem teneatur, ac ad id via iuris etiam per ſimiles cenſuras, & pœnas cogi, & compelli poſſit, & debeat. Diſtrictius inhibentes quibuſuis Cameræ præfatæ ſpoliorum Collectoribus nunc, & pro tempore exiſtentibus, & ſub indignationis noſtræ & priuationis eorum officiorum pœna in ornamentis, & paramentis, ac vaſis, & libris præfato cultui diuino dicatis ac alijs rebus ſacris, necnon ſupellectilibus præfatis quomodolibet ſe intromittant, nec in eorum inuentarijs tanquam ſpolia redigant, ſeu deſcribant ſed ornamenta, & paramenta, necnon vaſa, & libros, aliaque diuino cultui dicata huiuſmodi eccleſijs, & Monaſterijs, Cappellis, & alijs beneficij huiuſmodi, eorumq; Rectoribus & alijs præfatis libere dimittant, & conſignent, ac conſignari faciant, cum effectu, Ac ſupellectilia prædicta in locis vbi conſtiterint relinquant, Ac decernentes, ſic in præmiſſis omnibus, & ſingulis per quoſcunque Iudices, & Commiſſarios, quauis authoritate fungentes ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & authoritate iudicari, & diffiniri debere, ac irritum, & inane, quicquid ſecus ſuper ijs a quo quam quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocirca dilectis filiis curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ generali Auditori, & ſingulis locorum ordinariis, ac maiorem dignitatem, poſt Pontificalem in vniuerſis Eccleſiis Cathedralibus, & Metropolitanis pro tempore obtinentibus per Apoſtolica ſcripta, motu ſimili mandamus, quatenus, ipſi, vel duo aut vnus eorum præſentes literas, & in eis contenta quæcunque vbi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte quorumcunque in præmiſſis intereſſe habentium, vt præfertur fuerint requiſiti ſolenniter publicantes, eiſque in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes faciant authoritate noſtra præſentes literas, & in eis contenta quæcunque firmiter obſeruari. Ac ſingulos, quos literæ ipſæ

ræ ipſæ concernunt illis pacifice gaudere, non permittentes eos deſuper quomodolibet indebite moleſtari. Contradictores authoritate noſtra appellatione poſtpoſita compeſcendo. Nō obſtantibus Apoſtolicis, ac in prouincialib. & Synodalibus Concilijs editis Generalibus, vel ſpecialibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus nec non Eccleſiarum, & monaſteriorum huiuſmodi iuramento confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus facultatibus teſtandi alijſque priuilegiis indultis, & literis Apoſtolicis, quibuſuis conceſſis approbatis, & innouatis, etiam ſi de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, & expreſsa mentio facienda eſset, illorum tenores pro ſufficienter expreſſis habentes, illis in reliquis ſuo robore permanentibus ceterisque contrariis quibuſcunque. Volumus autem quod ſi aliquis ex Patriarchis, Epiſcopis, Abbatib. ſeu Commendatariis & aliis beneficiatis præfatis pluribus Eccleſiis, ſeu Monaſteriis, pro tempore, vel ſucceſſiue præfuerit, ſeu plura beneficia obtinuerit ornamenta, & paramenta ac res, & bona prædicta ad illa beneficia omnia habita ratione fructuum, & temporis, quo eadem beneficia poſsedit omninō pertineāt, & proportionabiliter inter ea diuidantur, quodque præſentes literæ in cancellaria noſtra Apoſtolica, & acie Campi Floræ, de more publicentur, & inter conſtitutiones perpetuo valituras deſcribantur, &c. Nulli ergo &c. Item quæ ad Cameram Apoſtolicam pertineant vide in commiſſionibus generalis Theſaurarii præſertim Sixti V. fol. 1367. in Bullar.

ADDITIO. Hanc Pij V. Extrauag. ad verbum recitat cum annotationibus Nauar. in commentar. de Spol Cler. §. 8. & ad eius intelligentiam aliqua etiam ſcribit in conſ 4. de donation. in antiq. Cuius dictis adde, quod hæc conſtitutio eſt iuridice intelligenda, ſcilicet deductis prius ære alieno, & debitis quibus alias minime ſatisfieri poſſet. Roderic. in ſum. par. 2. c. 34 concluſ. 4. & tom. 1. qq. regul. q. 30. art. 11. ex Ioan. Gutierez lib 2. pract. q c. 94 in fine. Et in dubiō Bona, quæ prælatus habet, an cenſeantur acquiſita ex redditibus Eccleſiæ, & poſt obtentam dignitatem, & an ex propria induſtria, & intuitu perſonæ præter Doct in cap. 1. de pecul. cler. & alios, videndi ſunt Andreas Barbat. in tract. de præſt. Card. par. 1. q 5. Bertachin. in tract. de epiſcop. lib. 4. par. 4. num. 6. Didac. Couar. in c. 4. nu. 6. & infra de teſtam. Iul Clar li. 3. recept. ſenten q. 27. num. 3. Maſcard. in trac. de probat. concluſ 10. Menoch. in tract. de præſumpt. li. 3. præſ. 53. & Molin. in tracta. de iuſt. & in diſp. 147. in fine. Vbi enim conſtaret de paupertate Eccleſię, & de bonis ac diuitijs proprijs Epiſcopi prędefuncti, ſemper bona quę reperta fuerunt, non habentia ſignum Eccleſię prę ſumuntur potius quęſita ex bonis Epiſcopi quam Eccleſię, Rota Rom. quę alios allegat deciſ 582. diuerſ. par. 3 lib 3

Declaratio, quod bona Regularium extra clauſtra degentium ad Cameram Apoſtolicam ſpectant, & quod in omnibus ſpoliis eadem Camera eſt vere, & proprie hæres fol. 1254. in Bullar. tenoris ſeq.

Officii noſtri partes ſedulo præſtare tenemur, vt dubia, quæ ab aliquibus ſub falſo prætextu, vel nimis ſubtiliter excitata, in Cameræ noſtræ Apoſtolicę

Digitized by Google

præiudicium tendunt, declaratione noſtra dilucidentur. Nuper accepimus quod, & ſi fel. rec. Pius Papa IIII. prædeceſſor noſter conſtitutionem, & quæcunque in illa continerentur per piæ memoriæ Paulum Papam IIII. etiam prædeceſſorem noſtrum contra Apoſtatas editam, per quam inter cetera decreuit bona quæcunque mobilia, & immobilia, ac cenſus, redditus, & prouentus, iura, & actiones per regularem ordinem profeſſos extra clauſtra ſuorum regularium locorum, etiam de licentia ſuorum Superiorum degentes, tempore, quo extra clauſtra huiuſmodi fuiſſent acquiſita, etiam ſi acquiſitiones huiuſmodi ab ipſis profeſſis ex redditibus beneficiorum Eccleſiaſticorum cum cura, vel ſine cura per eos obtentorum, ſeu detentorum, aut ex propria induſtria, ſeu artificio, mercatura, vel ex teſtamento; ſiue ſucceſſione ab inteſtato quorumuis conſanguineorum, affinium, vel amicorum ſuorum, aut quorumcunque aliorum facta eſſent non fiſco, aut Cam. Apoſt. ſed Religioni, aut Monaſterijs, in quo, ſeu quibus profeſſi fuiſſent, eo ipſo applicata eſſe, & cenſeri debere, ad iuris, & ſacrarum Conſtitutionum formam reduxerit. Necnon præfata bona Regularium extra clauſtra, vt præfertur, degentium ſiue mendicantium, ſiue non mendicantium, aut militiarum profeſſorum, etiam, ſi loca, & canonicales portiones, aut dignitates in Cathedralibus, vel Collegiatis Eccleſijs cuiuſuis Ordinis regularibus obtinuerint, ac Epiſcopali, Archiepiſcopali, Patriarchali, Primitiali, vel quauis alia præfulſerint dignitate poſt eorum obitum ad eandem Cam. Apoſt. & iuxta conſtitutionem fel. record. Pauli Papæ III. ſuper ſpolijs, ſub Dat. videlicet. Tertio nonas Ianuarij; Pontificatus ſui anno tertio promulgatam legitime ſpectent, & pertineant idque per Rom. Pontific. prædeceſſores noſtros, ac nos dum Collector generalis ad recuperandum ſpolia regularium ſpecifice deputatus fuit, aperte demonſtratum extitit, ac in poſſeſſione illa exigendi, ac recuperandi eadem Camera merito ſemper fuerit, nihilominus nonnulli vano ſub dictæ conſtitutionis Pauli IV. prædeceſſoris præfati prætextu contrarium aliquando aſſerere non dubitarint. Nos omnem circa prædictam dubitandi occaſionem dimouere, ſimulque æquitate, & iuſtitia ſuadentibus, eiuſdem Cameræ indemnitati, ne indies moleſtijs, & incommodis afficiatur, conſulere volentes, præſentium authoritate, Declaramus res, & bona quæcunque per dictos Regulares extra clauſtra Eccleſiarum, Monaſteriorum, domorum, & quorumcunque regularium locorum degentes, quocunque iure, & actione, ſiue ex cauſa teſtati, ſiue inteſtati acquiſita, & in poſterum acquirenda, vel ad eos delata in quibuſuis prouincijs, dominijs, regnis, & locis conſiſtant, niſi ijdem, ad quos illa ſpectauerint, ſufficienti fuerint teſtandi, aut de illis diſponendi facultate ſuffulti, eaque legitime vſi fuerint ad eandem Cam. pleno iure pertinuiſse, & ſpectare, ac bona quæcunque eorundem ſub ſpoliorum nomine comprehenſa per ipſam Cameram, eiuſque nomine, a quibuſcunque occupantibus, & detinentibus recuperari, ac vindicari potuiſse, & poſse, ac iuxta Pauli III. & aliorum prædeceſsorum noſtrorum literas eadem Cam. Apoſtol. in huiuſmodi bonis ſpolia nuncupatis vere vniuerſaliter ſuccedente, quod ipſa Camera, quæ ceteris hæredibus, & ſucceſsoribus ampliori eſt priuilegio munita, cuique merito magis fauendum eſt, dum in eam rerum, & bonorum dominium, ac poſseſſio nulla traditione præcedente transeat, in quacunque bonorum, & ſpoliorum

ſiue

ſiue ad ſæculares, ſiue ad regulares, dum viuerent ſpectantium ſucceſſione, quibuſcunque in rebus, ſiue in pecuniis illa conſiſtant, etiam ſi nominatim, aut alia ſpeciali nota illa reſignanda eſſent, quæ ad eandem Cameram iure ſpoliorum pertinuerunt, & pertinebunt in poſterum, omni prorſus fictione penitus ceſſante, ius & nomen veri hæredis in eiſdem ſpoliis habere, illiuſque naturam ſortiri, ac veri hæredis priuilegiis, & iuribus in quibuſcunque bonis, pecuniis, iuribus, & actionibus, vt ante hac potuiſſe, & nunc poſſe, idque eorundem prædeceſſorum, ac noſtræ etiam intentionis ſemper fuiſſe, & eſſe authoritate præſentium declaramus; ſicque per quoſcunque iudices in quibuſuis cauſis etiam per appellationem, aut alias pendentibus, & futuris, ac in quacunque cauſa, vel inſtantia, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, iudicari, & diffiniri debere; necnon quicquid ſecus ſuper his à quoquam quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter attentatum forſan eſt hactenus, vel in poſterum contigerit attentari, irritum, & inane decernimus. Mandantes, &c. Non obſtantibus, &c.

ADDITIO. Huius extrauag. ac intentionis d. Pontificis in ipſa edenda meminit Nauar. in conſ. 15 num. 4. de regular. in antiq. & iuxta eiuſdem diffinitionem, quam declarando proſequitur in commentarijs ſuper cap. non liceat Papæ. 12 quæſt. 2. §. 1 num. 2. ſpolia ſunt bona Eccleſ. perſona quaſita immediate, vel mediate ex bonis Eccleſiaſticis, vel redditus eorum debiti, quæ non fuerunt ante mortem eius iure impenſa, nec facta iure patrimonialia, nec quæſita alij irreuocabiliter, vel quæ ſunt ex illicita negotiatione comparata, de quibus ante eum copioſe ſcripſit Redoan. in tract. de ſpolijs Eccleſiaſt. & ad materiam vide etiam Mandoſ. de ſignat. grat. tit. licentia teſtandi. & ſpoliorum conceſſio, & eundem Nauar. in conſ. 5. de donat. & conſil. 14. de regu. in antiq. & conſil. 5. & ſeq. eod. tit. in nouis, ac Molinam in præalleg. diſput. 147.

SYNODVS DIOECESANA.

DEcreto Concilij Trident. ſeſſ. 24. de refor. gen. cap. 2. præcipitur, vt Synodi Diœceſanę quotannis celebrentur, ad quas exempti etiam omnes, qui alias ceſſante exemptione intereſſe deberent, nec capitulis generalibus ſubduntur, accedere teneantur, ratione tamen parochialium, aut aliarum ſæcularium Eccleſiarum, etiam annexarum debeant ij, qui illarum curã gerunt, quicunque illi ſint, Synodo intereſſe. Ordo ad celebrandam Synodum habetur in Pontificali Romano par. 3. *Cõgruit tit. de officio ordi.*

Acta vero quæ neceſſario in Synodo fieri debent, ſunt, videlicet. Poſt emanatum edictum de Synodo ad certam diem inchoanda, & ſucceſſiue proſequenda, debet in primis fieri electio Conſultorum Theologorum. & in vtroque iure Doctorum, Promotoris, & Notarij, ſiue Secretarij ipſius Synodi.

Secundo monendi, & requirendi ſunt omnes, qui Synodo adeſſe, & intereſſe debent, & contemnentes per pœnas eccleſiaſticas ad illam venire compellendi ſunt, ac comparentes obedientiam, & reuerentiam exhibere debẽt,

iux.tex.in cap.quod ſuper his, de maior.& obedien.& contra abſentes, nec legitimas excuſationes adducere curantes, veluti contumaces procedi, vt debita pœna mulctentur.

Tertio debet fieri,& promulgari decretum, quod ſi contigerit quem in ſedendo, loco ſibi debito non ſtetiſſe, ſeu vocatum fuiſſe, aliudve egiſſe, quod nullum circa præcedentiam patiatur præiudicium, ſed cuiuſcunque ius ſemper ſaluum conſiſtat, vocationis tamen ea ſit ratio, vt primo Ciuitatis, deinde Diœceſis Clericus vocetur.

Quarto debet apponi pœna, ne quis, niſi tota Synodalis ſeſſionis actione completa, ac benedictione obtenta, diſcedere præſumat.

Quinto moneri debēt omnes, qui in ipſa Synodo querelas proponere velint,& ſi quæ ſint, audiantur, legantur, & prouideantur. Solēt inſuper eligi Punctatores,& teſtes Synodales, aliaq; agi, q̄ Epiſcopo expedire videbūtur.

His peractis, alta,& intelligibili voce legi debet profeſſio Fidei, iuxta formulam præſcriptam in Bulla fel.rec. Pij IV. incip. iniunctum.& c. qua lecta, accedere debent, qui ad id tenentur vocati iuxta eorum gradum, & dignitatem ad iurandum Fidei profeſſionem ſecundum formulam recitatam, præſtitoque iuramento, decet etiam quemque oſculari manus Reuerendiſſimi Prælati in ſignum reuerentialis obſequij, ac debitæ reuerentiæ.

Legatur etiam Decretum Concilij Tridentini de deſignandis perſonis ad id aptis, quibus cauſæ delegandæ committantur, illique, qui Synodales iudices deputati fuerint, pronuncientur, & publicentur.

Legatur etiam Decretum eiuſdem Concilii de proponendis examinatoribus promouendorum ad Eccleſias Parochiales, pro quibus probandis ſuffragia ferantur, & electi nominatim promulgentur, de quibus examinatoribus, in Synodo approbandis, extant literæ nomine Sacræ Congregationis Concilii ſcriptæ tenoris ſequen.

Illuſtr.& Reuerendiſs. Domino vti fratri D. Patriarchæ Venetiarum.

Illuſtr.& Reuerendiſs. Domine vti frater. Cōſultationi Amplitudinis tuę ſuper examinatoribus in Synodo approbandis, ſic reſpondit Congregatio Sacri Triden. Concilii interpres, nempe. Examinatores, qui ab Amplitudine tua propoſiti fuerint, a Synodo tam per vota ſecreta, quam aperta poſſe probari. Itaque Amplitudo tua eum modum in probatione ſeruari faciat, quem magis expedire iudicauerit. Quod reliquum eſt, Deum illi quam beneficentiſsimum precamur. Romæ die 11. Iulij M D XCII.

Amplitudinis tuæ Illuſtr.& Reuer. Vti frater Hier. Card. Matthæius.

Legatur etiam diſpoſitio decretorū Conc. Trid. ſuper perſonali reſidentia facienda c. 1. ſeſſ. 9. de ref.& ſeſſ. 23. de ref. c. 1. in cuius fine id expreſſe cauet, vt in Epiſcopalib. Conciliis publicentur. Publicatio aūt ſtatutorum Concilii Prouincialis fit in Ep̄alibus Synodis ex diſpoſitis in c. ſicut olim. de accuſat.

In priuatis Congregationibus tractentur decreta,& conſtitutiones Synodales faciendæ, quæ poſtea publice in Eccleſia promulgentur, illæ autem fieri poſſunt ſine Synodi approbatione, ſuper quo extant literæ nomine Sacræ Congregationis Concilii ſcriptæ tenoris ſequen.

Illuſtr. & Reuerendiſs. Domino vti fratri D. Patriarchæ Venetiarum.

Illuſtr. & Reuerendiſsime Domine vti frater. Sacra congregatio Illuſtr. Patrum, qui Trid. Conc. interpretando a S.D.N. præfecti ſunt, per libellum

Amp.

Amp. tuæ nomine porrectum conſulta reſpondit; eandem Amp. tuam in Synodo Diœceſana facere poſſe conſtitutiones abſque conſenſu, & approbatione Cleri, debere tamen requirere conſilium capituli, licet illud non teneatur ſequi, niſi in caſibus a iure expreſſis: non obſtante, quod ex forma Rom. Pontificalis in celebranda Diœceſana, & Prouinciali Synodo expreſſe habeatur, vt conſtitutiones in Synodo publicandæ a patribus per verbum placet, confirmentur: cui Congregationis ſententiæ Amp. tua inhærens in ſuam Synodum peragendam nouiter incumbat, & bene valeat in Domino, quem, vt illi in huiuſmodi paſtoralibus, ac ſalutaribus muniis ſua gratia ſemper adſit, ex animo rogamus. Romæ die 27. Aprilis 1592.

Amp. tuæ Illuſtr. & Reuerendiſſimæ.

Vti frater ſtudioſiſſimus Hieron. Card. Matthæius.

Quas, & præcedentes relatas literas habes impreſſas in Synodo Veneta celebrata in menſe Septembri 1592. fol. 46. & ſeq.

His explicitis, priuſquam Synodus dimittatur fiant acclamationes ſanctæ cum gratiarum actionibus iuxta modum, & formulam a prælato præſcriptã quibus terminatis omnes Sacerdotes, & Clerici ſurgentes, cum reuerentia oſculũ pacis ab Epiſcopo accipiant, & ſibi inuicem dent cum timore, & amore Dei; quod vero ſancti oſculi ſignificatione oſtendunt, id re ipſa præſtent, vt coniunctiſſimis animis concordiq; voluntate, & pacis, atq; charitatis ſtudio, quæcunq; lecta, ſancitaue ſunt, ſolicite exequãtur, ac æque ab omnibus cuſtodiantur: in ſynodis diœceſanis magis deceret vt omitterẽtur acclamationes, & pacis oſcula, vt habetur in cęrimoniali epiſcoporum lib. 1. 21. in fi.

Demum Epiſcopus ſolenniter benedicat, & Archidiaconus verbis in Pontificalis lib. contentis Synodi concluſionem, abſolutionem, & dimiſſionem ſignificet.

Verum an ſicuti Synodus Prouincialis, ita etiam & Diœceſana antequam publicetur, ſit ad vrbem trãſmittenda, vt eius ſtatuta prius recognoſcantur, & approbentur per ſacram Concilii Trid. congregationem. Et reſpondeo, quod non, prout ex ſequentibus literis manifeſte deducitur.

Illuſtri, atq; Reuerendiſſ. Domino vti fratri Domino Epiſcopo Hoſtien.

Illuſtris, & Reuerendiſſime Domine vti frater. Non eſt in more poſitum apud Patres Illuſtriſſimos, qui Trid. Concilij decretis interpretandis præfecti ſunt Diœceſanas Synodos recognoſcere, ſed Prouinciales tantũ emendare. Quare vt voluntati, ſimul ac Paſtorali amplitudinis tuæ zelo in tuæ Synodi correctione quoquomodo ſatis per me fieret, illud pro mea in te, & in eccleſiam tuam charitate mihi ſumpſi, vt Synodum ipſam percurrerem, ſimul que ea annotarem, quę notatu digna viſa ſunt, quemadmodum licebit in extremis ipſius Synodi pagellis, vbi noſtras animaduerſiones adſcripſimus, inſpicere. Quod ſupereſt tu, Clerusque tuus tot ſalutarium conſtitutionum obſeruationi grauiter incumbite, memores vnam, optimamque legem eſſe legũ obſeruantiam. Valete in Domino. Romæ pridie Kal. Decembris. 1586.

Amplitudinis tuæ perilluſtris, atque Reuerendiſſimæ.

Vti frater ſtudioſus A. Card. Carafa.

TORNEAMENTA.

PRÆTER Summiſtas in hoc verbo ſciendũ eſt, ſuper prohibitione taurorum, & ferarum, & annullatione votorum, & iuramentorũ ſuper eiſdem

dem pro tempore interpoſitum extare Bullam Pij V. Romæ publicatam, die 15. Nouembris 1567. tenoris ſequentis.

De ſalute gregis dominici noſtræ curæ diuina diſpenſatione crediti, prout ex debito Paſtoralis officij aſtringimur ſolicite cogitantes, fideles cunctos gregis eiuſdem ab imminentibus corporum periculis, etiam animarum pernicie perpetuo arcere ſtudemus. Sane licet deteſtabilis Duellorum vſus a diabolo introductus, vt cruẽta corporum morte animarum etiam perniciem lucretur ex decreto Concilij Tridentini prohibitus fuerit, nihilominus adhuc in pleriſque ciuitatibus & alijs locis, quam plurimi ad oſtentationem virium ſuarum & audaciæ, in publicis, priuatiſq; ſpectaculis cum tauris, & aliis feris beſtiis congredi non ceſſat: vnde etiam hominum mortes, membrorum mutilationes, animarumque pericula frequenter oriuntur. Nos igitur conſiderantes hæc ſpectacula, vbi tauri, & feræ in circo, vel foro agitantur, a pietate, & charitate Chriſtiana aliena eſſe, ac volentes hæc cruenta, turpiaque dæmonum, & non hominum ſpectacula aboleri, & animarum ſaluti quantum cum Deo poſſumus prouidere, omnibus, & ſingulis principibus Chriſtianis quacũq; tam eccleſiaſtica, quam mundana etiam Imperiali, Regia, vel quauis alia dignitate fulgentibus, quouis nomine nuncupentur, vel quibuſuis communitatibus, & rebus publ. hac perpetuo noſtra cõſtitutione valitura ſub excommunicationis, & anathematis pœnis ipſo facto incurrẽdis, prohibemus, & interdicimus, ne in ſuis prouinciis, ciuitatibus, terris, oppidis, & locis huiuſmodi ſpectacula, vbi Taurorũ, aliarũq; ferarũ beſtiarũ agitationes exercentur, fieri permittant. Militibus quoque, ceteriſque aliis perſonis, ne cum Tauris, & aliis beſtiis in præfatis ſpectaculis, ipſi tam pedeſtres, quam equeſtres congredi audeant interdicimus. Quod ſi quis eorũ ibi mortuus fuerit, eccleſiaſtica careat ſepultura. Clericis quoque tam regularibus, quã ſæcularibus beneficia Eccleſiaſtica obtinentibus, vel in ſacris ordinibus cõſtitutis, ſub excommunicationis pœna, ne eiſdem ſpectaculis interſint, ſimiliter prohibemus, omneſque obligationes, iuramẽta, & vota a quibuſuis perſonis, vniuerſitate, vel collegio de huiuſmodi Taurorum agitatione, & vt ipſi falſo arbitrantur, in honorem Sanctorum, ſeu quarumuis eccleſiaſticarum ſolennitatum, & feſtiuitatum, (quæ diuinis laudibus ſpiritualibus gaudijs pijſque operibus, cum huiuſmodi ludis celebrari, & honorari debẽt) hactenus factas, & facta, ſeu in futurum fiendę, quę, & quas omnino prohibemus, caſſamus, & annullamus, ac pro caſſis, nullis, & irritis haberi perpetuo decernimus, atq; declaramus, mãdamus autem omnibus principibus, comitibus, Baronibus Sanctæ Romanæ Eccleſiæ feudatariis, ſub pœna priuationis feudorum, quę ab ipſa eccleſia Romana obtinent, reliquos vero Principes Chriſtianos, & terrarum Dominos prædictos, hortamur in domino, & in virtute ſanctæ obediẽtiæ mãdamus, vt pro diuini nominis reuerẽtia, & honore, pręmiſſa oĩa in ſuis dominiis, ac terris hmõi exactiſſime ſeruari faciant, vberrimam ab ipſo Deo mercedẽ tã boni operis recepturi, ac vniuerſis venerabilib. fratribus patriarchis, primatib. archiepiſcopis, epiſcopis, aliiſq; locorum ordinarijs in virtute ſanctæ obediẽtiæ, ſub obteſtatione diuini iudicij, & interminatione maledictionis æternæ, quatenus in ciuitatibus, & diœceſis propriis præſentes noſtras literas ſufficiẽtes publicari faciant, & præmiſſa etiam ſub pœnis, & cẽſuris eccleſiaſticis obſeruari procurent. Non obſtantibus, &c.

ADDI-

ADDITIO. Ad huius conſtitutionis intellectum vide tradita per Navar qui eam ad verbum refert in man. capitu. 15. numero 18. & tribus ſeq Io. Gutier. lib. 1. canon. qq capitul 7. Petr. Nav. in tract. de reſtit. lib 2. capitul. 3. numero 300. & ſeq. & Rodriq in Sum. par. 2. capitul. 73. Neq; ignorandum, quod præfatæ conſtitutionis pœnæ, & cenſuræ in Regnis Hiſpaniarum, quo ad laicos, & fratres Milites tantum quarumcunq; Militiarum, (dummodo ſacris Ordinibus initiati non fuerint) revocatæ fuerunt per Greg. 13. duabus adbibitis conditionibus, ſ. vt agitationes taurorum feſtis diebus non fiant, necnon prouiſo per eos, ad quos ſpectabit, quod exinde alicuius mors, quoad fieri poterit, ſequi non poſſit, per quem in reliquis a Pio V. ſancitis nihil immutatur vt latius in quibuſdam literis ab eo editis anno Domini milleſimo quingenteſimo ſeptuageſimo quinto die 25. Augusti continetur; quarum literarum faciem, & tenorem recenſet Lopez ad Diaz in pract. crim. capitul. 72 Et inſuper in eiuſdem Hiſpaniarum Regnis duntaxat, ac cum eiſdem conditionibus D. N. Clemens VIII. abundantius prædictas pœnas, & cenſuras in Pij V. conſtitutione contentas ſuſtulit, & amouit ſ. quo ad omnes in ea expreſſos (exceptis Monachis, & Fratribus mendicantibus, ceteriſq; regularibus cuiuſcunq; Ordinis, & inſtituti) illam ad terminos iuris communis reducendo, nō tamen illi derogando. Monet tamen ſua Sanctitas, ac in Domino hortatur Clericos ſæculares beneficia Eccleſiaſtica obtinentes, vel ſacris ordinibus, ſeu in Eccleſiaſtica dignitate conſtitutos exiſtentes, ne paterna hac eius benignitate abutantur, prout plenius in ſuis literis ſub Dat. Romæ Anno milleſimo quingenteſimo nonageſimo ſexto, die 13. Iannuarij habetur, quarum literarum contextum refert cum annotationibus Roderic. Tomo 4. quæſt. regular. quæſt 68 art. 2.

VECTIGAL.

PRæter Summiſtas ſciendum eſt, qualiter illi, qui collectas, decimas, taleas, præſtantias, & alia onera Clericis, Prælatis, & aliis perſonis Eccleſiaſticis rum, & Eccleſiarum, Monaſteriorum, & aliorum beneficiorum Eccleſiaſtico ac eorū bonis, illorumq; fructib. redditibus, & prouētibus huiuſmodi abſq; ſimili Rom. Pont. ſpeciali, & expreſſa licentia imponunt, & diuerſis etiam exquiſitis modis exigunt, aut ſic impoſita etiam a ſponte dantibus, & concedentibus recipiunt. Nec non, qui per ſe, vel alios directe, vel indirecte prædicta facere exequi, vel procurare, ac in eiſdem auxilium, conſilium, vel fauorem præſtare non verentur, cuiuſcunque ſint præeminentiæ, dignitatis, ordinis, &c. Sunt excommunicati, & abſolutio eſt reſeruata Papæ, vt Bulla Cænæ. cap. 18. vbi etiam cap. 5. ſunt excommunicati, qui in terris ſuis noua pedagia, ſeu gabellas, præter quam in caſibus ſibi a iure, ſeu ex ſpeciali Sedis Apoſtol. licentia permiſſis imponunt, vel augent, aut imponi, ſeu augeri prohibita exigunt.

ADDITIO. Firmiſſima, & generalis ſtatuenda eſt Regula, quod Clerici, & qualibet perſonæ Eccleſiaſtica gaudent immunitate gabellarū, collectarum:

rium, & huiuſmodi, eorumque bona a ſimilibus oneribus, & exactionibus eſſe exempta, eſt enim priuilegium eis a iure conceſſum, ita vt a laicis compelli non poſſint ad ſoluendas gabellas, vectigalia, datia, &c. capitul. non minus. vbi Abbas numero 3 & 17. & capitul. aduerſus. de immun Eccl. idem Abbas in conſ. 13. par. 2 capitul. quamquam. de cenſ. in 6 clem. præſenti. eod. titu. cum alijs concord Concil. Triden. ſeſſ. 25. de ref. capitul. 20. vbi immunitates, & priuilegia Eccleſiarum, ac Eccleſiaſticarum perſonarum innouantur, & cõfirmantur. Soto in 4. ſent. diſt 5 q. 2. art. 2. Alfonſ. de Caſt lib. 1. de leg. pen. capitul late Medina de reſtit q. 15. Nauar. deciſionem hanc amplificat. vt in Man capitul 13 numero 202. Quam amplia, & primo, vt non ſolum ſint immunes ab omnibus oneribus, & gabellis Clerici in ſacris Ordinibus conſtituti, verum etiam Clerici primæ tonſuræ dummodo incedant in habitu & tonſura Clericali, & inſeruiant in diuinis. Couar. notab capit. 31. practicar quæſt. ſub numero 9. (prout de Clericis primæ tonſuræ adeſt in hoc Regno Capitulum incip. Item ſtatuimus, quod Clerici, qui Clericaliter viuunt, non cogantur communicare cum alijs in Collectis, & exactionibus alijs quibuſcunque, nec pro bonis Eccleſiaſticis, nec pro patrimonialibus de portionibus eos legitime contingẽtibus quo loco per addentes declaratur, qui dicantur clericaliter viuere.) Secundo amplia, vt Clerici Græci, quamuis coniugati gabellarum immunitate gaudeant, quia ſunt vere, & quo ad omnia perſonæ Eccleſiaſticæ Doct addentes ad præd. Regni capitul. Clerici autem Latini coniugati illas ſubire, & præſtare tenentur gloſ. celebris in capitul in verſic in ceteris. de cler. coniug. in 6. Bertachin in tract. de gabel. par. 7. numero 12. Guido Papa deciſ. 38. & eſt communis Doctorum opinio in ca. vni ex parte eod. titu. de qua teſtatur Couar. loco præcit. Tertio amplia, vt etiam poſſint Clerici donare, & vendere ſine totũ ſiue id, quod eis ſup eſſet de immunitate taxata. ſicuti cõmunis vſus cõprobat. Quarto amplia, vt nec teneantur Clerici ſoluere datia vini, carnium, panis, & huiuſmodi, declarando, vt per Syluest. in verbo Immunitas. 1. ſub numero 22 quem refert, & ſequitur Ludou. Lopez. in inſtructor conſcient. par 2 capitul. 40 & Rodriq in ſum. par. 1. cap 15 concluſ 4 Quinto amplia, vt abſque gabellæ ſolutione vendere ſeu vendi facere poſſint bladum, vinum, oleum, & ſimilia habita tam ex fundis, & vineis patrimonialibus quam beneficialibus, non ſolum in pondere magno. ſeu ad groſſum, ſed etiam ad minutas menſuras. Bertach in tract de gabel. par. 7. col 4. verſi. An autem. &c Camp in repet extrauag. Clem. 7. contra Cler. non incedentes in hab. & tonſ. ſub numero 12. Rol. a Valle in conſ. 71. numero 9 lib 4. qui cum talia ſint ex rebus ſuis recollecta non dicuntur negotiari Panor. in conſ 6. prope finem parte prima Crauet conſ. 163. numero 3. Rol ibidem numero 4. Tolet. in Sum li 1. capitul 38. ver. vndecima habetur. & capitul. Extende vt id eis liceat non obſtante prohibitione de hoc publice facta. Igna Lopez. ad Diaz. in prac. crim can. capitul 55. quem ſequitur Mattheus Bois in Add. ad Stephan. Aufrer. in tract. de poteſta. ſecular. in Eccleſiaſt regul. 2. fallent. 32. Neq; ex hoc infertur poſſe Clericum tenere tabernam, & vinum, quod ex poſſeſſione ſua, vel Eccleſiæ colligit, perſonaliter, & per ſeipſum vendere licet poſſit illam etiam in domibus Eccleſiæ tenere, & vinum per alium vendere. Gem & Franc. in capitul. vn de vit. & hon. Cler. in 6. aliquos congerit Lam[illegible] patr. li. 2. p. 1. q. 6. ar. 62. numero 4 Sexto, & deniq; amplia, vt neq;

poſſint

poſſint Clerici cogi ad hoſpitandum milites. l. 1. & ibi Bald notab. 3. C. de Epiſc. & Cler. & in hoc Regno adeſt Cap. incip. Item statuimus quod domus Prælatorum, &c. & quo ad monaſteria extat etiam Bulla Pij V. incip. Dum ad vberes. relata ſup in verbo priuilegia Regularium fol. 415. & de exemptione Religioſorum quo ad tributa, & exactiones late loquitur Rod. to. 2. q. reg q. 64. quo loco etiam de fratribus Hieroſolymitanis, quos vulgus appellat de Malta, & de fratribus tertij Ord. S. Franc. agit.

Eandem limita, & primo, vt hac immunitate non gaudeant Clerici in fraudem collectarum aſſumentes habitum Clericalem ſine vlla intentione clericandi arg tex. in l qui ſub prætextu C. de ſacroſanct. Eccleſ. Secundo limita, vt neque illa gaudeant Clerici in rebus eis fraudulenter donatis a patre, fratre & cap. Bart. in conſilio 180. numero 2 lib. 1. Luc de Pen. in l. vlt. in fine, C. de annon & tribut lib. 10. Petrus Duen reg. 100 numero 5. qualiter autem probetur fraus in donatione facta Clerico videndi ſunt Speculat. in tit. de Cleric. coniug. numero 17. lib. 2. & Syluest. in verbo Excommunicatio q ſub numero 14. quæ fraus præſertim detegitur, vbi Pater feciſſet ſibi fieri albaranum de illis detinendis nomine ſuo, & tunc tenetur integre reſtituere omnia damna illata vniuerſitati cum ſit ficta donatio. ſecus vero ſi quis donaret filio animo transferendi dominium, & donatio non eſſet immoderata, & vltra virilem, quamuis cauſa impulſiua fuerit, vt non teneatur ſoluere collectas: cum enim in hoc caſu ſit vera donatio, excuſatur filius Clericus a collectis, quia cauſa motiua ſiue cauſa ſine qua non vitiat actum. probatur hoc in ſimili de iure congrui quod non habet locum quotieſcunque ſit donatio iuxta conſtitutionem Regni ſancimus, quæ donatio ſufficit quod ſit vera licet cauſa impulſiua ad illam faciendam fuerit pro euitando retractu ſeu iure congrui quia eſt cautela a lege conceſſa. Tertio limita quod quamuis Clerici de iure Regni ac immunitate in bonis eis donatis non gaudeant, hoc non procedit quando eis eſſent data ſeu conceſſa pro titulo ſacrorum Ordinum loco beneficij iuxta decretum Concil Trident. cum non deceat ſeſſ. 21. de ref. quia cenſetur Eccleſiaſtica Felin. in cap Eccleſia S. Mariæ, numero 10. de conſt Decius in cap Epiſcopus, numero 20 de præb. Nauar in conſilio 5. ſub numero 1 de immun Eccl in nou. Quarto limita, quando ad ipſos Clericos tranſierit res aliquo onere affecta, eo quod haberet annexam annuam præſtationem tributi, ſeu cenſus qui ſoluebatur antequam illius rei poſſeſſio, ad eos peruenit. l Imperatores. ff. de public & vectiga. cap. tributum. 23. quæſt. 8. & arg text. in cap literis de pig cum concord. idque intellige dummodo illud onus eſſet ordinarium perpetuum, & inuariabile ſecus ſi eſſet extraordinarium, temporale & incertum ex allegatis per Campan. loco ſuperius cit. num. 10. & ſequen. veluti in collecta, quæ ſecundum varietatem negotiorum imminentium, & prout neceſſitas expoſcit interdum in maiori & interdum in minori quantitate imponitur, quia tale onus cum non ſit perpetuum neque certum non dicitur durare poſtquam res peruenit ad perſonam priuilegiatam Panorm. & Imola in cap fin. numero 12. de vita & honeſt Syluest. in verbo Immunitas primo ſub numero 19 optime addentes ad Cap. Regni proxime citatum, & notab declarat Camp. vbi ſup numero 194. in fine, & ſub numero 109. Quinto limita, vt teneantur Clerici ſoluere onera, & gabellas (etiam non expectato aſſenſu Apoſtolico) quando ſoluerentur pro communi damno, ſeu periculo euitando, iuxta caſum poſitum

1. limit.
2. limit.
3. limit.
4. limit. Vide Menoc. lib 4 de præſup. pſumpt. 82. nu. 4.
5. limit.

per

Hãc Panor. doctrinam ſequitur ẽt Nauarr. in cõſ. 42. 6 limit.

per Panorm in cap non minus, ſub numero 20. de immun. Eccleſ. Bertachinus in præd. tract. par. 7 col. 1. verſ. Sed limita verum & c. Syluest. & Ludou. Lopez locis cit. Campan. in eadem repet. ſub num. 113. Rodriq. in Sum par. 2. c. 95. concluſ. 13 & per Anaſta. Germonium lib. 3. de Sacr. Immuni. c. 17. nume. 28. Sexto limita niſi S. Pontifex immunitates Clericis debitas in aliquem locum piùm tranſtuliſſet, eiſque applicaſſet.

Limitatur denique in Clerico negotiatore; Ad cuius materiæ dilucidationẽ tria animaduertenda proponimus. Primum eſt quod Clericus non eſt iudicandus negotiator, ſeu mercator per vnius rei emptionem & venditionem ſed qui plures negotiationes feciſſet ex gl. & ibi Bart in l. 1. §. licet, in verbo omnes ff. de tribut. act. Panor & Ripa in c. 1. de iud. dicentes in hoc conſiderandam eſſe vulgi opinionem, Anchar Gem. & Franc. c. vnic. de vit. & honeſt Cler. in 6. Philip. Prob. in c. vni. nu. 1. de Cler coniugat. in 6. Purp. conſ. 50. Ignatius Lopez qui alios memorat. in eodem cap 55.

Quibus clericis ſit interdicta negotiatio.

Secundo animaduertimus quod in propoſito noſtro ſub probatione ſacrorum Canonum, ne Clerici exerceant negotiationem, comprehenduntur duo genera Clericorum nempe conſtituti in ordine ſacro & Clerici beneficiati. ceteri. vero in minoribus Ordinibus constituti vel primæ tonſuræ quo ad hoc habentur vt laici, vt non ſit eis interdicta negotiatio Panor. in c. 1. num 21 ne Cler. vel monac ſæcul. negot ſe immiſc. Nau. in conſ. 3. nu. 2. de ſucceſſ ab inteſt in antiq & conſ. 5 in nou. Ignat. Lopez vbi ſupra. Rodriq. in Sum. par. 2 c. 1. concl. 1. cuius rationem affert Redoa in tract de ſpolijs Eccl q. 2. nu 61. quia poſſunt impune ſæculariter viuere, & ad ſæculum redire, ac ordini Clericali in totum renunciare & ſi non verbo, ſaltem facto exercendo actum omnino contrarium.

Negotia quæ dicant, & quãdo licita.

Tertio (quatenus ad id, de quo agitur attinet) emptionem, & venditionem in duo tantum genera diuidimus quorum alterum eſt, quando emitur res aliqua & in ſua forma integra qua empta eſt lucrando reuenditur, & hæc propriiſſime dicitur negotiatio. Alterum eſt quando emitur res, ſeu rudis materia, vt inde ſit occaſio operandi & mutata forma vendatur charius, & tunc potius dicitur artificium ſeu induſtria, quam proprie negotiatio quia illud lucrum non prouenit ex re illa vendita forma adhuc integra, & intacta ſed ex artificio quo mediante ſecundum regulam alicuius artis ad aliam formam res illa eſt redacta Feder. de Senis conſil. 107. num. 2 Panor. in capit fin num. 10 de vi. & honeſt. Cler. Archid. Ioan. Andr. Gemin & Franc in c quamquam de cenſ. in 6 Imola, & Vitalin in Clem. præſenti eodem tit. Silu. in verbo Excommunicatio nono, ſub quæſt 21. Capyc. in inueſt feud ſol. 226. in princ. Redoan in præd. q. 2. num. 36 & infra & Molina de contract diſputatione 330 num 3. Quibus ſic prælibatis veriſſima eſt propoſitio quod cum negotiatio mere lucratiua ſtrictiſſimo modo ſumpta, quæ ad primum genus pertinet ſit Clericis prohibita prout Canones 88. diſt. perlegenti manifeſtum apparebit, cuiuſque exercitum ipſis ſub pœna anathematis interdicitur inx tex. in c. ſecundum inſtituta ne Cler. vel Mon huiuſque prohibitionis ratio eſt indecentia maxima ratione perſonæ, & dignitatis Eccleſiaſticæ; ideoque cum de peccato ſuo ac facto indecenti & contra canones non debeant commodum reportare neque eis ſit fauendum in eo, in quo iura violant, vt per Cardinal Zab. in conſ. 42. nu. 3. & huiuſmodi Clerici negotiatores tenentur in concernentibus negotiationem gabellas ſoluere cap. fi. de vita, & honeſt. Cler.

Idẽ Panor con. 6 ſub numero 2. par. 1.

Quãdo clericus teneatur ſoluere gabellam.

d.c.

Digitized by Google

d.capitul quanquam, & d.clem.præſenti,de cenſ. a contrario ſenſu, Duen in d.reg. 100.numero 13. Quam amplia, & primo, vt in conſcientia ad dd. gabellas ſoluendas ſtatim ſint aſtricti antequam ter ſint admoniti abſtinere a talibus commercijs Gemin. & Franc. in d.capitul. quanquam Camp. loco ſuperius cit. ſub numero. 112.optime Molina de contract.diſput.41. numer.4. & ſeq cui opinioni etiam adhæſit communis præceptor admodum R. P Marius Andria quicquid in contrarium dicat Ludou. Lopez in inſtructor. conſcient. p.2.capitul.4.cuius doctrinam ſectatur etiam Rodriq. in Sum.p.2. capitu.75. concl.9.in fine moti per text.in d capitu fin.cuius intellectum ad defenſionem huius ampliationis recte inducunt prææalleg. Doctores, quam ipſi non ſatis animaduerterunt Secundo amplia etiam ſi per manus alienationes d. negotiationem exercent, tum quia & in ea interuenire videtur aliquid fœditatis & indecentiæ ratione ſtatus clericalis, vt inquit Molina, tum quia maximam bonorum temporalium cupiditatem præ ſe ferat, vt ait Igna Lopez in præd.capitul 55. fallit ſi adeſſet circumſtantia paupertatis ſuæ ſiue familiæ quæ eum excuſaret, quæ quando eſt vera mutat naturam rei & operatur, vt licite illa per alios fieri poſſit Medina in capitul de reſt queſt. 39.imo etiam per ſeipſum quando non ſit ad locupletandum, ſed ad propriam ſeu ſuorum inopiam ſubleuandam ex Imola in capitul ſi ſub numero 13.de vita & honeſt clericor. & Nau. in man. capitul.24 ſub numero 110 & in conſ.3. numero 3. de ſucceſ.ab inteſt in antiq. & conſ.5 in nou. Item principalis propoſitio limitationem recipit, ſi per ipſum clericum emerentur res aliquæ ad propriam ſuſtentationem, vel ſuæ familiæ pro victu totius anni & præter propoſitum de eis ſupereſſent, vt tunc illæ res ſuperfluæ poſſint licite vend. iuſto pretio tunc currenti licet maiori quam emerit abſque periculo negotiationis, quia illa venditio eſt per accidens, & id quod fit per accidens, non eſt in conſideratione D. Tho 2.2 q.77.art 4 Nauar in præd.capitul.2. ſub eodem numero 10. eritque immunis a gabellæ ſolutione quod in practica eſſe notatu dignum aſſerit Ignat. Lopez loco præcit idqua extende, vt in præfato caſu quando ſ.emerit neceſſaria ad proprium ſuorumque vſum abſq; animo reuendendi accreſcente poſtea pretio ex cuius magnitudine ad vendendum ipſe clericus, attrahatur (intelligens ſe deinde vilius emere poſſe res ſimiles) liceat ei illa vendere carius quam potuerit, & lucrari ſine vlla tributi obligatione excomm. omnium ſententia, de qua teſtatur Molina loco prox.titu.numero 1 eoq; maxime ſi dicta venditio fieret propter occurrentem neceſſitatis articulum, attêditur enim prima deſtinatio, prout etiam in alijs ſimilibus concludit Roder. tom.3.q. regul q.74.art.8.ſub. 3. concluſ.

Difficultas verſatur in his quæ de ſecundo genere emptionis, et venditionis ſunt, videlicet quando clericus emeret lanam vt per miniſtros ſeu operarios ſua impenſa conductos illiq; rei aptos ex illa pannos conficiat quos vendat quæſtus faciendi cauſa aliaq; ſimilia, exempla ad hoc ſecundum genus ſpectantia quæ recenſet Molina ibid numero 1. & inf. & quidem præfatus Doctor affirmat, quod cum huiuſmodi negotiationes multum accedant ad primum genus ex identitate rationis in his clericus immunitatis priuilegio non gaudeat idem fatetur Rod.in præd q 74.art.8.concl.2.quod & ante ipſos pronunciauit Boniſ.de Vital.in præd Cle præſenti, num 50. & ſeq.ſ.vt non ſit facienda differentia inter primum, & ſecundum genus, quando id clericus faceret cauſæ lucri

lucri & cupiditatis ſecus, vero ſi illud lucrum ordinatum eſſet ad finem prouidendi ſuis neceſſitatibus, & ſic vt primo caſu debeatur gabella in ſecundo vero non idq; vt prædixi, intellige quando per manus perſonarum mercenariarũ faceret, vt in ſimili habetur per Anch. in d. cap. quamquam nume. 5. quem ſequitur Syl. in ver. Excomm 9. ſub nu. 4. & Nau in Man. capi. 24. ſub nu. 128. quia tunc nulla verſatur induſtria clerici, alias ſecus & ideo excipitur ab hac concluſione negotia improprijſſima, veluti quoties clericus aliquam rem emendo & poſtea ſua opera, & induſtria mutatam vendendo vellet aliquo artificio vti, vt aliud lucretur præſertim ad neceſſaria vitæ comparanda iuxta textum in capitul. clericus ab inſtanti. 21. q. 1 gloſſ. in Sum. 14. q. 3. in fine, Alber. Trotius lib. 1. de vero, & perfecto clerico capit. 52. numer 5. tuncq; ei licitum erit duobus concurrentibus ſcilicet modo ea de cauſa non ſe ſubtrahat ab his quibus incumbere ex clericali officio tenetur ca. Clericus 91. diſt. Syluester in verbo clericus. 3. numero 2 & dummodo artificium inhoneſtum ſeu illicitum non redatur ratione rerum, quas conficeret, vt ſi eſſent chartæ luſoriæ, taxilli arma bellica, & ſimilia vel ſi eſſet artificium ſordidum, & immundum veluti pelles, & coria aptare & huiuſmodi.

An exactor teneatur ſtare dicto clerici. Et quia poſſet oriri controuerſia inter publicanum & clericum viatorem de rebus que inuehuntur, an ſ. deferantur cauſa negotiandi vel ne, & an ſint ſua, vel alterius, quid igitur erit in caſu iſto agendum Reſpondeo ex mente gloſſ. notab. in d. Clem. præſenti in ver non negotiandi & ibi Doct. quod cum graue eſſet ſemper iudicem adiri pro fide huius rei recipienda teneatur gabellæ exactor ſtare nedum ipſius clerici iuramento ſed & ſuorum nunciorum, niſi de contrario fides haberetur in promptu, vel perſonarum qualitas diſſuaderet iuramentum vt quia malæ conditionis eſſent ſeu de mendacio conuincereutur, vt per Rol. in prealleg. conſ. 71. numero 34 quam gl ſequitur etiã Camp. vbi ſup ſub num. 10. & communiter receptam fatetur Nau. in conſ. 1. nu. 4. de immu eccl. in antiq et conſ. 2. in no.

Conductio an ſit negotiatio illicita. Quaritur an inter negotiationes clericis prohibitas computetur aliena prædia conducere? Reſpondeo affirmatiue quoties propter cupiditatem & lucri cauſa, vel vt per operarios illa colerent, id ab eis ageretur. can. 5. & 3. 21. q. 3. & proinde ex venditione fructuum inde collectorum gabellam ſoluere tenerẽtur. Molina in prealleg. diſp. 342 ſub num. 7. Limitatur duobus modis, & primo quãdo conductori ſuccederent quia tunc licite in illa conductione permanere vſq; ad præfinitum locationis tempus poſſent glo. & Pau. in cap. 1. ne cler. vel monac. firmat Syl. in verbo clericis. 3. ſub nu. 2. & Redoan. in præf. q. 2 num. 11. Secundo limitatur inſtante neceſſitate eo quod propria eis ſuiſque non ſufficerent aliterque commode viuere nequirẽt tunc enim id eis permittitur, vt ipſimet excolant ſoluendo certam fructuum ſeu pecuniæ portionem gl in c. peruenit in verb. conductiones 86 diſt & in c. dileſti in uer conduxiſtis de decim. & eſt de mente omnium Doctrum.

Similiter ad illicitæ negotiationis genus pertineret qñ clericus emeret equos boues, iuuẽcos, oues &c. & agros alienos cõduceret, vt in illis ſeminet ad aĩalia paſcenda & poſtea vendẽda, vel ſi emeret vt illa ad incremẽtum traderet, ſecus vbi aĩalia empta in proprio territorio nutriret, vt poſtea illarũ fœtus, & fructus, vel cũ creuerint, vel ſuo labore, & induſtria meliorata charius vẽdat. Item nõ eſſe negotiationis genus ſi propriũ iumentũ quod ſibi inſeruit alijs locaret: ſecus

ſecus autem ſi iumenta emeret ſolum, vt ea locet Molin. loco præallegato ſub num. 14.

Et quoniam ſupra, in verbo Spolia Clericorum, oſtenſum eſt, variis Summorum Pontificum conſtitutionibus conſtare quod bona, quæ a Clericis ex illicita negotiatione acquiruntur ſub nomine ſpoliorum veniunt non immerito dubitare contingit. An ſuccedentes Clericis in prædictis bonis ſiue ex teſtamento, ſiue ab inteſtato tuta conſcientia ea retinere valeant, illarumque titulum acquirant. Reſpondeo quod hanc quæſtionem decidunt Nauar. in conſ. 10. de teſtam. in antiq. & conſ. 3. in nouis. Molina de iuſtitia diſp. 147. ſub concl. 5. & Rodriq. in Sum. par. 2. c. 1. concl. 4.

Vt autem exigentes gabellas, collectas, & huiuſmodi a Clericis incidant in cenſuram reſeruatam in Bulla Cœnæ Domini ſupra relata requiritur illarum impoſitio expreſſe facta quo ad Clericos, & perſonas Eccleſiaſticas ita recentiores illam exponentes ex ea communiter annotat Greg. Sayr. in theſauro caſ. conſc. cap. 22 numer. 10. Barthol Vgolin. in tract. de cenſuris Rom Pont. reſer. par. 2. poſt §. 5. num. 8 & 9. vbi vero in impoſitione gabellarum nulla facta eſſet mentio Clericorum, & exactores indiſtincte exigerent tam a laicis, quam Clericis, tunc tantum inciderent in excommunicationem contentam in c. quam quam. de cenſ. in 6. quæ cum vt per Doctores ibi, & per Caiet. in Sum in verbo Excommunicatio. cap. 39. & Nauar. in Man. cap. 27. num. 61. in fine. & in conſ. 6. num. 8. de cenſibus. in nou. habetur, ſummo Pontifici non ſit reſeruata, poterit ab Epiſcopis præuia ſatisfactione abſoluere c. nuper. de ſent. excom. Intereſt etiam inter primum & ſecundum caſum, ſi quidem in primo recipientes gabellas a Clericis, & ſi ſua ſponte perſoluentibus, adhuc in cenſuram incurrerent prout ex lectura eiuſdem bullæ clariſſime patet, in ſecundo vero caſu ſecus eſt. Sylueſt. in verbo Excom 6. numer. 48. in fine, & eſt communis opinio teſte Nau. in Man c. 27. ſub num. 128. in quo aduerte quatenus in hac bulla fit extenſio etiam ad accipientes ſponte oblata, quod tunc diceretur Clericus ſponte ſoluere, quando nulla præcedente petitione, & coactione illas ſolueret, non autem ſi ſolueret rogatus ſoluere tanquam debitum eſto vis non adhibeatur, vt docet Caietan. loco prox. cit. quem ſequitur Nau. in d cap. 27. ſub num. 61. dicuntur ſponte dari, non quia ex abſoluta, & omnino libera voluntate donandi dentur cum hoc non ſit prohibitum, ſed quia ſine aliqua ſpeciali vi, & coactione præter exactionum impoſitionem dantur, adeo quod hæc ſit ſufficiens vis, & coactio, ita vt ſi hoc titulo dentur, quocunque modo accipiantur hæc cenſura incurratur, ita nouiſſime explicat Suarez de cenſuris in communi diſput. 21 de cenſuris S. Pontifici reſeruatis in bulla Cœnæ Domini ſect. 2. cenſura 18. & ideo ſi Clericus ad iurgia, & contentiones euitandas, & ne publicani intermorentur propter bonorum arreſtationem, non valens alio modo ſe iuuare, aliquid eis vltro offerre & præſtare eligeret, tunc enim diceretur inuitus, & non ſponte ſoluere.

Quando exactores gabellarũ a clericis ĩcurrant in Bullam Cœnæ.

Item ex eiuſdem bullæ verbis colligunt præfati Doctores in illius cenſuram incurrere non ſolum imponentes exigentes gabellam & ſimilia onera ſuper bonis, quæ Clerici ab Eccleſiis, ſeu beneficijs habent, verum etiam ſuper bonis patrimonialibus proprijs ipſorum Tolet. in Sum. lib. 1. cap. 29. Sayr. in eod. cap. 22. num. 9. Vgolin. in præd. c. 18. §. 3.

Item huius bullæ cenſura vendicat ſibi locum, nedum quando prædicta onera di-

Contrariũ tamẽ aſſeuerare videtur Suarez loco

ra di-

præcitato, & diſputat. 23. ſect. 4. pag. 452.

ra directe ipſis Clericis, & eorum bonis, ſed etiam ſi alijs, quorum damna ad ipſos redundarent, imponerentur: veluti ſi fieret ſtatutum, quod coloni clericorum, vel eorum conſanguinei grauioribus oneribus afficiantur, quia dictum ſtatutum clericos per indirectum ſeu obliquum afficeret, & grauaret, arg. tex. in c quanto. de priuileg. & c fin. de immunit. Eccleſ. in 6. & ita Vgolin exemplificat in eo. cap. 18. ſuper verſ directe, vel indirecte. &c. alia exempla vide per Purpurat. conſ. 593. vol 2. Rim. conſ. 489. & 499. vol. 3. Meno. de Arbt. iud. centu. 6 caſu 562 nu 46. & 54.

Item ab huius bullæ cenſura excuſantur miniſtri, ſeu famuli conductorum, & arrendatorum ipſarum gabellarum, qui ad portam ciuitatis, vel in alio loco deſignato ad illas exigendas præponuntur, & per probabilem ignorantiam etiã a clericis exigerent. arg tex. in cap. 2. de conſt. in 6. Nauar. loco prox. cit. Vgolin. in eod. c. ſuper verſ diuerſis etiam. &c. nu. 4. in fine.

Item bulla hæc non procedit, quando eſſet facienda contributio pro aliquo extraordinario, quod immediate ſpectaret etiam ad bona ipſorum clericorum, & quadam ratione naturali illis incumberet, veluti ſi ageretur de reficienda via penitus deſtructa, quæ extenderetur etiam per domos, & prædia ipſorum clericorum, propter quod eis ad ſuas poſſeſſiones difficilis eſſet acceſſus, ne per illa eorum plauſtra duci poſſent, & alia ſimilia, in quibus ipſorum vtilitas principaliter verteretur, vt tunc teneantur ad expenſas contribuere ex dictis per Tanor. in ca. non minus. ſub numer. 16. verſ. Item dico, &c. de immun. Eccl. & Sylueſt. in verbo Immunitas 1. ſub numer. 19. verſ. Sunt tamen aliqua onera, &c ac per Camp. in ſuprad. repet. ſub num. 118. & Nauar. in Man. cap. 27. ſub num. 115. & in terminis huius Bullæ affirmat Vgolin. in eod. cap. 18. §. 3. in fine.

Clauſulam vero Bullæ Cænæ Domini ſupra narratam nouiſſime poſt Nauar. in Man. cap. 27. num. 41. & in conſil. 6. ac duobus ſequen. de cenſibus, in non declarat Tolet. in Sum. lib. primo cap 21. Greg. Sayr. in Theſauro caſ. conſc lib. 3. cap. 9 late Bartholom. Vgolin. in præd. tract. de cenſuris S. Pontifici reſer. cap. 9. Fran Suarez loco præcit. de cenſuræ 5.

VICARIVS PERPETVVS.

SCiendum eſt, quod poſt Conc. Trid. ſeſſ. 7. de refor. cap. 7. & ſeſſ. 25. cap. 16. ad declarationem portionum aſſignandarum Vicarijs perpetuis parochialium pijs locis perpetuo vnitarum, emanauit conſtitutio fel. record. Pij V. Romæ publicata die 15. Nouembr. 1567. fol. 999. in Bullar. incip.

Ad exequendum paſtoralis officij, & infra, Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, authoritate Apoſtolica hac noſtra perpetuo valitura, conſtitutione ſtatuimus, & ordinamus, ac declaramus, quemadmodum etiam, de ipſius Concilii mente fuiſſe colligimus, Patriarchas, Archiepiſcopos, & Epiſcopos præfatos aſſignatione portionis ipſis Vicariis perpetuis, ex prædicto Concilio ipſorum prælatorum arbitrio facienda, ita ſe continere, & arbitrio debere, vt non maior centum, nec minor quinquaginta ſcutorum annuorum ſumma, computatis omnibus etiam incertis emolumentis, & aliis obuentionibus

comm

communiter percipi ſolitis, eis omnino aſſignetur, niſi Vicariis temporarijs ſolitum fuiſſet plus aſſignari, ſiue in quantitate, aut quota fructuum, pecuniaque numerata, fundo ſeu alia re ſtabili portio huiuſmodi conſtituatur, cuiuſcunque valoris parochialis eccleſia vnita fuerit, & habita etiam ratione reddituum, & onerum loci, cui parochialis ipſa vnita fuerint, ita quod portiones vltra vel infra dictas ſummas ſcutorum centum, & ſcutorum quinquaginta hactenus aſſignatæ, vel in poſterum forſan aſſignandæ, quo ad exceſſum, & defectum huiuſmodi nullius roboris, & momenti exiſtant, & ad ſummas prædictas reductæ, & auctæ reſpectiue cenſeantur, niſi tamen valor annuus ipſius parochialis vnitæ, habita ratione (vt præfertur) minor ſit quinquaginta ſcutis, quo caſu portio aſſignata, vel aſſignanda Vicario perpetuo, non debeat excedere ſummam annuam valoris dictæ parochialis, ſed ſufficiat, quod omnes fructus eius duntaxat attribuantur ipſi Vicario perpetuo. Et quoniam iniquum eſſet, eos, qui commodis priuantur, eadem onera, quæ prius ſuſtinebant debere ſufferre, volumus, & ſtatuimus, quod eccleſiæ, monaſteria, collegia, beneficia, & pia loca huiuſmodi in quorum parochialibus eccleſijs vnitis continget Vicarias prædictas erigi pro quantitatibus fructuũ ipſis Vicariis perpetuis aſſignatorum, ad ſolutionem quindenniorum, quam nobis & Cameræ Apoſtolicæ ſoluunt, & vlterius non teneantur, ſed eis detractio fiat ad ratam certorum, quæ de fructibus dictarum parochialium percipiuntur. Ita tamen quod Vicarii perpetui, qui pro tempore deputabuntur, teneantur accipere a Sede Apoſtolica nouam prouiſionem ſuæ deputationis, & ſoluere annatam pro portione fructuum, reddituum, & prouentuum certorum ſibi aſſignata, & expedire literas Apoſtolicas, nec alias ad poſſeſſionem dictarum Vicariarum perpetuarum, & ſeruitium earundem parochialium admitti poſſint, niſi ſoluta annata, & expeditis literis Apoſtolicis nouæ prouiſionis, vt præfertur, alioquin integrum quindennium ſolui debere, nec Vicarii prædicti antea tuta conſcientia fructus percipere poſſint. Volumus inſuper, & ita mandamus, quod dicti Vicarii perpetui non ad liberam ordinariorum electionem, ſed ad nominationem illorum, in quorum eccleſiis vnitis ponentur, cum ipſorum ordinariorum, ſeu eorum Vicariorum prævio examine approbatione deputentur. Et ſi dictæ parochiales vnitæ erunt monaſteriis regularium mendicantium, poſſint a ſuperioribus dictorum monaſteriorum nominari ex ipſis mendicantibus, quos ſi ordinarii prævio examine per ſe, aut eorum Vicarios faciendo idoneos ad curam animarum exercendam inuenerint, & ita pro idoneis approbauerint, teneantur Vicarios, ad nutum tamen ſuperiorum ſuorum amouibiles, deputare. Idemque etiam ſeruetur in regularibus monachis tantum, dummodo in ea parochiali, in qua vnus ex eis monachis fuerit, ſeruata forma prædicta, Vicarius deputatus, habitent cum eo ſaltem quatuor alii ex dictis monachis. Sicque per quoſcunque, &c. Non obſtantibus, &c.

Aduertendum, ne quis decipiatur, putans præfatam Pii V. Conſtitutionem reuocatam fuiſſe per conſtitutionem bonæ memoriæ Gregorii XIII. incip. in tanta rerum, & negotiorum mole, &c. fol. 2208. in Bullar. Nam vltra quod dicta Gregorii conſtitutio duntaxat procedit quo ad Vicarios parochialium vnitarum monaſteriis, poſtea idem Gregor. XIII. ore reualidauit eandem Pii V. conſtitutionem, dummodo cum fratre, ſeu religioſo Vica-

Ii 2 rio ad

rio ad nutum amouibili per monaſterium pro ſubeunda animarum curra aſſignando, vnus duntaxat alius religioſus extra clauſtrum maneat, & nõ plures prout Sacra Concilij Tridentini congregatio declarauit pro interpretatione d.c.7.ſeſſ.7.de reformat. adeo quod memorata Pij Quinti conſtitutio hodie ſeruanda, de quibus omnibus teſtimonium perhibet, inſignis Doctor Hieronymus Gonzalez in Romana curia Aduocatus, in comment. ad regulam.8. Cancell. glo.5.§.3.nu.79. Romæ impreſſ.

VSVRA.

PRÆTER Summiſtas ſciendum eſt, qualiter de vſura circa cambia extat Pii V. conſtitutio Romæ publicata die 7. Februarii 1571. fol.1154. in Bullar. incipien. in eam & infra.

Primum igitur damnamus ea omnia cambia, quæ ſicca noĩantur, & ita confinguntur, vt contrahentes ad certas nundinas, ſeu ad alia loca cãbia celebrare ſimulant, ad quæ loca ij, qui pecuniam recipiunt, literas quidẽ ſuas cambii tradunt, ſed non mittuntur, vt tranſacto tempore vnde proceſſerant inanes referantur, aut etiã nullis huiuſmodi literis traditis pecunia ibi denique cum intereſſe repoſcitur, vbi contractus fuerat celebratus, nã in dantes, & recipiens vſque a principio ita conuenerat, vel certe talis intentio erat, neque quiſquam eſt, qui in nundinis, aut locis ſupradictis huiuſmodi literis receptis ſolutionem faciat. Cui malo ſimile etiam illud eſt, cũ pecuniæ, ſiue depoſiti, ſiue alio nomine facti cambii traduntur, vt poſtea eodem in loco, vel alibi cum lucro reſtituantur. Sed & in ipſis cambiis quæ realia appellantur. interdum (vt ad nos perfertur) campſores præſtitutũ ſolutionis terminum lucro ex tacita, vel expreſſa conuentione recepto, ſeu etiam tantũmodo promiſſo, differunt. Quæ omnia nos vſuraria eſſe declaramus, & ne fiant diſtrictius prohibemus. Porro ad tollendas quoque in cambiis quantum cum Deo poſſumus, occaſiones peccandi, fraudeſque fęneratorum, ſtatuimus, ne deinceps quiſquam audeat ſiue a principio ſiue alias certum, & determinatum intereſſe, etiam in cauſa non ſolutionis paciſci, neq; realia cambia aliter quam pro primis nundinis, vbi illæ celebrantur: vbi vero non celebrantur, pro primis terminis iuxta receptum locorũ vſum exercere, abuſu illo prorſus reiecto, cambia pro ſecundis, & deinceps nundinis ſiue terminis exercendi. Curãdum autem erit in terminis, vt ratio habeatur lõginquitatis, & vicinitatis locorum in quibus ſolutio deſtinatur, nedum longiores præfiguntur, quam loca deſtinatæ ſolutionis deſiderant, fœnerandi detur occaſio. Quicumque contra hac noſtram conſtitutionem commiſerit, pœnis a ſacris Canonibus contra vſurarios inflictis, ſe nouerit ſubiacere. Eos vero, qui conſpirationes fecerint, vel congeſtam vbiq; pecuniam ita ad ſe redegerint, vt quaſi monopolium pecuniæ facere videantur, pœnis, quæ a iure contra exercentes monopolia, conſtitutæ ſunt, teneri ſancimus. Volumus &c. Hanc Bullam refert, & declarat Nauar. in Man. ca.17. ſub nu.199. in fine. & ad materiam vſurarum vide Philip. Port. conſ. 30. lib.2.

FINIS.

S.RAY-

S. RAYMVNDVS.

RECOLLECTIO extrauagantium, quæ a diuerſis Romanis Pontificibus poſt quintum librum extrauagãtium communium emanarũt vſque ad S.D.N.D. Paulum PP. V. ſeu extrauagãtium communium liber ſextus in quinque diuiſus libros iuxta ſeriẽ titulorum Decretalium, ſic recollecta a Stephano Quarãta Neapolitano vtriuſque iuris Doct. Canonico, & Iudice Synodali Neapolit.

Edito iam Bullario cum collegiſſem ex eo extrauagantes illas generales in hanc luculentam conſonantiam ſub titulorum decretalium ſerie, vt ad ſupplementum quinque librorum extrauagantium communium liber ſextus merito dici poſſit, ac exemplum ſexti libri Decretalium Bonifacii Octaui ad Decretales Gregorii Noni. Hæc recollectio vna cum duobus meis tractatibus de Concilio Prouinciali, & de præſtantia, ac authoritate Archiepiſcoporum in ſuffraganeos, eorumque ſubditos, & in tota prouincia, Neapoli fuit impreſſa anno. 1589. quam modo huiuc ſummulæ quibuſdam additis acceſſionis iure iungedam eſſe cenſui, & canendo receptui præcedentia ſuis coaptando locis ſeu titulis in hunc librum redegi iuxta compilationem decretalium iuſſu Gregorii Noni factam a Sancto Raymundo confeſſore, vt ipſe ſummus Pontifex teſtatur in procemio Decretalium, & feli. recor. Clemens Papa VIII. in literis ſuæ canonizationis, cuius ſancti ordinem compilationis ſequendo, eiuſque interceſſionem inuocando, Oremus.

Deus qui Beatum Raymundum pęnitentiæ Sacramenti inſignem miniſtrum elegiſti per maris vndas mirabiliter traduxiſti, concede, vt eius interceſsione dignos pęnitentiæ fructus facere, & ad æternæ ſalutis portum peruenire valeamus. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum filium tuum, qui tecum viuit, & regnat in vnitate Spiritus Sancti Deus, per omnia ſęcula ſæculorum Amen.

LIBER PRIMVS.

De Summa Trinitate, & Fide Catholica.

COnſtitutio ſuper ritibus Græcorum, qui tolerari, vel non tolerari poſſunt. Habetur ſupra in verbo Græcorum Ritus. fol. 262. *Inn. iv.*

Super vnione Græcorum ad Sanctæ Romanæ Eccleſiæ fol. 68. in Bullario incipien. Lætentur cęli. extat liber Gennadij Scholarii Patriarchæ Conſtãtinopolitani Defenſio quinq; capitũ, quæ in Sancta, & œcumenica Florẽtina Synodo cõtinẽtur. De proceſſione Spiritus Sãcti. De ſacrificio in azymo, vel fermentato. De purgatorio. De fruitione Sãctorum. De primatu Papæ, & dictus liber fuit ex Græco in Latinũ tranlatus, ac Romę impreſſus anno 1579. vbi ſectione 15. f. 241. deplorat, & deſcribit excidiũ Conſtantinopolitanum, *Eug. iij. in generali Cõcil. Flo.*

dicens Græcos propter ſchiſma veniſſe in manus Turcarum. De Andromacho Paleologo ſe Imperatorem Græcorum nominante ſchiſmatico denunciato excommunicato, vide extrauag.com Clem. 5. Ad certitudinem. de ſenten.excommun. Idem Eugenius in eodem Concil. Armenis, & Iacobitis ſeu venientibus S.R.E. per duas conſtitutiones veritatem Catholicæ fidei eos inſtruit incip. Cantate domino. & alia incip. Exultate Deo.

Greg. XIII. Profeſſio orthodoxæ fidei a Græcis facienda iuſſu fel. recor. Greg. Papæ XIII. edita habetur fol.253. in eodem verbo, & adde ad capitu.vni.de Summa Trinit.in 6.

Clemen. VIII. Ex ſententia congregationis ſuper reformatione Græcorum perbreuis inſtructio ſuper aliqualibus Ritibus Græcorum, &c. fol.259. Et hæc de Græcis ad hunc titulum pertinentia, quæ adhuc non ſunt in Bullario, ſed in eo habes fol. 98. dictam conſtitutionem Eugenii quarti, in Generali Concilio Florentino. Capita in eo diffinita habentur in dicta profeſſione fidei a Græcis facienda ſupra fol.253. Aduertendum tamen eſt, quod circa articulum in eodem Concilio diffinitum. De fruitione Sanctorum, aderat antea extrauagans Benedicti XII. incip. Benedictus Deus, quæ etiam non eſt in Bullario, ſed eam refert per extenſum Alphonſus de Caſtro in libro contra hæreſes in verbo Beatitudo.

Pij IV. Super forma iuramenti profeſſionis fidei fol. 251.

Eiuſdē. De fidei profeſſione emittenda in ordinatione, & promotione Doctorum & aliorum cuiuſuis artis, & facultatis profeſſorum fol.249.

De conſtitutionibus.

Pij IV. Confirmatio œcumenici generalis Conc. Trid fol.195.

Eiuſdē. Declaratio temporis ad obſeruandum decreta d. Conc. Trident. fol.813. in Bullario incip. ſicut ad ſacrorum & ſunt impreſsæ in fine eiuſdem Concilii, & vide in verbo Concilium Trid.fol.193. vbi de aliis conſtitutionibus facientibus ad hunc titulum.

Sixti V. De non publicandis conſtitutionibus Conciliorum Prouincialium abſq; Sedis Apoſtolicæ approbatione, habetur in verbo Concilium Prouinciale fol.169. & huius occaſione fuit poſitus tractatus de Concilio Prouinciali.

De electione.

Greg. II. Iuly III. Contra prouiſos apud Sedem Apoſtolicam dantes, aut promittentes nunciatoribus fol.200.

Contra prouiſos retinentes beneficia eccleſiaſtica abſque literis Apoſt. fol.94. & breue Pij V. ibidem allegatum habes per extenſum in Bullar. fol. 10 8.

Pauli IV. Quod Archiepiſcopi, & Epiſcopi cuiuſcunque ordinis profeſſores ad clauſtra ſuorum ordinum redeuntes ad dignitatem, & officia affines non poſſint, fol.219.

Pij IV. Reformatio conclauis in electione Romani Pontificis fol.767. in Bullario

rio incip. In eligendis. & contra aſpirantes ad Papatum ſimoniace adeſt cõ-
ſtitutio Iulij II. f. 149. Cum tam diuino, & vide etiam in Bullar. aliam Clem.
7. de electione Romani Pontificis, fol 333. Cum chariſſimum, & eiuſdem Põ-
tificis innouationem literarum ſuarum ſuper electione Rom. Pont. fol. 352.
Licet varie, & præcedentes conſtitutiones adde ad diſpoſita in c. licet de ui-
tanda, de elect. & c. vbi periculum. eo. tit. in 6. & clem. ne Rom. d. tit. & con-
tra ambientes Papatum vide Pauli IV. conſtitutionem fol. 624. in Bullario
incip. Cum ſecundum Apoſtolum. *Pii V.*
Super collatione parochialium eccleſiarum, fol 90. *Gre. 13.*
De Abbatiſſis, & alijs monaſteriorum monialiũ præfectis non vltra trien-
nium per vniuerſam Italiam in futurum eligendis, fol. 1.
De ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium creandorum numero, ordine, *Sixti V.*
ætate, tempore, qualitate, & officio, incip. Poſtquam.
Super noua ordinatione titulorum, & Diaconorum ſanctæ Romanæ Ec- *Eiuſdẽ.*
cleſiæ Cardinalium, incip. Religioſa.
Contra ineuntes ſponſiones ſuper vita, & morte, futura electione Sum- *Gre. 14.*
mi Pontificis, ac promotione S. R. E. Cardinalium, & habes per extenſum,
folio 220.
De forma faciendi proceſſus, & inquiſitiones ex præſcripto Concil. Trid. *Eiuſdẽ.*
ſuper promouendis ad regimina Eccleſiarum Cathedralium, & aliarum Su-
periorum, ſeu Monaſteriorum, atque ad ceteras dignitates, de quibus in Cõ-
ſiſtorio prouidetur, fol. 223.

De renunciatione.

RElatio prohibitionis de non admittendis reſignationibus per Ordinarios *Pii V.*
cum modificationibus, habetur, fol. 102.
Conſtitutio de modo, & forma publicandi reſignationes, & ceſſiones, fo- *Gre. 13.*
lio 111.

De temporibus ordinationum, & qualitate ordinandorum.

COntra promotos ante legitimam ætatem, aut extra tempora, aut ſine di- *Pii II.*
miſſorijs, fol. 370.
Extenſio decreti Conc. Trid. ſeſſ. 21. tit. 2. de reg. cap. 2 incip. Cum non de- *Pii V.*
ceat, loquentis de clericis ſæcularibus ad clericos regulares non profeſſos,
quòd non promoueantur ad ſacros ordines niſi ſeruata forma dicti decreti,
folio 378.
Moderatoria Bullæ fel. rec. Sixti Papæ V. contra clericos male promotos, *Clem. 8.*
ac in Epiſcopos in ordinum collatione peccantes, fol. 387. *Decre-*
De ordinatione Regularium, & collatione ordinum ab Abbatibus, folio *tũ ſacræ*
393. *Cõgreg.*
Breue ſuper ordinatione ad titulum ſeruitij Eccleſiæ fol. 386. *Sixti V.*

De ſacra vnctione.

COngruunt huic titulo conſtitutiones Summorum Pontificum, & decreta Sacrorum Conciliorum Florenti. & Trident. quæ habentur in verbo Græcorum Ritus fol.259.

De filijs presbyterorum, & alijs illegitime natis.

Clem 7. QVod filii Sacerdotum nullo pacto, aut quouis quæſito colore in beneficiis parentum ſuorum ſuccedere poſſint, fol.284.

Pii V. Reuocatio facultatum teſtandi, & diſponendi de rebus eccleſiaſticis feudalibus, & emphyteuticis in illegitimos, fol.285.

Eiuſdē. Ampliatio fol.288.

Sixti V. Contra illegitimos, legitimatos &c. ad religionem tranſire volentes folio 307.

Eiuſdē. Declaratio præcedentis conſtitutionis fol.312.

Greg.14 Moderatio prædictarum conſtitutionum Sixti Quinti contra illegitimos Regulares fol.316.

De officio iudicis de leg.

DE aſſeſſore aſſumendo a Iudice iurium non Doctore fol.290.

Leon X. De conſeruatore eligendo per Regulares fol.407.

Declaratio Sacræ congreg.

De officio iudicis ord.

PRohibitio imprimendi libros abſque approbatione Vicarii, & Magiſtri Sacri Palatii Apoſtolici in Vrbe; ac Epiſcoporum, & inquiſitorum hæreticæ prauitatis in aliis ciuitatibus fol.109. in Bullar. incip. Inter ſolicitudines, & vide Conc. Trid. ſeſſ.4.§. ſed & impreſſoribus ac regulas indicis librorũ prohibitorum cap.10. & Nauar. in Manua. confeſ. cap.27. nu.148.

Leon. X. in Conc. generali Lateracnen.

Pii IV. Literæ in forma breuis, per quas Eccleſiæ Græcorum, earumque Prælati, & adminiſtratores viſitationi, ac ſuperioritati Ordinariorum ſubiiciuntur fol.266 ac faciunt text. in cap. quoniam, de offic. ordin. & allegata fol.259. in princ. verb. Græcorum ritus.

Pii V. Præceptum omnibus Epiſcopis vtriuſque Siciliæ, vt conficiant quotannis inuentarium actorum criminalium ſuæ curiæ fol.289.

Sixti V. Vt bonorum eccleſiaſticorum archiuum teneantur facere Prælati in eorum diœceſibus, & adminiſtratores eccleſiarum fol.87.

De maioritate, & obedientia.

Leon. X. IN Concil. Lateranen. de pulſatione campanæ in Sabbato Sancto fol.126.

Gre.14. De præcedentia fratrum Mendicantium, & confraternitatum fol.396.

Pii V. De præeminentia Inquiſitorum Generalium hæreticæ prauitatis, & obedientia eiſdem ab omnibus præſtanda fol.280.

Decretum

De cretum quo declaratur Epiſcopis in Eccleſiis Regularium Pontificalia exercentibus licere baldachinum erigere. fol. 408. *Clem. 8.*

LIBER SECVNDVS.

De Iudiciis.

DE nullitatibus alias quam ex defectu iuriſdictionis, citationis, aut mandati non attendendis. fol. 369. *Clem. 8.*

De foro competenti.

COntra Perſonas eccleſiaſticas alias perſonas eccleſiaſticas ad forum laicale trahentes. fol. 62. in Bullario incip. Ad reprimendas, & in verbo forum competens. fol. 255. vbi alterantur pœnæ, de quibus in cap. ſi diligenti, de foro comp. & contra Iudices, vide etiam Bullæ cænæ Domini, cap. 15. fol. 237. de pœna clerici, qui conqueritur coram iudice ſæculari. de prælato eſt tex. in cap. grauem. de excell. prælat. *Pij V.*

De feriis.

DE obſeruatione feſtorum. fol. 211. & vide decreta Sacræ Congregationis, ibid. *Pij V. Decreta Sacr. Cõgreg.*

De ſequeſtratione poſſeſſionum, & fructuum.

FAcultas iudicum lite pendente decernendi ſequeſtra ſuper fructibus beneficiorum Sedi Apoſtolicæ reſeruatorum, ſiue affectorum, & ordinaria, vel alia authoritate nulliter collatorum, & pœnæ deſuper litigantium. fol. 456. *Pij IV.*

Quod fructus beneficiorum lite pendente deponi debeant apud perſonã a Iudice eligendam non obſtantibus quibuſcunque ſtatutis diſponentibus, quod Capitula, & Canonici percipiant. fol. 457. *Pij V.*

De iureiurando.

INnouatio conſtitutionis Nicolai Tertij, & aliarum ſanctionum contra iurantes, & iurare facientes illicita, impoſſibilia, damnoſa, & eccleſiaſticæ libertati, ac decretis Concil. Trid. aduerſantia. fol. 200. *Gregor. XIII.*

De viſitandis liminibus Apoſtolorum. fol. 41. poſſet etiam ſituari ſub tit. de maior. & obedien. *Sixti 5.*

De Appellationibus.

Quando per Metropolitanos ſuffraganeis ſit inhibendum. fol. 68. *Decretum S. Cõgreg.*

LIBER

Digitized by Google

LIBER TERTIVS.

De vita, & honeſtate clericorum.

Sixti V. DE habitu & tonſura per clericos, ſeu milites beneficia, vel penſiones obtinentes deferendis, & pœnis contra inobedientes inflictis. fol. 271.

Eiuſdē. Conſtitutionis prædictæ moderatio. fol. 274.

Eiuſdē. Contra eccleſiaſticas perſonas Regni Neapol. bannitorum receptatores, fol. 88. delinquentium, & debitorum. fol. 90.

De clericis non reſidentibus.

Pij IV. SVper reſidentia epiſcopali. fol. 446.

Eiuſdē. Contra non reſidentes. fol. 449.

Eiuſdē. Declaratio quod gratiæ de non reſidendo, & percipiendo fructus ratione ſtudii non valeant ſine conſenſu ordinarii. fol 444.

Pij V. Super reſidentia in parochialibus per obtinentes eas, ac canonicatum, aut dignitates, aut aliud beneficium. fol. 440.

De præbendis, & dignitatibus.

Pij IV. QVod Iudices cauſarum beneficialium, vel criminalium priuationem beneficiorum concernentium, eorumque affines, & familiares beneficia illa impetrare non poſſint. fol. 120.

Eiuſdē. De pœnis conferentium beneficia Sedi Apoſtolicæ reſeruata. fol. 120.

Pij V. Reſeruatio beneficiorum, & de beneficiis propter hæreſim, ſeu certo modo vacantibus. fol. 121.

Clemen. VIII. Declaratio portionum, quæ aſſignari debent Vicariis perpetuis in vnione beneficiorum incip. Ad exequendum. f. 999. in Bullar. ſed an per conſtitutionem Greg. XIII. incip. In tanta. relata f. 499. ſit reuocata & reducta ad terminos iuris communis, & decretorum Concil. Trid. ſeſſ. 7. de refor. c. 7. & ſeſſ. 25. de refor. cap. 16 vide in verbo Vicarius perpetuus. fol. 498. de quibus Vicariis habetur in clem 1. de iur. patr. & in cap. exſtirpandæ, §. qui vero, cap. auaritiæ, & c. de monachis. de præben. & eod. tit. in §. & extrauag. Io. XXII. de præben. & ibi gloſ. in ver. vicarios. c. ad hæc. de off. vica. clem. vni. eod tit. c. 1. de cap. mona. in antiq. & in 6. ac extat Petri Rebuff. tract. congruæ portionis beneficiorum vicariis maxime debitæ.

Gregor. XIII. Decretum de nullitate omnium diſpoſitionum beneficialium, quæ fiunt perſonis prohibitis propter genus, ſeu hæreſim, aut a fide apoſtatiam contra ſanctiones, ſtatuta, vel priuilegia. fol. 121.

Pij V. Reſeruatio menſium Apoſtolicorum, & de alternatiua pro Epiſcopis reſidentibus. fol. 421. in verſ. Regulæ cancellariæ, vbi de aliis reſeruatis Sedi Apoſtolicæ.

Erectio

Digitized by Google

Erectio eccleſiæ Bononien. in Metropolim, & Archiepiſcopatum, f. 1310. in Bullario incip. Vniuerſi. vbi enumerat aliqua de authoritate Archiepiſcopi. hinc ſumpta occaſione tractatum meum inſerui ſupra in ver. Archiepiſcopi authoritas. fol. 42. proſequendo omnes authoritates quas de iure habet, & congruit huic titulo propter extrauag. com. incip. Saluator de præb. & dignit. ſub quo fuit inſerta conſtitutio Io. XXII. erectionis Epiſcopatus Tholoſani in Archiepiſcopalem, & poteſt dictus tractatus congruere etiam tit. de off. ord. propter c. paſtoralis d. tit. vbi de hac poteſtate. *Gregor. XIII.*

De clerico ægrotante, vel debilitato.

Congruunt huic titulo declarationes Sacræ Congregationis ſacrorum rituum de facultate, quam habent Epiſcopi coadiutores cum futura ſucceſſione, & quænam exercere poſſint, relatæ in ver. Archiepiſcopi authoritas, author. 13. ſub num. 9. fol. 47. & auth. 16. fol. eod. cum ſeq. quas declarationes reperies per extenſum. fol. 50. & 51. *Declarationes S. Cõgreg. ſuper ſacris ritibus.*

Ne Sede vacante aliquid innouetur.

Congruunt huic titulo diſcuſſa in verbo Capitulum Sede vacante. fol. 128.

De rebus eccleſiæ non alienandis.

De alienatione bonorum eccleſiaſticorum non facienda. fuit relata, & dilucidiſſime declarata. fol. 7. cum plur. ſeqq. *Pau. II.*

De officio commiſſariorum in examinandis cauſis alienationum rerum eccleſiaſticarum, quæ a Sede Apoſtolica in forma ſi in euidentem vtilitatem cedant, delegantur. fol. 15. *Eiuſdē.*

Reductio ad viam iuris communis literarum Pauli IV. ſuper alienatione bonorum eccleſiaſticorum, cum ſatis abunde per anteriores canones fuerit prouiſum. fol. 68 t. in Bulla incip. Prouida. *Pij V.*

Confirmatio conſtitutionis Sanctæ mem. Pij Papæ V. de ciuitatibus, terris, & locis S. R. E. non infeudandis, & declarationis fel. rec. Innocentij Papæ IX. deſuper factæ. incip. Romani. *Clemen. VIII.*

De emptione, & venditione.

Vt incolæ, & habitatores, ac vniuerſitates Regnorum Siciliæ citra, & vltra Pharum contractus cenſuales, modo tamen, & forma de qua in d. conſtitutione inter ſe contrahere libere, & licite poſſint. fol. 206. *Nic. V.*

Super forma creandi cenſus. fol. 207. *Pij V.*

Breue ſuper confirmatione d. conſtitutionis Nicolai V. fol. 208 Iſtud breue non reperitur in Bullario, ſed habui a Reuerendiſs. Antonio Veſpulo Epiſcopo N. & Coadiutore Potentino, & refert in fine tractatus, quem compoſuit *Gregor. XIII.*

poſuit de conſibus, vbi vidi authenticum cum ſubſcriptione Reuerendiſſimi Vicegerentis Illuſtriſſimi Domini Cardinalis Ruſticucij Vicarij Summi Pontificis,& morte præuentus dictus tractatus non fuit impreſſus, ſed remanſit penes eius fratrem Dominum Thomam Veſpulum Regium Conſiliarium integerrimum.

De rerum permutatione.

Pij V. Gregor. XIII. CONſtitutionem in ea parte, quæ ad permutationem attinet, vide fol. 117. in verbo beneficiorum permutatio.

De peculio Clericorum.

Pij V. DEclaratio circa bona, quæ non veniunt ſub nomine ſpoliorum. fol. 481. Declaratio quod bona regularium extra clauſtra degentium ad Cameram Apoſtolicam ſpectent,& quod in omnibus ſpolijs eadem camera eſt vere, & proprie hæres. fol. 485. & faciunt ad hunc titulum aliæ conſtitutiones Summorum Pontificum relatæ in verbo ſpolia clericorum. fol. 479.

De teſtamentis, & vltimis voluntatibus.

Pij IV. QVòd teſtamenta, donationes, & quæcunque aliæ diſpoſitiones per eccleſiaſticas perſonas facultatem ab Apoſtolica Sede non habentes etiam in fauorem piorum locorum facta de rebus eccleſiaſticis nulla ſint. fol 660. in Bullar. incip. Graue nobis.

Pij V. Reuocatio facultatum teſtandi, & diſponendi de rebus eccleſiaſticis, feudalibus, & emphyteuticis in illegitimos. fol. 185.

Eiuſdē. Applicatio fabricæ Sancti Petri de Vrbe medietatis relictorum piorum non exactorum per triennium cum declarationibus. fol. 245.

De ſepulturis.

Pij V. VT capſæ omnes, & depoſita, ſeu alia cadauerum conditoria ſuper terram exiſtentia omnino amoueantur,& defunctorum corpora in tumbis profundis infra terram collocentur. fol. 924. in Bullar. incip. Cum primum. §. & vt in Eccleſiis,& fol. 451. in verbo Reuerentia eccleſiarum.

Decretum Sacræ Congregat. Ne liceat regularibus leuare defunctorum funera, ſine proprio defuncti parocho, fol. 405. Decretum Concil. Lateran. habes. fol. 403.

De Regularibus, & tranſeuntibus ad Religionem.

Gregor. VII. QVod Religioſi, etiam Cappellani ſedis Apoſtolicæ, eorum Superioribus in omnibus, & per omnia ſunt ſubiecti, fol. 44. in Bull. incipien. per Roman. Pontif.

Reuo-

Reuocatiò indultorum præter iuris communis diſpoſitionem conceſſorum recipiendi, vel retinendi Religioſos alterius ordinis, etiam laxioris, fol. 328. *Pij V.*

De trium votorum profeſſione ab ijs emittenda, qui in congregationibus ſub obedientia voluntaria viuunt, quorum habitus a ſæcularibus Presbyteris eſt diſtinctus, fol. 1035. in Bullar. incip. Lubricum. *Eiuſdẽ.*

Reuocatio omnium licentiarum ingrediendi monaſteria, & domos Cartuſien. & aliorum quorumcunque regularium Ordinum, etiam Mendicantium quibuſuis mulieribus conceſſarum, fol. 305. *Eiuſdẽ.*

Declaratio præcedentis conſtitutionis, ibid.

Contra illegitimos, legitimatos, criminoſos, & reddendis rationibus obnoxios ad aliquam Religionem tranſire volentes, & contra regulares abſque Superiore licentia de prouincia in prouinciam euntes, ſeu tranſmigrantes, fol. 307. *Eiuſdẽ. Sixti V.*

Super dubiis in priori conſtitutione emergentibus de admittendis ad habitum & profeſſionem regularibus declaratio, fol. 312. *Eiuſdẽ.*

Moderatio prædictarum conſtitutionum Sixti V. contra illegitimos regulares, fol. 316. *Gre. 14.*

Reductio ad terminos iuris, & ſacrorum Canonum vnius ſuper qualitatibus, ac modo, & forma recipiendorum Religioſorum, & alterius illius declaratoriæ conſtitutionem fel. rec. Sixti Papæ V. quo ad nullitates profeſſionum ſaluis pœnis contra ſuperiores, &c. fol. 329. *Clemen. VIII.*

Contra Regulares delinquentes extra clauſtra, fol. 242. *Eiuſdẽ.*

Decretum de nouitiis ad regularem habitum non recipiendis, niſi in monaſteriis & locis deſignandis, fol. 318. *Eiuſdẽ.*

Decretum ſuper forma recipiendi nouitios Regularium ad habitum, & profeſſionem, fol. 320. *Eiuſdẽ.*

Inſtitutiones ſuper receptione, & educatione nouitiorum Religioſorum in Monaſteriis, & Conuentibus deſignandis, fol 321. *Eiuſdẽ.*

Contra Regulares ad Vrbem temere, leuiue ex cauſa accedentes abſque eorum ſuperiorum licentia, fol. 327. *Decret. S. Cõgr.*

De ſtatu regularium.

Super clauſura, & reformatione quarumcunque monialium, fol. 336. *Pij V.*

Prædictæ conſtitutionis declaratio, & de eleemoſynis monialibus præſtandis, fol. 339. *Gregor. XIII.*

Declaratio ſuper facultate quam habent Ordinarii, & alii monialium Superiores ingrediendi earum Monaſteria, fol. 343. *Eiuſdẽ.*

Reuocatio omnium licentiarum ingrediendi Monaſteria monialium, & virorum, & prohibitio, ne habentes licentias ab Epiſcopis, vel Superioribus in caſibus neceſſariis ingrediantur Monaſteria monialium, niſi vrgentibus neceſſitatibus, fol. 344. *Eiuſdẽ.*

Contra moniales, exeuntes è clauſura, & dantes licentiam, comitantes, & receptantes, fol. 346. *Pij V.*

Quo

Digitized by Google

Decre- tū ſacræ Cōgreg. Quod Religioſi ad monialium Monaſteria cuiuſcūque Ordinis accedere prohibentur, fol. 348.

Ordinationes pro reformatione monialium, fol. 351.

Eiuſdē. De largitione munerum vtriuſque ſexus Regularibus interdicta, fol. 361.

Clemen. VIII. Declaratio quomodo fini ſoluendæ eleemoſynæ pro monialibus ſupra numerum recipiendis, & quando poſſint concedi, vel promitti loca, in monaſteriis puellis habitum regularem ſuſcipere volentibus, fol. 359.

Decretum S. Congr.

De celebratione Miſſarum, & diuinis officijs.

Pii V. Reuocatio licentiarum, ac facultatum celebrandi Miſſas veſpertino tempore, fol. 302.

Eiuſdē. Reuocatio licentiarum Græcis Latino more, & Latinis Græco ritu Miſſas, ac alia diuina officia celebrandi hactenus conceſſarum, fol. 268.

Leo. X. Contra beneficiatos non recitantes horas canonicas, fol. 282.

Pij V. De fructibus, quos amittunt, qui horas canonicas non recitant, ibid.

Clemen. VIII. Decretum circa litanias obſeruandum, fol. 293.

Decret. Congr. Sac. rit. De ſpectantibus ad parochum exiſtentem in eccleſia exſtautitæ, ſeu magiſtrorum, fol. 304.

De Reliquijs, & veneratione Sanctorum.

Pii V. Conſtitutio, ne in popularibus concionibus diſputetur de Conceptione glorioſæ Dei Genitricis Mariæ, fol. 168.

Gregor. XIII. Ne Agnuſdei benedicti minio inficiantur, nec venales proponantur, fol. 6.

Clem. 8. Decretales Literæ canonizationis S. Raymundi Ordinis Prædicatorum.

De cenſibus & exactionibus.

Pii V. Vtriuſque ſexus perſonis Religionis Mendicantium exemptionis ab exactionibus, gabellis, pedagiis, & vectigalibus, fol. 415.

De eccleſiis ædificandis.

Clem. 8. Præſcriptio normæ dandi licentiam ab Ordinariis ad ædificandam in poſterum Regularia Monaſteria, fol. 331.

De immunitate eccleſiarum.

Pij V. Contra deambulantes per Eccleſias, pauperes per eas Mendicantes, ac alios in cis illicita facientes, fol. 451. vbi de feneſtris Eccleſias intuſpicientibus fabricandis, & fol. 452.

Gregor. XIV. Super immunitate eccleſiarum, fol. 453.

Ne

Ne clerici, vel Monachi ſecularibus negotijs ſe immiſceant.

DE ſtudio Philoſophiæ, aut Poeſis, quando conſtitutis in ſacris non licet fol. 294. *Leo x. in Conc. Later.*

LIBER QVARTVS.

De ſponſalibus, & matrimonijs.

DEclaratio decreti Sacri Concilij. Trid. ſuper impedimento publicæ hone ſtatis fol. 296. & circa ſacramentum matrimonij, quo ad Græcos, vide ſupra fol. 261. *Pij V. Cle. vii.*

De cognatione ſpirituali.

DEclaratio decreti Conc. Trid. de cognatione ſpirituali, fol. 295. *Pij V.*

De eo qui cognouit conſanguineam vxoris ſuæ, vel ſponſæ.

DEclaratio decreti Conc. Trid. de impedimento affinitatis ex fornicatione prouenienie, fol. 296. *Pij V.*

De conſanguinitate, & affinitate.

DIſpenſatione non concedi contrahentibus matrimonia ſcienter in gradibus prohibitis, fol. 202. in Bulla incip. Quia. Vide Conc. Trid. ſeſ. 24. de refor. matrimonij c. 5. & Clem. vnicam, de conſang. & aff. De cauſis diſpenſationis, vide Abb. in c. quocirca d. tit. Fel. in cap. nihil de præſcrip. Nauar. in Manua. confeſſ. cap. 22. num. 87. Mandoſi. de ſignatu. gratiæ tit. Diſpenſationes matrimoniales, & ſupra in eodem verbo fol. 298. *Clem. 7.*

De frigidis, & maleficiatis, & impotentia coeundi.

De Matrimonij nullitate propter Eunuchos, & ſpadones. fol. 297. *Paul. 4.*

LIBER QVINTVS.

De ſimonia.

COntra eos, qui pro obtinendis beneficijs ſeipſos pro alijs examine ſupponunt, vel annuas penſiones offerunt, aut beneficia impetrant pro alijs, vt ab eis aliquid conſequantur, vel pro ſeipſis, vt alijs poſtea cum penſione reſignent, fol. 475. *Pij iv.*

Contra quoſcunque eccleſias, & beneficia eccleſiaſtica quæcunque in confidentiam retinentes, ſeu recipientes, fol. 463. *Pii v.*

De confidentiis beneficialibus, &c. fol. 466. *Pii iv.*

Innouatio cenſurarum, & pœnarum contra ſimoniacos, fol. 459. *Eiuſdē.*

Renouatio priuilegiorū, & conſuetudinum eccleſiarum aliquid recipiēdi *Eiuſdē.*

in-

Digitized by Google

in collatione, aut alia prouiſione, ſeu admiſſione an poſſeſſionem beneficiorum, fol. 460.

Sixti V. Contra promouentes, & promotos ad Ordinem Simoniace etiam ad primam tonſuram. fol. 387.

De Magiſtris.

DEcretum obſeruandum a Magiſtris, & præceptoribus ſcholarium, fol. 294.

De Iudæis, & Saracenis.

Leon. X. in Cōc. Lateranen. Pauli III. QVod Iudæi, ceterique infideles ad agnitionem Catholicæ fidei uenientes bona patrimonialia, maternaliaque, & omnia eorum conſuetudine acquiſita, ſeu quæ uerum dominum habere non reminiſcuntur etiam viuis, & inuitis parentibus habere, tenere, & poſſidere valeant fol. 415. in bulla. incip. cupientes, & vide c. Iudæi el 2. dict. titulo, & extrauan. com. Io. XXII. incip. Dignum. eod. tit. & ſi bona ipſa ex vſura, aut alio illicito quæſtu fuerint acquiſita, & notæ ſint perſonæ, quibus eorum fuerit de iure facienda reſtitutio, illis reddi debent, quia non remmittitur peccatum niſi reſtituatur ablatum: perſonis vero non extantibus prædictis, quia bona ipſa eſſent per manus Eccleſiæ in pios vſus conuertenda, bona huiuſmodi eiſdem Iudæis, & aliis infidelibus in fauorem ſuſcepti baptiſmatis tanquam in pium vſum libere concedimus, eaque ad ipſos ſit conuerſos Iudæos, & alios infideles remanere decernimus inquit Paul. III. in d. conſtitutione, vbi in materia Iudæorum habes, conſtitutiones pertinentes allegatas.

Gr. 13. De blaſphemiis Iudæorum, in quas hæreticæ prauitatis Inquiſitores animaduertunt, fol. 133.

Eiuſdē. Quod Medici Hebræi, vel Infideles ad Chriſtianorum curam non admittantur, fol. 302.

Clem. 7. Contra impia ſcripta, & libros Hebræorum, publicata Romæ die 3. Apr. 1594. incip. Cum Hebræorum malitia.

Gre. 13. De prædicatione facienda Iudæis ſemel in hebdomada fol. 1257. in Bullar. incip. Sancta Mater.

De hæreticis.

EXcommunicatio in primo capite Bullæ Cœnæ Domini contra hæreticos eſt tenoris ſequentis. Excommunicamus, & anathematizamus ex parte Dei Omnipotentis Patris, & Filii, & Spiritus Sācti, authoritate quoq; Beatorum Apoſtolorum Petri, & Pauli, ac noſtra quoſcumq; Huſſitas, Vuiclephiſtas, Lutheranos, Zuinglianos, Caluiniſtas, Vgnottos, Anabaptiſtas, Antitrinitarios, & a Chriſtiana fide Apoſtatas, ac omnes, & ſingulos alios hæreticos quocunque nomine cenſeantur, & cuiuſcunque ſectæ exiſtant, ac eorum credentes, receptatores, fautores, & generaliter quoslibet illorū defenſores ac eorum libros hæreſim continentes, vel de religione tractātes ſine authoritate noſtra, & Sed. Apo. ſciēter legentes, aut retinentes, imprimētes, aut quolibet defendentes, ex quauis cauſa publice, vel occulte, quouis ingenio, vel colore

nec

necnon ſchiſmaticos,& eos,qui ſe a noſtra,& Romani Pontificis pro tempore exiſtentes obedientia pertinaciter ſubtrahunt, vel recedunt. Abſolutio a d.excommunicatione ſoli Summo Pontifici reſeruatur,vt in fine d.Bullæ habetur,& declaratur per Nauar.in Manua.confeſſa.capit.27. & in ea parte quo ad libros hæreticorum fuit relata in verbo libri prohibiti, folio 261. & lege pro vt hic.

Approbatio Indicis librorum prohibitorum cum regulis confectis per Patres a Tride.Synodo electos,a Sixto V.aucti,& a S.D.N.Clem.VIII. recogniti,& publicati,fol.291.& adde ad d.c.fraternitatis d.tit. *Sixti 5.*

Innouatio conſtitutionis fel.recor.Pauli Papæ IIII.contra negantes Trinitatem,aut diuinitatem Ieſu Chriſti,aut eius conceptionẽ de Spiritu Sancto aut eius mortem,vt nos redimeret,aut virginitatẽ Beatiſſimæ ſemper Virginis Dei Genitricis Mariæ.fol.276. *Clem. 8.*

Conſtitutio contra offendentes ſtatim res,perſonas Sacri inquiſitionis hæreticæ prauitatis officii, fol.278. *Pii V.*

Declaratio,& conſtitutio,quod ſententiæ in eorum inquiſitorum fauorẽ per quoſcunque Iudices contra diſpoſitionem, vel ſtylum iuriſdictionis officii ſanctiſſimæ inquiſitionis latæ, & ferendæ, nunquam tranſierint, nec in futurum in rem iudicatam tranſire poſſint,fol.958.in bulla.incip.Inter multiplices. *Eiuſdẽ.*

Quod Principes,Iudices,& Iuſtitiæ miniſtri mandatis Cardinalium inquiſitorum generalium in concernentibus officiũ Sanctiſſimæ Inquiſitionis pareant,& obediant,fol.1179.in Bullar.incip.Sanctiſſimus. Alias cõſtitutiones ad hunc titulũ pertinentes habes in Directorio Inquiſitorum nuper impreſſo cum additionibus Domini Franciſci Pegne nunc Rotæ Rom. Auditoris,quæ etiam habentur in alio libro ſeparato ſic inſcripto, literæ Apoſtolicæ diuerſorum Rom.Pont.pro officio Sanctiſſimæ inquiſitionis ab Innoc.III. Pont. Max.vſque ad hæc tempora. *Eiuſdẽ.*

De apoſtatis.

CONgruunt huic titulo relata in verbo Apoſtata,fol.40.

De homicidio.

COntra abortum procurantes,conſulentes,& cõſentientes folio 2. Eiuſdem moderatio.fol.4. *Sixti V.* *Gre.14.* *Clem.8.*

De torneamentis.

SVper prohibitione taurorum & ferarum agitatione, fol.490. *Pii 5.* *Gre.13.*
Eiuſdem conſtitutionis moderatio pro Regnis Hiſpaniarum, fol.491. *& cle 8*

De pugnantibus in duello.

Leo. X. Contra pugnantes in duello,& dominos,& quoſuis alios dantes eis campum,eiſque auxilium præſtantes,duelloque intereſſentes cum inſertione literarum Iulij 2.& multarum pœnarum,adiectione,folio.232.in bullar.incip.Quam Deo.

Cle.7. Contra pugnantes in duello,& dantes eis auxilium,& fauorem,fol.298. in Bulla.incip.Conſueuit.

Pii 4. Confirmatio conſtitutionum prædeceſſorum Pontificum ſuper prohibitione duellorum,fol.686.incip.in Bull.Ea quæ.

Gregor. XIII. Conſtitutio,quæ Concil.Triden.pœnis ſubijciuntur in duellum priuatim committentes,locum dantes, ac etiam ſuadentes,auxiliantes, & ſpectantes fol.215.

Cle 8. Confirmatio, declaratio, & extenſio conſtitutionum Apoſtolicarum, & decreti Concil.Tride.contra pugnantes in duello publice, vel priuatim nec non contra mittentes.ſcribentes,aut diuulgantes, & chartulas prouocatorias aut ſcripta quæ dicũtur manifeſta,eorumque fautores,& complices, fol. eod.confeſſarii priuilegiati a quibus caſibus poſſint abſoluere, vide in ver-Caſus reſeruati,fol.162.

De vſuris.

Leo. 13.
Pii V. De montibus pietatis.fol.289.
Sixti V. Super exercendis cambiis.fol.492.
Super contractibus ſocietatum ad caput ſaluum.fol.223.

De ſortilegijs.

Sixti V. Contra exercentes Aſtrologiæ iudicariæ artem, & alia quæcumque diuinationum genera,libroſque de eis legentes,ac tenentes folio 87.

De maledicis.

Pii V. Contra Clericos Blaſphemantes,fol.123.

De clerico non ordinato miniſtrante.

Clemen. VIII. Contra eos,qui cum ad Sacrum presbyteratus ordinem minime promoti ſint,Sacerdotis tamẽ authoritatem temere ſibi aſſumere,Miſſarum celebrationem vſurpare,& Sacramentum pænitentiæ Chriſti fidelibus miniſtrare præſumunt fol.394.

De

De exceſſibus Prælatorum & ſubditorum.

COntra grauamina Prælatorum in fauorem Ordinum Mendicantium, fol.981. in Bul. incip. Etſi mendicantium, & de grauaminibus in corpore iuris inſertis, vide in c. nimis cum ſeq. de exceſſ. prælat. clem. vni. d. tit. in clem. dudum, de ſepult. & in extrauag. com. Sixti IV. de treg. & pace, ac extrauag. com. de ſepult. & in extrauag. com. 1. de iudi. atque in extrauag. com. Inter cunctos, de priu. circa vero in eis, & cle. dudum diſpoſita, ad ver. libere valeant clero, & populo prædicare, vide Concil. Trident. ſeſſ. 5. de refor. c. 2. & ſeſſ. 24. de refor. gen. cap. 4. Item ad §. ſtatuimus, & ordinamus authoritate prædicta, vide in d. Conc. ſeſſ. 23. de refor. c. 15. & conſtitutionem Pij V. ſuper confeſſorum approbatione, relatam in verbo confeſſor, fol. 194. Item ad §. huiuſmodi, verſ. verum. vide d. Concil. ſeſſ. 25 de refor c. 13. quæ Pij V. conſtitutio contra grauamina prælatorum fuit deinde reuocata per Gregor. XIII. per conſtitutionem relatam ſupra in verbo priuilegia Regularium, fol. 398. *Pij V.*

Conſtitutio de priuatione clericorum propter incontinentiam, & eorum traditione brachio ſæculari, fol. 476. *Eiuſdē.*

De priuilegiis, & exceſſibus prælatorum.

FAciunt ad hunc titulum conſtitutiones Summorum Pontificum, Decreta Sacrorum conciliorum, & declarationes Sacræ congregationis relatæ in verbo Priuilegia Regularium, fol. 402. & in verbo Exemptio, fol. 241. ac in verbo Concil. Trid. fol. 193.

De his quæ obſeruari debent a prædicatoribus, fol. 398. & poteſt ſituari ſub hoc titulo, quia prædicationis officium priuilegiatum eſt, c. quod Dei timorem, de ſtatu monach. *Leo X.*

Pius IV. reuocat facultatem Hoſpitalis ſancti Spiritus in Saxia, & Monaſterio Sancti Sebaſtiani ad Cathecumbas, & capitulo S. Ioannis Lateran. de Vr. conceſſas erigendi Eccleſias, & Confraternitates, vel illas in eorum membra cum facultatum, & indulgentiarum communicatione recipiendi, ſubijcit illas, eorumque Sacerdotes, Miniſtros, & bona iuriſdictioni Ordinariorum, & rectorum parochialium, fol. 757. in bull. incip. Regimini, & adde ad c. recepimus, de priuileg. *Pij IV.*

Quod omnes, qui impetrabunt aliqua priuilegia, gratias, facultates licentias, & indulta, aut cōceſſiones, quæ aliqua ex parte intereſſe Cameræ Apoſt. concernere cenſebunt: debeant illa infra tres menſes a die illarum impetratio in eadem camera præſentare, & ibi regiſtrari facere ſub pœna illorum nullitatis, & inualiditatis, fol. 873. In Bull. incip Iugens. *Eiuſdē.*

Super modo, & forma per quoſcunque regulares Ordines, religiones, Inſtituta, ſeu Archiconfraternitates, & congregationes, &c. fol. 201. *Clemen. VIII.*

De pœnis.

Pii V. EXtenſio conſtitutionis Bonifacij Papæ VIII. quæ incipit. Infelicis, eod. tit. in 6. ad ſcientes, & reuelantes eos, qui offendunt S. R. E. Card. fol. 162. in Bull. incip. Infelicis ſæculi, & vide Bullam in Cæna Domini. fol. 235.

De pænitentiis, & remiſſionibus.

Eugen. IV. SVper communiones in Paſchate, fol. 200.

Pij V. Reuocatio indulgentiarum, pro quibus cõſequendis manus adiutrices ſunt porrigendæ, & quæ continent quæſtuandi facultatem, fol. in Bullar. incip. Et ſi Dominici, & in verbo indulgentiæ. 366.

Conſtitutio per Medicos obſeruanda in infirmorum curatione, fol. 300.

Super approbatione Regularium ad confeſſiones, & declarationes Sacræ congregationis, fol. 194. cum ſeq.

Eiuſdẽ. Decretum ſuper confeſſione Sacramenta. fol. 200.

Pii V. Decretum ſuper caſuum reſeruatione ab omnibus Regularium Superioribus obſeruandum, fol. 153.

Clemen. VIII. Decretum, & eiuſdem declaratio quo prohibetur abſolutio a caſibus reſeruatis, fol. 162.

Eiuſdẽ. Bulla indictionis S. Iubilæi, incip. Annus Domini placabilis.

Eiuſdẽ. Bulla ſuſpenſionis indulgentiarum plenariarum etiam perpetuarum quibuſcunque conceſſarum durante anno ſancto Iubilæi, incip. Cum ſancti Iubilæi, & adde ad c. ſi quis aliquando, §. in Leuitico, ver. in Iubilæo, & ibi Nauar. de pæn. diſt. & ad extrauag. com. d. tit.

Eiuſdẽ.

Pauli V. Sanctiſs. D. N. Pauli diuina prouidentia Papæ V. Iubilæum ad diuinam opem initio ſui Pontificatus pro ſalutari Catholicæ Eccleſiæ regimine, & præſentibus neceſſitatibus implorandam, incip. Quod in omni vita.

De ſententia excommunicationis.

Ioã. 22. SVper declaratione quæ ſit leuis, vel enormis iniuria, fol. 232.

Leo. X. in Conc. Later. Decretum de abolitione ab excommunicatione per confeſſarios priuilegiatos, fol. 194.

De excommunicatorum vitatione, fol. 231.

Clem 8. Quod nulla ciuitas, caſtrum, villa, locus, territorium, vel diſtrictus pro debito pecuniario Eccleſiaſtico interdicto ſupponi poſſit, fol. 339. in Bullar. incip. licet, & vide extrauag. com. Bonif. VIII. incip. Prouide, de ſen. excom.

Pij IV. Contra Nuncios Apoſtolicos ne a Principibus ad quos mittuntur, debeant mendicare fauores, fol. 40.

Pij IV. De excommunicationibus ad finem reuelationum, fol. 231. & extat meus tractatus.

Gregor. XIII. De datis, & promiſſis pro iuſtitia vel gratia obtinenda, f. 210. Cõgruunt: denique huic titulo relata in verbo Bona Eccleſiæ vſurpantes, fol. 125. & Bona naufragantium rapientes, fol. 124. & in ver. vectigal. fol. 491. ac cetera diſpoſita in Bulla Cænæ Domini, quam quicunque audiunt confeſſiones habere debent, & vide in verbo excommunicationes.

De

De verborum ſignificatione.

FAmiliares, & continui commenſales Rom. Pontificis, qui intelliguntur, fol.489. in Bulla. incip. Sanctiſſimus, vide etiam Iulij 3 fol.558. & adde ad c.fin.d.tit.in 6.

Declaratio, quod ordines Sancti Dominici, Sancti Franciſci, ac Eremitarum Sancti Auguſtini, & Carmelitarum, Seruorumque Beatæ Mariæ ſint propriè Mendicantes, & eorum priuilegijs gaudeant, etiam ſi in communi bona ſtabilia poſſideant, fol.997. in Bull. incip. Romanus Pontif. inter quos connumeratur etiam Ordo Minimorum, & Religio Societatis Ieſu. Adde c. vnicum. §. ſane de religio. dom. ſub. quo tit poſſet etiam ſituari, non enim eſt inconueniens, vt vna decretalis, ſeu lex ponatur ſub diuerſis titulis, gloſ. in extrauag. com. de vita, & honeſt. cleric.

Conſtitutiones in precedentibus titulis pretermiſſe.

BReue ſuper ordinatione ad titulum ſeruitij Eccleſiæ, fol.593. & adde ad tit. de tempor. ord. ſup. fol.4. *Sixti V.*

De præeminentia Inquiſitorum Generalium hæreticæ prauitatis, & obedientia eiſdem ab omnibus præſtanda. fol.605. & adde ad tit. de maior. & obed. fol.5. *Pij V.*

De matrimonij nullitate per Eunuchos, & ſpadones, fol.582. & adde ad tit. de frig. & malef. & impoten. coeundi in lib.4. *Sixti V.*

De prædicatione facienda Iudæis ſemel in hebdomada, f.1257. in Bullar. incip. Sancta Mater. & adde ad tit. de Iudæis. *Gregor. XIII.*

Contra confeſſarios ad turpia ſollicitantes, fol.579. & adde vna cum ſeq. ad tit. de hæret. *Pij IV.*

Vt Itali extra Italiam agentes non habitent niſi in locis, vbi liber, & publicus cultus, ſiue vſus Catholicæ Religionis exiſtat, &c. fol.580. *Clem. 8.*

Quando per Metropolitanos ſuffraganeis ſit inhibendum, f.513. & adde ad tit. de appellationibus in lib.6. *Decretũ ſacræ Cõgreg.*

Sanctiſſimi D. N. Pauli diuina prouidentia Papæ V. Iubilæum ad diuinam opem initio ſui Pontificatus pro ſalutari Catholicæ Eccleſiæ regimine, & præſentibus neceſſitatibus implorandis, incip. Quod in omni vita. & adde ad tit. de pænit. & remiſſion. ſupra, fol.25.

F I N I S.

Digitized by Google

CANONES, ET DECRETA SACROſancti Oecumenici, & generalis Concilij Tridentini iuxta ordinem titulorum Decretalium.

Cum citationibus conſtitutionum Summorum Pontificum editarum ad declarationem quorundam capitum eiuſdem Concilij.

LIBER PRIMVS.

De Summa Trinitate, & Fide Catholica.

CONGRVVNT huic titulo Decreta in ſeſſ. 3. & 4. de Symbolo Fidei, & de canonicis ſcripturis, ac de editione, & vſu ſacrorum librorum, & in ſeſſ. 5. de peccato originali, ac ſeſſ. 6. de iuſtificatione, & ſeſſ. 25. de Purgatorio.

C. tanat. c. cogi. ſeſſ. 25. c. cum dignitate, §. prouiſi. 23. ſeſ. Extant Bullæ Pii IIII. ſuper forma iuramenti profeſſionis Fidei, & a quibus incip. Iniũctum. & In ſacroſancta. fol. 249.

De conſtitutionibus.

C. ſicuti publice expedit, ſeſſ. 25.

De reſcriptis.

C. Quoniam ob maliitioſam, ſeſſ. 25. c. diſpenſatione, & c. in commutationibus, ſeſ. 22. c. & quoniam, ſeſ. 13.

De electione.

C. Ad cathedralm. ſeſſ. 6. c. ſi in quibuslibet. ſeſſ. 24.

C. Quicunque poſthac. ſeſſ. 22. Extat cõſtitutio Gregorii XIIII. de forma faciendi proceſſus ſuper promouendis ad cathedrales, incip. Onus Apoſtolici, fol. 223.

C. In electione, &c. Abbatiſſa, ſeſſ. 25. Extat Bulla Gregorii XIII. de monialium præfectis non vltra triennium per vniuerſam Italiam eligendis, incip. Expoſcit. fol. 1.

C. Inferiora, ſeſſ. 7. c. cum dignitates, ſeſſ. 24.

C. expedit

C.expedit ſeſſ.24. Ad cuius obſeruantiam extat Bulla Pii V, incip. In conferendis, fol.90. *Pij V.*

De ſupplenda negligentia Prælatorum.

C.eadem.§.in monaſteriis, & c.2.§.ſi quæ vero. ſeſſ.5.c.cauſæ omnes.§.legati, ſeſſ.24.c.quæcunque, in fine ſeſſ.21.c.capitulum Sede vacante.ver. negligens. ſeſſ.25.de regular. *Clemen VIII.*

C.regularis ſeſſ.25.de regul. ſuper cuius decreti exequutione extat conſtitutio Clem. VIII. incip. Suſcepti muneris. fol.138.

De temporibus Ordinationum, & qualitate Ordinandorum.

De Sacramento Ordinis vide in ſeſſ.23.

C.Ordinationes ſeſſ.23. fere per totam.c. cum honeſtius, &c. quoniam. ſeſſ.14.cap. facultates de promouendo.c. facultates de non promouendo.ca. ad maiores ſeſſ.7.c.Eccleſiis. ſeſſ.24.

C.nulli Epiſcopo. ſeſſ.26. & fertur Sacram congregationem declaraſſe, quod epiſcopus alienus volens conferre Ordines in loco exempto, non ſolum requiritur licentia Superioris loci exempti, ſed etiam illius Epiſcopi, intra cuius fines locus exemptus eſt conſtitutus. *Declar. S.Cong.*

C.cum non deceat. ſeſſ.21. Extenſio huius decreti loquentis de clericis ſæcularibus ad clericos regulares non profeſſos, vt non promoueantur ad ſacros ordines, niſi ſeruata forma huius decreti, fuit facta a Pio V, per eius conſtitutionem incip. Romanus Pontifex, fol.378. *Pij V.*

C.non liceat. ſeſſ.7.

C.Abbatibus ſeſſ.23.

De ſeruitio in ordine faciendo.

C.Sanctæ Synodus, & cap. cum nullus cum aliis ſeſſ.23. Quorũ requiſita plura enumerantur in Bulla Sixti V. cõtra clericos male promotos. fol.387. *Sixti V.*

De ætate, & qualitate, & ordine præficiendorum.

C.Quicunque. ſeſſ.22. nullius prima tonſura, & c. nullus in poſterum, cũ aliis ſeſſ.23.c.expedit ſeſſ.24. cum pleraque, ſeſſ.25.de regul.

De ſacra Unctione.

C.ſi quis dixerit Confirmationem cum ſeq. ſeſſ.7.c. Viſum eſt.c. Inſtituta. c.Res porro, & c. Iam vero. ſeſſ.14.

Digitized by Google

De filiis presbyterorum.

C. Vt paternæ, ſeſſ. 25.

De Clericis peregrinis.

C. Cum nullus. §. nullus præterea. ſeſſ. 23. c. Quanta §. deinde, ſeſſ. 22.

De officio, & poteſtate iudicis delegati.

C. Inſuper cum nonnulli. ſeſſ. 14. & adde ad cap. 1. & fi. eod. tit. in 6.

De officio Ordinarii.

C. 1. ver. & ne ſub ſpecie, c. Quia vero, ſeſſ. 5.
c. Prædicationis ſeſſ. 24.
c. Eccleſiarum Prælati.
c. capitula cathedralium. } ſeſſ. 6.
c. 1. princ. ſeſſ. 13. de refor.
c. Omnes Eccleſiæ. Prælati. ſeſſ. 14.
c. Io. Ordinarii.
c. Ordinarii.
c. Vniones.
c. Beneficia. } ſeſſ. 7.
c. Quæcunque in diœceſi. ſeſſ. 21.
c. Quæ alias.
c. Epiſc. vt aptius.
c. Prouincialia. } 24. ſeſſ.
c. vt Sanctorum ſeſſ. 23.
c. Epiſcopi etiam.
c. Quia illiterati. } ſeſſ. 21.
c. Epiſcopi etiã tãquã
c. Adminiſtratores.
c. cum ex Notariorum. } ſeſſ. 22.
c. Statuit ſancta Synodus ſeſſ. 25.
c. Patriarchæ.
c. liceat Epiſcopis
c. vt fidelis. } ſeſſ. 24.
c. Apoſtolus
c. In manaſterijs.
c. monaſteria ſanctimonialium. } ſeſſ. 25.
c. Epiſcopus quoſcunque ſeſſ. 14.

De maioritate, & obedientia.

C. Non poteſt ſancta Synodus. c. ſtatuit ſancta Synodus, el 1. §. Epiſcopis, &c. poſtremo. ſeſſ. 25.

C. controuerſias. ead. ſeſſ. 25. extat conſtitutio Gregorii XIII. circa præcedentiam Fratrum Mendicantium, & confraternitatum laicorum in proceſſionibus, incip. Expoſcit, fol. 396.

De pactis.

C. Nulla quoque renunciatio. ſeſſ. 25. de regular. & congruit huic ti. propter cap. quamuis pactum, eod. tit. in 6.

LIBER

LIBER SECVNDVS.

De foro competenti.

C.cauſæ Epiſcoporum. } ſeſſ.13.
C.Quoniam vero. }

C.cauſæ criminales. } ſeſſ.24.
C.cauſæ omnes. }

C.Non liceat.verſ.& ſic ordinat.ſeſſ.7.c.præterea quia nonnulli.ſeſſ.14.
C.nullus prima tonſura.ſeſſ.23.

De ferijs.

C.ab Aduentu ſeſſ.24.c.mandat.verſ.& Sanctorum celebrationes,&c.inſuper.ſeſſ.25.

C.cenſuræ.§.dies,ead.ſeſſ.25.Extat Pij V.Bulla de obſeruatione feſtorum, incip.cum primum,fol.21 ſ. & decretum Sacræ congregationis, ibid.

De teſtibus.

C.teſtes ſeſſ.13.

De appellationibus.

C.eadem.§.in cauſis,c.a ſententia,&c.reus ab Epiſcopo ſeſſ.13.cap.legati ſeſſ.22.c.Epiſcopi vt aptius §. Nec in his.ſeſſ.24. cap. quam turpe ver. nec.ſeſ. 25.c. expedit ver. nec prædictorum ſeſſ.24.
c.cauſæ omnes ſeſ.24.

LIBER TERTIVS.

De vita, & honeſtate clericorum.

C.ſacroſancta §.epiſcopos ſeſ.2.
c.cum proprie epiſcoporum ſeſ.14.
c.optandum ſeſ.25.
c.cum dignitates.§.veſtitu.ſeſ.24.
C.nihil eſt ſeſ.22.
c.quia vero, & ſi habitus ſeſ.14.

Extat Sixti V.conſtitutio contra non incedentes in habitu,incip.cum Sixti V.ſacroſanctam.fol.272.

De cohabitatione Clericorum, & mulierum.

c. quam turpe. ſeſ.25.

De clericis coniugatis.

c.nullus prima.§.in clericis,&c.vt Sanctorum.in fine ſeſ.23.

De

Digitized by Google

De clericis non reſidentibus.

C.eadem ſacroſancta. } ſeſ.6.
C.Epiſcopi inferiores. }
C.inferiora ſeſ.7.
C.cum beneficia.ſeſ.21.
C.cum præcepto.ſeſ.23.
C.Epiſcopi etiam.ſeſſ.22.
C.cum dignitates.§.præterea.& §.diſtributiones.ſeſſ.24.

De præbendis, & dignitatibus.

C.nemo. }
C.inferiora. } ſeſ.6.
C.quicunque. }
C.Ordinarii.
C.ratio poſtulat. } ſeſſ.25.
C.ſtatuit.el 2. }
C.& quia in iure. } ſeſſ.14.
C.regularia. }
C.cum pleraque.ſeſſ.25.de reg.
C.in eccleſiis. } ſeſſ.24.
C.cum eccleſiaſticus. }

Faciunt etiam decreta de vnione loquentia in cap.vniones ſeſ.7.c. & quia ſeſſ.24.cap.vt etiam ſeſ.21.c.quoniam pleræque.ſeſſ.4.& c.ſicuti,§. inſuper. ſeſſ.25.

De Clerico ægrotante.

C.cum beneficiis §.in coadiutorii.ſeſ.25.

De inſtitutionibus.

C.præſentati.ſeſ.27.concedit.§.in prædicti.ſeſ.25.de reg. facit tex.in c. authoritate.eod.tit.

De conceſſione præbendæ, & eccleſiæ non vacantis.

C.Decernit ſancta Synodus mandata de prouidendo ſeſſ.24.c.cum in beneficiis.ſeſſ.15.

Ne Sede vacante aliquid innouetur.

C.non liceat ſeſſ.7.cap.abbatibus.§.pœnam.ſeſſ.23.c.capitulum Sede vacante ſeſſ.24.

De his quæ fiunt a Prælatis ſine conſenſu capituli.

C.ſtatuit.el 1.ſeſſ.5.

Vt eccleſiaſtica beneficia ſine diminutione conferantur.

C.quoniam pleræque.§.ad hæc in poſterum ſeſſ.24.

De-

De rebus eccleſiæ alienandis, vel non.

C.magnam.ſeſſ.26.contra vero vſurpatores ca.ſi quem clericorum, ſeſ.25.

De teſtamentis, & vltimis voluntatibus.

C.Epiſcopi etiam.ſeſ.22.concordat c.tua.eod.tit.

De ſepulturis.

C.Decernit ſancta Synodus.ſeſ.23.& adde ad cle.dudum, de ſepul.& ad c.de quarta, de præſcupt.

De parochijs, & alienis parochianis.

C.quoniam pleræque.c.in parochialibus.§.in his quoque.ſeſ.24.c. Epiſcopi etiam.ſeſſ.21.c.quanta,§.moueant.ſeſ.22.ca.prædicationis §. moueatque ſeſſ.24.

De decimis.

C.non ſunt ferendi.ſeſſ.25.

De regularibus, & tranſeuntibus ad religionem.

C.quoniam.cum ſequentibus.ſeſ.25.de regularibus.cap. quia vero Regulares ſeſ.14.

De ſtatu Regularium.

Congruunt huic titulo decreta d Concilii.ſeſ.25.de monialibus præcipue loquentia, veluti cap.Bonifacii VIII.cap. Abbatiſſa,cap. Monaſteria ſanctimonialium,cap.attendant.cap.in quacunque,&c.libertati.

Pro maiori obſeruantia d.c.Bonifacii. VIII.extant conſtitutiones Pii V.& Gregorii XIII.relatæ in verbo Monaſteria monialium fol.336. cum ſeq. *Pij V. & Gr. XIII.*

De ſtatu monachorum, & canonicorum Regularium.

C.nemini,&c.Monaſteria omnia,ceteraque capita in d.ſeſ.25.de regularibus.

De religioſis domibus vt Epiſcopo ſint ſubiecta.

C.curent ſeſ.7.cap.admonet,ſeſ.25.

De iure patronatus.

C.nemo,&c.non liceat ſeſ.14.c.Patriarchæ.§.patroni ſeſ.24.c. ſi quem clericorum.ver.quod ſi.ſeſ.22.c.expedit vel porro.& verſi.ſi vero.ſeſ.24. C.ſicuti.ſeſ.25.

De cenſibus, exactionibus, & procurationibus.

C.Patriachæ §.interimque.ſeſ.14.

De

De celebratione Miſſarum, Sacramento Euchariſtiæ, & diuinis Officiis.

Vide in ſeſſ.13.21.&22. c.qui pie.§.curet.ſeſſ.25.
c.quanta.ſeſſ 22. c.cum dignitates.§.omnes vero.ſeſſ.24.
c.ſacroſancta. ver.Epiſcopos. c.contingit ſæpe.ſeſſ.25.
ſeſſ.2. c.attendant.§.quod vero.ſeſſ.25.de reg.

De Baptiſmo & eius effectu.

Vide ſeſſ.7.

De Reliquiis, & veneratione Sanctorum.

Pii V. c.mandat ſancta Synodus.ſeſſ.25.1.vt fides.§.fin.ſeſſ.a.extat Pij V.conſtitutio,Ne in popularibus concionibus diſputetur de Conceptione Glorioſæ Dei Genitricis Mariæ,fol.198. incip. Super ſpecula.

De obſeruatione ieiuniorum.

c.inſuper hortatur.ſeſſ.25.

De eccleſiis ædificandis, vel reparandis.

Clem.8. c.cum illud quoque c.Epiſcopi etiam. ſeſſ.21. c.concedit in fine.ſeſſ.25. Extat conſtitutio Clem. VIII. præſcriptionis normæ dandi licentiam ab Ordinariis ad ædificanda in poſterum Regularia monaſteria. incip. Quoniam.fol.331.

De immunitate Eccleſiarum.

c.quanta.§.ab eccleſiis.ſeſſ.22.c.cupiens.ſeſſ.25.

Ne clerici, vel monachi ſæcularibus negotiis ſe immiſceant.

Congruunt huic titulo citata ſupra in tit.de vita,& honeſt.cler.

LIBER QVARTVS.

De ſponſalibus, & matrimoniis.

Pij V. Vide ſeſs.24. de Sacramento matrimonij.
c.multi ſunt,qui vagantur.c.ita plerumque.ſeſs.24.
c.iuſtitia publicæ honeſtatis.d.ſeſs.24.de ref.matrim. Extat declaratio Pij V.incip. Ad Romanum.fol.296.

De clandeſtina deſponſatione.

c.tametſi.ſeſs.24.

De cognatione ſpirituali.

Pii V. C.docet experientia. ſeſs.24. Extat Pij V. declaratio.incip.cum illius vicem.fol.295.

De

De conſanguinitate, & affinitate.

C. ſi quis intra gradus. ſeſſ. 24. & adde ad clem. vnic. eod. tit.

C. præterea ſancta Synodus eadem ſeſſione. Extat declaratio Pii V. incip. Ad Romanum fol. 296. & congruit etiam tit. de eo, qui cognouit conſanguineam vxoris ſuæ ſponſæ.

De matrimonio contra interdictum Ecccleſia.

C. tamentſi. §. qui aliter, ſeſſ. 24.

LIBER QVINTVS.

De Simonia.

C. quoniam, ſeſſ. 21. expedit, §. caueantque, ſeſſ. 24.

C. in pluribus eccleſiis, ſeſſ. 23. Ad corroborationem huius decreti extat Pii V. Bulla reuocatoria priuilegiorum, & conſuetudinem Eccleſiarum aliquid recipiendi in colletione, aut alia prouiſione ſeu admiſſione ad poſſeſſionem beneficiorum, incip. Durum nimis. fol. 460.

Ne prælati vices ſuas, vel eccleſias ſub annuo cenſu concedant.

C. magnam, §. non liceat, ſeſſ. 25.

De magiſtris.

C. eadem ſacroſancta. ſeſſ. 5. cum adoleſcentium ætatis, ſeſſ. 28. ca. prædicationis. §. iidem etiam ſeſſ. 24.

De Homicidio.

C. cum etiam qui per induſtriam, ſeſſ. 14.

De pugnatibus in duello.

C. deteſtabilis. ſeſſ. 25. Ampliatur hoc decretum per conſtitutionem Gre. XII. incip. Ad tollendum fol. 255. & alterum Clementis VIII. incip. Illius vices, fol. eod.

De adulterijs.

C. graue peccatum, ſeſſ. 24. de reformat. matr. vbi etiam de concubinariis

De Raptoribus.

C. decernit ſancta ſynodus, ſeſſ. 24. de refor. matr.

De clerico venatore.

C. cum dignitates, §. veſtitu. ſeſſ. 24.

De

Digitized by Google

De clerico per ſaltum promoto.

C.qui pie,§.ſi.ſeſſ.23.

De eo qui furtiue Ordines ſuſcepit.

C.ordinationes,§.quod ſi quis.ſeſſ. 23.

De priuilegijs.

C.in exemptorum cauſis,ſeſſ.7.cap.Eccleſiarum Prælati ſeſſ.6.c. inſuper &c.prætereà quia ſeſſ.14.

C.quoniã priuilegia,ſeſſ.24. Ad corroborationem huius decreti extat Gre.
Gre.13. XIII.conſtitutio incip.circumſpecta.fol.412.

De Pœnis.

C.cum vero tam grauia,ſeſſ.13.c.inſuper.§.poſt hæc,ſeſſ.23.

De pœnitentijs & Remiſſionibus.

Congruunt huic titulo de ſanctiſſimo Pœnitentiæ Sacramento, ſeſſ.14. capitu.cum Catholica.ſeſſ.25.capitu Apoſtolus monet.&c.liceat Epiſcopis, ſeſſ.24.

Pii V. C.Quamuis presbyteri.ſeſſ.23.Extat declaratio Pii V. ſuper approbatio-
ne Regularium ad audiendas Confeſſiones ſæcularium,incip.Rom. Ponti-
ficis,fol. 194.

Eiuſdē. C.quia vero.ſeſſ.5.in fine,cap.cum multa.ſeſſ.21.c.cum poteſtas.ſeſſ.25.
Extat Pii V.conſtitutio.reuocatoria indulgentiarum pro quibus conſequen
dis manus adiutrices ſunt porrigendæ,& quæ quæſtuandi facultatem quo-
modolibet continent,incip. Et ſi Dominici.fol.968. in Bull. Et pertinet ad
Ordinarium loci præſcribere formam colligendi eleemoſynas & alia oblata
Chriſtianæ charitatis ſubſidia, remotis tamen menſis, peluibus,capſis per
conſtitutionem Clem.VIII.incip. Quæcunque, fol.612.& vide Concilium
prouinciale Mediolan.V.in tit.de indulgentiis,vbi prouiſum eſt, ne indul-
Clem.8. gentiarum literæ inſcriptiones earum nomine exaratæ eo loco, vbi cauſa ad
eleemoſynam colligendam apparata eſt, etiam extra eccleſiam proponãtur,
aſſignatur ve,ſed vel in Altari maiori,vel in alio vbi indulgentiæ cauſa ſtatio
pro oratione conſtituta eſt,&c.

Si vero aliquando epiſcopi conceſſu capſa in quam eleemoſyna Fidelium conijciantur,palam ponitur,intus in eccleſia loco longe ab Altari,vbi indulgentiæ ſtatio agitur,decore collocetur,&c.

De ſententia Excommunicationis.

C.quamuis excommunicationis gladius.ſeſſ.25.de ref. Ad cuius declarationem vide Pii V.ordinationem fol.231.

C.cen-

Digitized by Google

C.cenſuræ,c.anathemati.ſeſſ 25. de regular.
C.ſi quem clericorum,ſeſſ.22.
C. ita plerumque,ſeſſ. 24.

De verborum ſignificatione.

Pij V.

C.cupiens.ſeſ.24.capit.tanta.§.quod ſi in his.ſeſ.25.Circa declarationem Conc.Trid.extat Bulla Pii IV.incip.Benedictus Deus,fol.193. *Pij iv.*

Item vltra prçallegatas conſtitutiones particulares ad declarationem quo *Eiuſdē.* rundam capitum d. Conc.ſciendum eſt extare alias conſtitutiones generales *Eiuſdē.* pertinentes ad omnia contenta in Conc.Trid. & ſunt.

Super confirmatione Conc.Trid.incip.Benedictus Deus.

Super declaratione temporis ad ſeruanda decreta Con.Trid.ad reformationem,& ius poſitiuum duntaxat ſpectantia,incip.Sicut Sacrorum. Reuocatoria priuilegiorum,exemptionum,immunitatum,facultatum,conſeruatoriarum,indultorum,confeſſionalium,Maris magni, & aliarum quarumcunque ſimilium gratiarum,quibuſcunque locis,& perſonis conceſſarum in his,quibus ſtatutis,& decretis Sacri.Con.Trid.contrariantur,incip. In principis Apoſtolorum ſede,quæ habentur impreſſa in fine dicti Concilii.

Reductio conſtitutionum Pii V.pro mendicantibus,& aliis Regularibus contra locorum Ordinarios ad terminos iuris,& Conc.Trid.incip.In tanta, fol.410.in verbo priuilegio Regularium.

Innouatio conſtitutionis Nicolai III.relata in c.1.de iniur.in 6 & aliarū *Greg.13* ſanctionum cōtra iurantes, & iurare facientes illicita, impoſſibilia,damnoſi,& eccleſiaſticæ libertati,ac decretis Conc.Trid.aduerſantia, incip. Inter Apoſtolicas,fol.298.vbi relata d.cōſtitutione Nicolai, ſequuntur verba Gregorii XIII.à veric.veruntamen multi. Quæ Bullæ fuerunt citatæ in verbo-Conc.Trid.fol 193.

Si in hac recollectione aliqua capita multiplicatis vicibus reperta fuerūt, non eſt inconueniens,nam vna decretalis,ſeu lex diuerſis reſpectibus, ſub diuerſis titulis ſituari poteſt,glo.in extrauag.com.de vi.& honeſta.cler. Et animaduertit ſummariū extrauag.Io.XXII.incip.Suſcepti regiminis,de electio. quæ eadem reperitur in extrauag.com.ſub tit.ne ſede vaca.Imo vna bis ſub eodem titulo in diuerſis compilationibus,vt extrau.Ioan.XXII.incip.Execrabilis,in tit.de præben.etiam inter communes.

Ex quibus ſit impoſitus finis relectioni per me Stephanum Quaranta in hac ſacra feſtiuitate ſanctæ MARIÆ ad Niues, Cuius precibus & meritis,& omnium Sanctorum perducat nos Dominus ad regna Celorum. Amen.

Decreto Sereniſſimi Dominij Veneti prævio correxit, & quæ deerant ſuis locis inſeruit M. Matthias Coldiz III. IDIB. VIIBR. Anno CHRISTI M. DC. XVI.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google